

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שמונה עשר

הוצאת והדפוס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

היכל
שלישי

מאמרי אדמו"ר הזקן

תקס"ג

כרך ב: במדבר דברים

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי

(בעל התניא והשו"ע)

זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

770 איסטערן פארקוויי ברוקלין, נ. י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושנים לבריאה

שנת השמונים לכ"ק אדמו"ר שליט"א

MAAMOREJ ADMUR HAZOKEN

5563 VOL. II

Published and Copyrighted 1982, by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway • Brooklyn, N. Y. 11213

Tel.: HY 3-9250-1

Printed in the U.S.A.

Library of Congress Catalog No.: A59-1948

ISBN: 0-8266—5563-7 Set

0-8266—5463-0 Vol. II

נסדר בדפוס .עמפ"ער פרעסס"
ע"י צבי הירש בן דאנא ומרדכי ליב בן פינא

EMPIRE PRESS

550 EMPIRE BLVD. • BROOKLYN, N. Y. • (212) 756-1473

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מדפיסים אנו בפעם הראשונה מכתבי-יד כרך ארבעה עשר¹ ממאמרי אדמו"ר הזקן — כרך-ב על במדבר דברים — מאמרים משנת תקס"ג.

המאמרים נעתקו מג' ביכלאך כת"י, (א) בוך 1030. (ב) בוך 1149. (ג) בוך 757. כיסוד — בחרנו בהביכלאך (א) הנחות מכ"ק אדמו"ר האמצעי. (ב) שבהם הגהות און תיקונים בגוכתי"ק כ"ק אדמו"ר הצ"צ. המאמרים שהם בב' הכתי' הדפסנו שניהם².

הערות והגהות מכ"ק אדמו"ר הצ"צ נדפסו באותיות איטלקיות.

הכתיב (האויסלייג) בכמה מהביכלאך שונה מהרגיל, וכן הרבה מהתיבות נסמנו " וכן נדפסו כאן.

בסוף הספר הוספנו: (א) ד"ה אלה מסעי — תקס"ג. (ב) ביאור על ד"ה לא הביט און ביעקב — תקס"ג. (ג) קיצורים, הגהות וביאורים מכ"ק אדמו"ר הצ"צ. (ד) פאקסימיליות. (ה) מראה מקומות וצינונים. (ו) רשימה קצרה ע"ד כתבי יד. (ז) רשימת מאמרים דשנת תקס"ג — ומ"מ הכתי' (כ"ז נערכו ע"י הרה"ת ר' גבריאל שי' שפירא).

מערכת „אוצר החסידים“

י"ט"כ, ה'תשמ"ב. ברוקלין, נ. י.

שנת השמונים לכ"ק אדמו"ר שליט"א

(1) בהמשך להנדפס מכבר: הנחות הר"פ ז"ל, אתהלך-לאזניא — יצאו לאור בשנת ה' תשח"י. סה"מ, תקס"ב (בשנת תשכ"ד). סה"מ, תקס"ח (תשל"ב). סה"מ, תקס"ו (תשל"ט). סה"מ, תקס"ז (תשמ"ו). סה"מ, תקס"ד (תשמ"א). סה"מ, תקס"ה — ב' כרכים (תשמ"א). סה"מ, תקס"ט (תשמ"א). סה"מ, תק"ע (תשמ"א). ס' מאמרי אדה"ז הקצרים (תשמ"א). סה"מ, תקס"ג — כרך א' (תשמ"א).

(2) כידוע שהיו כמה מניחים מאמרי אדמו"ר הזקן, ומהם: כ"ק אדמו"ר האמצעי, כ"ק אדמו"ר הצ"צ, מהרי"ל (אחיו של אדה"ז), ר' משה (בנו של כ"ק אדה"ז), ר' פנחס רייזעס.

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שמונה עשר

היכל
שלישי

מאמרי אדמו"ר הזקן

תקס"ג

כרך ב: במדבר דברים

•

והוא ליקוט אמרים, מאמרים יקרים, מעוררים הלבבות לעבודת ה'
מפי קדוש עליון אדונינו ומורינו ורבינו הרב הגאון הגדול
החסיד והעניו אור עולם מופת הדור איש אלקים
קדוש וטהור כ"ק שם תפארתו

מוהר"ר שניאור זלמן נבג"מ

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושתים לבריאה
שנת השמונים לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מ פ ת ח

תפא	וידבר הוי' אל משה במדבר סיני
תצ	ביאור על התורה הנ"ל
תק	להבין מאמרו"ל כל האומר תהלה לדוד
תקב	פיקודי ה' ישרים
תקו	להבין המשנה אין עומדין להתפלל
תקט	להבין מאמרו"ל יפה שעה אחת
תקיב	וידבר ה' כו' נשא את ראש
תקכט	להבין שרשן של כל הדברים הנ"ל
תקנג	וידבר הוי' כו' בהעלותך את הנרות
תקסו	והשתי' כדת
תקעו	ועתה יגדל נא כח אדני
תקפו	להבין שרשן של כל הדברים הנ"ל
תר	מי מנה עפר יעקב
תריג	להבין שרשן של כל הדברים הנ"ל
תרכט	אלה מסעי בניי
תרמא	להבין שרשן של כל הדברים הנ"ל
תרסא	ואחרי הרעש אשר
תרסד	להבין שרש ענין הד' נהרות
תרסה	להבין שרש ענין בני אמי נחרו בו
תרסו	ואתחנן אל ה'
תרעה	אם יהי' נדחך בקצה השמים
תרעז	והיה עקב תשמעון
תרפד	להבין שרש הדברים הנ"ל
תרפז	(בקהלת) כל המעשה אשר עשה אלקים
תרפז	אות היא וביניכם
תרפח	פי' על לבושין תיקונין לון
תרפח	לא תשבית מלח
תרצ	אכילת דגים לפני בשר
תרצ	אחרי ה' אלקיכם תלכו
תרצד	להבין שרש הדברים הנ"ל

תרצה	את ה' אלקיך תירא
תרצו	ענין משפט דאיהו רחמי
תרצו	ראה אנכי גותן
תשב	שרש שמו הגדול
תשב	להבין שרש הדברים הנ"ל (ראה אנכי)
תשד	אחת שאלתי מאת ה'
תשח	תוס' ביאור ענין אחת שאלתי
תשיב	להבין שרשי הדברים הנ"ל
תשיד	ביאור לתורה אחת שאלתי
תשטו	להבין מאמר ר' גמליאל על ר' חנינא בן דוסא
תשיט	כי תהיינה לאיש שתי נשים
תשכו	להבין שרשי הדברים הנ"ל
תשלא	להבין המדרש על ענין הקניגי
תשלג	נעשה אדם בצלמנו
תשלד	בשוא גליו אתה תשכחם
תשלו	הגידה לי שאהבה נפשי
תשמא	להבין שרשי הדברים הנ"ל
תשמז	כי קרוב אליך
תשנג	להבין שרשי הדברים הנ"ל
תשנו	האזינו השמים
תשסג	להבין שרש הדברים הנ"ל
תשסח	(דניאל בסופו) יתבררו ויתלבנו
תשסט	גדולה התשובה שזדונות נעשו לו כזכיות
תשעב	להבין שרש ענין הסוכות
תשעח	ביום השמיני עצרת תהי לכם
תשפו	להבין שרש כל הדברים הנ"ל

הוספה

תשצה	אלה מסעי בני
תשצט	ביאור על ד"ה לא הביט און ביעקב
תתא	קיצור מד"ה אלה מסעי מכ"ק אדמור"ר הצ"צ
תתה	ביאור אלה מסעי מכ"ק אדמור"ר הצ"צ
תתז	בד"ה להבין הקושיא יום ב' וירא מכ"ק אדמור"ר הצ"צ

תורה ברבים, בשבת פ' במדבר, בעזרי' ויח'

וידבר הוי' אל משה במדבר סיני באוה"ל מועד כו', שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחותם לבית אבותם במספר שמות כל זכר לגלגלתם כו', תפקדו אתם לצבאותם אתה ואהרן כו'.

הנה למשפחותם הם הע' משפחו', משבעים נפש כו', ומשה ואהרן הם הנושאי' את ראש בניי למעלה אל בחי' למשפחותם (שהם הע' נפש כו'), כי משה הוא שושבינא דמלכא ואהרן הוא שושבינא דמטרוניתא כו', כדכתי' שאו את ראש בניי כו' תפקדו אותם לצבאותם אתה ואהרן כו'. ולהבין כ"ז היטב, צ"ל היטב ענין ירידת הנשמה מלמעלה לגוף, למה ירדה הלא היא שם נהנית מזיו השכינה ב"ה כו', אך הענין הוא שירידת הנשמה לגוף הוא צורך עלייה, וכמארז"ל דע מאינן באת ולאן אתה הולך, פי' מאין באת זוהי ירידת הנשמה מג"ע העליון הנק' אי"ן, ולאין אתה הולך זוהי בחי'

נוסחא שניה

בעזרת השם שבת פ' במדבר

וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד כו'. שאו את ראש בניי כו' תפקדו אותם לצבאותם אתה ואהרן. הנה למשפחותם הם על משפחו' מע' נפש לבית יעקב ומשה ואהרן המה הנושאים למעלה את ראש בניי כי משה שושבינא דמלכא ואהרן שושבינא דמטרוניתא כמ"ש בזהר וביאור כל זה.

הנה תחלה יש להקדים כל עיקר ענין ירידת הנשמה בגוף והלא קודם בואה לגוף היתה נהנית מזיו השכינה בג"ע העליון או ג"ע התחתון כמו שאמרו דע מאינן באת זה ג"ע שנקרא אי"ן כו' ולאין אתה הולך לג"ע התחתון שנקרא אניה כו' וד"ל. אך הענין הוא דירידה זו צורך עליי' היא דהנה ארוז"ל יפה שעה א' בתשובה ומע"ט מכל חיי העוה"ב והיינו שע"י תשובה ומע"ט תתעלה הנפש לעילוי יותר גבוה מג"ע והוא כמ"ש בזהר לאשתאבא בגופא דמלכא ובי' שושבינא הנ"ל משה ואהרן המה המעלי' אותה לגבי גופא דמלכא כמ"ש נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן.

וביאור דברים הללו יובן עפ"י הקדמה תחלה להבין פי' בי' ענינים אלו הנז' בפסוק במדבר באהל מועד כו'. הנה ענין במדבר כמ"ש ומדברך נאווה כו' פי' עדי"מ הנה המדבר הגשמי' אין בו כלום מן הצומח והחי' והמדבר כ"א הדומם דעפר הארץ שמפני תוקפה של שמש לא יכילו

תפא

ג"ע התחתון הנק' אנה כו', ופי' כמארז"ל יפה שעה א' בתשובה ומע"ט מכל חיי העוה"ב כו', והוא שע"י התשובה ומע"ט הוא מגיע לאשתאבא בגופא דמלכא (כמשי"ת) שלמעלה מחיי העה"ב (כמשי"ת) והכל הוא ע"י השושבינין דמלכא ומטרוניא שהם משה ואהר"ן כו', כדכתי' נחית כצאן עמך כו'. אך הנה יש ב' בחי' (בהתקשרות' בגופא דמלכא) בחי' מדבר סיני ובחי' אוה"ל מועיד, ופי' מדב"ר הוא בחי' עולם הדיבור שהוא נק' דבור כו' כמ"ש ומדב"ר נאווה, שכזמן הגלות נק' כניי' בחי' מדבר ובזמן שהי' בהמ"ק הי' נק' בחי' ידבר ע"ש ידבר עמים תחתינו כו', אבל בזמן הגלות נק' כניי' בחי' מדב"ר וזהו ומדב"ר נאווה כו', ופי' שזוהי ענין התפלה שהיא בחי' הדבור שהוא בחי' הצעקה שבתפלה לה' אחד בלבד, והוא ע"י ההתבוננות איך שכל העולמו' אף העליוני' שהם השמים ושמי השמים, וכל צבאם הם כלא חשיבי קמיה שנק' לגבי' ביה בחי' מדב"ר כו', ופי' שלכך נמשלו כל העולמו' העליונים שהם השמי' ושמי השמים וכל צבאם כו' לבחי' מדב"ר שכמו שהמדבר הגשמי הוא ארץ ציה ושממה מבלי ישוב ואין מגדלת צמחי' כלל, כ"א רק בחי' שממון שהוא רק עפר הדומם בלבד כו', כמ"כ נק' כל העולמות

 נוסחא שניה

הצומח והחי להתקיים בו וגם אין כח בארץ להצמיח כו' ולא נשאר כ"א חלק הדומם לבד וגם הוא בלתי השפעה כו' כמ"כ עדי"מ הנה התפלה נק' עולם הדיבור ע"ש המכוון העיקרי שבה שהוא הביטול הגדול שכאשר יתבונן איך דכולא קמי' כלא חשיבי וגם שמי השמים וכל צבאם הם רק בחי' דומם ועפר לגבי עצמותו ית' הגם שהמה מקוריים משפיעים מעילא לעילא למטה מהם אבל לגבי מעלה מהם הצמצום הראשון של המאציל המה בטלים בתכלית ממציאיותם עד שידמו כאבן דומם בלתי שום השפעה ניכרת וכאילו אין בהם שום חיות אפי' בבחי' צומח כמשל הדומם דמדבר מפני תוקפה של שמש כו' ואינם נשארים במציאו' החיות מצד עצמם כלל רק מצד אלקו' שמחי' אותם כמ"ש ואתה מחי' כו' וזהו כלל גדול בכל ההשתלשלות מעילה לעילה דכל עילה אעפ"י שהוא משפיע לעלול הימנו בחבי"ד כו' אבל לגבי עילה שלו כשעולה לקבל שפעו הוא רק בבחי' דומם לבד וכידוע דעפר אשר בקרקע המשכן הוא בחי' דומם שבמל' דאצי' ולגבי' הנבראי' הוא בחי' ראש ומוחי' כמ"ש אבן מאסו הבונים כו' יונתי בחגוי הסלע כו' וכדומה לזה כתיב מקימי מעפר דל שהוא המל' כשנק' עפר כמ"ש במ"א וד"ל. ולהיות כי בצעק לבם שבתפלה הוא רק הצמאון והביטול מעצמות כמ"ש רעבים גם צמאי' כו' ויצעקו אל ה' כו' לכך נקראי' מדבר מ"ם דיבור ובזמן בהמ"ק שמל' דאצי' היא בקומה שלימה בבחי' אצי' ואינה יורדת להסתתר כ"כ להקרו' עפר כו' כתיב ידב"ר עמים תחתינו כו' שמלכותו בכל משלה ולהנהיג העמים וכמ"ש דבר מלך כו' להיות כי כבר נתבטלו יניקת החיצונים ואינה אסורה בהם בבחי' גלות השכינה אבל בזמן הגלות כתיב מי זאת עולה מן המדבר כו'

אף העליוני' שהם השמים ושמי השמי' וכל צבאם לגבי א"ס ב"ה בחי' מדב"ר ושמון פי' שהם נק' בחי' דומם ממש לגביו ב"ה, שכמו שהמדב"ר הגשמי הוא בלא חיות כלל, שהוא ארץ ציה ושממה רק בחי' העפר הדומם (בלא חיו' כו' שאף אינ' מגדלת צמחי' כו'), כמ"כ כל העולמו' העליוני' השמים ושמי השמים כו' הם נק' לגביו ב"ה בחי' מדב"ר, שהוא בחי' דומם כו' שאין להם חיות כלל מצד עצמם שהם בחי' דומם ממש, והחיות שבתוכם הוא אינו שלהם שרק שנשפע מא"ס ב"ה חיות להחיותם כדכתי' ואת"ה מחיה את כולם כו' אבל מצד עצמם אין להם חיות כו' שהם בחי' מדב"ר שהוא בחי' דומם ממש כו', וכמ"ש עפר אשר בקרקע המשכן כו' שכל העולמות נק' לגבי א"ס ב"ה בחי' עפר שהוא בחי' דומם כנ"ל וד"ל. וזהו שנק' מדב"ר סיני כו' ופי' כמארז"ל סיני שירדה שנאה לאו"ה כו', שע"י שיכיר בתפלה בדעתו איך שהשמים וארץ הגשמיים, וכן השמים ושמי השמי' הרוחניי' כו' וכל צבאם הם נק' הכל בחי' מדב"ר שהוא בחי' דומם לגבי א"ס ב"ה שאין בהם חיות מצד עצמם כ"א מה שנשפע להם מאתו ית' כדכתי' ואת"ה מחי' את כולם כו' כנ"ל (והוא מכיר זה דוקא בתפלה כו' שבלא זה מדמה לו השמי' והארץ כו')

נוסחא שניה

וד"ל. וזהו במדבר סיני שירדה שנאה לאוה"ע פי' ז' מדות הרעות שהו שרשי יניקות הו' אומות הכנעני כו' שישנם בגופו וחומריו של נפש הבהמיו' נקרא אוה"ע שבכאוי"א מישראל וירד שנאה עליהם למאוס ברע ולקוץ. בו ע"י בחי' במדבר הוא הצעקה בתפלה להיות עולה מן המדבר הוא הדומ' הגשמי' לחיו' כחיי גוים ולהדבק בה' אחד וכל מה שיתבונן יותר גדולת ה' איך שגם שמי השמים הם בחי' דומם לבד כנ"ל יבחין יותר חלק הדומם והגסו' שבגופו החומרי שמחשיך את אור אלקו' ויתמרמר בנפשו ויקוץ בחייו הגשמיי' עד שישנא את הרע הגס כו' וד"ל. וזהו ומדברך נאוה פי' גם כשאתה עולה מן המדבר ונפרד עי"ז חלקי הגסות והשמרים לקוץ ולמאוס בהם כו' נאוה נוה יפה הוא מדברך להיות שוכן גם בו אור אלקו' כמ"ש וזכרתי לך חסד נעורייך לכתך אחרי במדבר כו' כי בחי' ביטול זה כלי הוא להשרא' אור א"ס ב"ה כמ"ש במ"א וד"ל.

וענין אהל מועד הוא היפוך ענין במדבר שהרי ענין במדבר הוא בחי' העלא' מלמט' למעלה וענין אהל מועד הוא בחי' המשכה מלמעלה למטה, וכיארור הדברים הנה פי' מועד לשון הזמנה כמ"ש ונועדתי ואותיו' נודעתי הן אותיו' נודעתי והיינו ענין הדעת שהוא בחי' התקשרות וחיבור של המשפיע במקבל כמ"ש והאדם ידע כו' פי' שע"י תשוקת העלאה כ"י בתפלה בצעק לבם כנ"ל כמ"ש ואל אישך תשוקתיך כו' אזי גרמו המשכו' אלקו' להיות נודע בשערים בעלה דהיינו שישרה ויתגלה בחי' טובב כ"ע בהיות כי ידוע דעד אהבת עולם אהבתנו כו' הוא רק בחי' העלאה מלמטה למעלה

ליש ודבר כו' וד"ל), ועי"ז ההכרה בדעתו שבתפלה כו' יורדת השנאה לאו"ה כו', פי' שיש בכאוי"א מישראל בחי' או"ה שהוא הרע שבקרבו כו', ועי"ז ההכרה הנ"ל הוא מכיר את הרע שלו שמרגישו ומואס בו בתכלית, וזהו שיורד' השנאה לאו"ה והוא דוקא ע"י בחי' המדב"ר שמשיג איך שכולם נק' בחי' מדבר שהוא דומם לגבי א"ס ב"ה כו' שע"ז הוא מואס בהרע שלו שנק' או"ה וד"ל (אבל בלא התפלה אינו מרגיש הרע שלו כלל ואינו שונאו שאינו מואס בו וד"ל) וזהו בחי' מדבר סיני, שירדה שנאה לאו"ה כנ"ל שמואס בהרע וצועק בנקודת לבבו אל ה' אחד שאינו מושג דלית מחשבה תפיסא ב"י כדכתי' צעק לבם אל ה' שזוהי בחי' הצעקה נולדה ע"י התבוננותו בו ית' שכולא נחשב קמ"י כמדבר שהוא בחי' דומם וע"ז צועק בכל לבבו אליו ית' וד"ל, וזהו סדר התפלה ע"ד אהבת עולם שבתפלה וד"ל שהוא הכל בחי' העלאת מ"ן מלמטה למעלה וד"ל.

באוה"ל מוע"ד, פי' אה"ל הוא בחי' מקיף והוא כמ"ד ובצל ידי כסיתך, ומוע"ד הוא מלשו' ונודעתי שהוא צירוף אחד של ונודעתי, שהוא

נוסחא שניה

ומאהבת עולם עד שמ"ע הוא הירידה והשפע מלמעלה למטה כמ"ש מה יפית כו' אהבה בתענוגים שנמשך אהבה עליונה של המשפיע אל המקבל בהתקשרו' וחיבור כמ"ש וימינו תחבקיני כו' בעונג נפלא ומכוסה ונעלם הוא העונג באהל מועד פי' אהל הן רמ"ח פקודי' לרמ"ח איברי' דמלכא וע"ז אמרו בזוהר לאשתאבא בגופא דמלכא פי' עדי"מ חיבוק גשמי' שע"י חיבור הגופי' יש הוראה לדביקו' וחיבור הנפשות כו' כן ע"י מעשה המצו' בחיבוק איברי' דמלכא הוא ההוראה לדביקו' וחיבור בחי' עצמיו' ומהו' הפנימיו' דמלכא עילא' שרש כל האצי' הנקרא גופא דמלכא וזאת שכר' של הנפש אלקי' שע"י מעשה המצו' בעוה"ז תשתאב בגופא דמלכא שהוא גבוה מאד נעלה גם מחיי' העוה"ב וכמארז"ל יפה שעה א' כו' וד"ל וזהו באהל כמו האהל המקיף על הראש ורגל כא' כמ"כ כתיב ובצל ידי כסיתך פי' להתקשר בגופא דמלכא בחי' סובב כ"ע כדוגמת אהל כו' ואמנם יש להבין איך יתכן שע"י מעשה הגשמי' בדבר גשמי' כמו ציצית ותפילין וכדומה תזכה הנפש לעילוי גדול כזה כו' הענין יובן עדי"מ באדם התחתון הנה האבר גשמי הוא לגבי ערך דקות רוחניו' הנפש באין ערוך ביניהם כלל שהרי איברי הגוף המה נלקחים מטפה גשמי' וגם הם בשר ודם גשמיים כו' והנפש היא רוחניות כמו השכל בכלי המוח והראי' בעין הגשמי' כו' כמ"כ יובן ענין המצות שירדו בעשי' גשמי' כמו פ' קדש שנכתבה על קלף דבהמה טהורה מנוגה דעשי' שאע"פ שבחי' הכלי להשרא' אור אלקי' שבפ' קדש הוא הקלף הגשמי דנוגה הי' כמשל כלי המוח הגשמי לגבי השכל וכדומה לזה הושפלו כל עניני המצות בכלים מכלים שונים ועד כלל הנה שית' סדרי משנה המה

בחי' הדעת שהדעת הוא בחי' ההתקשרות והתחברות, כמ"ד והאדם ידע כו'. ובאור הדבר הוא, שבחי' אוהל מועד הוא כתפלה מאהבת עולם ואילך ששם מתגלה בחי' האהבה בתענוגי' שהיא בשמחה כו' וכדכתי' מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגי' כו', שהאהבה היא שחפץ ורוצה לאשתאבא בגופא דמלכא (שרוצה להתדבק ולהתייחד בגופא דמלכא), והנה ההתדבקו' בגופא דמלכא הוא ע"י מעשה המצות, ועסק התורה, כי הרמ"ח מ"ע הם רמ"ח איברי' דמלכא, ופי' כמו למשל בנפש האדם שהנפש היא בחי' רוחני' ומתלבשת בהגוף גשמי הבא מטפה סרוחה כו', וליחה כו', ואעפ"כ שורה הנפש הרוחני' ברמ"ח איברי' הגוף הגשמיים כו', וכמ"כ הוא למעלה שהרמ"ח פקודין הם רמ"ח איברי' גשמיים דמלכא שנק' בחי' גופא דמלכא שמתלבש בהם אור א"ס ב"ה, ואעפ"י שאין ערוך אליו ית' שהם נק' איברי' גשמיים בחי' גופא כו', שכל הרמ"ח מ"ע הם הכל גשמיים כמו ציצית ותפילין וכו' ואעפ"כ הוא ב"ה שורה ומתלבש בתוכם ממש כמו למשל התלבשו' הנשמה הרוחני' באיברי' הגוף הגשמיים כנ"ל וד"ל. והנה כמו בגשמיות כששני ב"א אוהבי' זה לזה, אזי הם מחבקי' זה לזה ומנשקי' זה לזה כו', שהחיבוק והנישוק הוא בשני

נוסחא שניה

כלי' זרעי' חסד שבחסד כו' וכמו שהנפש הרוחני' שורה באיברי' הגשמיים כמ"כ מהו' אור א"ס ב"ה שורה ברמ"ח איברים דמצות מעשיות והחיבוק ברמ"ח פקודי' הוא התקשרו' הנפש בתורה ומעשה המצות זהו חיבוק הפנימי באור א"ס עצמו המלוכש בהן כמ"ש וימינו תחבקיני וד"ל וכמו עדימ חיבוק גשמי יש בו העונג הנפלא באהבה רבה כמ"כ כשמכניס מתקשרי' במצות מעשיו' נחבקים נשמותיהם כבחי' אהבה בתענוגים כנ"ל וזהו ונודעתי' ונודעתי' מכל רמ"ח שיפין כו' וד"ל.

והנה משה הוא שושבינא דמלכא כלומר שמביא וממשיך את החתן לגבי הכלה דהיינו שהאהל והמשכן הוקם על ידו והוא בהיות כי שרש התורה והמצות איך יומשכו הוא ע"י משה שהוא הדעת של המשפיע והאדם ידע כו' וכמו ענין הדעת למטה הוא ההרגשה שמרגיש בלב את השכל שמשונו והוא הוראה לגמר לירידת שפע השכל ממוח ללב כו' וכמ"ש ד"ע את אלקי אביך ועבדהו כו' שהוא עומק ההתקשרו' באלקו' לפי שמרגישונו בלבנו כמ"ש והשבות אל לבבך כו' וכמ"כ למעלה מן המשפיע דאצי' אל המקבל הדעת הוא גמר ירידת שפע המוחי' דחויב' במדו' וזהו ונודעתי' כו' ונקרא מפני זה שושבינא דמלכא שהוריד את השפע למטה בבחי' הרגשה ברמ"ח שיפין רמ"ח פקודי' כו' והוא האהל ומשכן שבו שוכן אור א"ס בכלים מכלים שונים מגורה ושולחן כו' יריעות וקרשי' כו' וד"ל ואהרן שושבינא דמטרוניתא פי' כמ"ש בהעלותך את הנרות שהוא המדליק נשמו' ישראל שיוכלו לעלות מן המדבר וברשפי אש התשוקה והצמאון כנ"ל ומעלה הוא

הגופי' שלהם הגשמי' ואעפ"כ ההתקרבו' והאחדו' הוא בהנפשות הרוחני' שע"י חיבוק של הגופי' גשמי' מתקרבי' הנפשו' הרוחני' וד"ל. וכמ"כ הוא למעלה ממש, שהרמ"ח פקודיו הם רמ"ח איברי' גשמי' דמלכא ששורה בהם אור א"ס ב"ה כנ"ל, ולכן כאשר הוא חפץ באהבה לאשתאבא בגופא דמלכא כו' ועוסק בתורה ומצות אזי הוא נבלע ונשאב בגופא דמלכא שהן הן גופא דמלכא וכאשר הוא נבלע בגופא דמלכא אזי ממילא מתייחד עם עצמיות אור א"ס ב"ה השורה בהם כנ"ל במשל חיבוק גופי' שמתייחדי' עי"ז הנפשות וד"ל. וזהו בחי' וימינו תחבקני כנ"ל וד"ל. וזהו בחי' משה שהוא שושבינא דמלכא כו', פי' משה הוא בחי' דע"ת שמשפיע בחי' דעת לכני' כדכתי' דע את אלוקי אביך כו', שזוהי בחי' אהל מועד מלשו' ונוודת"י, שהוא צירוף א' עם ונוודת"י כו' שהוא השושבינא דמלכא שיתחברו כני' וישתאבו בגופא דמלכא כנ"ל וד"ל. ואהר"ן הוא שושבינא דמטרונית"א, פי' שאהר"ן הוא כהנא רבא והוא הממשיך לכני' בחי' אהבה רבה, פי' שהוא ממשיך שיהי' להם בחי' אהבה רבה למעלה שהוא בחי' העלאת מ"ן מלמטה למעלה (שזוהי בחי' מדב"ר סיני כנ"ל וזה עוש' אהרן וד"ל) וכדכתי' בהעלותך את הנרו' שהוא המדליק את הנרו' כו' כנ"ל וכנ"ו במ"א ע"ש וד"ל.

נוסחא שניה

את הכלה לגבי החתן עד שתוכל לקבל שפע הדעת דתורה ומצות דאהל מועד הבאה מלמעלה למטה כנ"ל ונמצא שע"י אמצעות שניהם משה ואהרן מתחברים המשפיע והמקבל שהן בחי' אהל מועד ובחי' במדבר סיני וזהו נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן דוקא וד"ל.

וזהו שאו את ראש עדת בני כו' פי' התנשאו' והגבהו' הראש ומוחי' דכ"י להיו' יכולת בידם לעורר רחמים רבים וכמ"ש ונתן לך רחמים ורחמך והרבך כו'. וביאור הדברים הנה ידוע דהאבות הן המרכבה אברהם במדת אהבה ויצחק ביראה כמ"ש ופחד יצחק כו' ויעקב במדת הרחמים ופי' הרחמים הוא כאשר מתבונן איך שה' הוא האלקים ואין עוד וגם השמים ושמי השמים כלא חשיבי כו' מתעורר בלכבו לומר שרחמנות גדולה היא על כל ההשתלשלות דאבי"ע איך נתרחקו כ"כ מאור פני ה' ואומר אלקי עולם ברחמך הרבים רחם עלינו כו', והנה התפשטו' מדת הרחמנות הוא לפי ערך השפלות והצמצום של הנברא כן תגדל מדת הרחמי' עליו ביותר מפני עוצם ריחוקו כו' אך באמת גם על הקרובים יותר לאור א"ס שלא נתצמצמו כ"כ כמו השמים ושמי השמים בחי' מקיפי' כו' ג"כ יתכן עליהם מדות הרחמנות כי גם הם אין להם ערוך כלל לגבי עצמות אור א"ס ורחוקים מאד מאד כו' וד"ל. וההפרש אינו אלא בצעקתם לעורר הרחמים מלמטה למעלה שאותן שהושפלו ביותר יהי' התעוררתם בבחי' בכייה כמו ענין מים תחתונים בוכין אנו בעינן למהוי קדם מלכא, בהיות שבחי' מים תחתונים כבר הושפלו מאד

בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים כו', פי' שקודם שיגיע לבחי' מדב"ר סיני ואוהל מועד צריך להיות סור מרע בתכלית כו' וזהו בשנה השנית לצאתם כו' שהוא כשיצא כבר ממצרים שהוא הרע שהיא ערות הארץ ועזבו כבר שסר ממנו בתכלית כו' אז יכול להגיע לבחי' מדבר סיני ואוהל מועד וד"ל.

שאו את רא"ש וגו'. הנה יש ג' מדרגות, בחי' למשפחותם, הוא מדרגה א', ובחי' לבית אבותם הוא מדרגה הב', ובחי' לגלגלתם הוא מדרגה הג'. ופי' דהנה ארז"ל האבות הן הן המרכבה, שאברהם הוא מדת אהבה, ויצחק הוא מדת יראה, כדכתי' ופחד יצחק היה לי כו', ויעקב הוא מדת רחמנות, פי' שהוא מעורר מדת רחמי' רבי' על כל העולמו' וכדכתי' למה תתענו מדרכך תקשיח לבנו מיראתך שוב למען עבדך, שבטי נחלתך שהם הממשיכי' בחי' הרחמנות כנ"ל וד"ל, ולא דוקא על עולמות התחתוני' הוא מעורר רחמי' כו' כ"א אף על עולמו' עליוני', הוא מעורר ג"כ בחי' רחמנות, כי גם על עולמו' עליוני' גדלה הרחמנות, מאחר שא"ס ב"ה בעצמו הוא קדוש ומובדל בבחי' אין ערך כו' וכל החיות של כל העולמות הוא רק מבחי' שמו

נוסחא שניה

מאד כי ידוע מ"ש יהי רקיע בתוך המים ויבדל בין מים כו' דהיינו ענין י"ב בקר שתחת הים הנק' שבטים מלשון כוכבא דשביט פי' כבר הים שדומה לרקיע עגול מפסיק ומבדיל בין מים עליונים שמעל לרקיע כו' והי"ב שבטי' המה בחי' מים תחתונים שמתחת לרקיע על כן צועקים במר נפשם אנו בעי' למהוי קדם מלכא כלומר לפני המלך ולא אחוריו כי מה שהן משיגי' אלקו' כל א' בצמצום מים העליוני' בחי' כתר מלכות דאצי' בנינה שבנינה שעל ראשיהם כו' הנק' זיו השכינה כו' אין לו ערוך לגבי עצמות' הארו' האצי' שלפני התפשטו' מדת מלכו' להיו' ראש לשועלים וד"ל. ואמנם בכייה זו הגם שאינה אלא מצד עוצם השפלות ביותר כו' שמפני זה במים בעליונים לא יתכן בהם הבכייה לפי שקרובים יותר אל אור א"ס כו', מ"מ מה שמעוררים בבכייה שלהם למעלה אצל המשפיע גדול' וגבהה מדרגתו מאד גבוה ונעלה ממדת שפע הרחמי' שנובע גם על השמים ושמי השמים כו' וכמ"ש מחיה מתים ברחמים רבים כי על דבר השפל ביותר יתעורר רחמים הרבים ביותר שהוא עומק נקודה הפנימי' כו' משא"כ על דבר גבוה לא יתפעל נקודה פנימי' הרחמים כיכ וד"ל.

וזהו שאו את ראש עדת בני' לעורר הרחמי' למשפחותם לבית אבותם פי' ע' נפש המה התפשטות הרחמים על השפלים ביותר מי"ב שבטים הנ"ל והן ע' נפש בעולם הבריאה ויצי' עשי' כו' ועולה מדת הרחמי' גם על גבוה גבוה שבטים לבית אבותם דיעקב ודעת דמשה כו' עד שרש ומקור כל

בלבד כדכתי' הללוהו שמי השמי' כו' יהללו את שם ה' כו', שאף השמים ושמי השמי' הם נתהוו רק מבחי' שמו בלבד שהם אין ערוך אליו ית', וכן כתי' ראו עתה כי אני אני' הוי' ואין אלוקי' עמדי כי ה' הוא האלוקי' ואין עוד כו', ולכן גדלה הרחמנות אף על השמי' השמיים כו', וזהו מעורר יעקב אע"ה בחי' רחמנות על כולם וכמאמ' אלוקי עולם ברחמיך הרבים, כו' וזוהי בחי' לביית אבותים שהוא מרכבה עילאה שהם האבו' שהוא בחי' יעקב שמעורר רחמי' רבי' על כולם כנ"ל, וממנו נמשכו י"ב שבטי' כו' פי' ששביט הוא לשו' המשכה כמו כוכבא דשביט כו' (שדבר הנמשך נק' שביט), והוא כמו השבט הגשמי הנמשך מגוף האילן כו' כמ"כ הוא למעלה בחי' הי"ב שבטי' שנמשכו מיעקב אע"ה שהם כמו ענפי האילן הנמשכי' מגוף האילן וד"ל, ופי' שהי"ב שבטי' הם בחי' מים תחתוני' כו' כדכתי' ויבדל ה' בין מים למים כו', ולכן הם בוכי' אנו בעינין למהוי קדם מלכא כמארז"ל מים תחתונים בוכי' אנו בעינין למהוי קדם מלכא כו' שהבכי' שלהם הוא מפני שמרגישי' ויודעי' מאד גדולתו ית' כו' לכך הם בוכי' אנו בעינין למהוי קדם מלכא וד"ל, וזוהי בחי' התעוררו' הרחמנות שמעוררו' הי"ב שבטי' שהם המים תחתוני' שהבדיל ה' בין מים עליוני' לתחתוני' ולזה הם בוכי' אנו בעינין למהוי קדם מלכא ובוזה

נוסחא שניה

הרחמים והוא בחי' גלגלתם כו' פי' לפי שכתר עליון מקור כל ההתנשאות משם נמשך עיקר נקודה הפנימי' של הרחמים הנק' רחמים רבים על השפלים ביותר דוקא כנ"ל שבהיותו מרום ומתנשא בעצמותו מאד והשפלות דע' נפש המה בתכלית הירידה והצמצום לכך יכולים לעורר רחמים רבים דוקא שידוע שבאמצעות השפלות וההתנשא' יומשך הרחמנות וכל שיהיו הפכים אלו ביותר יותר יומשך הרחמנות וד"ל. וזהו ונתן לך רחמים ורחמך פי' שיהי' יכולת בידם לעורר רחמים רבים הנ"ל הוא ע"י אהרן שושבינא דמטרוניתא שמנשא ראש בני' כנ"ל וגם יתן לב רחמי' הרבים ע"י התעוררו' שלך מלמטה להיות הדעת דמשה באהל מועד ביחוד פכיפ ע"י תורה ומצות וזהו ורחמך והרבך בחי' זיווג יעקב ורחל להרבות השפע בלי גבול כמי'ש והאכלתיך נחלת יעקב אביך נחלה בלי מצרים לפי שעולה עד כתר' שבכתר' כנ"ל וד"ל.

וידבר ה' אל משה במדבר סיני העלא' ממטה למעלה עד ברכת אה"ע אהבתנו כי דבר ה' מדת מלכותו ית' כשמתלבשת בכי"ע נק' מדבר בתוס' מ' פתוחה ע"ש היניקה ומבוא שיש לחיצוני' רק שבזמן שבהמ"ק הי' קיים נק' מדבר מלשון ידבר עמים תחתינו שהקליפות היו מוכנעי' תחת הקדושה אבל בגלות שארז"ל גלו לאדום שכניה עמהם נק' מדבר כארץ ציה כו' וכך נפש האלקי' בגלות מאסר הגוף וצ"ל עליי' זו ג"כ בבחי' מדבר ע"י דבור התפלה צעק לבס וזהו שירד' שנאה לאוה"ע עליו שנפרד הרע משא"כ בלא"ה הרע נמצא בנפשו אף שאינו פועל רע הוא כמי שישן כו' כמי'ש בלק"א ולכן תיקנו התפלה בגלות

מעוררי' בחי' רחמנות ודיל' והוא למטה מבחי' התעוררו' הרחמנות שמעורר יעקב אע"ה ודיל', ומשם נמשך ויורד עוד לבחי' ע' נפש (שכל אלה בני יעקב כדכתי' כל נפש יוצאי ירך יעקב ע' נפש ודיל') שמעוררי' גיכ' בחי' רחמנות ודיל', והנה מדת הרחמנות הזאת היא הבאה מלמעלה כמ"ש ונתן לך רחמי' ורחמך והרבך כו', ולכן צריך התרוממו' והתנשאו' נפשות בני ישראל (שיגיעו אף לבחי' ע' נפש שהם למטה אף מהע' נפש) ע"י משיה' ואהרין' השושבינין דמלכא ומטרוניתא ופי' שמשיה' הוא המשפיע הדעת לכני' כניל' כמארוזיל' אדם שאין בו דעה אסור לרחם עליו ודיל' ותחלה נתעלי' לבחי' משפחותם שהם הע' נפש וכן נעלה מהם הוא הי"ב שבטי' שנק' גיכ' בחי' למשפחותם ודיל', ואח"כ מתעלי' עוד נעלה, לבחי' אבותים שהוא בחי' התעוררו' הרחמנות של יעקב אע"ה כניל', ואח"כ מתעלי' עוד נעלה מכולם והוא בחי' לגלגלתיים, ופי' שהוא בחי' אהבה רבה שלמעלה מן הדעת והשגה, וכמו עצם הגלגלת שמקפת על המוי"ח כו' כן הכחי' אהבה רבה היא למעלה מן השכל כו' והוא בחי' כתי"ר עליון שנעלה אף מבחי' לאשתאבא בגופא דמלכא ודיל'.

 נוסחא שניה

עד אה"ע בחי' אהל מועד המשכו' ממעלה למטה ע"י מעשה המצות משה ואהרן. אך עוד א' היא שא"א לבא לבחי' מדבר סיני זאת הנפש מנרתקה לבושי' נוגה ואהל מועד שמחת הנפש בה' עד שיפריד מקדם חלא' תומאת הרע הגמור מנפשו שמג' קליפו' הטמאות להיות סר מרע גמור בפ"מ וזהו בחי' יצי"מ וזהו באחד לחדש השני בשנה השני' בצאתם מארץ מצרים כו' כי בחי' חדש ובחי' שנה הכל א' וצריך להיות בבחי' שנית מיצי"מ דהיינו אחר שיהי' סר מרע גמור בתכלי' כו' ואזי יוכל לבא לבחי' מדבר סיני ואהל מועד ע"י משה ואהרן ועכהנ"ל יובן מ"ש שאו כו' כי מדת הרחמנו' שהיא מדתו של יעקב כללא דכולא אהרן נמשכת מבחי' הדעת-כמ"ש כרחם אב על בנים ולא כרחם אם מפני שנשים דעתן קלה כו' וכך הוא לענין מי שצריך לרחם עליו כי כל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו שאין הרחמנו' נופל אלא על מי שיש בו דעת ובחי' יעקב הוא רחמנו' על עולמו' עליוני' שכולם בבחי' מדבר ושמומן באמת כפי שנודע בדעת ה', וי"ב שבטי' הנמשכי' ממנו המשכת רחמנו' אחרת על עלמין דאתגליין מים תחתוני' בוכי' ומכללם הרחמנות על ירידת ניצוץ אלקי' מאיגרא רמה כו' ואח"כ ע' נפש יוצאי ירך יעקב הרחמנו' לאדם יוכל לעורר לא בלבד על שירדה ממקום כבודה אלא אף גם זאת שנתלבשה בגוף החומרי'. וכל בחי' התעוררו' רחמי' על נפשו להעלות' ולקשרה בה' הן המשכו' עליוני' הבאי' מלמעלה כמ"ש ונתן לך רחמים ורחמך וכא"א אבינו אב הרחמן כו' ותן בלבינו בינה כו' ואין זה מצד הנפש עצמה בהשגתה שהרי גם מצד ביטול ההשגה והשגת הנברא' כו' והוא מבחי' דעת ה' מבחי' מרעה' וזהו שאו' ממש למעלה כסדרן תחלה למשפחות ע' נפש בחי' ספירת העומר ואח"כ לבית אבותם י"ב שבטי' ואח"כ יעקב עד שבשבי' העלא' לגלגלתם החופפת על המוחי' שלמעלה מהתלבשות בהם.

באור על החורה הנ"ל ביום א' פ' נשא בעזתהי וית"ש

ולהבין שרשן של כל הדברי הנ"ל באר היטב. הנה מדב"ר סיני ואוהל מוע"ד כו' הוא הכל בחי' מלכו' שהיא בחי' נוק' דאצילות כו', ופי' דהנה ט' נקודות דנוק' דאצי' יורדי' בבי"ע לברר בירורי' (כמשי"ת), ורק הכת"ר דנוק' דאצילות נשאר באצילו', אבל הט' נקודו' דילה יורדי' בבי"ע לברר שם בירורי' כו', וכדכתי' ותתן טרף לביתה כו', ופי' שענין הבירורי' שלה הוא שמבררת את הרפ"ח ניצוצי' שנפלו בשבירה לבי"ע וזה היא נשפלת לבי"ע לברר אותם כו', וענין הבירורי' כו' הוא לברר את האוכל שהוא הטוב מן הפסולת שהוא הרע ויתברר הטוב לבדו והרע מתפרד מהטוב לבדו ויוצא לחוץ כו', שתחלה קודם הבירור היה הטוב מעורב עם הרע ביחד כו' ולזה מבררי' את הטוב שיופרד מן הרע לבדו והרע מתברר מהטוב ומתפרד לבדו ויוצא לחוץ כו' וזוהי ענין הבירורי' וד"ל [כנז' במ"א בארוכ' ע"ש]. וכמשל בנפש האדם בעבודת ה' שהאדם הוא מעורב טו"ר יחדיו שהרע הוא בקרבו בהעלם מעורב עם הטוב בלי התבררו', שהוא עושה מצות ואינו עושה עבירו' כו' רק הרע שבו הוא בהעלם בקרבו מעורב עם הטוב [שאינ נרגש הרע מחמת תערובתו עם הטוב וד"ל] בלי התבררו' כו', וכשמתפלל כו' אז מתברר הרע מן הטוב כו' שכתפלה מתראה הרע שבקרבו כו' שמתפרד

נוסחא שניה

בעזרת השם

להבין שרשי הדברים הנ"ל. הנה ידוע דבלילה יורדת המל' בבי"ע ליתן טרף לביתה כו' דהיינו לברר ברורי נוגה דבי"ע שנפלו בהם מרפ"ח ניצוצי' כו' וכל ט' ספירות שלה ירדו אך בחי' כתר שלה נשאר למעלה באצי' וזהו לעולם דכר"ך נצב בשמים שהוא ז"א כמ"ש בע"ח וזהו במדבר מם פתוחה כשהיא בסוד גלות ליתן שפע לחיצונים בלילה כו' אבל ג"ע העליון נק' מם סתומה דתרעי' דג"ע אסתימו בלילה ואין דרך לחיצוני' לינק משם כלל כו' והיינו שנקרא עולם החירות דידוע דבחי' אימא עילאה דמקננא בבריאה נקרא יובלא כידוע וד"ל. וביאור כ"ז יובן ע"ד עבודת ה' בתפלה, דהנה אנו רואים כשיתלהב לב האדם בתפלה אז מתגברת הפסולת לצאת דהיינו חלק הרע שבגופו עומד לנגדו ומבלבלו והיינו לפי שמתחלה הי' מעורב טו"ר עד שלא יבחן בין טוב לרע כמו עד"מ עירוב מים הרעים ביפים שבכל טפה יש בה מן הרעים ג"כ וכשמשמר המים במשמרת יובדל הרע והגס להיות בפ"ע וישאר היפה והטוב בפ"ע כו' כמ"כ הנה כשיתעורר הטוב שבנפש האלקי' לעלות ולהדבק בשרשה באלקים חיים אזי הגסו' דקליפ' נוגה הדבוקה בנפש הבהמיו' שמעורבת הטו"ר בתכלית העירוב מתבררת להיו' נפרד הימנו הרע בפ"ע וע"כ יתגברו המיז לבלבל וכדומה

מן הטוב בפ"ע כו' שמתברר הוא מן הטוב בפ"ע והטוב מתברר ממנו בפ"ע [ואז הוא יוצא לחוץ וד"ל] וד"ל, וכמ"כ הוא למעלה ממש, ענין הברור' שמבררת הנוק' דאצילות את הרפ"ח ניצוצין שבבי"ע שתחלה הי' מעורב טו"ר ביחד בלי התפרדו' כלל וזה היא מבררת ומפרדת את הטוב לבדו והרע יוצא לחוץ לבדו וד"ל וזוהי ענין הירידת הנוק' בבי"ע בכדי לברר משם הטוב דרפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה לבי"ע וד"ל, אך הברור שלה שמבררת בבי"ע הוא רק מלבושי' דבי"ע ששם יש רע כו' (כנו' במ"א) שבכריאה מיעוטו רע כו' וביצירה חצי' רע כו' ובעשי' רובו רע כו' וזהו הכל בלבושי' דבי"ע דייקא כו' ואף הקליפו' דאצילות הם מתחילי' ג"כ רק מכריאה כו' [שבאצי' אין רע כלל לא יגרך רע וד"ל] וד"ל.

והנה כשהנוק' דאצי' עולה מבי"ע שביררה שם הרפ"ח ניצוצי' כו' כנ"ל לאצילות, אז נק' היא בחי' מדב"ר, וכשהיא באצילות כו' (כמו שהי' בזמן בהמ"ק שלא הי' יורדת לבי"ע כלל לברר כלל כמשי"ת לקמו), אז נק' היא ידב"ר שהוא בחי' ממשלה כדכתי' ומלכותו בכל משלה כו' אבל כשהיא עולה מברור' שביררה בבי"ע כנ"ל לאצילות (שהוא בזמן הגלות כו') אז נק' היא בחי' מדב"ר כדכתי' מי זאת עולה מן המדב"ר כו', וזהו ומדב"ר נאו"ה, פי' זה העליי' של הנוק' שעולת מבי"ע כו' בבחי' גבורו' כו' שאז נקרא'

נוסחא שניה

משא"כ מתחלה כשעדיין לא נתעורר הנפש אלקי' היו' חלקי טו"ר שבנפש הבהמיות במנוחה דהיינו בתערובו' כאחד ולא הי' הרע בפ"ע אלא דבוק מאד בטוב שבו והיו לאחדים ומזה עיקר סיבת קיום מציאותו משא"כ כשיפרד בפ"ע לא יהי' לו יניקה וימות ממילא כו' ועד"ז יובן ג"כ למעלה בבחי' נפש דאצי' האלקי' הנקרא מל' דאצי' שבבחי' עצמותה כמו שהיא בבחי' אצי' אין בה דרך לינק הרע כלל וכלל כי לא יגורך רע כתיב כידוע והיינו זיו השכינה שבג"ע העליון דמ"ם סתומה היא כלומר לאיש דרך ואורח להיות מסתעף ממנה יניקה לרע דנוג"ה כלל כמו שהניצוץ אלקי' רחוק בתכלית מן הרע כו' והוא בחי' אימא עילא' דמקנא בכורסייא שנק' יובלא חירות כו' דידוע דזיו השכינה הוא בחי' בינה שבמל' דאצי' ועד"ז כללו' בנין המל' כמו שהיא בבחי' אצי' כדקיימא סיהרא באשלמותא בזמן בהמ"ק כתיב ידבר עמים תחתינו כו' דהיינו כמ"ש ומלכותו בכל משלה דאין יניקה לנוגה הנקרא עמים מבחי' מ"ם פתוחה בשביל ואורח ממש כי לא יגור במגורו רע אך מרחוק לבד יתנהגו העמים בבחי' ביטול גדול כמו דבר מלך שלטון שיצווה עד לקצה ארצו אעפ"י שרחוקי' מאד מפני המלך יבא להם דבר המלך באימה גדולה מפני גודל רוממו' המלך כו' וד"ל. ואמנם בזמן הגלות יורדת המל' בט' ספירות להיות בבחי' מם פתוחה דהיינו בבחי' שביל ואורח ממש להיות יונקים החיצוני' ממנה והוא ענין גלות השכינה כמו השביל ואורח

מדבר כנ"ל אז היא נאווה, שכך הי' כוונת המאציל ב"ה בתחלה שירדה לבי"ע כו', בכדי שתתעלה אח"כ בגבורו' כו' ויהי' נאווה וד"ל, ופי' שלכך נק' היא אז (כשעולה מביירו' בי"ע כנ"ל) דייקא מדב"ר, מפני שהמ"ם דמדב"ר הוא פתוחה, והוא שאז יכולי' החיצוני' לינק ממנה כו' וד"ל, אבל מ"ם סתומה, הוא בחי' אימא עילאה שהיא בחי' בינה, שהיא עלמא דחירו שם הוא חירות משעבוד מלכיות, חירות ממלאך המות כו', שהיא בחי' מ"ם סתומה, שסתומה מכל צד שאין יכולי' החיצוני' לינק ממנה וד"ל. אבל הנוק' דאצי' כשהיא עולה מבי"ע שביררה שם הרפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה לבי"ע כו' לאצילות אז נק' היא מדב"ר במ"ם פתוחה שיכולי' החיצוני' לינק משם כו', ופי' כי כאשר יורדים הנוק' דאצי' לבי"ע לברר שם הטוב דרפ"ח ניצוצי' מן הרע כנ"ל אזי היא מתלבשת שם בבחי' התלבשו' ממש, כמארז"ל גלו לאדום שכנינה עמהם כו', שבזמן הגלות שיורדת לבי"ע לברר בירו' כו' אז היא מתלבשת שם כו' ולכך יכולי' החיצוני' אז לינק ממנה ולכך נק' אז כשהיא עולה מביירו' בי"ע לאצילות כו' בחי' מדבר במ"ם פתוחה וד"ל, ונק' אז מדב"ר סיני שירדה שנאה לאו"ה, ופי' שלאחר שביררה הטוב שברפ"ח ניצוצי' דבי"ע לבדו אז נתפרד הרע לבדו ויצא לחוץ וזהו שירדה השנאה לאו"ה שיעקב שהוא ז"א הוא נשפל להיכל ק"ק להשפיע לה מ"ד וד"ל שהוא

נוסחא שניה

שיש במ"ם פתוחה לחוץ כו' והיינו עדי"מ הנ"ל בדביקו' גסו' נוגה בנפש האלקי' כשאינה מעורר לעלות שחלקי הטו"ר מעורבי' ויונקי' מהניצוץ האלקי דוקא כמ"כ בחי' ט"ס דמל' ניתנה טרף בלילה גם לקליפו' נוגה דבי"ע כידוע. ואך כאשר קמה המל' לעלות בבוקר היינו כדוגמת התעוררו' הנפש אלקי' בתפלה שאזי נתפרדו חלקי הרע מן הטוב גם בקליפו' נוגה כמשל הנ"ל וכמ"ש ואתה מרום כו' הנה אויביך יאבדו יתפרדו כו' וזהו הבירור דרפ"ח ניצוצי' שמבררת המל' מידי עלותה בשחר כי חלק הטוב שבנוגה שנפל מרפ"ח ניצוצי' עולין עמה כו' וכל מה שהי' עלייתה בבחי' התלהבות יותר יותר יהי' בירור ופירוד חלקי הרע מן הטוב בנוגה כמו עדי"מ הבירור דסיג' כסף באש כו' וזהו מי זאת עולה מן המדב"ר כתמר' עשן כמו העשן גשמי שעולה למעלה משריפת העץ שנשרף בו הלחלוחיו' כו' כן מברורי הטוב שבנוגה נעשה בחי' עשן בעת עלות המל' ברשפי אש שלהבת י"ה כמ"ש רשפיה רשפי אש כו' וד"ל. ומה שנמשל למדבר גשמי הוא לפי שעיקר מקור סיבת הט"ס שלה הוא מחמת הכתר שלה שנשאר למעלה וכמ"ש למען יזמרך כבוד כו' וידוע מאמר הזוהר על פסוק שחורה אני ונאווה כו' דמנו ודחיקו דרחימו אתעביד' נקוד' חדא כו' והיינו שנסתר כל פרצופה שבבי"ע ולא נשאר רק בבחי' כתר שלה שבאצי' הנקראת נקודת הלב שלמעלה מן השכל כו' והוא תכלית הביטול מעצמותה להיות בבחי' דומם לבד כמו במדבר שמעוצם תקפה של שמש אין שם אלא חלק הדומם

הרע שנתפרד ויצא לחוץ והטוב נתפרד לבדו ועלה כו' ולכך נק' אז מדבר סיני ודל כנ"ל, וזוהי מ"ד מי זאת עוליה מן המדב"ר שהוא בחי' עליי' הנוק' מבי"ע לאצילות שאז נק' היא בחי' מדב"ר כנ"ל, ופי' שזוהי בחי' העלאת מ"ן דנוק' למעלה שהוא בחי' גבורות דנוק' שרוצת לעלות לאצילות בבחי' גבורו' שהיא נעשית נקודא חדא כנו' בזוה"ק ע"פ אל תראוני שאני שחרחרת דלית בה חוורא כלל ע"ש כו', כדכתי' מתי אבא ואראה, שהוא בחי' העליי' ברג"ל שיראה כל זכורך את פני הוי' כו', וזהו הגבורו' דילה שרוצת לעלות לאצילות לראות את פני הוי' וזהו מתי אבא לאצילות ואראה כו' [ובעת עלייתה לאצילו' שרוצת לראו' עדיין כו' אז נק' מדבר כו' ודל'], ולמטה בעבודה הוא הבחי' צעקה שנ"ל בתורה (שעד אהבת עולם כו') שזוהי בחי' מדבר סיני כו' כדכתי' תעו במדב"ר כו', רעבי"ם גם צמאים נפשם בהם תתעטף ויצעקו אל ה' כו', שהוא בחי' הצעקה לה' בצמאון גדול ליכלל באורו ית' כו' ודל' [וזהו הכל בחי' העלא' דנוק' גבורו' דנוק' שהוא בחי' מדבר סיני כנ"ל ודל'].

ואח"כ הוא השפעת מ"ד להמתיקה שהוא בחי' היחוד שמתייחד ז"א עם הנוק' שמשפיע לה מ"ד להמתיקה, וכדכתי' הוי' כל צמא לכו למי"ם

נוסחא שניה

לבד כנ"ל ודוגמת זה למטה בעבודת ה' הוא מ"ש רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף ויצעקו כנ"ל וכמ"כ למעלה הוא בחי' ה"ג דנוק' ואל אישך תשוקתיך בבחי' כת"ר שלה כמ"ש למען יזמרך כבוד כו' ועי"ז גם הט"ס ביכולתם לברר כו' ודל' משא"כ בזמן בהמ"ק שהי' בחי' פבי"פ באצי' לא הי' מהצורך להמל' לירד בבי"ע כדי לברר אלא הי' הביורור בהם ממילא ע"י זיווג ויחוד זו"נ בבחי' אצי' כו'.

וביאור דבר זה מובן בהיות כי הגם שנעשית נקודה חדא תחת יסוד כו' כשצריכה להזדווג בבחי' אצי' צריכה להבנות מחדש בבחי' אצי' במוחי' ומדו' להיות פרוץ שלם וכמ"ש במ"א והיינו דקיימא סיהרא בשלימות הבנין בבחי' אצי' כנ"ל ואח"כ תתייחד פבי"פ כו' וא"כ מאחר שיש הארה גדולה כ"כ באצי' ביחוד זו"נ אזי ממילא יגיע מזה הביטול הגדול עד סוף כל המדרגות גם בקליפ' נוגה דבי"ע הרחוקי' מאור פני ה' כידוע עד שיפרד מהם הטוב ויעלה לה' אע"פ שלא תרד המל' בצמצומי' כו' וכמו עדי"מ כשיאיר נר שלהבת קטנה לא יבחינו בין רע לטוב בכל הדברים כ"כ כמו שיבחינו כשיאיר נר שלהבת גדולה שאז גם הדק שברע ימצא לאור גדול כזה ויוזרק חוצה כו'. ועדי"מ אחר ברוממו' והתנשאו' בכוא המלך הגדול יתבטל ממילא גם כל זר ורחוק ממנו כו' משא"כ כשמסתיר עצמו ויכלו הזרים למרוד כו' ודל'. ועדי"ז הי' בימי' שלמה דכל העמים נתבטלו

שהוא המיין דוכרין שמרווה צמאונה כו', וזוהי בחי' אוהל מועד, שהוא בחי' היחוד של ז"א עם נוק' שהוא בהיכל האהבה ששם מתייחדי' זי"ג כדכתי' וישק יעקב לרחל שיעקב שהוא ז"א הוא נשפל להיכל ק"ק להשפיע לה מ"ד וד"ל שהוא בחי' נשיקין כו' וזוהי ונועדתי כו' שהוא הצירוף של ונודעתי שהוא בחי' הדעת התחברו' של הדכר שמתייחד עם הנוק' כדכתי' והאדם ידע כו' שיסוד ז"א ממתיקה שבו מלובש בחי' תענוג כדכתי' מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגי' שהוא שביסוד ז"א מלובשי' מוחי' דאויא ודאיא ודעי' כו', וד"ל, וזוהי (משנ"ל בתורה) ההעלאת מ"ן לאשתאבא בגופא דמלכא כו', פי' שזוהי בחי' עליי' הנוק' שעולת מבייע שביררה שם רפ"ח ניצוצי' שנפלו בשבירה כנ"ל לאצילות ואז נק' בחי' מדבר כדכתי' מי זאת עולה מן המדבר שאז היא מעלה מ"ן בבחי' גבורו' כו' שהוא ה"ג דילה שברחם דילה כו', לאשתאבא בגופא דמלכא, פי' שהנשמו' הצדיקי' שביררה בכייע כו' היא מעלה לאצילות והם נבלעי' בהדכר שהוא גופא דמלכא וד"ל, ואחיכ משפיע לה הדכר מ"ד להמתיקה וזוהי בחי' אוהל מועד כנ"ל שמתייחד הדכר עמה ביחוד גמור בבחי' נשיקין כדכתי' וישק יעקב לרחל כנ"ל והוא בהיכל האהבה כנ"ל, ופי' שמתמתקת ע"י שמשפיע לה מ"ד שהם הי"ח, שההי"ח הם השורש של רמ"ח מ"ע, פי' שמהי"ח מתחלק' אחיכ לרמ"ח מ"ע כו' והם הממתיקי' אותה וד"ל, שהטפת אבא היא נמשכת מכל הרמ"ח איברי' כו'.

נוסחא שניה

ממציאותם מעצמם מחמת רוממו' והתנשאו' חכמת שלמה וכולם הלכו מעצמם לשמוע חכמתו ושלחו נדבו' כו' משאיכ דוד הי' צריך למלחמה לנצחם על כרחם כו' וד"ל. וזוהו ענין ידבר עמים ממילא מחמת עוצם הרוממו' וכמ"ש כהמס דונג מפני אש כו' וזוהו סיני שירדה שנאה מפני הגילוי הגדול שהי' בזמן מ"ת במדבר נימוסו החיצוני' שבמדבר נחש שרף ועקרב ג' קליפות דבייע וכמ"ש קול קורא במדבר כו' קול ה' יחיל מדבר כו' ושרש ענין אהל מועד הוא בחי' החסדי' דמ"ד שממתקין ה"ג דנוק' הנ"ל והן ה' חסדי' כללו' רמ"ח מ"ע שבאהל המשכן שהקים משה הוא הדעת כו'.

וביאור זה הנה זהו כללות ענין מ"ן ומ"ד שהמ"ד הוא היפוך טבע המ"ן כמו שהמים היפוך טבע האש שהאש עולה והמים יורדים והמים מכבים האש כו' כן טבע המ"ן לעלות וטבע המ"ד לירד ולכבות אש המ"ן כמבואר בספרי הרפואה וזוהו מיתוק גבורות המ"ן ע"י המ"ד ועיקר ענין המיתוק אינו כמו המים שמכבה את האש לגמרי אבל המיתוק ענינו הוא להפך גם את המר למתוק ויהי' כמוהו והיינו דאתבסמ' נוק' ונמתקו גבורותיה אחרי קבלתה המ"ד לפי שבמ"ד יש עונג של המשפיע ואותו העונג שבטפו' החסדי' דמ"ד ממתיקי' גם המ"ן להיות בהם עונג עד שמהפך טבעות התשוקה לעלו' אדרבה עביד נייחא לה להיות בבחי' חסדי' לירד כו' וכמ"ש

(שכלולה מכל רמ"ח איברי' כו') והיא נשפעת להנוק' וממתקת כו', וזהו בחי' מש"ה שהוא שושבינא דמלכא פי' שמש"ה הוא יסוד אבא והוא המנהיג את החתן שהוא בחי' ז"א ו"ק דאצי' (מדו' דאצילות) שירד ויתלבש ברמ"ח מ"ע גשמיים, שהוא בחי' ירידה גדולה, כמו בגשמי' בנפש האדם שמלוּבש השכל הרוחני בכלי עצם המוח הגשמי דהנה אין ערך כלל העצם של כלי המוח הגשמי להשכל הרוחני המלוּבש בתוכו כו' והוא כמ"כ למעלה ממש, שהרמ"ח איברי' גשמי' דמלכא הם רמ"ח מ"ע גשמיים כמו פ' קדש שהוא ח"ע שמלוּבש באותיו' הכתב גשמי על קלף גשמי וכן כולן כמשל הנ"ל וד"ל, והו"ק דמלכא שהם המדו' דאצילות הם בחי' רוחניים שאין ערך כלל ביניהם כו' ולזה הוא ירידה גדולה שירד החתן (שהוא המלכא) שהם הו"ק דאצי' ויתלבש ברמ"ח איברי' גשמי' דילי' כו', ולזה הוא משה שהוא בחי' יסוד אבא השושבינא דמלכא שהוא המנהיג את החתן שירד למטה ויתלבש ברמ"ח איברי' גשמיים דילי' שמש"ה הוא הממשיך הו"ק שהם המדו' דאצילו' הרוחני' שיתלבשו ברמ"ח מ"ע גשמיים שהם רמ"ח איברי' דמלכא וד"ל, וכמשל למטה בגשמי' שהשושבינא הוא המנהיג את החתן להכלה שבלא השושבינא אין החתן בעצמו יכול לילך כו' כמ"כ למעלה הוא משה הוא השושבינא דמלכא שהוא המנהיג את החתן שהם הו"ק דאצי' שיתלבשו ברמ"ח איברי' דילי' שהם רמ"ח מ"ע גשמיים שאאל' בלתי השושבינא, וזהו ויקם משה את

נוסחא שניה

במ"א. וזהו מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים ב' תענוגי' מעורבים בחיבור המ"ד במ"ן כו' וד"ל ועד"ז יובן ענין אהל מועד וכענין לאשתאבא בגופא דמלכא שהוא ענין נישוק יעקב לרחל כו' שכאשר עלתה המל' בתכלית התשוקה כנ"ל אזי מתעורר תאוּבת' דדכור' כו' בבחי' זיווג נשיקין בתחלה וכמ"ש שני שדייך כו' והיינו להמשיך בחי' העונג במ"ד הנק' אהבה בתענוגים והוא בחי' חיבוק ונישוק דוימינו תחבקיני באהל המשכן בבחי' מקיפי' כמ"ש במ"א ואח"כ נעשה היחוד גופני בחי' חוליו' כו' שהוא בחי' טפו' דמוחי' הפנימי' בדעת ויסוד דאוי"א עדי"מ טפה הרוחני' שבמוח כו' וכמ"ש במ"א והן רמ"ח מ"ע רמ"ח שייפין שמקבלי' שפע המוחי' כל א' לפי מזגו כו' והיינו ענין המכבואר למעלה התלבשות אור א"ס במצוה מעשי' בתפילין וציצית וכדומה שע"ז נעשה יחוד קוב"ה ושכינתיה וד"ל.

והנה משה שושבינא דמלכא להוריד החתן לגבי הכלה היינו המשכות היחוד של כל מצוה ומצוה איך תהי' באיזה אופן לפי הדעת המודד וממשיך ממקורא דכולא כדי למתק הגבורו' דנוק' וזהו וידבר ה' אל משה דוקא לאמר למל' כו' ואהרן הוא שושבינא דמטרוניתא להעלות את הכלה לגבי החתן ואעפ"י שאהרן כה"ג הוא איש החסד כידוע עכ"ז הוא כה"ג המקרי' נשמו' ע"ג מזבח עילא' לאשתאבא בגופא דמלכא כמ"ש במ"א ע"פ

המשכין, שמשה שהוא יסוד אבא שושבינא דמלכא, הוא הקים את המשכין שהוא מלכו דאצ"י שהמשיך בה את החתן ועי"ז נתמתקת הנוק' כי כאשר נשפע בה מוחי' דגדלו' אז נתמתקת שמוחי' דגדלות ממתקי' את הדיני' כידוע (ומוחי' דקטנות הם דיני' ודיל').

ואהרן הוא שושבינא דמטרוניא, פי' שאהרן הוא הממשיך היג לנוק' שתתעורר המל' בבחי' גבורו' בהעלאת מין כניל ופי' שהיג דבינה יורדי' לעורר את הנוק' שתעלה מין בבחי' גבורו' וזה עושה אהרין שממשיך אליה בחי' היג דבינה לעוררה כניל, וזהו שאהרין הוא שושבינא דמטרוניא שמנהיג את הכלה להחתן שתעלה הכלה אל החתן שא"א לה לעלו' בעצמה בלתי השושבינא כו' וזוהי בחי' אהרן שממשיך לה היג דבינה לעוררה שתעלה מין שא"א לה לעלות בלתי זאת ודיל (ואף שאהרן הוא חסד, אדרבה דוקא מפני שהוא חסד הוא ממשיך אליה היג דבינה לעוררה כמשי"ת במ"א).

וזוהו (משניל בתורה) שאו את ראש ביי למשפחותים לבית אבותים, במספר שמו' כל זכר לגולגלותים כו'. פי' האבות הן הן המרכבה עילאה שהוא חסד שבז"א גבורה שבז"א ת"ת שבז"א כו', והייב שבטים הם המרכבה

נוסחא שניה

בהעלותך את הנרו' אל מול פני המנורה כו' כי ביכולת חסד עליון רב חסד להיות עוזר ותומך את הנמוך מאד שאין לו כח לקום שיקום מנפילתו כו' ודיל.

וזוהו שאו את ראש עדת בניי עיי אהרן שושבינא דמטרוניא שיהי' להם כח להתנשאות בראש ומוחי' ועוד יתעלו למעלה מבחי' ראש ומוחי' דהיינו במספר שמות לגולגלותם שהגולגלתא הוא בחי' כתר דכתר כידוע כי הרצון שהוא הכתר גם הוא בגדר המשכה והתפשטות כנראה בחוש שלפעמים ירצה כך ולפעמים כך כו' אבל גולגלתא הוא עצמו' הכתר שממנו נפעל הרצון כו' וזהו במספר שמות פי' עיי הזכרת שם לבד כמו לבני שמעון כך וכך מספרם בזאת יכולים לעורר בחי' גולגלתם כי מצד חכמתם ומדות שלהם אין גולגלתם נמשכת לפועלי' הרצון מאחר שבחי' יחידה העצמי נבדלת בערך מכחות הנפש חכמה ומדו' וגם רצון אך להיות כי השם יש בו מהארה העצמית של בחי' יחידה לכך עיי השם דוקא מעוררי' אותו וכידוע על ענין שכחת השם ברשעים בגיהנם כו' ודיל. ומתחלה עליית המל' עד הדעי' דמשה ואחי"כ מתעלי' עוד למעלה הרבה מן הדעת והוא בחי' גולגלת אהבה רבה שבלי גבול ותכלית למעלה מן השכל כידוע. וסדר מדרגו'

(*) כ"ה בכ"ה, ואוצ"ל: לפעול.

תתאה, פי' שהשבטים הם נמשכי' מהאבו' שהם מרכבה דאצי' כו' לבריאה (והוא כמו השבט שנמשך מהאילן כו' כנו' במ"א ע"ש), כמו כוכבא דשביט כו', והם נק' מרכבתא תתאה שהם הם הי"ב בקר שהים עומד עליהם מלמעלה, פי' הי"ם הוא מלכות דאצילות והי"ב שבטי' הם הי"ב בקר שהים עומד עליהם כו' שהם המרכבה של מלכות דאצילות שנקראי' מרכבתא תתאה, והם הד' דגלי' שמתחלקי' לד' דגלים כמו הי"ב בקר ששלשה פונים צפונה, ושלשה פונים ימה כו', וזהו מ"ד ובשם אלוקיננו נדגול, פי' ש"ם אלוקיננו הוא מלכו' דאצילו' שנק' שם כו' ובה הם הדגלים של השבטי' שהם המרכבה שלה, והע' נפש הם למטה מהשבטי', שהע' נפש הם למטה בבריאה ממש [אבל השבטי' הם נמשכי' מאצילו' לבריא' כניל במ"א ע"ש] ודיל', וזוהי פי' הפ' הנ"ל, למשפחותם הם הע' נפש שלמטה בבריאה ממש כניל ולמעלה מהם הם הי"ב שבטי' שהם י"ב בקר שהים שהוא מלכו' דאצילו' עומד עליהם כו' שהם מרכבתא תתאה כניל (ושניהם נק' למשפחותם). לבית אבותם, הוא מרכבה עילאה דאצי' שהם האבו' שהן הן המרכבה עילאה דאצי', שהוא חסד שבז"א דאצי', גבור' דז"א דאצי', ת"ת דז"א דאצילות כניל, ופי' שיעק"ב שהוא ת"ת דז"א דאצי' (שהוא ממרכב' עילא' כו') הוא מעורר רחמי' רבי' על כני' ופי' כמארז"ל שאין בו דעה אסור לרחם עליו, שהרחמנו' תלוי בתוספת

נוסחא שניה

העליות כך הוא שאו את ראש בני' למשפחותם ואחי"כ לבית אבותם ואחי"כ לגלגלותם. וביאור ג' מדרגות אלו יובן עפ"י הידוע דהאבות הן המרכבה בחי' חג"ת דאצי' ונקרא מרכבה עילא' וי"ב שבטים הם י"ב בקר שתחת ימא עילא' וכמ"ש בשם אלקינו נדגול פי' במלכות דוקא נדגלו הדגלים הנק' מרכבה תתאה דמל' דאצי' הנק' ים כו' וע' נפש הם ז' מדו' כל א' כלולה מי' שבעולם הבריא' שהמה נמשכים מי"ב בקר הנ"ל כענפים מן האילן נקראים משפחו' בית יעקב כו', וידוע דמשה מלגיו יעקב מלבר פי' יעקב הוא מדת הרחמים שהוא מדת ת"ת כידוע והנה הרחמנות היא בחי' התפעלות המשפיע העליון משפלות המקבל התחתון שזה צמצום גדול להיות מתפעל ממהות נמוך במדרגה הימנו ולפי שצמצום גדול הוא לכך הרחמים כלול מחו"ג שהחסד הוא השפע שלאחר התפעלו' הרחמי' ע"י צמצום הגבורות כו' ויש בהתפשטו' הרחמים כמה מדרגות דהיינו כל מה שיוכל להתפעל להחיות רוח השפלים ביותר כמו התפעלות רחמי המלך על עני ונבזה שאינו מערכו וכדומה ה"ז תכלית ירידת שפע הרחמים משא"כ כאשר ירחם על עבדו נאמן ביתו לבד וכדומה כו' וא"כ יש בחי' השתלשלו' רבות מעילה לעילה במדת הרחמים וזהו ההפרש שבין מרכבה תתאה לי"ב שבטים לע' משפחות הנ"ל שיי"ב שבטים הן י"ב צמצומים כלליים מיעקב איש הרחמים להחיות מאין ליש כלליות עולם הבריאה וכמ"ש בשם אלקים נדגול כניל והיינו כלליות קבלת שפע רחמים שמקבלת המל' הנקרא יש אלא שמתחלקת לי"ב חלקים כו'

הדעת שמי שיש בו תוספ' דעת יותר יש בו תוספת מדת רחמנות יותר, שהדעת הוא הפנימיו' של הרחמנו' שע"י הדעת מתעורר הרחמנות ומי שיש בו תוספת דעת יותר יש בו מדת רחמנות יותר וזהו שאומרי' אב הרחמן כרחם אב על בני', דייקא אב ולא אם, מפני שבאב יש תוספת דעת יותר לכך יש בו התעוררו' מדת רחמנות יותר, וכנו' בזהר משה מלגיו יעקב מלבר, ופי' שמשה הוא בחי' דעת ויעקב הוא בחי' ת"ת, לכך משה שהוא הדעת הוא מלגיו ויעקב שהוא ת"ת מדת רחמנות הוא מלבר, כי הדעת הוא הפנימיו' של המדת רחמנות כנ"ל.

וזהו שאו את ראש בני' כו', פי' מפני שאנו למטה אף מהע' נפש שהם בבריאה כנ"ל, ואנו למטה בעשי' כו', ולזה צריכי' להגביה אותנו למעלה והם הם השושבינין דמלכא ומטרוניא, שהם משיה' ואהרן' שהם מגביהים אותנו למעלה כו' וזהו שאו את ראש בני' שההגבהה של ראש בני' הוא ע"י משה ואהרן דייקא, כדכתי' תפקדו אותם כו' אתה ואהרן כו', מפני שהם השושבינין כו' המגביהי' אותנו למעלה, אל בחי' למשפחותם שהוא בחי' הע' נפש כו' והייב שבטי' שהם מרכבתא תתאה שהם הייב בקר שהים עומד עליהם כו' כנ"ל שהם בחי' מרכבה למלכו' דאצילות כנ"ל וזה הי' הד' דגלים

נוסחא שניה

וכאשר תרד השפע עוד להחיות מאין ליש וליתן טרף ומזון לרוח השפלים ביותר דהיינו מלאכים ונשמו' דעולם הבריאה שהן מבחי' כלים ולבושי' דייס דבריא' כו' אזי נקראי' בשם ע' נפש לבית יעקב שהן ענפים מתפשטי' מייב שבטי' יעקב ע"ש הירידה עוד למטה והוא ז"ס דבריא' כל א' כלולה מי' כנ"ל ומהן תרד שפע הרחמים עד למטה מטה עד עולם השפל הזה כו' וד"ל אמנם כללות השפע הוא מבחי' ת"ת דאצי' בעל הרחמים שמשפיע למל' בצמצומי' כו' וגם כללו' הרחמנות דיעקב הוא מלבר לגבי משה פי' ע"ד כל התהוו' מדה מן השכל שהשכל הוא כח הפעולה בתמידות ויש בכלל מאתיים כו' כן פעולת מדת הרחמי' מן הדעת המולידה כו', כי הנה אנו רואים שהתינוק אכזרי הוא לפי שאין בו דעה והיינו שאינו מרגיש בצער זולתו מפני קוטן דעתו וכל שיגדל ויתרחב דעתו יהי' בו ההרגשה וגם ההע... עליו כו' והטעם שכבהמה נחשב וכמו שאין להתפעל ברחמנות על הבהמה לפי שאינה מסוג האדם כן מי שאין בו דעה להרגיש צער זולתו נבדל הוא מבחי' אדם עד שלא יתפעל כו' וכל שירבה הדעת יכונה בשם אדם ביותר וכמ"ש והאדם ידע כו' כי יוסיף דעת יוסיף מכאוב כי מרגיש הכאב והצער ביותר כמ"ש במ"א וא"כ מובן שגם כללו' הרחמים ישנה בדעת שלפי ריבוי הדעת כן ירבה מדת הרחמים וה"ז בהולדת האהבה מן השכל שיש בכלל מאתיים כו'

כמו הי"ב בקר שג' פונים צפונה כו', וזהו ובשם אלוקיניו נדגויל כניל, ואח"כ הוא ההעלאה לבחי' בית אבות"ם, שהוא בחי' יעקב שהוא ממרכבה עילאה דאצילות כניל ואח"כ ההעלאה מאד נעלה מכולם שהוא בחי' במספר שמות כל זכר לגולגלת"ם, ופי' שע"י מספר השמות שלהם כמו נחשון בן עמינדב כו' העולם משה ואהרן לבחי' גלגלתא דז"א, שהוא בחי' כתר דז"א הנעלה מכולם, ופי' שזוהי בחי' אהבה רבה שלמעלה מן הדעת שאינה נתפסת בהמוח כלל, והוא כמו עצם הגולגולת שמקפת את המוח כו' וד"ל והוא בחי' ע"י למעלה מן המדו' דאצילו' שהוא הכת"ר דז"א, וזוהי בחי' שבועו' שנמשך הכת"ר דז"א כו' שבכל ימי הספירה ממשיכי' הכל מבחי' ז"א דאצילות שהם המדו' דאצילות [שהוא בחי' לבית אבותם מרכבה עילא'] וזהו שאומרי' היום כך וכך ימי"ם כו' שהוא הכל המשכת המדו' שהם ז' מדו' וכל א' כלולה מז' ובשבועו' ממשיכי' את בחי' הכת"ר דז"א שהוא בחי' גלגלתא דז"א וזוהי לגולגלת"ם.

אך צ"ל משנ"ל דבזמן שבהמ"ק הי' קיים, כמו בימי שלמה שהי' קיימא סיהרא באשלומתא באצילות ולא היתה יורדת לבי"ע כו' שהי' היחוד של ז"א ונוק' באצילו' כו' שאז הי' נק' ידב"ר ע"ש מלוכה וממשלה כו', איך הי'

נוסחא שניה

וכפעולה מכה הפועל כו' על כן יעקב מלבר ומשה שהוא הדעת מלגיו וידוע פי' מלגיו ומלבר הנז' בזוהר שהוא ענין אור וכלי דהיינו הרחמים פעולת הדעת כמו שהכלי פעולת האור כידוע ומבואר במ"א וד"ל.

ועתה יובן סדר ג' עליות הנ"ל מתחלה למשפחותם לע' נפש והבי' משפחותם לבית אבותם בחי' יעקב בעל מדת הרחמי' כניל אבל מה שמכית אבותם עד הדעת דמשה שרש ומקור פעולת הרחמים כניל אין זו עליי' כי האור וכלי חשיב חד כידוע שזה מלגיו וזה מלבר הכל כמדה א' נמשכו מן המשפיע אך עיקר העליי' השלישית הוא למעלה מן הדעת דמשה והיינו במספר שמות לגולגלותם וכניל שהוא בחי' מקיפי' האמיתי' שאינם מתעוררי' כ"א על הזכרת שם לכד כו' ומשם יומשך כח ועוז לבחי' דעת דמשה וזהו ע"י אהרן שושבינא דמטרוניתא שהעלא' את הנרות אל מול פני המנורה כו' פי' א"ל בחי' כתר שבכתר שהוא מול פני המנורה והיינו בחי' דעת עליון דאבא ודא"א וע"י שמודד השפע מוחי' לשני הקוין ימין ושמאל חו"ב חו"ג הנקרא פניי המנורה כידוע דדעת ת"ת יסוד בחי' קו האמצעי עולין עד הכתר שכנגדם בבחי' דעת שבו הנקרא דעת עליון כו' וד"ל. ונמצא מוכן מכל הנ"ל שסיבת ירידת הדעת דמשה באהל מועד באיזה אופן יהי' נוע"ד שם כו' הוא לפי אופן העלא' מ"ן דנוק' שנתעלו ע"ש אהרן למעלה מעלה עד לגלגלתם במספר שמות כו' וזהו אתה ואהרן תפקדו אותם פי'

מתברר¹ הרפ"ח ניצוצי שנפלו בשבירה לבי"ע כו', מאחר שהנוק' דאצילות לא הי' יורדת לבי"ע לבררם כ"א היתה מיוחדת באצילות עם ז"א כו', אך הענין שאז לא היתה הנוק' דאצילות נצרכת לירד לבי"ע לבררם כ"א כשהיתה באצי' מיוחדת עם הדכר שהוא ז"א פכ"פ אזי היו ממילא מתבררי' שניהם [הדכר והנוק' כמשי"ת במ"א] וד"ל ורק עתה בזמן הגלות היא נצרכת לירד לבי"ע לבררם, משאיכ' בזמן בהמ"ק כנ"ל וד"ל.

נוסחא שניה

אתה ואהרן שניכם למספר שמות א' תפקדו אותם אלא שאהרן יגרום המספר מלמטה למעלה ואתה תפקדם מלמעלה למטה כנ"ל ולכך נחית כצאן עמך ע"י משה ואהרן דוקא לפי שהנהגה יתכן בין מלמטה למעלה בין מלמעלה למטה ולזה אמר שהכל ע"י משה ואהרן דוקא מפני שהאב המרחם על הבן בבחי' דעת דאבא כו' הרי יהי' אופן עיקר וקצבת הרחמנות לפי אופן ערך וקצבות התעוררו' הרחמנות שיעורר הבן את האב כו', וכמו כן כתיב כרחם אב על בנים ולא נאמר כרחם אם לפי שעיקר פעולת הרחמים הוא מן הדעת ובנקבה אין דעת כי דעתו קלה כו' והיינו ענין אהל מועד דמשה וענין במדבר סיני כנ"ל שהם לפי ערך וד"ל. וזהו ענין הספירה היום יום א' לעומר כו', כי בחג השבועות הוא זמן מתן תורתנו בבחי' דעת דאבא כו' ע"י משה שושבינא דמלכא כנ"ל וכל ז' שבועות שקודם למתן תורה הוא ענין העלא' הנוק' מברורי רפ"ח ניצוצי שנפלו בעומר שעורי' כמ"ש במ"א ולפי אופן הברורי' והפעולות כן הוא ערך השפע מדעת דמשה כנ"ל וכידוע שבימי הספירה הן בחי' ז' נקיים להטהר בחכמה כידוע ולכך אומרים היום יום א' מיומין עילאי דאצי' שבא ונמשך בחכמה שבמל' דאצי' בשביל הברור דעומר כו' וד"ל.

ליל ב' דחג השבועו' בע"ה

להבין מארז"ל כל האומר תהלה לדוד ג"פ ביום מוכטח לו שהוא בן עוה"ב כו'. פי' כנז' בכמה מקומות על מארז"ל שבמקום גדולתו ית' שם אתה מוצא ענוותנותו כו', ופי' כי מדת גדולתו ית' היא בטילה נגדו שהיא בחי' שפלות קמי' ית' כדכתי' לך הוי' הגדולה כו' שמדת גדולה בטילה נגדו ית', ופי' שמדת גדולתו ית' הוא רק במדת מלכותו ית' שנק' שמו ית', כדכתי' גדול ה' כו' אימת גדול כשהוא בעיר אלוקינו כו' ופי' שממדת

מלכותו ית' שהוא בחי' מלכות דא"ס ב"ה שהוא נק' אור א"ס ב"ה (שהוא בחי' שמו ית') נאצלו ונבראו כו' כל העולמו' כו' ובוה שייך מדת גדולה שמלכותו הוא מלכות כל עולמים שהוא הגדולה של מדת מלכותו שהוא בחי' מלכו' דא"ס ית' שמתפשטת להחיותו כל עולמים עד אין קץ בבחי' א"ס ממש כו', אבל הוא ב"ה בעצמו הוא רם ומתנשא עד אין קץ ותכלית בבחי' אין ערך כלל אליו ית', והוא מופשט אף מגדר בחי' גדולה שהיא בחי' שפלות קמי' ית', כי הוא ב"ה בעצמו הוא גא"ה גא"ה פי' שהוא גאה על גיאוותאנו כו', שאף מן העולמו' העליוני' הנעלמים והנסתרי' הוא נגבה ונעלם מהם כמו מן העולמות התחתוני' מכולם נגבה בשוה ממש שקמי' כולם שוים כלא ממש שהוא גאה גא"ה וד"ל שאין בו מעלה ומטה כלל ששניהם כלא בשוה וד"ל (כנז' במ"א ע"ש), ולכן זה שנשפל במדת גדולה הוא בחי' ענוותנותו שהוא בחי' שפלות גדול אליו ית' כנ"ל, וזהו הגדול שהוא נשפל בבחי' גדולה אבל הוא נעלה הרבה מבחי' גדולה כי במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו כנ"ל וד"ל, וזהו מבואר בתהלה לדוד, דכתי' להודיע לבני האדם גבורותיו, וגבורתך ידברו כו', שכל מדת גדולתו ית' שהוא בחי' התפשטותו מלכותו שהוא בחי' מלכו' דא"ס ית' על כל עולמי' הוא בחי' גבורה וצמצום אליו ית' כנ"ל וד"ל.

סומך ה' לכל הנופלי' כו', פי' שעתה הם הבחי' השתלשלות של כל העולמות בבחי' נפילה שאחר חטא אדה"ר הם נפלו בבחי' ירידה ונפילה כו' וזהו סומך כו' לכל הנופלי' שיגביה את הנופלי' שהם השתלשלו' העולמו' שהם עתה בבחי' נפילה יוגבהו לע"ל בעלייות העולמו' שיתעלו בעילוי אחר עילוי עד אין קץ שהם העליו' נ' אלפי' יובלות כו' (כנז' במ"א ע"ש). וזהו סומך כו' לכל הנופלים וד"ל, ולכך ארז"ל כל האומר תהלה לדוד ג"פ ביום מובטח לו שהוא בן עוה"ב, שבו מפורש הכל גדולתו ית' כנ"ל וד"ל. וזהו עיקר עבודת התפלה שהוא בחי' העלאת מ"ן ברשפי אש אליו ית' מלמטה למעלה וד"ל, ואח"כ הוא העסק בתורה ומצות שהוא בחי' המשכה מלמעלה למטה, ופי' כי עיקר תכלית העבודה הוא שלא יחללו את שם קדשי כו' פי' שלא יעשה חלל ומסך המסתיר את שם קדשי כו', והוא ע"י העסק בתורה ומצות שאינם מסתירי' אורו ית' כי אדרבה בחכמ' התורה מתגלה אור א"ס ב"ה כו' וכן המצות הם נמשכי' מתרי"ג ארחי' דגלגלתא, שהוא בחי' כ"ע שהוא בחי' מקיף למעלה שבכ"ע מלובש אור א"ס ב"ה שהוא בחי' מקיף שאין בחי' מעלה ומטה כ"א הוא מקיף לכולם בהשוואה א' כו' כנ"ל וע"י עסקו בהם הוא ממשיך בחי' כ"ע ששורה בו אור א"ס ב"ה שהוא המקיף לכולם בהשוואה א' וד"ל. וזה הי' בחג השבועות שהיא זמן מתן תורתנו, פי' שבשבועו' הי' תחלת ההתגלות של בחי' כתר עליון שהתורה נמשכה משם כנ"ל (ובאותו זמן הי' תחלת האצילוי' שנאצל בחי' כ"ע כו' וד"ל) ומשבועו' מקבלי' התורה לכל השנה הכל להמשיך בחי' כ"ע המקיף לכולם בהשוואה א' ולכך נק' בחי' כתר ע"ש כותרת שהוא המקיף על הראש

כמו הנזר והעטרה שמקפת על ד זש וד"ל. וזוהי שאומרי' וישמחו ב"ך ישראל מקדשי שמ"ך כו' פי' שהשמחה ששמחי' ישראל הוא ב"ך בעצמותו ית' שהם המקדשי' את שמו ית' שממשיכי' עצמותו ית' לקדשי' את שמו ית' וד"ל.

בגמ' ברכות ד"ד ע"ב משום דאתיא בא"ב ופוחח ידיך כו' פי' האי"ב המשכה ממקור האותיות' מכתר במל' עולם הדבור כו' ופוחח ידיך גלוי הרצון עליון ממש ולכן נק' בן העוה"ב עדיה לבבתיני כו'.

פקודי ה' ישרים משמחי לב כו'. להבין ענין שמחה של מצוה כו' כדכתי' תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה וטוב לבב מרו"ב כל, שהשמחה של מצוה צריך להיות יותר מן רוי"ב כ"ל, שרו"ב כ"ל הוא בחי' עוה"ב שמשגי' שם העונג כו' שנהנין מן זיו השכינה ב"ה כו', והשמחה של מצוה צ"ל יותר מן רוי"ב כ"ל וד"ל. וכן כתי' עבדו את ה' בשמחה כו'. ולהבין זה צ"ל מארז"ל יפה שעה א' בתשובה ומע"ט מכל חיי העוה"ב כו', שהשעה א' של תשובה ומע"ט בעוה"ז הוא יפה ונעלה מכל החיים של עוה"ב כו'. ולהבין כ"ז הנ"ל צ"ל מהו ענין עוה"ב, ופי' שעוה"ב הוא שמשגי' הנשמו' שם ונהנין מזיו השכינה ב"ה שמתענגי' שם כו', שהוא מקור כל התענוגי' שנפלו לבי"ע כו', ופי' כמו שכל הטעמי' גשמיים שישנם בעוה"ז הגשמי בכל מיני פירות, שיש כמה טעמים משונים זה מזה עד אין קץ כו', כמו התפוחי' יש להם טעם א' והשקדים יש להם טעם אחר כו'.

והנה מאחר שנרגש הטעם מתיקות כדומה בתפוח הגשמי שטועם מתיקותו בחיך הגשמי כו', מוכרח שבכח המצמיחו' ישנו להטעם מתיקו' יותר מן הטעם מתיקות שנרגש בהתפוח הגשמי, כי הוא כח המצמיחו ומשפיע בו הטעם מתיקות כו' וד"ל. אך אותו הטעם מתיקות שישנו בכח הצומח א"א להרגישו בחיך (שאם יקח העפר שממנו צומח אילן התפוח כו' ויטעמנו בחיך לא ירגיש טעם מתיקו' כלל ואף שבו מלובש כח הצומח של התפוח כו' וד"ל), והוא מפני שהכח הצומח הוא רוחני, והטעם מתיקו' שבו הוא רוחני, לכך א"א להרגישו בהחיך הגשמי וד"ל, כ"א כשהנפש היא אינה מלובשת בגוף אז היא יכולה להרגיש הטעם מתיקו' הרוחני שבכח הצומח הרוחני [ששם המתיקו' היא יותר מבהתפוח הגשמי כנ"ל וד"ל].

והנה ארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזלו מלמעלה, שמכה ואומר לו גדל כו', שכל הטעמים מתיקו' וחמיצות שישנם בכח הצומח של התפוחי' כו' הוא נשפע מן המזלות שלמעלה כו' והמזלות מקבלים זה מן המלאכי' והמלאכי' מקבלי' זה מלמעלה מעלה כדכתי' כי גבוה מעל גבוה

כו', שא' הנמוך מקבל מן השני הנעלה, ע"כ. רום המעלות כו', והמקור לכולן המשפיע כל הטעמי' הנ"ל הוא דבר ה', שהוא מקור כל התענוגי' וממנו נשפעי' כל הטעמי' מתיקו' וחמיצות כו' שמתיקו' הוא בחי' חסדי' וחמיצות הוא בחי' גבורו', וכל שינויי הטעמי' גשמיים שלמטה בהפירו' הגשמיים כמו שיש תפוחי' שהם מתוקי' ויש תפוחי' שהם חמוצי' כו' הוא הכל לפי איכו' הרכבת המדות. למעלה שאם נשפע בחי' חסדי' לבד אז הם מתוקי' כו' כנו' במ"א וד"ל). ונ' שדבר ה' הוא בחי' י' מאמרות שניכתבו בפי' בראשית שמהם נבראו כל העולמות (וכמארז"ל והלא במאמר א' כו') שממאמר תדשא כו' נתהוו כל מיני דשאים כו', שהאותיו' של מאמר תדשא כו' מהווה אותם כו', וממאמר עץ פרי כו' נתהוו כל מיני פירות בשינויי טעמם מתיקו' וחמיצות, שהאותיו' של מאמר עץ פרי מהווה אותם (שבו ישנם לכל שינויי הטעמי' כו' כנ"ל) וכן כולן כו' וד"ל, ופי' שדבר ה' הוא בחי' רוח פיו ית', שממנו נתהוו כל צבאם כו', ואף שאין לו דמות הגוף כו' אך דברה תורה כלשו' ב"א, והוא כמו למשל בנפש האדם שהדבור שמדבר לזולתו אינו בחי' עצמיות של הנפש כ"א רק חיצוניו' מהנפש בלבד, כי אין נחסר כלל בהנפש מרוב דבוריו שידבר לזולתו שאף שידבר הרבה כו' אין נחסר כלל בהנפש, שאילו ה' איזה חסרון וגירעון בהנפש מרוב דיבוריו כו' אזי רוב דיבוריו במעט שנים ה' מת שבזה ה' נחסר ויוצאת הנפש כו', אך האמת הוא שאין הדיבור מעצמיות הנפש שאין נחסרת הנפש כלל, שאף שידבר הרבה כו' אינו פועל שום גירעון בהנפש כו' והוא שהדיבור הוא רק חיצוניות והארה מהנפש בלבד כמשל אור השמש המאיר על הארץ כו' שאין שייך תוספת וגירעון בהשמש מן השתנות אורו כשמאיר על הארץ (שאו יחסר בהשמש) או כשאינו מאיר (כגון שמסתיירי' עננים שאז יתוסף כו') כנו' במ"א וד"ל. וכמ"כ הוא למעלה בחי' דבר ה' ורוח פיו ית' שהם ה' מאמרות שמהם נתהוו כולם, שהדבר ה' הוא רק בחי' הארה מבחי' א"ס שאין שייך בו בחי' גירעון כלל ח"ו וד"ל כנ"ל, וזה הדבר ה' ורוח פיו ית' (שהם ה' מאמרות כו') הוא בחי' ג"ע שהוא מקור כל התענוגים שנפלו למטה שממנו מושפעים כל התענוגים כנ"ל (שמי' מאמרות נתהוו כולם וד"ל) ושם משיגי' ונהנין הנשמות שהם בלתי גופים ומתענגים ממנו ית' שהוא הנק' זיו השכינה ב"ה וד"ל, והג"ע הוא בחי' א"ס ממש (שהשגת העונג שם הוא בבחי' א"ס ממש וד"ל).

והנה הרצון עליון ב"ה הוא נעלה הרבה מבחי' ג"ע, שהג"ע הוא בחי' דבר ה' ורוח פיו ית' כנ"ל והרצון עליון ב"ה הוא נעלה הרבה מבחי' דבורו ית', כמשל בנפש האדם שרצונו הוא מושל על דיבורו, שאם רוצה לדבר לזולתו הוא מדבר, ואם אינו רוצה לדבר כו' לא ידבר כו' נמצא שהרצון שלו הוא נעלה מדיבורו שהרצון הוא מושל על הדיבור כנ"ל, וכמ"כ הוא למעלה ממש שהרצון עליון ב"ה הוא נעלה הרבה מן דיבורו ית' שהוא בחי' ג"ע כנ"ל וד"ל, והדיבור הוא הנק' עיר אלקינו ושם שייך בחי' גדולה וגדולה זו ענוה וצמצום היא לגבי רצון העליון כמבואר לעיל בדי' כל האומר

תהלה לדוד כו' ולכן האומרו הוא בן העוה"ב שלוה"ב בתחיה יהי' גלוי רצון העליון כו'. וזהו כוונת רז"ל יפה שעה א' בתשובה ומע"ט מכל חיי עוה"ב פי' כנ"ל שחיי עוה"ב שהוא הג"ע הוא בחי' דבר ה' ורוח פיו ית', והמצות שצוה עלינו הם בחי' רצונו ית' שהוא למעלה הרבה מבחי' דיבורו ית' כנ"ל, וזהו יפה שעה א' כו' שע"י קיום המצות שהם רצונו ית' שעה א' בעה"ז כו' ממשיכי' מבחי' רצונו ית' שנעלה מבחי' דיבורו ית' לבחי' ג"ע הנמוך שהוא בחי' דיבורו ית' כנ"ל ופי' שממשיכי' רצונו ית' שירצה לדב"ר כנ"ל שהוא שיושפע מרצונו ית' לבחי' הדיבור שלו ית' שהוא בחי' ג"ע כנ"ל ועי"ז מוסיפי' אור בג"ע שממשיכי' מבחי' רצונו ית' שלמעלה מג"ע כנ"ל תוספת אור בהג"ע שהוא דיבורו ית' וכמשל הנ"ל וד"ל וזהו ע"י קיום המצות שהם רצונו ית', ולכן נק' עושי רצונו שממשיכי' לו רצון שיושפע לבחי' הדיבור שהוא בחי' ג"ע תוספת אור וד"ל. ועי"ז מתרחב הג"ע יותר שממשיכי' בו תוספת אור מרצונו ית' שנעלה ממנו (שהרצון עליון הוא בחי' ג"ע עליון וד"ל) ע"י קיום רמ"ח מ"ע וד"ל. וכן להיפך ח"ו ע"י כשעוברים על רצונו ית' שעוברים על שס"ה ל"ת מוסיפי' כח בגיהנם שע"ז מתרחב יותר ופי' שכמו שע"י קיום רמ"ח מ"ע שהם רצונו ית' מוסיפי' אור בג"ע שע"ז מתרחב יותר כנ"ל, שהוא מפני שממשיכי' מרצונו ית' שהוא הנעלה מן הג"ע כנ"ל שרצונו ית' הוא מקור כל התענוגים, כמ"כ ממש הוא להיפך שהעדר רצונו ית' הוא צער גדול ויסורי' גדולים (מאחר שבזה שהוא רוצה בה הוא מקור כל התענוגים בבחי' א"ס ממש לכן הוא כמ"כ להיפך בזה שאינו רוצה שהוא העדר רצונו ית' הוא רק צער ויסורים ג"כ בבחי' א"ס ממש וד"ל) והם ג"כ בבחי' א"ס ממש וזהו בחי' הגיהנם שניתן לעוברי רצונו ית' כמ"ש הרמב"ן ז"ל שאף אם יהיו יסורין דאיוב ע' שנה כלא הם חשובים נגד רגע א' של יסורי' דגיהנם שהם ג"כ בבחי' א"ס כנ"ל, ולכן העוברים רצונו ית' הם מוסיפי' כח בגיהנם שמתרחב יותר עי"ז, והוא ע"י עוברי שס"ה ל"ת וד"ל, אבל ע"י קיום רמ"ח מ"ע ממשיכים מרצונו ית' תוספת אור בג"ע כנ"ל וזהו כוונת רז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעה"ז מכל חיי העוה"ב וד"ל.

וזהו שאנו מברכי' קודם עשיית כל מצוה אשר קדשנו במצותיו כו', פי' שהמצות הם נמשכי' מקדש העליון הוא בחי' סכ"ע שהוא בחי' כתר עליון ב"ה. וביאור הדבר שבחי' ממכ"ע הוא בחי' דבר ה' ית' שמחי' את כולם כנ"ל ובחי' סכ"ע הוא בחי' רצון העליון ב"ה שנעלה הרבה מן דיבורו ית' כנ"ל, והענין הוא שבחי' ממכ"ע הוא בחי' דיבורו ית' שמחיה את כולם כו', שכח הפועל הוא מלובש ממש בבחי' א"פ בהנפעלים שהוא מתחלק בהם לחלקים בבחי' ראש וסוף כמשל התלבשות הנפש בהגוף שמלובשת בתוכו ומתחלקת בו לחלקים בבחי' ראש וסוף, שהשכל הוא מלובש בהראש ולא בהרגל, וכח ההילוך מלובש בהרגלים כו' וד"ל שזהו נק' בחי' ממליא

(*) כ"ה בכתיב, ואוצ"ל העוברים על.

שהנשמה ממלא את הגוף בבחי' התלבשות בתוכו שמתחלקת לראש וסוף כנ"ל, אבל או"מ נק' מה שאין האור מלוכש בתוך הכלי כ"א הוא מקיף עליה מלמעלה בלי התחלקות ראש וסוף רק בהשוואה א' לכל צד, ופי' כמו בנפש האדם שאף שהמחשבה היא מלוכשת במוח בלבד אעפ"כ היא מקפת את כל הרמ"ח איבריו בבחי' מקיף עליהם מלמעלה בהשוואה לכל צד, כנראה שאף שאינו מלוכש בהרגל כ"א רק כח ההילוך בלבד ואעפ"כ לא ישים הרגל לתוך האש וכדומה כו', והוא מפני שהמחשבה מקפת את כולם (ובמחשבה משיגו שקשה להניח רגלו על האש וד"ל) וזהו נק' בחי' או"מ שאינו מלוכש בתוך הכלי כ"א הוא מקיף עליה מלמעלה בהשוואה לכל צד שאין בו מעלה ומטה, וכמשל העיגול הגשמי שאין בו מעלה ומטה כנו' במ"א בארוכה, וכמ"כ הוא למעלה ממש, שדבר ה' ורוח פיו ית' הוא בחי' ממכ"ע שמחי' את כולם בבחי' א"פ שכח הפועל הוא מלוכש בתוך הנפעלי' ממש והוא מתחלק לחלקי' בבחי' מעלה ומטה וד"ל, אבל בחי' כ"ע שהוא בחי' קדש הוא בחי' או"מ שאינו מתיישב בתוך הכלים ממש כ"א הוא מקיף עליהם מלמעלה בלי התחלקות מעלה ומטה כלל כנ"ל, ומשם נמשכים המצות שהם רצונו ית', וזהו כוונת הברכה שמברכי' קודם עשיית המצוה אשר קדשנו כו'.

וְזָשָׁה פקודי ה' ישרים משמחי לב, שצריך להיות שמחה גדולה מן קיום המצות שהם רצונו ית' שהוא נעלה הרבה מבחי' ג"ע שהוא דיבורו ית' כנ"ל, ומפני שרצונו ית' הוא נעלה מאד לכך א"א לו להתלבש בשום כלי רק בהמצות בלבד, ולכך אין מרגישי' התענוג בקיום המצות שהוא הכל מפני שהמצות הם נמשכים מרצונו ית' שנעלה מאד מג"ע כו' שא"א לו להתלבש בשום כלי ולכך א"א לו להרגיש התענוג כי הרגשת התענוג הוא בחי' י"ש שהתענוג נתפס בהכלי אבל בהמצות שנמשכים מרצונו ית' אין מרגישי' העונג מפני שנמשכי' מרצונו ית' שנעלה מג"ע כו' כנ"ל וכמו שא"א להרגיש בחיך הגשמי את המתיקות הרוחני שבכח הצומח הרוחני כנ"ל, כך א"א להנפש המלוכשת בגוף גשמי להשיג את העונג של קיום המצות שנמשכי' מרצונו ית' שאין יכול ליתפס בשום כלי וד"ל. ומזה עצמו שאינו מרגיש העונג ישמח ויגל לבבו במאד שזה שאינו מרגיש העונג הוא מאד נעלה מכשמרגיש העונג שהוא בחי' יש כו' כנ"ל.

וּלְכֹן ביקש משרע"ה ליכנס לא"י לקיים מצות מעשרות ותרומות כו' ואף שהבטיח לו הקב"ה שיכנס לג"ע כו' והענין הוא כנ"ל שהמצות נמשכים מרצונו ית' שנעלה מג"ע שהוא דיבורו ית' שהוא רק זיו השכינה בלבד כנ"ל, וד"ל.

וזהו ומתוקים מדבש שהדבש מורגש המתיקות לחך ושרשו ג"כ מבחי' תענוג הנמשך בחכמה חך מה אבל המצות הם רצון עליון ב"ה ומקור התענוגים שא"א להשיג את העונג.

בעזרת השם חג השבועות זמן מתין תורחנינו.

להבין המשנה אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, כתיב עוונתי עברו ראשי כמשא כבד יכבדו ממני. להבין ענין משא כבד ומהו לשון עברו ראשי כו', הנה ישראל אותיו' ל"י רא"ש כלומר שישראל עלה במחשבה שבמוחי' עליונים למעלה מבחי' הדיבור כו' ועל כן לא נזכר ב"י מאמרות התהוות נשמות ישראל כי מאמר נעשה אדם הוא על בריאת גופו לבד אבל בריא' נשמתו דכתיב ויפח באפיו כו' לא במאמר נברא אלא במחשב' עלה וכידוע המדרש על פסוק אהור וקדם צרתי קדם למעשה בראשית כו' וכמ"ש במ"א. וביאור הדברים הנה ידוע דבמאמר אחד ה"י יכול להבראות והיינו מאמר דבראשית אלא שנתחלקו ל"י מאמרות פי' עדי"מ בדיבור לגבי המחשבה הנה מה שיוציא בפיו הרבה דברים ה"י תחלה כולם במחשבה בסקירה ותנועה אחת ולא ה"י בבחי' ההתחלקו' כ"כ לכמה צרופי' אותיות ותיבות הרבה כמו בדיבור והטעם הוא לפי שכח הדיבור נכלל ובטל לגבי המחשבה וכלא חשיב ממש עד שמהארת מחשבה אחת נתהוו כמה צרופי' אותיות בדיבור והרי אנו רואים כשיתתק האדם באמצע דבריו יתבטל כל הדיבור אל המחשבה כמו שה"י תחלה במחשבה קודם שדיבר כו' וכמ"כ יובן למשכיל מה שנאמר בדבר ה' וברוח פיו כו' שהן ה"י מאמרו' שהוא בבחי' התחלקו' רב לכמה צרופי' בשביל התהוות כמה מיני ברואי' מאין ליש כידוע שהוא כח הפועל בנפעל לכמה אופנים שונים ובכללו' הם ד' רוחו' העולם מזרח ומערב כו' ומעלה ומטה כו' הכל ה"י במחשב' תחלה בלתי גדר התחלקות כ"כ לד' סטרי' מעלה ומטה כי הדיבור בטל ונכלל במחשבה כנ"ל וד"ל והגם שאין דיבורינו ומחשבתינו ערך ודמיון להשכיל מהם מחשבותיו ית' ודיבוריו והבל פיו כו' וכמ"ש כי לא מחשבותי כו' וכמ"ש בלק"א אך עכ"ז איכות אופן ביטול ההתחלקות לו' קצוו' בדיבור לגבי המחשבה יובן מעט מזעיר ע"ד דוגמא דדוגמא מדיבור לגבי מחשבה באדם התחתון וכמ"ש מבשרי אחזה אלוה כי בצלם אלקים עשה את האדם כידוע וד"ל וזהו ענין הדלית רבתי דאחד שהוא בחי' דיבור העליון בכללותו ופסוק בשכמל"ו שלאחריו הוא פרטי פרטיו כידוע ולכך הוא דלית גדול"ה להורות על גדלות הדיבור כידוע ומבואר במ"א אך ענין יחודא עילאה שלפני דלית רבתי' בשית תיבין דשמע ישראל כמ"ש בזוהר הוא ענין המחשבה שקדמה לדיבור כנ"ל והיינו מ"ש כי הנה מקום אתי פי' המקום הוא הכולל ו' קצוו' מזרח ומערב כו' ושרש התחלקו' הוי"ק ה"י תחלה בבחי' העלם המחשבה בלתי ענין התחלקו' גשמי כ"כ כנ"ל וע"ז אומר שהמקום הגלוי בדיבור העליון ה"י תחלה את"י במחשבה כו' וזהו שאנו אומרים ברוך המקום שיהי' מבורך משרשו ומקורו במחשבה עילא' כו' וד"ל.

וזהו שה"י יכול להבראות במאמר אחד דבראשית היינו בחי' המחשבה שבראש ומוחי' שגם כללו' כח הדיבור בטל ונכלל שם ע"ד בכלל

מאתיים מנה כו' אלא שנתחלק לי' מאמרות פי' לצאת מן ההעלם לגילוי הדיבור כו' וד"ל.

ועד"ז יתפרש הפסוק שמע ישראל, פי' שמע לשון הבנה כמו דבר כי שומע עבדך כלומר מבין וענין השמיעה הוא קיבוץ כל המוחין שבראש להתקשר בשכל אחד ששומע ולהפנות משכל זולתו כו' והכח של הקיבוץ הזה ישנו באזן בטבעו וכן ברוחניות המוחי' שבראש יש כח הקמיצה והאסיפי' במקום א' לבד והיינו מוח ההבנה להבין הדבר על בוריו מבלתי עירוב דבר זר אתו והיינו מפני פינוי' כל מוחו להעמיק שכלו רק בשכל זה שהוא מבין כו' וכן וישמיע' שאל לשון אסיפה כידוע לפי שהשמיעה בכינה וכמו שהנהר נק' בינה ע"ש הקיבוץ והאסיפה מכמה מימות למקום אחד וכמ"ש ונהרו אליו כל הגוים כו' כן השמיעה וההבנה נק' בינה מטעם הקיבוץ מכמה מקומות למקום אחד וד"ל וכמ"כ יובן למעלה פי' שמע ישראל הוא ביטול היש לגבי האין היינו ביטול הדיבור המהווי' הנכרא לגבי המחשבה הנקרא ישראל לי' רא"ש כנ"ל וזהו שמע שם ע' רבתי להורות על ז' ספירות דמל' כ"א כלולה מי' כאשר עולה למעלה להקבץ ולהאסף אל מקום א' במחשבה שאינה בגדר התחלקות וריבוי כלל כנ"ל וד"ל. ולכך ה' אלקינו גם כן ה' אחד פי' שנעשה היחוד ג"כ במחשבה עליונה שרש הו"ק והן שית תיבין ידחודא עילא' כידוע ומבואר במ"א על ענין הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו כו' וד"ל.

והנה כלליו נ"י עלו במחשבה עליונה ולא במאמר נבראו אלא ויפח באפיו כו' מאז דנפח כו' וזה שאומרי' אנתנו לישראל הניצוץ האלקי' שהי' במחשבה הנקרא ישראל לי' רא"ש כי ישראל עלה במחשבה כנ"ל שמע ישראל פי' האסף עצמך מגדר היש וההתחלקו' שהושפלת בגוף שנלקח מי' מאמרו' כו' להבטל ולהכלל בבחי' סובב כ"ע שלמעלה מבחי' הדיבור כו' ה' אלקינו כו' וד"ל. ובא לפרש אח"כ כיצד יהי' זה ואמר ואהבת ה' אלקיך בכל לבבך כו' עי"ז תתקשר הנפש במקורא דכולא כמו שהיתה קודם הי' מאמרות וכידוע שא"א לתשובה עילא' בלתי תשובה תתאה תחלה וביטול הנפש במחשבה עליונה הוא בחי' תשובה עילא' תשוב וי"ו לגבי ה"א כי בינה הוא המחשבה כו' אבל תשובה תתאה תשוב ה"א לגבי וי"ו היינו אהבת בכל לבבך ובכל נפשך כו'.

וביאור הדברים הנה ידוע דהנפש מתחלק לג' כחות גלויים מחשבה דיבור ומעשה ושרשיהם נמצאו בהעלם הנפש השרש של המחשבה כווננה שבלב שמה שיחפרץ ויכוון בלבו מיד יחשוב במחשבה ושרש הדיבור הוא בהבל הלב כו' ושרש המעשה בדם שבנפש כח התנועה כו' וכמ"כ למעלה נשתלשל מאלקי' חיים בג' מדרגות מחשבי' דו"מ שהן בחי' בריאה

יצ"י עשי' וכמ"ש לכבודי בראתיו יצרתיו כו' פי' מחשבה עליונה שרשה בבחי' רצון וחפץ ה' שרצה להיות מתפשט' גדולתו בבחי' מלכו' כו' ומשם נשתלשל בחי' כתר דבריא' לכבודי בראתיו כו' ויציר' הוא מבחי' דיבור העליון כו' ועשי' מבחי' עשי' דאצי' דהיינו להחיות רוח שפלים בבחי' צדקה וחסד כמ"ש והי' מעשה הצדקה שהמשכה וירידה לשפלים ונמוכים הוא בבחי' עשי' כמו השפע צדקה מיד הנותן ליד המקבל כו' וד"ל.

ועד"ן יש בנפש האלקי' ג' מדרגות בעבודת ה', מחשבה הוא התפלה רעותא דלכא והיינו אהבת בכל לבבך כי אהבה הוא הרצון וחפץ הלב לשון אביה' כו' ובכל נפשך היינו לקשר הדיבור לדיבור העליון בדברו בדברי תורה שהן דבר ה' וכמ"ש ואשים דברי בפיך כו' ובכל מאדך היינו מעשה הצדקה להחיות רוח שפלים כו' ובכל ג' מדרגות הללו תשוב הנפש אלקי' מלמטה למעלה דהיינו לצאת מנרתק החומר מחשך הגוף שהמשיכו והמשיכו בקליפ' נוגה במחשבה דו"מ כמו הרהורי עבירה שקשין מעבירה מפני החפץ שבלב שיש בהם כו' וכדומה לזה ח"נ בעוונות' בפ"מ שהמה מסך מבדיל גדול ע"ג הנפש אלקי' לבלתי תוכל לעלות ולהדבק במקור חוצבה כמו שהיתה קשורה ודבוקה במחשבה לי ראש כניל וד"ל וזה ענין תשובה תתאה לצאת ממחשבה דו"מ דנוגה להיות' אליך ה' נפשי אשא במחשבה דו"מ לה' לבד ואחי"כ יוכל להיות תשובה עילאה הנ"ל ביטול הנפש במחשבה עילא' בהשתחו' שלה בש"ע כו' ומתחיל זה מאמת ויציב כו'.

וזוהו עונתי עברו ראשי כו' פי' ראשי ל"י ראש בחי' ישראל שעלה במחשבה שבראש ומוחי' העליונים וכענין מארז"ל קלני מראשי כו', והעוונות המבדילי' כמחיצ' של ברזל עברו למעלה מראש ומוחי' דכניי לבלתי יוכלו להעלות ולהתקשר במחשבה עליונה כמו שהיו קודם בואם לגוף כו' לפי שכמ"ש כבד יכבדו פי' בהיות כי ההפרש בין חטא לעון ידוע שהחטא הוא פוגם בנפש והעון אינו פוגם אלא הוא מכביד כמ"ש עם כב"ד עו"ן והיינו מלשון עיוות שהוא דרך העקלתון ומעוקם כלומר שכבר קיבלו החיצוני' יניקה וחיות מנפשו ע"י העבירות וכבר נמצא להם שפע ודרך בתמידות ונקרא דרך מעוקם כמו שכתוב דרך רשעי' כו' על כן בכחם להכביד על הנפש לבלתי תוכל גם היא לעלות כי יכבדו עלי' להורידה ג"כ למטה עד"מ משא כבד על האדם שיכבד עליו מלישא ולהגביה ידו מפני הכובד עד שיורידו היד למטה כו' וכמ"כ העוונות' יכבידו להוריד השפע ראש ומוחי' אליהם ולא יעלו למעלה כמ"ש כי רוח הבהמה יורד' למטה היפוך רוח האדם כו' וד"ל ועיקר הטעם הוא כי גברו ועברו למעלה מראשי עד שראשי ומוחי' שכיבת לעכבא בגלותא לינק ולהשפיע להם כו' והעצה לזה הוא להתמרמר בגלות השכינה ולהיות מיצר ודואג ממה שהושפל הניצוץ אלקי' בחומריו' גופו ובזאת יהי' נשבר רוח הקליפה הדבוק בה ותוכל לעלות למעלה ביותר כלל לפי ערך כשרון וזכות ההכנעה והמרירו' וכמ"ש ויצעקו אל ה' בצר להם כו' וד"ל.

וזהו אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, פי' ע"ד מאמרם שכינה מה אומרת קלני מראשי כו' דהיינו ענין ריש"א שכיב"ת לעפרא בגלותא להחיות ע' שרים בבחי' חבי"ד כו' ובכל בקר קמה מפילתה בתפלה לה' מתוך כובד ראש הזה שהי' לה בלילה כו' ובוה מתבררים הרפ"ח ניצוצי שנתנה טרף בלילה כנ"ל. וזהו שלפי ערך הכובד ראש שלה דהיינו עוצם הירידה למטה למטה כו' כן יהי' ערך העליי' להתפלל ולעלות להדבק בבעלה בבחי' פבי"פ בקי"ש ושי"ע כו' וד"ל וגם כבניי' אין מתפללין לעלות כ"א מתוך כובד ראש הכנעת הלב משפלות ערך נפשו הבהמיות כו' וכנ"ל ומשנה זו תור"ה היא לצדיקי' ולבינונים בשוה כמו שכל הדינים וההלכו' שוין לצדיקי' ולבינונים כי בלעדי המעשה לא תשלם הנפש גם נפש הצדיקי' כו' וגם זו ההלכה שאין עומדי' להתפלל כו' צדיקי' שגי"כ ילכו בה להיות להם ירידה בתחלה קודם עלותם לה' כי כך היא המדה מטעם הנ"ל וד"ל.

בעזרת השם

להבין מאמר רז"ל הידוע דיפה שעה א' בתשובה ומע"ט מכל חיי העוה"ב, הנה ידוע דבי' מאמר' נברא העולם ובמאמר א' הי' יכול להבראו' כו' וביאור הדבר ידוע דהמאמר הוא ענין ההשפעה מבחי' חיצוני' שבנפש כמו הבל הדיבור שאינו נחשב כלל מעצמיו' הנפש כו' ולגבי המחשבה שבמוח בטל הוא וכלא חשיב ממש כמ"כ עד"מ הי' מאמר' הן בחי' ההשפעה מחיצוני' המדרגו' דאצי' להיות מאין ליש בעלי גבול ותכלית והאצי' הוא כדוגמ' המחשבה לגבי ההבל כו'.

והנה ידוע דבי"ע ישנם גם באצי' והוא להיו' כי המחשבה ג"כ תפשט לפרטיי' במוח ולב וכבד הכלליי' ומתחלקי' לכל האיברי' יד ורגל דהיינו בגידי ההרגשה שבהם שירגישו הכאב כו' ואמנם יש מחשבה הכללית ששוה לגבי כל מזגי האיברי' וכמו שמתלבש בשכל שבמוח כן יתלבש ברגל וכמו שאנו רואים שהריחוק מן הנזק שימלט רגלו מן האש תנועה זו לא נעשית ברגל ממחשבה שבמוח הפרטית המיוחדת לגידי המוח הפרטי' הנמשך אל הרגל כו' שהרי תיכף ומיד יניעה הרגל בלתי יעלה במחשבתו תחלה כו', אלא הוא מחמת שזהו היפוך הרצון הטבעי לכוות באש וליזוק וכדומה אז נעשה ממילא ומאליו כי הרצון שולט בכל האיברי' להרחיקו מכל מנגד לו יתפשט מפרטיים כו' וכמו שהדבר שחפץ ברצונו מתפשט בכל האיברים בשוה בשכל כמו ברגל כן היפוך הרצון מתפשט ומתלבש בשוה כו' וד"ל. ועד"ז יובן למעלה בהיות כי כתוב לכבודי בראתיו יצרתיו כו' ושרשם במל'

דאצי' ג' מדרגות דמוח ולב וכבד כידוע, והנה כתיב כל אשר חפץ ה' עשה כו' שגם לאחר חילוקי ג' מדרגות הנ"ל בחי' חפץ ורצון ה' שולטת בכל פרטי פרטיהם בלתי מציאות הדרגה בבחי' במוח ורגל בשוה כמשל הנ"ל והוא ענין מחשבה הכללי' שבבחי' כתר מל' דאצי' כו' וד"ל.

ובזה יובן שרש ענין בריאת ג"ע וגייהנם, כי הנה ג"ע העליון הוא אשר נהנין מזי"ו השכינה ידוע דהוא בחי' הרגשת העונג בהשגה ותפיסא כמו עד"מ מתיקת התפוח לגבי שרשו במצמיח' הרוחני שהוא המזל שנמשך מאין ליש ממאמר תוציא הארץ כו' שמתיקו' התפוח הרוחני שבמזל הוא גבוה מאד נעלה הימנו ולא יתכן כלל לומר שחיד גשמי יטעמנו כו' כמ"כ אין ערוך כלל לבחי' הרגשת המתיקות בג"ע מזי"ו השכינה שהוא העונג האלקי המתפשט ונגלה עליהם בהשגה כו' לגבי עצם העונג הנק' מקור כל התענוגים שבבחי' כתר מל' דאצי' שלא יתכן כלל להיות נתפס בגדר השגה ותפיסא מוגבלת דנבראי' כו' כמו ערך המתיקו' הרוחני הנ"ל שהוא מקור מציאו' עונג הנרגש לחיד כו' וד"ל. וזהו ויברא ה' ג"ן בעד"ן מקדם פי' שיצר וברא עונג מוגבל להיות בבחי' זיו מצומצם כ"כ שיוכלו הנשמות לקבלו כו' אבל מקור העונג הזה הוא הוא בחי' א"ס להיותו בבחי' אצי' ממש ולא יקרא בשם בריאה כלל וד"ל.

והנה את זלע"ז עשה האלקים כמו עד"מ העונג העצמי שבנפש האדם מתפשט בלי גבול ותכלית להמציא' מציאו' תענוגים לאין קץ כמ"כ ההיפוך ממנו והוא הצער מתפשט ג"כ בלי גבול ותכלית שהרי עיקר העונג אינו אלא כשיחפוך באותו העונג ואם לא יחפוך בו אינו עונג כלל אדרבה לצער יחשב כידוע וא"כ הצער והיסורי' שהוא היפוך רצונו בתכלית הוא תכלית המנגד אל העונג והרי תכליתו יורד כמ"כ ממש כמו תכלית העונג כו' וד"ל ועד"ז יובן בריא' הגייהנם הגם שהוא בתחתית סוף כל המדרגות עד שאול ואבדן שתחת עולם השפל הזה כידוע הנה שרשו נתהווה בבחי' צער שהוא היפוך העונג העליון שבמל' דאצי' ונקרא נג"ע חילופי אותיות עונג כידוע וע"כ יתרחב הגייהנם ג"כ בלי גבול ותכלית כמו שיתרחב ג"ע כי המה מנגדים שוים כו' וד"ל.

והנה ידוע סיבת ההתרחבות של הג"ע מכמו שהי' בראשית הבריאה מאין ליש הוא מחמת מעשים טובים בעוה"ז דוקא וזה יפלא. אך הענין מובן בהיות כי ענין המצוה ידוע שהיא בחי' חפץ ורצון העליון והלא אנו רואים שהולבשה והושפלה מעשה המצוה בענין גשמי כמו לעשות סוכה גשמית אשר לעין השכל נעלם שיהי' מציאות איזה עונג עליון במעשה זו הגשמית א"כ מוכרח לומר שעונג העליון ברצון וחפץ זה ג"כ למעלה מעלה בבחי' העלם העונג ולא בהרגשה וגילוי כלל והיינו בחי' מקור כל התענוגים שבכתר מל' כנ"ל שממנו נאצלה בצמצום גדול הארת הזיו בג"ע כנ"ל וא"כ

מובן שמסיבת מעשה המצות בעוה"ז דוקא שנעלמה המצוה מבחי' העונג בזאת יתרחב ג"כ למעלה שפע העונג הנעלם העצמי' להיות הזיו יותר מרווח ממנו לנשמות הנהנין ממנו בכל חדש ושבת וד"ל. ועד"ז הנה גם במנגדו בגיהנם יתרחב שפע היפוך העונג ע"י עוברי' רצוני' בעבירות עד שימצא מציאות רוחב התפשטו' הגיהנם בלי גבול כמ"ש מי יודע עו"ז אפך עברתך כו' וד"ל.

וזהו יפה שעה א' בתשובה ומע"ט מכל חיי העוה"ב, כי הלא מבואר למעלה דזיו השכינה הוא עונג האלקי המצומצם כו' אבל ע"י תשובה ומע"ט בחי' חפץ ורצון ה' העצמי מקור השעשועי' כו' נתרחב הזיו' בתוספת מרובה על העיקר וזהו מכל חיי העוה"ב פי' זיו ועונג העליון הוא מקור וחיות לעוה"ב ויפה שעה א' בתשובה ומע"ט מכל חיי העוה"ב כי הן גורמים תוספת ברכה כו' וד"ל.

וזהו ויניחהו בג"ע לעבוד ה"י ולשמרה כמו השומר הגן ומשקהו תמיד וגורם בו תוספת ברכה במאד כו' כן ע"י רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת שהוא לעבדה ולשמרה כידוע מתברך הגין כו' ופי' ענין גין בעדן מקדם מבואר עפ"י הנ"ל שמקור העונג העצמי' נקרא עדן והגין הוא סוף מדרגות המסתעפי' ממנו כו' ונברא בצמצום אך ע"י מעשה המצות בכל שית אלפי שני דהוי עלמא היום לעשותם כו' מוסיף ומתרבה בו בהעלם הארת עונג העצמי' עד כי יבא עולם הבא בזמן משיח בבחי' גילוי אור העונג העליון למטה וכמ"ש ישכיל עבדי כו' ולחזות בנועם ה' כו' וד"ל וכמ"ש במ"א שלע"ל יהי' בחי' לידה וכענין יעננו ביום קראינו כו' כן יגלה האור העליון שנתרבה ע"י המצות לע"ל ועכשיו הוא בהעלם להוסיף האור בבחי' אצי' לבד וד"ל.

(י) כ"ה ככת"י ואוצ"ל: לעבדה.

תורה ברבי' פ' נשא בעהשיית וית'

וידבר* ה' כו' נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם כו'. ונשאו את יריעו' המשכן ואת אוהל מועד כו'. הנה הלויים נסעו את המשכן במדבר מ"ב מסעו' שבמקום חנייתם הקימו את המשכן כמ"ש ובחנות המשכן יקימו אותו הלויים כו'. ובנסעם הורידו אותו (ונסעו כך מ"ב מסעו' כו'). כו'. וצ"ל זה דהנה התורה היא נצחית ויש עתה ג"כ בכניי בחי' משכן ולויים הנושאי' אותו, וכדכתי' ונתתי משכניי בתוכם ונקדשתיי בתוכם שיש בכניי עתה ג"כ בחי' משכן ולויים אשר הלויים יקימו את בחי' המשכן הזה שבנפש והן הן ג' בחי' גרשון קהת ומררי, שיש ג' בחי' אלו בנפש האדם בעבודת ה'. כו'. ולהבין כ"ז היטב מהו ענין בחי' המשכן שבנפש יריעות המשכן ובתוכו ארון וכלים. צ"ל תחלה מ"ד את השמים ואת הארץ אני מלא כו', וכתי' מלא כל הארץ כבודו שנראי' ב' המקראו' אלו כסותרי' זה את זה כו' כי אני משמע מהותו ועצמותו וכבודו היינו זיו יקריה שהוא בחי' זיו והארה לבד.

אך הענין הוא, שמבשרי אחזה אלוה ופ"י דהנה יש בחיות הנפש שמחי' את הגוף יש ב' בחי' ומדרגות, הבחי' הא' מה שהנפש ממלא' את כל הגוף

(*) הגהות מכ"ק אדמו"ר ה"צ על מאמר זה נמצא בכרך מס' 1039, ורשום: לדרוש נשא תקס"ג. נדפס (בשינויים) באוה"ת נשא ע' רמא, ושם חסר קטע האחרון המתחלת. אות ה' והה"י.

נוסחא שניה

בעזרת השם שבת פ' נשא

נשא את ראש בני גרשון גם הם כו'. להבין ענין המשכן ומה שלויים מקימי' ומורידי' אותו במדבר כו' שודאי יש כל בחי' אלו בנפש האדם כי התורה נצחית וגם עכשיו צריכים לקרוא בתורה כל פרטי עניני המשכן כידוע. הנה כתיב ונתתי משכני בתוך בניי כו' דהיינו בחי' ניצוץ האלקי' שבכ"א מישאל שנקרא משכן ע"ש השראת השכינה בו כי חלק אלוה ממעל הוא כו' ויש בו כל עניני המשכן ירידות ועליו' ע"י הלויים בני גרשון ובני קהת כו'. אך מתחלה יש להקדים ענין א', והוא אשר שני כתובים סותרים זא"ז דכתיב מלא כה"כ וכתיב את השמים ואת הארץ אני מלא דכבודו תרגומו זיו יקרא לבד ואני מלא משמעו' מבחי' עצמותו בכניי'. אך הנה מבשרי אחזה אלוה, דידוע היות הנפש באדם יש בה ב' מדרגו' הא' בחי' התפשטותה בגוף להחיותו שהוא רק בחי' זיווה ואורה לבד ולא עצמותה כלל כמ"ש במ"א והוא המתחלק לג' חלקי' הנקרא נר"נ נשמה במוח ורוח בלב ונפש בדם דהיינו משכן השכל בכלי המוח הגשמי הנה הוא

בבחי' התחלקות שמתחלק חיות הנפש לפי מזג כלי איברי הגוף שבראש הוא משכין השכיל מפני שכלי הראש היא כלי הראוי לקבל אור השכל ובלב שורי' המדות כו' [שהיא כלי הראוי לקבל המדו'] וברגלים מתלבש כח ההילוך שהם כלי' הראוי' לקבל רק כח ההילוך בלבד שמתחלק חיות הנפש לפי מזג כלי הגוף ובחי' ההתחלקו' הוא בדרך כלל לג' בחי' שהם כח השכל בראש והמדו' בלב, וכח ההילוך ברגלים דכמו שבדרך כלל נחלק כלי הגוף לג' בחי' שהם ראש ואמצע הגוף שהוא הכרס כו' ששם הבני מעים כו' והרגלים כמ"כ מתחלקת חיות הנפש לג' בחי' כנ"ל. והנה באמצע הגוף יש בחי' חצר הכבד שהוא הפרסא המפסיק בין אברי' פנימיים לחיצונים בכדי שעיני' ידחו הפסולת ויצאו לחוץ.

והוא כמ"כ למעלה (כמשי"ת לקמן) שהוא בחי' שמאל דוחה כו' וכמ"כ ממש הוא למעלה בחי' ממכ"ע פי' שהחיות של אור א"ס ב"ה שממלא בתוך כל עלמין להחיותם הוא מתחלק לחלקי' לפי מזג הכלי', ובדרך כלל מתחלק לג' חלקים, שהם ג' עולמות בי"ע כדכתי' לכבודי בראתינו יצרתינו אף עשיתנו שהם התחלקו' ג' מדרגו' שהם ג' עולמות בי"ע, שהוא בחי' ג"ע העליון וג"ע התחתון ועוה"ז, והג' עולמו' בי"ע הנ"ל הוא בחי' מחשבה ודבור ומעשה (כנו' במ"א בארוכה ע"ש). ויש למעלה ג"כ בחי' פרסא המפסקת כו' בכדי שלא יאחזו החיצוני' כו' ופי' וענין הפרסא הוא כי הנה כתי' שמש ומגן ה' אלקים פי' כי יש שם הוי' הוא ענין יחודא עילאה איד שאין עוד מלבדו וכולא קמי' כלא חשיב ושם אלקים הוא המסתיר ומעלים להיות נראה העולם בבחי' יש ודבר רק אעפי"כ מלא כל הארץ כבודו בבחי' יחודא

נוסחא שניה

מותפס ממש ככלי המוח והי' לאחדים עמו אשר ישונה מציאותו ומהותו לפי אופן מזיגת כלי המוח אם ביכישו' או בלחלוחיו' כו' וכמ"ש במ"א ונמצא גם מציאות המוח מן השכל הרוחני הוא חי וקיים תמיד ועד"ז במדרג'. ה"י ברוח שבלב הלב הוא בחי' כלי לאור המדו' אוי"ר התפארו' וכדומה ע"ד שחיו' הלב מהם נמצא בתמידו' וכן בנפש שבדם כל החיו' התנועה שבדם הוא מחמת אור הנפש המלובש ומותפס ממש בה כידוע עד שעד"ז כל פרטי האיברי' בין פנימי' בין חיצוני' הכל מבחי' התחלקו' נר"נ שבנפש שהן מסתעפי' מבחי' אורה וזיווה ועד שגם ימצא מזיגת חיות איברי' גשמיים ממש כרס ויד וכן הקרביי' ובני מעיי' שטבעם להפריד הפסולת מן המאכל כבואו לגוף ועיקרם חצר הכבד הנקרא פרסה המבדלת בין איברי הנשימה לאיברי' המזון שבכחו יש ענין ההבדלה להבדיל בין טוב לרע ולדחות הרע ולקרב הטוב כמו שאנו רואים כאשר יאכל אדם מאכל עד הפרסה עדיין מעורב הוא בטו"ר כאחד ולאחר הפרסה כבואו לקיבה שתחתיו יתבשל ויתפרדו חלקיו עד שידחה הפסולת לחוץ בנקב הרעי וכח זה הדוחה הפסולת הוא רוחני ושרשו מתחיל מפרסה הנ"ל והוא כענין שמאל דוחה וימין מקרבת שהוא

תתאה והנה שם אלקים הוא מגן לשם הוי' כמו מגן שעושים לשמש מחמת שא"א להסתכל בשמש מרוב בהירותו וזהו ענין והבדילה הפרוכת לכם בין הקודש כו' (כמ"ש ע"פ ואתה תצוה כו' בפי' מחוץ לפרוכת) אלא שבחי' פרסא זו היא רק הבדלה בין בחי' קדש לקדש הקדשים דהיינו בין בחי' יחודא עילאה לבחי' יחודא תתאה אבל מזה יובן שכמו כן יש ג"כ בחי' פרסא המבדיל בין קדש לחול והוא כמש"ל חצר הכבד שהיא המבדלת בהגוף בין איברי הנשימה לאיברי המזון ששם אחר הפרסא יש קרב ובני מעיים ופסולת בתוכן ובנמשל הוא הפרסא שיש בעולם היצירה שהוא כמשל הגוף ובעולם היצי' הוא עיקר בחי' עץ הדעת טוב ורע כמבואר בהרמ"ז ר"פ וישלח, לכן שם בחי' פרסא זו והקרביים הם בחי' מלאכים כמ"ש במ"א וע"פ וכל קרבי כו' שהם מבררים ההשפעה והפסולת הם משפיעי' למטה להיות מקור להשפעות תענוגים גשמיים, וזה שאמר כאן שהפרסא המפסקת הוא בכדי שלא יאחזו החיצונים ר"ל כדי שיקבלו החיצונים רק בחי' הפסולת והמוותרות שנתברר ונדחה ע"י הקרביים אבל מפנימי' השפע לא ינקו והיינו שאחר הביורר המאכל בקרביים הנה המובחר שהוא הדם שנעשה מהמאכל עולה למעלה מהפרסא ונעשה חיות למוח ולב רק מבחי' הפסולת והפרש שהוברר מהמאכל מזה הוא השפע' לחיצוני' וכמו שהפרש הוא מאכל לדבר אחר כו' לכן מובן שזה שאין להם יניקה מהפנימית הוא ע"י הפרסא המפסקת.

והנה כמו שיש למעלה בחי' ממלא בתוך כל עלמין שמתחלק לחלקי' כפי מדת מזג הכלי' כנ"ל והחיות הוא הולך ומתמעט כמו למטה באדם

נוסחא שניה

בחי' ההבדלה לבחור בטוב ולמאוס ברע ולדחותו לחוץ כו' וד"ל. ועוד ימצא מזיג' חיו' איברי' גשמי' יותר והן הרגלי' שאינם אלא לטפל ולמשמש את הגוף שיהלך ממקום למקום עליהם או שיעמוד במעמדו עליהם וכו' וד"ל.

וע"ד כל זה יובן למעלה באדם העליון בבחי' ממלא כ"ע שנקרא מל' דאצי' בחי' נפש כל חי העולמי' דבי"ע כמ"ש לכבודי בראתיו יצרתיו כו' יש בה ג' מדרגות הנ"ל נר"נ נשמה בעולם הכריאה אימא מקננא בכורסייא כו' והוא שרש ומקור לנשמות שבג"ע העליון כו' ורוח ביצירה והן נשמות שבג"ע התחתון שהוא בבחי' יצי' דעשי' כידוע ועוה"ז הגשמי שגם שרש עוה"ז ברוחני' הוא רק בחי' נה"י לבד כמ"ש הארץ הדום רגלי כו' וכענין מאמרם דוחק רגלי השכינה וכדומה וכח האלקי המהוה' מאין ליש ג"ע התחתון מבחי' רוח וכח האלקי דבריאה מבחי' נשמה והכל הוא רק בחי' אור וזיו האצי' עצמו ולא עצמותו כלל וכנ"ל במשל ויש ג"כ בחי' פרסה המפסקת המבדלת השפע האלקי הבאה מן האצי' לבי"ע כמ"ש אכלו ריעי' כו' להיות

שברא"ש משכן השכל ובגוף מתמעט החיו' וברגלי' מתמעט יותר כו' שכמ"כ הוא למעלה ממש בבחי' ממכ"ע כו', כמ"כ הוא למטה בעבודת ה', שאם עובד רק בבחי' א"פ שהוא בחי' ממלא כו' שהוא בהדרגה וסדר כו' שאינו מהפך טבעו (כמשי"ת) אזי הוא הולך ומתמעט כו', פ"י שבעת התפלה הוא מקושר ביותר אליו ית' שההתבוננות אצלו בהרחבה כו' והוא כמו עד"מ שבראש של האדם יש הארה גדולה מהנשמה ששם התגלות השכל כך הוא בעבודה שעת התפלה שאז זמן התגלות המוחין דגדלות שמתבונן בגדולת א"ס ב"ה כפי אשר תוכל נפשו שאת, וכן מתפעל ע"י בלבו שהוא בחי' איברי הנשימה כענין מ"ש כל הנשמה תהלל י"ה שהוא בחי' רצוא ושוב שזהו פ"י נשימה ואחר התפלה. ואחר התפלה שמתקצר' ההתבוננו' הוא מתמעט והולך כו' וד"ל כמו שאח"כ מאיברי הנשימה מתמעט החיות והולך באיברי המזון בבטן וברגלים ובנמשל בעבודה היינו כשחלף והלך ממנו ההתבוננות והרצוא ושוב רק שהוא סור מרע ועשה טוב בפועל ממש מחמת אהבה המסותרת בלבו וזהו בחי' רגליים כמ"ש במ"א. וכ"ז כשאם אין עיונותיו מבדילין כו' אבל אם עיונותיו מבדילי' או הוא נדחה לחוץ אף בעת התפלה (כנ"ל שיש בחי' פרסא המפסקת כו' בכדי לדחו' הפסולת לחוץ וזהו עיונותי' המבדילי' וד"ל). פ"י הגם כי מהפרסא צריך להיות בהשתלשלות העולמות כנ"ל וכמו עד"מ מבשרי אחזה שבגוף האדם צ"ל חצר הכבד, אך מ"מ אין צ"ל הבדלה לגמרי כי אם אדרבה צריך להעלות מבחי' שתחת הפרסא למעלה מן הפרסא וכנ"ל ממשל המאכל שמתברר על הבישול בקיבה תחת הפרסא ואחר הבריר עולה המובחר וניזון ממנה המוח והלב, וכן צ"ל בכנ"י שנק' רעייתו ישראל מפרנסין לאביהם

 נוסחא שניה

הטוב והמובחר בפ"ע הפסולת יזרק חוצה והיינו בחי' פסולת היניק' שנשפע לחיצונים בחי' קליפ' נוגה דבי"ע ששרשם במדבר וכמ"ש ונשא השעיר כו' אל ארץ גזרה כו' וכמ"ש במ"א הרי פרסה זו מפסקת בין יניקת חיצונים ליניק' הקדושה האלקי' וכו'. והנה עד"ז בתפלה שהיא כלולה ג"כ מ"ס חב"ד חג"ת נה"י בחי' אדם היינו מה שבשעת התפלה יתבונן בנקודת חכמה ויתפעל באו"ר כו' ואחר התפלה נתמעט אור ההתפעלות ולא נשאר רק רשימו בעלמא שהוא בחי' המעשה בפ"מ במצות מעשיו' צדקה וגמילת חסדים או לעסוק בתורה וכדומה שהאור של ההתלהבות כל היום מכוסה ונעלם במעשה עבודתו בהעלם ואם לאו לא הי' עושה כו' וכל זה כשאין עיונותיו מבדילין והוא סור מרע בתכלית אבל כשעיונותיו מבדילין נעשה בחי' פרסה בין חג"ת לנה"י בשעת התפלה מן העוונות המבדילי' ונדחה פסולת עבודתו המעורב טו"ר לחוץ דהיינו שיתגברו בו יניקת החיצוני' עד שיוכל ליפול מטה מטה בתאוות ומ"ז כל היום וכדומה וד"ל ולפי ערך הרע

שבשמים היינו ע"י קיום כל מצות מעשיות שהם מעניינים גשמיים כמו צמר כבשים לציצית וקלף לתפילין שהצמר והקלף הן מתחת להפרסא שהרי חיותן מקליפת נוגה רק שמתבררים ונעשי' בחי' מ"ן ונעשי' חיות לעולמו' עליונים כו' שלמעלה מהפרסא וכמ"ש ועשיתם אתם כאילו עשאוני, ועד"ז בכל עניני עוה"ז שהאדם אוכל ושותה ולובש צ"ל בענין שיהי' מזה בירור והעלאה למעלה מהפרסא והיינו כשיכוין רק לשם שמים ולא למלאות בטנו ח"ו. שעי"ז נעשה מזה חיות למוח ולב האדם ר"ל שיוכל להתבונן בגדולת ה' ולהוליד מזה דו"ר שזהו הבחי' שלמעלה מהפרסא כנ"ל. משאי"כ אם נמשך אחר גשמיות הדברים לבד להתענג בתענוגות עוה"ז למלאות בטנו וכיוצא וכש"כ אם ח"ו עושה איזה איסור ה"ז בחי' עוונותיכם מבדילים שנעשה הבדל גמור שהפרסא מבדלת לגמרי וכמו שיש הבדלה בין טהור לטמא כו' ח"ו. ולכן הוא נדחה גם בעת התפלה שא"א לו להוליד אהו"ר מחמת שהבדיל ואין מה שלמעלה מהפרסא אצלו שהוא ההתבוננות ודו"ר מקבל חיות וניזון ממה שלמטה מהפרסא כו' ולכן אין לו התבוננות ודו"ר כו' עד שיעשה תשובה ויסור המסך המבדיל כמ"ש מחייתי כעב פשעיד כו' ועי"ז שובה אלי ר"ל שיוכל מעתה להתבונן ולהתפעל כו' כיון שהוסר המסך המבדיל לגמרי. וז"ש בגמ' דסנהדרין שאמר המין מפלגא ולתתא כו' ר"ל שהפרסא מבדלת לגמרי אצלם כי הפרידן כו' משאי"כ בנשי' כו' וכמ"ש במ"א.

וְזוֹהִי הַכֹּל בַּחִי' מִמְכִּיעַ שֶׁמִּמְלֵא בְּתוֹךְ כָּל עֲלָמִין לְהַחִיּוֹתָם שֶׁמִּתְחַלֵּק וְזוֹהִי הַכֹּל בַּחִי' מִמְכִּיעַ שֶׁמִּמְלֵא בְּתוֹךְ כָּל עֲלָמִין לְהַחִיּוֹתָם שֶׁמִּתְחַלֵּק לְפִי מִזְג

נוסחא שניה

שבו כן בחי' פרסה שלו להיות שמאל דוחה לחוץ אם ברע גמור או בהיתר לבד כו'.

ב) וְהִנֵּה מִדְרָגָה הַשְּׁנִיָּה בְּנֶפֶשׁ הוּא לְמַעַלָּה מִבַּחִי' הַתַּפְשׁוּטוֹ שֶׁלֶּה בְּגוֹף הוּא בַּחִי' חִי' יְחִידָה שֶׁבְּנֶפֶשׁ הַמִּקְפָּת כִּלְלוֹת הַגּוֹף כֹּא' מֵרֵאשִׁי לְרֵגְלָהּ כו'. וְבִיאוּר דְּבַר זֶה אֲנִי רֹאִים בְּרִצּוֹן הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא שׁוֹלֶטת בְּכָל הַיְּבֵרִים בַּהֲשׂוּאָה אַחַת מִבְּלֵי יְהִי' בַּהּ שִׁינּוּי בַּהֲיּוֹתָהּ בְּרֵגֶל לְכַמוֹ שֶׁהִיא בְּשֶׁכֶל שְׁבִמּוֹחַ שֶׁהִיא כֹּאשֶׁר יִרְצֶה יִנְיַע רֵגְלוֹ כְּפִי הַרְצוֹן וְכֹאשֶׁר יִרְצֶה יִטֶּה שְׁכָלוֹ לְזִכּוֹת וְכִדּוּמָה הַכֹּל בְּסַגְנוֹן א' הוּא כו' הִרִי אֵינּוּ מִתְחַלֵּק בְּג' מִדְרָגוֹת שׁוֹנוֹת כֹּאשֶׁר יִתְחַלְּקוּ נִרְנֵה הַנִּיל וְאֵין לֹמַר שֶׁמִּצִּיאוֹ הַרְצוֹן אֵינּוּ בְּרֵגֶל כִּלְלֵי שֶׁהִרִי אֲנִי רֹאִים גַּלְתֵי הַרְצוֹן לֹא יִנְיַע הַרְגֵל וּמִיד כְּשִׁיעֵלוֹ בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ יִנְיַעֵנו מוֹכֵרַח לֹמַר שֶׁמֵּהוּת הַרְצוֹן נִתְפַשֵּׁט בְּגוֹפָה שֶׁל רֵגֶל מִמֶּשׁ עֵי גִידֵי הַמוֹחַ הַמִּתְפַּשְּׁטִים בְּכָל הַיְּבֵרִים כְּמִשׁ בְּמִיָּא וְדִלְ.

וְעוֹד יֵשׁ לְהַבִּינֵן מֵהֵיכָן כַּח הַשְּׁלִיטָה בְּרִצּוֹן לְהַפּוֹךְ טַבַּע הַיְּבֵרִים שֶׁהִרִי יוֹכֵל בְּרִצּוֹנוֹ לְהוֹשִׁיט יָדוֹ וּרְגָלוֹ לְאֵשׁ לְשַׂרְפָּם הַגַּם שִׁיחֵי הַיַּפֶּךְ טַבַּע

כלי הגוף כו' שהחיות ההוא הוא מלוּבש בתוך כלי הגוף ממש בבחי' ממלא ודיל'. וכמ"כ בעבודה כשהעבודה היא ע"ד בחי' אור פנימי, היינו מ"ש בתניא ח"א פט"ו שבבינוני יש ג"כ שתי מדרגות עובד אלקים ואשר לא עבדו ואעפ"כ אינו רשע כו' ולא פסיק פומי' מגירסא כו' מפני שאין יצרו עומד לנגדו כו' כגון שהוא מתמיד בטבעו כו' לכן די לו באהבה המסותרת כו' אבל עובד אלקים היינו כשמהפך הטבע כו' ע"ש באריכות נמצא כל זמן שאינו מהפך הטבע אף שיש לו אהבה כו' ולא פסיק פומי' מגירסי' כו' ונק' בינוני עכ"ז נק' אשר לא עבדו ע"ש וזהו ענין בחי' כשההתפעלו' מבחי' א"פ ר"ל לפי מהות הכלים שלו ולא שינה הכלי והטבע כו' ולכן בבחי' זו הולך ומתמעט כו' כנ"ל. וכמו שבסדר השתלשלו' עולמות הנה מצד הא"פ שהוא בחי' ממכ"ע הולך ומתמעט עד שמגיע העליון נמשך אחר השתלשלות גשמיות העוה"ז וע' לקמן אות ג' משמע יותר דלא נק' עבודה בבחי' מקיף אלא רק כשהוא ע"פ רצון שלמעלה מהשכל ודעת. (אות א') נתבאר כי הנה התורה היא נצחיית ויש עתה ג"כ בחי' משכן בנפש האדם ובחי' לויים המקימים אותו, וענין המשכן הוא יריעות וארון וכלים, ולהבין זה יקדים פסוק את השמי' ואת הארץ אני מלא ופסוק מכה"כ, ועדימ' בחיות שהנפש מחיה את הגוף יש ב' מדרגות הא' שממלאה את הגוף בכל אבר לפי ערכו ומהותו ובכלל נחלק לג' בחי' ראש גוף רגל, גם יש חצר הכבד מפסיק באמצע הגוף בין איברי הנשימה לאיברי המזון, וכן למעלה זהו ענין מכה"כ לכל עולם לפי ערך ודרך כלל ג' עולמו' ב"ע מודו"מ, ויש פרסא בין עולם כו', וכן בעבודת האדם כשהוא בבחי' א"פ הוא ע"ד הנ"ל שהולך ומתמעט מזמן תפלה לשאר היום כו' ואם ח"ו עוונותיכם מבדילי' הוא נדחה גם בעת התפלה, כי יש

נוסחא שניה

האיברים שיתרחקו מכל נזק בטבע כטבע הבהמה להתרחק מן האש כידוע וברצותו להושיט אותם יניעו כאלו חפצם כך בטבע הרי שליטה זו בהם כמו הרוכב על הסוס ממש שיטהו לכל אשר יחפוץ כו' אין זה כ"א שהרצון הוא תכלית ההפשטה מגדר חיות המתפשט כחיו' הנפש בנר"ג שבה במוח ולב כו' רק הוא בחי' העלם עצמות הנפש הנק' יחידה שממנה נמשך זיו ואור דנר"ג כזיו השמש מן השמש כו' על כן יש כח רב כזה ברצון לשלוט בכל האיברי' להנהיגם גם להיפוך טבעם מאחר שטבעם ומציאותם הוא רק מן בחי' זיו ואור נר"ג דנפש והרצון הוא שרשם ומקורם האמיתי וידוע דכל פעולה ישונה עפ"י העצם כו' ודיל' ומטעם זה יובן ג"כ מה שאין הרצון בגדר התחלקות כלל בג' מדרגות הנ"ל ושיון לגבי הראש ורגל כא', וזהו ענין המקיפי' דנפש שמקפת ראש ורגל כא' עד שלא ימצא ראש וסוף כו' ודיל'. ועדימ' זה יובן ג"כ למעלה בבחי' יחיד' שבמל' דאצי' שהוא הנק' סובב כ"ע כדוגמת עיגול הגשמי דשמים הגשמי' שמקיפי' הארץ מכל צד בהשווא' א' מבלי שימצא חילוקי מדרגו' מעלה ומטה שהקי' תחתית העיגול כשיסובב יהי' הוא עליון וכדומה וכמ"כ בחי' סובב כ"ע שלמעלה מבחי' נר"ג דבי"ע סובב

כמה בחי' פרסות ושצ"ל העלא' מתחת הפרסא למעלה מן הפרסא וכמו חיות מהמאכל כו' לאפוקי כשעושה מסך מבדיל לגמרי ח"ו עד שישוב כו', והנה העבודה כזו ע"ד א"פ אף שאין עוונותיכם מבדילי' נק' אשר לא עבדו כו' בתניא (ט"ו).

ב) והבחי' הב' שיש בנפש המחי' את הגוף הוא בחי' הרצון של הנפש שאינו מתחלק (המכוון שהחיות שבבחי' ממלא נמשך ממדרגה למדרגה משכל למדות היינו מן המוח ללב ואח"כ מהלב נמשך למטה יותר משא"כ בחי' הרצון מאיר בכל האיברים בהשוואה שלא ע"י המשכה בהדרגה מזה לזה והוא שאנו רואים כשיעלה ברצונו שבמוחו לפעול איזה דבר ברגלו אזי תפעול הרגל מיד כרגע ממש מבלי שהיית זמן מה עד שיומשך בה הארה מן המוח ע"י השתלשלות כסדר המדרגות והיינו בהכרח מפני שהארת הרצון שבמוח מאיר בה ג"כ בעצמ' שלא ע"י המשכה בהדרגה מהמוח לרגל כ"א הרצון מאיר בהרגל ממש) והיינו שישנו לחלקי' כ"א הוא ממולא בתוך כל הגוף, אך רק בבחי' אור מקיף שאינו מתחלק כו', שישנו להרצון בתוך כל הגוף, שהוא מושל על כל איברי הגוף, כמו אם רוצה לשים רגלו כדומה בא"ש אזי תיכף תיעשה כך כפי שעלה ברצונו כו', ואף שהוא נגד הטבע שלו, שעפ"י הנהגת טבעיו' הגוף לא הי' מניח הרגל באש שקשה לה כו', אעפ"כ כשרוצה לשומה באש כו' תיעשה כך תיכף, והוא מפני שהרצון הוא המושל על כל איברי הגוף והוא שורה בתוכם בבחי' א"מ לכך יכול לפעול בגוף דבר שהוא היפוך הטבע שלו כמו לשום רגלו באש או במים קרי' ביותר כדומה שאף שהוא נגד

נוסחא שניה

ומקיפים מכל צד עד ששוה לגבי ראש דבריא' עם סוף דעשי' וזהו שנאמר כחשיכה כאורה כו' וגם לא יהיה שום שפע אלקית בכל העולמות דבי"ע בלתי הרצון והחפץ העליון שיתלבש בהם תחלה כמשל התלבשו' הרצון ברגל שגם שהרגל כבר יש בו חיו' ההילוך לא ילך בלתי הרצון וכן עדי' ממש כתיב הארץ הדום רגלי כו' וכל אשר חפץ עשה דוקא וד"ל. וזהו בחי' קדוש שהוא מובדל בערך מכל בחי' ההשתלשלו' דאבי"ע ג"פ קדוש להיות כי בחי' מל' דאצי' כתר לבריא' ובחי' מל' דבריא' כתר ליצירה ומל' דיצי' כתר לעשי' הי' ג"פ קדוש שהן ג' כתרים כמ"ש במ"א ושרשם גם בעולם הנאצלי' ג"כ ג"פ קדוש בג' כתרים דבי"ע דאצי' כמבואר בע"ח וכמ"ש במ"א וד"ל.

ועתה יובן שני הכתובי' דמלא כה"כ היינו מדרגו' ההתחלקו' דנר"ג כנ"ל ואת השמים וארץ אנ"י מלא הוא בחי' סוכב כ"ע הנקרא קדוש שלמעלה מבחי' התחלקו' ושמים וארץ הוא מלא בהשווא' א' כמשל הרצון באיברי' כנ"ל, והנה תכלית העבודה שבלב זו תפלה הוא שיהי' קדוש שרוי

הטבע אעפ"כ תיעשה כך תיכף כשעולה ברצונו כו', והוא מפני שהרצון אינו מתחלק לפי חלקי כלי הגוף להתלבש בתוכם בבחי' א"פ ממש כפי מזיגת"ם כו', כ"א הוא מקיף על כולן בבחי' א"מ בלי התחלקו' כלל ולכך הוא מושל עליהן ויכול לעשו' דבר שהוא היפוך הטבע ובחי' שלמעלה מן הדעת כמשנ"ל.

וכמ"כ ממש הוא למעלה, שרצון העליון ב"ה, הוא נק' בחי' סוכ"ע כו', פי' שאינו מתחלק לחלקי' כו' כ"א הוא בחי' א"מ על כולם בשוה בלי התחלקו' כלל ולכך נק' בש' טובב שהוא כמשל העיגול הגשמי שאין בו בחי' מעלה ומטה כלל (כמבוא' במ"א), כמ"כ הוא עדי"מ למעלה שהבחי' רצון העליון ב"ה הוא בחי' סוכ"ע שמקיף את כל עלמין בשוה שאין בו בחי' מעלה ומטה כלל וכדכתי' כחשכ"ה כאורה, גם חושך לא יחשיך ממך כו' שכולם שוי' כלא חשיבי קמי' [החושך והאור ואין בו יתרון נגדו בהאור מן החושך כמשנ"ת במ"א בארוכה ע"ש]. וזהו כוונת הפ' הנ"ל הלא את השמים ואת הארץ אני מליא בשוה בלי התחלקו' מעלה ומטה כלל שהוא בחי' הכת"ר שהוא רצון העליון ב"ה שנק' סוכ"ע שאין בו בחי' מעלה ומטה כלל שסובב ומקיף על כל עלמין בשוה כנ"ל וד"ל (וכוונת הפ' הב' דכתי' מלא כל הארץ כבודו הוא בחי' ממכ"ע שממלא בתוך כל עלמין להחיותם ומתחלק לחלקי' כנ"ל וד"ל) (והוא הארה שבבחי' גילוי ונמשך כסדר המדרגות ממדרגה למדרגה כו' אבל הסובב הוא שאינו מתגלה ממש רק שפועל בעולמו ע"י רצונו ופועולה זו הוא שלא ע"י המשכה ממדרגה למדרגה כ"א מאיר לכולם בשוה כי כולא שוי')

 נוסחא שניה

בתוך מעיו פי' שימשוך בנפשו בחי' קדוש טובב כ"ע עד שגם במעיו דהיינו בתכלית יריד' השפע עד עוה"ז השפל שגופו ובשרו נלקח ממנו יהי' בו גילוי אלקות בבחי' קדוש דוקא וזהו שאנו או' ברוך את' הוי' אלקינו פי' שיהי' גילוי הוי' טובב כ"ע באלקי' ממלא כ"ע וכידוע. אך מהיכן יהי' לאדם כח זה להתקשר בבחי' כתר עליון שלמעלה מהשתלשלו' כנ"ל היינו מ"ש רז"ל עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים כו' פי' ד' מדרגות יש כאן הא' כפיית הרצון בעל כרחו שיהי' סור מרע ועשה טוב גם כשלא יהי' רצונו לזה באמת יעשה נגד הרצון גם בעשה טוב מה שהוא נגד טבע נפשו כו' והגם שדרך כפי"י הוא לאכפי"א לסט"א ולא שנתהפך ממש באמית' הרצון עכ"ז בחי' הכפי"י מעוררת בחי' חפץ ורצון ה' ששולט בכל העולמו' כנ"ל בהי"ו שהכפי"י הוא למעלה מן הבחירה והטבע שהבחירה הוא עפ"י הטבע והשכל כך ולא כך וכדומה והכפי"י לעשות הכל נגד הטבע והבחירה הוא ענין השליטה והממשלה על הבחירה שעפ"י הדעת ולעשו' למעלה מן הדעת ורוח אייתי רוח כו' כמ"כ יתעורר בזה גי'כ למעלה בחי' חפץ העליון שלמעלה מההשתלשלו' כנ"ל וזהו

קמ"י ית' נשמות ומלאכ"י רוחניות וגשמיות וע"ז נאמר את השמים ואת הארץ אני מהו"ע ית' מלא השמים והארץ בשוה ממש). נתבאר הבחי' הב' מחיות הנפש בגוף היינו הרצון אינו בבחי' התחלקות כ"א ישנו בכל איברי' בשוה שלא ע"י המשכה והדרגה כסדר המדרגות משכל למדות כו' ומושל על כולן כנגד הטבע של האיברים, ולמעלה זהו בחי' רצון העליון שמים וארץ אני מלא בהשוואה אחת, וכת"י כל אשר חפץ עשה שהרצון מושל כו'. וזהו ג"פ קדוש כו' פ"י שהוא בחי' הא"מ של ג' עולמות ב"ע (שהם ג' מקיפי' כנגד ג' פנימי' וד"ל) וד"ל.

ג) והנה התעוררות הרצון עליון ב"ה שהוא בחי' קדו"ש בחי' א"מ כנ"ל הוא שיהי' הקדו"ש הנ"ל שרוי בתוך מעיו כו', הוא מעוררו וממשיכו ע"י בחי' גרשו"ן, כי מלת גרשו"ן שהם היו נושאי' היריעו' כו' וכדכת"י נוטה שמי"ם כיריעה וד"ל הוא מלשו' ויגרשה"ו וילך כו' שמגרש את הרע שבקרבו ע"י ביטול רצונו מפני רצון העליון ב"ה, כמארז"ל בטל רצונו"ך מפני רצונו כו', שיבטל רצונו מפני רצון העליון הן בבחי' סור מרע שלא לירצה בהם כלל, והן בבחי' עשה טוב כו' (שירצה מה שלא רצה, ומה שרצה לא ירצה וד"ל) שע"י ביטול רצונו כו' הוא מהפך את הטבע שלו שמהפך ממרירו למיתקא כו', כנ"ל שהרצון הוא מושל על כל איברי הגוף כו' והוא יכול להפך הטבע כנ"ל לכך כשמבטל רצונו מפני רצון העליון ב"ה אזי יכול להפך הטבע שלו ממש, שהרצון הוא למעלה מהבחירה ודעת כנ"ל שאין להרגל שום בחירה כלל נגד הרצון כשרוצה לשומה באש כו' שתכפך היא

נוסחא שניה

עשה רצונו כרצונך עש"י בע"כ היא לאכפייא ולהפך מרירו' למיתקא כדי שיעשה רצונך כרצונו להתאחד עמו ממש והוא בחי' פנימי' הרצון כעבודת הצדיקי' במס"נ האמיתי כו' ואח"כ בטל רצונך כו' כדי שיבטל רצון כו' פ"י הביטול שאין לו רק רצון אחד והוא רצון ה' ואין לו רצון עצמו כלום וכענין לב אחד לאביו שבשמים כו' וזהו ענין תורה ומצות שהן בחי' פנימי' חפץ ה' אלא שנתלבשו בעניני' גשמי' קלף דתפילין וצמר דציצית וכדומה להיות כי נעוץ תחלתו בסופן וסוף מעשה במחשבה תחלה כלומר כל מה שירד יותר בסוף כל דרגין מוכרח שיהי' עיקר המכוון בראשיתו לכך ועד שלא ירד כ"כ לסוף המדרגות עדיין אין עיקר הכוונה בו ועד"מ אדם שחפץ להרויח ויש לזה כמה סיבות המביאו' אל הרויח גם כשיעשה כל הסיבות בבחי' חפץ ורצון אין זה עיקר נקודת הרצון שהוא רק הרויח עצמו וכדומה לזה הנה כל אשר חפץ ה' עשה וברא ויצר כו' ועיקר המכוון בשביל קיום מצותיו ע"י ישראל עמו כענין תנאי ה"י להקדב"ה עם ו' ימי בראשית כו' וא"כ מאחר שהמצות סוף מעשה שאחר ה"י מאמרו' הרי קדמו בעיקר נקודת הרצון והיינו שהן בחי' כת"ר שבכתר דהיינו נקוד' הרצון ולא חיצוני' הרצון כו'

עושי' כך בלי שום בחירה בפ"ע כלל וד"ל, והוא מפני שהרצון הוא למעלה מבחירה ודעת כנ"ל וד"ל. ולכן עיי"ז יוכל לשנות טבע שלו (וזה נק' בחי' גרשון שהוא ענין מ"ש גרש את האמה הזאת ואת בנה כי שמאל דוחה ומגרש את הרע מקרבו ואיזהו גבור הכובש את יצרו והוא בחי' היותר מעולה ממ"ש ביצ"ט כי ברח העם לפי שהיה הרע עדיין בתוקפו כמ"ש במ"א אבל העיקר הוא לגרש את הרע שיהי' הרע בורח ממנו כו' דאתכפ"א ס"ט"א, גם לפמש"ל בענין אשר לא עבדו כו' הגם שאי"צ לברוח מן הרע כגון שאין יצרו עומד לנגדו וכו' עכ"ז הרע ישנו בו רק שאינו נלחם עמו משא"כ כשטובד אלקים לשנות הטבע לנצח היצה"ר ללמוד יותר מרגילותו נמצא הוא מגרש הרע מקרבו וע' בתניא ח"א ר"פ יו"ד ופ"טו ותבין שבחי' ומדרגת גרשון לגרש הרע זהו בחי' עובד אלקי' שבבחי' בינוני או צדיק ורע לו משא"כ בחי' קהת דלקמן זהו בחי' צדיק וטוב לו כו').

וכמ"כ הוא למעלה ממש שהרצון עליון ב"ה הוא נעלה מבחי' בחירה ודעת כו', ופי' שהבחירה הוא בדעת כו', שנותר בדעתו את הטוב כו' ומאס ברע כו', וההבחנה הזו הוא ע"י הדעת כנ"ל, וכדכתי' ובחרת בחיים כו' (שהבחירה שבוחר החי"י כו' הוא ע"י הדעת שמבחי' שהחי"י טוב לו והמות רע לו וד"ל), ולמעלה נק' בחי' בחירה שהוא בדעת כו', בחי' עץ הדע"ת שהוא אילנא דטו"ר כו', פי' כיון שהאהבה היא רק מצד השכל שהשכל מחייב לבחור בטוב לכן נק' אילנא דטו"ר כי יש לעומת זה בחי' שכל ממילי דעלמא החפץ בתענוגות בני אדם כו' וכמ"ש חכמ"י המה להרע, וזהו ענין הבחירה שניתנה לאדם שהיא לבחור בטוב ולמאוס ברע שכל זה הוא מבחי'

נוסחא שניה

אלא שירדו ונתלבשו גם בחיצוניו' הרצון בכל אשר חפץ ה' בכי"ע שהרי עיקר המצו' בעיניו' גשמי' דנבראי' כו' וע"י המצות בשרשם נא' כי גאה גאה למעלה מחיצוניו' הכתר הנק' גאה כע"גול השמים כו' וד"ל וזהו אשר קדשנו במצוותיו פי' כי קדוש בו"ו הוא המשכת הכתר האמיתי להיות חפץ ה' ב"י מאמרו' כנ"ל אבל קד"ש בלא וי"ו הוא בחי' עצמו' הכתר למעלה מבחי' וממלא סובב כו' ועד"מ יובן זה יותר כמו נקודת מרכ"ז שבאמצעי' העיגול שכל סיבוב העיגול על אות' הנקודה יסובב שנמצא כח הנקודה רב מן העיגול עד שיסובב ממנו ועל ידו כו' ועד"ז מעשה המצו' סוף מעשה באמצעי' המקיפי' סובב"י המקיפי' להיותם יותר נעלי' בבחי' עצמו' הכתר כנ"ל וד"ל.

וזהו לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך כו', פי' אבימלך כתר מלכות כי אין מלך בלא עם וכדי שיהי' כח למדה זו להתפשט בכי"ע כמ"ש לכבודי בראתיו כו' הוא בחי' החפץ ורצון במדה זו שיחפוף להיות מלך כו' וכענין אמרו לפניו מלכיו' כמ"ש במ"א וע"י כפיית הרצון בע"כ המה

אילנא דטו"ר או ע"ד מ"ש ברע"מ פ' נשא בענין שאו"ה נק' אילנא דטו"ר ע'
באגה"ק לפי שמתלבש בק"נ כו'.

אבל בחי' רצון העליון ב"ה הוא למעלה מבחי' בחירה ודעת שהוא נעלה
מעץ הדעת דטו"ר כו' (וכנ"ל במשל שהרצון יכול לעשות היפוך
הטבע שיכול להניח הרגל באש אם ירצה ואין להרגל שום בחירה כנ"ל
וד"ל) וכמ"כ הוא בעבודה, שביטול רצון שמבטל רצונו מפני רצון העליון
ב"ה הוא למעלה מהבחירה ודעת כלל כו', שהבחירה הוא בדעת כו' כדכתי'
ובחרת בחיים כו', ובחי' ביטול רצון הוא למעלה מהדע"ת ובחירה וכנ"ל
וד"ל. וזהו מ"ד קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמ"ת שהוא בחי'
ביטול רצון הנ"ל שהוא הקריאה שבאמ"ת וד"ל.

(ד) והנה זהו הכל בחי' בני גרשו"ן שנשאו את יריעות המשכן כו', פי'
שבחי' גרשו"ן הוא, שמגרש הרע ע"י בחי' ביטול רצון שמבטלו
מפני רצון העליון ב"ה כו', שע"י הוא מגרש את הרע כו', שממשיך ע"י
מבחי' סוכ"ע שהוא בחי' קדו"ש שיהי' שרוי בתוך מעיו כו' כנ"ל, ולכך נשאו
בני גרשו"ן את יריעות המשכ"ן שהם בחי' סוכב ומקיף וכדכתי' נוטה שמים
כיריע"ה כו' וד"ל והיינו שע"י העבודה בבחי' גילוי המקיף שבנפש דהיינו
הרצון שלמעלה מהשכל והדעת המושג ומובן כ"א ליבטל לה' לגמרי, וזהו בחי'
יריעות של בחי' המשכן שבנפש ע"י נמשך מלמעלה ג"כ גלוי המקיף עליון
ובחי' סוכ"ע כו'. אבל עבודת בני קה"ת הוא לישא את השולחן והמנורה
והארו"ן וכפור"ת כו', כי עבודת הקד"ש עליהם בכתף ישאו כו', ופי' שקתה

נוסחא שניה

מעוררי' אותו הרצון כנ"ל וע"ז נא' גבורי כ"ח עושי רצונו כו' וכמ"ש במ"א
וזהו ויגרשה"ו וילך שמגרש את הרע בע"כ וילך לו כו' וזהו ההפרש שבין
שבת לחול דבחול העיקר כפיית הרצון בסור מרע וע"ט כנ"ל אבל בשבת
הוא בחי' ביטול הרצון כמ"ש בטל רצונך כו' לפי שבשבת הוא מתענג על ה'
בעונג נפלא כמ"ש טעמו וראו כי טוב ה' כו' בבחי' טעמו ומתיקו ועריבו'
בהיות כי כתיב וקראת לשבת עונג דגם למעלה מתגלה בחי' עונג העליון
שבעצמו הכתר כמ"ש במ"א וזהו כי טוב ה' וכו' וזהו בה' עצמו תהלל
נפשי ולא מצד התפשטותו לבד כו' ישמעו עונים וישמחו בבחי' עונג כו'
וזהו שמסיים ויהי נועם ה' עלינו כו' משא"כ בחול דוד שהוא א"ל מסתתר
בבי"ע בהעלם העונג העליון וזהו בשנותו את טעמו כו' וד"ל ובוה יובן
מאמר רז"ל ע"פ ורעה אמונה ישראל מפרנסין לאביהם כו' פי' אביהם
שבשמים הנה שמים הוא בחי' עיגולי' דכתר עליון כל אשר חפץ עשה כו'
אמנם אביהם שבשמים היינו בחי' עצמו' הכתר הנקרא רעוא כו' וישראל ע"י
מעשה המצות מפרנסי' אותו כלומר מעוררי' אותו שיהי' חפץ במלכותו

הוא מלשו' לו יקה'ת עמי' שהוא לשו' אסיפה וחיבור כו' כתרגומו לו יתכנסון עממין שעבודת הקהתי הוא לישא בכתף עבודת הקודש כו', שהם השולחן והמנורה והארוזן כו', ופי' שהכלי' אלו של המשכן הם מבחי' נקודה האמצעי' שבתוך העיגול שהעיגול מקיף וסובב את הנקודה כו' שבחי' העיגול הם היריעו' המאהילי' על המשכן כדכתי' נוטה שמיים כיריעה כנ"ל.

וזה הי' עבודת בני גרשוזן כנ"ל, אבל עבודת בני קה'ת הוא לישא כלי המשכן הנ"ל שהם מבחי' הנקודה האמצעי' שהעיגול סובב אותה כנ"ל כי הארוזן שהי' בק"ק הוא בחי' תורה שבו היו הלוחות מונחי' כו', וכמארז"ל משחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד כו', ובחי' תורה היא מבחי' הנקודה התיכונית שהעיגול סובב עליה כי אורייתא מחכמ"ה הוא דנפקת וכן המצות מעשיו' נמשכי' ג"כ מהנקודה התיכונית.

והנה אף שהתורה ומצות הם נמשכי' מהנקודה התיכונית כנ"ל, אעפ"כ שרשם הוא נעלה אף מהעיגול הסובב הנקודה כנו' בס"י נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן כו', ופי' שתחלתן נעוץ בסופן דייקא כו', ולכן התורה ומצות שנשפלו למטה שנתלבשו בענייני' גשמיים כו' שרשם הוא נעלה מאד אף מהעיגול הסובב הנקודה כו' כי נעוץ סופן דייקא בתחלתן כו', ופי' כי תו"מ שרשם מהנקודה התיכונית כו', ושורש הנקודה כו' הוא • מהעיגול כו' כי העיקר הוא הנקודה והעיגול הוא רק להיות סובב ומקיף להנקודה וד"ל דאע"ג דלעיל נתבאר בענין ממכ"ע וסכ"ע דבחי' סוכ"ע שהוא האור מקיף

(• בכתי' כתוב: לו נעלה, ואוצ"ל: למעלה (או: נעלה).

נוסחא שניה

וכנ"ל מטעם ששרש המצות הם בבחי' עצמו' ועיזו יוכל להיות קדוש שורה בתוך מייעו כענין מזון מאכל המפרנס וכמ"ש אכלו ריעי' כו' וד"ל.

ועתה יובן איך שהמשכן וכל כליו היו דוגמת כל עניני מדרגות הנ"ל. דהנה המשכן הי' מיריעו' וקרשי' ובתוכו הי' הארון וכפרת ומנורה ושולחן כו', ענין היריעות הוא בחי' אורו' מקיפים כמ"ש נוטה שמים כיריעה שהוא ענין לכתר עליון כל אשר חפץ עשה בשמים וארץ בשוה כמשל העיגול כדורי של השמים הגשמי' כנ"ל ואמנם הרי העיקר הוא הארון והיריעו' פרושות רק לאהל עליו ועיקר הגילוי אלקות הי' מבין שני בדי הארון שדיבר ה' משם דוקא כו' והיינו לפי שי' הדברות שבלוחות היו בארון ודבר ה' שבאנכי ושאר הדברות הכוללי' כל המצות הי' נמשכי' מבחי' עצמו' אור א"ס ב"ה דהיינו שמבחי' מל' שבו הוא הדיבור דאנכי כו' נעשה כתר לנאצלי' כידוע שמבחי' הקו נעשה עיגול הראשון כו' וא"כ היריעות היו רק לאהל על הארון כי הארון הוא העיקר וכנ"ל ששרש המצות גבוהים גם

הוא למעלה מבחי' ממכ"ע ואו"פ שבחי' האו"פ המתלבש בכלים בסדר והדרגה והולך ומתצמצם כו' משא"כ האו"מ שאין בו בחי' מעלה ומטה, וא"כ לכאורה תמוה איך בני קהת שנושאי' הארון וכלים שהם בחי' או"פ יהיו למעלה מבחי' נושאי' יריעות שהוא המקיף, אך ע"ז תירץ כאן שיש בחי' בפנימי' האו"פ מה שלמעלה מהעיגול והוא כמשל הנקודה והעיגול שהעיקר הוא הנקודה כו' וכן במשכן ודאי הארון והכלים הן העיקר והיריעות נעשו רק להיות סובב ומקיף שישכנו בהן הארון והכלים, והענין שנמשל הוא דודאי בחי' האור והחיות המתלבש בעולמות עליונים ותחתונים בבחי' או"פ ונק' ממכ"ע הוא למטה מבחי' האו"מ הנק' סוכ"ע שהאו"פ הוא רק זיו והארה כו' ונק' זיו יקריה, משא"כ על בחי' האו"מ נאמר אני מלא אך מצד בחי' תורה ומצות שירדו וניתנו בעשי' בבחי' או"פ הנה אור והמשכה עשי' התומצ' הוא בחי' הנקודה הפנימי' שבתוך העיגול ר"ל שתכלי' התהוות כל העולמות שהתהוות הוא ע"י מקיפי' ופנימי' סוכ"ע וממכ"ע. המכוון מכל זה הוא רק התורה והמצות כמארו"ל אין לו להקביה בעולמו אלא ד"א של הלכה, נמצא ד"א של הלכה הן הנקודה שבתוך העיגול, שהמשכת העיגול והמקיף המה רק בשביל נקודה זו, וכמשל העושה עיגול שמתחלה עושה נקודה במרכז העיגול ואח"כ מסבב העיגול לפי הנקודה, וא"כ אין זאת אלא ששרשן באמת למעלה גם מהעיגול, וכמ"ש באגה"ק ד"ה דוד זמירות קרית להו, ששרש התורה היא למעלה מעלה מחיות כל העולמות וע"ז נאמר ואהי' אצלו אמון א"ת אלא אומן כו' נמצא היא למעלה מבחי' סובב וממלא, מאחר שהיא בחי' אומן, מקור ושרש לבחי' סובב וממלא, אלא שנעוץ תחלתן בסופן וירדה אח"כ למטה להתלבש בעשייה גשמיות בתוך העיגול וכמו

 נוסחא שניה

מכתר עליון כי נעוץ תחלתן כו' וכענין תנאי הי' לו' ימי בראשית דאצי' שאם לא יקבלו התורה יחזירם לבחי' התוהו וכו' וד"ל ומשחרב בהמ"ק אין להקביה בעולמו אלא ד"א של הלכה במקום היכל ק"ק שבו הארון כו' והטעם כי ע"י הדיבור בדבר ההלכה הרי הוא מזכיר דבר ה' שבי' הדברות שהמה למעלה מבחי' כתר עליון כנ"ל ועי"ז נעשה הכתר דכל אשר חפץ עשה כו' וכמ"ש אם לא בריתי יום ולילה כו' וזהו ענין עבודת בני גרשון נושאי' היריעות שלכך נקראו בני גרשון ע"ש שרש עבודתם בבחי' מקיפי' דיריעות שהמה המגרשי' כל החיצוני' ומסמא עיניהם וכמ"ש למעלה בענין ויגרשהו וילך כו' והנה הראש והמקור להם הוא איתמר בן אהרן הכהן, פי' איתמר' לשון דיבור שנדבר ממילא ומאליו כמו איתמר שנזכר בגמרא שפרושו הוא שכבר נאמר כו' והיינו כי אומר לשון הווה היינו שהוא האומר ולא שמאמרו אינו מצד עצמו אבל איתמר משמעו שמאמרו אינו מצד עצמו כלל אלא שצופי' אותיו' דבריו נאמרי' מאליהם ממש והדוגמא לזה עדימ' כשאדם טרוד באיזה עומק השכל במאוד ילחש בפיו דברים ולא יהי' בכוונה כ"א ממילא משא"כ כשאינו טרוד כ"כ בעמקו' לא ילחש כ"א בכוונה שיכוון

שהי' הארון מוקף מהירעות ודאי הוא גבוה מהירעות, ולכן נאמר בבני קהת עבודת הקדש עליהם קדש דוקא שהוא למעלה מבחי' קדוש כי קדוש בויוו הוא המשכה שנמשך מקדש העליון להיות סוכי'ע ולכן אומרי' גי'פ קדוש היינו ג' מקיפי' לג' עולמות בייע, אבל קדש לא נאמר גי'פ להיותו מה שלמעלה מבחי' המשכת מקיף לעולמות, ובני קהת שהיו נושאי' הארון שבו הלוחות והכלים נאמר עבודת הקדש עליהם, שעי' תומי'צ ממשיכי' בחי' קדש העליון שלמעלה גם מהמקיפי' הנק' קדוש, ולקמן יתבאר איך גם בבחי' עבודה שבלב יש גי'כ בחי' זו שיש עבודה בבחי' פנימית שהיא למעלה מבחי' המקיף שהוא ביטול רצון כו', וזהו שמברכינן, וכדכתי' כי גאי'ה גאי'ה כו' כנו' במי'א (שקמי' כל המקיפי' כלא נחשבי' בשוה כמו הפנימי' כו' עי'ש ודיל').

וזהו שמברכי' קודם עשיית כל מצוה כו', אשר קדשנו במצותיו כו' ופי' שעי' עסק התורה שמחכמה נפקת ועי' המצות מעשיות, שהם נעלי' מתורה, כמארזיל גדול התלמוד שמביא לידי מעשי'ה כו' יכול להמשיך בחי' קדש שיהי' שרוי בתוך מעיו כו', שרמי'ח מי'ע הם נמשכי' מרצונו ית' ונשפלו למטה שנתלכשו בדברי' גשמי'י, כמו ציצית ותפילין כו', אך סוף מעשה דייקא הוא נעוץ בתחלי'ה ודיל'. וזהו אשר קדשנו כו' שעי' עסק התורה וקיום המצות מעשיו' יכול להמשיך מבחי' קדי'ש שיהי' שרוי בתוך מעיו כני'ל ודיל'.

אות ד' נתבאר ענין בני קהת עבודת הקודש עליהם היינו ענין בחי' נקודה האמצעית שבתוך העיגול שהיא למעלה מהעיגול שכל העיגול נעשה

נוסחא שניה

איך לדבר כו' וכמי'ש במי'א עי'פ יום ליום יביע אומר כו' שההפרש ביניהם שהדיבור שהוא בלחש ממילא ומאליו הוא בתכלית הביטול מעצמותו עד שכאלו הדברי' הושמו בפיו ויש מי שמדבר בו כדוגמת דיבור הנביא כידוע משאי'כ הכוונה לדיבור הוא מרגיש בדבריו הי' יש ודבר כו' והפרש זה ציל גם במקור הדיבור שהוא החכמה דידוע דאבא יסד ברתא ומה שצרופי אותיות הדיבור נאמרי' ממילא בלתי הכנה גם בשכל הוא בחי' תמצית החכמה ונקודתה הראשונה משאי'כ מה שמכוין בשכלו מה שידבר גם בשכל הוא בחי' השגת השכל הנק' בינה שהוא יש ודבר מה כו' ודיל' וגם כאן יובן פי' איתמר הוא אשר צרופי אותו' התורה נאמרי' כפי המדבר דבר ההלכה ממילא כי אינו מצרפם מצד שכלו כי כבר אמורים מדבר ה' בי' הדברות ואי'כ הוא בתכלית הביטול מעצמותו וכמי'ש ואשים דברי' בפוך כו' וגם בשרשו בחכמה הוא כח מי'ה שבחכמה ועיקר הברור משם בדברו זה כשר וזה פסול כי בחכמה איתברירו בדיבור דוקא ודיל'. ובני גרשון לגרש הרע ולהבדילו כני'ל שרשם הוא בבחי' בדיבור שכתורה המבדיל בין טמא לטהור כשר ופסול כו' וזהו שהיו נושאים היריעות עי' איתמר בן אהרן כו' ודיל'.

בשבילה והוא ענין הלוחות שבארון וכלי המקדש וכמארז"ל אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה ואע"ג שהמקיף הוא למעלה מהפנימי כמש"ל אות א' היינו בחי' האר"פ שבחיות העולמות אבל התומצ' שרשן גבוה יותר וזהו עבודת הקדש עליהם דבני קהת וקדש הוא למעלה מבחי' קדוש.

ה) וזהו מ"ד לדוד בשנתו את טעמו לפני אב"י מלך כו', פ"י מל"ך הוא בחי' מדת מלכותו ית' שמחי' את כל עולמים כדכתי' מלכותך מלכו' כל עולמי' כו', ואב"י מלך הוא בחי' סוכ"ע (שהוא בחי' רצונו ית' כנ"ל), בשנותיו את טעמו כו' פ"י שזהו ההפרש בין ו' ימי המעשה לשבת שבו' ימי המעשה העבודה הוא רק לאכפייא את רצונו בלבד, ובשבת הוא בחי' ביטול רצון לגמרי שאין לו רצון אחר כלל, וזהו בשנותיו את טעמיו שהוא בחי' ביטול רצון לגמרי שמהפך את הרצון שה"ל לו כו' שיהי' רק לה' לבדו, וזוהי בחי' שבת שמגיעי' לבחי' התהפכו' הרצון לגמרי (שהוא בחי' ביטול רצון) וזוהי בשנתו את טעמיו ששינה טעמיו ממש וד"ל, משא"כ בימות החול שהוא רק בחי' אתכפיי' כו' ולא בחי' אתהפכא וד"ל. וזהו ההפרש בין בחי' העבודה שבבחי' ומדרגת בני גרשון לבחי' ומדרגת קהת. כי בחי' לגרש את הרע כו' היינו כשהרע עדיין לא נתבטל לגמרי ולא נהפך לטוב אלא אדרבה ישנו במציאות בחי' הרע בנפש הבהמית רק שזאת עבודתו לגרש הרע מקרבו והיינו בחי' אתכפיא לאכפיא סט"א ונק' עובד אלקים בתניא פט"ו שהוא באמצע העבודה, וע"ש פ"י כשהאדם מגביר כו' עד שמגרש ומבער הרע כו' ואין הרע נהפך לטוב ממש כו' משא"כ בחי' אתהפכא הוא שהרע ממש נהפך לטוב וזהו בחי' בני עלייה ע"ש. והנה בחי' אתכפיא הוא ע"י הרצון שלמעלה

נוסחא שניה

ואמנם עבודת בני קהת הוא גבוה מהם הרבה להיות כי היו נושאי הארון עצמו שבו י' הדברות כו' שאינו בחי' הדיבור לבד אלא מהותו ועצמותו של חכמה עילא' שבאנכי ולא יהי' לך כו' שמשם עיקר המקור להבירור שבדיבור עד"מ הדיבור גשמי באמרו זה כשר כו' יש לדיבור שכל במוח למה זה כשר כו' ולכך נקראו בני קהת לשון לו יקה"ת עמים פ"י לברר הטוב מן הרע ע"י החכמה הנק' קדש העליון ולא קדוש בו"י כנ"ל וזהו עבודת הקדש עליהם כו' וד"ל וכמבואר למעלה שהארון הוא העיקר להיותו שרש בחי' כתר עליון כו' וד"ל.

וזהו נשא את ראש בני גרשון גם הם כו'. בהיות כי כל עיקר עבודתם היו להקים המשכן בעת חניתם ולפרקו ולנשאו בעת נסעם והנה ידוע בכתבי האריו"ל דמ"ב מסעות שהיו במדבר הוא ענין שם מ"ב דאנא בכח כו' דהיינו מ"ב עליות כי כל נסיעה הוא בחי' עלי' כמו באברהם שהלך ונסע ממדרגה למדרגה כו', וביאור הדבר היינו לפי שהיו צריכי' לקבוע לדורו'

מהדעת למשול על הטבע כו' וה"ז בחי' מקיף אבל בחי' אתהפכא הוא ע"י אהבה בתענוג' שזהו בחי' פנימית ומי"מ בחי' פנימי זה הוא גבוה יותר מהמקיף כו' וזהו בחי' קהת לשון יקחת עמים שהוא לשון אסיפה וקבוץ היינו לקבץ ולאסוף כל הניצוצי' שנפלו בשבכה"כ בנה"ב לקשרן ולהעלותן לבחי' אחד וכמ"ש במ"א בפי' מאלמי' אלומים ובפי' ורב להושיע כו' משא"כ בחי' גרשון לגרש הרע ואינו מעלהו כו' וזהו כעין החילוק בין נדרים שהוא שמאל דוחה ובין קרבנות שהן העלאה כו' וז"ש בבני קהת עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו פי' כתף הוא בחי' אחוריים והם מייחדי' ומעלי' את האחוריים לבחי' פנים וזהו ענין האסיפה והקבוץ כו'. והענין כמ"ש במ"א שיניקת החיצוני' הוא מבחי' אחוריים כידוע בענין פרעה אותיות עורף שמקבל מבחי' עורף דהיינו שההשפעה נמשך להם כמאן דשדי בתר כתפין וע"י הבירור ניצוצות כו' מייחד בחי' אחוריים עם בחי' פנים, וזהו שאומרי' בשבת לדוד בשנותו את טעמו וכו' ועיין בזהר פ' תרומה דקל"ז ע"ב.

ובזה יובן מארז"ל, עשה רצונו כרצונך כו' בטל רצונך מפני רצונו כו', פי' בו' ימי המעשה הוא רק בחי' עשה רצונו כרצונך כו' שהוא רק בחי' אתכפייה כו' ובשבת הוא בחי' בטל רצונך כו' שהוא בחי' אתהפכא כו' כנ"ל שזוהי שאומרי' לדוד בשנותיו את טעמו כו' בשבת וד"ל וכדכתי' טעמו וראו כי טוב ה' כו' בה' תתהלל נפשי כו', וזהו מ"ד ורעה אמונה כמארז"ל ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים כו' (כנז' במ"א) וד"ל. וכ"ז נמשך הכל לכנ"י מאהרן כהנא רבא שהוא בחי' אהבה רבה כו' שהוא המשפיע בחי' אהבה בכנ"י והוא האהבה המסותרת שבכא"א מישראל וד"ל ולכן נאמר בבני גרשון

נוסחא שניה

לבני' שיהי' בחי' קדוש שורה בהם על כן הגביהו הארון ונסע עמו במדבר וע"י נסיעה זו יש לבנים כח להעלות נפשם האלקי' הנק' משכן כמ"ש ונתתי משכני בתוכם וכענין גלו לאדום שכינה עמהם מן המדבר דקליפ' נוגה שנשתקע בהם בגלות כו' וכנ"ל ע"י הלויים בחי' גבורות רשפי אש התשוקה כו' וטעם הדבר הוא לפי שענין המדבר הגשמי היינו שהוא בחי' דומם דדומם לבד שהרי לא יצמח בו שום צמח מרוב היבשות ולא יתקיים בו כל חי ומדבר הרי נשאר העפר שבו כמו שהוא בראשית הבריאה קודם שתוצא הארץ שום שפע כו' דכתיב הכל הי' מן העפר כו' וכמ"ש תוצא הארץ כו' אך קודם שהשפיעה הארץ הוא בחי' מדבר הארץ ובכל עליי' ועליי' הרי מוכרח העולה להתבטל מעצמותו מכל וכל עד שלא ישאר רק כמו שהוא בתכלית צמצומו מבילתי שכל ורצון כו' רק בחי' דומם לבד וכידוע ומבואר במ"א על ענין עליות אהבת אברהם לגבי מקורו באצי' שבבריא' קרא עצמו עפר ואפר לבד כידוע וכמ"כ יובן טעם הילוכם במדבר להיות בתכלית הביטול מעצמותם כמדבר הזה כשנסעו ועלו בעילוי אחר עילוי כו' הי' בהם בחי'

ע"פ אהרן ובניו תהי' עבודת הגרשוני יען בחי' גרשון הוא הביטול רצון שלמעלה מהשכל שזה נלקח מבחי' אהבה רבה דאהרן שהוא מבחי' המדות שלמעלה מהחכמה בחי' רב חסד כו'.

וזוהו בחי' מ"ב מסעות שנסעו הלויים עם המשכ"ן במדבר כו', שהוא הכל בחי' עליו' כו' (שכל נסיעה הוא בחי' עליי' וד"ל) שהם מ"ב עליות כו' שהוא ש' מ"ב שבאנא בכח כו', ופי' שבמקום שחנו הקימו את המשכן, וכשנסעו הורידו אותו והעלו אותו לבחי' נעלה וזה הי' המ"ב עליו' של מ"ב מסעות כו' וכל המ"ב מסעו' הי' הכל במדב"ר כנ"ל שאף עולמות העליוני' נק' בחי' מדב"ר שהוא בחי' שממה בחי' דומם ממש, נגד הקב"ה כו' כנ"ל, וזה הי' מ"ב מסעו' של המשכ"ן שנשארו אותו הלוי' במדבר כו', שהם מ"ב עליות הכל בבחי' מדב"ר כנ"ל שאף העולמו' העליוני' נק' לגבי' בחי' מדב"ר וד"ל (פי' שבחי' ו' ימי המעשה הוא בחי' הנסיעה של המשכן שהורידו אותו כו' שעולי' בעילוי אחר עליו' כו' ושבת הוא בחי' החניי' שהקימו כו' שעלו במדרגה א' נעלה וחנו שם ופרשו שם היריעו' דמשכן ועד"ז הי' כל המ"ב מסעו' וד"ל).

והנה כ"ז הנ"ל הוא ביד איתמ"ר בן אהרן הכהן וגו', ופי' איתמ"ר הוא בחי' צירופי אותיו' התורה שאיתמ"ר הוא מלשו' איתמ"ר שהוא לשו' דבר הנלמד מאליו' כו' (בל"א ע"ש אי"ז גילערנ"ט גיווארי"ז שהוא לשו' איתמ"ר שנילמד ממילא וד"ל) והוא כמ"ד ואשים דברי בפיך וגו' ודברי אשר שמתי בפיך וגו' שהוא דבר ה' המלוּבש בהלכה שמדבר בפיו כו' (כנז' במ"א ע"ש) וזהו בחי' איתמ"ר שהכל ביד איתמ"ר כנ"ל וד"ל.

נוסחא שניה

הביטול בתכלית בחי' מדבר וידוע דכל הקרוב קרוב אל עצמו' אור איס ב"ה יותר בטל מעצמותו שהרי עד"מ כל שהמלך יותר גדול יותר כלא חשיב כל מה שמתבטלי' לפניו השרים כי לפי עוצם גדולתו אין ביטולם בתכלית כ"כ וכן ענין שמים לא זכו בעיניו כו' שהכל הוא מפני עוצם הרוממות עד שכל כשרון לא יוכשר לפי ערך הרוממות כו' וד"ל. וגם כאן כל התקרבות שלהם הי' לבחי' גא"ה גא"ה במסעות ועליות שלהם הרי היו עיקר העליי' בבחי' הביטול דמדבר דוקא כי לא יוכלו להשיג הרוממו' כזו מצד עצמותם כלל וכלל כי לית מחשבה תפיס' בעצמו' הכתר כו' וד"ל. אך בנסיעתם במדבר בלתי הארון ג"כ לא היו יכולים להדבק בהיות כי הארון שבו הי' דברות הנה הוא שרשו בעצמו' הכתר ועל ידו המשיכו להיות נקרא קדוש כנ"ל והמדבר הוא ההכנה בעוצם הביטול וע"י אמצעו' שני ענינים אלו נסיע' הארון במדבר דוקא נתקרבו לעצמו' אור איס ב"ה במ"ב המסעות וד"ל. ועד"ז גם בניצוץ האלקי' הנק' משכן בבחי' מדבר שהוא בחי' הביטול מעצמותו מכל וכל

ספר תקס"ג

תקסט

אות ה' וזה לדוד בשנותו את טעמו בשבת בחי' אתהפכא ע"י שבחול ויגרשהו וילך ולכן קהת ל' אסיפה וקיבץ הניצוצות וזהו בכתף ישאו לייחד הכתפיים לבחי' אחד וזהו ענין שיהי' קדוש שורה בתוך מיניו ע"י הבירור שלמטה מהפרסא יומשך בחי' קדוש וקדש, ועי' בזהר ויקהל ר"ד דשבת הוא בחי' הנקודה שבתוך העיגול, ע"פ אהרן עבודת הגרשוני, ונסייע' וחני' במדבר וענין איתמר.

נוסחא שניה

למעלה מן הדעת וע"י מעשה המצות דארונו כו' יכול להמשיך קדוש בתוך מעיו כנ"ל וגם יובן כל עניני הלויים בני גרשון ובני קהת בניצוץ האלקי לגרש הרע ולבררו בחכמה שבתורה כנ"ל וזהו נשא את ראש בני גרשון כו' כי יוכל ליפול הנופל בהיות עוונותיו מבדילי' כנ"ל וע"י משה שהוא הדעת מקים אותם כשיקרבם בעבודת נשיאות היריעות המגרשי' כנ"ל וד"ל.

בעזרה"ת וית"ש, יום א' בבוקר פ' בהעלותך, ביאור על התורה הנ"ל

ולהבין שרשו של כל הדברים הנ"ל באר היטב. הנה תחלה צריך לבאר היטב ענין ממכ"ע וסוכ"ע הנ"ל בתורה כו', ופי' שלמטה בדרך פרטיו הפרצופי' נק' זה בחי' א"מ וא"פ (שכל א"פ יש לו אור מקיף שלו וד"ל), ולמעלה בדרך כללי, נק' זה בחי' ממכ"ע וסוכ"ע, שהוא בחי' עגולים ויושר כו'. ועוד למעלה מעלה בדרך כללי יותר, נק' הקו והחוט הנמשך

נוסחא שניה

בעזרת השם

להבין שרש כל הדברים הנ"ל. הנה להבין שרש ענין ממלא וסוכב יש להקדים הידוע בכתבי האריו"ל דבחי' מקיפי' ופנימי' באצי' שרשם מבחי' עגולי' ויושר למעלה ושרש העגולי' ויושר הוא מבחי' הקי' והחוט ולמעלה הימנו כו' והקו הולך ביושר בבחי' השתלשלו' מעילה לעילה באבי"ע עד רגלי העשי' אבל העגולי' מקיפי' עד מתחת רגלי העשיי' בהשווא' לכל צד למעלה ולמטה כו'. וביאור דברים הללו הנה עיקר ענין ההפרש בין

מאור א"ס ב"ה כו' בחי' א"פ (שהוא א"י) והעיגול הכללי המקיפו מראשו כו' ועד רגלו כו' בחי' אור מקיף כו', ופי' כנז' בע"ה, שכשצמצם את אור א"ס ב"ה אז נשאר אויר פנוי וחלל כו', ואז נמשך קו א' ישר כו' (ע"ש בארוכה). פי' שהקו הוא בחי' א"י שמתחלק לג' קוין ימין ושמאל ואמצע כו' ויש בו ראש וסוף כו' והוא הנק' א"פ, וא"מ הוא העיגול הכללי המקיפו מראשו כו' ועד רגלו כו' בהשואה א' כו' שמקיפו מראשו כו' ועד תחתית העשיה בהשואה א' בלי התחלקות כו' ע"ש.

ובאור הדבר הוא, שבחי' ממכ"ע שהוא א"פ הוא מתלבש בתוך הכלי' ממש כו', והוא מתחלק לחלקי' תחלה מתחלק רק לג' חלקים שהם חב"ד חג"ת נה"י כו' ואח"כ מתחלק לרמ"ח חלקי' שמתלבש בתוך רמ"ח כלים שהם רמ"ח איברים כו'. ולהבין היטב ענין א"פ המתלבש בתוך הכלי ממש יובן מנפש האדם, שממלאת כל הגוף ומתחלקת לפי מזג תכונת כלי הגוף שכפי מזג תכונת הכלים, כן מתלבש בהם החיות של הנפש, כמו בראש מתלבש השכל כו' ובעיני מתלבש' כח הראי' ובאוזן מתלבשת כח השמיעה וברגלים כח ההילוך כו'. הנה זה נק' בחי' א"פ שמתלבש בתוך הכלי ממש שהוא מתלבש בכלי הראוי' אליו, פי' כמו שבראש מתלבש השכל והוא מפני שמזיגת כלי הראש הוא לקבל אור השכל שהיא כלי הראוי' לקבל אור השכל

נוסחא שניה

סובב לממלא הוא שבחי' ממלא הוא בגילוי גמור ובחי' סובב הוא בהעלם ואין הדבר שמתלבש בו בחי' כלי אליו שיתפס בו בבחי' אור וכלי כו' ועוד הפרש יש בניניהם שהמקיף העלמו בכלם בשוה מראש לרגל כו' והפנימי ישונה אופן גילוי בין ראש לרגל וכדומה הכל לפי הכלי כו' ועוד הפרש שלישי שהמקיף אינו מתחלק לחלקים כלל והפנימי יתחלק לחלקי' רבים וצמצומי' שונים כו' והכל ענין אחד להם כמבואר ומובן למשכיל על דבר מבשרי אחזה ג' מדרגות הללו שמובדל בהם המקיף מהפנימי להיות כי אנו רואים ג' חלוקי הארות הנפש בג' כלים שונים מוח ולב וכבד כידוע השכל שורה במוח והמדו' בלב והתנועה באיברי' החיצוני' ע"י הדם כו' והנה המוח הוא בחי' כלי לאור השכל שבו דהיינו שגופו ומהותו של המוח הגשמי ממולא ומורגש ממש ממהותו של השכל הרוחני עד שלפי אופן מזגו של המוח אם יבשית או לחוחיו' ישונה מהות השכל אם לשכל צח או לא כידוע ונמצא מובן הטעם להיות כי כל מזגו של המוח הגשמי הוא מן השכל עצמו וכגוף א' נחשבי' על כן ימצא גופו של שכל מורגש ממש במוח והמוח ממולא ממש ממנו כהמלאות הכלי מן המים כ"י וכיוצא בזה הדיבור בפה הנה הפה הגשמי ממולא ומורגש מרוחני' הדיבור וכן בכל האיברי' מזג אופן החיות שלהם בהטבעה הגשמיו' הוא מן מהות הנפש עצמה שנתמזגה ונתפשטה במזג כזה הגשמי כמו כח ההילוך ברגל שידוע שגידים יש ברגל

ולכך דוקא בה מתלבש אור השכל ואינו מתלבש בהרגל מפני שאין כלי הרגל ראוי לקבלו שאין מציגתה ותכונתה לקבל אור השכל כ"א מציגת כלי הרגל הוא רק לקבל כח ההילוך דייקא, וכן כלי האוזן היא ראוי לקבל כח השמיעה דייקא ולא כח הראי' וכלי העין מקבל כח הראי' דייקא כו' וכן כולם והוא הנק' בחי' א"פ שהאור מתיישב בתוך הכלי ממש לפי מזג ותכונת הכלים, שמתחלק חיות הנפש בתוך חלקי הגוף לפי מזג וטבע הכלי, (כמו שמזג וטבע של הרגל הוא לקבל כח ההילוך דייקא שכך נמזגה בגידי' ודם כאלו שבהם יכול להתלבש כח ההילוך דייקא וכן כולם וד"ל). וזוהי נק' בחי' א"פ המתיישב בתוך הכלים ממש לפי מזג וטבע הכלי, כנראה שאם נתקלקל מציגת הכלי אזי אינו מתלבש ושורה בה האור כו' וד"ל. והטעם כנ"ל שהאור מתיישב ממש בתוך הכלי כו' וד"ל וראי' לזה שהאור מלובש בתוך הכלי ממש הוא שהכלי מרגשת את האור המלובש בתוכה, כמו הרגל מרגשת את כח ההילוך שבה וכן כולם שמפני שהאור מלובש ומתיישב בתוכה ממש לכך מרגש' הכלי אותו וד"ל ולכך אין מתחלפי' האורו' שהאור השכל יאיר ברגל ואור השמיעה יאיר בעי"ן כו' שאינם מתלבשי' כ"א כפי' מזג וטבע הכלי הראוי' לקבל אורם כנ"ל וד"ל וזוהי נק' בחי' א"פ שמלובש בתוך הכלים ממש ומתחלק לחלקי' רבי' בתוך חלקי הגוף שהם רמ"ח איברי' רמ"ח כלים וכל א' מתלבש בכלי הראוי' לו בטבע מציגתה ותכונתה כנ"ל וד"ל.

נוסחא שניה

שלפי אופן הרכבתם יהי' תנועת הרגל להילוך דוקא ואם הי' הרכבתם באופן אחר לא הי' מזה ההילוך או שאם היה בו ריבוי מזג הדם והחמימו' וכיוצא לא הי' מהלך כידוע והרכבה זו בגופה של רגל היא ממהו' החיו' עצמה של הנפש שנתמזגה כך לאופן כח ההילוך וא"כ מובן מכל זה שהאיברי' חיותם מן הנפש בבחי' גילוי גמור ובבחי' אור וכלי שהכלי מעין האור ודוגמתו ממש שהרי לא יהלך היד ולא יכתוב הרגל וכדומה ועד"ז כללו' ההתחלקו' לג' מדרגות הנ"ל שכל במוח ומדות בלב והתנועה באברים כנ"ל.

והנה' אנו רואים שיש התפשטות החיו' מן הנפש בגוף בלתי גדר התחלקו' לג' מדרגו' הנ"ל וגם אינו בבחי' גילוי להמלאות ממש בגופי האיברי' ולהיות מורגשי' ממנו כלל וכלל והוא הרצון שאנו רואי' כאשר ירצה לפשוט ידו ורגלו יפשיט ואם ירצה לכווץ אותם יכווץ והלא מציאו' מזג חיו' היד והרגל כבר הם בהבנה מקודם ולמה לא יפשוטו ויכווצו גם בלתי הרצון ואם תאמר שביכולתם הוא אינו כן שהרי אנו רואים שלעולם לא ינוע היד בלתי הרצון העצמי גם כשהי' תנועתו ממילא כו' והרי צ"ל באמת שגופה של המחשבה כשחושב לפשוט הרגל והיד ישנה ברגל ויד שאל"כ מהיכן יהי' סיבת ממשלת הרצון עליהם כו' והאמת כן הוא כידוע שיש עורקי' וגידי' המוח שמתפשטי' בכל האיברי' ואין בהם דם רק הם כלי הרצון להיות

אבל בחי' האור מקיף הוא שאינו מתלבש ומתיישב בתוך הכלים כו' כ"א הוא שורה על הכלים מלמעלה בבחי' מקיף כו'. ופי' שאין הפי' של המקיף שהוא אינו כלל בתוך הכלי כ"א הוא מקיף עליה מלמעלה כו' כ"א ישנו בתוך הכלי גופא שהוא ממולא בו רק השראתו בה הוא בבחי' מקיף, ופי' שאין הכלי בחי' כלי אצלו שיתלבש בתוכה בבחי' א"פ כו' בבחי' הלבשה ממש כו' כ"א הוא שורה בתוך הכלי רק בבחי' השראה בבחי' מקיף בלבד שאין הכלי בחי' כלי אצלו כו' ופי' כמו למשל הרצון של האדם הוא מושל על כל רמ"ח איבריו, כמו אם רוצה לשים רגלו באש, יכול לשומה באש או במים כמו שירצה כן יעשה הרגל נמצא שהוא מושל עליה ומתפשט בה ממש לפעול בה כמו שירצה כו', ואעפ"כ אינו מלובש בה בבחי' א"פ ממש, פי' שיתחלק בבחי' התחלקו' כפי מזיגו' טבע הכלי' כו' שאינו מתחלק כלל לפי טבע מזיגת הכלי' כדי שיתלבש בתוכם ממש בבחי' הלבשה ממש כו' כ"א הוא בחי' א"מ על כל רמ"ח איבריו' בלי התחלקו' כלל לפי מזיגתם כו', שהוא מתפשט בהם שלא כדרך הלבש' לפי טבע מזיגתם כו', והוא הנק' בחי' אור מקיף שאין הכלי בחי' כלי להשראתו בתוכה שיהי' שרוי בה בבחי' הלבשה ממש לפי מזגה וטבעה כ"א הוא שורה בתוכה שלא בבחי' הלבש' ואעפ"כ ישנו בתוך הכלי ממש, ולכך יכול הרצון המקיף כל איבריו בבחי' א"מ לעשות היפוך טבעיו' מזיגו' הכלי' כדומה הרגל היא כמזגה במזג השוה

נוסחא שניה

ממשלתו על ידם בכל אבר ואבר כרצונו יניענו כו' והגם שגופה של התנוע' ממזג חיותו העצמי הוא אבל ממשלת אופן תנועתו הוא לפי הרצון השורה בגידי הרצון שבאבר ההוא באותה העת כן ינוע ולא ישנה תפקידו כסוס לגבי רוכבו המנהיגו ברסן כו' וכל אבר יש לו גידי מוח שבו הרצון שורה להתפשט בו לפי מזג חיותו כידוע בספרי הרפואה וא"כ הי' מהראוי שיהי' עיקר חיות האיבריו' מהרצון מאחר שהוא עיקר המושל שהרי יוכל לפשוט הרגל לאש היפוך טבעו להתרחק כנ"ל. ואמנם באמת אינו כן שהרי לא יוכר תוספת חיות ביד בהתפשטו' מחשבתו לפשוט ידו מקודם לכן וגם האכילה לא ירבה חיו' ברצון כי אינו חיות נפשיי' ממזג מדם ובשר בדם שבנפש החיוני בגידי הדם שבכל אבר אלא הרצון הוא בחי' מקיף של הנפש כלומר בלתי גדר השפע אור וחיות להחיות הגוף זולתו אלא מהותה ועצמו' ממש כמו שהיא בעצם בלתי פעולה כו' אך דרך גידי המוח תתפשט ממהות' ועצמות' להנהיג ולמשול בפעולות כוחותיה הממוזגי' כבר באבריו' לפשוט ולכווץ כרצונה ועל כן אין האיבריו' בחי' כלי להרצון שבאותו האבר בהניעו אותו שהרי לא יחי' אותו במזג דם כי אין בעורק דם כו' ועכ"ז הנה ודאי ישנו לרצון במציאו' ממש באותו האבר בהניעו כו' אלא עיקר הענין הוא שישנו לרצון בהעלם בגידי ההרגשה שבאותו האבר ולא בגילוי ואין האבר ממולא ומורגש ממנו כלל וכלל כי אין לו ערוך עמו וגם זאת יובן שלטעם

מיסוד אש ומים כו' ולפי מציגתה יכול כח ההילוך שהוא א"פ שלה להתלבש בה משא"כ אם יתקלקל מציגתה שיתרבה בה חמימו' מיסוד האש יותר מדאי כו' אזי לא יתלבש בה כח ההילוך כו' כנ"ל והוא מפני שהוא א"פ שלה שמתיישב בתוכה בבחי' הלבשה ממש לפי טבע מציגת הכלי וד"ל, אבל הרצון שהוא הא"מ יכול לעשות היפוך טבעה ויכול לשומה באש שאף היא תתקלקל באש כו' יכול לעשות היפוך טבעה מפני שהוא מושל עליה בבחי' מקיף שהוא אינו מתלבש ממש לפי טבע הכלי ומציגתם ולכך יכול לעשו' שלא כפי טבעה וד"ל.

אבל באמת ישנו להמקיף בתוך הכלי' ממש שנראה שאם רוצה לפעול ברגלו לשומה באש או במים כו' אזי מתפשט הרצון בהרגל שתיעשה כך כו', אך אעפ"כ הוא שרוי בתוכה בבחי' א"מ פ' שהרגל אינה בחי' כלי אצלו שישרה בה בבחי' א"פ ממש, כנראה שאין כלי הרגל מרגשת את התפשטו' הרצון שמתפשט בה כו' כמו שמרגשת את כח ההילוך המלוכב בה בבחי' א"פ ממש, והוא מפני שכח ההילוך המלוכב בה הוא שרוי בתוכה ממש בבחי' א"פ לפי טבע מציגתה כנ"ל שהיא כלי שלו המקבלת אותו לתוכה כו' לכך מרגשת אותה משא"כ הרצון אף שישנו בתוכה ממש אך היא אינה הכלי שלו לכך אין מרגשת אותו והוא הנק' ששרוי בתוכה בבחי' אור מקיף

נוסחא שניה

זה הכל ענין אחד לפי שהרצון לא יתחלק לחלקי' מצד שהוא העצמי לא ישונה באופן העלמו בין ראש לרגל וכדומה ולכל האיברי' בשוה מנהיג כרצונו הרי שיטה השכל לזכות כמו שיטה הרגל לצד ימין וכדומה והשכל והרגל שוין במעלה לגבי להטותם לכל אשר ירצה כו' ונמצא מובן שמוכדל הרצון מחיות הגוף בג' מדרגות הנ"ל וד"ל.

וליהבין בתוספת ביאור איך יהיה הרצון בהעלם וישנו במציאו' ממש בראש ורגל כנ"ל הנה דוגמא לזה מצינו בגווינין אדום ולבן וירוק הרי הדבר הלבן כצמר וכשלג יש בו ב' דברים הא' מהותו ועצמו' של השלג והצמר והב' מראיתו וגוויני הלבן שאינו מן עצמותו כ"א יאדימוהו לא ישונה עצמותו כלל כו' ואמנם הרי מראית הלוכב נתפשט בכל חלקי השלג ולא מבחוץ לבד שהרי יחתכו התפוח הלבן לדקי דקות ימצא בו הלוכב עד נקודה הקטנה שבו וא"כ שנתפשט בכל חלקי תוך תוכו גם הלבנונית למה לא יחשב מגופו ומהותו אך הענין הוא דבאמת הלבנונית הוא עצמותו רק שהוא בהעלם תוך ממשו ולא בגילוי כנ"ל וגם אם יאדימו הלבן פ' תוך תוכו לבן הוא בעצמותו ולא אדום כלל אך ממשו לא יתפוס בו כלל כו' וד"ל.

והנמשל מכל זה מובן למעלה בהיות כי ידוע ענין לכבודי בראתיו יצרתיו כו' ג' חלוקי מדרגו' מחשבה דיבור ומעשה ופנימיו' בחי' מוח

וד"ל ולכך הוא יכול לעשות היפוך הטבע של מציגת הכלי' מאחר שאינו מתחלק לחלקי הכלי' לפי טבע מציגתם כ"א הוא שרוי עליהם בבחי' מקיף כנ"ל וד"ל. וכמשל הגשמי דהנה הגוונים של כל דבר כו' הם אינם מעצם אותו הדבר כו' כ"א הם רק חיצוניו' ומקיף בלבד על העצם ואעפ"כ ישנו להגוון בתוך תוכו של העצם כו' כמו עצם התפוח הוא בחי' טעמו שמתוק לחיך כו' ומראהו הוא אדום או ירוק כו' דהנה המראה אדום הוא אינו מהעצם של התפוח כו' כ"א הוא רק בחי' חיצוניו' ומקיף עליו בלבד ואעפ"כ ישנו להמראה אדום כו' בתוך תוכו של התפוח כו' וד"ל כמ"כ הוא ממש למעלה בחי' המקיף שאף שהוא בחי' א"מ על הכלי אעפ"כ ישנו בתוך תוכו של הכלי רק ששרוי בה בבחי' א"מ בלבד כנ"ל וד"ל.

(ב) ועד"ז הנ"ל יובן היטב למעלה בחי' א"פ וא"מ שהוא בחי' ממכ"ע וסוכ"ע כו', ופי' שבחי' ממכ"ע הוא בחי' א"י (שהוא בחי' א"פ) [כנז' בע"ח שהוא כקומת אדם כו'] שמתחלק לחלקים כו' שתחלה מתחלק רק לג' חלקי' שהם חב"ד חג"ת נה"י כו', שהוא בחי' ג' עולמו' בי"ע כדכתי' לכבודי בראתי'ו יצאתיו' אף עשיתי'ו כו', ואח"כ מתחלק עוד לפרטי פרטיות לרמ"ח חלקי' שמתלבש בתוך רמ"ח כלים כו', והוא הנק' בחי' א"פ שמתיישב בתוך הכלי', ומתחלק לפי תכונות מציגת הכלים כו' והכלי' מרגישי' את האור

נוסחא שניה

ולב וכבד העליוני' דאצי' שעל הכסא דמו' כמרא' אדם כו' וה"ז בחי' בי"ע שבאצי' כו' והן חב"ד חג"ת נה"י ג"פ קדוש כו'. וביאור הדברים היינו כנ"ל שהשפע האלקי דאצי' יורד ונמשך דרך ק"ו בבחי' ישר בבריאי' יצי' עשי' היינו להיות מתחלק לחלקי' מן ההעלם לגילוי' כמשל חיו' הנפש באיברי' שהן בבחי' מילוי' והרגשה ממש בכל א' לפי מזגו כנ"ל וכמו ע"ד דוגמא הנה מחנה מיכאל הם ממדת האהבה לבד הרי כח הפועל אלקי שלהם בבחי' אצי' מיוחדת וממוזגת רק לפי אופן בריאותם במדת אהבה לבד כו' וכן ע"ד מחנה מיכאל ביצי' ועשי' היותר נמוך כו' ומחנה גבריאל דבי"ע במדת היראה כח הפועלם בבחי' אצי' מיוחדת וממוזגת רק להשפיע מאין ליש מדת היראה שלהם כו' וא"כ ה"ז כמשל חיו' הנפש הממוזגת ומורגשת ממש בשתי הידים ימין ושמאל וכדומה לזה בכל פרטי חלקי העולמו' דבי"ע שהן כלים מכלים שונים מצומצמים בשינוי' מזג החיו' והשפע מבחי' אצי' כו' אשר לזה הטעם יקרא גם עולם האצי' שרש שרשם בבחי' ציור אדם בג' קוין הנק' ק"ו היושר שהולך בהדרגה ומזג מעלה ומטה חב"ד חג"ת נה"י כנ"ל עד שרש כל השרשי' גם לפני האצי' הוא בחי' הק"ו שממנו ימצא העגולים ויושר כידוע וד"ל ואמנם בחי' סוכב כ"ע בבי"ע ובחי' מקיפי' ועגולי' במאציל ונאצלי' הוא ענין הכתר עליון השולט בכל פרטי חלקי הנאצלי' והנבראי' כו' להנהיגם כרצונו מבלתי גדר מעלה ומטה ראש ורגל והכל שוין אצלו כמ"ש כחשיכה

ודל'. והוא בחי' אור ישר, שיורד בהדרגה מטה מטה והולך ומתמעט האור כו' שיורד ומתצמצם, שבראש מלוכש אור השכל בבחי' א"פ, והוא למעלה בחי' ג"ע העליון ששם מתענגי' מן השגת השכל כו' שהוא בחי' תענוג שכלי כו', ובלב מקום משכן המדות ששרויי' בלב בבחי' א"פ כו' והוא למעלה בחי' יצירה שמלאך מיכאל הוא כלי החסד, פי' שהוא כלי קבלה שמקבל לתוכו ממש אור החסד שהוא בחי' אהבה שאור החסד מתלבש בתוכו ממש בבחי' א"פ כו', וגבריאל הוא כלי הגבורה שמקבל לתוכו ממש בחי' מדת גבורה שהוא בחי' יראה כו' שמפני שמיכאל הוא כלי חסד שנמוגת כך שתקבל אור החסד כו' לכך מקבל אור החסד כו', וכן אברה' הוא כלי חסד ויצחק כלי גבורה כניל ודיל, והוא בחי' ג"ע התחתון שהוא בחי' יצירה שמתלבש בעשי' כו' שהוא התענוג של המדו' כו' ודיל, ועשיה הוא למטה יותר שנתצמצם האור יותר בצמצומי' והתחלקו' רבו' עד מלכו' דעשי' שמתצמצמ' מאד עד שיכולי' החיצוני' לאחוז בה ולינק ממנה, ופי' שבא"י שהוא א"פ שייך בחי' צמצומי' שמאחר שהאור הוא מתלבש בתוך הכלי' ממש והוא מתחלק בחלקי' רבי' לפי מזג טבע הכלי' כו', לכן בריבוי ההתחלקו' האור הוא מתצמצם ויורד כ"כ עד שיוכלו החיצוני' לאחוז בו ולינק כו', פי' שמל' דעשי' יוצאי' בחי' שערו' שהוא בחי' צמצום השפע כ"כ בבחי' שערו' כו' שממנו יונקי' החיצוני' שהם הע' שרי' שהם בחי' יש ודבר ממש, דקרו לי' אלהא דאלהא,

נוסחא שניה

כאורה כו' וכמ"ש כל אשר חפץ עשה כו' הוא בחי' אריך דעשי' כן אשר חפץ האציל כי הרצון שולט במוח כמו ברגל כניל במשל ואין לעולמו' הנאצלי' ונבראי' שום תפיס' בי' בבחי' אור וכלי כלל עד שיהיו ממולאי' ומורגשי' ממנו כמו בדרך קו אלא הוא תפיס בכולהו ולית מאן דתפיס בי' ועכ"ז לית אתר פנוי מיני' וכמ"ש השמים והארץ אני מלא דקדק לומר אני מלא מצד עצמותו ולא שהמקבלי' ירגישוהו כי לית מחשבה תפיסא בי' כלל אך בבחי' השתלשלו' הקי' הניל נאמר מלא כל הארץ כבודו כלומר הארתו וזיוו משתנה לפי אופן המקבלי' בבחי' מילוי והרגשת כח הפועל בנפעל ממש כניל במשל ודיל. והכל הולך אחר עיקר ושרש אחד אשר המקיף בלתי יתחלק לחלקי' על כן לא ישונה באופן העלמו ואין לו בחי' כלי וכניל בג' דברים שהמקיף מובדל מן הפנימי וכל זה מובן ומבואר למשכיל למעלה ודיל וזהו ביאור ענין הניל שהעגולי' מקיפי' גם מתחת רגלי העשי' משאי"כ הקי' כו' ודיל.

והנה ביפת תואר כתיב ועשתה את צפרניה והבאת אל תוך ביתיך כו'. וידוע מ"ש בכתבי האריז"ל בענין המאמר בפ' אחרי כמה בעלי תריסי' דמתאחדי' בטופרהא בשערהא כו' שהוא ענין יניקת החיצונים ממותרי השפע דנוקבה בבחי' צפרני' ושערות שלה כו' (וכמשי"ת בעזרי"ה בענין

והם בעצמם בחי' יש ודבר (וכמו שר של אדום הוא רציחה ושר של ישמעאל תאוות כו') והם יונקי' ממל' דעשי' דרך שערו' שהוא צמצום השפע כיכ עד שיוכל להחיותם גיכ וכדכתי' ואתה מחי' את כולם ודיל' שאחיותם ויניקתם הוא דרך שערו' היוצאי' ממל' דעשי', וכדכתי' ביפ"ת, שהוא בחי' ניצוצין דקדושה שנפלו בקליפות וזהו וראית בשביה כו' יפ"ת, וגלחה את ראשה כו' שצריכה להעביר השערו' שמהם יונקי' החיצוני' כו' ועשתה צפרניה כו' שמהם גיכ יונקי' החיצוני' ואז דייקא והבאת אל תוך ביתך כו' שאחיותם הוא משערו' וצפרני' וכנו' בזהר דאחידן בטופרהא ושערהא כו' ודיל'.

וזהו הכל באיפ' המתחלק לחלקי' רבי' לפי מזג תכונת הכלי' שמאחר שמתחלק לחלקי' לפי טבע מזיגת הכלי' ומתיישב בהם ממש כו' לכך ברבוי ההתחלקו' יכול להתצמצם כיכ עד שממל' דעשי' יכולי' לאחוז החיצוני' שיונקי' דרך שערו' (שהוא בחי' צמצום השפע כנ"ל) כנ"ל ודיל'. אבל מהאור מקיף אין יכולי' החיצוני' ולינק אלא הוא דוחה ומסמא עיני החיצוני' כו', והטעם הוא, מפני שאור מקיף הוא אינו מתחלק לחלקי' כלל כנ"ל כ"א הוא מקיף על כולם בשוה בלי התחלקו' כלל, כנ"ל במשל בנפש האדם שהרצון הוא המושל על כל רמיח איבריו בבחי' מקיף עליהם בלי התחלקו' לפי מזגם כנ"ל, כמיכ למעלה נק' הרצון עליון בחי' כתר ע"ש שהוא המקיף את כולם בשוה בלי התחלקו' כלל שכתר הוא מלשו' כותרת

נוסחא שניה

הפרס' שמבדלת פסולת המאכל כו') וביאור הדברים יובן מן הנ"ל, בהיות כי עיי הקי' היושר בחביד חגית נהיי הנה תרד ותשתלשל השפע למטה מטה מאד עד צפרני הרגלי' גיכ מאחר שנתחלק החיות לכמה מיני איברים שונים וכל אבר יטפל לו בשר וגידיו' כו' וגם העור והשערות ילבישוהו עד הצפרנים הנפרדים לגמרי יתחבר ויגדל מהם עיי מותר שפע שבאיברים כמיש במ"א, והנה הע' שרים דעשי' שהם בחי' נפרד לגמרי שהרי השר של ישמעאל מקור לתאו' הנמצאים במדינתו וכדומה לזה בשארי השרים זה ברציח' וזה בגסות הרוח וכדומה מוכרח להיות שהשרים במהותם גסים הם להיות הנפעל מהם גס כיכ ואיכ' רחוקי' הם מאד מאד מאור פני אלקי' חיים ומלך עולם והיינו ענין יפת תואר שנפלה המל' להיות ראש לשפלים כמוהם להחיותם לעיתים שונים כמו שידוע ענין ירידת המל' בלילה ליתן להם טרף כו' והוא יניק' הנוגה הנק' יפת תואר דע' שרים מהמל' דקדושה ולהיות כי עיקר יניקת' הוא בבחי' צפרני' ויגולחו בלתי' תת טרף להם ואז יבורר חלק הטוב שבנוגה והבאת את הטוב לביתך להעלותה לה' ובמלחמה דוקא הותרה כדי לברר הטוב מן הרע ולא בשעת מלחמה כי אין להם עלי' מגסות יניקתם מהצפרני' כו' ודיל' וכל זה בטופרה"א דנוק' פי' בבחי' שפע האלקי' להתפשט בעולמו בבחי' התחלקו' איברי' בג' מדרגות דמוח ולב וכבד כנ"ל אבל מצד בחי' כתר עליון שהוא בחי' הרצון וחפץ ה' ששולט במוח ורגל

כו' וכנו' במ"א שבחי' התחונה של עולם העליון הוא בחי' כת"ר ומקיף לעולם התחתון הימנו כו', וזוהי בחי' מל' דא"ס שהיא בחי' תחתונה שבמאציל ב"ה, הוא נעשה בחי' כת"ר שהוא מקיף לנאצלים כו', וזוהי בחי' איתמ"ר שהוא בחי' מל' דא"ס שנעשה כתר לנאצלי' וד"ל. ומאחר שהא"מ אינו מתחלק כלל לפי מזג תכונת הכלי' כ"א הוא מקיף לכולם בשוה בלי התחלקו' כלל, לכך הוא דוחה ומסמא עיני חיצוני', כי מאחר שאינו מתחלק כלל כו' הרי אין שייך בו בחי' צמצום כלל שהוא בחי' אלקות כמקדם השפלתו כו' שמאחר שאין מתחלק כלל בבחי' צמצום לפי טבע הכלי' כו' כ"א הוא בחי' מקיף על הכלי' בלי התחלקו' כו' נמצא שהוא בחי' אלקו' בחי' אין עוד כחשוכא כנהורא בשוה ממש בלי התחלקו' כו' כמקדם השפלתו כו'. ולכך הוא דוחה ומסמא עיני חיצונים, שאין יכולי' להגיע אליו לאחוז בו כו' כי אינו סובל החיצוני' שהם יש ודבר והוא בחי' אלקו' בחי' אין עוד כו' כנ"ל וד"ל. ולכן הלוכש ב' בגדי' בנ"א קשה לשכחה כו', מפני ששכחה הוא מסמ"א כו' וכאשר הוא לובש ב' בגדי' אין יכול לשרות המקיף עליהם שידחה החיצוני' ולכך קשה לשכח"ה וד"ל.

ג) וכו' יובן מארז"ל רגלי החיו' כנגד כולן שוקי החיו' כנגד כולן כו' ראשי החיות כנגד כולן כו', פי' כנ"ל שהמקיף הוא הכלל הכולל את כולן בהשוואה א' בלי התחלקו' כלל, והא"פ הוא הפרט שנתחלק לפרטי

נוסחא שניה

וצפרני' בשוה כנ"ל הנה לא יש מקור מוצא לשום יניקה ממנו לחיצונים מאחר שאינו בגדר ההתחלקו' כלל עד שיוכל להסתעף ממנו גם הצרפנים וכדומה ולא עוד אלא שהשליטה בחיצוני' שולט הוא כמו בעליונים שבמוח ולב כמו שיקצוץ אדם צפרניו וישרפם ולא איכפת לו וכדומה וזהו בכל אלקי מצרים אעשה שפטים וד"ל וזהו הידוע בע"ח שהמקיף דוחה את החיצוני' לפי שלא ימצאו שום מציאות ממנו מאחר שלא נמשכו ממנו בהיותו למעלה מבחי' התחלקו' גלל כן יתבטלו ממציותם לגמרי בהגלות נגלות לפעמים הארת המקיף כמו שכתוב אין עוד מלבדו שבבחי' כתר עליון אין עוד באמת מבלי שימצא ראש וסוף כלל וכחשכה כאורה כו' כמו עד"מ עיגול הגשמי שהוא בתחתיתו כמו בעליונו כו'. וזהו ענין עבודת בני גרשון ע"י איתמר בן אהרן כו' פי' גרשון כמו ויגרשהו וילך שהחיצוני' גרוש יגרשו מפני אור המקיף כנ"ל וכהמס דונג כו', וענין איתמר הוא המקיף של ה'צון המתפשט בכל חלקי האיברים שהגם שהוא מקיף וכותרת ראש ורגל בשוה עכ"ז יתפשט לחלקי' לפשוט היד בפ"ע והרגל בפ"ע אך כללותו אינו בגדר ההתחלקו' כנ"ל, ולכך נקרא איתמ"ר בן אהר"ן כלומר מדרגה התחתונה שמבחי' יחיד' נעשה כת"ר ומקיף לא"פ כידוע למעלה שמבחי' מל' דא"ס נעשה כתר ועיגול לא"פ שמן הקו והחוט כו' וד"ל.

פרטי' התחלקו' לפי מזג טבע הכלי' כו', וכמארוז'ל אין בכלל אלא מה שבפרט כו', פי' שהא"מ כולל כל הפרטי' שמתחלקי' בא"פ כו' ולכך ארוז'ל רגלי החיו' כנגד כול'ן שהוא הא"מ הכולל כל הפרטי' התחלקו' שבא"פ כו' בהשוואה א' בלי התחלקו' כו' ושוקי החיו' שהוא המקיף הנעלה הוא ג"כ כנגד כולן כו' פי' שהוא כלל יותר שלגבי' נחשב אף המקיף שלמטה (שהם רגלי החיו' כו') לבחי' א"פ והוא כולל את כולן בביא' כו' וכן ראשי החיו' כו' וד"ל שהא"מ שלמטה נחשב לגבי א"מ נעלה לבחי' א"פ כמשיית' לקמן וד"ל.

וזהו הג"פ קדוש שהם כנגד ג' עולמו' בי"ע, פי' שהג"פ קדוש הם ג' מקיפי' נגד ג' פנימי' שהם ג' עולמו' בי"ע שלפי ערך המשכת הא"פ כן ממש נמשכי' הא"מ שכל אור פנימי יש לו א"מ שלו ולכן נמשכי' ג' מקיפי' לג' עולמו' בי"ע שהם ג"פ קדוש כו' וד"ל. והנה באמת ישנם להג' קדושו' גם באצילות גופא, שישנם לג' עולמו' בי"ע באצי' גופא, והם עשי' שבאצי' יצירה שבאצי' בריאה שבאצי', ואליהם נמשכי' לאצילו' גופא ג' מקיפי' והם ג' קדושו' וד"ל כנ"ז במ"א ע"ש.

והנה בעבודה יש ג"כ להב' בחי' הנ"ל בחי' א"פ ובחי' א"מ כו', ופי' שאם עובד רק בבחי' א"פ בלבד, שהוא בהדרגה וסדר אם רוצה ללמוד לומד כו' וכן בתפלה כו' שאינו מהפך טבעו כו' אזי הוא בבחי' עולה ויורד כו', פי' שבעת התפלה מתגלה בו בחי' מוחי' שהוא הדעת בהתכוננות

נוסחא שניה

ומעתה יש להבין ענין מ"ב מסעות שהי' במדבר דוקא, ותחלה יש להבין ענין הילוכם במדבר מאיזה טעם הי' ובפרט במ"ש המדבר הגדול והנורא הזה כו' איך יתכן לומר שבחי' כאלה גדול ונורא על מדבר גשמי כו'. אך הענין יוכן עפ"י הקדמה מתחלה להבין שרש ענין הדבר, הנה המדבר הגשמי אנו רואים הבדלו מן הישוב בכמה דברים הא' בהעדר הלחלוחית שלא ימצא בו שום לחלוחית כלל ומחמת עוצם היבשות לא יצמח בארץ המדבר כלום וגם בהעדר החי והמדבר וגם הצומח מעט' מאד במדבר והכל מפני תגבורת היבשות מחום השמש כו' ולא ישאר רק חלק הדומם וגם הוא מופשט מכל חלקי צח"ם ואמנם בארץ הישוב אדרבה הכל יהי' מן העפר הצומח וגם החי וכל ברכה ושפע במזונם ומחיייתם וגם האדם ירבה לרוב על פני האדמה ברוב שפע שכל ודעת כו'.

והנה שרש טעם הדבר הוא לפי שבכל שפע ימצא הטוב והפסולת כמו מאכל שיוזן הנפש המשכלת להשכיל יותר ע"י המאכל והגוף יחי' יותר ע"י המאכל וכו' והכל מן המתברר הנקי והטוב שיצא מן המאכל דהיינו חיות רוחניותו אבל הפסולת שבו יוצא לחוץ כי אין תועלת ממנו להיות שפע ממנו בשום צד ומתחלה היה הפסולת מעורב בטוב והיו לאחדים וע"י הקיבה

בגדולתו ית' ואח"כ מתמעט והולך מטה מטה, עד שנתצמצם בו כ"כ האור כו' עד שיכול לעשות עבירה ממש ח"ו כי מאחר שעובד רק בבחי' א"פ שהוא בהדרג' וסדר בלי התהפכו' הטבע אזי הולך ויורד עד שמתמעט כ"כ האור עד שיכול לעשו' עבירה ממש ח"ו כנראה בגוף האדם שבמוח מלוכש השכל ובלב המדו' וכמעיו יש פרש וצוא' כו' משא"כ בלב ומוח כו', והוא מפני שיש פרסא שהוא חצר הכבד המפריד ומפסיק בין איברי' הפנימי' לחיצוני' כו' וד"ל כנז' במ"א ע"ש. כמ"כ הוא למעלה ממש, דכתי' עוונותיכם מבדילי' שיש בחי' פרסא המפסקת בין איברי' פנימי' לחיצוני' שע"ז יוצא הפסולת לחוץ (כמו בגוף האדם שע"י הפרסא המפסקת יוצא לחוץ וכמ"כ הוא למעלה וד"ל). ולכך צריך לצעוק בכל לבבו אל בחי' קדו"ש שהוא בחי' א"מ שלמעלה מהכלי' כו', והסימן לזה שהגיע לבחי' הא"מ הוא כשמהפך את טבעו לגמרי מה שרצה אינו רוצה ומה שלא רצה הוא רוצה כו' שזהו הסימן שהגיע לבחי' הא"מ שלמעלה מהכלי' שמושל על הכלי' ויכול להפך טבעם כנ"ל וד"ל וזהו בחי' בכל לבבך שהוא בשני יצרך ביצ"ט ויצה"ר שמהפך הטבע שלו כנ"ל וד"ל.

ד) ועתה ית' (משנ"ל בתורה) המ"ב מסעו' של המשכן שנשאו אותו הלוי' בני גרשון נשאו היריעו' כו' ובני קהת נשאו השולחן ומנורה וארון וכפורת כו' שעבודת הקודש עליהם בכתף ישאו כו'. ופי' שמשכ"ן הוא

נוסחא שניה

נתבשלה ונפרד הרע ויצא לחוץ כידוע. וזהו חצר הכבד המבדיל שימצא בו שמאל דוחה ימין מקרבת בכל שפע מזון דהיינו להבדיל ולברר ממנו הטוב ולהוציא ולדחות הפסולת כו' וכמ"ש במ"א בארוכה וכמ"כ יובן בשפע האלקי למעלה שימצא בה בהכרח הטו"ר מעורב"י ויתבררו בבחי' בקרביי' העליונים כמ"ש במ"א ע"פ וכל קרביי כו' ויצא הפסולת לחוץ היינו בחי' מותרי השפע האלקי' שלא יוכל להמצא ממנו תועלת לעליונים בעולמו' והיכלות דקדושה יזרקו חוצה לחיצונים להיות יניקתם ממנו והוא עד"מ בית הכסא המיוחד להוצאות הפסולת בקביעות כן יש מקום מיוחד לבחי' הוצא' הפסולת היוצא מבחי' נקב אחורי' כו' כי בחי' האחוריים היינו הידוע מה שנותן כמאן דשדי בתר כתפוהי כו' וגם זה יתברר והפסולת יותן במקום מיוחד והוא המדבר העליון הרוחני דכתיב ב' מדב"ר העמי"ם כלומר מקום המיוחד לכללו' שפע חיצוניו' כמו כסף וזהב וכל תענוגי עוה"ז הגשמי' שנשפע לכל שר ושר כפי מקומו ומעמדו למעלה כו' וכמ"ש במ"א על ענין ע"ז דפעור שהי' רק להמשיך עליהם ממותרי השפע היוצא מבחי' נקב אחורי' דקדוש' האלקי כו' וד"ל והמדבר הגשמי' הוא בחי' כלי ומכון לגבי המדבר הרוחני ולכך הוא דוגמתו בהעדר שום שפע דצומח חי מדבר רק בחי' דומם דדומם לבד והוא עד"מ פסולת המאכל שכבר הוברר וניטל ממנו כל הטוב וכו' וזהו ענין נחש

בחי' כניי כדכתי' ונתתי משכני בתוככם כו' והוא בחי' מלכות דאצילות, שעיקר בניינה הוא מהגבורו' כו' כדכתי' להודיע לבני האדם גבורתי' וכבוד הד'ר מלכותי', שמלכו' עיקר בניינה הוא מהגבורו' כניל, והלוי' הם היג של הנוק' ולכן הם מגביהי' אותה למעלה ע"י הגבורו' שלהם, שהוא ע"י אהבתם למעלה ברשפי א"ש כו' שהוא בחי' גבורו' שטבע האש לעלות מלמטה למעלה כו' (וטבע המים לירד ממקו' גבוה למטה למקו' נמוך כו' כניל במ"א), וזה הי' המ"ב מסעו' שנשאו הלוי' את המשכ"ן במדבר מ"ב מסעו' כו', ופי' שהמדב"ר הוא בחי' גבורו' קשו' כו' ולכך שם מדור החיצוני' וקליפות, שבחי' מדב"ר הוא בחי' שממה וציה שאין מגדל אף צמחי' כו' והטעם הוא מפני שהארץ של המדב"ר יש בה חמימו' ויבישו' מאד שאין בה מעט לחלוחית כלל כו' ולכך אין מגדלת שום דבר (שהוא בחי' גבורו' קשו' כניל ודיל), משא"כ בארצות הישוב שיש בהארץ לחלוחית ולכך מגדלת צמחי' ואילנות כו' ודיל, ולכן במדב"ר הוא מדור החיצוני' כו' מפני שהוא בחי' גבורו' קשו' בחי' שממה (שאינן בהארץ לחלוחי' רק חמימו' ויבישו' כו' ודיל) ודיל כניל. ולכן נק' המדב"ר הוה מדב"ר העמי' כו' מפני שהוא נקב האחור כו' שממנו נשפע כל הפסולת דקדושה [כמו באדם שדרך נקב האחור יוצא הפסולת ודיל] לע' שרים כו' שהם כל תענוגי' גשמי' של עוה"ז זהב וכסף גשמיים כו' ולכך נק' מדב"ר העמים ודיל.

נוסחא שניה

שרף ועקרב ג' מיני קליפו' כללי' שנמצאו במדבר ומשם יושלח השפע לכל העמים כו' וכמ"ש בזוהר אתר איתם במדברא כו' ונק' ארץ גזרה וזהו ושלח השעיר כו' וכמ"ש במ"א ודיל.

והנה את זלעז' עשה האלקי' כידוע וא"כ מוכרח שיש בקדוש' האלקי' ג"כ בחי' מדבר כדוגמת מדבר העמים הנ"ל והיינו ענין עולם התוהו' כמ"ש והארץ היתה תוהו כו' כי פי' תוהו לשון שממון כמדבר ממש מבלתי המצא שום שפע כו' וביאור דבר זה הנה ידוע בכתבי האריז"ל דז' מלכין קדמאי' דכתיב בהו' וימלוך וימת כו' כולם היו מעולם התוהו' שלפני האצי' דבחזי' שהוא התיקון בבחי' קוין חח"נ בגיה' כו' וידוע דז' מלכין' דתוהו' היו בבחי' עגולים זה תחת זה כו' והתיקון הוא היושר דפרצוף אדם כו' ולכך נשכרו ונפלו וכו' וביאור זה הנה ענין העגולי' הוא בחי' הכתרי' שהוא בחי' הנקודה הראשונה העצמית בכל דבר כמו בשכל שכלול מ"ס כת"ר שבחכמה הוא עצמו' מהו' כח השכל ולא חכמה ושכל הגלוי' כו' ועד"ז גם במדות אהבה ויראה כו' הכתר שבמדה הוא נקודה העצמי' שלה והרי' אנו רואי' בילד ותינוק שיש בו שכל ומדות לא ימצא בהם רק בחי' הכתרי' שהרי' לא יוכל להתהפך ממדה למדה בענין א' דהיינו כשיחפוז בחסד לא יוכל למצוא היפכו בגבורו' וכשיחפוז בגבורות לא יחפוז בחסד הגם שהענין הכל חסד

אך לפיז צ"ל מה דכתי' המדב"ר הגדול והנור"א, דלכאורה אינו מובן שיקרא להמדב"ר שהוא מדור החיצוני' שנק' מדב"ר העמי' כנ"ל הגדול והנור"א כו' (שהם דברי' גבוהי' כו' וד"ל). אך הענין הוא שזלע"ז עשה האלוקי' כו' וכמו שיש בחי' מדב"ר העמי' שהוא נקב האחור כו' המשפיע הפסולת דקדושה לחיצוני' כנ"ל והוא בחי' שממה וציה שאין הארץ מגדלת שום דבר מחמת שאין בה שום לחלוחי' כלל רק חמימו' ויבישו' כו', כמ"כ יש לעומת זה בקדושה ג"כ בחי' מדב"ר (והוא שורש של זה המדבר) כו', והוא עולם התהי' שהוא עולם הנקודי' שלמעלה מעולם האצי' שהוא ברודי' (עולם התיקון כו') וכדכתי' אלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלוך מלך בישראל, פי' שמלוך מלך בישראל הוא בחי' עולם האצילוי' (שהוא עולם הברודי' כו') שהוא עולם התיקון כו' ועולם התהי' שהוא עולם הנקודי' הוא לפני מלוך כו' שהוא נעלה מאצילות כו' ולכך נק' עולם התהי' כו' מפני שהוא בחי' מדב"ר ושממ"ה כדכתי' והארץ היתה תהי' כו', ופי' כנו' בע"ח שבעולם התהי' היו הספי' זה תחת זה כו' שלא היו נכללי' זה בזה, כמו בעולם התיקון שהוא עולם האצילות שמתחלק' לבחי' קוין שהם ג' קוין קו ימין חוץ כו', ומתכללי' המדו' זה בזה כמו מדת רחמי' היא מורכבת מחו"ג כו' [שיש בה בחי' חסדי' זה שמרחם עליו כו' ובחי' גבורו' זה שנכמר' רחמי' כו' כנו' במ"א ע"ש], משא"כ בעולם התהי' שנאצלו זה תחת זה כו'

נוסחא שניה

כמו אם לתועלת הדבר לחסרו ולהרבותו כפי התועלת מן החסד ואם ירבה ביותר או יחסרנו ביותר תבטל החסד וכיוצא זהו אין ביכולת התינוק כ"א בגדול לפי ששכלו ומדותיו מחולקי' לקויין פי' גם החסד יש בו חו"ג ולא נקודתו העצמית לבד על כן יוכל הגדול למצא סברת הגבורות גם בחסד וכיוצא ונמצא שמצד בחי' הכתרי' אין שום התכללות ותערובות המדות זה מזה כי לא ימצא כלל מן הגבורות כשחפץ בחסד ולא ימצא כלל בחסד מן הגבורות כנ"ל והרי הן בתכלית הפירוד והשנאה בהבדל ומרחק גדול כמו הפכי דאש ומים כו' ובגדול שמחולקי' מדותיו בקוין כנ"ל אדרבה נהפוך הוא שימצ... תערובו' והתכללו החסדי' מן הגבורו' והגבורו' מן החסדי' ולעולם לא ימצא מציאות א' מהם בלבד בלתי שיתופו עם היפכו כנ"ל וד"ל.

ועד"ז יובן למעלה בענין התוהו שהו בחי' העיגולי' היו ז"ה תחת ז"ה כלומר אין א' שייך לחבירו כלל ואין לו עמו שום התחברו' והתכללו' כלל אדרבה מנגדו במאד משא"כ בתיקון דקויין שהוא בהיפוך בתכלית ההתכללות והתערובו' זה בזה כו' ואמנם עיקר שרש הטעם הוא לפי שידוע דמל' דעליון ראש בחי' כתר של התחתון והיינו בכל עילה ועלול

פי' מדת חסד נאצלה לבד חסד פשוטי' בלבד בלי התכללות מדה אחרת עמה וכן מדת גבורה תחתיה גי'כ פשוטה בלי התכללו' מדה אחרת עמה כו', ושמע ממורו ע"ה טעם לזה, שמפני שאז (בעולם התהי"ז) היה ריבוי אור וקטנות הכלי' כו' כנו' במ"א, לכך מעת שנאצלה המד' חסד כדומה היתה בטילה לעולם לעילתה ולכך נשארה מדת חסד פשוט כמו שנאצלה בתחלה ולא הי' יכולה להתערב ולהתכלל עם מדה אחרת מפני שמעת שנאצלה מעילתה כך להיות מדת חסד היתה בטילה תמיד לעילתה כו' ולכך נשארה כך כמו שנאצלה ולא היתה יכולה להתערב עם מדה אחרת כו' וד"ל, וכן מדת גבורה שתחתיה היא גי'כ פשוטה בלי התכללו' כו' מטעם הנ"ל שכל א' בפ"ע בטל לשרשו שהוא עילתו שנאצל משם ולכן כמו שנאצלה פשוט' כו' כן נשארה לעולם שאין יכולי' להתכלל זה בזה שכל א' בטל לשרשו שנאצל ממנו (שמפני שהבטול הי' בהם מאד שהי' רבוי אור וקטנו' הכלי' כו' לכך כמו שנאצלה מעילתה הי' דבוקה בו ולא הי' אפשר אחי"כ שתתערב ותתכלל בחברתה כו' כ"א נשאר' כך דבוקה בו לעולם וד"ל) אבל בעולם האצילות שהוא עולם התיקוין שהוא ריבוי הכלי' ומיעוט האור כו' יכולי' להתכלל זה בזה ולכן באצילו' נכללי' זב"ז ונחלקי' לג' קוין ימין ושמאל ואמצע כנ"ל וד"ל.

וזוהי בחי' מדבר הגדול והנוריא דכתי' שהוא בחי' עולם התהי"ז שנק' מדב"ר הגדול והנוריא (ע"ש עוצם ביטולן בשרשן כנ"ל) שהוא

נוסחא שניה

ימצא בעלול ב' מדרגות הא' כאשר עודנו קשור ודבוק בעילתו כדי לקבל שפעו אז הוא רק בבחי' נקודתו הראשונה העצמי' בחי' כתר שב' ובו נדבק במדרג' תחתונה של עילתו בחי' המל' כו' ואז אין לו מצד עצמו כלום כ"א מה שמקבל מעילתו ולא יוכל לקבל שום דבר היפוך זה אפי' כמלא נימא להיותו בתכלית הביטול מעצמותו מכל וכל רק מה שקיבל כו' אבל כשירד העלול ומתרחק למטה מן המשפיע ויתמעט אופן ביטולו עד שיהי' נבנה בבנין י"ס חב"ד חגית כו' והוא מרחיב השפע שקיבל בכל חלקיו המתפשטי' מנקודתו העצמי' אז יתחלקו לכל מדותיו לכמה אופנים ויוכל להיות התכללו' ותערובו' עד שמה שהי' בתחלה בחי' מנג'ד למה שקיבל יוכל להשתוות ולהכלל עם מה שקיבל כי ימצא סברו' כנ"ל ונמצא מובן שבחי' הכתרים הוא בבחי' הביטול בתכלית ההפשטה מעצמותו משא"כ התיקון בקוין ולזה התוה"ז ז"ה תחית ז"ה בלתי יקבל מנגדו כלל מפני עוצם הביטול שלא יסבול רק מה שקיבל כו' והתיקון ימשוך בהיותו כבר מתרחק מעילתו כו' ועד"ז יובן ענין בחי' מדבר דקדוש' הוא בחי' התוה"ז של המאציל קודם שירד להתפשט ב"ס בקוין ימין ושמאל כו' שהוא בתכלית הביטול לקבל מבחי' מל' דא"ס כו' ועל כן נפל ונשבר כי לא יכלו הכלים לסבול האור הרב מהם כי בתינוק לקוטן דעתו ומוחו לא יסבול רק ענין א' ולא התהפכו' כו' וכשיגדל ויתרחב כלי

מקור ושורש של המדב"ר העמי' כו', ופי' כנו' בע"ח שמחמת ריבוי האור וקטנות הכלי' (שהי' בעולם התהו) נשברו הכלי' ונפלו למטה שלא הי' הכלי' יכולי' לסבול רוב האור כו' ע"ש, ומזה נשתלשל למטה בחי' מדב"ר העמים וד"ל.

וזה הי' המ"ב מסעות שנשאו הלויים את המשכ"ן במדב"ר דייקא מ"ב מסעו' כו', ופי' כנ"ל שהלויים הם בחי' ה"ג דנוק' ולכן ע"י שנשאו את המשכ"ן במדבר דייקא כו' העלו בבחי' גבורו' שלהם (שאש עולה מלמטה למעלה כו' כנ"ל) את המשכ"ן לבחי' עולם התהי' שהוא בחי' מדב"ר הגדול והנורא כו', והוא ע"י המ"ב מסעו' שנסעו עם המשכ"ן במדבר שחנו והורידו את המשכ"ן כו' ואח"כ נסעו כו' וע"י מ"ב מסעו' העלוהו לבחי' עולם התהי' שנק' מדבר הגדול והנורא, פי' שהוא ע"י ש' מ"ב שבאנא בכח כו' כדכתי' שש כנפי' לאחד כו' שהוא כנגד שית תיבין שבאנא בכח (כמשי"ת במ"א וד"ל) שהוא בחי' גבורו' העלוהו בעליי' אחר עליי' עד שהעלוהו לעולם התהי' הנק' מדבר הגדול כו'. ופי' שלכך נסעו הלוי' עם המשכ"ן במדב"ר מ"ב מסעו' כו' בכדי להעלותו למדבר הגדול כו' שהוא עולם התהי' כו' בכדי שאח"כ בזמן הגלות שיגלו לבחי' מדב"ר העמי' כו' וכמארו"ל גלו לאדום שכינה עמהם כו', יוכלו לעבוד שם ג"כ בבחי' א"פ וא"מ הנ"ל, וזה עשו הלוי' ע"י מ"ב מסעו' שנסעו עם המשכ"ן במדב"ר שע"יז העלו אותו לבחי' עולם התהי' שהוא מדבר הגדול כו' שזמה יוכל להיות בכנ"י כשיגלו לבחי' מדבר העמי'

נוסחא שניה

מוחו יקבל ההתהפכו' כו' ואמנם עיקר התיקון בקוין ימשך משרשו ומקורו העצמי הוא בחי' התוהו כנ"ל.

וזהו במדבר הגדול והנורא הזה פי' להיות במדבר דקדושה הוא תכלית הביטול יכלו כליל לגבי אור א"ס עד שלא ימצא בו רק בחי' הדומם כדומם ולא ימצא שום הסתעפו' ממנו כנ"ל לכך נק' גדול ונורא כי בו יותר ישכון אמיתי אור א"ס כמו שהוא באמת שהוא גדול ונורא מבילתי יוכלו המקבלי' לקבל הארה כו' וד"ל. וזהו ענין המ"ב מסעות שהי' במדבר, בהיות כי ידוע המאציל שישתקעו כללות נ"י בגלותא דאדום וישמעאל כו' וגלו לאדום שכינה עמהם לברר ברורי רפ"ח ניצוצי שנפלו בהם מעולם התוהי' כידוע, על כן צוה ה' שילכו כנ"י במדבר הגדול והנורא הזה עם משכ"ן אשר בו ארון וכפורת כו' כדי לעורר בזה בחי' מדבר דקדוש' הנק' תוהו כי ישראל חלק ה' המה ומדבר העמיים נתברר מרפ"ח ניצוצי שבו ע"י הילוכם בו ודוקא ע"י מסעות הארון כי נט"א לשכינת"א והגביהו אותה כמו שהיתה בבחי' תוהי' שלפני האצ"י ומשם יומשך גילוי המאציל בתיקון דתורה המונחת בארון ולהיותה הולכת במדבר העמים ע"כ יקבע זאת לדורות לבני ישראל גם כשיהיו בבחי' גלות העמים שנלקחו מהמדבר הזה שיוכלו להמשיך

כו' ג"כ בחי' א"פ וא"מ הנ"ל שיומשך להם אז ג"כ ממקור ושורש של המדב"ר העמ"י שהוא עולם התה"ו המדב"ר הגדול כו', וע"י קריאת אלו המסעו' כו' בתורה ממשיכי' זה מבחי' מדבר הגדול כו' שהוא עולם התה"ו אלינו שיוכל להיות בחי' א"פ וא"מ הנ"ל, כי התורה היא נצחית ולעולם ממשיכי' בקריאתה כו' מבחי' עולם התה"ו אלינו וד"ל, כמו שנראה בקרבנו של הנשיאי', שנתפרשו כל קרבן של כל נשיא ביחוד כו' ואף שהי' מעשיהם של כל הקרבנו' של הי"ב נשיאי' שוי' כו' ולא הי' צריך לפרש כאוי"א בפ"ע (שהי' לו לכתוב וכן כולם נעשו כן כו' וד"ל). אך הענין הוא, שכל נשיא העלה את שבטו בהקרבת קרבנו כו' וזה הי' י"ב קרבנו' של י"ב שבטי' כו' וכנו' במ"א שהשבטי' הם נמשכו מאצילו' לבריאה כמשל השבט הנמשך מהאילן כו' שעולם הבריאה הוא עולם הפירוד ששם הענפי' של השבטי' מתפרדי' כו', ולכך הי' צריך כל שבט קרבן א' העלאה בפ"ע ששם ענפי' מתפרדי' כנ"ל ולכן נתפרש כל קרבן של נשיא שהעלה שבטו בהקרבת קרבנו כו' בפ"ע שכל א' צריך העלאה בפ"ע ואף ששוה מעשיהם של כולם כו' וד"ל, אבל אם הי' באצילו' שהוא עולם האחדו' הי' די בהעלאה לכולן והי' כולל לכולן בב"א וד"ל, משא"כ בבריאה שהוא עולם הפירוד ששם הענפי' מתפרדי' כו' הוצרך לפרש כל או"א בפ"ע (שכל א' מעלה קרבנו שהוא העלא' מיוחד' בפ"ע) וד"ל ולכך נתפרשו כולן בתורה בכדי שיקראו

נוסחא שניה

על נפשם בתורה ומצות מבחי' כתר העליון דתוהו שהוא ענין הרצון המתפשט באיברים כנ"ל שנק' קדוש וכענין אשר קדשנו במצוותיו וכמשי"ת בעזר"ה וד"ל, ואמנם ענין מ"ב דוקא כי ידוע מספר תיבו' דאנא בכח כו' שי"ת שי"ת תיבין הוא ז' פעמים שש להעלו' הנוק' בשית כנפי' ריאה כו' וכמ"ש שש כנפי' לא' שבכל עילה ועלול יש בעלול מדרג' מיוחדת מלבד עצמותו שבו יוכל לעלות אל המשפיע והן שש כנפים ו' מדרגו' העליו' שונו' בשתים יכס' פניו חב"ד ובשתים רגליו נה"י ובשת' יעופף פי' הפריחה הוא הפשטת עצמותו מתחלה קודם כואו לפני עילתו ונגד ג' מדרגו' חב"ד חג"ת נה"י שבו יש לו כנפים הפריח' כו' ועד"ז בכללו' עליות הנוק' המה שית שית תיבין דאנא בכח שהוא שם מ"ב ככללותו המיוחד רק לעליות הנוק' כידוע וכמ"כ הי' נסיעות הארון שבו שכינה בלוחות הקימוהו בבחי' עליי' והורידוהו ויחנו וחזרו והקימוהו עד מ"ב פעמים דוקא כדי לקבוע כל מיני עליו' וירידו' הללו מתוהו לתיקון לדורות בגלות, ישראל במדבר העמים ע"י בחי' רצוא ושוב כתפלה ושבכל עליי' ועליי' כו' וד"ל.

ועתה יש לבאר הטעם בנסיעו' הארון דוקא ומתחלה יש לבאר ענין היריעות והקרשי' שהן מקיפי' וענין הארון והכפורת שהן פנימיי' והלא העיקר הי' הארון והיריעו' פרושות רק בשבילו כו'. הנה יש להקדמה

את כולם כאו"א בפ"ע שע"י הקריאה ממשיכי' לכאו"א בפ"ע המשכה מיוחד' בפ"ע כי התורה היא נצחית וד"ל. וכמ"כ כאן ע"י הקריאה בתורה את המ"ב מסעו' שנסעו עם המשכן במדבר שהעלו אותו עי"ז למדבר הגדול' שהוא עולם התה"ו כו' ממשיכי' מעולם התה"ו שהוא מדב"ר הגדול' לזה המדב"ר העמ"י שגלו לאדום כו' שיהי' לכנ"י בחי' א"פ וא"מ וד"ל.

ה) וזאת הי' עבוד' בני גרשון כו' ונשאו את יריעות המשכן כו' פי' שגרשו"ן הוא בחי' א"מ שדוחה ומסמא עיני החיצוני' שמאחר שהא"מ אינו מתחלק לחלקי' כלל כ"א הוא רק מקיף על הכלי' בהשואה א' כו' שקמ"י כחשיכא כאורה שוי' בבחי' אין עוד כו' ולכן הוא דוחה את החיצוני' כו' שהם בחי' יש ודבר כו' שאינו יכול לסובלן כנ"ל, וזהו הא"מ נק' בחי' גרשו"ן, שמגרש את החיצוני' לגמרי כדכתי' ויגרשה"ו ויליך כו' וד"ל ולכן היה עבודת בני גרשון שהם מבחי' א"מ כו' לישא את יריעות המשכן כו' שהם בחי' המקיפי' דמשכ"ן, כדכתי' נוטה שמים כיריעה כו' וד"ל.

ועבודת בני קהת הי' לישא את הארון וכפורת ומנורה ושולחן שעבודת הקודש עליהם בכתף ישאו כו', ופי' שקהת הי' מן הקו וחוט של אור א"ס ב"ה שנק' א"פ כנ"ל (וכמשיית), לכך נשא הא"פ שבמשכן שהם

נוסחא שניה

א' הידוע בכתבי האריז"ל והוא אשר בחי' הק"ו וחוט מאור א"ס ב"ה מתעגלי' ממנו ג"כ העיגולי המקיפי' ומתעגל העיגול הראשון בריחוק מקום מאור א"ס ואינו נוגע בו שאם הי' נוגע בו הי' מתבטל כו' וכן עדי"ז חוזר ומתעגל כו' ונמצא הקו הזה ההולך ביושר עד רגלי העשי' כנ"ל יש בו מקום הנעלה מן כל העיגולי' והוא בראשית המשכו מאור א"ס להרחיק מקום להתעגל עיגול הראשון כו' וגם הוא למטה מהעיגולים כשהולך ביושר בין עיגול לעיגול כו' והרי ידוע דכל א"פ הרי הוא מן הקו היושר שבאמצעי' העיגולי' וכל המקיפי' מן העיגולי' המתעגלי' מן הק"ו כו' ועתה יש לבאר זה עדי"מ באדם התחתון הנה שכל הרב עמוק עמוק הוא גם מתלמידו הנעלה ביותר עד שישאר עליו בבחי' מקיף ואותו תלמיד הנעלה כשישפיע מה שקיבל המעט לנמוך ממנו ישאר גם הוא עליו בבחי' מקיף עד כמה מדרגות זה למטה מזה עדי"ז מקיף התחתון יקרא פנימי לעליון עד מקיף העליון מכולם יקרא פנימי לעצמו שכל הרב כו' ועדי"מ זה הקו הפנימי שנמשך מאור א"ס ב"ה נעשה ממנו מקיף לתחתון הימנו בריחוק וצמצום והוא עיגול הראשון כו' ועוד יורד ומתעגל עדי"ז עד סוף כל המדרגות בא"פ וא"מ והכל הוא רק שפע א' מעצמו' אור א"ס בבחי' א"פ שהוא ראשית המשכות הקו קודם שיתעגל עדיין כו' וד"ל.

שולחן וארוז'ן כו', שהם הכל בחי' א"פ שנמשכי' מן הקו והחוט כו' שהארוזן הי' שבו הי' הלוחי' שניכתב עליה' י' הדברו' כו' מונחי' שהוא בחי' סיום הקו וחוט כו' בעשי' (פי' שהארוז'ן שהי' במשכי' דעשי' הי' מבחי' הקו שהוא א"פ כו' שהוא בחי' סיום הקו הנ"ל בעשי' שמלוכש בי' הדברו' אנוכי ולא יהי' כו'), ולכן נשאו בני קהת ששרשם מהקו והחוט שהוא א"פ את הארוז'ן ושולח'ן כו' של המשכן כו' שהם ג"כ מהקו והחוט שהוא בחי' א"פ וד"ל.

והנה אף שהא"מ של המשכן הוא נעלה מבחי' א"פ של המשכן שהיריעו' הי' מקיפי' על א"פ דהמשכן כו', זהו כפי שנשתלשלו למטה שהא"מ מקיף על הא"פ והוא נעלה הימנו אבל בשורש שרשו הא"פ הוא נעלה מהא"מ כו', כי עיקר עשיית היריעו' שיקיפו על כלי המשכן הפנימי' הי' לצורך כלי' הפנימי' דמשכן שהם העיקרי' והיריעו' הם רק מקיפי' עליהם (ונעשו לצרכם בשבילם וד"ל) והוא מפני שבשורש שרשו הא"פ הוא נעלה מא"מ וכנז' בסי' נעוץ תחלתו בסופן דייקא וסופן בתחלתו כו', ופי' שהא"פ הוא נמשך מהקו וחוט כנ"ל וכנז' בע"ח שאף כל הי' עיגולי' הם מתעגלי' מן הקו וחוט כו' שלא הי' באפשרי להם להתענג מן העיגול הכללי כו' עצמו שלא הי' אפשר להתהוות בעיגול שהי' הכל בחי' א"ס כו' ע"ש, ולכך מתעגלי' כולם מהקו רחוק מהעיגול כו' ע"ש, ולכן אף כל הי' עיגולי' שהם

נוסחא שניה

וזהו ענין הי' דברות אנכי שבלוחות כו' שהן בחי' אור א"ס העצמי' שרש כל המקיפי' והפנימי' אך ירד לשכון בין ב' בדי ארון כו' ומהם הי' כל עיקר סיבת המקיפי' ופנימי' דכל אבי"ע והן היריעו' וקרשים כו' וזה הי' ענין נסיעת הארוז'ן דוקא להיות מאד נעלה בפנימי' הכתר בעל הרצון קודם שיתפשט הרצון בעיגול ופנימי' בציוור איברים כו' וכנסע הארוז'ן במדבר דתוהו דקדוש' אז אמר משה קומה ה' ויפוצו אויבך כו' וד"ל ובוה יובן טעמי המצות מעשיות בהיות כי ד' מדרגות אמרו במשנה עשה רצונו כרצונך במעשה המצות יעשה ויעורר בחי' הרצון העליון בבחי' ביטול לאכפייא כו' כי העשי' בע"כ הוא והבי' יעש' רצונך כרצונו באחדות הכתרים כו' והג' יבטל רצונך בחי' התוהו הנ"ל להיות רק רצון א' ואז יוכל לבטל רצון אחרים פי' לברר כתר דקליפ' שבמדבר העמים כשנסעו בארון במדבר כנ"ל שנקראו אחוריי' וד"ל.

והנה יש להבין ההפרש בין עבודת בני גרשון לעבודת בני קהת. כי הנה תרגומו של לו יקתה עמים יתכנשון עממייא פי' יתקבצו מן מקום פוזרם שנתפרדו ונתפזרו ע"י שבירת הכלים שנפלו בהם רפ"ח ניצוצי' דתוהו כו', בהיות כי בזאת יתרון מעלת התיקון על התוהו אשר דתוהו יהיו בבחי' פירוד גדול זה מזה כנ"ל שזה יחפוז בחסד ולא יחפוז בגבורה כלל

הא"מ הם מתעגלי' מן הקו שהוא הא"פ כו', פי' שאף שהעיגולי' הם למטה בחי' א"מ על הכלים, אעפ"כ הם נחשבי' לגבי למעלה בחי' א"פ שמקבלי' מן הקו שהוא א"פ, ופי' שהי' עיגולי' מתעגלי' מהקו כו' ומה שלמעלה הוא בחי' א"פ שהוא הקו שהוא בחי' א"פ כו', הוא נעשה למטה בחי' א"מ שהוא הי' עיגולי' שמתעגלי' מהקו, ונעשי' למטה בחי' עיגולי' א"מ, והוא כמו למשל בגשמי' מי שהוא חכם מופלג ומצמצם שכלו מאד להשפיעו לתלמידו הקטן כו', הנה מה שלגבי הרב הוא בחי' א"פ פי' שההשכלה היא נתצמצמה בהכלי בבחי' א"פ הוא לגבי התלמיד בחי' א"מ שאותו השכלה שנתצמצמה בכלי שכל הרב בבחי' א"פ להשפיע לתלמידו, היא אצל התלמיד שכלי שכלו קטן מהכיל כו' בבחי' א"מ על הכלי שלו (שההשכלה מרחפ' על כלי שכלו שאינה נכנסת בתוכה וד"ל), וכמ"כ הוא למעלה ממש, שהי' עיגולי' שהם למטה בחי' א"מ שאינם יכולי' להתיישב וליכנס בתוך הכלי' מחמת רוב אורן כו' כ"א הם בבחי' מקיף עליהם מלמעלה הם נחשבי' לגבי למעלה לבחי' א"פ שהם בעצמם מתעגלי' מהקו שהוא א"פ וכמשל הנ"ל וד"ל, שמה שלמעלה הוא בחי' א"פ נעשה למטה א"מ וד"ל, ולכן שורש הא"פ הוא נעלה מא"מ כניל שהא"פ הוא נמשך מהקו וחוט כו', וכל הי' עיגולי' הם מתעגלי' מהקו כו' רחוק מהעיגול כניל, נמצא שהקו נעלה מהם שהם מתעגלי' ממנו כו' ולכן הא"פ שנמשך מהקו כו' הוא בשרשו נעלה מהא"מ שהקו נעלה מהא"מ שהם

נוסחא שניה

ויהי' מנגדו בתכלית ולא יוכל לטובלו כו' וכן השני אבל בחי' התיקון הוא בהיפוך שיהיו בתכלית האחדות וההתחברו' כי כל א' כלול מחבירו המנגדו וימצא מקום בעצמותו לומר כסברתו וכמדתו כניל שע"י הדעת בריבוי כלים ימצא הסברא לגבורו' גם בחסד שבו יהי' עיקר החסד כו' והגם שסיבת הפירוד הוא בתוהו מפני תכלית הביטול כניל והן קרובי' יותר לאור א"ס בזה הביטול הגדול כניל אבל במה שהתינוק הוא בבחי' האחדות ביותר כזאת קרובי' יותר לאור א"ס מן התוהו והטעם הוא לפי שכל עיקר ענין אור א"ס הוא תכלית השלימות מבלי יחסר מאומה כו' והרי כשימצא בחי' התכללו' כל ההפכי' במדה א' הי' תכלית שלימותה משא"כ כשהיא רק בנקודת' העצמי' בחסד' לבד מושללת מן הגבורו' לגמרי שמחוסרת היא כו' וא"כ בזה המעלה של בחי' ההתכללו' ונדמה התיקון לעצמות אור א"ס יותר וד"ל ולכך נקרא אדם אדמה לעליון כו' וכמ"ש בזוהר ההפרש בין אדם לאיש ע"ש וד"ל. וזהו לו יקהת עמים פי' כי בחכמה אתברירו ע"י שם מ"ה דתיקון דוקא כידוע ולו יקהת' (עמים) ויתכונשון הרפ"ח ניצוצי' שנפלו בהם כו' מפני שבתיקון הוא ענין ההתחברות וההתכללות ביותר עד שיהפך מרירו למיתקא ג"כ משא"כ בחי' התוהו לא יוכל להפוך זולתו כי אינו אלא דבר בפ"ע ולא יוכל לסבול מנגדו כלל ואיר יטה לבבו אליו כו' וד"ל. וזהו הטעם ג"כ שנקרא קה"ת ע"ש קיה"א ג"כ להיו' כי ברור' הטוב מן הרע מפני ששם השמרים העכורי'

מתעגלי' ממנו כנ"ל וד"ל. וזוהי בחי' עבודת הקהתי' שעבודת הקודש עליהם בכתף ישאו כו', פי' שקה"ת הוא מא"פ שנמשך מהקו כו' ששרשו נעלה מא"מ כנ"ל לכך נשאו הא"פ דמשכן שהם ארון' ושולחן כו' ששרשם מהקו הנעלה מא"מ כו'.

ו) ופי' שקה"ת הוא מהא"פ הנמשך מהקו כו', כדכתי' ל"ו יקה"ת עמים, ופי' ל"ו הוא הקו והחוט, יקה"ת עמי"ם שהוא בחי' עולם התיקון שנחלק' לקוין כנ"ל והוא בחי' עולם האחדו' והחיבור זל"ז וזהו לו יקה"ת עמי' שבעולם התיקון הוא אחדו' וחיבור זל"ז שנכללי' זב"ז כנ"ל, משא"כ בני גרשו"ן שהם בחי' מקיפי' ששרשם מעולם התוהו ששם הוא בחי' עולם הפירו"ד זה תחת זה וד"ל (ועוד טעם לזה שנק' קהת שיש בו קיוהא כמשי"ת במ"א). ועוד פי' א' מה שנק' קה"ת שהוא כמ"ד ל"ו יקה"ת כו', הוא, שהמקיף שהוא בחי' גרשון הוא דוחה ומסמא עיני החיצוני' לגמרי כו' כנ"ל, שמפני שאינו מתחלק לפי מזג הכלי' כ"א הוא מקיף על הכלי' בלי התחלקו' כחשיכא כאורה כו' שוי' קמי' בבחי' אין עוד כו' ואינו משתנה מקדם השפלתו כו' כנ"ל ולכן הוא מגרש החיצוני' לגמרי שאינו יכול לסובלן שהם בחי' יש כו' כנ"ל ולכן א"א להמקיף לברר בירורי' שא"א לו לברר הטוב מהרע כי כאשר צריך לברר האוכל והטוב מן הרע והפסולת אזי צריך

נוסחא שניה

החמוצי' וכאשר יתקנו אותם יערבו לנפש ויוסיפו חיזוק בה כמו פלפלין מרוקחי' כו' וכל מיני קיוהא שערבי' לנפש ומחזקי' אותה וד"ל.

והנה שרש ענין קהת הוא בחי' הקו והחוט שבתיקון הקוין כו' ששרשו גבוה מן העיגולי' כולם וכנ"ל ולכך עבודת הקדש דארו"ן וכפורת שגם הם משם כנ"ל עליהם בכתף דוקא והמה המקימי' את המשכן פי' להעלות המל' בשית תיבין כו' כי הלוי מבחי' הגבורו' דרשפי אש בחי' ההתחלקו' והמה בפורשי' כנפי' דשרפי' הנ"ל שיעופפו בשש כנפי' כו' כן יגביהו הלוי' וינטלו לשכינתא עד שרש ומקור כל הא"מ וא"פ והוא בחי' התוהו שהוא בחי' א"ח כו' ויחזרו ויורידו אותו לברר ברורי' דמדבר כו' וד"ל אבל בני גרשון הם מבחי' מקיפי' הדוחי' חיצוניו' לבד מרחוק פי' כי הנה ידוע דבירור הטוב מן הרע בחכמה דא"פ דוקא מתברר ולא בא"מ והטעם הוא לפי שכל בירור הוא להבחין הפסולת בחפשו היטב בדבר המתברר ולזורקו והנה האור פנימי להיותו מחי' ממותרו' שלו את הרע ויש לו מציאו' יניק' ממנו כנ"ל בענין גילוי השפע בכלים ואיברים שית הוו גם הצפרני' כו' לכך ביכולתו לבררו ולזורקו חוצה אבל המקיף מאחר שאין לרע שום קירוב אליו לקבל יניקה ממנו איך ישפיל עצמו להיות מוצא הטוב ולזורק הרע כי הרי מובדל הוא מן ההשתלשלו' דטו"ר בתכלית הריחוק

להכניס שניהם לתוכו ולברר הטוב ולדחו' הרע לחוץ, וזה א"א להמקיף שהוא דוחה לגמרי אותם כנ"ל לזה א"א לו לברר מהם בירורי הטוב שבהם, כמו יפ"ת שהתירה התורה שהוא בחי' ניצוצי' דמלכו' דעשי' שנפלו לקליפו' שצריכי' לבררן ולהעלותן וזוהי ענין יפ"ת שצריכי' לגלח ראשה כו' להעביר השערות שמהם יונקי' החיצוני' ועשתה צפרניה כו' כנ"ל ואח"כ והבאת אל תוך ביתך כתי' שמביא הטוב שבירר לקדושה שאח"כ יוצא ממנה טוב שהם הגר' כמו ר' מאיר ועובד' כו', וזה א"א להמקיף שדוחה לגמרי אותם וא"א לו לברר כנ"ל (דכתי' אח"כ והבאת לתוך ביתך והמקיף דוחה לגמרי וד"ל) וד"ל, ולכך כל הביירוני' הוא בא"פ שא"פ הוא עיקר המבכר, כי בחכמה דוקא אתברירו' וחכמה היא ראשית הגילוי כו' שהיא הראשית לא"פ שמתלבשי' בתוך הכלי' וד"ל שדוקא בחכמה שהוא א"פ אתברירו' שהא"פ יכול לברר הטוב מן הרע כו', כמו למטה ע"י מאכלי' המותר' יוכל להתפלל אח"כ זוהי בירור הטוב (שבנוגה שמעורב טו"ר שהוא מעה"ד טו"ר) שבה וזה יכול דוקא הא"פ ולא האור מקיף כנ"ל, וזוהי בחי' קהת שהוא מא"פ הנמשך מהקו שהוא דייקא המבכר בירורי' כנ"ל וזהו ל"ו יקהת עמי' כתרגומו אתכנשין עממיא כו' של"ו שהוא הקו הא"פ הוא המבכר בירורי' ולכן ל"ו יקהת עמי"ם שהוא ענין הביירוני' ולכך נק' קה"ת וד"ל וזוהי ג"כ הבחי' הנעלה בא"פ משא"כ בא"מ, ופי' שא"פ יכול לברר בירורי' כנ"ל והמעלה בזה

נוסחא שניה

וההבדל כנ"ל וד"ל רק מרחוק יברחו החיצוני' מפני המקיפי' להיותו אור גדול כו' וזהו שדוחה חיצוני' ומסמא עיניהם כו' מפני עוצם תגבורת האור כו' אבל לא לבררם ולזורקם לגמרי כו' וזהו ענין בשנותו את טעמו ויגרשהו כו' וכנ"ל שהן בני גרשון נושאי היריעו' כו' אבל בקהת כתיב לו יקהת עמי' להתברר הטוב מן הרע וכמו נשמו' הגרים דר' עקיבא וכיוצא שהי' ציד בפ"י עשו ונתבררו ויצאו לאור כו' וד"ל.

ובכל זה יובן מחלוקת משה עם בצלאל אם הכלים קודמין למשכן כו', בהיות כי שרש הכלים דארון וכפורת כו' הוא מבחי' הקו שלמעלה מעיגולי דיריעות כו' ובצלאל אמר לפי ההמשכה של הקו שיותר בישר עד תחת כל העיגולי' כו' שאם אין דיר'ה היכן יוליך כליו כו' וד"ל. וגם יובן ענין שבת וחול שהוא דוגמת עליו' המסעות כו'. בהיות כי בשבת אנו אומרים לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך כו' פי' אבי' מל"ך שרש ומקור המלכו' והוא בחי' כתר מלכו' דהיינו עדי"מ בחי' הרצון המתפשט בכללו' הגוף להטותם לכל צד כו' ולמעלה הוא בחי' חפץ ורצון במדת מלכותו כו' ובשנותו את טעמו' היינו לפי שיש בחי' הטעמים שלמעלה ולפני' מאבימלך והוא התענוג העצמי אמיתית השרש ומקור להרצון כידוע ובכל ימי החול העונג העליון שבחפץ ה' הוא מוסתר ונעלם בירידו' המדרגו' בכי"ע כדי

הוא שעי' הבירור שמברר את הטוב מרע שהוא מהפך מחשוכא (שהי' הטוב תחלה מעורב בחושך כו') לנהורא וממיריו למיתקא נולדה מזה דייקא בחי' העונג כו' (וכמשי'ת) משאיכ בא"מ שאינו מברר כלל שדוחה לגמרי כנ"ל וד"ל.

ז) וזהו כוונת רז"ל עשה רצונו כרצונך, כדי שיעשה רצונך כרצונו, בטל רצונך מפני רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך, ופי' שהם ד' בחי' ומדרגות, המדרגה הראשונה הוא, עשה רצונו כרצונך, דמשמע שיש לו רצון אחר בפ"ע רק שהוא רצונו כרצונך וד"ל. כדי שיעשה רצונך כרצונו, זוהי מדרגה השני', שעייז יעשה שיהי' רצונך שוה עם רצונו ית' וד"ל. בטל רצונך מפני רצונו, זוהי מדרגה הג', שמבטל רצונו לגמרי מפני רצונו ית' (שהוא בחי' ביטול רצון לגמרי וד"ל). כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך, זוהי המדרגה הד', ופי' שזוהי בחי' הבירורי' שמברר הא"פ שהוא בחי' קהת הנמשך מהקו כו' וזהו בחי' הבירור כו' שעייז מבטל רצון אחרי' ונתבררי' וד"ל וזהו המעלה בא"פ יותר מא"מ שהא"פ יכול לברר טוב מרע ולהפך מחשוכא לנהורא כו' ומזה מתהווה אח"כ בחי' תענוג משאיכ בא"מ כנ"ל, ופי' שזוהי בחי' שבת שמתגלה בחי' עיי' דא היא סעודתא דעתיקא כו', ופי' כי ששת ימי' תעביד והם הבירורי' שבו' ימי המעשה כו'.

נוסחא שניה

לאכפיי' לסט"א דהיינו לגרש החיצוני' כנ"ל שהמקיף דוחה חיצוני' וזהו ויגרשהו וילך וכוזה מתבררי' רפ"ח ניצוצי' כשנתפרדו מן הרע שבהם לפי שהרע בורח מפני אור המקיף כהמס דונג כו' אך בירור זה מלאכה הוא להיותו בחי' היריד' והשפלו' ונקרא מקיף זה בשם תכלת וארגמן שביריעו' המסמא עיני חיצוני' מפני אורו המופלג ולכך בני גרשון היו נושאי היריעו' דוקא וכנ"ל וד"ל.

אבל בשבת מה שכבר שנתפרדו הטו"ר בחול אך לא עלה הטוב עדיין להיות נכלל בשרשו למעלה כו' בשבת הוא עולה ונכלל ואין שבת בלא חול כי מי שטרח בחול להפריד הרע ולגרשו יאכל הטוב בעלייתו בשבת כו' וערך העלי' לפי ערך הירידה לגרש בעומק כו' וזהו ששבת הוא עד"מ שביתת הנפש בבחי' עליי' והסתלקו' בעצמו' מן העבודה והיגיעה שהי' לה בתחלה ולפי ערך הירידה והיגיעה של הנפש כן יהי' ערך העליי' והשבית' דהיינו העונג הנפלא כו' וכן יוכן למעלה דא היא סעודת' דעתיק' כו' כלומר שבשבת הוא גילוי העונג העליון הנפלא שבעצמו' הכתר ממה שכבר עבד בימי החול לברר בבחי' דחיי' לבד ועתה יאכל מטוב עבודתו בבחי' עליי' בעצמותו כמו עד"מ אכילה גשמי' וכמ"ש במ"א וזהו כענין קהת לו יקהית לאכל הטוב כאשר כבר יצא מן הרע וכמו נשמת גרים וכו' וד"ל.

שו' ימי המעשה הם באצילות כו' ושבת הוא בחי' מנוחה שבו שבת כו' שהוא בחי' שלמעלה מאצילו' ופי' שבו מתגלה התענוג של הבירורי' שביררו בו' ימי המעשה כו' ובשבת הוא המנוחה והעונג שמקבלי' עיני' כניל ודיל, ופי' שבשבת מתעלי' כולם ויש בו ב' הבחי' הניל בחי' א"מ שהוא בחי' גרשוין שמגרש הרע לגמרי כניל, ובחי' א"פ המברר כו' ששרשו מקו הנעלה מא"מ כניל.

וזהו לדוד בשנותיו את טעמו לפני אבימלך, פי' זוהי בחי' א"פ שהוא בחי' קהת ששרשו מהקו שנעלה מהעיגולי' שכל העיגולי' מתעגלים ממנו כניל, והוא המברר בירורי' בו' ימי המעשה שמהפך מחשוכא לנהורא כו', ובשבת הוא המנוחה וקבלת העונג מזה כי בו שבת למעלה מאצילו' כניל, וזהו בשנותיו את טעמו כו' שהוא היפוך הטעם ממרירו למיתקא ומחשוכא לנהורא שזוהי בחי' הבירורי' של א"פ הנמשך מהקו כו' שהוא בחי' קהת ליו' יקהת כניל, וזהו בשנותיו את טעמו שמשנה הטעם כו' כניל (ופי' כניל שבחכמה שהיא ראשית א"פ כו' אתברירו דייקא בחכמ' שהוא א"פ כניל וחכמה הוא בחי' טעמי' כו' וזהו בשנותו ע"י בירור החכמ' את טעמו כניל) וזוהי בחי' קבלת העונג שאחר הבירור כו' הוא בשבית כניל וזהו בשנותו כו' כניל ודיל ולכן אומרי' טועמי' חיים זכו כו' כניל וכן כתי' טעמו וראו כניל

נוסחא שניה

וזהו טעמו וראו כי טוב ה' אשרי כו' כי טועמיה חיים זכו בשבת דוקא טועמי' בבחי' עונג ולא בחול ואנו או' איך שבימי החול הי' דוד משנה טעמו כו' ובשבת אומר טעמו וראו כו' ודיל ועדיו הי' נסיעת המשכן ע"י בני קהת שהוא בחי' עליי' הנוק' כניל באריכו' ופריקתו הי' בחי' ירידה כמו החול אשר אחרי השבת שלאחר העליי' בשבת חוזר האור לירד בחול שאחריו ויריד' זו לצורך עליי' אחרת הכאה בשבת שלאחריה היא והיינו לצורך עליי' יותר נעלה מן השבת שלפניו עד יום שכולו שבת כו' כמי' שם מ"ב ז' עליו' הן כניל ע"י שית שית תיבין כו' לזה הי' פריקה בין נסיעה לנסיעה שהמסעו' הן בחי' עליי' כמי'ש הולך ונסוע ופי' בזהר מדרגא לדרגא כו' ודיל וכאשר יחנו ויקימוהו היא הירידה לצורך העלי' ונסיעה השני' היותר נעלה וכן עדיו כל המ"ב מסעות וכן שית אלפי שני' דהוי עלמא כללו' מספר השבתות שבהם הן הנה פרטי פרטי המ"ב מסעו' שבמדבר העמי' כו' ודיל.

והנה מה שנכתב בתורה כל פרטי המ"ב מסעות וצריך לקרוא אותם בכל שנה הטעם יובן עפ"י הידוע בענין י"ב נשיאים שיותר יפלא למה חזר וכפל בכל נשיא מאחר שקרבנו' שלהם שוין היו הליל וכן הקריב פ' כו'. אך הענין הוא להיות כי ידוע דייב שבטי' הן הארו' ענפי' האצ"י בכריא' שהן י"ב בקר שתחת ים עילאה וכמי'ש במי'א שהן נקראים מרכבה תתאה ולהיו' שמל'

וד"ל. לפני אב"י מליך, פי' מלך הוא בחי' מלכות דאצילות שהיא בחי' א"פ שכל' דאצילו' מתלבשת במל' דבריאה ודבריאה ביצירה כו' ואב"י מליך הוא בחי' המקיפי' של מדת מלכו', ולפני' אבימלך הוא בחי' שורש הא"פ שהוא הקו שנעלה ממקיפי' כי כל המקיפי' נמשכי' ומתעגלים מהקו כנ"ל וזהו בשנותיו את טעמיו שהוא ענין הבירורי' של בחי' קה"ת שהוא א"פ הנמשך מהקו כו' שהקו נעלה מא"מ כנ"ל וזהו לפני אב"י מליך כנ"ל וד"ל.

וזה הי' המ"ב מסעו' דהמשכון במדבר להעלותו לעולם התוהו' כנ"ל הורידו אותו ואח"כ נסעו כו' כמ"כ הוא בחי' ו' ימי המעשה בירורי' ואח"כ בשבת העליי' להשגת העונג כו' וד"ל.

וזה הי' מחלוקת בצלאל עם מרע"ה שבצלאל אמר לעשו' תחלה הא"מ דהמשכון מפני שאיך שנשפלו למטה הא"מ הוא נעלה מהא"פ כו' ומשה אמר לעשות תחלה הא"פ מצד שורשו שנמשך מהקו הנעלה מא"מ שכל הא"מ מתענגים ממנו כנ"ל ואח"כ הודו לבצלאל בצל א"ל היית כו' כמשי"ת כמ"א וד"ל.

נוסחא שניה

דאצ"י עצמ' קודם התחלקו' ליי"ב שבטי' היא בתכלית האחדות בייס שלה אך משם יפרד לד' ראשים ד' מחנו' מחנה ראובן בפ"ע מחנה יהודא בפ"ע כו' זה למזרח וזה לדרום כו' וכמ"ש בזהר ויקהל אי"כ מאחר שכל שבט הוא נפרד בפ"ע עד שאין בו מחבירו כלום כו' צריך להזכיר כל שבט ושבט בפ"ע דהיינו נשיא לבני ראובן כו' קרבנו כך וכך ולבני שמעון קרבן הנ"ל עצמו הוא באופן אחר מאחר שבשרשם מחולקי' ומפורדי' זה מזה כו' ואם הי' אומר וכן הקריב פ' אינו כלום שצריך לעורר למעלה כמו שהוא בשרשו בקרבנותיו ששם יש הפרש בין קרבן קערת כסף א' דראובן לקרבן קערת כסף דשמעון וכדומה וד"ל. ועד"ז יובן במ"ב מסעו' שנכתבו בפירוש להיו' כי התורה נצחיי' היא וצריך לעורר בכל שנה מסעות שנסעו במדבר מטעם הנ"ל כדי שגם עכשיו יסעו שרשי נשמות ישראל ויתעלו מעילוי לעילוי ע"י קריא' אותיו' התורה באמרו ויסעו ויתנו כו' כי גלו לאדום כו' וכל נסיעה מיוחדת ומחולקת מזולתה הגם שבשרשם בבחי' אצ"י הרי שם מ"ב בתכלית היחוד אבל כשמאיר למטה להעלות הנוק' מתחלקי' פרטי' העליו' לשש שש כנפים כנ"ל ואי"כ צריך לפרט כ"א בפ"ע מטעם הנ"ל ביי"ב נשיאים וגם לכפול כל מקום ב' פעמים א' בחני' וא' בנסיעו' כמו ויסעו מסוכות ויחנו באיתם ויסעו מאיתם כו' להיות כי כפל זה אינו מיותר כנ"ל ומה גם שבכל עליי' הוא בבחי' רצוא ושוב דוקא כנ"ל וד"ל.

בעזרה שבת פ' בהעלותך

וידבר ה' כו' בהעלותך את הנרות כו'. וארזיל למה נסמכה פ' המנורה לפ' הנשיאי', לפי כשראה אהרן חנוכת הנשיאי', חלשה אז דעתו, שלא היה עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב הנרות כו' עכ"ל. וצ"ל זה וגם צ"ל מה שכ' שם להלן, ויאמר משה ת"ר אלף רגלי העם אשר אנוכ"י בקרבו, ואתה אמרת בש"ר אתן להם, הצאן ובקר ישחט להם כו'. מהו התמיה הצאן כו' והלא יש בעולם ע' אומות והם ריבוא רבבו' יותר מת"ר אלף ואוכלי' בשר ומהו התמ"י שלו על ת"ר אלף הצאן ובקר ישחט כו' וצ"ל זה היטב. אך להבין כל הנ"ל היטב צ"ל תחלה ענין מעשה הקרבנות של הנשיאי' שהקריבו י"ב קרבנו' נגד י"ב שבטי' כו', שכל נשיא העלה שבטו ע"י הקרבת קרבנו כו' שהקריב הבהמ' על המזבח כו'. והענין הוא דארזיל ע"ה אסור לאכול בשר משמע מזה שהבשר הוא למטה מן האדם שהאדם צריך להגביה אותה ע"י מאכלו כו' ולכן ע"ה אסור לאכול בשר שאינו יכול להגביה ולהעלותה כו' והוא שהבשר הוא מחי והאדם הוא נעלה ממנו שהוא בחי' מדב"ר וד"ל. אך ממה שארזיל אילן של אדה"ר חטה הי', שאין התינוק יודע לקרות לאבא ואמא, אאי"כ טעמו טעם דגן כו', משמע שהצמחי' ובחי' החי נעלה מן האדם

נוסחא שניה

בעזרת השם שבת פ' בהעלותך

וידבר ה' אל משה דבר אל אהרן בהעלותך את הנרות כו'. ובמדרש למה נסמכה לחנוכת הנשיאים כו' ע' פרשיי, כתיב ויאמר משה שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו ואתה אמרת בשר אתן להם הצאן ובקר ישחט להם ומצא להם כו'. ויש לדקדק מהו התמ"י אם ימצא להם די סיפוקם צאן ובקר והלא הי' סביבותם אומות רבות שהי' ביכולת למצוא להם משם הרבה צאן ובקר כו' וגם מלשון אומרו אם את כל דגי הים כו' משמע שאין סיפוק להם בכל בשר ודגים שיש בעולם וזה פלאי.

אך הענין יובן ע"ד הידוע בענין שבירת הכלים בהיות כי יש לתמוה על מה שאנו רואים שהאדם שהוא בר שכל ודעת יחי' ויקבל שפעו מן הצומח והחי שהרי מתפוח מתוך יוליד בו שכל מה שלא יוליד מאכילת תפוח מר או פרי אחרת כשקדים וכמו ענין אין תינוק יודע לקרו' אבא עד שיטעום טעם דגן כו' וכענין מאמר ר"ג עד דלא אכילנא בישראל דתורא כו' עד שממאכל גס יהי' השכל גס כו' ומפירות יהי' השכל דק והרי מזה מובן שהחי והצומח גבוהים הרבה מן האדם עד שישפיעו לו מזון וחיות והנה אנו רואים בהיפוך

שהם מוסיפין בו דעת שעיי שאוכלם מכיר אויב כו' נמצא שהם נעלה ממנו, וכן משמע מרב נחמן שאמר לא צילא דעתאי דעדיין לא אכילנא בשרא דתורא כו' שעיי בשרא דתורא מיתוסף בו הדעת ודיל, משמע כניל שהבהמה נעלה הימנו שהיא מוספת בו דעת כו'. אך הענין הוא ששניהם אמת, שהם למטה מנפש האדם ולמעלה הימנו, ופי' כי כל הטעמי' של כל מיני צמחי' כו' ופירו' וכן הבשר של חיו' ובהמו' שרשם הוא מעולם התוהו' שהוא בחי' עולם הנקודי' שלמעלה מאצי' שהוא כרודי' כו' וכדכתי' אלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלוך מלך ישראל, פי' מלוך מלך בישראל, הוא עולם האצילות, ולפני מלוך כו' הוא עולמו' העקודי' ונקודי' שלמעלה מאצילות ומשם שורש כל הטעמי' של כל מיני צמחי' כמו פירו' כו' וכן כל בחי' החי שהם הבהמו' וחיות, שרשם הוא הכל מעולם הנקודי' שלפני האצילות כו', ופי' כי שורש כל החיות ובהמו' ועופו' הוא מבחי' ארי' שויר נשיר שבמרכבה שראה יחזקאל ששורש כל החיות מארי' שבמרכבה שממנו נשפע בהשתלשלו' עד למטה לעוה"ז הגשמי כל מיני חיות, שהם צבי ואיל כו' ואקו ודישון ותאו וזמר כו', ושורש כל הבהמות הוא משור שבמרכבה שממנו נשפע בהשתלשלות המדרגו' עד עוה"ז הגשמי כל מיני בהמות כו', ושורש כל העופות הוא מנשיר שבמרכבה כו' (וזהו מד' אלפי שנאין שהוא גי' שויר נשיר ארייה ודיל), והוא המרכבה שראה יחזקאל שפני ארי' אל

נוסחא שניה

שעיה אסור לאכול בשר כו' לפי שהאדם הוא המעלה את הבשר כמו עליית בשר הקרבן ע"ג המזבח כידוע ששולחנו של אדם במקום מזבח כו' ואין כח בעיה להעלות כ"א בת"ח שיש לו דעת באור א"ס ב"ה והרי מזה מובן בהיפוך שהאדם גבוה הרבה מן החי עד שאין לחי עליי' בלתו כו'. אמנם האמת הוא דהאדם גבוה מן דצי"ח ודצי"ח גבוהי' ממנו ויובן זה עפ"י הקדמה מתחלה להבין שרש האדם והבהמה למעלה, בהיות כי אנו רואים למטה ציור האדם משונה ענין סדר ציורו מסדר ציור הבהמה שהבהמה ראשה כפופה והאדם ראשו זקוף וכדומה לזה וסדרי ציור פרטי באדם השכל כמות והמדוי' בלב זה למטה מזה והרגלים עוד למטה באופן סדר ההשתלשלו' חביד חגי' נהיי כידוע ובהמה לא ימצא כלל כאופן ציור זה כו' ושרש הטעם לזה הוא לפי שגם בשרשם בעולם הנאצלי' הרי המה חלוקי' בדבר זה שבחי' אדם דאצי' כמ"ש על הכסא דמות כמראה אדם כו' הוא בסדר ציור ההשתלשלות בחביד חגי' נהיי ובציור קוין ימין ושמאל כמו ציור אדם ממש והוא בחי' התיקון דשם מ"ה בגימטר' אדם כידוע אך לפני מלוך מלך לכני ישראל זה היו ז' המלכים שמלכו בבחי' ומתו שהם ב"נ בגי' בהמה כו' כידוע שהוא בחי' עקודי' הגביה למעלה מלפני האצי' דאדם דהיינו בבחי' תוהו' כו' והנה אנו רואים ב"י מאמרו' שמאמר נעשה אדם הי' לבסוף כל המאמרו' שהרי

הימין ופני שור מהשמאל כו', ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה כו', פי' שהחיו כו' הם נושאו' הכסא (כמשי"ת) ועל דמו' הכסא כו' שהוא באצילו' דמו' כמראה אדם כו' שהוא בחי' י"ס דאצילות שהם משתלשלי' בסדר והדרג' האדם ממש שהוא ברמ"ח איברי' ושס"ה גידי', וכצירור הגוף כמ"כ מתלבשת הנפש, שהנפש ממלא' את הגוף ומתחלק כפי צירור הגוף כו' וכמו התלבשו' הנפש בהגוף שמתחלק לפי צירור הגוף שבמוח שורה המחשבה ובפה הדיבור וכידי' כח המעשה ויש בחי' מוחי' דקטנות ומוחי' דגדלו' כו' וד"ל. כמ"כ ממש הוא למעלה הי"ס דאצילות משתלשלי' בזה הסדר והדרג' כדמות אדם ממש ברמ"ח איברי' ושס"ה גידי' כו' והשרא' האור בתוכם הוא ממש כפי השרא' הנפש בגוף האדם במדוי"מ כו' כנ"ל וד"ל. ולכן נק' אדם שהוא כדמו' אדם ממש כנ"ל וד"ל. משא"כ שארי ברואי' כמו הבהמו' וחיו' אין צירור הגוף שלהם שזה לאדם שראשם כפופי' כו', וכמ"כ סדר המשכתם ממקורם ושורשם שם הוא ג"כ ההשתלשלו' והמזיגה באופן אחר ממש שאינו שזה לבחי' אדם וד"ל (ששרשם מארי' ושור שבמרכב' והם משתלשלי' בסדר אחר וד"ל).

והנה החיות שבמרכבה הם נושאות הכסא עליהן ונשואות עם הכסא כו', ופי' שהם נק' בחי' מרכבה שנמשלו לבחי' מרכבה הגשמי שהבהמו'

נוסחא שניה

קדמו לו מאמר דתוצא הארץ נפש חיה וכל המאמרו' כו' וזוה מוכן שהאדם סוף כל המדרגות אך להיות כי נעוץ תחלתו בסופן כו' מוכרח להיות שגם האדם גבוה וקדם לכולם כו' ולהבין זה הנה מבואר במ"א על ענין והחיו' נושאו' נושאו' כו' שיש כח גדול במרכבה דבריאה י"ב בקר שהן לפני ארי' פני שור פני נשר כו' להיות נושאי' את השכינה הנק' אדם תתאה ומגביה' אותו במה שלא היה כחו מצד עצמו להתעלות כן עדי"מ מרכבה גשמית דסוסי' ובהמות גשמי' שנושאי' האדם ומוליכין אותו למרחק גדול שאין ביכולת לבוא לשם מצד עצמו כמ"ש במ"א בארוכה כמ"כ פני ארי' כו' יש להם כח יתירה מה שאין באדם במה שמעלין אותו בהתלהבו' רשפי אש שלהם שהגבורי' שלהם הוא בחי' עליי' והסתלקות כמרוצת הסוס או כהסתלקות העוף כאשר יעופף בכנפיו כלפי מעלה כו' וכן השרפי' פורשי' כנפי' כו' פני ארי' להימין כו' (בעליו' והסתלקו' שלהם המה מעלי' ומגביהי' כח האלקי' אשר עליהם הוא פני אדם לארבעת' כו' ומוכרח לומר שיש להם בשרשם בבחי' האצי' כח יתר זה והיינו להיות כי קדמו הרבה לפני בחי' התיקון דאדם כמו שבי' מאמרו' קדמו מאמרו' דתוציא הארץ נפש חי' כו' כן בבחי' מאמרות האצילו' מן המאציל קדם להאציל בחי' בהמות וחיות דאצי' שלא בצירור חביד חגי"ת כו' והיינו בחי' ב"ן דעקודי' שמלכו בארץ אדום

מנהיג' את המרכבה כו', וכמ"כ הוא למעלה שהחיו' נושאו' הכסא עליהן כו', אך למעלה יש ב' בחי' שהם נושאו' הכסא כו' והוא שיהו כמו למטה שהבהמו' מנהיג' את המרכבה והבחי' הב' הוא שנושאות עם הכסא כו' משא"כ למטה וד"ל. ופי' הם נושאות את הכסא כו', מפני ששרשם נעלה מבחי' האדם שעל דמות הכסא כו', ופי' כי האד"ם שעל דמות הכסא, הוא בחי' אד"ם דאצילו' שהוא בחי' י"ס דאצילות' שהם נצטיירי' בסדר השתלשלו' כדמות האדם ברמ"ח איברי' ושס"ה גידי' כנ"ל, והחיות שנושאו' הכסא כו' שרשם הוא למעלה מאדם דאצילות', ששרשם מעולם התהיו' שהוא עולם הנקודי' שלפני האצילות' כו', ולכך הם נושאו' הכסא כו' מפני ששרשם נעלה מן האדם שעל דמו' הכסא כו' לכך הם נושאו' אותו וד"ל, ולכך קדמו בההמו' וחיו' ועופו' בבריאה של ו' ימי המעשה שקדמו לאדם שנברא בו' כו', מפני ששרשם נעלה מנקודי' שלפני אצילו' ולכך נבראו תחלה ואח"כ נברא האדם שבאצילות וד"ל.

ונשואו"ת עם הכסא, ופי' שאף ששרשם נעלה מהאדם דאצילות', אעפ"כ הם עתה למטה מהאדם דאצילות', שנפלו בשבירה למטה לבי"ע כו', והם עתה למטה מהאדם, שהאד"ם הוא בחי' מדבר, והם הם בחי' חי וצומח למטה מהאדם, לכך הם נשואו"ת עם הכסא שהם נגבי' ומתעלי' עם

נוסחא שניה

כידוע ומבואר במ"א שהוא בחי' קטנו' דב"נ כו' ואח"כ האציל התיקון דשם מ"ה במוחי' דגדלות אדם כמ"ש באד"ר בני עלמין ולא אתקיימו עד דאתתקן בפרצופא דאדם כו' וד"ל. ולהיות כן כשנפלו הז' מלכי' בשבירת הכלים בעולם הבריאה כידוע גם בחי' בהמות וחיות פני אר"י פני שור כו' שנתהוו מאין ליש בעל גבול לכך ימצא להם כח גדול יתר מבחי' אדם מצד שרש שרשם שלפני האצ"י כו' וזהו נושאות ולהיות כי הרי נתהוו מאין ליש ממדת מל' דאצ"י הנק' אדם כידוע לכך המה ג"כ נושאו' פי' ברוח פיו ית' הן נמצאים במציאותם תמיד לפי שהגם כל עיקר מציאות ההתנשאות באויר שלהם כלפי מעלה הרי נתהוו מאין ליש כי הן בעלי גבול כו' אך לאחר שנתהוו הרי כחם גדול לנשאות את האדם כנ"ל וד"ל. והטעם לכח האדם העליון לנשאות אותם ברוח פיו כו' הוא לפי שנעוץ תחלתו בסופן כו' ומאחר שהאדם העליון יצא לבסוף מהמשכות המאציל מוכרח שיהי' בו תוספת כח רב מכולם וזהו אדם שלימא דכולהו כו'.

ויובן עתה דוגמת כל זה למטה באדם התחתון להיות כי כאשר יאכל האדם הבשר וכדומה הנה יתחלק שכלו והשגתו מחדש באחדות ה' ולפי אופן המאכל והנה מה שהאדם משיג בחי' אלקות בשכלו האלקי' הוא בחי'

הכסא שהאדם מגביהו (ואח"כ הם נושאי' כו' שהם מעלי' את האדם כמשיית'). ופי' שלמטה הוא שהבשר כדומה הוא בחי' חי, והאדם הוא בחי' מדבר נעלה הימנו שהבשר הוא גשמי כו' (ואף גוי יכול לאוכלו כו' נמצא שהוא גשמי) והאדם הוא מדבר בעל שכל ודעת כו', נמצא כשהאדם אוכלו, הוא מגביהו ע"י האכילה שתחלה הי' בחי' חי גשמי ועתה ע"י אכילתו מתעלה להתהפך ממנו לדם הנפש כו', וזהו בחי' נשואו' שהם מתעלי' ע"י אכילת האדם שהאדם נעלה ממנו כו', אך אח"כ כשאוכלו ונתהפך הבשר כדומה לדם הנפש אזי הבשר מגביה את האדם שאז הבשר נעלה הימנו שמוספת בו דעת ושכל כמו גבי ר"ג שאמר לא צילא דעתאי דעדיין לא אכילנא בשרא דתורא כו', שע"י אכילתו בשרא דתורא מיתוסף בו דעת נמצא שהבשרא דתורא אז נעלה הימנו שהיא מוספת בו דעת וד"ל ואז הם נושאות' שהם מגביהו את האדם וד"ל, והוא מפני ששרשם הוא נעלה מהאדם דאצי' ששרשם מנקודי' שלפני האצילו' כו' ולכך לאחר שמתהפכי' בנפש האדם לדם הנפש אזי מיתוספי' דעת בו כו', אך אעפ"י ששרשם נעלה מנקודי' כו' אבל הם נפלו דרך שבירה למטה מהאדם כו' לכך קודם שאוכלו האדם הוא נעלה הימנו וע"י אכילת האדם הוא מתעלה וזהו נשואו' וד"ל, ולכך ע"ה אסור לאכול בשר, מפני שקודם האכילה הבשר הוא למטה מן האדם, שהבשר חי גשמי והאדם מדבר בעל שכל כו', וצריך האדם להגביה את הבשר ע"י אכילתו

נוסחא שניה

אדם וידוע דאימא מקנא בכורסייא כו' דהיינו כאשר יתפעל בהתלהבו' מפני ההשגה האלקי' הוא בחי' בהמות וחיו' שרפי' דכורסייא כו' הרי השכל דאדם שרשם ומקורם ואמנם מה שיתלהב בהשגתו תיתוסף באור האלקי תוספת הארה ע"י ההתלהבות ה"ז עליי' לבחי' אדם ע"י ההתלהבות כו' והתלהבות כאשר תמצא ע"י תוספת חיו' הבשר הגשמי שנתעבל ונעשה דם הוא הנפש ונותן תוספת כח להתלהבו' האלקי ה"ז ממש כקרבו' הבהמה הגשמי' באש של מעלה שע"ג המזבח כו' נמצא מוכן שע"י הבשר נתעלות הנפש אדם האלקי' להשיג' בתוספי' הארה באחדות ה' ע"י ההתלהבות יתירה שמחמתה כו' וגם זה אמת שהבשר נתעלה מגשמיותו שאם הי' אוכלו גוי הי' נשאר בגסותו כמו שנפל בקליפי' נוגה ועכשיו כשאכלו האדם וניתוסף ע"י אחדו' ה' בהשגת האדם ה"ז כעולה וכקרבו' כו' וזהו שע"ה אסור לאכול בשר לפי שאין לו דעת באחדו' ה' עד שיהי' לבשר עליי' בו כו' ור"ג אמר עד דלא אכילנא בישרא דתורא כו' כי הי' כחו רב יותר בהשגת אלקי' ע"י אכילת הבשר שור ויש להבין מהיכן יהי' סיבת התוספת כח להשגת אלקו' מאכילת הבשר הגשמי' אין זה כ"א מצד שרש הבשר למעלה בבחי' בהמות וחיו' דעולם הבריאה שנתהוו' ממאמר תוציא הארץ נפש חי' כנ"ל והרי שרש שרשם גם במאציל האצי' קדמו לאדם כנ"ל על כן יכולתם גם כשנפלו מאד למטה

אותו (שזהו בחי' נשואו' כנ"ל), וע"ה אינו יכול להגביה הבשר באכילתו
אותו, ולכך אסור הוא לאכול בשר כנ"ל וד"ל.

והנה נז' בע"ה שהבשר הוא בחי' גבורו' שלכך היא סומקא כו', ופי' שע"י
אכילת הבשר מיתוסף באדם בחי' גבורו' שמיתוסף ע"י אכילתו בחי'
התלהבו' וגבורו' בלב ששורש של הבהמו' וחיות, הוא מארי' ושור שבמרכבה
כו', והם הם בחי' גבורו', שלכך נק' החיו' שלמעלה בש' שרפי"ם, ע"ש שהם
בחי' גבורו' והתלהבו', בבחי' רשפי א"ש כו' ולכך הבהמו' והחיו' גשמיים
שלמטה שנשתלשלו מבחי' שו"ר וארי' שבמרכבה שנק' בחי' שרפים כו', הם
ג"כ בחי' גבורו' ולכך הבשרא היא סומקא כו', ולכן ע"י אכילתם שאוכלי'
הבשר שלהם מיתוסף בחי' גבורו' והתלהבו' בלב כו'.

וזהו פי' הפ' הנ"ל, ויאמר משי"ה ת"ר אלף רגלי העם אשר אנוכי בקרבן,
אתה אמרת בשר את"ן להם כו'. ופי' כי מדרגת מרע"ה הוא נעלה מן
בחי' גבורו' של הבשר כו', פי' שהגבורו' שמתהווה מן אכילת הבשר כו' הוא
בחי' יש ודבר כו' שהוא מתלהב באהבה עזה לה' כו' אך האהבה היא נק'
בחי' י"ש כו' והוא בחי' גבורו' דאמא שנק' י"ש וד"ל (שהאהבה היא נרגשת
לבחי' י"ש וד"ל). אבל מדרגת מרע"ה הוא נעלה הרבה הימנה, שהוא בחי'

נוסחא שניה

בבהמו' וחיות שנשתלשלו מפני ארי' פני שור דבריא' כו' להעלות נפש
האלקי' להוסיף בה אור האלקי' דאחדות א"ס ב"ה כנ"ל ומה שהנפש האלקי'
ביכולתה להעלות הבשר מגסות קליפתו בנוגה דעשי' ולהיות עולה כקרבן
באש שלמעלה כנ"ל הוא לפי שהאדם סוף כל המדרגו' למעלה ונעוץ תחלתו
בסופן כנ"ל וד"ל והיינו ממש כענין נשואו' ונושאו' דמרכבה הנ"ל שהצ"ח
הן נמוכי' מן האדם כאשר המה בנפילתם עתה בשבירת הכלים למטה מפני
ארי' ושור דעשי' כו' והן גבוהי' מן האדם כאשר היו בתחלה לפני האצי'
לפני מלוך מלך כו' ושניהם אמת כנ"ל וד"ל ונמצא מובן קיצור הדברים מכל
הנ"ל שקודם העליי' האדם גבוה ולאחר שנתעלה החי והצומח על ידו החי
והצומח גבוהי' ממנו ומעלי' אותו כו' והיינו ע"ד המבואר במ"א ששם ב"ן
לאחר שנתברר הוא גבוה משם מ"ה המברר כו' וד"ל.

והנה אחרי כל הנ"ל יובן שרש הטעם למצות הקרבנות שהוא ליקח בהמה
דוקא ולשורפ' ע"ג המזבח כו' דהיינו כדי להאכיל להאדם העליון
בחי' בשר בהמה דפני שור דבבריא' יצי' כו' כדי שיתעלה ע"י כמשל אכילת
בשר באדם התחתון כנ"ל וגם גבורו' הבהמה נתעלית באש שע"ג המזבח
כנ"ל דשניהם אמת וכו'. וכיוצא בזה הי' חנוכת הנשיאי' בקרבנות בהמו'

מִיָּה שֶׁהוּא בָּחִי אֵינֶן תְּכֵלִית אֲמִיתִית הַבֵּיטוּל וְאִף שֶׁבּוּ יֵשׁ גִּיכַּ בָּחִי הַתְּלַהבּוֹ
 בְּבָחִי גְבוּרָו כּוֹ אֵךְ הַהֲתְלַהבּוֹ הִיא בְּבָחִי בֵּיטוּל וְאֵינֶן כּוֹ וְהוּא נִקְּ בָּחִי
 גְבוּרָו דַּאֲבָא, מִשְׁאִיכַּ הַגְּבוּרָו הַנּוֹלָדִי מִבִּירוּר הַבֶּשֶׁר כּוֹ הוּא בָּחִי גְבוּרָו
 דַּאֲיָמָא שֶׁהוּא בָּחִי יֵישׁ וְדַבֵּר (שֶׁנִּרְגַּשְׁתָּ כּוֹ), וְהִיא זּוֹטְרַתָּא לִגְבִי בָּחִי מִרְעִיָּה
 שֶׁהוּא בָּחִי מִיָּה תְּכֵלִית הַבֵּיטוּל בָּחִי אֵינֶן [וְאִף שִׁישׁ שֶׁשׁ גְבוּרָו אֵינֶם נִרְגַּשִׁי
 שֶׁהֵם בְּבָחִי בֵּיטוּל וְאֵינֶן וְהֵם בָּחִי גְבוּרָו דַּאֲבָא כּוֹ] כּוֹ, וְזֶהוּ פִּי הַפִּי הַנִּיל
 וַיֹּאמֶר מִשֶּׁה תִּיר אֵלֶף כּוֹ הָעַיִם אֲשֶׁר אֲנוֹכִי בְּקִרְבּוֹ וְאַתָּה אֲמַרְתָּ בֶּשֶׁר אַתָּן
 לָהֶם, וּפִי שְׁבָחִי מִשֶּׁה הוּא מִיָּה וְאֵינֶן תְּכֵלִית הַבֵּיטוּל שֶׁהוּא בָּחִי אֲבָא כּוֹ
 וְלִגְבִי זּוֹטְרַתָּא הִיא הַבָּחִי גְבוּרָו הַלֵּב שֶׁמֵּתְהוּהָ מֵאֲכִילַת הַבֶּשֶׁר שֶׁהַגְּבוּרָו הֵם
 בָּחִי יֵישׁ כְּנִיל וְדוֹר הַמְדַבֵּר הִיוּ תְּלַמִּידָיו שֶׁהִיוּ גִיכַּ מְבָחִי יִסוּד אֲבָא שֶׁהוּא
 בָּחִי בֵּיטוּל בָּחִי מִיָּה וְאֵינֶן, וְזֵישׁ הָעַם אֲשֶׁר אֲנוֹכִי בְּקִרְבּוֹ פִּי אֲנוֹכִי הוּא
 בָּחִי מִיָּה וְאֵינֶן שֶׁהוּא תְּכֵלִית הַבֵּיטוּל כּוֹ וְאַתָּה אֲמַרְתָּ בֶּשֶׁר אַתָּן לָהֶם, פִּי
 מִשֶּׁה מְדַבֵּר עִם בָּחִי אֲוֹר אִיס בִּיָּה שְׁמֻלּוּבֶשׁ בּוּ כִי אֲוֹר אִיס מְלוּבֶשׁ בְּחֻכְמָה
 שֶׁהוּא בָּחִי מִשֶּׁה וְזֶהוּ וְאַתָּה שֶׁהוּא אֲוֹמֵר וְקוֹרָא לְבָחִי אֲוֹר אִיס שְׁמֻלּוּבֶשׁ
 בְּחֻכְמָה (שֶׁהוּא בָּחִי מִרְעִיָּה) אַתָּה כְּמִדָּ אַתָּה כְּהֵן כּוֹ שֶׁאַתָּה הוּא חֻכְמָה
 כּוֹ (וְכֵן כְּתִיב כִּי אַתָּה אֲבִינוּ כּוֹ) אֲמַרְתָּ בֶּשֶׁר אַתָּן כּוֹ דְּמִשְׁמַע שֶׁאַתָּה בָּחִי
 אֲוֹר אִיס שְׁמֻלּוּבֶשׁ בְּחֻכְמָתָן בֶּשֶׁר, וְזֶה אִיאַ שִׁישׁפֶל כִּיכַּ מִמְדְּרָגָה גְבוּהָ
 וְנַעֲלָה שֶׁהוּא בָּחִי אֲנוֹכִי בָּחִי מִרְעִיָּה שֶׁהוּא מִיָּה וְאֵינֶן תְּכֵלִית הַבֵּיטוּל לִיתָן

 נוֹסחָא שְׁנִיָּה

לְהַעֲלוֹת הַגְּבוּרָו דְּבִישְׂרָא סוּמְקָא כִּי הָדָם שְׁבַכְשֶׁר הוּא מְמוֹתְרֵי הַגְּבוּרָו נוֹגָה
 עַל כֵּן הוּא אָדוּם וְנִשְׂרָף כַּאֲשֶׁר שְׁעִיג הַמְזוּבַּח וְנִמְתַּק בֶּשֶׁרֶשׁוּ כּוֹ וְחֻלְשָׁה דְּעַתִּי
 דַּאֲהֵרֵן עַל רִיבּוּי הַקְּרַבְנוֹת שֶׁלָּהֶם לְהַעֲלוֹת הַגְּבוּרָו דְּנוּגָה וְלִמָּה לֹא הִי הוּא
 הַמְקַרֵּיב לְפִי שֶׁזֶה הַדְּבַר תְּלוּי בּוּ יוֹתֵר שֶׁהִי הוּא הִי עֵיקַר הַמַּעֲלָה אֶת הַמֶּלֶךְ
 מִלְּמִטָּה לְמַעֲלָה בְּרִשְׁפֵי אֲשֶׁר שֶׁלֵּהֲבַת הָעוֹלָה מֵאֲלִיָּה בְּבָחִי הִיגְ שְׁבָה עִי שֶׁהִי
 שׁוֹשְׁבִינָא דְּמִטְרוֹנִית פִּי עֲדִימָ שׁוֹשְׁבִינָא בְּאָדָם כּוֹ הוּא לְהַבִּיא אֶת הַכֹּלָה אֶל
 הַחֲתָן שְׁצִיל לְמַעֲלָה הֵימְנָה בְּמִדְרָגָה עַד שֶׁהִי כְּמַמְצוּעַ בִּינֵיהֶם שְׁבִיכּוֹלְתוֹ
 לְרַצּוֹת הַכֹּלָה לְהַבִּיאָה לְפָנֵי הַחֲתָן כּוֹ וְכַמִּיכַּ פִּי שׁוֹשְׁבִינָא דְּמִטְרוֹנִיתָא שֶׁהִי
 בִּיכּוֹלַת אֲהֵרֵן כְּהִיגְ לְרַצּוֹת הַמֶּלֶךְ וְלְהַבִּיאָה וְלְהַעֲלוֹתָהּ בְּבָחִי הִיגְ שְׁבָה לְפָנֵי
 הַחֲתָן הַנֶּקֶט מְלַכָּא עֵילָאָה כּוֹ וְהַשִּׁיב לוֹ חֵיידֵךְ שֶׁלֶךְ גְּדוּלָה מִשְׁלָהֶם כּוֹ כִּי
 הַדְּלַקְתָּ הַנְּרוֹת דְּמִנּוּרָה הוּא בָּחִי הָעֵלָא גִיכַּ אֵךְ בֵּיתֵר שֶׁאַתָּה וּבְמִדְרָגָה יוֹתֵר
 נַעֲלָה מֵהָעֵלָאוֹת קִרְבְּנוֹ בְּהֵמָה דְּחֻנוּכִי הַנְּשִׂיאִי כּוֹ.

וטעם הַפֶּרֶשׁ בִּינֵיהֶם יוֹבֵן עֲפִי הַקְּדָמָה מִתְּחִלָּה הַיְדוּעַ שִׁישׁ הַפֶּרֶשׁ בֵּין
 חֻכְמָה לְבִינָה שֶׁהַחֻכְמָא נִקְּ אֵינֶן וְהַבִּינָה נִקְּ יֵישׁ וְגַם בְּבָחִי גְבוּרָו
 שֶׁלָּהֶם יוֹבְדִלוּ בְּדַבֵּר זֶה דְּבָחִי גְבוּרָו דַּאֲבָא הוּא בָּחִי אֵינֶן וּבָחִי גְבוּרָו
 דַּאֲיָמָא הוּא יֵישׁ וְדַבֵּר מֵה וּבִיאוֹר הַדְּבָרִים יְדוּעַ לְהִיּוֹת כִּי הַהֲתְלַהבּוֹ בְּרִשְׁפֵי

בשר שהוא בחי' גבורו' דייש' כו' שהבשר מדרגה תחתונה לגביו שהוא בחי' יש בחי' גבורו' דאימא, ובחי' מרעיה הוא בחי' מיה ואיין כו' וזהו העם אשר אנוכי' כו' כניל ואתיה אמרת בשר אתו להם ודיל.

הצאן ובקר ישחט להם ומצא להם, פי' כל דבר שהוא בחי' גבורו' צריך שחיטה כו' ולכן הבהמו' שהם בחי' גבורו' צריכי' שחיטה להוציא הדים לחוץ שהדים הוא בחי' גבורו' כו' וזהו הצאן ובקר ישחט להם פי' מאחר שהם בחי' גבורו' שצריכי' שחט' והם בחי' גבורו' דייש' כו' כניל איך אפשר להם, שהם מיסוד אבא שהוא בחי' מיה ואיין תכלית הביטול כי הם העם אשר אנוכי' בקרבנו כניל ודיל, ולכן איא להם שישחט להם צאן ובקר כו' (ומציא להם שימצא הבחי' גבורו' דייש' של צאי' ובקר כו' את בחי' של הדויר מדביר שהם מיסוד אבא כניל).

אם את כל דגי הים יאסף להם ומצא להם כו', פי' דגיים הם בחי' נעלה מצאי' ובקר שהם איצ שחיטה כו' ואעפיכ' הם נמוכי' לנגדם שאי' שימצא להם כניל ודיל.

ויאמר ה' כו' היד ה' תקצר כו', פי' אמת שאתה נעלה מבחי' גבורו' דבשר שהוא גבורו' דייש' ואתיה בחי' איין ונחנו מיה תכלית

נוסחא שניה

אש הנגלית ונרגשת הגם שהיא מסתעפת מצד ההשגה דוקא כי איס' לבינה תקרא כו' וכענין אימא מקנא בכורסייא כו' הרי התלהבו' זו יש ודבר מה שיש מי שמתפעל כידוע שבגיע שבועלם הבריא' גיכ כתיב להנחיל אוהבי יש כו' לפי שגם ההשגה שכבינה שבמל' השורה עליהם הוא בחי' יש ודבר לגבי החכמה כו' משאיכ' החכמה תמשיך ביטול במציאו' לפי שכח מיה למעלה מן ההשגה הוא לכך גם ההתפעלו' הוא בחי' ביטול כו'.

וזהו הפרש שבין התלהבות נרו' המנורה להתלהבו' אש הקרבנו' כי אש המזבח הי' אשא אוכמא מבחי' להב גבורו' דבשר דבהמה הנשרפת שהיא בחי' בישראל סומקא מן הדם כו' וזהו בחי' גבורו' דאימא כדמיון התלהבו' שמחמת השגה כניל אבל אש הנרו' שהי' בהם שמן זך מאד וידוע דשמן הוא בחי' חכמיה כח מיה על כן הי' אורו לבן מצד בהירות השמן והוא ענין הפרש שבין אש שחורה ובין אש לבנה שהן בחי' גבורו' דאבא וגבורו' דאימא כו' וכמו שהי' האור בנרו' המנורה מצד כליון השמן ומצד היפכו דהיינו המשכת השמן ודביקותו בפתילה כי טבע השמן להתמשך משאיכ' באור אש המזבח שאינו אלא כליון הבשר כו' כמיכ' עדי' הפרש בין בחי' הביטול להתלהבו' ודיל. וזהו בהעלותך את הנור' כלומר כשתמשך ההתלהבות בכללו' ניי שיהי' עיי השמן דוקא אל מול פני כו' יאירו מצד

הביטול כו', אך אעפ"כ הי"ד ה' תקצר כו' (בתמיה שהה"א הוא ה"א תמיהא), פי' שיכול לישפל אף מחכמה שהיא נעלה מאד בחי' מ"ה ואי"ן כו' למטה מטה בבחי' הגבורו' דיי"ש של הבשר שיוכל לישפל האי"ן דחכמה להתלבש בגבורו' דיי"ש של הבשר כו', שיד ה' יוכל לישפל מאד למטה מטה ודיל, וזוהי ה"י בחי' השלי"ו כו', ופי"ו שהשלו' ה"י עופו' שמני"ם מאד (כדאי' בגמ' גבי ר"ח שהי' אצלו שלוי"ם והניח אותם על תליסר ריפתא כו' והי' התחתון שמן מאד עד שלא ה"י יכול לאוכלו בלי תערובו' כו' ע"ש) ופי"ו שהי' בהם שמ"ן הרבה מאד שהי' מעורב השמן עם בשר העוף, ושמ"ן מתפשט מאד כמו ברי"ח שהשמנינות נתפשט' בהתליסר ריפתא כו', ופי"ו ששמ"ן הוא בחי' חכמ"ה שהוא חכ"י ולא בחכמ' ידיעא כו', שבעוה"ז הגשמי השמ"ן הוא בחי' חכמה שנשתלשל מבחי' חכמ"ה שלמעלה כו', כי התורה שהיא בחי' חכמ' נק' שמ"ן כו', וזה ה"י השמ"ן בבשר השלי"ו ששמ"ן שהוא בחי' חכמ"ה נתפשט"ה בבשר השלי"ו שבשר השלי"ו הוא בחי' גבורו' דיי"ש כניל והשמ"ן שבה הוא בחי' חכמ"ה כו', וזה ה"י ההרכבה בהשלי"ו שנמשך בחי' שמ"ן שהוא בחי' חכמ"ה בחי' אי"ן לתוך בשר השלי"ו שהוא גבורו' דיי"ש כו', וזוהי הי"ד ה' תקצ"ר שיוכל להתמשך מבחי' ח"ע שהיא בחי' אי"ן כו' לתוך בשר השלי"ו שהוא בחי' גבורו' דיי"ש כו' כי השלי"ו הוא נמשך ג"כ מבחי' נש"ר שבמרכבה כו' אך מנש"ר מתהו"י כל העופו' שאינם מעורבי'

נוסחא שניה

החכמה בבחי' אש לבנה כי החכמה נקרא אור המאיר ולא אור השורף כו' ודיל ועכ"ז הנה נכלל בהדלקת הנרו' גם בחי' העלאו' גבורו' דאימא בבחי' ההדלקה באש גשמי' ע"י קיסם שהי' מדליקם ומעלן בבחי' הסתלקו' כו' וזהו בהעלותיך כו' ולכך אמר לו שליך גדו"ל משלה"ם כי קרבנו' שלהם נכללו בשלו כו' וזהו טעם סמיכו' פ' מנורה לפ' חנוכת הנשיא' ויתורץ ג"כ בזה קושיות הר"י שהביא הרמב"ן בפ' החומש ע"ש ודיל.

וזהו ויאמר משה שש מאו' אלף רגלי כו', פי' אשר אנכי בקרבו מי שאנכי היינו בחי' כתר עליון שרש ומקור לחכמה כידוע והנה ידוע דמשה ה"י נשמתו מבחי' יסוד אבא ופי"ו משה טוען עם אור אי"ס המקור ושרש לנשמתו שהוא בחי' אנכי מי שאנכי אשר הוא כולל כל ס"ר נשמו' ישראל מראש לרגל בהשווא' אחת וזהו שש מאו' אלף רגלי כו' אשר אנכי כולל בקרבו מבפני' ובחוץ כי נעוץ תחלתו בסופו כו' ודיל ועיקר הטענה שלו למה אמרת בשר אתן להם כלומר הוא מתפלא מאד על ואתה שהוא יאמר בשר אתן להם האיך ישפיל עצמו בחי' אתה דהיינו שאנכי מאיר בנשמות משה כו' ליתן ולהשפיע להם בשר כו' וטעם פליאה זו יובן ע"ד הנ"ל שהעלא' קרבן בשר הבהמה בישראל סומקא כו' הוא בחי' גבורו' דאימא שהוא בחי' יש ודבר מה וכמ"כ לאכול הבשר במקום קרבן כי שולחנו של אדם כו'

בשמין שהם רק בחי' גבורו' דיש בלבד וזה השלייו' הוא מעורב בשמין שהוא שנמשך לתוכו בחי' ח"ע בחי' איין (שנרכבו בחי' איין דחכמה עם גבורו' דייש דבשר השליו' ודיל), שהוא בחי' התכללו' חויג ביחד שלתוך גבורו' דייש דבשר השליו' נמשך בחי' חסד דחכמה להמתיקה והוא השמין ודיל. וכמו הדלקת הנרו' דמנורה שהדליקו אהרין כהיג שנתן לתוכו שמן ופתילה, והדליק הפתילה ועיי' השמין דולק' הפתילה שהשמן נמשך כו' ופי' שהוא כמו בחי' השליו', שהוא התכללו' חויג חסד דחכמה הוא השמין ואור דפתילה שהוא בחי' הגבורו' כו' (שהפתילה עצמה הוא למטה בחי' גשמי כו' ודיל) וזה הי' התכללו' חויג שמין ואור כענין השליו' ודיל.

וזה הי' ענין הקרבת הקרבנות שהקריבו בהמו' כו' על המזבח כו', פי' שענין הקרבנות הוא כמו בחי' אכילה שאוכלי' הבשיר שמתהפך הבשיר לדם הנפש, ומזה נולד' בחי' גבורו' בלב והוא גבורו' דייש כניל, וכמיכ הי' ענין הקרבנו' שהקריבו בהמו' עיג המזבח כו' שביירו' הבשיר עיי' הקרבתה עיג המזבח כו' ומזה נתעלו הם שנולדו בהם בחי' גבורו' כהלב שהוא גבורו' דייש דבשר, כמו בחי' האכילה ממש, כמארזיל משחרב בהמ"ק שולחנות של אדם הם בחי' מזבח כו', שבחי' אכילה כו' ובחי' הקרב' הקרבנו' הכל א' ודיל וזה הי' מעשה הקרבנו' של הייב נשיאי' כו' שכל נשיא

נוסחא שניה

הוא בחי' יש ודבר מה דהיינו מה שיתוסף בנפש האלקי' הארה האלקי' עיי' ההתלהבו' הוא יש ודבר מה ולגבי החכמה שהוא בחי' ביטול במציאו' ממש הי' בחי' ירידה גדולה כניל וזהו שאמר העם אשר אנכי בקרבו פי' שדור המדבר דור דיעה היו כלולי' בנשמת משה שהי' בחי' מרכבה לאנכי מי שאנכי לפי שכח מיה שבנפש בחי' ביטול המציאו' הוא כלי ומכון להשראת עצמו' אור איס הנקרא אנכי ומשה הי' מבחי' מה שבחכמה שהרי א' ונחנו מה לכך טען והתפלא וכי אפשר שירדו כיכ ממדרגתם הנפלא' בבחי' ביטול במציאו' וליתן להם בישראל סומקא כו' להוספת התלהבו' שהיא יש ודבר שאינו לפי ערך מדרגתם כלל כו' ועיקר הפלא על ההשפעה איך תרד להם השפע אלקי' ליתן להם בשר מאחר שאינו ממאכלם כלל מפני שרשם האלקי' שהוא רחוק ומובדל מבחי' יש ודבר איכ איך אתה אמרת בשר אתו להם כלומר מהיכן יהי' סיבת שפע הבשר מאתה לפי שהי' מדבר לנוכח לגבי אור איס שהי' מאיר בנשמתו כו' הרי אתה קדוש ושמך קדוש ומובדל מערך יש ודבר כו' ודיל.

הצאן ובקר ישחט להם ומצא להם דקדק לומר ומצא להם כלומר וכי ימצא הבשר להם והלא לא יוכל למוצאם ולהשיג אותם שיהי' עולה שם כקרבו' כו' מאחר שהן גבוהי' מאד ממדרג' הגבורו' ואין ערך והשתוו' ביניהם

העלה שבטו ע"י הקרבת קרבנו כו' ופי' כניל שע"י הקרבתו הקרבן שלו נתברר הבשר כו' ונולד' בו ובשבתו בחי' גבורו' ד"ש דבשיר כו' כניל ונתעלו עיז' ודיל'.

אבל בחי' אהרן הוא נעלה מבחי' הנשיאי' שאהרן לא הי' בקרבנו הנשיאי' כו' שמבירור הבשר של הקרבת הקרבנו' נולדה בחי' גבורו' ד"ש כו' כניל וזה הי' מעשה הנשיאי', ואהרן הוא נעלה מהם, לכך לא הי' בהקרבת הקרבנו' שלהם, כ"א בחי' עבודת אהרן הי' להדליק ולהטיב את הנרו' דמנורה כו', ופי' שמנוריה היא בחי' מלכו' דאצי' שהוא בחי' דבר ה' כו', כדכתי' (זכרי' ד') ראיתי והנה מנורת זהב כלה וגולה על ראשה כו', ויען ויאמר אלי זה דביר ה' אל רבכיל כו', שהמנורה היא בחי' דביר ה' כו' (כנו' במ"א ע"ש) שהוא בחי' כניי בחי' מל' דאצילות, והנשיאי' הם היו בחי' הי"ב בקר כו' ששלשה פוני' צפונה כו' ושלשה פוני' נגבה כו' והי"ם עליהם מלמעלה פי' י"ם הוא בחי' מלכו' דאצילו' והם היו הי"ב בקר שהי"ם עליהם כו', וזה הדליק אהרן הנרו' דמנורה פי' שהשפיע לבחי' הנשיאים שהם י"ב בקר שהי"ם (שהוא המנורה) עליהם כו' שיהי' להם בחי' גבורו' רשפי אש ואהבה רבה לה' כו', שזה העלן אהרן בהדלקתו הנרו' דמנורה שהשפיע להם עיז' בחי' גבורו' רשפי ואהיר שיהי' לכאויא מישראל כו' (ואהרן בעצמו

נוסחא שניה

עד שיתעלו ע"י הבשר והבשר יתעלה על ידם כו' מפני שהן כח מ"ה מבלתי השגה נגלית עדיין כו' וזהו שאמר ישחט להם כו', כי השחיט' ענינה הוא למתק הגבורו' דדם שבנפש הבהמי' שנפלה בשביר' הכלים וע"י השחיט' ומיצוי דמה הקשה לא יש עוד בהדם הנשאר בבשרה כ"א מהגבורות הטובי' הממותקי' כו' וכל זה יתכן לאותם שהמה ג"כ מבחי' הגבורו' שישחט להם צאן ובקר כדי שיוכלו להתעלו' ג"כ על ידם כניל אבל העם אשר אנכי בקרבו הצאן ובקר ישחט להם ומצא להם בזה גם כל וגי הים שנמתקו מן הגבורו' יותר מן הבשר גם המה לא ימצא למדרג' דור המדבר כי גם הברואי' שבעלמא דאתכסייא הם יש ודבר לגבי מדרגתם כו', הגם שא"צ שחיטה ככרואי' שבארץ אלא אסיפה בעלמא גם אסיפה בעלמא גם אסיפתם יש ודבר הוא כי אין מזונם פי' מדרגתם רק מזונא דחכמתא עילאה שהוא המין כידוע ודיל'.

והשיב לו ה' היד ה' תקצר וכו'. פי' להיות כי יש ב' מיני בשר הא' בשר בהמה והב' כמו בשר עוף השמן שהשמנונית שבו יקרא ג"כ בשם בשר אעפ"י שאינו אלא שומן כו' וכמו עופ' השמיני' כשלוים שאמרו בגמרא' שהי' שמן כ"כ עד שי"ג לחמי' נבלעו משומנו כו'. והנה ידוע דשמן הוא בחי' חכמה להיו' כי השמן טבעו להתמשך מטה מטה כמ"כ טבע החכמה להתמשך

הוא חסד אך להם השפיע בחי' גבורו' כו') כי אהרין הוא שושבינא דמטרוניתא שמגביה ומעלה אותה למעלה (אל החתן שהוא המלכא כו') והוא ע"י הדלקתו הנרו' שליה שמשפיע בה בחי' גבורו' רשפי ואהבה רבה כו' כניל. אך אין זה הגבורו' בחי' יש ממש (כמו הגבורו') שנולדו מקרבנו' הנשיאי'), כי הם בחי' איין בחי' ביטול כו' שמעורבני' בשמין ואור כניל שהי' נותן לתוך הנרו' שמין ופתילה ומדליק כו' ששמין הוא בחי' חסדי' דאבא ואור הוא בחי' גבורו' דאימא ונכללי' חויג ביחיד שמין ואור כו', ולכן הגבורו' הם בבחי' ביטול ואיין שמעורב בהן שמין כו' והוא כענין השלייו הניל, כי אהרין הוא ממוצע בין הנשיאי' ובין מרעה, שהשיאי' הקריבו הקרבנו' כו', שנתעלו עיני' להיות להם בחי' גבורו' דייש כו' שהם בחי' י"ב בקר שתחת הי"ם כו', ומשיה הוא בחי' מיה ואיין שהוא תכלית הביטול כו' שמשיה הוא שושבינא דמלכיא פי' שנעלה ממלכא מאחר שהוא שושבינא דילי' (כמשל השושבי' הגשמי שמנהיג את החתין אל הכלה כו' נמצא שהוא למעלה הימנו ודיל). ואהרן הוא הממוצע ביניהם פי' שאהרין הוא שושבינא דמטרוניתא כניל שהוא המדליק נרותיה שמשפיע בה בחי' גבורו' כו' אך אינם בחי' יש כמו הגבורו' דנשיאי' שהם בחי' יש ממש כניל אבל אהרין נעלה הימנה כי הוא שושבינא דילה וכמו השושבנין הגשמי שמנהיג הכלה אל החתן מוכרח שהוא נעלה הימנה שהוא מנהיגה אל החתן

נוסחא שניה

כלומר שמחמת שפע השכל כשמתרבה יוכל להשפיל עצמו כיכ עד שיסבול כל ההפכי' ומגדו' וכמו שימצא טענת שכל לזכות גם למי שהרשיע מאד כו' והיינו בחי' חסדי' שבחכמי' שלכך נקרא אבא כמו אב הרחמן כו' ואמנם עיקר כינוי השמן לחכמה היינו על ענין הביטול כח מיה כניל ומה שנמשך למטה מטה היינו המשכת הביטול שיוכל להתמשך מטה מטה שהרי כל מה שמשיג יותר יבטל עצמו ואיכ גם כאשר יהיה בסוף כל המדרגו' יוכל להתבטל ממציאיותו כמו עד"מ לפני מלך גדול שהביטול הוא לפניו בתכלית גם כאשר הוגביה לבבו מאיזה טעם יוכל לבטל עצמו לפניו כי אינו תופס מקום כלל כו' ומכ"ש שלא יגרע כח ביטולו במה שהוא בשפלו' המדרג' כמו אם הוא שתוי יין או מאונס שינה מאחר שגם כהיפך הוא ההתנשאו' יאיר כח הביטול כו' ועד"ז יובן למעלה בהיות כי החכמה דכח מיה שבנפש בבחי' ביטול המציאו' הגם שנפלאה היא מכל המדרגו' כניל עכ"ז יש בה ההיפוך גיכ שתוכל לירד מטה מטה מאד עד שגם בנישרא סומקא בחי' יש ודבר מה יוכל להמצא בחי' הביטול מחמת תגבורת כח השפע וההמשכה של הביטול מלמעלה עד למטה מטה כניל וזהו ענין השמנונית שבכשר השלו שטבעו לירד ולהבלע בירידו' כמה מדרגו' ולא ישונה טעמו כי מפעפע בעומק אחר עומק כו' ודיל. וזהו שהשיבו היד ה' תקצר מה שטענת איך יותן להם בשר שהוא יש ודבר כו' הלא יד ה' שבחכמה עילאה לא תקצר מלהתמשך עד

כו' (כנז' במ"א ע"ש), ולכן הגבורו' של בחי' אהר"ן הם בחי' אי"ן וביטול כי הם מעורבי' בשמ"ן כו' שהדליק שמן ואויר כו' ופי' שמן הוא בחי' חסדי' דאבא שהוא חכמ' ולא בחכמה ידיעא, ואור הוא בחי' גבורו' דאימא כני"ל שהי' נכללי' ביחד ולכך היו הגבורו' שלו בחי' אי"ן וביטול ולא בחי' יש כהגבורו' של הקרבנו' דנשיאי' (שהגבורו' דאהר"ן ממותקי' בשמ"ן שהוא חסדי' דאבא בחי' מ"ה וביטול וד"ל) וזה הי' בחי' אהר"ן ממוצע בין מרע"ה ובין הנשיאי' למעלה מבחי' הנשיאי' שגבורו' שלהם הוא מבירור הקרבנות שהוא בחי' יש ממש כני"ל ושל אהרן הי' בחי' נמתקי' בשמ"ן כו' כני"ל ולמטה ממרע"ה שהוא בחי' מ"ה בתכלית שהוא בחי' חכמה כני"ל וד"ל. וזהו כוונת רז"ל למה נסמכה כו' לפי כשראה חנוכת הנשיאי' חלשה דעתו, אמר לו הקדב"ה חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרו' וכני"ל שהם מעורבי' בשמ"ן ואור שהם בחי' מ"ה וביטול והוא למעלה מבחי' הנשיאי' שהגבורו' שלהם בחי' יש ממש ולכך שלך גדולה משלהם כני"ל שאהר"ן הוא הממוצע כני"ל וד"ל (ופי' כי אימא מקנא בכרסי"א והוא בחי' גבורו' דיי"ש של הנשיאי' ואבא שהוא בחי' משי"ה הוא באצילו', ואהר"ן הוא הממוצע המחברי' לאצילו' ע"י הדלקת הנרו' של המנורה כני"ל וד"ל).

 נוסחא שניה

למטה מטה עד שגם באוכלם בשר שיוכלו להיות בבחי' ביטול המציאו' ויהי' לבשר חיבור והשתוו' להכלל ולהבטל באחדות ה' שבכח מ"ה שבנפשם כו' והיינו מפני בחי' השמנונית של השלו שנק' ג"כ בשר אך הוא מפעפע ויורד ולא נשתנה טעמו לעולם כו' לפי שהוא בחי' חסדי' דאבא כני"ל וד"ל, וההפרש שבין שמן למאור המנורה ובין שמנוני' דשלו וכדומה מובן בהיות השמן במנורה כלה וגם נמשך כני"ל אך שמן שבחכמה מצד עצמו הוא יורד בלי הפסק ולא יכלה לעולם והוא מבחי' מדרג' משה שהי' שושבינא דמלכא להוריד החתן למטה מטה כלומר להוריד החכמה למקבלי' עד למטה מטה מוכרח שהי' למעלה מן החכמ' והוא מבחי' אנכי כני"ל וזהו שאמר העם אשר אנכי כו' והשיבו היד ה' ששופע למדרגתך תיקצר כי אין סוף להתפשטו' כו' וד"ל.

בעזרה"י יום א' פ' שלח לך בסעודה

והשתי' כדית וגו'. וארזיל ע"ז כדית של תורה, מה דת של תורה אכילה מרובה משתי' כו' (שהוא אכילת מזבח שמרובה משתייתו, דלפר ג' עשרוני' סולת לאכילת מזבח ונסך חצי ההין יין כו'). וצ"ל כ"ז ולהבין כ"ז צ"ל תחלה ההפרש בין אכילה ושתי' למטה בגשמיו'. הנה אכיליה הוא מתברר הרבה ויוצא פסולת הרבה לחוץ ומעט מזעיר מתברר המובחר כו', ופי' שכשאוכל איזה דבר תחלה לועסו בשיניים כו' ואח"כ כשנכנס המאכל בהקיבה מבשלת הקיבה אותו ומתברר הרוב להיות פסולת לצאת לחוץ כו'. ומעט מזעיר מתברר המובחר שבו ומתהפך לדם הנפש בכביד כו', ועי"ז מיתוסף בו שכל ומדו' כו'. וזוהי בחי' אכיליה כניל שמעט מתברר ממנו הטוב ומובחר להתהפך לדם הנפש כו', והרוב ממנו יוצא ונדחה לחוץ שהוא הפסולת כניל, משא"כ בחי' שתי' שכמו שהיא הי' קודם שתייתו כן נבלעת בקרבו כולה ואינה מתברר' כלל להיות יוצא ממנה לחוץ כו' כ"א כמה משקה ששתה בשיעור מדה כו' כך אותו שיעור מדה נבלע' בתוכו בלי שום בירור ודיחוי לחוץ וד"ל. וכמ"כ הוא למעלה ממש, שהתורה נגלית נק' בחי' אכילה, ופנימיו' התורה שהוא הנסתר' (רזין דאוריין) כו', נק' בחי' שתייה, כי התורה נק' בחי' לחים כו' וזוהי בחי' תורה נגלית שנק' בחי' אכילה כניל, ונק' ג"כ בחי' דבש וחלב כו' כדכתי' דבש וחלב תחת לשונך וגו', וזוהי בחי' פנימיו'

נוסחא שניה

בעזרת השם

והשתייה כדת, כדת של תורה אכילה מרובה משתי' כו', ויש להבין מה זו דינה של תורה אם ישתה יותר או יאכל יותר כו', הנה ידוע מאמר הזוהר אכלו ריעי' לעילא שתו ושכרו דודי' לתתא כו'. יש להבין למה האכילה לעילא והשתי' לתתא כו', הנה ההפרש בין מאכל למשקה הוא כ"כ דברים הא' שהמאכל המחי' את הגוף לא ישאר ממנו בגוף כ"א מעט מזעיר מאד כי הלא ממנו נטחן בשיניו ונתעכל אח"כ בקיבה עד שיפרד ממנו כל חלקי הגסות ויצא הפסולת לחוץ והטוב והתמצית הרוחני הדק לבד ישאר ויהי' לחיו' בדם הוא הנפרש ויחזק כל הגוף ראש ולב ואיברי' אחר התהפכו' לדם ג"כ ע"י מיעוט אחר מיעוט שהרי מן הדם שניתוסף ע"י המאכ' הכבד שולח ממנו המובחר ללב ומן הלב עולה המובחר לבד אל המוח וכו' ונמצא עיקור חיות הגוף מן המאכל הוא רק מין המיעוט המצומצם מאד אחרי כל ברוריו הנ"ל אבל המשקה שמחי' את הגוף לפי טבעה אינה מתמעטת ממנה כלל רק כמות שהיא בעצמותה נכנסת לגוף ופעולת פעולתה או לעכל המאכל או לקרר וללחלח הגוף כו', והבי' דכמו שהמאכל צריך בישול בקיבה

התורה סתרי תורה שנק' בחי' שתייה כניל ודיל. והטעם לזה הוא כי תורה נגלית היא כמו בחי' אכילה ממש שהמאכל מתברר הרבה ויוצא ממנו רובו להיו' פסולת כו' ורק מעט מזעיר נשאר הטוב והמובחר, והוא המתהפך לדם הנפש כו' שמה מיתוסף בו דעת ומדו' כו', וכמיכ הוא בחי' תורה נגלית שהיא הכל בקושי' ופירוקי' שהוא הכל בירור הדינים לאמיתתם, ועד שמתברר הדין לאמיתו יש כמה פסולת שהם הקושי' שהי' כו' עד כשמתברר ההלכה האמיתי' אז נפרדי' כל הפסולת שהם הקושי' כו' ויוצאי' לחוץ ונשארת רק בירור הטוב שנתברר' ההלכה אמיתית, והרוב יוצא בבחי' פסולת, ורק מעט מזעיר מתברר טוב כניל [כי הרויב הוא הקושי' ופירוקי' שאינו' מדין האמיתי והם נפרדי' אחיכ' ונשאר רק הדין אמיתי עצמו שהוא המעט מזעיר ודיל כנו' במיא ע"ש] (שמציאו' דין א' האמיתי נמצא מהרבה קושי' ופירוקי' כו') ולכך נק' תורה נגלית בחי' אכילה כניל ודיל. משאיכ' פנימיו' התורה היא נק' דביש וחלב כו' שהוא הכל בחי' משקה כו' שאין בה בחי' התבררו' כלל ואינו יוצא כלל ממנה לחוץ כו' כי כמו שהיא כן הוא האמת כו' ואין בה בחי' התבררו' פסולת כלל שהיא רק טוב כניל ולכך נק' בחי' שתיי' כניל שבחי' שתיי' הוא כמו השיעור מדה ששתה כך נשאר' השיעור מדה בתוכו בלי שום גרעון כלל שאין בה שום בירור ודיל. וזוהי מד' הנחמדי' מזהב כו', ומתוקים מדב"ש שהוא בחי' פנימיו' התורה שהוא מתיקו' התורה כניל ודיל.

 נוסחא שניה

כניל כן בתיקון המאכל לאכלו אי אפשר בלא בישול בקדירה ע"י אש ומיד דוקא דהיינו שיתנו מיד בקדירה ויתחממו המים מן האש שסביב הקדירה עד שירתחו ואז המים מרככי' ומבשלי' וגם המאכל עד שראוי לאכילה ויהי' בו טעם וחיות לנפש כו' אבל אם הי' אש לבדו בלתי מים הי' המאכל נשרף ולא יהי' בו טעם כלל גם בנשאר ממנו וכן במים לבדו לא הי' מבושל ואין בו טעם כלל אך ע"י אמצעו' שניהם אש ומים וגם זאת דוקא כשיתחממו ויבושלו המים מן האש אז יפעלו המים הבישול במאכל ויוציאו טעמו ויחי' הנפש האוכלה כו' וכל זה לא יצטרך במשקה כמו יין וחלב וגם מים לשתי' ראויי' המה לנפש השותה ובלתי תיקון בישול כלל המה בטעמ' כו'.

והנה עדימ' מאכל ומשקה הגשמיי' שמובדלי' בב' דברים הניל והכל ענין א' כמיכ יובן למעלה כל זה הפרש בין בחי' נגלה שבתורה לבחי' נסתר שבה שהיא סתים וגליא כידוע והנגלות לנו נקרא לחם כמיש' לכו לחמו בלחמי כו' והנסתרות לה' אלקינו כו' בחי' סודות וטעמי המצות מכוונים בשם משקה כמיש' דבש וחלב תחת לשונך כו' וכתוב ותורתך בתוך מעי כו' ויש הפרש ביניהם בב' דברים הניל הא' שהמאכל יפרד ממנו כל

והנה כמו באכילה גשמי' שכשרוצה לאכול איזה מאכל כגון בשר וכדומה אי"א לו לאכול כשהוא ח"י כו' כי"א הוא צריך לבשלו תחלה בא"ש ובמ"ם (שהוא הרוטב כו') כו', והוא מפני שהמאכל צריך להתהפך לדם הנפש כנ"ל שיתייחד המאכל עם הנפש כו', ולכן כשהבשר כדומה הוא חי הוא נפרד בפ"ע, ואי"א לו להתהפך לדם להתייחד עם הנפש כו' (שאינן הקיבה יכולה לבשלו וד"ל), כי"א כשמבשלו כו' שמרככו ע"י הבישול שמבשלו בא"ש ומים כו' ואז יכול להתהפך לדם הנפש להתייחד עם הנפש וד"ל. והנה בישול הבשר כדומה אי"א כי"א בא"ש ובמ"ם (שהוא רוטב הבשר) דייקא, כי אש לבדו הוא רק שורף המאכל ואינו מבשל כו', ומים קר"י לבד ג"כ אינם מבשלי' כלל, כי"א שניהם מ"ם שהוא רוטב הבשר וא"ש מבשלי', פ"י שהאש מחממי' המים וכשמתחממי' המים אזי הם דייקא מבשלי' שהם מרככי' הבשר כו' (שמהמ"י חמ"י דייקא מתרכך הבשר שהמ"י הוא היפוך האש וכשמתחממי' אזי הם מורכבי' מב' הפכי' כו' ואז דייקא מבשלי' וד"ל).

כמ"כ ממש הוא למעלה שהמצות אף ששרשן הוא מאד נעלה שנמשכי' מבחי' קד"ש עליון שזהו שאומרי' קודם קיום המצות אשר קדשנו כו', אך הם נשפלו מאד למטה שנתלכשו בדברי' גשמיים כמו מצות יציאת העשויי' מצמר גשמי כו', וכן מצות תפילין העשויי' מקלף גשמי כו', ולזה צריכי' לעשותם בחי' רוחניו' שיתאחדו בנפשו האלוקית כו' וכמו בישול

נוסחא שניה

חלקיו הגסי' כו' הוא ענין הלכה הנגלות שהרי שיהי' הרבה קושיות ותירוצי' בפלפול ריב עד שיוציאו דין ההלכה ברורה מכל קושיא והי' כמשל הפסולת שנדחה ע"י הבישול כו' כן הקושיא הוא לפסוק הדין האמתי כו', והתירוצי' מבררי' לומר כך הדין אמת ולא כך וחוזר ומקשה לבלבל האמת כו' עד שיוציאו עיקר הטוב והאמת מן כל הפלפ' ויפסקו ההלכה כך וכך ונמצא ססק ההלכה הברורה בתכלית הוא מיצוי הטוב והמובחר שבכל דבר ההלכה שנאמרו תחלה בפלפול ונקרא מיצוי הלכו' וכל הקושיו' שניתרצו כמשל הפסולת שמדחיין כו', והב' הפרש השני שהוא כמו הבישול שהאש מבלבל המים להיות המים מבלבלי' חלקי המאכל הגס עד הטוב עד שלאחר גמר הבישול יפרד כל הפסולת וישאר הטוב בפ"ע כו' והיינו בחי' יסוד האש דחריף ומקשה לבלבל המים שהוא חכמה עד שיעמוד על האמיתי' ההלכה ובלתי אמצעו' שניהם חויב אש ומים לא הי' מתברר אמיתית מיצוי ההלכה כו' ולא הי' בה טעם כלל כו' וד"ל. ואמנם בחי' פנימי' סודות התורה טעמי המצות שנק' דבש וחלב כו' אין צריך לב' דברים הנ"ל לא לתקנם ע"י בישול כו' שהרי משיגי' סודות התורה לראויי' אליהם בלתי פלפול מתחלה לברר הטוב כו' וגם לא אחרי השגתם מתמעט ממנה אלא כמות שהיא בעצמותה

הבשר גשמי שמבשלי' אותו בא"ש ומים (רוטב הבשר) בשביל שיתרכך הבשר ואז יוכל להתאחד עם הנפש שיתהפך לדם הנפש כו', משא"כ כשהבשר הוא חי הוא נפרד בפ"ע ואינו יכול להתאחד עם הנפש כו' בלתי שיתרכך תחלה בבישולו כו' כנ"ל, כמ"כ הוא למעלה, שהמצות הם נשפלו מאד מאד למטה בדברי' גשמי' כו' כנ"ל, וצריכי' לעשות' בחי' רוחני' שיתאחדו עם הנפש אלוקי' כו' (שהוא בחי' הריכוך שיתרככו כמו בבשר גשמי שצריכי' לרככו בבישול כו' וד"ל) והוא ע"י בחי' הבישול בא"ש ומים כו', כמו הבשר גשמי מתרכך ע"י הבישול באש ומים שאז דייקא יוכל להתהפך לדם הנפש ולהתאחד עמה שמיטוסף בה ממנו שכל ומדות כו' כנ"ל, כמ"כ המצות שנתלכשו בדברי' גשמי' כו' מתרככי' ונעש' בחי' רוחני' להתאחד עם נפש האלוקי' ע"י בחי' בישול רוחני' בא"ש ומים רוחניים כו', ופי' שבחי' אש רוחני הוא בחי' גבורו' הלב שהלב בוערת ברשפי אש ושלחבת עזה לה' בתפלה כו' שטבע האש הוא להסתלק למקורו כו' שהוא בחי' גבורו' רשפי אש של הלב שבתפלה לבחי' קד"ש כו'.

אך זה הבחי' אש רוחני שהוא ההעלא' מ"ן בגבורו' רשפי אש של הלב אל בחי' קודש כו', הוא שוה בכל המצות כולן כו', פי' שאין חילוק כלל בזה בין מצות תפילין ובין מצות ציצית כו' שבשניהם שוה הבחי' העלאת מ"ן שלהם שהוא בחי' גבורו' רשפי אש אל בחי' קד"ש כו', שכן הוא שוה בכל

נוסחא שניה

מאד תערב לנפש האלקי' וטועמי' חיים זכו כו' כמו טעימת הדבש והיין וכדומה וד"ל.

והנה עדי' יובן גם במצות מעשיות הנגלות לנו בהיות כי הנה אנו רואים שהמצות מעשיות נתלכשו בענינים גשמיים כמו ציצית בצמר גשמי' ותפילין בקלף עור בהמה גשמית וכדומה לזה אתרוג וסוכה וכו' וידוע דאור אי"ס ב"ה שורה ממש במעשה המצוה כענין אשר קדשנו במצוותיו כו' ויש להבין איך יתכן ע"י מעשה גשמית יתקשר באור אי"ס ב"ה שלמעלה מכל ההשתלשלות כידוע, אך הענין הוא שזהו כמשל המאכל הנ"ל שמתבשל באש ובמים דוקא כן מעשה זו הגשמי בדבר הגשמי' הוא כמו המאכל ובישולו באש היינו ביסוד האש שכלב דהיינו בחי' ההתלהבות רשפי אש התשוקה להתקשר בה' אחד ע"י מצוה זו שמקיים רצון ה' ונמשך התלהבו' זו והתלהבו' שהי' לו בתפלה במס"נ ממש דרך כלל להיות מבטל רצונו מפני רצון ה' במצוותיו כו', והמים היינו הכוונה שמכוון במעשה המצוה כי המים בחי' חכמה כלומר שמתבונן בכוונ' המצוה לאיזה טעם ציוה ה' לעשותה ימכון לבו היטב אל אותו הטעם כמו במצות תלית להמשיך אור מקיף עוטה

המצות כולן כו' ואין בזה חילוק כלל ודיל, שהוא בחי' כלל שהוא שוה בכל המצות כולן כניל (בדרך כלל א' הוא בכלול שוה להתלהב בגבורו' רשפי אש לבחי' קד"ש כניל ודיל).

ומי"ם רוחני הוא, בחי' הכוונות פרטיות של כל המצות, כמארז"ל מצות צריכו' כוונה, שבכל מצוה יש כוונה א' בפ"ע ואינם דומו' בזה זל"ז כמו מצות תפילין הוא כוונה א' כו' כנז' במ"א, ומצות ציצית כוונה אחרת, כנז' במ"א, וזוהי בחי' מים רוחני, כי מי"ם הוא בחי' חכמה, והוא כוונות פרטיו' של כל מצוה ומצוה כו' כניל.

והנה כמשנ"ל שבבישול הבשר גשמי, א"א שיתרכך הבשר ויתבשל היטב, זולתי שיהי' דייקא שניהם א"ש ומי"ם, שא"ש בלבד שורף הבשר ואינו מבשלו כו', ומים קרוי' עצמן ג"כ אינם מבשלי' כ"א ע"י שניה' א"ש ומים מתרכך ומתבשל הבשר כו', כמ"כ הוא למעלה שא"א שיתרככו המצות שיעשו בחי' רוחניו' שיוכלו להתאחד עם הנפש אלוקי' בלתי שיהיו שניהם בחי' א"ש ומי"ם כו', כניל שא"ש הוא בחי' ההעלא' מ"ן בגבורו' רשפי אש לבחי' קד"ש ששוה בכל המצות כולן שהוא בחי' הכליל כו' כניל, ובחי' מי"ם הוא בחי' השגו' כוונות פרטיו' של כל מצוה ומצוה שאינן דומין זה לזה

נוסחא שניה

אור כשלמה פרישו דמלכא כו' מכיון הוא בהתעטפו בטלית שיומשך בחי' טובב כ"ע ע"י מצות עטיפה זו כו' וכדומ' לזה כאשר מכיון בתפילין בהמשכר מוחין עליונים בד' בתים כו'. והנה האש הוא ענין כללי לכל המצות בשוה שצריך לעשות המצוה בהתלהבות לציצית כמו לתפילין ולאתרוג וכדומה עד"מ האש הגשמי המבשל המאכל שיהי' בהשתוות לכל מיני מאכל אם לבשר אם למאכל אחר אבל המים שהוא הכוונה בטעם המצוה כניל ישתנו שאין כל מצוה דומה לחברתה בכוונו' שהרי לתפילין יכיון בהמשכו' מוחי' עליונים ולטלית יכיון להמשכו' מקיפי' וכדומה לזה באתרוג למ"ל כו' ועד"מ המים שיתנו למאכל זה לא יתנו למאכל אחר וגם להיות כי מבואר למעלה שהמים מברר' המאכל ומרככי' אותו להוציא טעמו כו' כו' עד"מ הכוונה באמרו אשר קדשנו במצוותיו כו' מבררת חלקי' גסו' דנוגה שבמעשה המצוה הגשמית ונתברר הטוב שבה ועולה לה' אחד להיות שוכן ושורה במעשה זו אור א"ס ב"ה וכענין ישראל מפרנסו' לאביהם שבשמים שזהו ענין אכלו ריעי' כו' וכמ"ש אכלתי יערי כו' וכמבואר בזהוה ודיל.

וזהו אכלו ריעי' לעילא כו' פי' לעילא הוא הוא בחוב"ב שרשי כל האצ"ו כידוע ולהיות כי עד"מ הנ"ל הנה המאכל יתוקן תחלה ע"י בישול בקדרה באש ומים כו' ואח"כ יכנסנה לפי' לטוחנו ויורידנו לקיבה להתבשל

כניל שע"י שניהם דייקא מתרככי' המצות ונעשי' בחי' רוחניו' להתאחד עם נפשו האלוקי' כניל ודיל.

ובזה יובן היטב, משני' בזה, ע"פ אכלו רעי' כו', אכלו רעי' לעילא שתי' ושכר' דודים לתת' כו' ע"ש. פי' דהנה יש ב' בחי' בשתיי', הבחי' הא' הוא ששותה משקה בכדי לרוות צמאונ' שהמשקה מקררת כו' ומרוות הצמאון שלו כו', וזהו ושת' שהוא בחי' משקה המקררת, ומרוות הצמאון כו' והוא בחי' מי"ם הניל, שהוא השגת כוונות פרטיו' של כל מצוה ומצוה כו' (וכניל שמי' לבד שהוא שמשגיג כוונ' פרטיו' של המצות ואין בו בחי' איש שהוא ההתלהבו' בבחי' גבורו' כו' אינו מרכך המצו' להתאחדו' בנפשו כו' ודיל) שאינו דומין זליז, וזהו בחי' ושת' ודיל. והבחי' הב' הוא ששותי' משקה המשכר'ת אותו כו' וזהו בחי' ושכר'ו כמארזיל נכנס יין יצא סוד, וכנז' בוהר חמרא מבסם כו', שזוהי בחי' השגת פנימיו' התורה שאינה שייכה למצות כלל כמו האדיר כו', שע"ז כתי' ארוכה מארץ מדה כו' (שיש בחי' פנימיו' התורה מה שלא נתלבש' במצות כלל כמו האדיר' כו'), וזהו בחי' ושכר'ו כו', שע"ז הוא מגיע לבחי' שכרות שהוא בחי' אהבה רבה שלמעלה מן הדעת כו' ודיל.

נוסחא שניה

עוד ע"י שתיית המים שמעכלים המאכל בקיבה כו' כמ"כ המאכל של תורה ומצות שנקרא לחם והכוונ' נק' מים הינו תיקונם כדי שיהיו ראויי' לאכ"י אדם העליון אשר על הכסא כו' ובלתי אש ומים חוי"ב כניל אין בהם טעם מאכל כלל שיפרנסו למעלה כו'. וזהו אכלו ריעי' בשביל חוי"ב דז"א ממש שכמשכים ממאכלי המצות כמ"ש אכלתי יערי כו' וכקרבנות שנקראו לחם אשה כו' ואחי"כ הרי הם יורדים מלמעלה למטה תחת הפרס' בבחי' קרביי' העליונים ששם מתבררי' עוד בבישול ועיכול המים של השתי' מן הכוונ' של המצות כו' והיינו שתו דודים לתת' לעכל המאכל דמעשה המצות ויתפרדו מהם עוד כל חלקי הגסות עד שכל עיקר הטוב והמובחר מהם יעלה ללב ומוח ויחזקם כו' ודיל. והנה תירין ריעי' הן או"א כידוע ודודי' הן בחי' זוי"ג ותלה האכילה באו"ו והשתי' בזוי"ג כו', הענין הוא בהיות כי בחכמה איתברירו כלומר שגם תיקון המאכל איך לבשלו אם כך או כך זה תלוי בחכמת המתקן המאכל לפי אופן רצונו בטעמים המאכל אם לעריבו' או לחריפו' וחמיצות וכדומה כל פרטי עניני הטעמי' שימצאו במאכלי' הכל הוא רק לפי רצון האוכלה יתקנם ע"ז שרוצה כו' וכמ"כ יובן למעלה שהרי המצוה מעשי' שהיא המאכל כבר היא קצובה ומדודה כך וכך לעשותה כמו ח' חוטי' בציצית ולא יותר או שהתכלת לא יעכב הלבן או יעכב הכל תלוי ברצון ה' שחפץ במטעמי' של המצוה כך ולא כך לזה ציוה לעשותה כך כו'

והנה זהו הכל (בחי' השתיו ושכריו) לתתא, פי' כשכבר נמשכו המצות למטה ונתלבשו בדברי' גשמי' כו' אז הוא בחי' השתיו שהוא בחי' מיים להשיג כוונות פרטיו של כל מצוה כו' (ובחי' האיש שהוא בחי' העלאת מין בגבורו' רשפי איש אל בחי' קדוש כו' השוה בכל המצות כולן כניל) ובחי' איש כו' כניל בכדי שיתעכל המזון בנפש האדם כו', שהוא שמתרככו' המצות עיזו ונעשי' בחי' רוחניו להתאחד עם נפשו האלוקית כו' כניל (ושכריו הוא כניל כו') שהכל הוא לתתא, כשכבר נמשכו לתתא להתלבש בדברי' גשמי' כו' ודיל.

אבל אכלו רעי', הוא לעילא כו'. פי' כי אכילה היא מרובה משתי' כניל, כי אכילה הוא בחי' בירור הדיני' לאמיתתם כו' כניל, כי בחכמה איתברירו כו' שמברר' טעמי המצוות שמט' בהציצת צריך להיות ח' חוטין ואיל פסולה כו', וכדומה לזה שזו הבירור הוא בחכמה פי' בפנימיו' החכמה ששם הוא בירור טעמי המצות, שבציצת ציל דוקא ח' חוטין ואיל פסולה כו', והוא לעילא, פי' שהאכילה שהוא הבירור של המצות, שכך וכך כשירה וכך וכך פסולה כו' הוא לעילא בפנימיות חכמה כי הוא חכי' ולא בחכמיה ידיעא כו', ששם הוא האכילה שהוא הבירור עיז גופא שיומשכו המצות

נוסחא שניה

וזהו בחכמה איתברירו פי' כיצד יהי' הבירור דתיקון המצוה באיכו' אופן עשייתם הי' תחלה בחכמה הקדומה קודם שנעשה מאכל בצווי ה' כך וכך כו' והוא לעילא דוקא באריא שהמה המקורי' להמשכו' שכל וטעם למצוה כו' שגזור אומר התכלת יעכב ואם לאו אינה מאכל וטעם כלל כו' ואח"כ שתו לתתא בזו"ג פי' אחר שכבר גזרה חכמו' תרין ריעי' שיהי' טעם המצוה כך ולא כך אז יוכלו זריג להשיג בשכל וטעם הכוונה לכיון אותו הטעם הפרטי השייך למצוה זו כו' והיינו כענין כווננו' השגות הנשמו' במצות מעשי' ממש שהן מכוונין בטלית להמשיך אור מקיף ואם הי' מצות טלית באופן אחר היתה הכוונה באופן אחר כו' ונמצא המים דשתי' הוא לאחר שכבר נגזר אופן המאכל כו' ולכך אכלו ריעי' לעילא ושתו דודי' לתתא ודיל.

וענין שתו ושכרו דודי' כו', כי הנה יש ב' מיני משקין הא' לשתי' כמים וכדומה לצמאוננו או לעכל המאכל כניל, והב' בשביל שכרות כמו שכר ויין וכדומה. וביאור ענין זה למעלה יובן עיז הניל שלעכל המאכל היינו הכונו' כו' והוא ענין טעמי סודות כל מצוה המבוארי' קצת בפרע"ח וכדומה לכל משכיל בסוד ה' ימצא טעמי' עפי' הקבלה האמיתית לכל פרטי מעשה המצות אמנם להשכיל ולהשיג סדר כל ההשתלשלו' דיה פרצופי' איק ועי' ואריא כו' וכדומה לזה בכל פרטי האצי' שבכל זה אין בהם סיפור

למטה בזה האופן דייקא (שמצות ציצית צ"ל ח' חוטין בה כו') ששם הוא עדיין קודם שנמשכי' המצות כו' שמברר' פנימיו' החכמה איך יומשכו ובאיזה אופן כו' כניל ודיל. וזהו אכלו ריעי' לעילא, פי' ריעי' הם תרין ריעין דלא מתפרשי' כו' שהם חויב שמברר' טעמי המצות [הטעמי' של כל המצות מיט ציל הציצית בח' חוטין ולא בו' כו' ודיל] גופא איך יומשכו באיזה אופן כניל והוא לעילא קודם שנמשכו עדיין שמברר' איך יומשכו כו' כניל ודיל. ואח"כ כשמתברר' המצות באכילה של הריעי' כו' אז הם נמשכי' לתתא' כו' ואז הוא בחי' שתיו' להשיג טעמי' וכוונות פרטיו' של כל המצות כו' כניל (ובחי' א"ש כו') ושכריו' שיהי' שכור מבחי' פנימיו' התורה כו' שישגי' לבחי' אהבה רבה שלמעלה מן הדעת כניל, אבל האכילה הוא למעלה קודם שנמשכי' המצות עדיין שמברר' הריעי' איך יומשכו כו' ודיל, וזהו אכילה מרובה משתיי' כו', שהאכילה הוא לעילא קודם שנמשכי' המצות שמברר' חויב שהם תרין ריעי' כו' הטעמי' של כל המצות גופא איך יומשכו באיזה אופן כו', והיא מרובה כו' אך אף המרוב' דאכילה לא יספיק נגד המיעוט דשתיי' כניל כו' שבאכילה הרבה יוצא ונדחה לחוץ בבחי' פסולת ורק מעט מועיר מתברר הטוב והמוכרח שהם הדינין האמיתיי' כו' אבל השתיי' שהוא לתתא' כשנמשכי' לתתא' שמשגי' כוונות פרטיו' של כל מצוה כו' שמתאחדי'

נוסחא שניה

מאיזה סוד וכוונה לאיזה מצוה מעשיו' אלא הן רק סיפור גדולת אור א"ס ביה למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית כו' זה נקרא רזין דאורייתא וכמו כל מאמרי האדר' ואדיז' והקדמו' מעשי' שמבארי' בע"ח כו' ונקי' ג"כ מתיקו' התורה פי' עדימ' המשקה המשכר כיון ודבש ושכר הנה יש בהם טעם נערב מאד לנפש השותה משא"כ המים כמי"כ נחשב על הנסתרות הללו שבאדר"ז וע"ה דבש וחלב תחת כו' וכדומה מפני אור הנערב למשכילם ומשיגם כי הם אינם כלל בשביל שתיית או לצמאון כמים כו' ודיל. וזהו שתו ושכרו שתיו' בהשגות טעמי' מצות שהן ככוונה המבוארים בפע"ח שע"י מצוה זו יחוד זויג' בדרך קטנו' או גדלו' וכדומה בהעלא' או המשכה הכל הוא במה שמסתעפי' מו"ג ומאריא' וכו' אבל לספר בשיעור קומת עצמות המאציל והנאצלי' אין זה כ"א במאמרי האדר' שנקראי' רזין דאוריית' לפי שנעלם בהם מה שלמעלה מן השכל והטעם ג"כ כמו נכנס יין יצא סוד שבעודנו טעמו טעמו אין בו אלא המתיקות והעריבות לבד ולא השכרות כלל, אך לאחר שנכנס במעיו יצא מהעלמו ומתגלה כו', ואז משכר ומבלבל הדעת וההשג' מפני שיהי' בו כח שלמעלה מן השכל בהעלם ועתה יצא ונתגלה כו', כמ"כ ברזין דאוריית' שלמעלה מן ההשגה בהעלם גדול, וכשטועמי' ומשיגי'

עם נפשו האלוקית כו' אף שהיא מעט כו' אעפ"כ היא נכנסת בתוכו כולו בלא בירור ודיחוי לחוץ כלל משאי"כ האכילה דלעילא שמברר' הלכותיהן כו' אף שהיא מרוביה כו' אעפ"כ אינה מספקת נגד השתיי' שבאכילה נתברר הרבה ויוצא לחוץ ורק מעט מזער נשאר כו' כניל ובשתיי' אינו מתברר כלל רק כמו שהיא כן נכנסת בתוכו וכניל ודיל.

וכמשנ"ז בקבלה שרבנו' הוא למעלה מעלה ואלפי' הוא בא"א כדכתי' נוצר חסד לאלפי' שהוא בא"א כו', ועוד למטה הוא בחי' מאות, ועוד למטה הוא בחי' עשירו' ועוד למטה הוא בחי' יחידו' כו', לכך האכילה דלעילא היא מרובה משתיי' שלתתא, כי כל מה שלמעלה מעלה הוא מרובה ביותר כניל ודיל.

ובזה יובן מ"ד ויקח יתרו כו', עולה וזבחי' כו' ויבא אהרן כו' לאכל לחם עם חתן משה לפני האלוקי' כו', פי' כי בחי' השתיי' הנ"ל הוא בבחי' אלקי' שהוא מדת מלכו' [שהוא כשנמשכי' כבר לשם המצות כו' כניל] כו' אבל בחי' האכילה הנ"ל הוא לעילא למעלה מבחי' אלוקי' [שהוא כשלא נמשכו עדיין שמתברר' שם איך יומשכו כו' כניל] כו' וזהו לאכל כו' בחי' אכילה הוא לפני' האלקי' שהיא לעילא מבחי' אלוקים כניל ודיל.

נוסחא שניה

יתבלבל דעתו כלומר שנולד לו מחמת ההתבוננות בהם אהב' נפלא' שלמעלה מן הדעת וההשגה כו', וזהו גל עיני ואביטה נפלאו' מתורתך פי' נפלאו' הן למעלה יסודי וטעמי המצות, אלא הוא נפלא ונעלים, כמו בידיעות ההשתלשלות בעצמי' או"ס ביה שמתוך התר יוכל להביט אותם כשיגיל עינו וכו' לפי שהתו' קדמה לעולם כו' רק שירד' למטה כמי'ש במ"א, וכענין בחב' אתברירו המבוא' לעיל, שהוא למעלה מן כוונת יסודר טעמי' המצות כו' ודיל, וזהו הסך נסך שכר לה' פי' עדימ' יין הגשמי משכר לאדם עד שיגלה מצפוני לבבו, וגם מה שלמעלה מדעתו יגלה, כי נתבלבל מן היין כו', כמו"כ כשהכנה' החסדי' והנביאי' נסכו יין ושכר להוי' ע"ג המזבח כו' גרמו למעלה להיות נובע עליה' שפע הנבוא' והשגו' הנסתרות שלמעלה מן השכל שהוא כ"ח רזין דאורי' הנ"ל כענין נכנס יין יצא סוד כן עדימ' נכנס יין ושכר להוי' ויצא סוד ה' בבחי' גילוי עליהם ולזה הטעם יין מעושו פסול למזבח אלא דוקא יין המשכר כידוע ודיל.

וזהו והשתי' כדת (איין אוניס) כדתה של תורה אכילה מרובה משתיי', פי' דת' של תורה' הוא ענין בחב' אתברירו הנ"ל שהתו' נתנה בדת קצוב לתקן מיני מטעמי' הרבה בריבוי אופני' במעשה המצות כניל, וצ"ל המאכל מרובה מן המים המעכלי' כי הלא העיקר הוא הטעם שבמאכל וגם להיות כי

ספר תקס"ג

תקעה

לקמן* בדיה והשחיה כדת, אכלו ריעים לעילא י"ל כי בנגלה שבתורה מלובש עצמיות ח"ע והלומד נגלה תופס עצמות ח"ע על כן נק' לעילא, היינו חויב דאצי' עצמן, אבל בלימוד הפנימית אינו משיג המהות רק המציאות לכן נק' לתחא בזו"ג, ועו"ל דהנה יש אכילה שאין יוצא ממנה שום פסולת כמו המן לחם אבירים ועד"ז הוא ענין אכלו ריעים דלעילא ואפשר מי"מ שייך שם בירור רק לא בורר אוכל מפסולת כ"א בורר אוכל מאוכל כנו' במ"א בענין ואכלתם אכול, והנה אף שהשתי' לתחא רק השגת המציאות אמנם הוא מעורר התפעלות עצומה ובחי' שמחה שהיא גלוי הפנימית ומזה יובן פי' ענין חייב אינש לבסומי בפוריא דר"ל ביינה של תורה בחי' שכתו בהשגת הפנימית כו' שבפורים צ"ל שתייה מרובה כו'.

(*) קטע זה נמצא בהכ"י כמה דפים לפני דיה זה, ורשום בנכת"ק כ"ק אדמור"ר ה"צ, לקמן בדיה והשחיה כדת.

נוסחא שניה

צריך הוא להתכרר כ"כ עד שישאר ממנו מעט מאוד כניל, ע"כ צ"ל מרובה מן השתי' שנשארת במהות' כו', וגם מפני שאינה אלא טפלה למאכל בהיות שהכוונ' הוא אחר שכבר נגזר אומר לעשות המאכל כך וכך כניל וד"ל. וזהו שאמרו מלא כריסך בתלמוד כו' ולא לשחות כוונות המצות יותר מהמאכל עצמו שהן הלכות הנגלות לנו כי אין זה כדת של תורה וד"ל. ובפרט בשתי' שמצד עצמה ולא לעכל בשתיים יין ושכר שצ"ל דווקא אחר האכילה המרוב' כו', והיינו לסמוך רזין דאוריית' הנ"ל שהוא לאחר שממלא כרסו בתלמוד כו' וד"ל. ובכל הנ"ל יובן הראי' שהביאו בגמר' דדת של תו' אכילה מרובה ממנח' עשרין סולת ויין נסך רביעי' כו' שמבואר למעלה ענין הקרבנות שהוא כמו * כמ"ש לכו לחמו בלחמי כו', ואכלו רעי' לעילא משתי' לתת' כו' האכילה מרוב' כי בחכ' אתברירו ולכן סולת מרוב' מן היין לנסך וגם מן השמן ** שמעורב בתוכו.

(*) בכת"י יש מקום ריחוק.

(**) כצד הגליון נרשם: חסר שורה א'.

בעוהשי"ת. שבת פ' שלח לך. תורה דרבים

ועתה יגדל נא כח אדני כאשר דברת לאמורי כו'. הנה צ"ל ענין חיבת לאמורי כו', [דמיותר הוא]. ולהבין זה צ"ל תחלה מאחז"ל, כל העונה אמן יהש"ר מברך כו' בכל כחו קורעי' לו גזר דינו של ע' שנה כו'. ופי' מברך כו', הוא כמ"ד, ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם, ועד עולם כו', פי' שיומשך מבחי' עלמא דאתכסייא כו', לעלמא דאתגלייא כו'. וזהו מברך כו' שיתברך מעלמא דאתכסייא לעלמא דאתגליא וד"ל. וענין שמי"ה רבי"א כו', הוא כמארז"ל דעד שלא נברא העולם, הי' הוא ושמו בלבד כו', ועתה כשנברא העולם, הוא נברא ב"י מאמרו כו', שהוא בחי' אותיו דבורו ית' שהאותיו דבורו ית' הם מחלקי השפע לחלקי רבי' כו', כמו למשל בנפש האדם כו' דהנה הנפש עצמה היא בחי' אחדות כו', ואעפ"כ היא מתחלקת לחלקי רבים. שהוא ע"י צירופי אותיו הדבור שמדבר לחבירו בצירופי

נוסחא שניה

ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת לאמר, הנה ידוע מאמר ז"ל כל העונה איש"ר מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו של ע' שנה פי' מברך לשון המשכה כמ"ש ברוך ה' כו' מן העולם ועד העולם מעלמעא דאתכסיא לעלמא דאתגליא מלמעלה למטה כידוע כמ"כ כאן ג"כ הכוונה דשמי' רבא יתברך ויומשך מלמעלה למטה מן ההעלם לגילוי כו'. ויש להבין פי' וענין שמי' רבא, הנה ארז"ל עד שלא נברא הי' הוא ושמו בלבד, וביאור הדבר הנה יש להקדים ענין יחודא עילא' איך נתחלקו ריבויי המאמרו' מה' אחד בתכלית האחדו' הפשוט כו', בהיות כי מברשי אחזה עד"מ צרופי אותיו שבה' מוצאו' הפה המה המחלקי' גופה ומהותה של שכל שבמוח שהרי השכל והסברא אחת היא כמות שהיא במהותה וכדיבור בה' מוצאו' תתחלק לכמה אופנים שונים לפעמי' בצרופי אותיות אלו ולפעמים בצירופי' אחרים והשכל והסברא לא נשתנה כלל מפני שינוי הצירופים והטעם הוא לפי שאין ערוך כלל בין עצם הדבר לפעולתו והתגלותו כידוע לכך עצמו' מהו' השכל לא ישתנה מפני אופן גילויו באותיו' הדיבור דמאחר שאינו אלא בחי' גילוי לבד לפעמי' יתגלה כך ולפעמי' כך כו' ואמנם עכ"ז לכה התחלקו' הצרופי' למה לפעמי' כך ולפעמי' באופן אחר זה תלוי בכח המחלקם שהן כלליו' כ"ב אותיות אחע"ה מהגרון כו' שבטבע הגרון לא יש רק ד' אותיות אלו וכשרוצה לדבר יוציא רק אליף מהגרון וגימ"ל מן החיך וכדומה כו' וד"ל. ועד"מ זה יובן ג"כ למעלה שהגם שאני הוי' לא שניתי נחשב בין קודם שנברא העולם כו' והוא ית' אחד פשוט כו' עכ"ז בעשרה מאמרו' נברא העולם כמ"ש ויאמר אלקי' יהי אור ויאמר תדשא הארץ כו' ובוודאי הפרש והתחלקו' גדול יש בין מאמר יהי אור למאמר תדשא וכדומה עכ"ז בשרשם אחד הם בתכלית כי יצאו בבחי' גילוי לבד מעצמו' אור איס ביה ע"י כ"ב אותיו' המחלקם ב"ה

אותיו הדבור כו' ויכול לדבר דבורי' שונים הרבה עד אין קץ ותכלית. וזהו בחי' התחלקו' הנפש [בצירופי' שוני' של אותיו' הדבור כו'] כו' אף שבעצמה היא א' ודיל'. וכמו"כ הוא למעלה ממש, שא"ס ב"ה בכבודו ובעצמו הוא אחד ואין עוד כו', ואעפ"כ כשנצרך לברוא את העולמו' כולו, בראם בעשרה מאמרו' שזוהי בחי' התחלקו' צירופי' אותיו' דבורו ית' כו' שהם הם המחלקי' ההשפעה של אור א"ס ב"ה לבחי' התחלקו' מינים ממינים שונים עד אין קץ כו' וכמשל הנ"ל ודיל'. וזהו מ"ד להודיע לבני האדם גבורותיו כו'. שהם הצמצומי' של אור א"ס ב"ה שברא עולמו' עד אין קץ כו'. בהתחלקו' עד אין קץ. מיני' ממיני' שונים כו' וכמארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזלו מלמעלה כו' וגבוה מעל גבוה כו', דהנה יש ב' בחי' במלאכי' שלמעלה, יש בחי' מלאכי' שהם בחי' משפיעי' שמשפיעי' כל השפעי' לעוה"ז ע"י המזלו' כו' כנ"ל, והם בחי' האופני' שאומרי' ברוך כבוד ה' ממקומו, ברוך הוא המשכה, שיומשך כבוד ה' מבחי' מקומו', שהוא מקומו של עולם ואין

נוסחא שניה

מוצאו' שבפה העליון כו' ודיל'. ועד"ז נתחלקו המאמרו' עוד לכמה ריבוי רבבו' עד שאין מספר לגדודיו' כו' וגם זה יובן ע"ד דוגמא ממה שאנו רואי' ריבוי מיני' עשבים לאין מספר מחולקי' ושונים זה מזה בתכלית זה מר וזה מתוק או זה מחי' וזה ממית כו' וידוע דאין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה כו' וא"כ כל עשב הי' קודם גידולו בשרשו הרוחני במזל העליון הרוחני והיו א"כ גם המזלו' המשפיעי' כל ריבוי רבות מיני' עשבים הללו המחולקי' לאין מספר וא"א לומר שבמזל הרוחני המוציא במספר צבאם יהי' ההתחלקו' ממש כמו שהן חלוקין כאן בגשמיות מאחר שהמזל הוא רוחני כו' רק יש לומר ששרש סיבת התחלקותם בא מסיבת ריבוי אופני' המשכו' המזל כו' ועד"ז יובן ג"כ בריבוי רבבו' הנבראי' והנוצרי' מכללו' כ"ב אותיו' דאלקי' חיים ומלך עולם הגם שבודאי שרש התחלקותם באה ממקור חוצבם כו' אבל אין בחי' התחלקו' כלל במקור חוצבם כמו שהן חלוקי' בפועל ממש כו' רק ששם הוא שרש ומקור לסיבת התחלקותם וכמ"ש המוציא במספר כו' ודיל'.

והנה כתיב אלף אלפים ישמשוני' וריבוי רבבן קדמוהי פי' ההפרש שבין משמשין לקדמוהי כו' הנה כתיב וקרא זא"ז כו' ותרגומו ומקבלין דין מן דין כו' וזהו בשרפי' דוקא שאומרי' קדוש כו' אבל האופני' מתנשאי' לעומתם כלומר היפך זה ואומרי' ברוך כו' פי' שהן משפיעי' היפך המקבלי' וביאור זה היינו להיות כי כל עילה דבוק בעילתו לקבל ממנו שפעו תמיד ובלתי זה הי' מתבטל ממציותו וידוע דבחי' כתיב שבו הוא דבוק למעלה אבל מחציו התחתון הוא נמשך ויורד להשפיע לעלול המקבל ממנו כו' ועל ד"ז כל ההשתלשלו' עליוני' מעילה לעילה וממדרגה למדרגה כו' וזהו שהשרפים להיו' מדרגתם מאד נעלה לומר קדו"ש ומובדל כו' נקראי' מקבלין

העולם מקומו כו', וזהו שאומרי' ברוך המקום כו', והוא בחי' המשכת השפע דלעילא שממשיכי' האופני' באמרם ברויך כו' והשפי'ע למטה ודיל'. ויש בחי' מלאכי' שהם בחי' מקבלי' שמקבלי' דין מן דין כו', ואינם משפי'עי' כלל למטה רק הם בחי' מקבלי' דין מן דין כו', והוא בחי' השרפי' שאו' קיק'ק כו', והם נעלי' מבחי' האופני' המשפי'עי' כו', וזהו מ'ד אלה אלפי' ישמשוני' ורבוא רבבן קדמוהי, פי' זוהי בחי' השרפי' המקבלי' כו', שאו' קדוש כו' וזוהי קדמוהי' שזוהי בחי' הקדוש ודיל'. וזהו להודיע לבני האדם גבורותיו, פי' שצירופי' אותיו' דבורו ית' שהם י' מאמרות שמהם נבראו כל העולמו' ומלאכי' המשפי'עי' למקבלי' כו', הם הכל בחי' גבורותיו. שהם מיני צמצומי' נגדו ית' שצירופי' האותיו' של דבורו ית' הם נחשבי' לבחי' דומם נגדו ית', שזוהו ברוך עושה בראשי', שבראשית שכמו מאמר הוא, וכמארז'ל והלא במאמר א' יכול להבראו' שזוהי בחי' בראשי' שכמו מאמר הוא כו' נחשב לגבי איס ב'ה לבחי' עשיי' ודיל'. לפיכך הן הן גבורותיו ית' כניל ודיל'.

נוסחא שניה

שלא יכלו לירד להחיו' רוח שפלי' שלמטה מהם דאידי דטריד למיבלע לא פליט כו' אבל האופני' שהם בחי' עשי' מחצי התחתון כו' הם או' ברוך שהן יוכלו לירד ולהפי'ע למטה וכל עבודתם לומר ברוך כבוד ה' פי' שיתברך ויומשך מלמעלה למטה מטה כי ברוך הוא לשון המשכה כידוע ופי' ממקומו היינו לפי שאין העולם מקומו כלל וכמ"ש הנה מקום אתי כו' לכך או' שיומשך וירד ממקומו העצמי' ולהיות העולם מקומו וכענין ברוך המקום כו' וכמ"ש במ"א ודיל' וזהו אלה אלפי' ישמשוני' בבחי' משפי'עי' למטה לומר ברוך כו' וריבוי רבבן קדמוהי' לומר קדוש כמו שהוא בעצמותו קדוש ומובדל בערך מבלתי ישפיל עצמו להיות העולם מקומו כו' ודיל'.

וזהו להודיע לבני האדם גבורותיו. פי' גבורותיו צמצומי' כי הנה מבואר למעלה דאין ערוך כלל בין צרופי' אותיו' השכל לגי' עצמו' ומהו' השכל וא"כ הן הן גבורתיו שיוכל לירד ולהמשך בעשרה מאמרות ולהתחלק לכמה צרופי' אותיו' שונים לאין מספר לצמצומי' הרבי' כו' וזהו ברוך עושה בראשית כי בראשית נמי מאמר הוא שהחכמה והשכל כאשר יתחלק בגילוי' הדיבור יקרא מאמר כי אינו רק אותיו' השכל ולא עצמותו וא"כ הוא בחי' עשי' ג"כ לגבי עצמות' החכמה וזהו עושה בראשית שהראשי' ג"כ בחי' עשי' כו' וכמ"ש כולם בחכמ' עשית כידוע שהאותיו' הדיבור הוא בחי' דומם לגבי השכל ומ"ש לבני האדם בה"א הידיעה כו', בא להורות ענין אחר אשר עיי' תורה ומצות דוקא הוא מודיע לבני האדם כבוד הדר מלכותו וכו' וביאור הדברי' הנה כתי' על הכסא דמות כמראה אדם ויש להבין הלא אין לו דמות הגוף כו' ואיך נאמר עליו ציור אדם בגוף ואברי' כו', אך הענין הוא עיי' בחי' פנימי' אדם דידוע שבאדם התחתון יש בו בחי' פנימיו' ובחי' חיצוניו'

לבני האדם כו'. פי' היא דהאדם, הוא היא הידיעא כו', שהוא האדם הידוע כו' האדם שעל דמות הכסא כו', והוא בחי' תורה, כדכתי' וזאת התורה אדם, וכן כתי', וזאת לפניו בישראל כו', פי' שבחי' זאת, שהוא התורה שנק' זאת כו', היא לפני' בישראל (בתוך הפנימי' של ישראל שהוא האדם ודיל), ופי' שכמו שבאדם הגשמי שלמטה, יש רמיח איברי' ושסיה גידי' כו', כמיכ ממש הוא למעלה, שעל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו כו', שיש בו רמיח איברי' ושסיה גידי', כמראה אדם כו', והוא בחי' רמיח מ'ע, ושסיה ל'ת. שרמיח מ'ע נק' רמיח איברי' דמלכא כו' ושסיה ל'ת, הם נק' בחי' שסיה גידי', שבהם נמשך הדם שהוא הנפש כו'. והענין הוא, דהנה יש בחי' רצון עליון, ובחי' רצון תחתון כו' (רצון העליון, הוא מה שלמעלה מן השכל כו', ורצון תחתון הוא למטה מן השכל שמתהוה מהשכל כנו' במיא ודיל), והתורה היא נמשכה מרצון העליון ביה, כי אוריית' מחכמה הוא דנפקא, אבל שרשה הוא למעלה מן החכמה, שהוא רצון

נוסחא שניה

דהיינו רמיח איברי' הגשמי' ושסיה גידי' שדם הנפש נמשך ומתפשט בהם להחיותם כו' הוא בחי' חיצוני' הגוף ונפש החיוני' בשכל ומדות ומעשה מתפשטת בהם כרצונה לפשוט היד ולהניעו כך ולא כך לפי הרצון והשכל וכן כל כיוצא בזה בכל פרטי הנהגות האיברי' הכל הוא עפי' רוח החיים שבלב שיונק מן המוח כו' ועיקר המוח הוא הרצון כידוע, וידוע שיש ב' מיני רצון הא' חיצוניות הרצון אשר מתלבשת שכל ודעת כמו כל הרצונות שמתפשטים בכל הגוף ואיבריו לילך ברגל ולכתוב ביד ולראות בעין וכדומה הכל הוא עפי' טעם ושכל שיש לו לרצון זה איזה שכל וטעם למה ירצה לילך וכדומה ואם לא אותו השכל והטעם לא הי' רוצה בהילוך כלל והב' פנימי' הרצון אשר הוא למעלה מן הטעם ושכל כלומר שאין הרצון מפני איזה טעם אלא בלתי טעם כלל והגם שיהי' ריבוי טעמי' לסתור הרצון לא ימנע מרצונו בשום אופן מפני שכח הרצון גבוה מאד עד שאין בכח השכל לעכבו מלהתפשט כידוע וזה נק' פנימי' הרצון דהיינו מהות הרצון עצמו כמיו' שהוא ולא כאשר מתצמצם בשכל ומדו' כו' וכמי'ש במיא והנה מכל זה יוכן עיז דוגמא למעלה באדם העליון אשר על הכסא דידוע שהוא בחי' ו' קצוות עליונים דאצי' הנק' אדם להיותו בבחי' ציור קוין ימין ושמאל ואמצע חסד דרועא ימינא דקוד' ביה פי' כח האלקי' דאצילו' הנמשך ויורד להחיו' מאין ליש נק' בשם חסד יד ימין כמשל יד ימין באדם התחתון המשפיע לרוח שפלים כו' והו' כמראה אדם ולא אדם ממש כי אין לו דמות הגוף כו' ועדי' כל פרטי ציור אדם בעין ורגל וכיוצא הכל על ענין ההמשכו' מאצי' לבריאי' יצי' כו' וכידוע אמנם כל זה הוא רק בחי' חיצוני' אדם העליון אבל בחי' פנימי' שבו הו' בחי' רצון העליון ושכל ומדות שמתפשטי' בבחי' רמיח איבריו להיו' חסד דרועא ימינא מתפשטת כך וכך דוקא שזהו עפי' שכל וטעם דוקא

העליון ביה ודיל (ובססיה לית הם היפוך הרצון ודיל). וזהו שמברכי עלי אשר קדשנו במצותיו כו' שנמשכי מבחי קודש העליון כו' וכנו' במיא. והנה יש ג' מדרגו' תורה, ועבודה, וג'ח. תורה, הוא בחי' המשכה מלמעלה למטה כו' (כמשי'ת), וג'ח, הוא ג'כ בחי' השפעה מלמעלה למטה להחיות רוח שפלי' ולב נדכאי' כו'. ועבודה הוא בחי' העלאת מ'ן מלמטה למעלה, שזו הי' בזמן בהמ'ק מעשה הקרבנות כו', דכתי' בהן לרייח ניחויח אשיה להוי' כו', שהוא הכל בחי' עליו' ודיל. ועתה משחרב בהמ'ק תיקנו אנשי כה'ג את התפלה, במקום קרבן כו', שבחי' תפלה, הוא ג'כ בחי' העלאת מ'ן מלמטה למעלה, וכדכתי' אליך ה' נפשי אשא, שירצה ליכלל ביחודו ית' כו', ובחי' תורה הוא בחי' המשכה מלמעלה למטה כהנ"ל. אך איא להגיע לבחי' תורה בלתי התפלה שקודם לכו, כי אורייתא מחכמיה הוא דנפקא כנ"ל. והחכמה היא מאי'ן תימצא, ואיא להגיע לבחי' אי'ן בלתי שימסור נפשו תחלה לה' אחד בתפלה, שעי' המסי'ן דוקא שכתפלה שמבטל רצונו לגמרי

נוסחא שניה

כנ"ל במשל והיינו ענין רמיח מ'ע שהו רמיח איברי' דמלכא אבל הו בחי' פנימי' האיברי' כלומר החיו' הרוחני מן השכל והדעת למה יפעול החסד דיד ימיו כך ולא כך כו' וכדומה זהו ארחות הוי' חסד כו' שבמעשה המצו' כמו צדקה להחיו' רוח שפלי' נק' למעלה גמיח שמתפשט' מחסד עליון להחיו' רוח שפלי' דבי'ע הרי מצות הצדקה למעלה פנימי' היא לגבי פעולת החסד עליון ממש כו' לפי שמצוה לעשות צדקה וכיוצא בזה בכל המצו' עשה להמשיך חסדי' ועדי'ן שסיה לית מניעת המעשה במה שהוא היפוך רצון העליון כו' בבחי' וגבורו' דדרועא שמאלא כו' והו ג' קוין דתורה ועבודה וגמיח כו' ואמנם כללו' ענין המצו' למעלה הוא בחי' פנימי' רצון העליון שלמעלה משכל ומדות הנק' רעוא דכל רעיון כי הגם דאורי' מחכמ' נפק' היינו בחי' חיצוניות הרצון שמתלבש בחכמ' דאוריית' בג' קוין ימיו ושמאל כו' אבל שורש התורה עולה עד פנמי' כתר עליון דהיינו בחי' פנימי' הרצון שלמעל' מן השכל כו' ודיל ולכך או' לפני כל מעשה מצוה אשר קדשנו במצותיו בדרך כלל להורות הכוונה על בחי' פנימי' והרצון שלמעלה מבחי' התחלקו' קוין' ונק' קדש העליון כו' אבל בדרך פרט נחלק' לג' קוין תור' ועבודה וגמיח, עבודה הו הקרבות אשה ריח ניחוח לה' בבחי' העליו' מלמטה למעלה וגמיח בהמשכו' חסדי' כנ"ל ותורה היא קו האמצעי שכלולה משניהם כו', והנה תפלה במקום עבודת הקרבן היא כידוע והאומר אין לי אלא תורה אפי' לתור' אין לו כו' והטעם הוא לפי שנא' והחכמה מאין תמצא פי' החכמה כבר נמשכה בבחי' קוין מימיו כידוע אבל שרש החכמה הוא הרצון כתר עליון הנק' אי'ן וזהו מאין תמצא מציאו' החכמה וידוע דאורייתא מחכ' נפק' פי' שהמצו' המפורשי' בתורה כבר היא עפי' חכמ' עילאה כו' ולכך האו' אין לי אלא תורה כו' מאחר שהחכמה מאין תמצא צריך לקשר נפשו

מפני רצון עליון ביה, אזי מגיע לבחי' איין שהחכמ' נמשכת משם ודיל. וכמארזיל האומר אין לי אלא תורה, אפי' תורה אין לו כו', דמאחר שלא מסר נפשו תחלה בביטול האמיתי כו' אינו מגיע לבחי' האיין כלל, שהחכמ' של התורה נמשכת משם, ולכך אפי' תורה אין לו ודיל. וכדכתבי' יען כי נגש העם הזה, דפי' עיד ובשפתיו כבדוני, ולבו רחק ממני ותהי יראתו אותי כו', וכתבי' שם להלן ואכדה חכמת חכמיו כו' כניל, שאפילו תורה אין לו ודיל. כ"א כשמוסר נפשו תחלה בתפלה כו' שמגיע לבחי' איין שחכמת התורה נמשכ' משם, אז יכול להגיע לבחי' תורה ודיל. וזהו וידבר ה' אל משה לאמור, משה הוא הדעת, שנכאויא מישראל וזהו וידבר ה' אור איס ביה לבחי' משיה' שהוא הדעת של בני, בכדי שיוכלו כאויא מישראל לאמור תמיד, שיהי' אמירתו אותו פ' כו' דומה כאלו היא נאמרה למשה בסניני, שיהי' דבר ה' מלוכב בדברו אותו פ' כו', כי למעלה, הוא למעלה מן הזמן כו' ולכן בכל עת, שא' מישראל לומד איזה פרש' בתורה, שורה בו דבר ה'

נוסחא שניה

תחלה בבחי' אין שרש החכמה ולא יאמר אין לי אלא תורה כו' ואין התקשרו' הנפש בבחי' איין אלא עיי התפלה בהיות כי בתפלה הוא מוסר נפשו באחד בבחי' ביטול רצון דוקא ואז מקשר נפשו בבחי' רצון העליון רעוא דכל רעיון הנק' אין האמיתי וכמיש' אליך ה' נפשי אשא אליך דייקא כו' ואחיכ עיי העלא' זו אל העצמו' ביכולתו להתמשך אחיכ בחכמה דאוריית' שנמצאת מאין ולפי ערך התקשרות הנפש במסינ' באין כו' יהי' ערך ההמשכה של רצון העליון אחיכ בקראו בתורה דמחכמ' נפק' כו' משאיכ תורה בלא תפלה לא תמצא החכמה מאין כיכ וכמיש' יען אשר נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבדוני ואבדיה חכמת חכמיו כו' פי' תפלה בלא כוונה ברעותא דלבא לבטל הרצון במסינ' רק מצו' אנשי' למלומדה כו' בפי' בשפתני' לבד יאמר אחד כו' ואבדיה כו' כי לא תמצא החכמה אלא מאין דוקא כניל לכך תולה אבדינ' החכמה בחסרון הכוונה בתפלה ודיל וזהו להודיע לבני האדם בהיא הידיע' הכוונה על פנימי אדם היינו בחי' הרצון העליון שנמצאו רמיח איברי' כן הוא מודיע עייז בחי' כבוד הדי' מלכותיו פי' כמו שאנו מברכים לפני כל מצוה באיי אלקינו מלך העולם אשר קדשנו כו' כלומר זהו הטעם שהוא מלך העולם לפי שקדשנו במצוותיו כו' שחיצוניו' האדם בהתפשטות אבריו בתנועה כו' אינו אלא עפיי הרצון כניל ודיל.

והנה ארזיל הרחב פיך ואמלאהו בדברי תורה הוא דכתיב דמשמע שמעלה זו מיוחדת לדית בלבד כו' הטעם הוא לפי שהתורה היא קו האמצעי הכלולה מעבודה וגמיח כניל ועולה ומבריה מן הקצה לקצה בחי' פנימי כתר עליון כניל וזהו ואמלאהו בבחינו' השלימות דמלואי' להורות על פנימי הרצון שלימותא דכולא כו' ודיל ואמנם מה שממילא נתמלא בפה המדבר

שדבר בסיני אל משה כו', וכדכתי' ודברי אשר שמתי בפיך, אשר שמתי דברי בסיני בדברי אל משה כו', אז שמתי בפיך שתוכל לאמור בכל עת שיהי' דומה כיום שנאמרה למשה בסיני כו', וזהו דכתי' לאמור כו' כנ"ל שהוא הדבר אשר שמתי בפיך וד"ל. וזהו מ"ד הרחב פיך ואמלאהו כו' שארז"ל פ"ג דברכות ד"כ ע"א, ע"ז בד"ת כתי' כו', פ"י שקודם לכן כתי' אנכי ה' אלקיך המעלך מארץ מצרי' שהוא בחי' יצי"מ שכתפלה שעולי' ממצרי' בעליי' אחר עלי' כו' שזוהי סדר התפלה, הכל בחי' עליו' עליי' אחר עליי', תחלה ב"ש ואח"כ יוצר אור כו', ואח"כ ק"ש וש"ע כו', ואחר העלי' ממצרי' שזוהי המעלך כו' כתי' הרחב פיך שזוהי כתי' בד"ת, שאתה צריך רק לפתוח פיך בד"ת ואנוכי אמלאהו שדבר ה' שורה בתוכו, שתיכף כשיפתח פיו בד"ת או בדי"ס שחמורים מד"ת אזי תשרה בו האור א"ס ב"ה דבר ה' שדיבר אותו הלכה או פ' בסיני. וזהו ואמלאהו כדכתי' ודברי אשר שמתי כבר בסוף כנ"ל, וזהו כאשר דברת כבר לאמור שיוכל כאו"א מישראל לאמרו בכל עת

נוסחא שניה

בד"ת מבילתי הכוונה כו' היינו כמ"ש ודברי אשר שמתי בסוף משמע כבר שמתי כלומר שכבר ירד עצמו' אור א"ס ב"ה ב"י דברות אנכי מי שאנכי כו' ודבריו חיים וקיימי' כו' הושמו אז במה כלומ' ב"י דברות קבועו' לדורות לבניי שכל מי שידבר בפיו דבר ה' זו הלכה קרא את דבר ה' ממש כמו שהוא בעצם דהיינו כמו ה"י בשעת מתן תורה באמרו אנכי כו' וזהו הרחב פיך לבד ואמלאהו מעצמו הדבר ה' ואינך צריך רק לעשות כלי לבד לדיבור העליון שידבר ברוך פיך מפני שזאת נתונה במתנה לכניי משעת מ"ת כו' וגם חושך הגוף לא יחשיך אור האלקי שבדבר ה' שהוא מדבר וכענין אין ד"ת מקבלין טומאה כו' וד"ל והטעם שמעלה זו דלא יחשיך הגוף לד"ת דוקא הוא לפי ששרש התורה גבוה מאוד בבחי' פנימי' כתר עליון דקמ"י כחשיכה כאורה כו' וכאמרו אנכי מי שאנכי כו' וזהו אנכי המעלך מארץ מצרים כו' פ"י כי כל ענין התפלה הוא היסוף זה שצריכה דוקא הזדככו' החומר דקליפת מצרים ולהעלו' נפשו במסינ' בעילוי אחר עליו כמו שנסדרה התפלה במדרגו' העליו' זו אחר זו כמו מבי"ש עד יוצר ומיוצר עד ק"ש כו' וכך זה להעלו' הנפש כי"כ הוא ע"י אנכי מי שאנכי שבתורה וזהו אנכי המעלך כו' וגם אחר התפלה בקראו בתורה אנכי מדבר בסוף כמ"ש הרחב פיך ואמלאהו שהרי שדיבור האדם נעשה רק כלי ומרכבה לדבר ה' שבפיו כנ"ל והרי מבין בעלי' ובין ביריד' רק מחמת אנכי כו' וד"ל.

וזהו ועתה יגדל נא כו'. פ"י ועתה עת ה' מה שמקבלת המ"ל הנק' חיי שעה וע"ת לבד מזיו העליון כו' להיות כי ו' ימי בראשית דאצי' הנה המה המקוריים להמשכו' שיתא אלפי' שני דהוי עלמא וכידוע דכל אלף שנה נמשך התהוו' זמנה מצירוף א' דיום א' עליון הנק' חסד דז"א וכו' וכמ"ש כי

כמו שנאמרה בסיני כניל ודיל. ומה שחמור' ד'ס יותר משל תורה הוא, מפני שע'י העבירו' שעוברי' על המצות שנכתבו בתורה כו', עושי' מסך מבדיל ביניכם ובין ה' כו' כדכתי' עוונותיכ' מבדילי' כו', ולכן ד'ס שהם גדרי' וסיגי' לתורה כו', שהם למטה שעושי' סייגי' לתורה שלא יובדל ויוסתר אור השפע שנשפע למטה כו' כשעוברי' על דבריהם אזי עושי' מסך מבדיל שמבדיל למטה שלא יושפע למטה כו' ולכך הם חמורי' מד'ת עצמן שכשעוברי' על ד'ת עצמן עושי' מסך מבדיל למעלה כו' וכשעוברי' על ד'ס עושי' מסך מבדיל למטה להסתיר אור השפע שלא יושפע למטה כניל והעיקר הוא שיושפע למטה כו', לכך חמורי' הם ד'ס משל תורה וכניל, ודיל.

וזהו ועתה יגדל נא כח הוי' כו'. פי' ועתה, הוא בחי' שית אלפי שני דהוי' עלמא כו', שהם הכל בחי' עליות וירידות כו', ששת ימי המעשה, הוא בחי' ירידות כו', וימי השבת הוא בחי' עליות כו', שכל שבת הוא נק' שבת

נוסחא שניה

אלף שנה כיום א' כו' ונק' ימי בראשית ע'ש שרש השפע שלהם מראשית הוא החכמ' דאצי' כידוע וידוע שמחדש בכל יום מעשה בראשית מאור חכמ' עילא' וכל שבוע ושבוע המה הארו' והמשכו' חדשו' מן אור החכמ' כו' אך עכ'ז המה בבחי' ומדרגה אחת מאחר שכל שבוע אינה אלא בחי' ו' ימי המעשה לבד ויום הו' הוא השבת וא"כ כל יום א' יש בו מהארת יום הראשון של שבוע הראשון בראשית הבריא' כמ"ש ויהי ערב ויהי בקר כו' וכן השבת של כל שבוע הוא שבת בראשית כו' רק שמתחדשי' להמשיך באופני' שונים מידי שבוע כו' וטעם הדבר יובן ע"מ מבשרי אחזה מן השכל יומשך לזכות במדה שבלב פעמי' באופן זה ופעמי' באופן אחר והכל א' בשרשו וכן לחוב נמדת גבורה כו' ואמנם שכל וסברא חדשה יוליד חדשות במדות ח"ג באופן חדש שלא היו מקודם לגמרי וכו' ודיל. וכמ"כ יובן אשר חו"ב תרין ריעי' שבאצי' מוליד' חו"ג וכל ימי המעשה מאור א"ס המצומצ' בחו"ב והו' הנק' ימי בראשית וגם שנתחלקו לכמה פרטי פרטי' דכל ימי השבוע דכל שית אלפי שנה דהוי' עלמא כללותם בשרשם בבחי' אצי' הוא רק בחי' ומדרג' אחת ולכך כל שבת הוא שבת בראשית ממש רק שהוא מפרטי פרטי' וכדומה אבל כאלף הו' יאיר מוחי' חדשי' לגמרי בחו"ב דאצי' מה שלא היו מקודם לגמרי והוא בחי' עצמו' אור א"ס שבתחלה ולא כאשר הוא כבר מצומצם בהם בראשית האצי' וכו' וזהו כי אתה אבינו וכמ"ש במ"א בארוכ' ודיל. וזהו ועתה יגדל נא עתה שכל ימי עולם דהוי' עלמא הוא רק כמו רגע קטן לגבי עצמו' ומהו' אור א"ס שבחו"ב כו' מאחר דשית אלפי שני הם רק בחיני' ומדרגה א' ממדרגו' הרבו' שיוכלו להסתעף מאור א"ס שבחו"ב כניל ודיל. ויגדל נא ע'ת הזאת כיו"ד רבתי' כו' הענין הוא שיתברך תוספת ברכה ושפע בהארו' יג מדהיר ארך אפים ורב חסד כו' במיל דאצי' שנק' אדני' כי

בראשית כו' כשבת הראשון ששבת מכל המעשי' כו' (שמחדש בכל יום כו'), יגדיל כו', פי' שיוגדל בבחי' הגדלה ויומשך מבחי' י' רבתי דיגדיל כו' שממנו נמשך בחי' האר"ך אפי"ם ורב חסד להיות נושא עון כו', כי הוא בחי' נעלה מאד שגם חשך לא יחשיך כו' ולילה כיום יאיר כו', לכך הוא נושא עון, שבחי' גבוה ונעלה יכולה לישראל יותר למטה מטה (כנ"ל במ"א ע"ש), וזהו יגדיל נא שיומשך בחי' ההגדלה מ' רבתי דיגדל למטה, להיות נושא עון ועובר על פשע כו' וד"ל. ועיקר פי' יגדל שיומשך מבחי' שמו הגדול דהיינו ע"ד יהא שמי' רבא מברך, כאשר דברתי לאמור כ"ת לע', סלח נא כו' פי' כי סליחה היא בחי' התגלות הרצון שכשמוחל לו על אותו עון אזי מתגלה רצון אליו בהארת פנים כו' (כנז' במ"א), וזהו סלח נא שיתגלה הרצון עליון ב"ה, שהוא בחי' א"א כנ"ל, כגודל חסדך, הוא בחי' חפץ חסד הנ"ל שהוא נושא העון ועובר על הפשע וד"ל. וזהו כוונת רז"ל כל העונה אמן

נוסחא שניה

אנת אשתמודע אפיז על כולא כידוע שהוא עניז כח הפועל אלקי בהנפעל דבייע כמ"ש לכבודי בראתיו כו' ויגדל הכ"ח דאדני' בהארת א"א כו' ע"י היוד רבתי שהוא חכמה שבאי"ן עצמו שהוא יוד גדולה והיינו בחי' חכמה שבכתר הנק חכמ' סתימא' כידוע שממנו נמשכו י"ג תיקוני דיקנא כו' והטעם להגדלה ותוספת זה הוא לפי שכבר דברתי לאמ"ר פי' כנ"ל מאחר שכבר הושם בפי כנ"י דבר ה' שמעצמו' אור א"ס ב"ה כאמרו אנכי כו' מבלתי יגרע אורו מכמות שהיא וכמ"ש ודברי אשר שמתו כו' א"כ כבר האירו י"ג מדה"ר ארך אפי' כו' בחי' אי"ן דחכמ' למטה בכנ"י ועתה יגדל נא להאיר כח המ"ל כאשר כב"ר דבר"ת והארת בהם כו' וד"ל.

וזהו העונה איש"ר מברך בכל כחו קורעין לו גז"ד של ע' שנה, פי' שמי' רבא הוא שמו הגדול שהיא עמו עד שלא נברא העולם הוא ושמז' בלבד כו' והיינו בחי' אנכי מי שאנכי כו' פנימ' כתר עליון רעוא דכל רעיון כנ"ל שהגם שאינו רק בחי' מ"ל דא"ס עצמו' אבל התפשטו' זו בחי' א"ס ממש היא כו' וכשנאצל ונברא העולם שמו הגדול הזה שנתפשט בלי גבול האיר בצמצום להיות' ראש וכת"ר להם כידוע ומבואר בכתבי האריז"ל וכשאנו אומרים יהא שמי' רבא מברך פי' שיבא ממנו תוספת ברכה וגילו מכמו שהי' מצומצם בראשונה מן ההעלם לגילוי כנ"ל וזהו בכל כחו פי' בכל כחו העלם שקודם הצמצום דשמי' רבא הרי הוא מתצמצם להיות כתר לנאצליים כו' וד"ל וכענין יגדל נא כח כו' דע"י יוד רבתי דמבואר למעלה שהוא ע"י חכמ' שבאי"ן עצמו' וכו' והיינו ע"י התורה שהרי מבואר למעלה בענין להודיע לבני האדם גבורותיו כו' והטעם הוא לפי שהתורה נק' עוז שנא' ה' עוז לעמו יתן ואין עוז אלא תורה כו' והיא הנותנת כח ועוז לשמי' רבא לבא בבחי' גילוי בתוספת ברכה והמשכה וזהו בכל כחו דשמי' רבא שהיא התורה

יהשיר מברך כו' בכל כחו כו', פי' שמי' רבא הוא בחי' הוא ושמו בלבד (שהי' קודם שנברא כו') ובכל כחיו הוא התורה, שנק' עוז וכח כדכתי' ה' עוז לעמו יתן כו', ואז קורעין לו גזי' של ע' שנה כו', פי' ע' שנה הם הע' אומות שישנן בכא"א מישראל, שהם ז' מדו' הרעו' וכל מדה כלולה מי' כו', ועי' שיקרא אמן יהשיר מברך בכל כחו כו' יהי' קורעין לו גזי' של ע' שנה. שיקרע אותם וישברם לאתכפייא לסטיא כו', וכדכתי' כהמס דונג מפני אש כו' ודיל.

ובזה יובן מארז"ל אם אין יראה אין חכמה, ואם אין חכמה אין יראה כו', פי' אם אין יראה עילאה שהוא בחי' מיל דאיס שהוא בחי' שמי' רבא הנ"ל, אין חכמה דאצי' שלמטה הימנה וז"ל, ואם אין חכמה דאצילות אין יראה תתאה שהוא מלכות דאצילות שלמטה הימנה, שזוהי בחי' ד' אותיות

נוסחא שניה

כו' ודיל. וביאור הדבר יובן עפי' הנ"ל דהגם דאורי' מחכמ' נפק' שרשה עולה עד פנימי' הכתר הנק' רעוא דכל רעוין והיינו שמו הגדול כנ"ל וא"כ יש ביכולתה ליתן לשמי' רבא תוספת כח ועוז להמשך בבחי' גילוי יותר כו' ועוד לפי שמיימינו אש דת למו שהתורה ניתנה בבחי' וגבורה ג"כ אש שחורה ע"ג אש לבנה כו' והיינו מבחי' גבורו' דחיס' שיגדל עוז וכ"ח מצד בחי' הגבורו' דחכמ' שבעתיק הנק' יד החזק' שעשה משה כו' וזהו העוז הגדול להיות נוספת ההמשכה אף שאין התחתונים ראויים כמו ארך אפים כו' להיות נושא עון כו' וידוע דעון ופשע הוא פגם דקליפו' הנק' חושך ונושא עון ענינו הוא שיומתקו ויתהפכו לטוב ע"ד זדונו' נעשו כזכיות ואיך יהי' סדר ההשתלשלו' משתנה כ"כ עד שחשך יאיר כו' אין זה כ"א מחמת רוב הארה חדשה מלמעלה מכל ההשתלשלו' דתחלה וסוף כתר ומ"ל כו' וזהו סלח נא כגודל חסדך פי' סלח הוא התקבלות הרצון למחול למי שעבר רצונו ולקבלו ברצון ואין זה כ"א מצד גודל החסד שלמעלה מהשתלשלו' כו' ודיל. וזהו אם אין יראה אין חכמה אם אין חכמה אין יראה ושניהם אמת כי יש יראה שלמעלה מן החכמ' והוא בחי' מיל דאיס הנק' שמו הגדול וזולתה אין חכמה כי החכמ' מאיין תמצא דוקא כנ"ל ויש יראה שלמטה מן החכמ' והוא החכמ' אשר היא ראש ומקור למיל דאצי' הנקרא יראה תתא' כי אבא יסד ברתא וכמ"ש ה' בחכמ' יסד ארץ כידוע ודיל. וענין קורעין לו גזי' של ע' שנה הנה ידוע דע' אומות שרשם מז' מדות הרעות הכנעני והחתי כו' שנפלו מז' מדות דקדושה האלקי' ונק' ע' שנה כו' והקריעה היינו ביטולם לגמרי מפני תקבורת הגילו אלקו' בארך אפים ורב חסד כו' עד שגם חושך לא יחשיך כו' ואז נקרעו ונהפך הרע לטוב וכמ"ש כהמס דונג מפני אש כו' שנימס ממש כן יאבדו לגמרי מפני אלקים כי אתהפך מרירו' למיתקא וגם מהותם ממש הראשון אבד כו' וכענין נושע עון ממש כו' שהזדונו' נעשו זכיו' כו' וזהו

דש' הוי' י' יראה עילא' כו' כמשנית במ"א ע"ש. וכמשיית לקמן שזוהי סדר ההמשכה ממלכו' דא"ס שהוא בחי' שמי' רבא, למ"ל דאצילות שהוא בחי' שם סתם כו' וד"ל (ע' לקמן). וד"ל.

 נוסחא שניה

קורעין לו גזר דינו הוא המות המשתלשל מצד הרע דמדו' הרעות כו' כידוע ומה שתלה ענין הקריעה שלהם בעונה יהא שמי' רבא מברך כו' מבואר שהוא מפני עוצם תגבורת הגילוי יותר מכפי המצומצם עפ"י ההשתלשלות כנ"ל וד"ל.

בעוהש"ת, יום א' בבוקר פ' קורח. ביאור על התורה ברבים הנ"ל.

ולהבין שרשן של כל הדברים הנ"ל, צ"ל תחלה, ענין קו המד"ה שנו' בזוה' כו', שנק' בוצינא דקרדונתא כו', ופי' שק"ו המדה, הוא בחי' הקו וחוט הנז' בע"ח כו' שנמשך מאור א"ס ב"ה כו', שהוא נמשך ויורד בתוך כל הי"ס כו', והוא נק' קו המדה כו'.

והענין הוא, שלכך נק' בחי' ק"ו המדה כו', שהוא מודד לכל גי"ס שיוכלו ליאצל בחי' י"ס מאור א"ס ב"ה, פי' כי אור א"ס ב"ה כשמו כן הוא, שהוא בחי' א"ס ממש בלי גבול ותכלית כלל ולכך א"א שיאצל ממנו בחי' י"ס (בבחי' התחלקו' ל"ס כו') בלתי שיהי' קו המד"ה, כי בלא הקו

 נוסחא שניה

להבין שרש כל הדברים הנ"ל. הנה ידוע דבוצינא דקרדונתא הוא קו המדה כו' וביאור הדבר היינו להיות כי בחי' א"ס הוא שאין סוף להתפשטותו כמו שאין לו תחלה כו' וא"כ כשרצה להאציל י' ספירו' כידוע הי' התפשטות האצ"י בבחי' א"ס גם באצ"י פרטי עד שלא הי' מציאו' אצילו' ספי' השני' כלל כמו כאשר שנאצלה מאור א"ס אור החכמ' הית' התפשטו' אור החכמ' בלתי מוגבלת כלל כלומר שהי' כל המסתעפי' ממנה מעילה לעילה הכל ממציא'ו חכמ' ולא ממציא'ו מהות אחר וגם לא הי' כלות השפע כלל ממנה עד שכאשר רצה המאציל להאצ"י ספי' חסד וכדומה ושתומשך מן

המדה, אזי כשהי' נאצלה בחי' חכמ'ה כדומה הי' נמשכ' והולכת בבחי' א"ס ממש, שלא הי' פוסקת כלל בלי גבול כלל, ולא הי' אפשר שיאצל מדה אחרת שלמטה הימנה, כי לא הי' פוסקת כלל בחי' חכמה מלהתמשך, שיוכל ליאצל בחי' מדה אחרת שהוא מדת חסד כדומה שלמטה הימנה כו', ולא הי' אפשר כלל אז שיומשך מאור א"ס ב"ה בחי' י"ס בבחי' התחלקו' [מעלה ומטה כו'] שתיכף כשהי' נמשכ' בחי' חכמ' לא הי' פוסק' מלהתמשך ולא הי' באפשרי שיומשך בחי' מד' אחרת שלמטה הימנה והי' רק בחי' חכמה כו' וד"ל] כלל כנ"ל וד"ל. ולזה הוא הק"ו המדה, שהוא המודד כל הי"ס בבחי' מדה כו', פי' שהמדידה שלו הוא בחי' צמצום והסתר, שכשנאצלה מבחי' חכמ'ה כו' אזי הוא מודדה שיהי' נמשכת בבחי' מדה וגבול כמה במדה יומשך ליאצל מדת חכמה ולא יותר, שלא יהי' נמשכת בלי גבול כו', כ"א תיכף כשכלה שיעור מדתה של המשכת חכמה אזי הוא מסתיר את אור החכמה שיפסוק מלהתמשך עוד ויתחי' להתמשך מדה אחר' שהוא מדת חסד שלמטה הימנה כו'. וכן במדת חסד, הוא מודדה בשיעור מדה כמה יומשך מדת חסד, וכשנמשך מדת החסד כשיעור מדתו אזי הקו המדה הוא מסתיר ומצמצם את אור החסד שיתפסק מלהתמשך עוד, ויתחיל להתמשך מדת גבורה שלמטה הימנה, ועד"ז הוא בכלול, וזוהי ענין הקו המדה כנ"ל, שהוא עושה שיוכל להתמשך מאור א"ס ב"ה שכשמו כן הוא בלתי גבול ותכלית כו', בחי' י"ס בחי' התחלקו' כו', והוא כנ"ל שהוא מודד כל א' במדה כמה יומשך כו' ולא

נוסחא שניה

אור החכמה דרך עילה ועילה כידוע הי' צ"ל בחי' צמצום והסתרת אור בעצמו' המאציל לומר עד כאן ואצל אור החכמ' ולא יותר בכדי שיכלה שפע אור החכמ' ויוכל להיות מציאו' אצילו' ספי' החסד שאינה ממהות החכמה כלל אלא מהות אחר לגמרי ואם לא הי' צמצום להסתיר אור המאציל כו' הי' הכל בבחי' החכמה לבד ולא מציאות אחר כלל וד"ל. ויובן זה עד"מ גשמי באדם התחתון כאשר ימצא שכל חדש מכח המשכיל שלו ואותו השכל והסברא יחייב לפסוק איזה דבר אם לזכות או לחוב וכדומה הנה כל זמן אשר יטרד בהמציאות הסברא לא יהי' פנאי למציאו' החיוב או הזכות שמסתעפי' ממנה וצריך לפסוק מחשבתו מאותו השכל והסברא וישים לבו אל החיוב שיוולד ממנה הרי אותו הכח שיוכל להפסיק בעין אותו השכל ולהוליד החיוב הוא בודאי מכח המשכיל עצמו שביכולתו לקמץ או לפשוט בשכל שימצא כרצונו על כן ברצותו את החיוב הנולד מן השכל יעצור אותו מלהתפשט עוד כו' ועצירה והעכבה זו הרי הוא ע"י בחי' צמצום גדול שבמשכיל עצמו שמעכב ועוצר ומצמצם א"ע לבלתי ימצא את השכל עוד כו' והרי זה ממש כמשל הבונה באבנים ועצים שימדוד באמה באבנו עד כאן יתפשט אבן זה ולא יותר ובאמת הבנין שביד' המודד כל אבן ואבן בהבנותם הוא גומר כל מעשה הבנין להאריך כאן ולקצר כאן וכדומה ואז יופי הבנין

יותר שמצמצם ומסתיר אורו ומתחיל להמשיך המדה אחר' כו' כנ"ל. משא"כ זולתו לא הי' אפשר להתמשך כלל מאור א"ס ב"ה בבחי' ההתחלקו' ל"ס כנ"ל כו' וד"ל.

אך צ"ל משנ"ל, שהקו המדה הוא נמשך ויורד בתוך כל הי"ס כו', איך שייך בבחי' שלמעלה מן המקום כו' בחי' מעלה ומטה כו'. והענין הוא, שאין הפי' של בחי' מעליה ומטה, שלמעלה שהוא בבחי' מקום ח"ו, כ"א הפי' של מעלה ומטה שלמעלה, הוא בבחי' מדרגה כו', שבחי' חכמיה הוא נעלה במדרגה מבחי' מדת חסד שהוא למטה ממנה בהדרגה כו'. וכן מדת חסד, היא נעלה בהדרגה ממדת גבורה שלמטה הימנה במדרגה, וכן בכלול הפי' של בחי' מעלה ומטה, הוא הכל בבחי' ההדרגה שזו נעלה במדרגה מזו כו' כנ"ל וד"ל.

ובזה יובן היטב (משנ"ל בתורי') הפי', ועתה יגדל נ"א כ"ח ה' כו'. פי' יו"ד סתם הוא בחי' חכמה דאצי', ויו"ד רבתי הוא בחי' חכמה סתימאה דא"א שלמעלה מאצי', כי חכמה דאצילות, היא מתפשט' בל"ב שבילין אל בינה כו', משא"כ חכמה סתימאה דא"א שלמעלה מאצילו' (כנז' במ"א) כו', וזוהי בחי' יו"ד רבתי שביגד"ל נא כו', שהוא בחי' מ"ס דא"א שלמעלה מאצילו' כו', והוא בחי' קו המדה הנ"ל, שהוא בחי' גבורה דעי' שמתלבש

נוסחא שניה

על תכלית כוונתו כו' והרי מדידה זו לא הית' מפני קטנות יכולתו להאריך במקום שקיצר אלא מפני רצונו לתכלית היופי באופני' המדידה כו' כמ"כ בחי' יחידה שבנש' שמצמצמת ומודדת שכל ומדות באופני' שונים מדידה זו נק' בשם קו המדה לצמצם בעצמות ולהאריך ולקצר כפי רצון הנפש כו' ולא מפני מיעו"ט היכולת כלל וד"ל. וע"ד משלי' האלו יוכן למשכיל למעלה באצילות חכמה ומדות עליוני' מעצמות המאציל לא היא בחי' התחלקותם להיו' החכמה בפ"ע והבינה בפ"ע ומדו' מסתעפים מהם כו' אלא כח הראשון הי' מתפשט לבדו אבל ע"י בחי' קו המדה שבעצמו' המאציל שציצם אורו בשביל הכוונה בסוף מעשה האצילות כו' נתחלקו והי' בחי' כלות השפע בחכמה ע"ד שיאצל אחריו מהות המדו' וכדומה וד"ל. ובכל זה יובן שרש הדברים שנזכר למעלה איך שנתחלקו י' מאמרות מאחד כו' וד"ל.

והנה שרש ענין ועתה יגדל נא כו' יוד רבתי כו' ובכל כחו דשמי' רבה כו' היינו בחי' חכמה סתימאה דאריך שהוא יוד גדול ע"ש גדלות החכמה להיו' כי בחי' אריך סוף עולם הא"ס וראשית הנאצלים כידוע וחכמה שבו ג"כ בבחי' א"ס עדיין וזהו שמו הגדול שהי' הוא ושמו בלבד קודם האצי' דהיינו כל כחו' דשמייה רבא כו' הוא בחי' מ"ל דא"ס ראשית הקו והחוט

במיס דאי' (כנו' במיא עיש) ודיל. וזהו יגדיל ניא כו', שיומשך מן ראשית הקו שלמעלה (שהוא י' רבתי דיגדל כו'), שישראל יכולי' להמשיך מן ראשית הקו, מפני ששרשן הוא מראשי' הקי', כי ישראל עלו במחשבה קדומה כו'. כאשר דברית' לאמור' כו', פי' זה הכח שיש בישראל להמשיך מראשית הקי' הוא עיי' בחי' דברית' לאמור', כנ"ל בתורה כו', ופי' כי משיה' הוא בחי' יסוד אבא. וזהו וידבר ה' אל משה כו' שה' הוא בחי' אור איס ביה שמתלבש ביסוד אבא, שהוא משיה', והוא מדבר אל משה כו' כנ"ל. דבר אל בניי לאמור'. פי' בניי הם בחי' נויה, שמשם נמשכי' כניי, והי' המשכה שנמשכ' מאור איס ביה אל משה שהוא בחי' יסוד אבא, נמשכה למטה אל בניי שהם נויה שמשם מקור כניי כו' בכדי שיוכלו אחיכ כניי לאמור' כו' כנ"ל בתורה, שלעולם כשישראל אומר פ' זה כו' בפיו אזי שריר' דבר ה' שאמר פ' זו למשה בסיני ששוה היא ממש לעולם שישראל אומר פ' זו כאלו היא נאמרה למשה בסיני כו', והוא מפני כשהי' דבר ה' של זו הפ' נמשך לבחי' משה שהוא בחי' המשכת אור איס ביה לבחי' יסוד אבא כו' כנ"ל, אזי נתמשך האור איס ביה עוד למטה אל בחי' בניי שהם נויה מקור כניי, והוא בכדי שיוכלו כניי אחיכ לעולם לאמור פ' זו וישכון בתוכם דבר ה' שהוא אור איס ביה כמו שנאמרה אז למשה בסיני, מפני שאז שנאמרה פ' זו למשה נאמרה ונמשכה גם לבניי שהם נויה שהם מקור כנניי (והיו בניי גיכ אז באמירתם למשה ודיל), לכך יכולי' לעולם לאמור אותו פ' כו' והיא שוה אז כאלו

נוסחא שניה

ופנימיותו משאיכ שם סתם הוא סיום הקו וחצוניותו כאשר כבר נתפשט ונעשה ראש לנאציל כו'. וביאור הדברים הנה ידוע דגילוי הרצון הוא בחי' מ"ל שבו והוא מתחלק לג' קוין ימין ושמאל ואמצע שהוא חח"נ בנייה דתיי פי' מחמת גילוי רצונו ימצא לו טעם ושכל למה ירצה ולפעמי' לזכות ולפעמי' לחוב כו' וזה הגילוי הרצון הוא מקור ההתחלקו' לחו"נ כו' אבל פנימיו' הרצון הוא למעלה מהיות מקור להם עדיין שאינו אלא העלם כח הרצון וחכמה שבו מכונה בשם חכמה סתימא' שכל נעלם להעלם הרצון כו' ועיי' נאמר והחכמה מאיין תמצא פי' החכמה שבקו ימין להטות שכל וטעם כלפי חסד או לחוב לחייב עפי' שכל שבקו שמאל כו' הכל ימצאו מאין ליש ממקורא דכולא איין והוא בחי' הרצון הנעלם כשיבא לידי גילוי וזהו תמצא משאיכ קודם הגילוי עדיין הוא בבחי' אין ממש דהיינו ביו"ד רבתי שבכת"ר שרש דרש לבחי' גילוי הרצון ודיל וזהו ענין שמו הגדול הוא בחי' עצמו' הנעלם הרצון קודם שיבא לשם התחלקו' קוין ימין ושמאל כו' והגם שאינו אלא בחי' התפשטו' בלבד מעצמו' האמיתי' כי גם כל מהות הרצון הוא התפשטו' הנפש עצמה ולא מהותה ממש כידוע עכ"ז בחי' התפשטות זו היא בלתי מוגבלת בגדר התחלקות קוין עדיין לכך נק' שמו הגדול שמתפשט בלי גבול ומדידה בקו המדה הנ"ל משאיכ בחי' סיום הקו היינו גילוי הרצון שבא

נאמרה למשה בסיני, כנ"ל. כי למעלה אין שם בחי' זמן כי שם הוא למעלה מן הזמן כו', ולכך שוה לעולם כשישראל פ' א' שנאמרה בסיני כאלו היום נאמרה כו' וד"ל. משא"כ הגוי מא"ה אף שיאמר אותו פ' בפיו כו' לא ימשיך הדבר ה' שדיבר זו הפ' בסיני כו' והוא כנ"ל, שדייקא ישראל ממשיכי' לעולם כשמדברי' בדי'ת את דבר ה' שדיברה זאת בסיני כו', מפני שישראל היו ג"כ בעת שנאמרה למשה כנ"ל שזהו דבר אל בני כו' בכדי שיוכלו אח"כ לאמור כו' וד"ל. משא"כ או"ה וד"ל. וזהו מ"ד ודברי אשר שמת' בפ"ך, אשר שמת' ככה בעת שנאמרה למשה בסיני אז שמת"י שתוכלו אתם לאמור כנ"ל וד"ל. והמשכתם זו שממשיכי' ישראל בעסקם בדי'ת את אור א"ס ב"ה המלוכש בה הוא ע"י בחי' מס"נ שיש בכאוי"א מישראל בכח ובפועל כו'. שהוא בחי' מסירת הרצון וה' אחד שמבטל רצונו מפני רצון העליון ב"ה, והוא בחי' לאתכפ"א סט"א, כמו שהוא אינו רוצה ללמוד והוא כופה א"ע בע"כ ולומד, וכה"ג הוא הכל נק' בחי' מס"נ שמבטל רצונו מפני רצון עליון ב"ה, דמה לי קטלא כולו או קטלא פלגא כו', (הו שכו"פ א"ע מעט או רב הכל נק' בחי' מס"נ דמה לי כו'), ועי"ז הבחי' מס"נ שיש בכאוי"א מישראל כו' יכולי' הם להמשיך מראשית הקו של אור א"ס ב"ה, כי ע"י הביטול שלהם במס"נ הם מגיעי' לבחי' אי"ן שלמעלה מהחכמה, כי החכמה מאי"ן תמצא שאי"ן הוא למעלה מהחכמה כו', שהוא בחי' ראשית הקי"ו כו' ומשם ממשיכי' ישראל שע"י ביטולם במס"נ הם מגיעי' לבחי' האי"ן שלמעלה מחכמה כו'

נוסחא שניה

במדידה כך ולא כך הוא בחי' חיצוניו' השפע מח"ס כאשר מתלבש בו קו המדה הנקרא בוצינא כו' כנ"ל ונק' שם סתם ע"ש שהוא כתר ומלכות דאצי' סוף כל דרגין שהיא באמת מודדת ממש גבולי הנבראי' כו' כי נעוץ תחלתן בסופן וסוף מעשי כו' אבל בחי' פנימי' א"א מצד שהוא סוף העצמו' היינו בחי' פנימי וראשית הקו אינו בכלל כתר עדיין להקרות תחלה לסוף וזהו הי' הוא ושמו בלבד וד"ל.

ושרש ענין להודיע לבני האד"ם גבורותיו כו' הנה האדם בהא הידיעי' הכוונה על אדם העליון בחי' א"א שרש אדם התחתון בחי' ז"א דאצי' כי פ"י אד"ם היינו אדמה לעליון ופנימי' א"א דומה לעליון בחי' עצמו' המאציל כנ"ל כמה שהוא למעלה מבחי' קו המדה כו' כמו שאור א"ס עצמו הוא שלימותא דכולא כו' ולהיות ג"כ לאחר התחלקותו בבחי' קוין חח"נ מימין כו' ע"ד המ"ל להיות כי נעוץ תחלתן בסופן כנ"ל על כן ביכולתם להמשיך בחי' האר' עצמו' המאציל גם בשם סתם הוא מ"ל דאצי' מפני שהוא למעלה מן התחלה והסוף ביכולתו לחברם עד שיהא שמו הגדול מבורך בבחי' גילוי בשם סתם כו' וזהו ענין עונה איש"ר מבר"ך כו' וד"ל וזהו לבני האד"ם גבורותיו פ"י בני האדם הנ"ל הן י"ס דז"א דאצי' שהוא בחי' צמצום

שהוא בחי' ראשית הקו וד"ל. וזהו ועשיתם אתים אתים כתי' שישראל ממשיכי' (בעסקם בד"ת כו') מראשית הקו כניל וד"ל.

וזהו מ"ד להודיע לבני האדם גבורותיו, וכבוד הדר מלכותו. פי' האי' דהאדם הוא האי' הידיעה שהוא האדם הידועי האדם, שעל הכסא מלמעלה, וכדכתי' ועל דמות הכסא דמו' כמראה אדם עליו מלמעלה כו'. וזהו האדם, שהוא אדמ"ה לעליון ששרשו הוא ממצחא דאי'ק שלמעלה מאצילו' כו', ופי' שעולם התהו הם ז' מלכי' שמתו כו' כדכתי' אלה המלכי' אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך בישראל, שהם הז' מלכי' קדמאי' של עולם התהו שמתו שנשברו הכלי' כו', ונפלו לש' בין (ומשם נמשכו ג' עולמו' בי"ע כידוע), ועולם התיקון הוא עולם האצילות שהוא בחי' האדם, שהוא שם מ"ה דתיקון שהוא אדמ"ה לעליון ששרשו הוא ממצחא דאי'ק שלמעלה מאציו' כו', והוא בחי' מלך הח' שהוא התיקון כו' (שז' מלכי' דתהו מתו והמלך הח' הוא התיקון כו') והוא מלך הד"ר ושם עירו פאר ושם אשתו מהטבאל כו', שהוא נק' ישראל כו' (ואותו הז' מלכי' שמתו הם לפני מלך כו' בישראל וד"ל) ולכן נק' אדם שהוא כציור האדם ברמ"ח איברי' ושס"ה גידי' כו', שהוא בחי' מ"ה דאציו' שמתחלק לג' קוי"ן ימיו ושמאל ואמצע, ס"ו ימיו הוא חת"ו, וק"ו שמאל הוא בג"ה, וק"ו אמצעי הוא דת"י כו', שהוא למטה בחי' תורה ועבודה וג"ח שהם ג' קוי"ן הנ"ל, תורה הוא בחי' קו

נוסחא שניה

וקיצור גדול מן אריכו' הי"ס דכתר שלמעלה מן החכמה ולכך נק' זעיר אנפין כידוע וכדי להודיע להם גבורותיו היינו תוספת ההארה מבחי' שמו הגדול שע"י הגדלת כח דיוד רבתי הוא כניל והן הארו' י"ג מדה"ר כידוע שנק' בשם גבורות כו' היינו ע"י גילוי כבוד הדר מלכותו פי' הד"ר הוא מלך השמיני' שנק' הד"ר כו' והוא שם מ"ה שרש התיקון דאדם דאציו' ושרש שרשו באדם העליון הוא בחי' שם מ"ה החדש שממצחא דאי'ק כו' וכידוע וזהו הדר מלכותו מ"ל דאי"ס הנק' שמו הגדול כניל שהיא ראשית הקו כשיאיר בשם מ"ה באדם העליון להיות מתחלק לקוין כציור אדם כו' עד אדם התחתון אזי בואת יחבר שמו הגדול במ"ל דאציו' שם כי מ"ה מחבר האי"ן עד הי"ש וד"ל. משא"כ כשהי' מלכותו בלא תיקון דקוין כמו ז' מלכי' קדמאי' הי' בחי' הסתלקו' בעצמו' המאציל ולא הי' מתחבר למטה בסוף כל דרגין להיות נעוץ תחלתו בסופן וכמ"ש וימלוך וימת כו' וכמ"ש במ"א וד"ל.

ועתה יובן שרש ענין הרחב פיך ואמלאהו כו' בהיות כי התורה נתחלקה ג"כ לג' קוין תורה ועבודה וגמ"ח ובכללו נ"י הן כהנים לויים וישראל' הלוי' מתלהבי' ברשפי' אש ההסתלקות מלמטה למעלה והכהן ממשיך בחסד מלמעלה למטה וישראל כלול משניהם העלא' והמשכה כו' וכן

אמצעי, והוא בחי' המשכה מלמעלה למטה, וג"ח הוא גי' בחי' המשכה מלמעלה למטה, רק ההפרש ביניהם הוא, שתורה היא באמצעותא, והיא בחי' המשכה פנימית מלמעלה למטה וג"ח הוא בחי' המשכה חיצונית שנמשכ' מלמעלה למטה וד"ל, ועבודה הוא בחי' העלא' מ"ן שמלמטה למעלה, שהוא בחי' לוי' שמעלי' מ"ן בגבורו' רשפי אש, שטבע האש לעלו' מלמטה למעלה, משאיכ' מים ונהרו' כו' וד"ל, מלמטה למעלה, כו' וד"ל. שלמטה בישראל יש גי' בחי' התחלקות ג' קוין הנ"ל, והם כהני"ם, ולוי"ם, וישראל"י (ובחי' לוי' הוא בחי' עבודה כנ"ל), וד"ל.

ובזה יובן היטב הפ' הנ"ל, להודיע לבני האד"ם כו', שהאד"ם הוא בחי' ש' מ"ה דאצי' שהוא אדמה לעליון שנמשך ממצחא דאי"ק, שלמעלה מאצי' כנ"ל, שהוא המלך השמיני, הדי'ר וש' עירו פעי' כו' וכנ"ל שהוא מלך ישראל כנ"ל, וזהו וכבוד הדי'ר מלכותו, פי' שיומשך מכבוד הדי'ר מלכותו שהוא המלכו' דהדי'ר כו' שהוא בחי' מ"ל דאי"ס ב"ה, לבחי' מ"ל דאצי' כו', והמשכה זו הוא ע"י ישראל שלמטה שהם ממשיכו' מראשית הק"ו (שהוא מ"ל דאי"ס ב"ה) ע"י עסקם בגי' בחי' הנ"ל שהם תורה ועבודה וג"ח (שהם ג' קוין כנ"ל) וד"ל. וזוהי משנ"ל בתורה הפ', הרחב פי"ך ואמלאהו, וארז"ל בד"ת הוא כתי' כו', פי' הרחב פי"ך וגו', שישראל הם למטה, בבייע כו' ובייע נתהוו משבירת הכלי' שנפלו לבין כנ"ל (וכמשנ"ת במ"א ע"ש).

נוסחא שניה

מצות נתחלקו לג' קוין עבודה כל בחי' העלא' מ"ן שע"י מצות כמו קרבנות כידוע וכל מיני המשכות אלקו' ממנו ע"י מעשה החדס והצדקה להחיות רוח שפלי' מעורר למעלה המשכו' חסד עליון וכו' והתורה היא קו האמצעי כלולה משניהם והנה ידוע דקוד' ב"ה וישראל ואוריית' תלת קשרין הן כו' ושרשן אחד במחשבה סתימא' דאי"א כי שרש ז"א בא"א ושרש ישראל עלה במחשבה וכן שרש התורה היא מנובלות חכמ' עילא' כו' ולהיות כן בכח כולם לעלות עד שרשם האמיתי הוא בחי' יוד רבתי הנ"ל הנק' שמו הגדול והוא אין של החכמ' כנ"ל. דהיינו ישראל ע"י ביטול רצונם בתפלה במסינ' להתקשר ולמסור נפשו באחד הוא בחי' אי"ן האמיתי שמו הגדול כו' ועושי' רצונו שיבא עי"ז לידי גילוי בקו המדה כו' לחדש בכל יום מעשה בראשית כו' בקוין ימין ושמאל כו' וכן ע"י מצות מעשיו' כל היום ממשיכו' פנימי' רצונו לידי גילוי כמ"ש במ"א אך יש הפרש בזה דע"י מצוה גמ"ח ועבודה נמשך מחיצוניו' הקו לבד אבל ע"י תורה כתיב הרחב פי"ך ואמלאהו פי' מילוי דשם הוי' הוא בחי' השלימו' של העצמו' דאור אי"ס ב"ה הנק' שלימותא דכולא והוא פי' מלאות כמ"ש יושבו' על המלאו' כו' וכידוע והיינו לפי שנבדל הקו האמצעי דתורה בזה מב' הקוין שעל ידו יאיר בחי' העצמו' דוקא שמאיר בפנימי' הק"ו כו'. ושרש טעם הדבר הוא לפי שבב' דברים יתרון

ולכך הם צריכי' רק להכין הכלי, פי' שצריכי' להרחיב הכלי דבייע כו' וזוהי הרחיב פיך שהוא הרחבת הכלי, ואמלאהו שאנוכי אמלאהו. ופי', כי תורה היא מקו האמצעי כנ"ל, וקו האמצעי שהוא דעת'י הוא בבחי' התחברו' ושליומו' כו' כנוז' בע"ח שדעת'י עולה עד הכת'ר כו' (שהוא בבחי' התחברו') זה בזה ובבחי' שליומו' שעולה עד הכת'ר כו'), משאיכ' הב' קוין של ימין ושמאל הם אינם בבחי' התחברו' ושליומו' כ"כ, כנראה בגוף האדם הגשמי, שהרגל היא בפ"ע והיד היא בפ"ע ואין שייכו' הרגל להיד כלל [וכן יד ימין היא בפ"ע ויד שמאל בפ"ע ואין בהם שייכו' זל"ז וד"ל] שזה נפרד בפ"ע וזה נפרד בפ"ע כו', לכך גדלי' סוף היד צפרני' שהוא בחי' מותרו' כו' [וכן סוף הרגל כו'] שהוא מפני שאינם מחוברי' זל"ז כ"א כ"א. נפרד בפ"ע וד"ל. משאיכ' גוף האמצעי של האדם הוא מחובר ומקושר כ'א' ממש, וזוהי בחי' השליומו' כו', וכנראה שטיפת זרע שבמוח מתעוררת ונמשכת ע"י קישוי האבר כו', [כנוז' במ"א שאין קישוי אלא לדעת כו' ע"ש] שהוא בחי' השליומו' והתחברו' זל"ז שבחי' התחתונה מעורר' לעילא לעילא כו' וד"ל. וכמ"כ הוא למעלה ממש, שהב' קוין של ימין ושמאל הם אינם בבחי' שליומו' כו' שמתפרדי' זה מזה, שקו ימין הוא נמשך בפ"ע וקו שמאל בפ"ע ולכך יונקי' מצפרני' שלהם החיצוני' כנ"ל כמש"ל וכמארז"ל לא כאברהם [שהוא מקו

(י' כ"ה בבתי'.

נוסחא שניה

המעלה בקו האמצעי' מב' הקוין הא' במה שמבריח מן הקצה אל הקצה כלומר לקצה העליון היותר נעלה הוא מגיע מה שאין ביכולת הב' קוין להגיע שם והב' במה שהוא מבריח כלומר בבחי' ההתחברות והדיבוק הגדול בכל אמצעי' הקו שלו שלא ימצא בו שום פירוד כלל וכלל אפי' כל שהוא משאיכ' בב' הקוין שימצא בהמשכות קוין שלהם פירוד והתחלקות שונות כו' ויובן זה למעלה עד"מ מאדם התחתון שאנו רואים בו חלקי הג' קוין בגופן הגשמי' היד הימין וירך הימין וכל אותו הצד קו הימין ויד השמאל עד ירך השמאל כו' קו השמאלי והראש והחזה עד היסוד קו האמצעי כו' והנה מן השכל שבראש יומשך להטו' כלפי חסד בדרועא ימינא ולהטות כלפי' גבורי' ביד השמאל כו' כל זה אינו אלא בחי' חיצוניות שפע השכל אבל הדעת הכלול חו"ב לזכות ולחוב שהוא כנגד הלב כו' שרשו בראש גבוה מאד נעלה מן המשכתו לב' הקוין כי הדעת יעלה עד הכתר שבראש כו' וכן התית' והיסוד' כולם מבריחים מן הקצה לקצה פי' מבחי' הכתר עליון דוקא שהוא קצה האמיתי כו' ועוד הפרש השני בענין ההתחברות הרי אנו רואים טיפת זרע שבמוח הולך ויורד מפנימי' המשכיל שבראש בחוט השדרה כו' עד כי יומשך שפע זו מראש ליסוד ברגע א' כאלו אין ביניהם שום התחלק ופירוד כלל אלא כאבר אחד ממש הוא ולכך הקישוי יבא מצד הדעת כו' וכידוע

ימין] שיצא ממנו ישמעאל ולא כיצחק שיצא ממנו עשׂו כו', משא"כ קו האמצעי הוא בחי' שלימו' והתחברו' זל"ז שהוא בחי' גופא כו' שבחי' תחתונה שלמטה מעורר' לעילא לעילא כנ"ל במשל, והוא בחי' דעתי' שעולה עד הכת"ר וזוהי בחי' השלימות שבקו האמצעי משא"כ בב' קוין ימין ושמאל, וזוהי ואמלאהו שפ' זה בח"ת כתי' שתורה נמשכ' מקו האמצעי כו' ולכך ואמלאהו שהוא המילוי והשלימו' כנ"ל שדעתי' עולה עד הכת"ר כנ"ל ורק אתה הרחב פי"ך בלבד כנ"ל וד"ל.

וזהו ועת"ה כו', פי' הוא ב"ה הוא ראשון כו', שקודם שנבראו ונאצלו העולמו' כו' הי' הוא ושמו בלבד שהי' אז בחי' אין עוד מלבדו, וזה הו"א ראשון, והוא אחרון, שאח"כ יהי' ג"כ בחי' אין מלבדו, ורק באמצעיתא הוא הקיז שהוא המשכ' סדר כל ההשתלשלו' של העולמו' כולו, עד עוה"ז הגשמי שהוא ו' אלפי שני כו', שבוה הי' רצון המאציל ב"ה שיהי' דוקא עולמו' בבחי' י"ש כו'. ובתוכם יומשך בחי' אור א"ס ב"ה שאין עוד מלבדו שזוהי בחי' הקיז הנמשך עת"ה בכל הספי' כו' [וזה הי' רצונו ית' שיהי' דייקא יש ובתוכו יומשך אי"ן אור א"ס ב"ה כו'], וזהו ועת"ה, שהוא הקו הנמשך עתה בתוך כל הספי' כו' שהוא סדר השתלשלו' כל העולמו' שעת"ה עד עוה"ז הגשמי שהיא ו' אלפי שני כו'.

נוסחא שניה

משא"כ בב' הקוין דהרי אנו רואים היד הימין נפרדת לגמרי מהירך הימין שמלאכת היד לכתוב בלתי תצטרך לתנועת הירך וכן הרגל הימין ילך בלתי תנועת היד ואין להם שייכות והתחברו' במלאכתם וגם כאשר יהי' מכה ביד לא יהי' גרעון וחסרון למלאכת הירך וכדומה משא"כ כאשר יהי' פגם במוח יגרע שפע היסוד כו' וכן מפני שינוי גידי' המוח ישונה החיות בלב כו' כי נתקשרו ונתאחדו בתכלית הדיבוק והאחדות וד"ל. ועד"מ כל זה יובן ג"כ למעלה בציור ג' קוין דאצילות באדם העליון אשר על הכסא כו' חחי"ן מימין כו' הרי שרש נשמת אברהם אוהבי' הי' מבחי' חסד בדרועא ימינא דקוד' ב"ה שהוא חסד דז"א כו' יצא מנו ישמעאל קליפת נוגה דחסד שרש התאו' כו' לפי שימצא בקו הזה הפירוד כי אין הרגל מתחבר עם היד וכלות שפע היד ימצא מותרי' השפע ג"כ לו ישמעאל יחי' וכו' וכן מדרועא שמאלא דיצחק יצא עשו סומקא פסולת הגבו' דקדוש' כו' אבל ת"ת דיעקב ודעת דמשה הקו האמצעי יצאו ברורים מכל סיג כו' לפי שיש בקו הזה תכלית האחדו' והדיבוק כנ"ל יכול לשרות בו בחי' העצמו' דכת"ר עליון ביותר שאין רע יורד משם כלל כידוע לפי שהוא שלימותא דכולא והרע הוא פגם וחסרון כו' וד"ל וע"ד יובן הטעם שע"י קו האמצעי דתורה דוקא שעולה עד פנימי' הכתר עליון בחי' העצמו' של המאציל כתיב ואמלאהו בחי' המלואי' והשלימו' דשם הוי' קודם שמתחלק לחו"ג כו' לפי שהוא דבר ה' ממש כמו שדבר בעצמותו

יגדל"נא, פי' יומשך מז' רבתי דיגדל כו', שהוא בחי' חכמה סתימאה, שמלוכש בה בחי' גבורה דעי', שהוא בחי' קו המדה כניל. שהוא בחי' המשכה מבחי' מ"ל דא"ס ב"ה, שהוא מ"ל דהד"ר מלך הח' דתיקון כו' למ"ל דאצי' כו'. כ"ח הוי", פי' שהוא כ"ח אתון דאחורי"י שהוא המילוי דהוי", והוא בחי' מ"ל דאצי' שכשהוא עדיין בבחי' מילויי אז נק' כ"ח הוי", כי מלוי' הוא בגי' אלוהיים כו', והוא בחי' מ"ל דאצי' שהוא עדיין בבחי' מילוי' כו', ואז נק' כ"ח הוי' וד"ל. ובאור הדבר (של ענין מילוי) הוא, דהנה כל ספי' היא כלולה מי' כו' וכמו כשנאצלה בחי' חכמה כדומה, הרי ההתגלו' הוא בחי' החכמה שנאצלה שהיא נגלה כו', אך בהחכמה יש עוד ט"ס שכלולי' בה, והם אינם נרגשי' ונגלי' כו' ואף שישנן בה, אך הם כלולי' בבחי' העלם כו' וד"ל. והט"ס שכלולי' בה נק' בחי' מילוי', שהם כלולי' בחי' מילוי' שהוא בבחי' העלם, שאין נגלה רק בחי' חכמה לבד כניל וד"ל. וכמו אשה עוברה, שהולד בתוכה בחי' העלם שהוא בחי' מילוי', שהאשה ממולא' בו וד"ל.

והנה העיקרי הוא המילוי' כו' פי' כמו למשל באדם שעוסק במו"מ כו' שההתגלו' הוא עסק שכלו כו' באותו המו"מ כו'. אך העיקר המכון של עסקו באותו מו"מ הוא ד"א ממש מעסקו כו' שעיקר המכוון שלו הוא

נוסחא שניה

אנכי כו' מבחי' מ"ל דא"ס ממש רק פנימי' הקו כו' וזהו הרחב פיך לבד דהיינו לעשות כלי שלא יסתיר החושך דנוגה דבי"ע שבגופו הגשמי' ואז מצד הדיבור של ההלכה עצמה לא ישונה ערכה מכמו שהי' ממ"ש בשעת מ"ת מבחי' העצמו' וכמ"ש אשר שמתי בפיך פי' כבר שמתי בפי כני' דברי העצמי שכאשר ידברו אותו לא יוגרע אורו מכמו שהוא בעצמותו כו' וזהו כאשר דברת לאמר שבכני' הנק' דיבור יהי' הדיבור ממש כאשר דברת בלי גרעון והטעם לפי שד"ת מברייח מן הקצה לקצה בתכלית החיבור כניל וד"ל וכידוע דמשה הוא בחי' יסוד אבא ובני ישראל הם ולאמר במלכות כו' וד"ל.

וזהו ועתה יגדל נא כח ה' כו' וכן איש"ר בכל כחו פי' בכל כח דשמי' רבא היינו בחי' המילוי דשם הוי' שהוא כ"ח אתון וזהו כמ"ש ואמלאהו כניל וד"ל ולהבין פי' המילוי דכ"ח אתון כו' הנה יובן עד"מ כמו עיבור הולד במעי אמו שהוא בבחי' העלם במעי אמו ומבחוץ לעין הוואה נראית גוף א' לבד אך באמת נעלם בתוכה גוף נבדל אחר הוא הולד כו' וכמ"כ כאשר ירצה האדם באיזה דבר מו"מ וכדומה ויש לו ברצון זה פנימי' כוונה אחרת ואינו רוצה בשביל עצמו ענין המו"מ רק מחמת שיוכל להגיע ממנו לחפצו האמיתי וכיוצא בזה הרי יש בבחי' העלם הרצון האמיתי באותו הרצון שהוא מגלה במחשבתו והוא העיקר אך הוא בהעלם גדול במחשבתו

כדי להרויח וכיוצא בזה, שהוא ד"א ממש מעסקו כו', אך בעת עסקו באותו מו"מ אין נראה כ"א אותו העסק שהוא עוסק בשכלו באותו מו"מ כו' ועיקר המכוון שלו (שהוא מכוון אחר ממש מעסקו כו') הד"א כו' הוא אז בו בבחי' העלם שהוא בחי' המילוי וד"ל. נמצא שהמילוי הוא עיקר המכוון האחר שאז הוא אצלו בבחי' מילוי, והוא המכוון העיקר כנ"ל וד"ל. וכמ"כ הוא למעלה ממש, שכשנאצלה בחי' חכמה דאצי' כדומה ה"י אז ההתגלו' רק בחי' חכמה דאצי' בלבד, ובחי' אלוקי' שהוא בחי' מ"ל דאצי' ה"י אז בה בבחי' מילוי שהוא בבחי' העלם כו' וכנ"ל שהמילוי הוא המכוון העיקרי כו' כמ"כ הוא למעלה ממש, שהמכוון העיקרי של המאציל ב"ה שהאצי' כל העולמו' הוא הכל לצורך ב"ע, פי' שעיקר כוונתו ה"י שיתהוו עולמו' ב"ע שהם יש ודבר ממש ובתוך הנ"ל יומשך בחי' אי"ן שהוא אור א"ס ב"ה שאין עוד מלבדו כו' כנ"ל. אך לא ה"י באפשרי שיתהוו עולמו' ב"ע בלתי שיאצלו תחלה כל הספי' דאצי' כו' (כנו' במ"א), ולכך כשנאצלה בחי' חכמה דאצי' כדומה שאז אין נגלה כ"א היא בלבד כו' ובחי' אלוקי' דאצי' שהוא מ"ל דאצי' שהיא מקור לבי"ע ה"י אז בה בחי' מילוי שהוא בבחי' העלם, אך המילוי הוא עיקר המכוון שלו ית' והוא כנ"ל שעיקר כונת המאציל ב"ה שהאציל כל י"ס דאצי' ה"י בכדי שיוכל להתהוות מ"ל דאצי' שיה"י מקור לבי"ע בע"ג כנ"ל שלא ה"י באפשרי זאת בלתי שיאצלו תחלה י"ס דאצי' ולכך בעת שנאצלה בחי' חכמה דאצי' שלא ה"י נראה רק בחי' חכמה דאצי'

נוסחא שניה

ולבו כי לא מגלה רק רצונו החיצוניות במו"מ עצמו וכו' ואמנם אנו רואים הגם שעיקר סיבת רצונו התגלות הוא בא מכח הרצון האמיתי הנעלם לבד עכ"ז הגילוי הוא באמת העיקר מאחר שהוא סוף מעשה ובלעדו לא ישלים רצונו האמיתי ואליו נשא נפשו בתחלה כו' וכמו הולדת הולד בגילוי הוא עיקר הכוונה של העיבור בהעלם ט"ח כו' וד"ל. ומכל זה יובן הנמשל בכל מהות ומציאות שכלול מ"י כידוע ה"ס הראשונים המה בבחי' העלם והעשירי בחי' המ"ל הוא הגילוי כמו חכמה שכלולה מ"י כתר שבחכמה תקמה שבחכמה עד מ"ל הנה הכתר לחכמה הוא הרצון להשכיל כו' עד שמחמת הרצון ימצא שכל לרצון מאיזה סברא כו' עד בחי' המ"ל הוא מעשה החכמה בבחי' גילוי ונעוץ סופן בתחלתו בודאי ואין כח יתירה לגילוי מעשה בלתי ט"ס הראשוני' שהמה העיקר אע"פ שהמה בהעלם גדול כנ"ל ועכ"ז הגילוי עיקר מאחר שבשבילו נמשכו בהעלם כו' וד"ל. ועד"ז יובן למעלה ב"ס הנאצלי' אדני הם ט"ס הראשוני' דאצי' שנותנים תמיד כח ועוז גדול לגילוי המ"ל סוף כל דרגין ולכך הם נקראים בשם כ"ח ע"ש המילוי להיות כי המילוי הוא בהעלם בתוך כל תיבה כמו מילוי יוד בג' אותיות ונכתב י' לבדו שיש בו העלם ג' אותיו' הללו והמה העיקר אך לא נתגלה מהם אלא ה"י לבד וכמשל הנ"ל כן מכל ט"ס הנאצלי' יצא לגילוי רק בחי' המ"ל לבד והמה

בלבד ובחי' מ'ל דאצי' ה' בה בבחי' מילוי' כו' והעיקרי הוא המילוי' בחי' מל' דאצי' מקור דבייע' שהיא בבחי' מילוי' אז בחכמ' דאצי', שלא נאצלה בחי' חכמה דאצי' רק כשנגלה וכנ"ל במשל שהמילוי' הוא המכוון העיקרי וד"ל. וזה כ"ח ה' שהוא בחי' מ'ל דאצי' מקור דבייע' כשהיא עדיין בבחי' מילוי' בחכמה דאצי' שהמילוי' הוא המכוון העיקרי וד"ל כנ"ל. וזהו יגדל נא כ"ח הוי' שיומשך מבחי' י' רבתי דיגדל שהוא מ"ס דא"א שמלוּבש בו גבורה דעי' שהוא קו המדה כנ"ל. כ"ח הוי' שהוא בחי' מ'ל דאצי' המקור לבייע' שהיא אז בו בחי' העלם שהוא המילוי' שהיא המכוון העיקרי כנ"ל שלצרכה נאצל כל י"ס דאצילות כנ"ל וד"ל. וזהו שישראל ממשכי' מראשית הק"ו לחדש מעשה בראשית פי' שממשכי' מראשית הק"ו שהוא מ"ס דא"א שמלוּבש בו גבורה דעי' שהוא קו המדה כנ"ל (שהוא בחי' מלך דהד"ר מלך הח' דתיקון שהוא בחי' מ'ל דאצי' שיומשך ממנו למ"ל דאצי' כו') למ"ל דאצי' שהיא מקור דבייע' שהיא המכוון העיקר כו' כנ"ל ולצרכה ממשכי' ישראל לחדש מעשה בראשית שהוא כל עולם האצי' ממש, פי' לחדש אף כל האצילוי' בשביל מ'ל דאצי' שהיא המכוון העיקרי כנ"ל ובשבילה מחדשי' את כל העולם דאצי' שנאצלו בשבילה כנ"ל וד"ל.

וזה כוונת מארז"ל כל העונה איהש"ר מברך כו', בכל כחו כו', פי' שם סתם הוא בחי' מ'ל דאצי' ושמי' רבא, שהוא בחי' שמו הגדול כו', הוא בחי'

נוסחא שניה

אח"כ בבחי' העלם ומילוי' אותיות דאדני' וזהו כ"ח אדני' עיקר העוז והכח של אדון על כולא בחי' המ"ל כו' ולכך אתוון מילוי' כגי' פי' כמספר אלקי' כי הוא בחי' דין וצמצום כמו שאלקי' הוא בחי' דין וכידוע לפי שענין ההעלם הוא ההסתלקו' בעצמו' מבלתי יבא בגילוי' רק חלק העשירי מהם כו' וד"ל. ויגדל כח המילוי' הזה היינו מיוד רבתי הנ"ל שהוא בחי' פנימי' והק"ו בחי' שמו הגדול כנ"ל שכאשר יעלה סוף מעשה במחשבה תחלה כלומר שכל עיקר המכוון בנאצלי' בשביל סוף כל דרגין הוא מ'ל דאצילוי' ויהי' נעוץ סופן בתחלתו כנ"ל עד שיחבר שמו הגדול בשם סתם כו' הרי בזה יוגדל המילוי' מפני הארת העצמו' ממש כנ"ל וד"ל דהיינו להוסיף כח ההעלם בשביל הגילוי' עד שיוכל להיות גם בבחי' גילוי' במ"ל בחי' ארך אפים ורב חסד כו' וד"ל וזהו העונה איש"ר מברך בכל כחו קורעי' לו גז"ד של ע' שנה פי' בכל כחו מבואר למעלה שהוא כל כח ההעלם ומילוי' דשמו הגדול שיאיר בגילוי' כו'. וענין קורעין גז"ד כו', להיות כי ז' מלכ"י קדמאין שמתו כמ"ש וימלוך וימית כו' ידוע שהן בחי' ע' שנה שכל מדה מז' המדות כלולה מי' ובכולם ה' השבירה והנפילה שנקרא גז"ר דיי' הקסיה כו' ומשם נמשך למטה גז"ד בפועל ממש בחי' רצוע' לאלקו' במיתה גשמי' כו' כידוע וקורעי' גז"ר דין של ע' שנה הנ"ל היינו לברר הטוב מן הרע דנוגה שנשתלשל מהם

מ"ל דא"ס ב"ה וזהו יהש"ר מברך כו' פ"י יומשך בחי' מ"ל דא"ס ב"ה למ"ל דאצ"י כנ"ל. בכל כחיו כו' פ"י הם כ"ח אתוון דמילוי דאיהש"ר כו' וכנ"ל, ואז קורעי' לו גזר דינו של ע' שנה, פ"י ע' שנה דתהו שמתו הו' מלכ"י שנגזר דינם למיתה כו' [שז' מלכ"י מתו זוהי ע' שנה וד"ל] שהוא ע' שנה, וכשמברך יהש"ר בכל כחיו כו' ממשיך מבחי' מלך הח' דתיקון שהוא הד"ר כו' ואז קורעי' לו גזר דינו של מיתת הו' מלכ"י שהוא ע' שנה וד"ל. ולמטה בעבודה הוא שכשמתהפכ"י הו' מדו' רעו' של האדם שכ"א כלולה מ"י כו' וזוהי קריעו' גזר דינו של ע' שנה כנ"ל בתורה וד"ל. וכשיגדל כ"ח הו"י שנמשך מ"י רבתי דיגדל כנ"ל אז אל א"א פ"י שה"י רבתי דיגדל הוא בחי' מ"ס דא"א כנ"ל וד"ל. וזהו א"א שהוא מדריגה גבוה ונעלה מאד ולכך יכול לישפל למטה מטה מאד (כנז' במ"א). נושא עון ורב חסד כו', כנ"ז בזוהר דאית חסד כו' ואית חסד כו', פ"י אית חסד שהוא חסד דז"א שנתמשך בחי' קוין שהוא בקו ימין כו' שימין מקרבת וכנגדו הוא הקו שמאל שדוחה כו', ואית חסד כו' שהוא חסד הנעלה מבחי' קוין שהוא רב חס"ד די"ג ת"ד ושם הוא נושא עון ועובר על פשע (כנז' במ"א בארוכה ע"ש). סלח נא כו', פ"י סליחה הוא בחי' התגלו' הרצון כשמוחל לו על העון אזי מתגלה אצלו בבחי' האר' פנים שהוא התגלו' הרצון (כנז' במ"א) שהוא א"א וכנ"ל. וזהו ביו"כ שנמחלי' העוונות שאז מתגלי' הי"ג ת"ד כנ"ל וד"ל.

נוסחא שניה

בשבירת הכלים כו' והיינו ע"י בחי' התיקון' שבחכמה אתברירו למתק הגבורו' קשו' ולתקנם עד שיבולע המות והרע ויתפרדו כו' וזהו לשון קריעה שהוא ענין הבדלה כקורע דבר מדבר להפרידם כו' כמ"כ נבדל הרע מן הטוב ע"י החכמה כ"ח מ"ה ויפרד ועוד זאת שגם הרע יהופך לטוב ויומתק בשרשו כי ע"י הארת בחי' ארך אפים ורב חסד שע"י הגדלת כ"ח ה' הרי הוא נושא עון ועובר על פשע דהיינו שגם חושך לא יחשיך כו' ויסלח כגודל חסדו וידוע ענין סליחה הוא התקבלו' הרצון כו' מפני שמאור חסד עליון רב חסד אתבסם כל הדינין ואתהפכא מרירו למיתקא כו' וכמ"ש בזוהר וד"ל.

וענין אלף אלפי' ישמשוני כו'. הנה ההפרש בין שרפי' לאופני' ידוע בכתבי האריז"ל דהשרפים בבריא' והחיות ואופני' בעש"י ויצ"י וזהו יוצר אור ובורא חושך כו' כי הנה בחיני' בריאה הוא כמשל החושך ונק' אשא אוכמא ע"ש בחי' ההעלם וההסתלקו' כי טבעו להסתלק ולהבטל במקורו בלתי המשך למטה ולהאיר לתחתונים הימנו עדי"מ האש היסודי חשוב האו בעצם ע"ש העלמו במקורו העצמי משא"כ האור הנמשך ממנו להאיר את הפתילה לא יקרא אשא אוכמא כו' לפי שהוא אור המאיר ונמשך בטבעו למטה והרי הוא שפל במדרגה מאחר שיורד למטה כו' וכמ"כ למעלה בנאצלי' שכלול'י' מבחי' בייע כידוע הרי בחי' השרפי' שבנאצלי' היינו בחי' ההסתלקות של האורות

ומשנ"ל בתורה שיש מלאכי' שהם בחי' מקבלי' ויש שהם בחי' משפיעי'
 כו', הענין הוא, דשרפי' הם בחי' מקבלי' בכריאה, והם או' קדו"ש
 כו' ואופני' הם ביצירה והם המשפיעי' שאו' ברויך כו' שהאופנים הם לעומת
 ונגד השרפי' ממש כנ"ל. וזהו יוצר אור ובורא חושך כו', פי' יוצר או"ר
 שאור הוא ביצירה שהוא בחי' א"ש לבנה שהוא בחי' האופני' המשפיעי'
 למטה כל בהמו' וחיו' כו' (וגם קטן עד י"ג שני' מקבל מבחי' האופני' כו')
 ולכך נק' אור שהוא א"ש לבנה שמאיר ומשפיע למטה וד"ל. ובורא חושך
 כו' הוא בחי' השרפי' שבכריאה שהם בחי' א"ש שחורה שהוא החושך והוא
 מפני שמסתלקי' רק למעלה שאו' קדו"ש כו' לכך הם בחי' א"ש שחורה
 וחושך (ע"ש ההסתלקו') וד"ל.

 נוסחא שניה

להכלל במאצילן ולא יוכלו להשפיע למטה עדיין ולא נמשך מהם בחי' גילוי
 האצי' עדיין מפני גודל העלמם כדוגמת אשא אוכמא כו' ואומרים רק קדוש
 ומובדל בכחי' המאציל כו' אבל בחי' יציר' שבאצי' היינו החיות ואופני'
 שאומרים ברוך כו' כלומר שטבעם להאיר השפע למטה בבחי' אור וכלי חסד
 דרועא ימינא כו' בכדי להחיות רוח שפלים דנכראים מאין ליש כו' וזהו יוצר
 או"ר כו' שהאור להאיר לבריא' י"ע הוא בחי' יציר' שבאצילו' ובורא חושך
 היפך זה וע"י השלום הממוצע ביניהם יומשך השפע כו' וד"ל. וזהו אלף
 אלפי' ישמשוני' המשפיעי' למטה בחי' יציר' וריבוא רבבן קדמוהי ממש
 דהיינו לפני האצילו' כי הם בכחי' העולם להכלל במאצילן כנ"ל וד"ל.

בעזרהש"ת. תורה ברבים. שבת פ' חקת.

מ' מנה עפ"ר יעקב, ומספר את רובע ישראל מ'. הנה ברובע יש ב' פירושי' הא' הוא רובע' הוא לשו' ארבעה שהם ד' בחי' כו' (כמשי"ת). והב' הוא לשו' חלק רביעי' כו'. והענין הוא דכתי' כל הנקרא בשמי לכבודי בראתי' יצרתיו א"ף עשיתי' כו'. שזוהי ד' בחי' הנ"ל שהם ג' בחי' ב"ע וא"ף הוא בחי' ד' בפ"ע שמרבה בחי' הד' וזוהי כפי' הא' של רובע ישראל, שהם ד' בחי' הנ"ל. וביאור הדבר הוא, דהנה מבשרי אחזה אלוה דכמו שבנפש האדם יש ג' בחי' ב"ע הנ"ל שהם בחי' מחשבה ודבור ומעשה, פי' המחשבה היא בחי' בריאה שהתהוותה הוא בבחי' י"ש מאי"ן שהיא הי"ש הנמשכה מבחי' אי"ן (למעלה מהמחשב' כו') כו', והיא נק' בחי' חומ"ר שהיא בחי' עצם ההיולי שהוא בהעלם (כמשנ"ת במ"א). ובחי' הדבור נק' בחי' צורה שהוא מצייר ומגלה את המחשבה הנעלמה שנק' בחי' חומ"ר כו' שהדבור מגלה לזולת העלם דמחשבה ולכך נק' בחי' צורה המגלה את החומ"ר כו'. (כמשנ"ת במ"א בארוכה ע"ש). ובחי' מעשה כו' כמ"כ הוא

נוסחא שניה

בעז"ה. שבת פ' חוקת ובלק

מ' מנה עפר יעקב, ומספר את רובע ישראל, הנה ברובע יש ב' פירושי' הא' לשון ארבעה דהיינו שיש בו ד' מדרגות בישראל, והב' לשון חלק רביעית מישראל כו'. ולהבין כל זה יש להקדים הפסוק: כל הנק' בשמי ולכבודי בראתי' יצרתיו א"ף עשיתי'. ביאור פסוק זה ידוע דהיינו ג' מדרגות מחשבה דיבור ומעשה שנק' ב"ע, וא"ף עשיתי' הפסוק הענין לפי שבא לרבות דבר רביעי' שלמעלה מכולם והוא הרצון המקור למחשבה כמשי"ת בעזרה והנה הטעם שהמחשבה מכונה בשם בריאה הוא לפי שהיא נכרא יש מאין, משא"כ הדיבור מן המחשבה הוא אם יש מיש שהרי אנו רואים קודם התהוו' המחשבה לא הי' שכר עדיין שום מציאות מחשבה לפי שבחי' יחידה שבנפש הנק' אין מופשט מכל דבר יש כמו שכל ומחשבה כו' והרי התהוו' המחשבה הוא יש מאין ממש וכו', משא"כ הדיבור שאינו אלא גילוי העלם המחשבה ואינו התהוו' מחודש לגמרי כמחשבה מאין לפי שגם המחשבה יש הוא וכולל גם הדיבור כשחושב מה שידבר וכדומה ואין הדיבור אלא צורתו וגילוי לבד וכמו חומר וצורה שנחשבים לאחד וגם כשיציירו בשעוה צורות אותיו' ויחתמו בה על הנייר וכדומה אין זה אלא העלם אותיו' שבשעוה שבאו לידי גילו על הנייר יותר אבל הן הן האותיו' עצמן בלי תוספת ומגרע מפני שלא נשתנ' מהו' השעוה בדיבור' בנייר מכמו שהי' מקודם והכל כדבר א' נחשב כו' כמ"כ גילוי אותיו' הדיבור מן העלם אותיו' המחשבה אינו מהות מחודש אלא הן הן הותיו' המחשב' עצמו' רק שבאו לידי גילוי יותר

למעלה ממש, שיש למעלה בחי' מחשבה כדכתי' כי לא מחשבותי מחשבותיכם (שאינה דומה למחשבותינו כו'). והיא נק' בחי' עלמא דאתכסייא, שהיא בבחי' העלם והסתר שהיא בחי' חומיר שהוא היולי שמתהווה בבחי' י"ש מאיין כנ"ל, ובחי' הדבור שלמעלה הוא בחי' הצורה המגלה את החומר שהוא המחשבה לזולתו, והוא כדכתי' בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם כו', ופי' שרוח פיו הוא בחי' ההבל שלא נתחלק עדיין לבחי' אותיו כי"א הוא עדיין בחי' הבל א' בלי התחלקות כלל (שההבל הוא מזו' הבלים כו'), וזוהי נק' בחי' רוח פיו ית' שההבל הוא מוצא פי הוי' שהוא השפעה כללית בלי התחלקות כלל וממנו מתהוו' כל צבאם כו'. ובחי' דבור נק' כשאותיות הדבור הם מחלקי' את ההבל שהוא ההשפעה אל הכוללית כו', לחלקי' רבי' שאותיו הדבור מחלקים אותו שמחלקי' את ההשפעה כוללית של בחי' רוח פיו ית' שיתחלק השפע לחלקי' פרטיים לכל נברא ונברא כפי מדרגתו שהם מתחלקי' לפרטיים מינים ממינים שוני' עד אין קץ כו' והוא הכל מבחי' דבר ה', שצירופי אותיו של דבורו ית' הם המחלקי' את השפע הכוללי של רוח פיו ית' שיתחלק לפרטי פרטיי' ויומשך לכל נברא פרטי

 נוסחא שניה

ונמצא דהמחשבה והדיבור כדבר א' ממש חשיבי בלתי יפרדו זה מזה לעולם והוא בחי' יש מיש והכל דבר א' משא"כ המחשבה מחודשה במהות' כו' וד"ל. וזהו שיציר' בדיבור ע"ש צורת חומר המחשבה והן סמוכי' ותכופי' זה לזה כאמרו בראתיו יצרתיו כלומר מתחילה בראתיו מאין ליש במחשבה ואח"כ יצרתיו בדיבור אותו הדבר עצמו מבלתי התחדשות דבר מה וכו' וכמ"ש במ"א על ענין יוצר אור ובורא חושך כו' וד"ל. ואמנם העשי' היא דבר נפרד במהות' לגמרי מן הדיבור ולא שתהי' העשי' צורת הדיבור שהרי מה שיעשה עפי' צווי הדיבור הרי מובדלת העשיי' לגמרי מן הדיבור ולא ישכן הדיבור באותה שעה שהוא עושה ומקיים דברו כמו שתשכון המחשבה ממש באותיו דיבורו כשמצייר מחשבתו כו' ולכך א' בראתיו יצרתיו בסמיכת הענין ובין יציר' לעשי' הפסיק בתיבת אף לומר שנבדל ונפרד היציר' מן העשי' וכמ"ש במ"א ולהיות כי נעוץ תחלתו בסופן אמר אף עשיתיו כלומר שטמון ונעלם בעשי' דוקא מדרגה רביעי' שלמעלה מן המחשב' ג"כ כי אף לשון ריבוי הוא שמרבה דבר רביעי כנ"ל מאחר שאומר בלשון גם שידוע דכל גם ואף וכיוצא ריבוי הוא וכו'. והנה להבין הנמשל מכל זה ידוע דלכבודי בראתיו יצרתיו כו' היינו ג' עולמו' דבריא' יציר' עלמין סתימין ועלמין דאתגליין פי' מבחי' אותיו מחשבותיו ית' שקדמו לי' מאמרו' כמו שהמחשבה קודמת לדיבור נבראו מאין עלמין סתימין דלא אתגליין בדיבור משא"כ הנברא' בדבר ה' ורוח פיו ב' מאמרו' ויאמר אלקי' תוצא הארץ נפש חיי' כו' ועוף יעופף שהן המלאכי' כידוע נק' עלמין דאתגליין ובערך הדיבור לגבי המחשבה כן ערך עולם היציר' לגבי עולם הבריא' כמו ענין

כפי מדרגתו (שהוא כפי צירופי האותיו' שלו שנק' בשם כו' כמשי"ת). שהכל הוא נעשה מצירופי אותיו' דבורו ית' שמחלקי השפע שיתחלק לפרטיים נברא' עד אין קץ וכדכתי' היש מספר לגדודיו כו', אלף אלפי' ישמשוני' וריבוא רבבן קדמוהי כו', שהם מתחלקי' לפרטי פרטיים מינים ממינים שונים עד אין קץ כו' והכל הוא ע"י צירופי אותיו' הדבור שלו ית' שהם עשרה מאמרו' שבהם נברא העולם (וכמארז"ל והלא במאמר א' יכול להבראו' כנו' במ"א), שצירופי אותיו' הדבור שלו ית' הם מחלקי' שפע הכוללי' כנ"ל שכל נברא פרטי הש"ם שנק' בו הוא מחלקו יהי' כמהות זה שהוא הכל כפי צירופי אותיו' דבורו ית' כמו מלאך מיכאל כו' הצירופי אותיו' של שמו הם מחיי' אותו ומחלקי' אותו ולהיות נברא פרטי כמהות זה, שהשם שלו מגלה אותו מן ההעלם שהי' תחלה [נעלם בהשפעה כוללי' כו'] כו' שיהי' בבחי' גילוי נברא פרטי כמהותו כו' וד"ל וזוהי מחנה מיכאל הוא בפ"ע כו' ומחנה גבריאל מתחלק בפ"ע כשמו כן הוא והשם מגלה אותו מההעלם להיות בבחי' נברא פרטי כמהותו, שכל השמות הם נמשכי' הכל מצירופי אותיו' הדבור שלו ית' שהם הי' מאמרו' המחלקי' כנ"ל וד"ל. וזהו דכתי' ויקרא האדם שמות לכל הבהמ"ה, ולעוף השמים כו', שכל א' יש לו ש"ם בפ"ע, והשם הוא

נוסחא שניה

צורה וחומר כנ"ל וד"ל. והנה צרופי אותיו' הדיבור רבים המה למיניהם עפ"י ה' מוצאו' הפה שמפרידו ההבל לכמה מיני צרופי' שונים כידוע כמ"כ בדבר ה' ורוח פיו שנתהוו' ממנו כל עלמין דאתגליין רבים המה מאד מאד כמ"ש מה רבו מעשיך ה' וכו' וכתוב היש מספר לגדודיו כו' אלף אלפי' ישמשוני' כו' דהיינו מפני ריבוי אופני' הצרופי' די' מאמרו' שנתחלק' בבחי' הבל ורוח פיו ית' ויובן זה עדי"מ ממה שאנו רואי' למטה שאין לך כל עשב ועשב שאין לו מזל פרטי' מלמעלה המיוחד רק בשביל גידול אותו העשב הפרטי כו' וא"כ כל פרטי' התחלקו' שבעשבים הרבים מאד ישנם כל אלה בבחי' רוחניו' המזלו' בבחי' התחלקו' רוחניו' בי' כמ"כ כתיב גבוה מעל גבוה שומר וגבוהי' כו' דכל עילה ועלול עד רוח פיו ית' שנמצאו במספר אלף אלפי' וכיוצא הכל הי' תחלה התחלקו' המספר הזה בבחי' אלקו' בכח הפועל האלקי' בבחי' הבל העליון ז' הבלי דקהלת כו' וכמ"ש במ"א בארוכ' וד"ל וידוע דישראל עלה במחשבה פ"י שקדמו הנשמו' לי' מאמרו' הדיבור וכמו שמחשבה א' כוללת כמה דיבורי' שמה שיחשוב בעת רגע יצטרך לדברו שעה ויותר כמ"כ לנשמה א' שעלתה בבחי' במחשבה עליונה הנק' עלמין סתימין כנ"ל יש ריבוי מלאכי' חונים סביב לה וכמ"ש כי מלאכיו יצוה לך כו' ומזה יובן למה יש למלאך שם כמו מיכאל גבריאל כו' ולנשמה אין לה שם מיוחד כ"א אחרי התלבשות' בחומר גוף שיקרא אברהם יצחק כו', לפי שבחי' שם הוא בבחי' הדיבור בקריא' אותיו' השם וכמ"ש ויקרא האדם שמו' לכל הבהמ' וחי' כו' פ"י אדם העליון אשר על הכסא בדיבורו ורוח פיו קרא שמות וצרופי' לכל

מגלה אותו מן העלמו כו' כי שם הוא בחי' התגלות כו', והכל הוא בחי' השפע היורד מדבר ה' ית' שהם עשרה מאמרו' כו', וכמאזיל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזלו כו' שמכה כו' ואומר לו גדל כו', שכל הטעמים גשמיים שיש בכל מיני פירו' וכו' שיש טעמי' אין קץ מינים שוני' כו', הוא הכל נשפע מן המזלות ומקבלי' מלמעלה כדכתי' כי גבוה מעל גבויה כו' עד דבר ה' ית' שמשם נשפע כל שפע החיות בהתחלקו' לפרטיים אין קץ כניל ודיל. וזהו הכל בחי' דבר ה' ית' שהיא נק' בחי' עלמא דאתגלייא עלמא דאתס' כו' כניל שצירופי אותו' הדבור מחלקי' השפע לפרטיי' אין קץ וכדכתי' ויקרא האדם שמו' שרשם מגלה אותו מהעלמו כו' ודיל.

אבל כניי הם עלו במחשבה הנעלמ' כו', ופי' מבשרי אחזה אלוה כו', כמו בנפש האדם שמחשבתו של אדם היא מיוחדת בתכלית היחוד עם עצמיות הנפש בעל המחשבה ביחוד אמיתי שמה שחושב במחשבה בסקירה א' (צריך לפרשו בדבור) כשרוצה לפרשו בדבור לזולתו צריך לפרשו בצירופי אותו' הדבור הרבה כו', כמ"כ הוא למעלה ממש. שישראל עלו במחשבה קודם ירידתו כו', שהמחשבה היא נעלמה שנק' עלמא דאתכסייא

נוסחא שניה

מיני ברואים שנבראו מרוח פיו דוקא בבחי' גילוי צרופי' אותו' הדיבור משא"כ הנשמה שעלת' במחשבה שאינה בבחי' גילוי שם עדיין כי המחשבה כוללת כמה צרופי' שונים אין לה שם מיוחד כדיבור וזהו לאדם לא מצ"א עזיר כו' ודיל. וזהו ג"כ ענין מאמרם ז"ל ע"פ אחד ה' אברהם כו' כי הגם שהי' שמו אברהם היינו כשהית' נשמתו בגוף אבל קודם שבאתה לגוף אחד הי' ממש א' כלומר שהיתה דבוקה באח"ד בחי' יחודא עילא' דאדם העליון כו' לפי שנלקחה מאותיו' המחשבה כניל והמחשב' אע"פ שהיא יש מאין אבל היא מתאחדת עם הנפש תכלית היחוד ולכך אין להשם כניל משא"כ הדיבור יפרד קצת שיוכל הנפרד לשומעו ולקבלו אבל המחשבה נשארת במוח ומתאחדת עם גופו ומהותו' של הנפש וכו' וזהו עיקר הטעם שאדם הראשון לא מצא עזיר כו' לפי שהית' נשמתו כולל ס' ר' נשמות שעלו במחשב' כו' שהוא בתכלית האחדות כו' ודיל.

ועתה יש להבין מאחר שהית' כל נשמה במחשבה תחלה בבחי' אחד ממש כניל למה ירדה כ"כ בירידות המדרגות כדיבור ומעשה בחומר גופני ע"י מאמר נעשה אדם כו' והגם שידוע שירידה צורך עלי' היא דהיינו שתתעלה יותר מכמו שהית' במחשבה תחלת נהנית מזוי השכינה בג"ע דבריא' כו' גם זה יפלא איך יהי' לה עילוי זה מצד חומרה כ"כ וכו', אך הענין הוא דיש מדרגה חמישי' שלמעלה מד' מדריגו' הניל רצון ומחשבה דומ', בהיות כי ב' מיני רצון יש הא' אשר מתלבש בשכל ודעת שירצה מפני

והיא מיוחדת בתכלית היחוד עם עצמותו ית' שהוא בעל המחשבה, ולכך אין לכל נשמו ישראל שמות קודם שיורדי לגוף כ"א כשיורדי להתלבש בגוף אז נקראי בשם כו', וכדכתי' ולאדם לא מצא עזר כנגדו שאין לכניי הנמשכי מבחי' אדם דלעילא שעל הכסא כו' בחי' שמות כלל, והטעם הוא כניל שהש"ם הוא בחי' התגלות שמגלה מהעלמו כו' ונשמו ישראל עלו כמחשבה הנעלמה שנק' עלמא דאתכסיי' שהיא מיוחדת עם עצמותו ית' בתכלית היחוד כניל והיו שם כניי בסקירה א' בבחי' אחדו', וכמארז"ל אחד הי' אברהם, פי' שבאברהם היו כלולי' כניי קודם ירידתו כו', והי' אז בחי' אחד שעלו כמחשבה הנעלמה שהיא אחד ומיוחד עם בעל המחשבה עצמותו ית' והיו שם נסקרי' בסקירה א' כו' לכך אין להם שמות, שאחד הי' אברהם וזה שנק' אברהם הוא לאחר ירידתו ודיל (וכן באדה"ר שהיו כלולי' כניי כו') וכניל שם של הניל ודיל.

ועתה צריך להבין ענין הכוונה של ירידת הנשמות לעוה"ז הגשמי והלא היא ירידה גדולה שקודם ירידתן היו נהני' ומתענגי' מזיו השכינה ביה, אך הירידה היא צורך עליי' כו'. וצ"ל מהו העליי' שהי' נעלה מזיו

נוסחא שניה

אותו הטעם דוקא כידוע וזה נקרא עץ הדעת טו"ר פי' שמפני הדעת והשכל יבחר בטוב וימאס ברע ולפעמ' יהי' בחירתו ברע עפ"י שכל וטעם שבהיות שהרצון שיוולד עפ"י השכל וטעם הנה הוא מורגש בלבבו ונק' חיצוניו' הלב שהלב ירגיש הרצון מפני השכל המולידו בלב בגילוי כו' והבי' רצון פנימי' הנק' רעותא דלבא והוא נקודת הלב שלמעלה מן השכל והטעם כלומר שרצונו פשוט בלתי מורכבת ומלובשת באיזה טעם שכח זה הרצון הוא בלתי מוגבל כידוע ונק' עץ החיים וכו'. והטעם להיות נקרא עץ החיים הוא לפי שמרצון הנולד עפ"י הדעת יש מקום ובחירה לבחור ברע ואז יש יניקה לרע ממנו וסופו המות כמ"ש רגלי' יורדו' מות כו' אבל הרצון שבפנימיו' הלב שלמעל' מן השכל והטעם הוא רצון פשוט בלתי התלבשות לעולם לא ישתנה מהותו ולא יש לרע יניק' ממנו כלל וכלל, להיות כי יובן למשכיל למעלה שמרצון העליון שמתפשט בדעת כתיב את זלעזו עש"ה אלקי' להחיות ברצונו ע' שרים דנוגה דבי"ע ג"כ והיינו עה"ד כו' אבל בעץ החיים בחי' רצון העליון הפנימי' אין מקום ליניק' החיצוני' כלל כו' וע"כ לא ימצא גם למטה שיהי' האדם נמשך אחר הרע כ"א ברצון ע"י דעת כמו כל הרהורי תאוות אבל לא ברצון פשוט בלא טעם לא ימצא כזאת בישראל כי חלק ה' עמו ואחוזי' וקשורי' נשמותיהם בעץ החיים בחי' רצון הפנימי' וכמ"ש כי רוצה ה' בעמו וכו' וכן כי תהיו אתם ארץ חפץ וכמ"ש במ"א וד"ל. וזהו יחד לבנינו כו' פי' לבבנו ב' לבבות הנ"ל חיצוניות הלב הוא הרצון שעפ"י הדעת ופנימי והלב שלמעלה מן הדעת מצד שרש התקשרו' נשמו' כניי כו' וענין היחוד

השכינה ב"ה שהיו נהני' קודם ירידתן כו'. והענין הוא, שאומרים בתפלה ויחד לבבני' וכו', שיש ב' לבבות כו', שהם ב' רצונות, הא' נק' בלשו' ארמית רעותא דלבא שנק' בלה"ק רצון הלב, שהוא בחי' רצון העליון, והב' הוא בחי' רצון סתם, שהוא רצון התחתון כו', ופי' שרצון סתם, שהוא רצון התחתון, הוא הרצון המתהווה מן השכל שהוא למטה מהשכל, שכשמתבונן בדעתו איך שכולא קמי' כלא חשיבי כו' נולד מזה אצלו בחי' אהבה ורצון אליו ב"ה, שנולד הרצון מן בחירת הדעת שבוחר בדעתו שטוב הוא כו', ונק' זה בחי' אילנא דטו"ר (עץ הדעת). ופי' שלכך נק' אילנא דטו"ר שכמו שישנו בקדושה שבוחר בדעתו את הטוב, ומתאוה אליו באהבה ורצון הנ"ל כמ"כ ישנו להיפך לעומת זה בסט"א, שכשבוחר בדעתו את הרע כו' הוא מתאוה אליו באהבה ורצון כו' שהם כל התאוות רעות כו', שישנו לעומת זה בחיצוני' ג"כ שעי' הדעת נולד הרצון התחתון הנ"ל כו', ולכך נק' אילנא דטו"ר וד"ל. ולכך בנצוח מלחמה, א"א לנצח את הרע שבקרבו ולהכניעו לאתכפייא סט"א מפני כח הטוב שישנו בקרבו, שעי' הרצון סתם התחתון מהשכל דקדושה א"א לנצח את כח הרע שבקרבו שהוא הרצון סתם התחתון מהשכל דסט"א כו', מאחר ששניהם שוי' שקולין כא' אין כח בהרצון הנ"ל דקדושה יותר

נוסחא שניה

הוא שיתגלה בכני' בחי' פנימי נקוד' הלב ואז יתיחד חיצוני' הלב אליו שלא יפרד עוד להיות' כמה רצוני' מורכבי' עפ"י אופן הדעת כ"א רצון פשוט כענין לב אחד לאביהם שבשמים פי' רצון א' ולא ב' רצונות כי כאשר יהי' הרצון לה' בתפלה ע"י הדעת יוכל לפול הנופל ברצון אחר זר כשיעמיק דעתו בעניני עוה"ז אחר התפלה אבל כשיהי' לו רצון פשוט בבחי' נקוד' הלב בתפלה אזי לא יולד לו רצון אחר זר וזולתו כי יבוטל כל רצון מפני רצון זה כי כחו רב בלתי מוגבל בנפש כו' וד"ל וזהו כל עיקר המכוון בתפלה בשעת צלותא שעת קרבא כמ"ש בזוהר וכמו המלחמה שלא ינצח שונאו בכלי קרב שישנם גם אצל השונא כי יוכל שונאו לעמוד כנגדו באות' כלי מלחמה אלא צריך שיקח כלי מלחמה חזקי' שאינם אצל שונאו ואם יכהו בהם לא יוכל להציל עצמו בכלי מלחמה השפלים מכלי מלחמה האלו וכו' וכמ"כ יובן למשכיל שלבטל ולבער הרע הנמשך מן הדעת א"א ברצון לה שנתעורר ע"י הדעת ג"כ כי יש מקום לרע להתגבר נגדו אחר התפלה ג"כ ע"י הדעת דרע כו' אך ע"י אהבה רבה שלמעלה מן הדעת הוא רצון פשוט בנקוד' פנימי' הלב כנ"ל שאין דוגמתה כלל לעניני עולם הזה בזאת יבער הרע מעיקר' גם כל היום אחר התפלה שיוכל למאוס ברע לגמרי כו' וד"ל. וזהו ענין אף עשיתיו פי' כ"י נעוץ תחלתו בסופן דוקא כידוע, ובסוף מעשה דוקע נעוץ כל עיקר התחלה דהיינו פנימי' הרצון שלמעלה מן השכל כו' ולזאת הושפל האדם בחומר גופני כדי שיבטל הרצון הזר דוקא מפני בחי' פנימי' הרצון לה' ואז תתקשר נפשו עי"ז בבחי' פנימי' הרצון העליון הנקרא עץ החיים

מדקליפה שיוכל להכניעו וד"ל (שכמו שבוחר בדעתו הטוב ומתאוה כן יכול לבחור בדעתו הרע ולהתאות לו מאחר ששקולין כא' ורק ולאום מלאו' יאמץ שזה וזה שנפשו אבל לא יכניע לגמרי כמשי"ת), כ"א כשצריך להכניע הסט"א לגמרי ולהפכו ממרירו למיתקא, שלא יהי' רצון אחר כלל כ"א לה' לבדו כו', מוכרח לעורר את בחי' רצון העליון שלמעלה מהשכל לדעת כו', שהוא בחי' אהבה מסותרת שבכא"א מישראל ישנה בבחי' העלם (שהוא מעלמא דאתכסייא), שזה הרצון עליון אינו כ"א בקדושה ולא בסט"א כלל והוא נק' למעלה בחי' עץ החיים שלמעלה מעה"ד דטו"ר שאינו בסט"א כלל כ"א בקדושה בלבד והוא דווקא יכול להפך כל רצונותיו כו' שיהיו רק לה' לבדו שיהפך ממרירו למיתקא מפני שהוא נעלה כו', שאינו בהפכי בסט"א כלל כנ"ל וד"ל.

וזהו ויחד לבבניו כו', וכדכתי' יחד לבבי כו', פי' שצריך לעלות מלמטה למעלה כו', שתחלה צ"ל בחי' חיצוניות הלב שהוא הרצון התחתון מהשכל שהוא נרגש בלב, שנולד מהתבוננות השכל כו' כנ"ל, ואח"כ צריך

נוסחא שניה

שלמעלה מע' מעה"ד טו"ר שאין מקום משם ליניק' חיצוני' כלל כנ"ל וזהו ענין יריד' צורך עליי' שהרי רצון המתלבש במחשבה כשהיתה הנשמה בג"ע דבריאה הי' מבחי' חיצוניו' הרצון דמתלבש בעה"ד טו"ר כו' אבל ע"י התלבשו' הנשמ' בגוף דוקא וביטלה רצון זה ועלתה לבחי' פנימי' רצון העליון הרי עלתה למעלה מן המחשבה עליונה דהיינו מה שאמרו לית מחשבה תפיסה בך כלל כי רצון העליון הפשוט הוא למעלה מחכמה הנקר' מחשבה חשב מ"ה כידוע והנשמ' שנהנין מזיו' כו' הרי הן משיגי' אלקי' והוא ית' אינו נתפס כלל בשום מחשבי' וחכמיה אך ברעותא דלכא הוא נקוד' הלב שלמעלה מהרצון שבמחשבה הוא נתפס ממש דדוקא לית מחשבה תפיסא בי' אבל למעלה מן המחשבה תפיסא בי' ממש וד"ל וזהו ענין יפה שעה א' בתשוב' ומע"ט מכל חיי' העוה"ב מטעם זה דתשובה ברעותא דלכא גבוה היא מחיי' עוה"ב שנמשכת מחכמ' שבמ"ל דאצי' וזהו א' מרבה דבר שלמעלה מד' מדרגו' הנ"ל והיא פנימי הרצון שע"י רעותא דלכא בגוף דוקא לבטל הרצון הזר שע"י עה"ד טו"ר משא"כ בג"ע לא הית' באה לבחי' פנימי' הרצון אלא כמו שנמשכה במחשבה עליונה לבד שהוא בבחי' עה"ד מאחר שאין לה חומר גופני לבטל רצון הפכי וכו' וד"ל וכן ע"י מע"ט רמ"ח המשכות פנימי' הרצון כמשי"ת בעה"ש.

וזהו ומספר את רובע ישראל, ב' פרושי' ארבע מדרגו' דישראל הן רצון ומחשבה דומ' ובחלק הרביעי' שהוא המעשה דהיינו תשובה ברעותא דלכא לבטל רצון הגוף ומעשה מצו' גשמי' נעוץ בהן התחלה האמיתי

להגיע לבחי' רצון העליון שלמעלה מהדעת ושכל שהוא בחי' נקודת פנימיות הלב שאינה נרגשת כו', שאינה בהפכי כלל כנ"ל לכך הוא דוקא יכול להפך ממרירו למיתקא שיהפכו כל רצונותיו רק לה' בלבד וזהו ויחד לבבינו יחד לבבי כו' שהב' לבבו' החיצונית ופנימיו' יתאחדו שניהם כנ"ל וד"ל. וזהו א"ף עשיתי' כו', שהאף מרבה את בחי' הד' שהוא בחי' הרצון עליון ב"ה שלמעלה מהדעת שעיקר גילוייו הוא בעשיי' דייקא, ופי' שעיקר גילוי של הרצון עליון ב"ה הוא דייקא בעשיי' שנעוץ תחלתו בסופן דייקא, והוא ברמ"ח מ"ע, שהם רמ"ח פקודין רמ"ח אברי' דמלכא, (שהם רמ"ח אברי' של האדם שעל הכסא כו'), שבקיום רמ"ח מ"ע, ואזהרת שס"ה ל"ת מתגלה בחי' רצון העליון ב"ה המלוכש בהם בבחי' גילוי והוא דייקא בעשיי' וד"ל. וזוהי היתרון של ירידת הנשמו' לעוה"ז שהירידה היא צורך עלייה, פי' שתחלה הי' עלו במחשבה והמחשבה היא לבוש א' מלוכשי' הפנימיים כו' ואינה מבחי' עצמותו ית' שלית מחשבה תפיסא ב"י כלל כו' ואחר ירידתו לעוה"ז בעסקם בתורה ומצות (והתעוררותם בחי' נקודא פנימי' דלב שהוא רעותא דלבא רצון עליון מגיעי' עי"ז לרצון עליון ב"ה עצמותו ית' וד"ל), שמקיימין רמ"ח

נוסחא שניה

שלמעלה מכולם והוא פנימי' רצון העליון שאין לו מספר כי אינו בגדר מספר כלל כי הוא בחי' א"ס ממש אך מצד התלבשותו בדעת יהי' בגדר מספר וזהו דומספר רובע קאי ארישא דמ"י מנ"ה דהיינו שאין מספר לרובע סוף מעש' דישראל מפני בחי' פנימי' הרצון אבל אם מצד חיצוניו' הרצון קאי ומספר באפי' נפשי' וכו' וד"ל. ובזה יובן מאמרם ז"ל והי' מספר בני כחול הים אשר לא כו' דסותר רישא דקרא לסיפי' כו' ומשני כאן כשישראל עושי' רצונו של מקום כו', וכדי להבין זה צריך תחלה להבין פשט הכתוב למה אמר כחול הים דוקא ולא על דבר אחר שמרוכה במספר. דהנה סיבת מציאת' החול סביב כל נהר גדול וקטן הוא לפי שהפרש העפר מן החול אינו אלא מפני שהלחלוחיו' טבעו מדבק כל נפרד כי טבע המים לדבק כידוע ובעפר יש הרבה לחלוחיו' מים על כן ידובק גושי העפר בתכלית הדיבוק והיחוד כאילו הן אחד בראשית הבריאה ובאמת חלקיו מפורדים בראשית הבריא' אך נתדבקו ע"י המים על כן בהיות העפר סמוך לנהר שהנהר מושך ממנו הלחלוחיו' אליו כידוע דכל יסוד מושך אליו כו' מה שהוא נמשך ממנו כו' אז יפרד העפר מדיבוק' הראשון ויעשה חול בחלקי' נפרדי' רבים כי יסוד העפר מצד עצמו מפורד הוא בחלקיו וכו' וכמ"ש בספרי הטבע וזהו שהמשיל לחול הים דוקא, בהיות כי בחי' ים העליון הוא המחשבה עלמא דאתכסיא ובחי' רוח פיו ית' המחי' כל עולמו' הנה מבואר למעלה דצרופי' אותו' הדיבור מתחלקי' לריבוי רבבות מדרגו' שונות והי' כדוגמת החול דכתיב דמשם יפר"ד והי' לדי' מחנות מחנה מיכאל לדרום כו' והיינו בחי' יחודא תתאה דמוציא במספר צבאם אלף אלפי' ישמשוני וכו' וכנ"ל בארוכה,

מ"ע רמ"ח פקודין איברי' דמלכא ואזהרת שס"ה לית, מתגלה אליהם ע"ז בחי' רצון העליון ב"ה שהוא בחי' עצמותו ית' שלמעלה מבחי' מחשבה עילאה כי לית מחשבה תפיסא ב"י כלל שהוא נעלה מבחי' מחשבה ושכל כנ"ל וד"ל.

ועתה ית' ענין מספר, ומספר את רוב"ע ישראל כו', הנה כת"ו והי' מספר בני' כחול הים אשר לא ימד ולא יספר כו'. פי' שההפרש בין חול לעפר הוא שחול הוא מתפרד לחלקי' דקי' רבי' כו' ועפר הוא גוש א' בלי התחלקות כלל, והטעם לזה הוא שבעפר יש ג"כ יסוד המים המעורב בו [שבכל דבר יש ד' יסודי' מעורבי' כו' כידוע] ולחלוחית של המים שבעפר הוא מחבר את העפ"ר להיות גוש א' בלי התחלקות, וד"ל. משא"כ החול הוא בחי' עפר שמסתלק ממנו לחלוחית המים, שנמצא בשפת הים שהים שואב אליו כל הלחלוחית כו' ומפני שמסתלק מהחול הלחלוחית כו' הוא מתחלק ומתפרד לחלקי' דקי' רבים וד"ל. וזהו ההפרש בין עפר לחול, שעפר מעורב בו לחלוחי' המים מחברו שהים שואב ממנו הלחלוחית כו', הוא מתפרד לחלקי' דקי' רבי' כל חלק וחלק בפ"ע, ישנו בגדר מספר, שכל חלק א'

נוסחא שניה

אך למעלה מיחודא תתא' הוא בחי' הוי' סובב כ"ע הנק' ים עילא' דלגדולתו אין חקר כתיב פי' שאינו בגדר מספר כלל וכלל כו' אלא בבחי' א"ס ממש וכדי שיוכל להחיו' מאי"ן ליש בבחי' מספר צריך שיהי' בחי' צמצום והסתלקו' גדולו' א"ס ב"ה כמשל שאיבת הים את לחלוחי' שבעפר הסמוך לו כנ"ל ואז וימצא בחי' פירו'ד ופירו'ד להחיו' מאין ליש בבחי' מספר אלף אלפים וכו' והיינו בחי' הג' דאלקי' המצמצם כל נפרד כידוע וד"ל.

והנה ידוע ענין יחודא עילא' ויחודא תתא' שהיא יחוד קוד' ב"ה ושכינתי' דהיינו יחוד ה' אלקי' הוי' באדני' פי' שצריך לעורר בתחלה בחי' הוי' סובב כ"ע שאינו בגדר מספר ואח"כ שיומשך ממנו הארה לאלקי' ואדני' להוציא במספר כל צבאם ברוח פיו וכו' להיות יפרד לד' ראשים וכו' והיינו ע"י ב' דברים הא' ע"י רעותא דלבא הנ"ל שמעורר למעלה ג"כ בחי' פנימי' הרצון שלמעלה מכל ההשתלשלו' שבא מצד הפירוד אבל ברצון הפנימי שלמעלה מן המחשבה ג"כ הוא בתכלית היחוד בלתי מוגבל אפי' בגדר מספר אלא בחי' א"ס ממש וכנ"ל והב' ע"י מעשה המצות רמ"ח מ"ע להיות כי הרי פנימי' רצון ה' ב"ה שלמעלה מן השכל וכמ' עליונה שנתלבש בה רק חיצוניו' הרצון כו' ומסיבת המצו' מעשיו' נעכשה יחוד קוד' ב"ה ושכינתי' להיו' ימצא מספר מלמעלה מן המספר וכו' וד"ל. וגם הנה עוד זאת שע"י תשובה ברעותא דלבא ומעשה המצו' יבא בחי' המשכה פנימי' הרצון בבחי' גילוי למטה עד שימצא גם במספר בחי' שלמעלה מן המספ'

מופרד בפ"ע כו' ושייך לשו' מספר עליו כו' אך אעפ"כ הוא בלי מספר שלא יספר מרוב וד"ל.

וכמ"כ הוא למעלה ממש, שבחי' עפ"ר שלמעלה הוא בחי' יחודא עילאה, שהוא ראשון קודם שנברא כו' והוא אחרון לאחר שנברא כו', אין עוד מלבדו שהוא אחד ומיוחד ואין עוד כו' שכולם בטלי' בתכלית בבחי' אין עוד כו', וזוהי בחי' עפר שלמעלה כמו שהעפר הגשמי הוא גוש א' ומיוחד ואין גופל עליו לשו' מספר כלל כו' כמ"כ הוא למעלה בחי' יחודא עילאה נק' בחי' עפר שהוא א' ומיוחד ואין עוד מלבדו כו' וד"ל. ובחי' חול שלמעלה הוא בחי' יחודא תתאה, שבחי' יחודא הוא שיהי' דוקא עולמו' בבחי' יש ודבר נפרד כדכתי' ומשם יפרד והי' לד' ראשי' שהם ד' מחנות מחנה מיכאל ומחנה גבריאל ומחנה רפאל ומחנה אוריאל, שהם נפרדי' להיות בחי' יש נבראי' בע"ג ותכלית, שמתהווי' בבחי' יש מאין שהוא כבוד מלכותו ית' המהווים להיות נפרדי' בחי' יש בע"ג, כי אין מלך בלא עם דייקא כנו' בלקי"א ח"ב, שאין שייך לשו' מלוכה כ"א על הזרים ונפרדי' דייקא בחי' עם דייקא כו' (על), וזהו עיקר חיותם שמקבלי' מבחי' מלכותו ית' להתהוות בבחי' יש

נוסחא שניה

והיינו כמשל החול שהוא בגדר מספר אבל לא ימד ולא יספר ממש מצד הריבוי המופלג שנלאו כל בני האדם בכל ימיהם לסופרו אעפ"י שהוא בהכרח בגדר מספר וכמ"ש במ"א שכל יש ודבר מה יתחלקו לחלקי' וכו' וכמ"כ יובן למעלה דע"י תשובה ומע"ט יבא הארץ אי"ס בנבראי' ממש דהיינו במה שיהיו' בלי מספר מצד הריבוי הגם שהמה כבר בגדר התחלקו' כנ"ל וזהו שנאמר היש מספר לגדודיו דמשמע שאין להם מספר וכתוב אלף אלפי' וכו' היינו שלא יספרו מרוב וגם זה הוא מחמת הארץ אי"ס דוקא שלמעלה מגדר מספר וכו' ואין זה כ"א ע"י יחוד קדב"ה ושכינת' דוקא ולא כאשר אלקי' מצמצם ומסתיר להיות משם יפרד במספר כו' וד"ל ועד"ז ממש יובן מאמרם הנ"ל ע"פ והי' מספר בני ישראל כו' כאן כשעושין רצונו כו' פ' עושין רצונו הוא מבחי' פנימי' הרצון שע"י מעשה המצוה עושין הן וממשיכי' למעלה בחי' רצונו של מקו"ם הנק' סובב כ"ע להיות הארתו בגילוי כחול הי"ם עד שלא ימד ולא יספר כו' וכשארין עושין רצונו אז יש להם מספר כמו חול הים שהוא בגדר מספר וכנ"ל וזהו ענין אמרינ' על כל מצוה מעשיי' בא"י אלקינו מלך העולם פי' להיות כי כתיב גבורי כח עושי רצונו כו' דהיינו בעשותם פנימי' הרצון העליון שלמעלה ממדת מ"ל הנק' חול הים כנ"ל בזאת מתעוררי' שיהי' לו רצון וחפץ במדת מלכותו ולהיו' משם יפרד להיות' מתנשא על נפרדים כי אין מלך בלא עם כידוע וזהו ברוך שיהי' מלך עולם וכמ"ש במ"א וד"ל וכזה יובן יותר ענין הפסוק תחת אשר לא עבדת ה' בשמח' וטוב לבב מרוב כל, פי' רוב כל הוא ענין אחדו' ה' כמו שהיא בבחי'

בע"ג להיות זרים ונפרדי' דייקא בחי' עם שאין מלך בלא עם דייקא כנ"ל וד"ל. וזוהי בחי' יחודא תתא"ה כו', וזהו בחי' החו"ל שלמעלה, כנ"ל שהחול הוא מתפרד ומתחלק לחלקי' דקי' רבי' אין קץ מפני שהלחלוחי' מים מסתלק ממנו אל הים ששואבו אליו כו' ולכך נמצא על שפת הים דייקא. וישנו בגדר מספר שמפי' לשו' מספר שכל חלק הוא בפ"ע כו'. ואעפ"כ אין לו מספר שלא יספר מרוב כו', וכמ"כ הוא למעלה ממש בחי' יחודא תתא"ה שמתהוי' נבראי' בע"ג ותכלית בבחי' התחלקו' מינים ממינים שוני' עד אין קץ, וכדכתי' ה"ש מספר לגדודיו כו' אלף אלפי' ישמשוני' וריבוא רבבן קדמוהי כו', שמתחלקי' לחלקי' רבי' מיני' שוני' אין קץ וכל א' הוא בפ"ע בע"ג ותכלית בבחי' יש כו' וישנם בגדר מספר שכל א' הוא בפ"ע בע"כ כנ"ל, ואעפ"כ אין להם מספר שלא יספר מרוב שהם מיני' עד אין קץ ותכלית כלל וזהו ה"ש מספיר כו' וד"ל. וזוהי בחי' החול שלמעלה שלכך מתחלקי' לחלקי' רבי' אין קץ והם בעצמם בחי' בע"ג כו' שהלחלוחי' המים שהוא בחי' החיות של אור א"ס ב"ה הוא מסתלק למקורו אל הים כו' ולכך נשאר' בע"ג בבחי' התחלקו' כו' וד"ל.

נוסחא שניה

אצי' קודם שיהי' מלך העולם שאינו בגדר מספר כלל אלא בבחי' א"ס ממש וזהו רוי"ב כל שאין הריבוי שלו נתפס במדה כלל כי הוא רב מכל ריבוי וכידוע דכל ריבוי מופלג יקרא כ"ל ע"ש ההתחללת' שכולל כל פרטי המספר שלמטה הימנו כמו מספר א' באלף שאך חלקי' ימנה באחת כלומר אלף אחד לבד וכן עדי' י' אלפי' בריבוא עד רום המעלות. ואמנם מה שאינו בגדר מספר כלל לא יקרא כלל בשם כל ע"ש הכולל כי אינו כולל פרטי' חלקי כלל מאחר שאינו מתחלק לחלקי' כלל כו' אלא יקרא רוי"ב כ"ל כלומר רב מן הריבוי הכללי' וכי' וד"ל וע"י השמחה של מצוה דווקא שהוא בחי' פנימי' ונקוד' הלב שלמעלה מן השכל שממנה ימצא סיבת השמחה בלב וכענין פקודי' ה' משמחי לב פי' משמחי' את חיצוניו' הלב להיות' מיוחד בתכלית היחוד בבחי' רצון פשוט כענין ויחד לבבינו הנ"ל והוא ע"י פקודי' ה' רמ"ח המשכות פנימי הרצון העליון כנ"ל בענין הברכה של מצוה כי נעוץ תחלתו בסופן ובסוף מעשה דוקא יאיר פנימי' הרצון כו' וזהו תחת אשר לא עבדת בשמחה וטו"ב לבי' הוא פנימי' הרצון להיות' עי"ז שורה למטה בבחי' גילוי מרוי"ב כ"ל בחי' א"ס דהיינו עד שגם במספר לא ימד ולא יספר מרוב כנ"ל וד"ל.

וזהו מי מנה עפר יעקב כו'. כי הנה מבואר למעלה דענין יחודא עילא' הוא של גדולתו אין חקר בבחי' א"ס ממש שלא בגדר מספר כלל וע"י רמ"ח פקודי' נמשך הארה זו בכח הפועל בנפעל במ"ל דאצי' שמשם יפרד במספר עד שיהי' גם שם למעלה מן המספר כמ"ש אשר לא ימד וכנ"ל ועל

וזהו לכבודי בראתינו, יצרתינו, איה עשיתינו. פי' שהאיה הוא מרבה המספר רב בחי' שבעשיתיו דייקא, כי נעוץ תחלתו בסופן דייקא, ובוה ישראל ממשיכי' לכבודי שהוא בחי' מלכותו ית' שיהי' מלך על עם דייקא הרב במספר שלא יספר מרוב שהוא בחי' החויל הניל היש מספר לגדודי' אלה אלפי' כו' וריבוא רבבן כו', עיי' עסקם בתורה ומצות, רמיח מי' רמיח פקודין אברי' דמלכא כניל ועיי' התפלה באמרם בי'א כו' מלך העולם כו' שעיי' ממשיכי' את בחי' מלכותו ית' שירצה למלוך על העם הרבי' שלא יספר מרוב כו' וזהו הכל לכבודי אך האיה מרבה שהעיקר הוא בעשיי' שישראל ממשיכי' בחי' רצון העליון בי'ה שירצה למלוך כו', (וזהו האיה שמרבה דבר שאין הפה יכול לדברו ודיל). וזהו השמחה של קיום המצות כדכתי' פקודי ה' כו' משמחי לב שעיי' קיום המצות מגיעי' לבחי' רצון העליון בי'ה (שמשם נמשך הסליחה על עוונות כדכתי' כי עם שהי' עובר הוא וסלחתי כו' שיתגלה רצון העליון בי'ה כמבוא' במ"א ע"ש), שהוא בחי' עצמותו ית' דלית מחשבה תפיסא בי', למעלה מכמו שהי' קודם ירידתו כו' שהיא נהנין רק מזיו השכינה בלבד כניל ודיל. וכדכתי' תחת אשר לא עבדת

נוסחא שניה

כו המצו' גם המה באו במספר רמיח להיו' כי הם כבר בכלל המשכה והשפעה מפנימי' הרצון כלומר שכבר באו לידי גילוי ובבחי' עשי' דוקא כמו הרצון הנגלה באדם התחתון שא"א בלא בחי' כלי כמו היד והרגל שישתנה אופן תנועתם עפ"י הרצון כו' וכמו שאין ליי' השראה כי'א בכלי כו' ואע"פ שמצד עצמו המצו' אין להם מספר כלל כי בחי' פנימי' הרצון עצמו אינו בגדר התחלקו' כלל אבל המצו' לפי שירדו כדי לברר את ישראל מעה"ד כניל לכך באו גם הם במספר ובציור רמיח אברי' חסד דרועא ימינא וכו' ודיל. וזהו ומספר את רובע ישראל פי' גמילו' חסדי' שהוא הצדקה היא כללו' כל הרמיח מי'ע ולכך כתיב והי' מעשי' הצדק' כו' שהצדק' נק' מעשה ע"ש כללו' וכל המצו' שהו בבחי' עשי' דאצי' סוף כל דרגין נק' גמילו' חסדי' גומל דלים להחיו' רוח שפלים וכו' שכוונה זו כללית לכל מצוה מרמיח מי'ע מפני שעיי' המצו' יורד אור א"ס במספר באלקו' וכו' אבל מי מנה עפר יעקב היינו למעלה מבחי' עשי' דרמיח מי'ע והוא בחי' מדרג' התור' שכוללת מספר רמח שגדרת התורה שזה כשרן למצוה ולא זה הי' למעלה מגדר התחלקו' לכך ביכולתו לגזור אומר שכך וכך תהי' המצוה ולא כך וכך וכמ"ש במא' וזהו צדקה ששקולה כנגד כל המצו' כדבר הנשקל שיש בו רק משקל הכרעת אותו דבר שכנגדו בכף השני אבל בתורה לא אמרו לשון שקולה אלא ת"ת כנגד כולם לפי שלמעלה היא מן המצו' וקדמי' לעולם אלפי' שנה כי היא למעלה מבחי' עשי' וגם למעלה מן הרצון שבמחשבה דומ' ולכך אין לה גדר מספר כלל וכמ"ש לתבונתו אין מספר וכן ארוכה מארץ כו' וזהו מי מנה עפר יעקב שאין לתורה עצמו' שום גדר מספר למנות

כו' בשמחה וטוב לבב, מר״ב כ״ל כו', פ׳ ר״ב כל הוא בחי' רוב מספר החול שלמעלה שלא יספר מרוב היש מספר לגדודיו כו' שהוא בחי' יחודא תתאה הנ״ל וד״ל.

מ׳ מנה עפר יעקב, פ׳ עפ״ר הוא גוש א' ומיוחד בלי התחלקות כלל שאינו בגדר מספר כלל כו' והוא למעלה בחי' תורה שהיא הפנימית הכוונה של המצות, שהיא בחי' אחדו' כמשל העפר כו', וזהו מ׳ מנה כו' שאינו בגדר מספר כלל. שהוא אחד ומיוחד כנ״ל וד״ל.

וזה שנק' עפר יעקב, הוא מפני שלזה שיגיע לבחי' עפר הנעלה הנ״ל, הוא ע״י בחי' יעקב, שהוא י' עקב, פ׳ יו״ד הוא בחי' חכמה עילאה שהוא ב׳ה חכים ולא בחכמ׳ה ידיעא כו', הוא מלוכב בבחי' עקביי״ם כו' ולזה צריך לעורר ע״ז רחמים רבים (שהוא גודל הרחמנות ש׳ חכמ' עילאה יהי' בבחי' עקביי״ם), וזוהי בחי' יעקב שהוא בחי' רחמנות וד״ל, וע״ז שיעורר בחי' רחמים רבים, יגיע לבחי' עפ״ר הנ״ל שהוא בחי' תורה בחי' יחודא עילאה שמי מנה שאינו בגדר מספר כי לגדולתו אין חקר וד״ל. וזוהי פ׳ הב' ש״ל במספר רוב׳ע ישראל, שהוא חלק א' רביעיו כו', שהוא ג״ח שבעש׳י דייקא,

נוסחא שניה

בבחי' עש׳י כמספר רמ״ח מ״ע וכו' וזהו שנמשלה לעפר דוקא ולא לחול כי החול יפרד במספר והעפר בתכלית הדיבוק והיחוד כנ״ל וד״ל וזהו שרובע ישראל היינו גמילו' חסדי' חלק רביעי בחי' עש׳י (והיא בחי' מ״ל רביעי דיסוד הנק' רובע כמ״ש בע״ח) ובא ממנו בגדר מספר אבל התורה שכנגד כולם מ׳ מנה עפר יעקב ולהיו' כי נעוץ תחלתו בסופן דוקא זהו ענין אף עשיתיו שבעש׳י דוקא במעשה הצדק' וכל המצו' מרכבה מדרג' החמישי' של התורה שלמעלה מכולם ואינו בגדר ד' רביעיו' דישראל כו' וזהו ששני הפרושי' אמת דרובע הוא לשון ארבע׳ה רצון ומחשבה דומ' וגם הוא לשון חלק רביעי לבד והוא גמילו' חסדי' ומעש' המצו' שנעוץ בו התחלה' שאינו בגדר מספר כלל וקאי ארישא דמי מנה כנ״ל וד״ל.

וענין מה שהזכיר שם יעקב על התורה, היינו לפי שיעקב הוא קו האמצעי שעולה עד פנימי' הכתר וכמ״ש במ״א וכן התורה היא קו האמצעי כמ״ש שם בענין תורה ועבודה וג״ח כו' ודוקא התורה שהיא בחי' דתי' מ״י מנ׳ה כו' וכן מדרגה יעקב הוא התעוררו' הרחמי' בחי' ת״ת להיות שהרחמי' מחבר' השפל עם הגבוה מאוד נעלה כאשר נראה בחוש שהשפל ונבזה יעורר ברחמי' גם את המלך הגדול מאד להיו' נשפל ויורד אליו כו' כן רחמי' ורבי' על השפלת הניצוץ בחומר גופני מבריא הוא מן הקצה לקצה לעורר בחי' פנימי' כתר הנ״ל רעוא דכל רעיון כו' וזהו מ׳ מנה עפר פ׳י מ׳ גרם שיהי'

וזוהי אף עשיתיו כו' וד"ל שעפ"ר הוא בחי' תורה, וחול' הוא בחי' ג"ח
שבעשיי' דייקא, וזה מרבה הא"ף החלק רביעי' שבעשיי' שהוא ג"ח כנ"ל
וד"ל.

נוסחא שניה

עפר שאינו בגדר מספר הוא ע"י יעקב י' עקב פי' התעוררו' רחמי' רבים על
הי"ד דשכינ' שהושפלה עד בחי' עקב י' דבחי' נוגה דעשי' וכו' וכל המשפיל
עצמו הקדביה מגביהו כמשל העיגול וכו' וכמ"ש במ"א וכן התורה נשפלת
לברר ברוי' עד עקביי' כמ"ש אדם כי ימות באוהל כו' וד"ל.

בעזרה"י. במ"ש הנ"ל: באור על התורה הנ"ל.

**להבין שרשן של כל הדברים הנ"ל (תחלה י"ת והי' מספ"ר כו' משל חול
ועפר הנ"ל בתורה):**

הנה יש חילוק בין גז"ר מספר והוא ג"כ בלי מספ"ר כו', ובין אי"ן, גדר
מספר כלל כו', (שזהו ב' פירושי' באין מספר, הא' שהוא בגדר מספר
ואעפ"כ אין מספר מרוב כמשי"ת והב' אין גדר מספר כלל). ופי' חול' הוא
בבחי' גדר מספר, שמתחלק לחלקי' דקי' כו' שכל חלק הדק בפ"ע הוא בבחי'
גבול ומדה כו', ולכך הוא בגדר מספ"ר, שיכולי' לסופרן כל א' בפ"ע כו'
ושייך בהם בחי' מספר וד"ל. ואעפ"כ הם בלי מספר, פי' שאף שכל א'

נוסחא שניה

בעזרת השם

להבין שרש הדברי' הנ"ל. הנה כל עיקר ענין הפסוק והיו' מספר בניי' כו'
אשר לא ימד דסותר רישא דקרא לסיפ"י יובן עפ"י הקדמה ידוע
שיש הפרש גדול בין דבר שהוא בגדר מספר אך שאין לו מספר מפני ריבוי'
לדבר שאינו בגדר מספר כלל. עד"מ הנה כל דבר גבולי' בעצם יתחלק
לחלקי' אעפ"י שלא חלקוהו עדיין והוא בגדר מספר הגם שלא יספר מרוב
כמו המים שיתחלקו לטיפי' רבי' גם התהום שלא יספר הטיפי' שבו מחמת

מפורד מחבירו כו' ושייך בהם בחי' מספר כו' אעפ"כ הם בלי מספר שא"א לסופרן מרוב שהם חלקי' דקי' עד אין קץ ותכלית שא"א ליספר מרוב כו' וד"ל (ואף שכל א' הוא בפ"ע גבול ויש בהם שייכו' בחי' מספר כנ"ל אך מחמת שהם רבי' עד אין קץ הם בלי מספר שא"א ליספר מרוב שהם רבי' מאד וד"ל וזוהי גדר מספר ואעפ"כ אין מספר וד"ל). וזוהי בחי' גדר מספר שהוא בלי מספר כנ"ל וד"ל. אבל עפ"ר, שהוא גוש א' ממש, אין שייך בו לשו' מספ"ר כלל מאחר שהוא גוש א' ומיוחד כו', אין נופל בו לשו' מספר כלל, והוא בחי' אין גדר מספר כלל שאינו מספר עליהם (שיספור המים כו') מאחר שהם א' כו' וד"ל. וזוהי הפי' מ"ד, והי' מספר בני ישראל כחול כו' אשר לא יספר כו', פי' שהחול הוא בבחי' גדר מספר כנ"ל וזהו והי' מספר וד"ל רק הוא לא יספר מרוב כנ"ל וד"ל. משא"כ בחי' עפר שאינו בגדר מספר כלל כנ"ל, וזהו מ"ד לתבונתו אי"ן מספר פי' שאינו בגדר מספר כלל שזוהי בחי' עפר כנ"ל וד"ל.

ב) וכמ"כ הוא למעלה ממש, דהנה ביש"ש כתי' עומד על י"ב בקר, ג' פוני' צפונה וג' פוני' נגבה כו', והים עליהם מלמעלה כו', ופי' שהי"ב הוא בחי' מ"ל דאצילות, והי"ב בקר שפוני' לד' רוחו, כו', הם ד' מחנה שכינה, מחנה גבריאל ומחנה מיכאל כו', ולכך עומד עליהם מלמעלה, שמדת מ"ל הוא מדת ההתנשאות וההגבהה, שמתנשא' למלוך כו', והוא בחי' ההסתלקו' כו' וזה ההתנשאו' וההסתלקות של מדת מ"ל הוא גופא החיות וקיום של כל הנבראי' בע"ג כו', כי אין מלך בלא עם דייקא, (כנו' בחי"ב של

נוסחא שניה

ריבויים המופלג בגדר מספר שהרי שבהכרח יש בו מספר כמה מילאן טיפי' רק שלא יספר מחמת הריבוי לבד והנה גם אז הי' באפשרי שלא יהי' לו מספר לטיפי' שבו אע"פ שא"א להמצא כן ביש ודבר גבולי בעצם הבריאה עכ"ז הרי הוא בגדר מספר מאחר שהוא כבר נחלק לחלקי' נפרדי' משא"כ דבר שאינו בגדר מספר כלל היינו שלא יתחלק כלל לחלקי' נפרדי' כמו ערך השכל הרוחני' שהר"י לא ימצא ממנו מציאות חלקי' גשמי' נפרדים שיתכן בו המספר הו' שלא בגדר מספר גשמי' כלל, הגם שבאמת לפי ערך חלקי השכל הרוחני גם הוא בגדר מספר מאחר שגם השכל הוא גבולי במהותו הרוחני כמו שאנו רואים שיכלה כח שפע השכל גם בחכם מופלג כו' אבל לגבי גשם המים יקרא שלא בגדר מספר כו' ועד"ז יוכן בכל עילה ועלול שהעילה הרוחני' יקרא שלא בגדר מספר לגבי העלול ממנו הגשם והעילה לגבי' עילתו הוא בגדר מספר כו' עד שבהכרח עד רום המעלות בהשתלשלו' מראשית הצמצום לומר שהוא בגדר מספר מאחר שראשית הצמצום מאין ליש הוא נגבל במהותו ויש לו תחלה וסוף כו' משא"כ בחי' כח הפועל האלקי' המהו' מאין הוא אינו בגדר מספר כלל וכלל ולא ע"ד עילה ועלול

לקי"א) שאין שייך לשו' מלוכה כ"א על עם הזרי' ונפרד' ממנו דייקא, כמו שאין שייך לשו' מלוכה בנפש האדם שמושלת על כל איברי הגוף, כמו כשעולה במחשבתו לעשות איזה מלאכה ביד אזי תיכף עושת היד רצונה כו', ואעפ"כ אין שייך בזה לשו' מלוכה לומר שהנפש מולכת על היד כו' מאחר שהיד היא מיוחדת עם הנפש בתכלית היחוד לכך אין שייך לשו' מלוכה, שאין נופל לשו' מלוכה כ"א על הזר והנפרד דייקא שאין מלך בלא עם דייקא וד"ל. וכמ"כ הוא למעלה שעיקר מדת מלכו' הוא למלוך על עם דייקא הזרי' ונפרד' דייקא שהוא שיהי' דייקא נבראי' בע"ג ותכלית כו', ולפיכך הים עומד עליהם מלמעלה כו' פי' שמדת מ"ל דאצי' היא מתנשא' למלוך בפחי' הגבהה והסתלקו' כו', שע"ז הם נעשי' זרי' ונפרד' בחי' בע"ג ותכלית, שמוזה ההסתלקו' והתנשא' של מדת מלכו' דאצי' גופא, שמתנשא' למלוך עליהם הוא המשכת החיו' שלהם שמוזה גופא הם נעשי' נפרד' בע"ג כו' בחי' עם כו' כמשל המלך הגשמי שמתנשא על העם למלוך שיושב על הכסא כו', שבזה הגבהה שלו גופא שמגביה א"ע ומתנשא על הכסא למלוך כו', נעשה העם זרי' ונפרד' ממנו בחי' ע"ם, [ואלולי לא הי' מתנשא לא היו הם זרי' ממנו וד"ל] וד"ל. כמ"כ הוא למעלה, שע"י התנשא' מדת מ"ל שמתנשא' ומסתלקת כו' נעשי' הנבראי' בע"ג ותכלית בחי' זרי' ונפרד' כו' כמשל הנ"ל וד"ל, ולכך זה ההסתלקו' והתנשא' של מדת מ"ל דאצי' שמתנשא' על הכסא רם כו' הוא עצמו החיות של בע"ג כו' וד"ל, וכנו' בע"ח שיש פרגוד ומסך שנק' מעקה בין אצי' לבי"ע, שהוא המסך מבדיל להבדיל אור דאצי' שלא יהיו הנבראי' בחי' א"ס כ"א בע"ג ותכלית בחי' יש ונפרד

נוסחא שניה

הנ"ל שהרי העילה גם היא בגדר מספר לגבי עילתה שלמעלה הימנה כנ"ל אבל בכח הפועל האלקי שהוא בחי' אין סוף ממש בבחי' האצי' שאין לו תחלה ואין לו תכלה כי אינו נברא גבולי' ומחודש כו' א"כ אינו בגדר מספר באמת ולא מצד הריבוי לבד וד"ל. ועתה יש להבין מאחר שבחי' אלקו' דאצי' אינו בגדר מספר כלל איך יהו' מאין בחי' מספר שהמה ב' הפכי' ממש כנ"ל אך הענין הוא דבאמת אין הדמיון למעלה באצי' מדוגמת פעולת כח פועל אדם התחתון שהוא בעל גבול ובהכרח פעולתו מוגבלי' כו' שכמ"כ יהי"ה בהכרח מכח פועל אלקי' בלתי ב"ג פעולה בלתי מוגבלת כו' שהרי בבחי' א"ס אין ענין הכרח כלל אלא הוא ית' כל יכול ויכול לפעול גם נגד כחו הבלתי מוגבלת כו' והיינו בחי' הג' דאלקו' המצמצם כל נברא מאין ליש כלומר שמצמצם להשפיע בחי' מספר הגם שבצמצומ' הוא למעלה מגדר מספר כנ"ל ויובן זה עד"מ שאיבת הנהר את לחלוחי' העפר ימצא הפירור בחול כו' כמ"כ ע"י בחי' הסתלקו' והתנשא' דמ"ל דאצי' כענין המלך המרומ' לבדו כו' בזה נפרדו הנבראי' לצאת בבחי' מספר וגבול ולהיות יש ודבר בפ"ע כו' דכמו שע"י התנשא' מלך בו בישובו על הכסא לבדו מוגבה

בפ"ע, וזוהי הכל הגבחה מדת מל' דאצ"י שע"ז גופא נעש'י בחי' נפרדי' בפ"ע וזה גופא חיותם, כי עיקר מדת מל' הוא על עם דייקא כנ"ל וד"ל. וזוהי בחי' החו"ל שהוא בגדר מספ"ר, פ"י שהם ב"ע שמתהו"י מהגבה' מדת מ"ל דאצ"י שע"ז הם נעש'י בע"ג ותכלית כל א' יש ונפרד בפ"ע בחי' גבול, כמו מחנה מיכאל הוא בחי' גבול בפ"ע שמיכאל הוא גבוה ת"ק שנה שוקי החיו' כו' ושכל השגתו היא ג"כ מוגבלת כו' וד"ל וכן כולם, כל א' בפ"ע הוא מוגבל, והוא בחי' גדר מספר הנ"ל כמו החול גשמי שמתחלק ומתפרד זמ"ז וכל א' הוא מוגבל מדה כו' ויש שייכו' בכאו"א בחי' מספר כו', כמ"כ עולמו' ב"ע הם בחי' נפרדי' בבחי' התחלקו' כו' שכל א' הוא מוגבל בפ"ע כנ"ל וד"ל. וזוהי בחי' גדר מספר שיתכן בהם לשו' מספר כנ"ל, רק אעפ"כ הם בלי מספר שלא יספר מרוב, שהם ברואי' עד אין קץ ותכלית בלי מספר כלל, ופי' כי עד מ"ל נמשך הק"ו והחוט של אור א"ס ב"ה, ומשם ואילך הוא נפסק כו', נמצא שיש במדת מ"ל דאצ"י הארת א"ס ב"ה, שהוא בלי גבול בחי' א"ס, וכנ"ל שעיקר התהות של הנבראי' בע"ג כו' הוא מהתנשאו' של מדת מ"ל דאצ"י גופא, שאין מלך בלא עם והתנשאו' של המלך עושה שיהי' העם זרי' ונפרדי' כו' כנ"ל ולכך מאחר שהנבראי' מתהו"י מהתנשאו' של מ"ל דאצ"י כו', יש בהם ג"כ בחי' א"ס שבמ"ל יש אור א"ס כו' (ואף שמתהו"י להיות בע"ג כו' יש בהגבול בחי' בלי גבול) שהוא אף שכל א' בפ"ע הוא גבול שהם בגדר מספר אעפ"כ אין להם מספר שהברואי' הם מיני' עד אין קץ שלא יספר מרוב והוא הכל מפני שמקבלי' ממ"ל דאצ"י שהיא בחי' א"ס ולכך הם ג"כ בחי' אין מספר אף שהם בגדר מספר וד"ל.

נוסחא שניה

ומרום הוא מאנשיו ומסתלק מהם וע"י שנשאר בהארה מועטת ממנו יוכלו להיות יש ודבר בפ"ע כו' וכשחוזר ומתראה עליהם בבחי' גילוי עצמותו מתבטלי' ממציות' מפני גדלו כו' כמ"כ ע"י בחי' הג' דאלקי' ענין ההתנשאו' דכתר מלכות בזאת יוגרע מאור האלקי' והנפעלי' ונמצאי' מאתו ויוכלו להיות יש ודבר בפ"ע בבחי' גבול ממש משא"כ במדת החסד האלקי' לבדו כמ"ש אמרת עולם חסד כו' הי' העולם מתפשט עד בלי די פי' שהי' בהם בחי' א"ס ג"כ מפני עוצם ביטולם מחמת גילוי החסד אור האלקי' עד שאמר לעולמו די כו' וזהו כי ה' הוא האלקי' פי' שמש ומגן ה' אלקי' ב' שמו' אלו הם חו"ג להשפיע ולצמצם כנ"ל בשניהם שוה ענין אור א"ס דכמו שהי' העולם מתפשט בלי גבול מבחי' החסד והי' מצוי' בחי' א"ס גם במה שהוא בגדר מספר לפי שכח הפועל בנפעל ידמה הפעולה לפועל כו' כן יש בחי' אור אין סוף ממש בענין הצמצם דאלקי' ע"י ההתנשאו' וההסתלקו' הנ"ל שאין זה אלא מחמת כח אור א"ס רק שהוא מבחי' קו השמאל כו' וכמו שי"ס דאצ"י המשפיעי' לבי"ע נקראי' בלי מ"ה בלי השגה נתפס לבעל גבול איך יתהו"י מאין ליש בבחי' חסד כו' גם בחי' הצמצום איך יתהו"י בבחי' גבול מבילתי ב"ג

ג) וזהו כמשל החול הגשמי ממש, כנ"ל בתורה, שהתפרדו החול שמתפרד לחלקי דקי' רבי' כו', הוא מפני שהוא על שפת היים, שהים הוא אליו את הלחלוחי' שבפפר כו' ולכך נעשה חו"ל שנתפרד לחלקי דקי' כו' שהלחלוחי' שלו נסתלק אל הים כו', וכמיכ הוא למעלה ממש, שלחלוחית נק' בחי' אור א"ס כו' (כמשי"ת לקמן בע"ה). והוא שהד' מחנה שכינה שהם מחנה מיכאל דבריא' ומחנה גבריאל כו' שהם הי"ב בקר שהים עליהם מלמעלה כו', הם נק' בחי' חו"ל שמתחלקי לחלקי בבחי' גבול כל א' בפ"ע כנ"ל בארוכה שהם בגדר מספר כחול גשמי כו', והוא מפני שהלחלוחי' שבתוכו שהוא בחי' אור א"ס ב"ה, הוא מסתלק מהם לבחי' י"ב שהוא מ"ל דאצילות כנ"ל, שמדת מ"ל דאצי' היא מתנשא' על הכסא בבחי' הגבהה והסתלקות כו' וזה ההגבהה והסתלקו' הוא חיותם גופא שהוא עושה אותם שיהיו בחי' עם זרי' ונפרדי' בבחי' גבול כנ"ל בארוכה. וזוהי בחי' הסתלקות הלחלוחי' שהוא אור א"ס ב"ה שמסתלק לייב בחי' מ"ל דאצי' בהסתלקו' מהם שלא יהיו בבחי' א"ס כיא נפרדי' בע"ג ותכלית. וכנ"ל שזהו הפרסא שהוא המסך המבדיל בין אצי' לבי"ע בכדי להסתיר מהם אור א"ס שיהיו בע"ג, ואולולי לא הי' מוסתר מהם אור א"ס ב"ה [פני' שלא הי' מדת מ"ל מסתלק' מהם בהתנשאו' כו'] היו בטלי' לגמרי לבחי' אור א"ס ב"ה כביטול הנר בפני האבוקה כו' וד"ל. ואלו הי' מוסתר לגמרי לא הי' חיי' וקיימי' כו', ולזה הוא ב"ה הוא כל יכול שאינו מושג זה, שהוא מתנשא בהגבהה והסתלקו', (שמסך הוא מפסיק ומבדיל כנ"ל) בכדי שיוכלו להיות בחי' יש ונפרדי' בע"ג כו', ומזה גופא הוא חיותם שמקבלי' אעפי"כ חיותם מאור א"ס ב"ה [ואעפי"כ הם

נוסחא שניה

אינו מושג כי גם זה הוא מבחי' א"ס דלית מחשבה תפיס' בי' כו' וד"ל. ובכל זה יובן הפסוק הנ"ל דיש מספר לגדודיו אלף אלפי' ישמשוני כו' ואין להם מספר מצד הריבוי לבד וזהו אשר לא ימד כחול הים שיש לו גדר מספר כנ"ל היינו מבחי' הצמצום דאלקי' המוציא במספר צבאם ולכולם בשם יקרא ריבוי מיני צרופי' וכו' פני ארי' פני נשר כו' אבל האצי' עצמו אינו בגדר מספר כלל מאחר שאור א"ס שבחוט וקו שלפני האצי' מסתיים הוא במ"ל דאצי' כידוע וע"י המעק"ה והמסך המפסיק בין אצי' לבריא' משם יפריד והיי' לד' מחנות כו' וזהו ענין הים שעומד על י"ב בקר דכתיב שעומד עליהם מלמעלה ולשון מלמעלה מורה על ענין סיבת הפרדם לד' מחנות הוא לפי' שהיים בחי' מ"ל דאצילו' כמות שהיא בבחי' האצי' עצמו שלא בגדר מספר כנ"ל עומד ומתנשא עליהם בבחי' הסתלקו' כנ"ל וזהו שלמעלה דוקא וד"ל ואמנם מה שאין לגדודיו מספר מצד הריבוי, זהו מחמת בחי' אור א"ס שמאיר דרך הפרסא לכך גם כמה שהוא בגדר מספר ולא יספר מפני הריבוי כנ"ל וגם עוד זאת שבמ"ל דאצי' עצמו להוציא במספר כו' תהי' שפע זו בלתי נפסקת לעולם הוא גיכ בחי' א"ס דהיינו להו' הברואי' עד אין קץ

בע"ג], וזהו שנו' בלק"א ח"ב, שזהו נק' בחי' רזא דמהימנתא, שהוא כל יכול, ויכול להתהוות מבחי' איס בע"ג כו' כ"ל. וכמשנו' בסי' ע"ט ספ"י בלי מ"ה כו', פ"י כמו שקו ימין שהוא בחי' השפעת החסד שמשפיעו להתהוות מאיין לייש, אינו מושג כך אין מושג בחי' ק"ו שמאל שהוא בחי' גבורה דמ"ל דאצי' שיכול להסתיר האור איס שיתהוו בע"ג ואעפ"כ הם מקבלי' חיות מבחי' איס כנ"ל, וזהו דכתי' כי שמש ומגן הוי' אלוקי' כו' שכמו שבחי' הוי' אינו מושג כך הוא באלקיים וד"ל. (שהתהבע"ג מקבל מאין בלתי בע"ג כנ"ל) וד"ל. ולכך נק' ביע' שהם בע"ג בהתחלקו' כאוי"א בפ"ע, בחי' חול כנ"ל שהלחלוחי' הוא בחי' אור איס שבמ"ל דאצי' מסתלק ומתנשא בכדי שיהיו בחי' בע"ג ותכלית, כנ"ל והוא כחול הגשמי שהוא בגדר מספר כאוי"א בפ"ע יש לו מספר, ואעפ"כ אין לו מספר, שלא יספר מרוב וכמ"כ הוא למעלה ממש כנ"ל וד"ל.

אבל עפר הוא גוש א' ומיוחד כו' שלחלוחי' המים מעורב בו, והוא המחברו להיות גוש א' כו', ואין שייך בו אף גדר מספר כלל (שאינו בגדר מספר כלל כו') כנ"ל וד"ל, וכמ"כ הוא למעלה, שבחי' עפ"ר הוא באצי' שלחלוחי' המים, שהוא בחי' הק"ו של אור איס ב"ה מעורב בו והוא המחברו להיות אחד ומיוחד בתכלית היחוד שלא יתכן לו אף גדר מספר כלל, וכדכתי' לך הוי' הגדולה והגבורה והת"ת כו', שכלי המצות דאצי' הם בטילים בתכלי' הביטול לאור איס ב"ה המלובש בהם שמיחודי' עמו בתכלית היחוד, כמשל גוש העפ"ר שהוא א' ומיוחד שהלחלוחי' מים שבו מחברו שאין שייך בו אף גדר מספר כלל, וכמ"כ למעלה בכלי' דאצי' שאור איס ב"ה

נוסחא שניה

וכמו שאמר תדשא הארץ אינו נפסק כו' וכמ"ש במ"א וכל זה מצד הארת אור איס במדת מלכות ב"ב המדו"ת חו"ג כי ה' הוא האלקי' כולא חד וד"ל.

וזהו ענין מאמרם ז"ל על הפסוק הנ"ל כתי' והי' מספר כו' וכתוב אשר לא ימד ולא יספר כו' ל"ק כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום וכאן כשאין עושין כו', בא לרמז על כל הנ"ל דמצד הארץ בחי' קו אור איס שמסתיים לפני המעקה ולא ימד ולא יספר גם בנפעלי' שהן בגדר מספר והיינו ענין עושין רצונו של מקום פ"י כתר עליון דמ"ל דאצי' נק' רצון כידוע ולעולם הוא דבוק באצי' עצמו וכידוע והוא אינו בגדר מספר כהמאצי' עצמו שמאציל בחי' כתר הנאצלי' מבחי' מ"ל שבו כידוע כן כתר לבריאה הוא מסוף מדרגה הנאצלי' ולעשו' הכת"ר הזה היינו לעשות הרצון במדת מ"ל שירצה להיות מתנשא עליהם כו' וזהו עושין רצונו וכמ"ש במ"א והיינו ע"י מצות מעשיו' דוקא כמשי"ת בעזר"ה. וכאן כשאין עושין רצונו כו' פ"י שאין ממשיכי' רצון העליון למדת מ"ל אז המעקה מפסקת להו' במספר

ממולא בהם האור א"ס ב"ה (שהוא בחי' לחלוחית המים) הוא מחברן להיו' א' ומיוחד שאין שייך בהם אף גדר מספר כלל וזהו לך הוי' אור א"ס ב"ה בטילי' להגדולה והגבורה כו' בתכלית הביטול. וכנ"ל כמו בנפש האדם אין שייך ש' מלוכה על ידו שהיד מקיימת ופעלת רצון הנפש כו' מאחר שהיד מיוחדת עם הנפש בתכלית היחוד כו' וכמ"כ הוא באצ"י שהכלי' דאצ"י מיוחדי' עם אור א"ס ב"ה בתכלית היחוד שאין שייך בהם אף גדר מספר כלל, וזוהי בחי' העפ"ר שלמעלה שאין שייך בו גדר מספר כלל כנ"ל וד"ל.

ד) ועתה ית' משגל בתורה ענין ויחד לכבינו' ב' לכבו' כו'. הנה זאת ידוע שתכלית הכוונה של ירידת הנשמות למטה, הוא בכדי שיבררו ברור, וענין הבירור' הוא לברר רפיח ניצוצין שנפלו בשבירה למטה לבין ושרשם הוא מעולם התהיו שלפני האצ"י כדכתי' אלה המלכי' אשר מלכו כו' לפני מלך כו' אף הם נפלו למטה לש' בין בדרך שבירה כו', ולזה צריכי' לבררם, פי' שכשנפלו שהבירור שלהם הוא לברר הטוב מן הרע שכשהם נפלו לבין הם מעורבי' טו"ר ביחד (שזוהי בחי' נוגה כו') ולזה צריך לברר את הטוב לבדן מן הרע כו' וד"ל. והנה עיקר המברר אותם, הוא ש' מ"ה שהוא התיקון, כי בחכמה איתברירו ופי', כי המברר (צ"ל תחלה) נתברר תחלה, שתחלה יתברר הוא מכל רע ופסולת כו' ואז כשיתברר הוא בעצמו מכל רע ויהי' רק טוב כו', אז יכול הוא לברר את מי שלא נתברר עדיין כו', ולכך המברר את ש' בין הוא ש' מ"ה שהוא התיקון דייקא, מפני שש' מ"ה הוא התיקון שנתברר מכל כו' לכך אז יכול הוא לברר את ש' בין שלא נתברר עדיין וד"ל, וכנ"ל בע"ח שתחלה מתברר אור הכת"ר, ואח"כ

נוסחא שניה

ממש וזהו שרש ענין סיבת למעלה מן המספר בעולמו' דבי"ע הוא תלוי במעשה המצות כמבואר למעלה וד"ל.

וזהו ומספר את רובע ישראל שיש לפרש דקאי ארישא דקרא מי' מנה וכו' והיינו שאין להם מספר ויש לפרש דהוא מילתא באפי' נפש' ויש להם מספר ושניהם אמת ויובן עפ"י הקדמה מתחלה שרש ענין המצות מעשיו' דעליהם אמר אף עשיתיו נעוץ תחלתן בסופן כמ"ש למעלה. דהנה ידוע בע"ח בענין הברורים דכל מברר את שלמטה הימנו לצריך שיהי' מבורר תחלה בעצמו' משלמעלה הימנו ואם לאו לא יוכל לברר את שלמטה הימנו וכן עדי' שנברר ממנו שלמטה הימנו ביכולת גם הוא לברר את התחתון ממנו כו'. וכמו ספ"י כתר שמבררת לספ"י חכמה אין ביכולת הכתר לברר כ"א אחרי אשר כבר הובררה משלמעלה הימנו מבחי' מ"ל דא"ס וכן החכמה לשלמטה הימנה לא תתברר כ"א אחרי שהובררה מן הכתר כו' והטעם לזה הוא לפי שכל זמן שאינו מבורר בעצמו איך יברר זולתו מאחר שאין ביכולתו

כשהוא בעצמו מתברר היטב מכל כו', אזי הוא מברר את אור החכמה שלא נבררה עדיין כו' (שכשנתברר אור הכתר בעצמו אז יברר הוא את אור החכמ' שלמטה הימנו שלא נבררה עדיין כו'), ופי' שבחי' כתי' הוא מלשו' כותרי' שהוא בחי' א"ס (שאינו מתיישב בכלי כ"א מקיף מלמעלה כנ"ל במ"א) וכידוע שבחי' כתי' דאצי' הוא בחי' מ"ל דא"ס ב"ה כו', וזוהי נק' בחי' כתי' שנתברר כו', כשהוא אינו רק בחי' כלי קבלה לקבל אור א"ס ב"ה בלבד, וכלי שלו היא רק כלי ביטול להשראת אור א"ס ב"ה בו בלבד וזוהי נק' שנתברר אור הכתי' שאינו רק בחי' ביטול להשראת אור א"ס ב"ה בו בלבד, ואינו מלוכש רק אור א"ס בלבד וד"ל. וזוהי ג"כ בחי' מ"ה שהוא התיקון פי' שנתתקן כלי שלו שאינה רק כלי ביטול להשראת אור א"ס ב"ה בה בלבד וד"ל. משא"כ בחי' ב"ן הוא אינו נתברר עדיין שמעורב בו טו"ר ביחד, פי' שאינו נתברר להיות כלי שלו רק כלי הבטל לאור א"ס ב"ה בלבד, כ"א הוא מעורב טו"ר פי' שיש בו בחי' הביטול ליבטל להשראת אור א"ס ב"ה בו, ויש בו ג"כ בחי' שנגד הביטול שהוא בחי' יש וזהו התערובת שבו טו"ר ביחד וד"ל והוא כמו בחי' הביטול של אלהא דלאהא כו' שהוא בחי' ביטול וגם בחי' יש שנגד הביטול וד"ל וזוהי התערובת כמו שלא נתברר עדיין שמעורב בו בחי' ביטול ונגד הביטול וד"ל. ולכך תחלה מתברר אור הכתי' שיהי' רק כלי ביטול לאור א"ס ב"ה בלבד (ואין בו ד"א נגד הביטול כנ"ל), ואח"כ כשמתברר אור הכתי' אז יכול הוא לברר את אור החכמ"ה שלמטה הימנו שלא נבררה עדיין. וכשמתבררת אור החכמה, אז היא מבררת את אור הבינה שלא נבררה כו' וכן כולן וד"ל. והטעם לזה שהמברר צריך להתברר תחלה בעצמו כו', הוא כי כשהמברר לא נתברר עדיין בעצמו אין

נוסחא שניה

לברר בעצמו ומה שאין ביכולתו לברר עצמו זה ידוע שכל דבר לא יוכל לברר בעצמו רק משלמעלה הימנו והטעם פשוט דמאחר שהוא מעורב טו"ר בעצמותיו מאין יהי' לו כח להבדיל ולהפריד בעצמו הרע מן הטוב לבטלו אחרי אשר כל פרטי' חלקיו מעורבי' טו"ר ויש לרע יניק' כמו לטוב מהיכן יבטלנו וע"ד דוגמא הנה ידוע דיש ב' מיני רצון הא' אשר מתפשט בשכל ומדות להיות הרצון עפ"י הטעם ודעת שהוא רוצה מפני אותו הטעם וכדומה ואם יתבטל הטעם יהי' לו רצון הפכי או באופן אחר הכל לפי אופן השכל והטעם כו' הרי נמשך הרצון בדעת ושכל לב' הפכי והן ב' קוין ימין ושמאל דהיינו לרצות כך ולא כך וזה ענין עץ הדעת טו"ר פי' שהכתר נמשך בדעת דקו האמצעי' להתחלק לימין ולשמאל ולרצות הטוב עפ"י השכל ולשנא הרע עפ"י השכל וא"כ כמו שיש יניקה לרצון הטוב כן יש יניקה להיפוך הרצון לשנא הרע עפ"י השכל שבקו השמאל כו' ושניהם שוין ביניקתן ממקורם בבחי' הכתר המתחלק לקוין כו' ולפעמ"י ימאס בטוב ויבחר ברע דהיינו לרצות ברע ולשנא הטוב והוא ג"כ עפ"י שכל וכדומה לזה הנה יובן

בו כח לברר את שלמטה הימנו, מאחר שהוא בעצמו לא נתברר עדיין (ויש בו גיכ תערובת טו"ר) כו', לכך צריך המברר להתברר בעצמו תחלה שלא יהי' בו תערובת פסולת ורע כלל, שיהי' רק כלי הבטל לאור אי"ס ב"ה הממולא בלבד כנ"ל שאז הוא נעלה מהמתברר שלמטה הימנו שבהמברר אין שום תערובת כלל שנתברר כבר כו' ואז יש בו כח לברר את שלמטה הימנו שלא נתברר עדיין וד"ל. (וכמשי"ת). וכמיכ הוא למטה שכל הנשמות הם נמשכי' מש' ב"ן כו', והאורו' דש' ב"ן מעורבי' טו"ר ששרשו מעולם התהיז שלפני האצי' כדכתי' אלה המלכי' אשר מלכו לפני כו', ונפלו משם לש' ב"ן בדרך שבירה כנ"ל (ולכך הם מעורבי' טו"ר), וכך כל הנשמו' הנמשכו' מש' ב"ן הם מעורבי' טו"ר וירדו לעוה"ז בכדי לברר הטוב מהרע כהנ"ל ופי' שהתערובת של טו"ר שבנשמו' הוא הבחירה שבדעת (שהוא אילנא דטו"ר) כו' שכשבוחר בדעתו הטוב דקדושה אזי ממילא נתעורר אצלו אהבה ותשוקה לה' הבאה מהדעת שמכיר את הטוב שטוב הוא כו' וד"ל. וכנגד זה ממש ישנו בסט"א שכשבוחר בדעתו את הרע כו' אזי מתאוה הוא לו, ולבו בוער באהבה אליו כו', שבהנשמה מעורב טו"ר שרש' מבין כנ"ל והוא הבחירה של הדעת שיכול לבחור הטוב ויתאוה אליו וכן הוא יכול לבחור הרע ויתאוה אליו כנ"ל וד"ל. ולזה ירדו הנשמו' לעוה"ז לברר הטוב מהרע, שיהי' רק טוב לבד שיחפוץ באהבה לה' לבדו כו'.

ה) אך זה הבירור שיברר הטוב מרע, אי' לברר כ"א כשיהי' המברר בחי' נעלה משניהם שנתברר כבר כו' ופי' שהטוב בעצמו שמעורב ברע אי' לו בעצמו שיברר אי' מהרע פי' שע"י האהבה לה' שישנה בכח בנשמה

נוסחא שניה

שאינן לו כח לבטל בחירתו הרע מאחר שיש לו יניק' בשרשו כו' והדוגמא לזה אנו רואים בעבודת ה' בבינוני שזה וזה שופטן דהיינו בשעת התפלה הוא בוחר בטוב ברצון אמיתי עפ"י שכל והתבוננ' כו' ומואס ברע ולאחר התפלה כשיקשר דעתו ושכלו בעניני עוה"ז יוליד לו רצון הפכי לבחור ולרצות ברע היינו תענוגי עוה"ז הגשמי' כו' וזהו ששני שופטי' יש לו לשפוט הרצון לפעמים כך ולפעמים להיפך וזה אינו אלא מפני התחלקות הקוין של הרצון עפ"י השכל והטעם הנקרא עץ הדעת טו"ר כנ"ל עד דכתיב ביצה"ר ויצ"ט ולאום מלאום יאמץ דפעמי' מתגבר רצון לטוב ולפעמים מתגבר הרצון לרע כו', אך בחי' עץ החיים שלמעלה מטו"ר היינו ענין הפנימי' של הרצון כמות שהוא במהותו ועצמותו קודם שמתפשט בשכל וטעם דהיינו שלא ירצה מצד איזה טעם כלל רק רצון פשוט בלתי מורכב בטעם ושכל כו' וזהו נקרא רצון העליון שלמעלה מהתחלקות קוין ימין ושמאל והוא בחי' פנימי הכתר עליון כו' ששם לא יש אחיזה ויניק' לרצון הרע כלל על כן משם דוקא יבא הבירור לבטל ולהפך הרצון הרע שכבר

הנאה מהדעת שבוחר בטוב כנ"ל (שהוא הטוב שבנשמה, שמעורב ברע שהוא הבחירה ברע ויש שם ג"כ אהבה כו' כנ"ל) א"א שיברר א"ע ולהוציא א"ע מן הרע המעורב בו כו', מאחר ששניהם שקולין כא' פי' כמו שיש טוב בנשמה שהוא בחירה של הדעת בטוב שמזה נולד' אהבה לה' כו', כמי"כ ישנה ממש בחי' רע בנשמה שהוא הבחירה של הדעת ברע שמזה נולד' אהבה זרה ותאוות רעו' כו' ומאחר ששניהם שקולין כא' לכן אין כח בזה (הטוב שיברר א"ע מן הרע כו') יותר מזה וד"ל, לכך אין כח בהטוב שבנשמה שיברר א"ע מן הרע המעורב' ויהי' הוא מושל על הרע לאכפייא לסט"א כו' מאחר ששניהם שקולין כא' כנ"ל כ"א רק זה וזה שופטין בשוה שפעם מתגבר כח הרע ומושל על הטוב, ופעם מתגבר הטוב ומושל הרע, כדכתי' ולאום מלאום יאמץ כו', אבל שיהי' הטוב מושל על הרע בתמידו' אין לו כח כנ"ל וד"ל. ולכך א"א להטוב שיברר א"ע מן הרע כנ"ל כ"א צריך להתמשך בחי' הנעלה משניהם (כי תכלית ירידת הנשמה הוא בכדי לברר כו' והטוב בעצמו לא יברר א"ע לעולם כ"א רק ולאום מלאו' יאמץ כו'). (מטו"ר) שהוא נתברר כבר ואין בו תערובת רע כלל שמאחר שהוא נעלה משניהם ואין בו תערובת רע כלל שנתברר כבר לכך הוא דייקא יכול לברר הטוב מן הרע וד"ל. והו' שבעת ירידת הנשמה מש' ב"ן שמעורב' טו"ר כנ"ל, מערבי' בה ג"כ הארה מבחי' ש' מ"ה שהוא התיקו"ן שנתברר כבר ששרשו ממצחא דא"ק כו', ופי' שתכלית ירידת הנשמה לעוה"ז הוא בכדי לברר כנ"ל והטוב המעורב ברע א"א להתברר בעצמו כנ"ל מאחר ששניהם שקולין כא' כו', ויהי' רק ולאו' מלאום יאמץ ששניהם שופטין אבל לא יתברר הטוב לגמרי (שיהפוך הרע כו') לעולם כו' ותכלית הכוונה הוא שיתברר הטוב לגמרי כו', לכך מערבי'

נוסחא שניה

נמשך בקו שמאלי מאחר שפנימי' הרצון כבר מבורר בתכלית הבירור אז ביכולתו למשול על ההארה פרטי שנמשכה ממנו בשכלו ולבטלו אבל בחי' הרצון שבדעת לא יוכל לבטלנו מאחר שגם הוא אינו מבורר כי יש בו התחלקות השפע לימין ולשמאל כו' וזהו הטעם שכל מברר צריך שיהי' מבורר בעצמותו כמו פנימי' הכתר שנתברר כבר יוכל לברר חיצוניו' הכתר וכדומה לזה בכל פרטי פרטי הי"ס מכת"ר לחכמה ומחכמ"ה ולמטה מטה וגם בכל ספי' וספי' עצמ' מפנימיות' לחצוניות' כו' וד"ל.

והנמשל מכל זה עמוק עמוק הוא לי"ח להבין ולהשכיל ענין עה"ח ועה"ד למעלה בבחי' חיצוניו' כתר עליון דנאצלי' ונבראי' כו' דכתיב כל אשר חפץ עשה כו' וכן כל אשר חפץ ברא ויצר והאציל וכדומה לזה עד רי"ם המעלות הנה פנימי' הכתר הוא למעלה מחפץ ורצון זה שהרי חפץ ורצון זה נתחלק לקוין חו"ג עד שמסטרא דשמאלית נפיק סומקא דעשו גבורו' קשו' דנוגה ומסטרא דימינא חסדי' דנוגה בחי' ישמעאל כידוע והרי

בהנשמה ג"כ, הארה מש' מ"ה שנמשך ממצחא דא"ק שהוא התיקון כו' בכדי שיהי' בה כח לברר כו'. ופי' שש' מ"ה הוא התיקון, שנתברר כבר לגמרי כו', לכך יכול הוא לברר ודיל', והוא בחי' כתיר' עליון שנתברר כבר שמערבי' אותו בהנשמה בכדי שיהי' בה כח לברר, והוא בחי' רצון העליון שלמעלה מהדעת, שיש בנפש האדם, שהוא בחי' כ"ע שנתברר כבר פי' שאינו להכ"ע כ"א רק בקדושה בבחי' ביטול לאור א"ס ב"ה, ולא בהיפוך בסט"א כנ"ל בתורה וזוהי נק' שנתברר כבר כנ"ל ודיל'. והוא בחי' ש' מ"ה שהוא התיקון שנתברר כבר, ששרשו ממצחא דא"ק שלמעלה מהדעת (שהוא כתר עליון שלמעלה מהדעת) ואותן מערבי' בהנשמה, בכדי שיהי' בה כח לברר מאחר שהוא בעצמו נתברר כבר, והוא למעלה מבחי' הבחירה שבדעת (שבוחר בטוב וכן ברע כו') כו' שהוא למעלה משניהם, לכך יש בו כח לברר הטוב מן הרע ולהפך כל רצונות הרע לטוב שיהפך ממיררו למיתקא כו', והוא הכל בחי' כ"ע שלמעלה מהדעת שבנפש ישנו ג"כ שנתערב בכדי לברר כנ"ל ודיל'.

ו) וז"הו הירידה שצורך עליי' (שנז' בתורה) כו', ופי' כי תחלה קודם ירידתן היו בבחי' מחשבה עילאה כי ישראל עלו במחשבה, וכנז' בווהר כמה מחשבתי' אינו כו' שכינה נק' לגבי חכמה בחי' מחשבה שהיא בחי' לבוש נגד החכמה שהיא מלבש' החכמה כו', וכן חכמ' לגבי כתיר' נק' בחי' מחשבה שהיא בחי' לבוש נגדו שהיא מלבשת אותו כו' ודיל'. שהוא הכל בחי' לבוש' הפנימי' כו' [שהם לבוש' דבין] ואחר ירידתן לעוה"ז שמבררי' שם כל הברורי' כו' שממשיך עי"ז בחי' כ"ע שלמעלה מהדעת שמהפך כל

נוסחא שניה

יש יניק' לע' שרים ג"כ מחפץ ורצון זה שהן יש ודבר וביטול שלהם מועט והיינו בחי' עה"ד טויר' דהיינו ליתן שפע לטוב וליתן שפע גם לרע כו' וביורר' חשובא לנהורא ומריר' למיתקא כו' היינו ע"י פנימי' הכתר דחפץ זה הנקרא עץ החיים שלא יש יניק' ממנו לע' שרים כלל בהיות שאינו מתחלק לקוין כלל וכלל והוא הנקרא רצון העליון והיינו ענין שם מ"ה דמיצחא דא"ק שהוא המברר כל הברירורים שנפלו בעה"ד כו' פי' הע' שרים דמעורבי' טויר' ממש רק דקראן לי' אלק' דאלקייא כו' מתבררי' ע"י הארה הגבוה מעה"ד דוקא והוא הארת עץ החיים דבחי' פנמי' כתר דמ"ל דאצי' דכתיב בי' ואתה מרום לעולם ה' כו' ואיש בער לא ידע שלא בא משם יניק' לעה"ד עד שאיש בער ג"כ יקבל שפע כו' ודיל'. והנה מצו' מעשיו' הן בחי' פנימי רצונו ית' כידוע שהם נקראי' בשם רצון העליון דהיינו בחי' פנימי' הכתר כו' וע"כ על ידי' מצות מעשיו' נעשה רמ"ח המשכות פנימי' הכתר לחיצוני' הכתר כדי לברר כו' וביאור זה מובן עפ"י הנ"ל דכל אשר חפץ ה' עשה וברא וכו' היינו בחי' עה"ד כו' וכדי לבררו להפך מריר' כו' ניתנו לנו

רצונותיו של עוה"ז שיהי' רק לה' לבדו כו', ומקיים כל רמ"ח מ"ע ואזהרת של שס"ה ל"ת כו', שעיי"ז ממשיך בחי' כתי"ר עליון ששורה בו אור א"ס ב"ה כנ"ל הוא בחי' מ"ל דא"ס ב"ה כו', ובחי' מ"ל דאצילו' (כמשי"ת) וזוהי העליו' שאחר הירידה שמגיע לבחי' עצמותו ית' שהוא בחי' כ"ע ששורה בו אור א"ס ב"ה משא"כ קודם ירידתן היו עלו רק במחשבה שהיא מלבושי' הפנימיים בלבד וד"ל. וזוהי פ"י הפ' לכבודי' בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, שהכל ברא כו' לכבודי' שהוא בחי' מ"ל דאצ"י להמשיך אליה בחי' כ"ע שהוא בחי' מ"ל דא"ס כנ"ל, אך אף עשיתיו, ואף מרבה, שהעיקר הוא בעשיי', כידוע, שיש גם בעולם האצילות עצמו ג"כ ד' מדרגו' אבי"ע כו' ומ"ל דאצ"י הוא בחי' עשיי' שבאצ"י כו', לכך א"ף מרבה שהעיקר הוא בעשיי' דאצ"י שהוא מ"ל דאצ"י כו' שלשם ממשיכי' בחי' כ"ע כו' כנ"ל שזוהי תכלית העבודה להמשיך בחי' כ"ע למ"ל דאצ"י ע"י קיום כל רמ"ח מ"ע שהם רצונו העליון ב"ה כו' ואזהרת שס"ה ל"ת כו', אך תיבת א"ף בעצמו הוא לא טוב דהוא בחי' סט"א כו' שג' פתחו באף כו', ושניהם אמתי, שצריכי' לברר את בחי' הא"ף שבעשי' כו' והוא ע"י קיום רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת, שממשיכי' עיי"ז בחי' כ"ע לעשיי' דאצ"י שהוא מ"ל דאצ"י כו' (שהכ"ע הוא המברר את האף שהוא סט"א כנ"ל). ולכך נמשך הכ"ע דוקא לעשי' הא' הוא מפני שא"א שיתקיים כל רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת כ"א בעשיי' כמו אזהרת חלב ודם שלא לאכלו כו' א"א לקיימו בחי' הדבור ומחשבה כ"א בעשיי' דווקא וכן רבו' כיוצא בזה כו', ועוד שעיקר גילוי הרצון עליון ב"ה הוא בעשיי' דייקא, כמו כשהוא אינו רוצה ללמוד, ולומד מחמת שרצון העליון ב"ה הוא שילמוד כו' אזי מתגלה הרצון

נוסחא שניה

המצות רמ"ח המשכות בחי' רצון העליון להיות"ם כבר מבורר' לכך ביכולתו לברר עה"ד טו"ר שבכל מצוה מעשי' בענינים גשמיים דנוג' כמו קלף התפילי' וצמר דציצית וכדומה וד"ל. ועיי"ז נעשה תוספת הארה מרובה בבחי' חפץ ה' דבי"ע הנק' כתר חיצוני וזהו אף עשיתיו פ"י אף הוא ג' קליפו' הטמאו' כמו ענין ג' פתחו באף כו' שהן ג' קליפו' ערלה כו' שנפלו במ"ל סוף כל דרגין לקבל יניק' ממנה והמ"ל נק' בחי' עשי' דאצ"י בדרך כללו' וזהו א"ף עשיתיו מה שבעשי' נפל הא"ף ניתקן ונתברה אף זה ע"י מצות מעשיו' דוקא להיות כי שס"ה ל"ת הוא בעשיו' ג"כ והן מבדיל ומפרידי' הרע כו' וטעם התיקון והמיתוק לא"ף זה הוא מפני שנעוץ תחלתן בסופן ומאיר במעשה המצו' בחי' פנימי הכתר המבורר כבר כו' שנק' תחלה האמיתי ובסופן דוקא יאיר לפי שעיקר הארת התחלה לא ימצא אלא בסוף ולא באמצע כמשל הארת זיו השמש וחומו לא יאיר ויחמם באמצעי החלל כמו עפ"י הארץ כידוע וכמ"ש במ"א ועוד לפ"י שלא ימצא בחי' כלי לאור גילוי הפנימי' כתר כ"א בסוף כל המדרגות דוקא שהוא העשי' להיות כי ד' מדרגות הן רצון ומחשבה דיבור ומעשה כמ"ש למעלה ורצון זה הוא חיצוני' הרצון שמתלבש בדעת כידוע

ב"ה בבחי' גילוי שניכר ונירגש הוא (שלכך לומד אף שהוא אינו רוצה רק מחמת שהוא רצון עליון ב"ה וד"ל), שכופה א"ע בע"כ לעסוק בתורה מחמת שכך הוא רצונו העליון ב"ה כו' וזהו הגילוי של רצונו העליון ב"ה שנראה ונירגש וד"ל. וכן להיפך כשרוצה באיזה תאוה זרה כו' ואינו עושה מחמת שאינו רצון העליון כו' שאינו רוצה לעבור על רצון עליון ב"ה אזי מתגלה רצון עליון ב"ה בבחי' גילוי [שנראה שזה אינו עושה הוא מטעם שאינו רוצה לעבור על רצונו עליון ב"ה וד"ל] משאי"כ למעלה מבחי' עשיי' אינו מתגלה הרצון עליון ב"ה בבחי' גילוי כנ"ל וד"ל וזהו שנו' בס"י נעוץ תחלתו בסופן דייקא שב"עשיי' דייקא מתגלה רצון העליון ב"ה בחי' גילוי כנ"ל וזוהי אף מרבה שרצון העליון הוא בעשיי' דייקא כו' וכן זהו ג"כ ל' אמת שתיבת אף הוא לא טוב שג' פתחו באף והרצון עליון ב"ה מבררו בעשי' וד"ל שהוא ע"י קיום רמ"ח מ"ע כו' מבררי' את האף שב"עשיי' שממשיכי' בחי' כ"ע למ"ל דאצי' הנק' עשיי' דאצי' ודו"ק.

ז) וּבַזֶּה יוֹבֵן מֵאַרְזִיל עֵיפֹ וְהֵיזוּ מִסְפֵּר יִשְׂרָאֵל כְּחֹל כּו' אֲשֶׁר לֹא יִסְפֵּר כּו' כֹּאֵן כְּשִׂישְׂרָאֵל עוֹשֵׁי רְצוֹנוֹ כּו' וּפְי' כֹּאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל עוֹשֵׁי רְצוֹנוֹ העליון בקיום רמ"ח ושס"ה ל"ת שממשיכי' את רצונו העליון שהוא בחי' כ"ע שהוא בחי' מ"ל דא"ס כנ"ל למ"ל דאצי' שהמצות הם בעשיי' שהוא בחי' מ"ל דאצי' שנק' עשיי' דאצי' כנ"ל ששם הם בחי' המצות שנק' מצות המלך כדכתי' מדוע אתה עובר מצות המלך כו', שזוהי נק' עושי' רצונו ית' שממשיכים רצון העליון שהוא כ"ע העליון שהוא מ"ל דא"ס ב"ה כנ"ל למ"ל

נוסחא שניה

ובחלק הרביעי' הוא המעשה להיותו כלול. מכלל' ד' מדרגו' אלו לכך נעוץ בו התחלה לד' מדרגו' הללו והוא פנימי' הרצון משאי"כ הדיבור חסר בו המעש' והמחשבה חסר מדומ' כו' וד"ל.

וְזֶהוּ עֵינֵי ב' הַפְּרוּשֵׁי שְׂבֻרֹבֵעַ יִשְׂרָאֵל הָא' לְשׁוֹן אַרְבַּעַת חֻלְקֵי הַבַּיִת רְבִיעֵי הַכְּלוּלָה מְכוּלָם דְּנִעוּץ תְּחִלְתָּן בְּסוּפָן כּו' וְזֶהוּ דְשֵׁנֵי הַפְּרוּשֵׁי אִמַּת דְּקָאֵי אֲרִישָׁא דְּמִי מְנָה וְאִין מִסְפֵּר לְרֹבֵעַ יִשְׂרָאֵל כּו' כְּלוּמַר מִצַּד הָאֵרֶת הַתְּחִלָּה בְּסוּף כְּנִיל בְּעֵינֵי עוֹשֵׁי רְצוֹנוֹ כּו' שְׂאִינוּ בְּגֵדֵר מִסְפֵּר מִחֲמַת הָאֵרֶת הַחוּט' כּו' וְגַם יֵשׁ לְפָרְשׁוֹ בְּאִפֵּי נַפְשֵׁי וּמִסְפֵּר רֹבֵעַ כּו' הֵינֵנוּ מִצַּד בְּחֵי חִיצוֹנֵינוּ כְּתֵר שְׁנַמְשָׁךְ בְּקִוּיִן יְמִין וְשִׂמְאֵל כְּנִיל וְכַמִּישׁ מִי מִדָּד בְּשַׁעְלוֹ כּו' שֶׁהוּא מְדִידָה הַרְצוֹן כַּמִּישׁ בְּמֵא וְדִיל.

וְזֶהוּ מִי מְנָה עֵפֶר יַעֲקֹב, פִּי' כְּנִיל שֶׁהַעֲפֵר הוּא מִשָּׁל לְהַבִּין מֵה שְׂאִינוּ בְּגֵדֵר מִסְפֵּר כָּלֵל וְעֵי' נֹאמֵר מִי מְנָה כּו' וְהֵינֵנוּ עֵינֵי לְפָנֵי אֶחָד מֵה אֵתָה סוּפֵר כּו', כִּי הֵנָּה יָדוּעַ הַפְּרֵשׁ בֵּין בְּחֵי אֶחָד לִיחִיד דְּאַחַר שֶׁהִי הִרְבָּה

דאצילות וזוהי עושי רצונו י"ת וד"ל לכך אז הוא החול, דבי"ע הנ"ל בחי' א"ס שלא יספר מרוב שאף שהוא בגדר מספר אעפ"כ הוא בלי מספר שלא יספר מרוב שיש בו בחי' א"ס והוא מפני שמקבלי' ממ"ל דאצי' (כנ"ל בארוכה) וכשהם עושי' רצונו ית' שממשיכי' את כ"ע שהוא מ"ל דא"ס למ"ל דאצי' אזי מאיר אז במ"ל דאצי' אור א"ס ב"ה לכך החול הוא ג"כ בלי מספר בבחי' א"ס אף שישנו בגדר מספר וד"ל וכשאין עושי' רצונו ית' אזי אין מאיר כ"ע שהוא מ"ל דא"ס ב"ה למ"ל דאצי' כו' לכך החול שמקבלי' ממ"ל דאצי' הם בגבול ומספר שאין מאיר בהם ג"כ אור א"ס ב"ה ואז והי' מספר שיש להם מספר וד"ל. וזוהי ג"כ פי' הפ' הנ"ל מי מנה עפ"ר יעקב ומספר רובע ישראל, שיש בו ב' פירושי' הא' הוא שיש מספר לרובע ישראל שהוא מילתא באנפי נפשי' ואינו שייך לתיבת מי מנה כו', והב' הוא שהוא שייך לתיבת מי מנה כו' שמי מנה עפר יעקב ומספר רובע ישראל ג"כ מי מנה כו' שאין לו מספר כו' והוא כנ"ל וד"ל.

מ"י מנה עפ"ר יעקב, כו', פי' כנ"ל שעפר הוא גוש א' שלחלוחי' המים מחברו ואינו בגדר מספר כלל, והוא למעלה בחי' תורה שכל התורה כולה היא אחדו' בתכלית כו' שהיא פנימיו' הכוונה של כל המצות והיא נק' בחי' עפר יעקב שהוא כמשל שהוא גוש א' בלי גדר מספר כלל, כמ"כ התורה שהיא בחי' ז"א דאצי' (כמשי"ת) היא בחי' אחדו' כו' כנ"ל שהכלי' דאצי' אינם אפי' בגדר מספר כלל כ"א אחדו' בתכלי' כמשל העפ"ר כו' שלחלוחי' שהוא בחי' אור א"ס ב"ה הוא מחברו להיותם אחדו' בתכלית וד"ל.

נוסחא שניה

דברים נפרדים ונתאספו ונתחברו והיו לאחדים ונעשו כאחד נק' אחד אבל יחיד היינו שלא הי' מעולם זולתו שום דבר נפרד עד שנאמר עליו שנתאחד עמו כמ"ש במ"א ועד"ז יובן ביי"ס הנאצלים בקו ימין ושמאל כנ"ל נקראים בשם יחודא עילאה כאשר מתייחדי' זע"ז ועולים ומתחברים כאחד בשרשם בכת"ר עליון והי' בגדר מספר כו' משא"כ לפני אחד מה אתה סופר היינו בחי' יחיד פנימי' הכתר שלא נתחלק לקוין ומדידה כלל ואין דבר חוץ ממנו כו' הי' שלא בגדר מספר כלל ולא שייך כלל לומר ענין האחדות כו' וד"ל. וזהו מי מנה עפר יעקב הוא התורה להיות כי מן התורה יומשך הרצון כך ולא כך באמרו זה כשר למצוה וזה פסול הרי הוא פוסק ומודד את הרצון שלא יהי' הרצון אלא כך וכך א"כ זהו מבעל הרצון שביכולתו למדוד גילוי הרצון וזהו אנכי מי שאנכי וכמ"ש במ"א דהיינו בחי' פנימי' כתר שלמעלה מן המדידה משם נמשך המדידה שבשביל אופן כוונה הברורי' בעה"ז כך ירצה להמשיך רמ"ח המשכות מרצון העליון כנ"ל, הגם שהמצו' מעשיו' ג"כ מבחי' פנימי' הרצון כמ"ש למעלה אבל המה יבאו בגדר מספר רמ"ח שבביל עה"ז שהוא מספר ממש כו' משא"כ התורה מאחר שהיא המודדת רמ"ח מ"ע

וזהו מי מני' עפ"ר יעקב, שעפר יעקב שהוא בחי' תורה שהוא ז"א דאצי' שהוא אחדו' בתכלית מי מני' כו', שאינו בגדר מספר כלל וע"ז נאמ' לתבונתו אין מספ"ר כנ"ל שאינו אף בגדר מספר וד"ל וכנ"ז בס"י לפני' אחד מה אתה סופר, פ"י שבאמת אף בחי' אחד הוא בגדר מספר שלפני אחד דייקא מה אתה סופר כו', והענין הוא כנ"ז בוורה דפלאג גופא לא אקרי אחד כו', שאח"ד נק' כשהרבה חלקי' מתחברי' ביח"ד ומתאחדי' כו' כמו כח המחשבה עם בעל המחשבה שהוא עצמיו' הנפש נק' אחד שהם מיוחדי' בתכלית, וכן אדם הכלול מרמ"ח איברים ושס"ה גידים כו', נק' אדם אחד שכולם מיוחדים עם עצמיו' הנפש כו', וזהו שאח"ד הוא עדיין בגדר מספר שכשהרבה כחו' מחוברי' ביחד נק' אחד כו' כנ"ל אבל עצמיות הנפש שלמעלה מהמחשבה אינה נק' כלל בש' אח"ד כ"א בש' יחיד שהיא יחידה ואין עוד עמה כו' וד"ל [שיח"ד הוא למעלה מגדר מספר שאין עוד שיתחבר כא' וד"ל וד"ל] וכמ"כ ממש הוא למעלה שאח"ד נק' כשהרבה כחו' וחלקי' מחוברי' ביחד באחדו' בתכלית, אז נק' אחד כמשל אחדו' המחשבה עם בעל המחשבה כנ"ל שהוא בחי' אחד שהוא עדיין בגדר מספר כנ"ל, אבל יח"ד הוא בחי' עצמותו ית' שאין עוד מלבדו שהוא למעלה מבחי' אחד שאינו בגדר מספר כלל וד"ל. וזהו לפני' אחד דייקא שהוא בחי' יחיד מה אתה סופר אבל אח"ד הוא עדיין בגדר מספר וד"ל. וזוהי הירידה שלצורך עליי' הנ"ל, פ"י קודם ירידתו כו' היו בבחי' אח"ד שעלו במחשבה כו' שאח"ד הי' אברה' שהיו כלולי' בו כנ"י והי' בחי' אח"ד עלו במחשבה וכנ"ל וכנ"ל שבחי' מחשבה עם בעל המחשבה בחי' עצמותו ית' נק' אח"ד שמיחודי' בתכלית כו',

 נוסחא שניה

ושס"ה ל"ת הוא למעלה מרמ"ח המשכות פנימיו' וזהו מ"י מני' עפר כו' וד"ל וזהו שנאמ' על התורה לתבונתו אין מספר וארוכה מארץ מדה כו' וגם הנה היא מודדת מספר והיינו לפי ששניהם אמת דומספר רובע ישראל דרמ"ח מ"ע קאי ארישא ולא קאי כנ"ל וד"ל ובזה יובן יותר ענין נ"ל והי' מספר בניי' כו' כאן כשעושי' רצונו כו' פ"י כי הגם שהמצות באו במספר רמ"ח אינם בגדר מספר ממש שהרי הן גילוי רצון הפנימי שאינו בגדר מספר כו' וזה מה שאמר דכשעושי' רצונו מבעל הרצון לא ימד ולא יספר כנ"ל וד"ל. ועתה יש להבין ענין פשט הכתוב מה שמזכיר בחי' יעקב במי מנה ובחי' ישראל שלמעלה ממנו במספר כו', להיות כי יש יתרון מעלה ביעקב מבישראל במה שהוא מבריא מן הקצה לקצה פ"י כידוע ומבואר בע"ח דיעקב יש בו הארת יסוד אבא שהוא נשפל ויורד ביותר למטה בי"ע לברר בירורי' כענין הקוט"ע יוצא בקב כו' משא"כ בישראל והטעם לפי שיעקב בריח התיכון עולה למעלה בקצה היותר נעלה בבחי' פנימי כת"ר ולזה יורד ג"כ יותר למטה מטה כי כל הגבוה גבוה יותר יוכל להשפיל עצמו וזהו מן הקצה לקצה שלפי ערך התחלה כן הי' ערך הסוף כו' והיינו שמזכיר יעקב

אבל לאחר ירידתן למטה לברר ע"י עסקם בתורה ומצות שתורה הוא בחי עפ"ר יעקב ז"א דאצי כניל ומצות הם במ"ל דאצי שנק' מצות המלך כניל, ממשיכי' את בחי' כ"ע שהוא מ"ל דא"ס ב"ה כניל וזוהי עלייתם שמיגיע' לבחי' כ"ע שלמעלה מהמחשבה [כניל כמה מחשבת' אינון כו'] שהוא בחי' עצמותו ית' שנק' בחי' יחיד שאינו בגדר מספר כלל כו', שלפני אחד מה אתה סופר וד"ל, וזוהי העלי' וד"ל.

אך מה שנק' העפ"ר שהוא בחי' תורה דאצי עפ"ר יעקב כו', הוא מפני שלזה שיכולי' להגיע לבחי' עפ"ר הנ"ל הוא ע"י בחי' יעקב שהוא בחי' יעקב שהוא בחי' רחמנות (כניל בתורה), ופי' שיעקב הוא י' עקב, שהי"ד בחי' יסוד אבא שהוא ח"ע חכי' ולא בחכמ' ידיעא כו', אך הוא נשפל למטה מטה לבחי' עקב כו' שזוהי בחי' יעקב שאף שהוא למטה מישראל שישראל הוא בחי' מוחי' דז"א (ויעקב הוא בחי' קטנות כו') כו' אעפ"כ שרשו של יעקב הוא למעלה מישראל, שיש בו הארת, יסוד אבא שזוהי הי' דיעקב כניל. משא"כ ישראל שאין בו הארץ יסוד אבא כו', רק הוא נשפל למטה מבחי' ישראל, כי יעקב הוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה כו' וד"ל, ושניהם אמת וד"ל. ולכך כתי' מי מנה עפר יעקב דייקא כניל ובמספר רובע כו' כתי' ישראל אף שלכאורה הי' צריך ליכתב להיפך (במי מנה עפר ישראל כו') שעפר הוא נעלה כניל אך הענין הוא כניל וד"ל.

נוסחא שניה

דוקא י' עקב לברר בחכמ' למטה מטה שהוא בחי' יסוד אבא לפי שמבריח מן הקצה העליון וזהו שנאמ' עליון מי מנה כלומר מי יוכל למדוד ולספור אופני הבירור מן המברר כו' מאחר שאינו בגדר מספר כלל כניל משא"כ בישראל יש מספר רמ"ח מ"ע דהיינו לברר לפי אופן ההשתלשלו' בעה"ד טו"ר כו' וד"ל וזהו הטעם שהתורה דווקא נקראת עץ החיים להיות' רק בשביל לברר ברורי' בעה"ד כניל.

ובכל הנ"ל יוכן ענין ירידה צורך עלי' על הנשמות שירדו בגוף כמ"ש למעלה וכו', דהנה אחד הי' אברהם פי' הוא המחשבה שהיא יש מאין כמ"ש והחכמה מאין תמצא דקאי על חח"ג מימין שתמצא מאין כניל וכל הנשמו' הי' במחשבה תחלה קודם שבאו לדיבור ד"י מאמרו' וכענין אחר וקדם צרתי כמ"ש במ"א קדם למעש' בראשית ואחרון למאמרו כו' וכשהית' הנשמ' נהנית מזיו השכינ' מ"ל דאצי בג"ע העליון שהוא בבחי' בינה שבמ"ל כידוע וירדה אח"כ לגוף שנלקח מד' יסודו' דנוגה בעש' אחרון ל"י מאמרו' שהוא מאמר נעשה אדם כו' הרי ע"י מתלבשות בגוף תזכה לעילוי יותר נעלה והאי לפני אח"ד דהיינו בבחי' יחיד פנימי הכתר ע"י מצו' מעשיו' דוקא כניל בענין אף עשיתיו שנעוץ תחלתן בסופן דוקא וזהו שלא תקבל

ומספר את רובע ישראל, כנ"ל בתורה שיש בזה ב' פירושי, הא' רוב"ע
 הוא חלק א' של ד' שהוא חלק רביעית כו' ופי' שהוא בחי' ג"ח וכן
 כל מעשיו' שבעשיי' דאצי' שהוא בחי' מ"ל דאצי' כנ"ל והו' רוב"ע חלק
 רביעיות כו' שהוא בחי' עשיי' כו' שהוא חלק רביעיו' ממחשבה ודבור ובחי'
 כתר' עליון כו', שלכבודי בראתיו יצרתיו ועשיתיו ואף המרבה כתר עליון
 כו' זוהי ד' חלקי' לכך עשיי' היא נק' חלק רביעיות כו' וד"ל. והפי' הב' של
 רובע הוא לשו' ארבעה, הוא ג"כ אמת שגם בענין אצי' הוא מ"ל דאצי' גופא,
 ישנם הד' בחי' הנ"ל שהוא הכ"ע שבעשיי' דייקא כנ"ל, ואחד שבעשי' הרי ד'
 בחי' שישנם בעשי' גופא וד"ל וד"ל וד"ל. סליק.

 נוסחא שניה

הנשמה עילוי זה כ"א אחרי מעשה המצות דוקא כענין היום לעשותו כו' וזהו
 אחד ה' אברהם בתחלה קודם בואו לגוף אבל אחר שבא לגוף וקיים מצו'
 ועבודת ה' בתפלה בביטול רצון הגוף דוקא בזאת נתעלה בעילוי יותר מן
 הראשון והיינו שנתכללה נשמתו ביחיד' והיינו לפני אחד מה אתה סופר כי
 למעלה מגדר מספר וזהו ההפרש בין עפר לחול שבחול יש פירוד ובעפר
 הוא התחברו' ויחוד גדול בתכלית הדיבוק כו' וזהו מי מנה עפר ולא חול
 ושל יעקב דוקא והכל ענין א' הוא כמ"ש למעלה וד"ל.

שבת פ' מטות ומסעי

אלה* מסעי בני ישראל אשר יצאו לצבאותם מארץ מצרים כו', ויכתוב משה
 את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאיהם, ויש
 לדקדק למה תחלה אומר מוצאיהם ואח"כ למסעיהם ומסיים למסעיהם תחלה

(*) נעתק מבכר 1149. נמצא ג"כ בכור 1054 (שעו, א) ושם רשום בגוכתייק כ"ק אדמור מהר"ש:
 דתקס"ג ל' כ"ק אדמור נ"ע.

 נוסחא שניה

בעזרהש"ת. שבת פ' מסעי תורה ברבים.

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם ביד משה ואהרן.
 ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי הוי', ואלה מסעיהם
 למוצאיהם כו'.

ואח"כ למוצאיהם כו', כתיב אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם ממצרים להיות לכם לאלקי כו', ויש להבין ענין יציאת מצרים שחייב אדם בכל יום לצאת כו' וגם ענין מ"ב מסעות במדבר שהי' ענינם בכח" מדרגה ממוצעת בין יציאת מצרים לכניסה לארץ ישראל כו' דהנה מצרים הוא אותיו מצריים שהים העליון הוא בכחי' מצר וצמצום בכ"א וא' מישראל וצריך לצאת ממצר ז"ה כו', בהיות כי היפך מצריים הוא כאשר מתבונן איך שכל הנבראים הם מתהווים מאין ליש כמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה פי' מי הוא אור א"ס ב"ה שאינם מושג ולית מחשבה תפיסא ב"י לכך נקרא מ"י שיש לשאול עליו מי הוא מפני העדר ההשגה וההכרה בו כו' ויתבונן דמי זה הוא אשר ברא מאין ליש את כל אלה הנבראי' שאין להם מספר כו' ולהיו' כי כאשר כח הפועל אלקי' כבר מצומצם ומוסתר בנפעלי' נק' ים שהוא בא במצר והסתר שהרי העולמו' נראי' נפרדי' ליש ודבר בפ"ע אך כאשר מתבונן איך שנתהוו' מאין היינו אותיו' מ"י היפך צירופי אותיות ים וזהו מי ברא כו' ודל', ולהבין ענין הבריאה מאין זה הנקרא מ"י הלא ממך הכל נחשב ואין לך דבר חוץ ממנו וא"כ איך יתכן לשון יש מאין דמשמע שלא הי' כלום מקודם שנברא כו' אך הענין הוא דאם היה הבריאה מעילה לעילה במדרגה כדרך כל עילה ועלול שמהות העילה הוא שנשפע בעלול הימנה יתכן להקשות כנ"ל אבל באמת אין ערוך כלל בין הבורא לנברא והיינו שאין בחי' מהו' הבורא בנברא אלא רק בחי' הארה דהארה משם כבוד

נוסחא שניה

להבין זה למה שינה הלשו' שתחלה כתי' מוצאיהם ואח"כ למסעיהם, ואח"כ כ' להיפך תחלה מסעיהם, ואח"כ למוצאיהם כו', אך להבין זה צ"ל ענין מ"ב מסעות דמדבר שכשיצאו ממצרים לארץ כנען היו צריכי' בנתיים ליסע כו' מ"ב מסעות במדבר ובהיות שהתורה היא נצחית כו', וכמארז"ל בכל דור ודור חייב אדם לראות א"ע כאלו הוא יצא ממצרים וכמארז"ל שמזכירין יצ"מ אף בלילות שב"פ ביום חייב להזכיר יצ"מ כו' שהתורה היא נצחית כנ"ל וכשצריך לעלות ממצרים, לארץ כנען, שהיא ארץ טובה ורחבה זבת חליב ודב"ש כו', צריך ליסע תחלה במדבר מ"ב מסעות (שבין בחי' מצרי' לאי צריך ליסע מ"ב מסעו' במדבר כו') כו'. וצ"ל כ"ז, וגם צ"ל מ"ד בפ' של יצי"מ אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים מהו לכם לאלוקי' דייקא לכ"ם והלא הוא ב"ה הוא ממכ"ע כו'.

אך הענין הוא דכתי' שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כו', מ"י הוא בחי' אי"ן שאינו מושג הוא ברא אליה את כל הנבראי' בע"ג ותכלית שהם בחי' י"ש כו', הם מתהוו' מבחי' אי"ן הבורא ית"ש שנק' מ"י שאינו מושג כו', ולכאורה אינו מובן מפני מה נק' בחי' מ"י שברא אליה כו' בחי' אי"ן

מלכותו וזיו יקרא לבד כידוע לכך נקרא הבריאה בשם יש מאין על הוי' שלא ה' תחלה מציאו' היש של הנברא כלל אלא בחי' איין של הבורא לבד וזהו מ"י ברא' מאין ליש את אלה כו' ועכ"ז גם זה אמת דממך הכל דהרי מ"י ברא' כו' וד"ל. ובזה יובן מאמרם ז"ל ע"פ גדול ה' ומהולל מאוד בעיר אלקינו אימת גדול כשהוא בעיר אלקינו דוקא כו' פי' עיר אלקינו הוא מדת מלכותו שנק' עיר ע"ש צרופי' אותיו' הדיבור כמ"ש שתי אבנים בונות וכו' שהאותיו' נמשלו לאבנים עדי"מ בנין הבתים מצרופי' כמה אבנים יחד כן צרופי' הרבה אותיות יחד יהי' דיבור אחד ועד"ז למעלה באותיות המשכת אלקו' מאין ליש שהוא ע"י צרופי' דוקא כידוע שכל נברא יש לו צירוף מיוחד להתהוותו וכו' וזהו אימתי הוא גדול בבחי' ריבוי אופן ההמשכה וההתפשטות כענין אמרו ומהולל מאד בריבוי מיני אופני' שונים כו' כשהוא בעיר אלקינו בריבוי הצרופי' אותיות שונים אבל למעלה מבחי' הדיבור וצרופי' אותיות דהיינו באחד עצמו לא שייך לומר בחי' גדולה וזהו מ"ש לך ה' הגדולה פי' שבעצמותך הגדולה וההתפשטו' שלך אינה תופסת מקום כלל וכלא חשיבא ממש מפני שאין ערוך כלל בין הבורא עצמו עם זיו יקריה המתפשט בנבראי' שאינה אלא בחי' הארה דהארה כנ"ל וד"ל. וזהו ענין והאופני' מתנשאי' ב"ו ואו' ברעש גדול ברוך כבוד כו', פי' כבוד ה' הוא זיו יקריה לבד ושיתברך זיו יקריה' ממקומו העצמית היינו שלא יהי' הזיו בבחי' הארה דהארה לבד כו' אלא יהי' מאיר בו מבחי' עצמו' אלקו' הנק' מ"י

נוסחא שניה

שהנברא היש מתהווה מבחי' הבורא האיין שנק' מ"י כו'. והלא ממך הכל כו', שמשתלשל בבחי' עילה ועלול כו' ולמה הוא נק' בחי' איין כו'.

אך הענין הוא דכתי' גדול ה' ומהולל מאד כו' וארז"ל ע"ז אימתי הוא נק' גדול כשהוא בעיר אלקינו כו' דייקא כו', פי' עיר אלקינו נק' בחי' מלכותו ית' שמחי' את כל הנבראי' הבע"ג ותכלית כו' מאין ליש שיש מינים ממינים שונים עד אין קץ ותכלית כלל אשר לא ימד ולא יספר מרוב כו', היש מספר לגדודיו, אלף אלפי' ישמשוני' וריבוא רבבן קדמוהי כו', שהם מתהוים הכל מבחי' כבוד מלכותו ית' כדכתי' לכבודי' שהוא בחי' כבוד מלכותו ית' כו' בראתינו יצרתיו אף עשיתיו כו', ופי' שבחי' כבוד מלכותו ית' הוא בחי' דבר ה' ית' שמהוה כל הנבראי' עד אין קץ כו' בצירופי' אותיו' דבורו ית', כמארז"ל בעשרה מאמרו' נברא העולם כו', וזהו בחי' עייר אלקינו כו', פי' שכמו שהעיר הוא שיש בה כמה בתי' שנבנין מאבנים כו', כמ"כ למעלה נק' דבר ה' ית' שמהוה את כולם בצירופי' אותיו' הדבור שלו ית' כמארז"ל ביו"ד נברא עוה"ב, בה"א נברא העוה"ז, וכדכתי' אלה תולד' השמים והארץ בהבראם כו', אית בהבראם, אלא בה"א בראם כו', בחי' עיר

שאינו מושג כנ"ל ואז כשנגלה כבוד ה' ממקומו בבחי' גילוי העצמו' ואינו בהעלם כבתחלה לכך גם למטה בנבראים יהי' בחי' גילוי זה קצת דהיינו כמה שהם מתפעלי' בבחי' רע"ש גדול' דהיינו כענין וראו מי ברא הנ"ל שכאשר האדם מתבונן בבחי' ראה בלב שהלב רואה בבחי' גילוי איך שמ"י ברא אליה מאי"ן ואינם תופסין מקום ויש כלל כמ"כ כאשר ישיגו האופני' בבחי' גילוי איך שמי בראם מאי"ן מתבטלי' הם ממציאות' הראשון שהיו תופסי' מקום ויש בעיניהם וזהו הרע"ש הגדול' שאין הענין כמו שנרא' לעין בתחלה היש עיקר כו' וה"ז כאדם הרואה דבר פלא פתאום שירעש בצעקה וקול גדול על היות הדבר חדש ופלא בעינו כו' ואין התפעלו' זו ברעש גדול באופני' כיא כאשר יגליה כבוד ה' עליהם בבחי' גילוי בנפשם והו שאו' ע"ז הגילוי ברוך כבוד כו' ואמנם מתחלה ע"י הצמצום אלקי המסתיר עליהם היו נחים בחומרם מבלתי רעש והתפעלו' כלל ועד"ז היינו מה שאנו רואים באדם כאשר לא יתפעל בלבבו בבחי' גילוי בהתבוננו' מ"י ברא כו' להיו' שאינו רואה בלב מפני שלבו מטומם בלב האבן מחמת חומריות גופו הבהמיו"ת כו' שאז הוא בבחי' מצריים מצר י"ם הנ"ל שרואה היש של הנברא עיקר ואינו משיג ביטול מציאותו לגבי האין כלל כו' זהו ענין קליפ' מצרים שנא' עליה לשון ירידה כענין רדו מצריימ"ה שירידה עצומה היא להשאר בחושך וצמצום כו' וענין הכניסה לארץ ישראל הוא תכלית העליי' דהיינו להיו' לכם אלקי' הנאמר אחר יציאת מצרים כמ"ש אני ה' אשר הוצאתי כו' והיינו בחי'

נוסחא שניה

אלוקינו, שצירופי אותיו' הדבור מזה הם בחי' אבנים כו' וכמו שבנין בית מכמה אבני' בצורף כו' כמ"כ הוא למעלה מתהווי' כמה נבראי' כו' מצירוף אותיו' הדבור שנק' בחי' אבני', וכמו שבעיר יש כמה בתי' הבנויי' מצירוף אבנים רבות כו' כמ"כ למעלה נק' דבר ה' ית' בחי' עיר אלוקינו שהאותיו' הם האבני' ובצירופי האותיו' שהוא בחי' צירוף האבני' נבנין כמה בתי' כו', וכמ"ש כס"י ב' אבנים בוני' ב' בתים כו', ג' אבנים בוני' ששה בתים כו', שזוהי בחי' עיר אלוקינו וד"ל כנ"ל. וזהו כוונת רז"ל אימתי נק' גדול' כשהוא בעיר אלוקינו כו', פ"י שכשהוא בעיר אלוקינו שהוא מדת מלכותו ית' דבר ה' ב"ה שמהווה כל העולמו' הנבראי' שהם בע"ג ותכלי' כו' בצירופי אותיו' דבורו ית' שזהו נק' עיר אלוקינו כנ"ל, אז שייך לשו' גדולה עליו שגדול ה' ומהולל מאד כו'. פ"י שכשיש עולמו' הנבראי' בבחי' יש כו' וישנם מינים עד אין קץ היש מספר כו' כנ"ל אז שייך לשו' גדולה עליו שלגדולתו אין חקר שיש מינים בראוי' עד אין קץ שמתפשטת מדת מלכותו עליהם כו' וד"ל. וזהו הכל דייקא בעיר אלוקינו שהוא בחי' ההארה והשפעה שירד מאתו ית' להחיו' כמה עולמו' הנבראי' עד אין קץ כו', שבזה שייך לשו' התפשטות מדת גדולתו עליהם כו'.

הגילוי בלב שיראה בלבבו איך שמי ברא אלה ואז הוא בחי' גילוי אלקו' מלמעלה כנ"ל ולכך נק' א"י ארץ זבת חלב וכו' פי' בחי' גילוי אלקות כענין דבש וחלב תחת לשונך כאשר גדולת א"ס ב"ה בבחי' העלם וסוד ה' ליראיו לבד מתגלה בבחי' גילוי בלבבם וזהו שארץ זב"ת חל"ב ודב"ש היא בבחי' גילוי ליראי ה' וכו' וכן מזה הטעם נק' ארץ טובה ורחבה וכמשי"ת בעזר"ה וד"ל.

והנה ענין המסעות במדבר ה"י מדרג' ממוצעת בין היציא' ממצרי"ם הנ"ל לכניס' לא"י כנ"ל, וביאור הדברים להיו' כי כדי שיבא בחי' גילוי אלקות בלב צריך שיסע תחלה במסעו' דשם מ"ב דאנא בכח כו' דהיינו להפוך המדו' הרעו"ת מחשוכא לנהורא כו' ואז לא יהי' לבבו מטומטם כו' וענין המסעות הללו היינו כמ"ש שש כנפים לא' בשתים יכסה פניו כו' והן שית תיבין דאנא בכוח כו', וביאור זה היינו כמשל שית כנפי ריאה שמנשבי רוח שבלב כו' כי הנה א"א לצאת ממדה רעה כ"א כאשר תחלה יעורר אותה מדה בעבודת ה' ומחמת התעורר' המדה דקדושה יבדל מן המדה הרעה ויהפוך החושך לאור כו' כמו האהבה הרעה התאו' הבהמית איך תפרד ממנו אם לא כאשר יתעורר באהבה לה' בתאו' נפשו האלקית שנמשך לבבו כמים ובתשוקה כו' ואז בזאת יבדל מתוך הרעה ולא יחפוץ שוב רצון זר בלתי לה' לבדו כל תאו' לבבו והרי נהפך החושך לאור באותה שעה וזהו אליך ה'

נוסחא שניה

ג) **אבל בבחי' עצמותו ית' כתי' לך הוי' הגדולה כו', שמדת גדולה בטילה נגדו ית', שאין שייך מדת גדולה ית' שהוא רם ומתנשא מכל הנבראי' בבחי' אין ערוך כו' שאין ערך הנברא כלל אל א"ס ב"ה הנורא ית' וא"א להנבראי' להתהוות מאתו ית' בבחי' השתלשלו' עילה ועלול כו', פי' שהשתלשלו' עילה ועלול נק' כמו הדבור הוא נמשך ונשתלשל מבחי' מחשבי"ה כו', והכח המעשה הוא נמשך ונשתלשל מבחי' הדבור כו' וזה נק' השתלשלו' עילה ועלול שיש שייכו' זל"ז, והם בבחי' ערך זל"ז שמשתלשלי' בהדרגה כו' (כמשנת במ"א), משא"כ בין הנברא לבורא ית' אין ערך כלל שאינו מתהווה ממנו בסדר הדרגת השתלשלו' עילה ועלול כו' כ"א שלא כסדר ההשתלשלות כי אין ערוך אליו ב"ה כו' כנ"ל. ולכך לגבי עצמותו ית' אין שייך מדת גדולה כלל שמדת גדולה בטילה נגדו ית' וזהו לך הוי' הגדולה כו' וד"ל. וזהו פי' הפ' הנ"ל, שאו מרום עיניכם וראו מ"י ברא אלה כו', פי' מ"י הוא בחי' איין הבורא ית' שאינו מושג כו' שברא כל אלה הנבראי' בע"ג כו' שהם בחי' י"ש המתהווי' מבחי' איין הבורא ית', שאין ערך**

נפשי אשא כלומר רצוני הבהמי' אשא אליך שלא יהי' רק רצון א' בלב כו' וזהו ענין הנסיעה שנעתק ממקום למקום מנמוך לגבוה וכדומה כמ"כ נעתק מן המדה הרעה ע"י נסיעת לבבו להיו' במדו' דקדוש' והיינו ויסעו ויחנו פ"י ויסעו באהבה לה' ויחנו בה ובזאת נעתקו מאהב' הרעה שנפלה בשביר' הכלים והיז' כפריח' כנפי' ריאה שנעתקו ממקום דיבוקם ע"י סירכא כו' ומוסיפי' רוח הנשימה בלב כו' וכן ע"י המסעו' בא בחי' הגילוי אלקו' בלב דכנ"י הנקרא ארץ זבת חלב ודב'ל. אך מה שהן שי"ת תיב"י והלא ז' מדות הן הענין ידוע שיש הפרש גדול בין עלי' להמשכה שבהיו' הן מדות דקדוש' יורדי' ונמשכי' מלמעלה למטה כענין ימי ספיר' העומר שאו' היום יום א' לעומר הכוונה שיומשך מיומין עילאי' דאצי' לבי"ע כידוע אז הן ז' מדות כי כל מדה כלולה מז' גדולה וגבור' ותפאר' נהיים כידוע אבל כשהמדו' דקדוש' המה עולי' מלמטה למעלה כדי לאהפכא חשוכא לנהורא ע"י עלייתם כנ"ל אז הן רק בבחי' עצמותם שאינם אלא בעלי' ו"ק לבד כידוע לי"ח וד"ל. וע"ד הנסיעה באהבה יובן הנסיעה ביראה שע"י היראה ופחד אלקית יבדיל מיראה רעה וכעס חיצוני שהן מבחי' גבורו' הקשו' כו' כי ע"י קבלת מלכות שמים שום תשים עליך מלך מתבטל כל יראה ופחד חיצוני כו' ועד"ז כל המדו' הרעו' כמו התפארו' ונצחון וכאמרו לך ה' הגדולה והגבור' והתפארת כו' שהן מדות דקדוש' האלקי' המה שש כנפי' העולי' לה' ומהפכי' חשוכא לנהורא כו' וכנ"ל.

נוסחא שניה

ביניהם כלל ואינם מתהוו' בסדר והדרגת השתלשלו' עילה ועלול כי אין ערוך כו' כ"א מתהוו' שלא כסדר והדרג' השתלשלו' כו' בבחי' התהוות י"ש מאי"ן שהיש אין ערך להאי"ן הכורא ית' כנ"ל וד"ל.

ד) וזהו בחי' האופני"ם שמתנשאי' לעומת השרפי' ברע"ש גדול ואו' ברוך כבוד ה' ממקומו כו', ופי' שהאופני"ם הם מעלמא דאתגלייא שמתגלה בהם בחי' השגת הביטול הי"ש לאי"ן איך שמ"י האין ברא האליה כל הנבראי' הי"ש כו', ומשיגי' זה ורואי' בעין שכלם בבחי' גילוי לכך או' ברע"ש גדול כו' שהרעש הוא בבחי' התגלות כו' [כנו' במ"א שהרעש הוא חיצוני כו' ע"ש וד"ל] והרעש הוא מפני שמשיגי' איכו' הביטול של הי"ש לאי"ן הכורא שמ"י בריא כו' ואינו כמו שנראה היש לייש ודבר כו' לכך הוא הרע"ש גדול כו' וד"ל [כמו למטה באדם כשמשיג השגה חדשה שאינו כמו כנראה לעיני' כו' מתהווה בחי' רע"ש בלב גוואלד עש איז ניט אזוי כו' וד"ל כנו' במ"א] ואו' ברוך כבוד ה' ממקומו, פי' כבוד ה' הוא בחי' מלכותו ית' שמחי' כל עולמו' כדכתי' מלכותך מל' כל עולמים כו', וזהו ברו"ך המשכה שיומשך כבוד ה' בחי' מלכותו ית' ממקומו מן המקום ב"ה דלית מחשבה תפיסא ב"י כו' וד"ל.

והנה גם מדת הנצחון דקליפ' יתעלה לה' כמדת נצחון בקדוש' באמרו לך ה' הנצח כו' והיינו ענין מעשיו מרובין מחכמתו שחכמתו מתקיימת כו' וביאור זה הנה מבואר במ"א בענין מדות הנצח שבו מוסתר ונעלם מאד אור האהבה והחסד הפנימי שבלב כו' שהרי אנו רואים שישתדל האדם בטובת חבירו בפועל המעשה מחמת אהבתו אליו יותר מכפי ערך אור האהבה שבלבו כי לא לעולם יהי' אור האהבה נרגשת בלבו שמחמת' לבד יעש' וישתדל בטובה כ"כ בתמידות אלא יהי' ההשתדלות בנצחון ובעל כרחו אע"פ שאין הדבר בפנימי' הלב ועכ"ז מצד האהבה הנצחון ועקשות יבא והיינו מפני רשימ' הנעלמ' הנצח כמ"ש שם בארוכה וכמ"כ בעבודת ה' בתפלה יתפעל באהבה לה' מצד התבוננות לפי ערך השגתו לבד והמסתעף ממנה לעבוד ה' בפועל ממש בתורה ומצות כל היום יהי' רב מעשהו יותר מכפי ערך התפעלו' שהי' לו בתפלה דהיינו במדות הנצחון והעקשות בלא טעם כו' וזהו ענין מעשיו מרובין מחכמתו שבמדת נצח מתרבה המעשה על ערך החכמה שממנה נתפעל כו' ועי"ז חכמתו מתקיימת פי' שניתוסף כח ועוז לחכמתו כמשל הרגלי' שמעמיד' הראש ועיקר קיום ומעמד הגוף על הרגלים הוא כנראה בחוש גבורת הגיבור במעמדו על רגליו דוקא וכשיפול זהו מרגליו יפול הראש כו' והטעם הוא לפי שנעוץ תחלתו בסופן דוקא ולזה יש יתרון מעלה ברגל שיתן תוספת כח לחכמתו ולכך המעשה עיקר ודיל' וזהו לך ה' הנצח פי' כאשר ירבה המעשה במדת נצחון בעבודת מעשיו

 נוסחא שניה

והנה זה הי' גלות מצרים שהוא בחי' מציר י"ם כו' שהוא היפוך אתון למפרע מ"י כו' שהוא כשבלבו נעשה כלב האבן כו' שאינו נתפעל כלל מזה בהתהוות של הנברא' שמתהוו' בבחי' יש מאי"ז הבורא ית' ולכך נק' זה מציר י"ם שהוא בהיפוך אתון כו' מ"י שכשמתפעל הלב מזה שמ"י ברא כו' נק' מ"י כו' משא"כ כשבלבו כאבן נדמה שאינה מתפעלת מזה שהוא נפרד בפ"ע כו' נק' מציר י"ם שהוא היפוך האתון מ"י ודיל'.

ה) והנה היציאה ממצרים לארץ כנען שהיא ארץ טובה ורחבה כו' ששם הוא בחי' הרחבת הלב כו' (כמשי"ת) שהוא בחי' עלי' ממצרי' שהיא ירידה גדולה כדכתי' אנכי ארד כו' מצרימ"ה כו' וזהו שהגלות מצרי"ם הי' רדו' שנה שהוא בחי' ירידה גדולה וצריכי' לעלו' לארץ כנען בבחי' עליי' כדכתי' המעלך מארץ מצרים כו', צריכי' ליסע במדבר בנתיי' מ"ב מסעו' כו' שהם מ"ב עליי' עד שמגיעי' לבחי' ארץ טובה ורחבה כו', ופי' שמ"ב מסעו' הוא נגד ז' מדו' שכל א' כלולה מו' שעולה כחושבן מ"ב וזוהי ש' מ"ב שבאנא כו' שהוא ש' מ"ב שבאנא יש מ"ב תיבין כו' (וכן הוא נגד ז' ימי השבוע כו'), וזהו ההפרש בין ספירה שהיא מ"ט יום כו', להמסעו' שהם מ"ב כו'. והענין הוא, שבחי' ספירה הוא בחי' המשכת המדו' העליונות

המצות כל היום בזאת יבדל ממדת נצח דקליפ' שאת זלעז' עש' האלקי' ואז כתיב וייד נצחם על בגדי' ודיל.

וזהו בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו וקרא זא"ז ואמר קדוש כו', פי' שש הכנפים כללותם ענין הנסיעה והגבהתם כלפי מעלה כנ"ל אך בשתים יכסה לשון כיסוי והעלם היינו להיות כי ענין קדוש הוא בחי' טובב כל עלמ' בחי' מקיף וכתר שלמעלה מהשגתם ועבודתם כו' ולכך בחי' הראש ורגל שוין שנתעלמו כולם מפני הביטול המופלג באמרם קדו"ש וזהו יכסה רגליו נצח והו"ד שמקיימי' החכמה וגם יכסה פניו היינו השגתו באלקו' כי קמ' כחשיכה כאורה מבלי שימצא ראש וסוף כו' ודיל. ומזה הטעם יובן למה במצות העבודה כמו במעשה המצות ולימוד התורה נאמר ודברת במ שבכתך בביתך ובלכתך בדרך כו' ובמצות האהבה כמ"ש ואהבת את ה' אלקיך כו' לא נאמר שיאהוב בתמיד' גם בדרך כי הנה לשון נצח פירושו ענין נצחיות גיכ שע"י העקשות לא יסור מן העבודה לעולם ולא יהי' בה הפסק ושינוי כלל אלא בבחי' נצחיות לעולם וכענין מעשיו מרובים הנ"ל שתגדל ותתפשט בלי הפסק כו' וזהו שנאמר בלימוד התורה שלא יהי' בה שינויי' כלל בין בשבתו בביתו בין בלכתו בדרך כי העבודה והמעשה הוא במדות הנצח כנ"ל וצריכה להיות נצחיות לעולם משא"כ באור האהבה וההתפעלות

נוסחא שניה

מלמעלה למטה שזהו שאו' בכל יום היום הוא בחי' המשכה כך וכך כו' לכך הם מ"ט יום שהם ז' מדו' עליונו' שכלולי' כ"א מז' ועולה בחושבן מ"ט ודיל. משא"כ בהמסעו' במדבר שהם בחי' עליו' מלמטה למעלה לכך הם מ"ב שהוא ז' מדו' כלולי' כ"א רק מו' ודיל.

והנה למטה הבחי' מ"ב מסעו' הוא, להפך הו' מדו' הרעו' שבנפש שכ"א כלולה מו' שהם מ"ב כו' לקדושה כי א"א לבטלם לגמרי כ"א ע"י שמהפכם לקדושה ממילא מתבטלי' בההיפוך בסט"א כו', ופי' כמו מדת אהבה שישנה בסט"א שהוא בחי' המשכה בתרי' כל דבר דאתמשכא בתרי' בהאי עלמא כו', שנמשך אחריה באהבה והתקרבו' כו', הפכה לקדושה שהוא בחי' המשכת הלב והתקרבותה אל א"ס ב"ה, כדכתי' נמשך אחריו כמים, משכני אחריו כו', להתמשך אליו ב"ה וע"י זה ההיפוך כו' ממילא מתבטלים סט"א שנתרחק מהרע יותר כו' וזוהי בחי' המסעו' (כמשי"ת). ומדת יראה בסט"א הוא כל הפחדי' חיצוני' כו', הפכה לקדושה כו' שהוא בחי' קבלת עומ"ש כדכתי' שום תשים עליך מלך כו' שהוא בחי' המשכ' יראה עילאה כו' ואז ממילא נופלי' היראה חיצוני' שזהו כללא דמילתא שכמהפכם לקדושה אזי ממילא מתבטלי' בההיפוך ברע כו' שנתרחק יותר מהרע שזוהי בחי' המסעו' ויסעו נתרחקו מהרע יותר ויחננו בקדושה כו' ודיל. ובחי' תפארת, צריך להפך

באמרו ואהבת את ה' כו' יהי' בה שינויי' לפעמי' בתוספת אור ולפעמי' בגרעון והפסק האור וגם לא בכל עתיים היא נמצאת ולא תוכל להיות נצחי' כ"כ כמו בעבודה ומעשה שהרי התפעלו' האהבה נולדה מן השכל ואין ההולדה והגילוי שוה בכל עת משא"כ למעלה מבחי' התפעלות ושכל אין בה שינויי' כלל וכענין הידוע שבבחי' כתר עליון שלמעלה מבחי' גילוי אלקות הנקרא קדוש ומובדל כו' אין בו שינוי והפסק כלל ושוין לקמי' הראש וסוף כנ"ל משא"כ בבחי' גילוי אלקות כמיש מי ברא יש מאין כנ"ל יהי' בגילוי זה שינויי' לפעמי' בצמצום ולפעמים בהרחבה כו' וד"ל.

וזהו אלה מסעי בני ישראל כו' פי' מסעי היינו מ"ב מסעו' מ"ב מיני עליו' דשש שש כנפים כו' הנ"ל וענינם הוא לאהפכא חשוכא לנהורא ע"י נסיעתם והילוכם במדבר העמי' וכמיש במ"א וכללו' העליו' הן להפוך ז' מדו' הרעו' וכנ"ל ומה שאמר אלה לשון רבים כי משם יפרד כמיש מי ברא אליה כנ"ל וע"י המסעו' נתעלו כולם לה' ונכללו ביחוד עליון כו' וד"ל. ומה שאמר ביד משה ואהרן דוקא, לפי שאהרן הוא שושבינא דמטרוניתא ומשה שושבינא דמלכה כמיש בזהר על כן ע"י אמצעות שניהם נחו את העם ממצרים והכניסום לארץ ישראל כו'. כי הנה ענין משה שושבינא דמלכא היינו עדימ' שושבין המביא את החתן לגבי הכלה שצריך לעוררו לירידה זו

נוסחא שניה

לקדושה שהוא בקדושה בחי' לאסתכלא ביקרי' דמלכא כו', שהוא השירו' ותשבחו' דפסוקי דזמרה כו'.

וזהו לך ה' הגדולה והגבורה והת"ת כו' שמהפכם לקדושה כו' וכנ"ל וד"ל. והנצח כו', פי' בחי' נצח דסט"א הוא הנצחון והעקשות בלא שכל ודעת, שמתנצח רק בעקשו' כו' בלא טעם ודעת כו', וצריך להפכו לקדושה שבקדושה הוא בחי' הנצח שמתנצח בעקשו' שבלא טעם ודעת לעשות המצות מעשיו' ולעסוק בתורה וכו', וזהו כונת מארז"ל שאם מעשיו מרובי' מחכמתו חכמתו מתקיימ"ת כו', פי' החכמה הוא לראות את הנולד מאיזן לייש שמחדש בכל יום מעשה בראשית כו', שרואה את ההתהות מאין לייש שמי' ברא אלה כו' שמשגי בחי' הביטול כו' כנ"ל. ומעשיו הוא בחי' הנצחון שמתנצח בעקשו' בלא טעם ודעת כו', שצריך להיות לפי ערך יותר מבחי' חכמתו שהוא השגת הביטול צ"ל הנצחון בעקשו' כו' יותר לפי ערך כו' וד"ל וזהו מעשיו מרובי' מחכמתו, חכמתו מתקיימת שע"ז שיהי' מעשיו בחי' הנצחון מרובי' מחכמתו כו' מתקיימת החכמ' שהנצח' הוא מקיים את החכמה שיהי' לה קיום. כי הנה יש ב' פירושים בנצח, הא' הוא לשו' נצחון ועקשו' כו', והב' הוא לשו' נצחית שהוא נצחית ומקיים החכמה כנ"ל וד"ל. ולמעלה בחי' הנצח' הוא, כי מ"ד ובשתיים יכסה רגליו כו', פי' כי הוא ב"ה

כו' כמ"כ משה שושבינא דמלכא עילא' בחי' טובב כ"ע שמעוררו לירד ולהתגלות במל' דאצ"י הנק' כלה וכו' והיינו ענין פתח לבי בתורתך פי' שמה שיפתח הלב שיוכל לקבל גילוי אלקו' ולא יהי' מטומטם היינו ע"י משה שפותח לבב כנ"י ומרחיב את לבבם עד שתקרא ארץ טובה ורחב' כנ"ל וזהו ופחד ורח"ב לבב"ך שבהיו' ידוע שצריך תחלה המשפיע לעשות כלי הכנה במקבל שיוכל לקבל ואח"כ יוכל המקבל לקבל השפע דהיינו אחר שנפתח לבבו והוא כלי מוכן לקבל אז יושפע השפע כי יש מי שיקבל וכו' וזהו שאהרן שושבינא דמטרוניתא להעלות במסעות דשם מ"ב מלמטה למעלה אחר שכבר נפתח לבבם ע"י משה כו' וד"ל. וענין הכניסה לא"י הי' אחר אהרן ומשה כי הם לא עשו רק היציאה ממצרים כמו שאמר כאן אשר יצאו ממצרים ביד משה ואהרן כו' לפי שתועלת משה הי' רק הפתיחה ותועלת אהרן ההעלא' מ"ן במסעו' כל זאת אינו אלא הכנה שתי"י כלי קבלה לקבל כל טוב אבל עדיין לא קיבלה כ"א בכניסתם לארץ שנקרא אז ארץ זבת חלב ודבש כנ"ל ונקרא ארץ טוב"ה ורחבה שהרחבת"ה מלאה מכל טוב משא"כ כשרחבה ופתוח' לקבל ולא ניתן בה כל טוב העליון עדיין וכו' וד"ל.

וזהו ויכתוב משה מוצאיהם למסעיהם על פי' ה', פי' משה הי' רעיא מהימנא וידוע דעת עליון המשפיע מה הוא רוצה להשפיע על כו' ידע

נוסחא שניה

הוא רם ומתנשא אע"ז מבחי' חכמ' כו', שקמ"י ב"ה כחשיכה כאורה שוי' וכדכתי' גם חושך לא יחשיך כו', ולכך מתלבש בחי' הקדוש' שהוא למעלה מהחכמה כו', אף בנצח ג"כ זוהי ובשתי' יכסה רגליו שמתלבש בחי' קדוש' כו' בנצח שנק' רגליו כו'. זוהי בחי' ניצוח שלמעלה שהוא לשו' נצחי' כו' כמיד ודברת במ בשבתך כו' ובלכתך כו' ובשכבך כו', ששזה התלבשו' דבר ה' ב"ה בפי המדבר בדת' כדכתי' ודברי אשר שמת' בפיו כו', בשכבו ובקומו כו' בלי שינוי כלל שאף שבאדם יש שינוי בהעית' כו', אעפ"כ באור א"ס ב"ה שמתלבש בפיו כו' אין שינוי כלל שקמ"י כחשיכה כאורה שוי' וגם חושך לא יחשיך כו' זוהי בחי' הנצח לשו' נצחי' שאינו משתנה כו' וד"ל.

ובשתיים יכסה פניו כו' זוהי בחי' הקדוש' שלמעלה מהשכל שמתלבש בחב"ד שנק' פני"ם וד"ל. ובשתיים יעופף זוהי בחי' הקדוש' כו' שמתלבש בחג"ת שהם המ"ב מסעו' הנ"ל וזהו יעופף וד"ל זוהי הג' קדוש' שמתלבש' בחב"ד חג"ת נה"י כנ"ל וד"ל, וכנ"ל שזה הי' מ"ב מסעו' עליו' והתרחקו' מרע לקדמה ושם יחיו כו'. ועד"ז הי' כל מ"ב מסעו' כנ"ל וזהו יעופף וד"ל.

וזהו אלה מסעי כו' ביד משה ואהרן כו', שהכל הוא ע"י משה ואהרן כדכתי' נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן (כנז' בקינות) משה יראנו

איך יהי' מסעיהם בהעלאו' מ"נ לפי אופן המלאה כל טוב שיהי' בהם כשיכנוס לארץ וד"ל. ועינן כתיבת משה היינו עד"מ באדם התחתון הנה הכתיבה שאדם כותב איזה שכל הרי הוא מגשם מאד את השכל כי השכל עצמו רוחני מאד וע"י הכתיבה בדיו מביאו באותיו' הלבשה גשמי' עד שנשתנה מהותו ממש שהרי לא יוכל האדם להכיר אמיתי השכל מתוך הכתב כמו מתוך הדיבור וכמ"ש במ"א וכמ"כ יובן איך שהי' משה ממשיך ללב דכנ"י באותיו' הכתיבה והחקיקה לחקוק על לוח לבם אור א"ס שהוא למעלה מן החכמ' חכים ולא בחכמ' ידיע דלית מחשבה תפיסא ב"י כלל ונשמו' ישראל שרשם רק במחשבה עילא' וא"כ מה שהמשיך אור א"ס בהם הי' רק בבחי' כתיבה כמו שהכתיבה מגשם כו' וד"ל. כי הנה מה שיהי' הארץ זבת חלב ודבש אח"כ בגילוי בכניסתם לארץ הי' משה ממשיך מקור לזה בהעלם בתחלה מאור א"ס ב"ה וע"ד הידוע דגילוי ההעלם הרי צריך להיו' התעוררו' בהעלם תחלה שיהי' מתגלה כו' וזהו מוצאיהם למסעיהם שיהי' מוצא למקור למסעות שלהם מלמטה למעלה וכנ"ל שהעליון יורד כו' וד"ל. על פי ה' למעלה מפי ה' כי רוח פיו ית' הנק' פי' הוי' בחי' דיבור העליון הרי ידוע דהוא מסתיר האין והכתיבה של המוצאו' והמקורו' אל המסעות היא למעלה ממחשבה ודיבור העליון כנ"ל שהי' ממשיך מעצמו' אור א"ס ב"ה שלמעלה מן החכמ' כו' וד"ל. וזהו שהזכיר תחלה מוצאיהם למסעיהם היינו

נוסחא שניה

ואהרן ינחנו כו', פי' משה הוא שושבינא דמלכא, שמנהיג וממשיך את הבורא ית' שיומשך לכנ"י שבלב כאו"א מישראל יהי' קדו"ש שרוי בתוך מעיו כו', כמשל השושבי' גשמי שמוליך החתן אל הכלה וד"ל. פי' כמשל המאכל שנתעכל במעיו ומתהפך לדם הנפש שמתאחד עם הנפש כו' כמ"כ צ"ל בחי' הקדוש שלמעלה מהשכל דלית מחשבה תפיסא כו' שרוי בתוך מעיו כו' שיהי' בחי' עצמו' בהתאחדות המאכל כו' וד"ל. וזה עושה הכל בחי' משה שמשה הוא מ"ה בחי' שפלות כו', וע"י השפלו' כו' מגיע לזה שיפתח הלב בבחי' שמחה ואהבה לה' בהתגלו' שמכיר את המ"י שברא כו', שזהו ונפשי כעפר לכל תהי', ע"כ פתיח לבי כו' כנ"ל שיהי' הרחבת הלב פתיחת הלב ולא יהי' כאבן וד"ל וכדכתי' ופחד ורחב לבבך בבחי' הרחבה כנ"ל וד"ל. ואהר"ן הוא השושבינא דמטרוניתא, שאהרן הוא רב חסד לכך מגביה את המטרוניתא שהיא כנ"י להעלותה אל החתן שהוא המלכא ע"י המ"ב מסעו' הנ"ל כנ"ל בכדי להגיע אח"כ לארץ טובה כו' שזבת חלב ודבש כו' וכדכתי' דב"ש וחלב תחת לשונך כו', וזהו ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם כו', פי' מוצא הוא בחי' מקור מוצא החיים כו' שלמעלה ממחשב' דלית מחשב' תפיסא שם כלל כו', וכדכתי' אותי עזבו מקור מים חיים כו', וזהו בחי' משה שהוא שושבינא דמלכא ומשפיע לכנ"י ממקור מוצא החי' שיוכלו אח"כ ליסע במ"ב מסעו' הנ"ל כו' וזהו על פ"י הוי' כו' שפי הוי' הוא בחי' בחי' דבר ה'

שרש ומקור איך יהי' אופן המסעות מלמטה למעלה כנ"ל ואח"כ כתיב ואלה מסעיהם למוצאיהם פי' אלה הם המסעות לפי אופן מוצאיהם ומקוריהם עפ"י כתיבת משה כנ"ל והנה בתפלה נסדרה ג"כ סדר המסעות בד' תיקונים דשכינתא המבוארים בזהר מברכ' השחר עד פסוקי דזמרה כו' שהן סדר עליו' המל' מלמטה למעלה כו' וענין מסעות ועליות הללו הן למוצאיהם שנכתבו כבר ע"י משה במדבר כי מזה שנסעו במדבר ה' הוראה קבועה לדורו' הבאי' שכל זמן שישראל יהי' בשיעבוד העמי' במדבר העמי' יסעו במ"ב מסעות כאלה והיינו סדר התפלה וד"ל ועד"ז יובן כוונ' הברכה ברוך אתה ה' אלקינו פי' זהו כענין כתיבת משה מוצא מקור המסעות הנ"ל שהן מחו"ב דאצ"י הנק' ה' אלקינו והברכה תהי' משם מלמעלה למטה כנ"ל ואח"כ מלך העולם מלמטה למעלה בבחי' ביטול שום תשים עליך מלך וכו' כידוע וד"ל.

 נוסחא שניה

ית' י' מאמרו' כו' שביוד נברא עה"ב כנ"ל (ובמאמר א' יכול להבראו') וכדכתי' כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם כו', ובחי' מוצאיהם נעלה מפ"י הוי' וזה עפ"י הוי' וד"ל.

ויכתוב משה כו' פי' כתיבה ממש, שכמו כשצריך האדם להשפיל איזה השפלה באותיו' הכתב שהוא יריד' גדולה לגבי השכל שמתלבש בגשם באותיו' הכתב הגשמי' כו', כמ"כ הוא למעלה בחי' ירידה ושפלו' לגבי בחי' מרע"ה שישפיל א"ע מבחי' מוצאיהם הנ"ל לבחי' מסעיהם לעוררם שיוכלו אח"כ לעלות המ"ב מסעו' הנ"ל כנ"ל. ויכתוב משה שהוא השפלה גדולה כמשל השפלת שכל באותיו' הכתב כנ"ל וד"ל והו' תחלה למוצאיהם למסעיהם כנ"ל ואח"כ הוא העליי' מלמטה למעלה בחי' מ"ב מסעו' כנ"ל והו' ואלה מסעיהם למוצאיהם וד"ל ודו"ק.

בעזרת השם. להבין שרש הדברים הנ"ל

ביאור ענין מי ברא אלה י"ש מאיין כו' וענין מצרים היפוך צירוף מ"י כו', הנה בחי' הפרסא הנעשה מחיצוניו' בינה נק' מ"י כידוע והוא המסך המבדיל שבין אצי' לבריאה שע"י המסך ופרסא זו מתלבש"י כל י"ס דאצי' וממנה מאירי' י"ס דבראיה ונק' אור המאיר ממנה לי"ס דבריא' בשם אור של תולדה דהיינו בחי' הארה דהארה לבד כמ"ש בפרדס וביאור דבר זה יובן בנפש האדם כאשר ישכיל איזה שכל עמוק ורחב בפלפול רב כמו פלפול התלמוד בסברות עמוקו' ורבו' מאד וצריך להשפיע ממנו לתלמיד קטן השכל יצטרך לעשות קיצור מכל האריכות של הפלפול הרם והעמוק והוא כענין המשנה שהיא קיצור הגמרא כידוע הנה השפעה זו נק' מעילה לעילה דהיינו ממהו' המשפיע ממש נשפע במקבל שהרי גם הקיצור של הפלפול היינו מהו' השכל העמוק כמו שדין המשנה הוא ממש דברי הגמרא אך שבתלמוד מפלפל באריכות ובמשנה שונה בקצרה ואין זה אלא הקטנת השכל לבד ולא

נוסחא שניה

בעוהש"ת. ביאור על התורה הנ"ל ביום ב' פ' דברי

להבין שרשין של כל הדברים הנ"ל באר היטב. הנה צ"ל הפ' מ"י ברא אליה הנ"ל שמ"י הוא בחי' איין הבורא את הי"ש שנק' אלה כו'. ופי' דהנה יש פרסא ומסך המפסק' בין עולם האצי' לעולם הבריאה כו'. בכדי להבדיל ביניהם, שיתהוו בחי' נבראי' בע"ג ותכלית במהות אחר ממש מבחי' מהו' עולם האצי' כו'. דהנה יש חילוק והפרש גדול בין השתלשלות עילה ועלול, ובין התהוות דרך המסך כו', שבחי' השתלשלות עילה ועלול הוא כמו שמשכל מתהווה המדה כו' שהוא בהדרגה וסדר כו'. או כמו הרב ששכלו גדול ורחב, הוא מקטין ומקצר שכלו בכדי שישגו התלמיד כו', שמהות השכל עצמו הוא כשנקטן ונקצר כמו שהי' קודם שנקטן ונקצר כו', רק קודם לכן היה בבחי' הרחבה ואריכו' ועתה נקטן בבחי' קיצור כו', כמו שהמשנה היא נשנית בדרך קצרה כו' ובתלמוד נשנית משנה זו בדרך ארוכה כו' [שהכל שכל א', רק שבמשנה נקטן ונתקצר כו' כנ"ל וד"ל] שמהקיצור שבמשנה נמשך ונתפשט השכל הארוך שבתלמוד או שהשכל הארוך שבתלמוד נקטן ונתקצר בבחי' קיצור גדול בהמשנה כו', זהו נק' הכל בחי' השתלשלות עילה ועלול כו' שאינו נשתנה המהות לגמרי להיות מהות אחר ממש כ"א הוא נמשך בהדרגה בהשתלשלו' כו' רק קודם לכן הי' בהתרחבו' ועתה בקצרה כו' וד"ל. [שזה בהשתלשלו' עילה ועלול כו' נק' המשכ' יש מיש ולא יש מאין כנו' במ"א ע"ש והטעם כנ"ל]. וכמ"כ הוא למעלה בחי' ההשתלשלו' עילה ועלול כו' שמשתלשלי' הי"ס זה מזה כו' בבחי' הדרגה

שינוי מהותו כמו שיקטין ויקצר עץ ארוך כו' וכמו שידוע ענין שפע זיו השמש דרך נקב וסדק כו' וראי' ברורה שמהו' א' הם שהרי יכול לעשות מן הקיצור אריכות דהיינו מה שיפלפל הגמר' בדברי המשנה כו' וכמו שיוכל להרחיב הסדק ויאיר הזיו בתוספת רב כו' ודל'. ואמנם יש עוד השפעה שאיננה מעילה לעילה כלל אלא כמו האור שמאיר דרך מסך ופרסא ונק' אור של תולדה כו' היינו מה שיכולי' להשיג ולקבל איזה שכל עמוק מתוך דברי משל וחידה, שהרי השכל עצמו ומהותו נסתר הוא לגמרי' ונתעלם בתוך דברי המשל והחידה שהם דברי בטלי' לגמרי כו' ולא ניכר ונראה מהם שום השכלה אך החכם יוכל להכיר ולהבין מהם השכל הרי הכרה והבנה זו אינה במהו' השכל עצמו אלא לאחר שנתגשם כבר ונתעלם בדברי החידה שיאיר מתוכו למי שמבין כו' והז' כמבין דבר מתוך דבר שהבנה השני' אינה במהות' השכל הראשון שהרי מבין דבר שכל חדש לגמרי כו' דהיינו לאחר שהבין שכל הראשון יוכל להבין ממנו שכל חדש שלא הי' ניכר ומובן כלל בתוך שכל הראשון א"כ לא נשפע לו הבנת שכל השני המחודש מעצמו

נוסחא שניה

וסדר בבחי' עילה ועלול כו'. (שמשכל מתהוה המדה וממדות מתהו' הדבור כו'). (והוא כנ"ל כמו השכל שנתקצר כו', או כמו המדליק נר מנר כו' שכולן שוים כו', כן הי"ס המשתלשלי' זה מזה בבחי' עילה ועלול אינם משתני' ממהותם למהות אחר כ"א כולם שוי' מהו' א' ממש כו' ודל' כנ"ל. שבחי' אצילו' הוא כמ"ד ויאצל מרוחו כו' כנז' במ"א שזוהי כמו המדליק מנר לנר כו' שזוהו בחי' אצילו' ודל'. משא"כ הפרסא המפסקת בין הבורא לנברא כו' שהנברא הוא משתנה להיות מהות אחר ממש שאינו מערך מהות קבורא כו', ואף שהוא מתהוה ממנו אך מפני שהפרסא מבדלת ביניהם, הי"א עושה שישתנה למהות אחר ממש כו', וענין הפרס"א הוא, כמו למשל בגשמיות כשהרב ששכלו רחב וגדל בהרחבה גדולה כו' צריך להשפיע שכלו הגדול לתלמידו הקטן כו', שא"א להתלמיד הקטן לקבל שכל הרב הגדול כו', בלתי שילביש הרב את השכל שלו הגדול כו' באיזה משל שהמשל הוא ד"א (גשמי) ממש מהשכל שהוא מסתיר לגמרי אור השכל כו', ואז ע"י המשל יוכל התלמיד להכיר הנמשל שהוא ד"א ממש מהמשל כו', וזוהי בחי' הפרסא שהוא בחי' המשל המסתיר ומלביש את אור השכל כו' ומתוך המשל מבין התלמיד את הנמשל כו', ונק' הבנת התלמיד זה שמשיג הנמשל מתוך המשל כו', בחי' מבין דבר מתוך דבר, פי' שמבין דבר הנמשל מתוך דבר אחר ממש שהוא המשל שהוא ד"א ממש מן השכל הנמשל כו' כנ"ל ולכך נק' בחי' זה של הבנת התלמיד מתוך המשל כו' שמבין דבר אחר מתוך דבר כו' בחי' אור התולדה, פי' שזה שמשיג ומבין התלמיד את הנמשל שהוא השכל כו' מתוך המשל הוא בחי' אור התולדה כו', שהשכל זה שנוולד אל התלמיד מתוך המשל הוא בחי' הולדה חדשה ממש, פי' שזה הנמשל הנוולד מהמשל

ומהו' השכל הראשון אלא מבחי' הארה דהאר' שלו לבד כמו הרוא' אור דרך המסך שנק' אור של תולדה כידוע שאין מהו' האור שלפני המסך מאיר באחורי המסך אלא רק בחי' אור הנוולד מתוך המסך שכבר שנשתנה בו המהות והוליד אור חדש כו' ואז מפני שינוי המהות ישאר האור הנוולד מתוך המסך כמו שהוא ולא יוכלו להאירו בתוספת מפני המסך המבדיל כו' וכמ"כ לא יבין השכל אלא לפי אופן דברי המשל לבד ולא יוכל להשיג איזה תוספת השגה בעצמו' השכל מפני שאין לו תפיסא בעצמותו כו' משאי"כ בהשפע' דרך עילה ועלול הנק' דרך סדק ונקב כמו הקטנת השכל הנ"ל הרי יוכל לפלפל באריכו' גם כשישכיל אפס קצהו בקצרה מאד בדברי המשנה כנ"ל לפי שמהו' א' הם כנ"ל וד"ל. וע"ד כל זה יובן למשכיל למעלה איך שייס הנאצלי' מן המאציל הם בדרך עילה ועלול כשלהבת הקשורה בגחלת כו' וכשמדליק נר מנר שאין דבר אמצעי מפסיק ביניהם להיו' שינוי המהות על ידו ולא דרך מסך ופרסא כו' וזהו לשון אצילו' כמו ויאצל מן הרוח כו' חלק נבדל מחלק כמדליק נר משלהבת גדולה כו' ויכולי' להרחיב השפע של

נוסחא שניה

אינו ממהות השכל הראשון שהי' קודם התלבשותו במוח הרב כו', כיא הוא מהות אחר ממש בחי' נולד דבר חדש מה שלא הי' כמהות זה כלל קודם התלבשותו במשל כו', לכך נק' השכל שמשגיג התלמיד מתוך המשל כו', בחי' אור התולדה שהולדת הנמשל מתוך המשל הוא הולדה חדשה מה שלא הי' כן קודם לכן כלל וד"ל (שמבין התלמיד דבר מתוך ד"א ממש כו' כנ"ל לכך הוא הולדה חדשה וד"ל) שעצמיות השכל של הרב הוא מוסתר ומלוכבש בתוך המשל שהמשל הוא ד"א ממש (גשמי) מהשכל כו' והתלמיד מכירו רק דרך המשל כו' לכך כמו שהוא אצל התלמיד הוא דבר חדש ממש שנוולד עתה דבר המשל מה שלא הי' כמהות זה כלל קודם התלבשותו במשל כשהי' עדיין במוח הרב שנשתנה עתה מהותו ממש להיות מהו' אחר חדש והוא הכל מחמת התלבשותו במשל שהוא ד"א ממש כו' כנ"ל שמתוך המשל מכיר הנמשל כו', שזוהי מבין דבר מתוך דבר ולכן נק' אור התולדה כנ"ל וד"ל. וכמ"כ ממש הוא עדימ' למעלה, שהפרסא הוא בחי' חיצונית בינה שהיא מבדלת ומפסקת בין הבורא לנברא לעשות את הנברא מהות אחר ממש בחיות ונפרד ובע"ג כו', שאינו ממהות הבורא כלל שהוא בחי' איין בחי' אור א"ס ב"ה כו', שנוולד היש הנברא מבחי' איין הבורא בבחי' הולדה חדשה ממש שהיש הנברא הוא מחודש ממש מה שלא הי' כמהו זה בבחי' הבורא האייין כו' שהוא ע"י הסתר והלבש' הפרסא שמבדלת את אור הבורא כו' לגמרי וממנה מתהוה הנברא בחי' יש המחודש בחי' הולדה חדשה שהוא בחי' אור התולדה כנ"ל שבחי' הפרסא המפסקת כו' היא כמו בגשמיות, המשל שמלביש את השכל שהמשל הוא מהות גשמי ד"א ממש ממהו' השכל כו' לכך אור השכל שמאיר ממנו שהוא הנמשל שמשגיג התלמיד ממנו הוא בחי' אור

האצי' מן המאציל כמשל הנ"ל בהקטנ' השכל שיכולי' להאריכו כו' וד"ל אבל מאצי' לבריא' יש מסך מפסיק פי' כשאור חכמ' דאצי' שהיא בחי' א"ס נשפע ממנה הארה אלקי' להו' חכמ' דבריאה וכדומה הנה תחלה תתלבש בבחי' מסך ומלבוש המפסיק עצמו האור שלה ודרך המסך תאיר אור הנקרא אור של תולדה והוא אור חכמה דבריאה שנוולד מאין ליש שהרי אינה ממהות' אור חכמ' דאצי' כלל רק בחי' הארה דהארה שלו לבד והיינו עד"מ הבנה השכל מתוך המשל או כמבין דבר מתוך דבר כן הוא ערך אור חכמה דבריא' לגבי אור חכמה דאצי' ועד"ז כל פרטי הי"ס דאצי' המה מתלבשי' בפרסא כדי להוליד אור בבחי' בריאה שהוא יש מאין וד"ל.

וזהו ענין מ"י בריא אליה פי' הפרסא והמלבוש דחיצוניו' בינה דאצי' נק' מי וממנו יולד כל תולדה יש מאין כמבואר בע"ח בענין עור החשמל דבינה כו' וכמ"ש במ"א וד"ל ואמנם הפרסא עצמה היא מבחי' האצי' שהרי עד הנ"ל במשל וחיידה הרי המשכיל את השכל הוא עצמו המציא את המשל

נוסחא שניה

התולדה שנוולד דבר חדש ממש מה שלא הי' מקודם לכן לא ממהותו כלל כו' כנ"ל (ואף שהוא אותו השכל ממש שבמוח הרב כו') אעפ"כ מאחר שנתלבש במשל גשמי שהוא ד"א נשתנה להיות מהו' אחר דבר חדש ממש וד"ל). כמ"כ הוא למעלה בחי' הפרסא כעין זה המשל הגשמי שעושה שיהי' הנמשל מהו' אחר דבר חדש ממש כו' שהוא ע"י הסתרו עצם שכל הרב כו' כנ"ל, כמ"כ הפרסא שלמעלה היא מבדלת בין עולם האצילוית לעולם הבריאה כו', בכדי לעשותם מהו' אחר מחודש ממש מה שלא הי' כן באצי' שהם בחי' י"ש ונפרדי' בפ"ע בחי' נברא' בע"ג, שאף הי"ס דבריאה שהם בחי' אלקות, הם בחי' י"ש כו' שאינם ערך המהו' של י"ס דאצי' שמשתני' למהות אחר ממש כו', ואף שמתהו' מבחי' י"ס דאצי' כו' אעפ"כ משתני' למהות אחר ממש שאינם מערך ומהו' הי"ס דאצי' כ"א הם בחי' מחודש מאין ליש ממש (ד"א ממש) שהוא מפני שהאור דאצי' מאיר אליהם דרך הפרסא המבדלת ביניהם כו' שהיא עושה זה להיותם מחודשי' כו' מהות אחר ממש שאינן ערך למהו' י"ס דאצי' (ואף שמתהו' מהם כו') שנק' בחי' אור התולדה שנוולדי' בבחי' התחדשו' ממש מאיין להיות יש מה שלא הי' קודם הפרסא כו' וד"ל. וכמו בחי' חכמה דבריאה כו' שהיא אין ערך ומהו' החכמה דאצי' כלל שחכמה דאצי' הוא בחי' חכים ולא בחכמה ידיע כו', משא"כ החכמה דבריאה כו' [כנו' במ"א בארוכה ע"ש] שהיא בחי' יש ממש נגד החכמה דאצי' שאינה ממהותה כלל כו', ואף שהחכמה דבריאה היא מתהוה מהחכמ' דאצי' כו', אך מאחר שיש פרסא המפסקת בין אצילוית לבריאה כו' שהאור דאצי' הוא נעלם ונסתר בתוך הפרסא שהיא מהו' אחר ממש (כעין ערך מהו' המשל לגבי השכל המלוכש בו) כו', והוא מאיר רק דרך הפרסא המבדלת כו', לכך

לפי אופן רצון העלמו שיעלים את השכל כו' ולגבי עצמו' השכל אין המשל
 וחידה הסתר כלל רק למקבלי' את השכל מתוך המשל יסתיר כנ"ל א"כ יובן
 דגם הפרסא דחיצוניו' בינה היא מבחי' האצילו' כמו שהאורו' די"ס הם בבחי'
 אצו' וכולא חד וזהו כי ה' הוא האלקי' כמיש במ"א שאור א"ס שוה בה"ג
 המצמצמי' באלקו' אותיו' מ"י אלה כמו שהוא בהוי' דאורות האצו' כו' וד"ל,
 ואמנם ידוע דגם בעולם הנאצלים יש בחי' פרסא ג"כ והוא בין כתר דאצו'
 לחכמ' דאצו' כי הכתר ממוצע בין העצמו' של המאציל לנאצלי' ממנו כו'
 ועד"מ התהוות השכל מלמעלה מן השכל שהוא ג"כ בחי' יש מאין כמי"כ
 התהוו' כל עיקר האצו' מכתר הנק' רצון העליון כו' וכידוע דהאצו' ג"כ
 כלול מבריאה יצירה עשי' ויש שם ג' מדרגות הללו כמו שיש ג' מדרגות
 מחשבה דיבור ומעשה בכי"ע כידוע וכמו שהמחשבה יש מאין משא"כ
 הדיבור והמעשה מן המחשבה הוא יש מיש כו' כמו כן בכי"ע דאצו' הבריאה
 דאצו' הוא מאין והיינו חביד מכתר עליון כו' אבל חגי"ת נה"י דאצילות בחי'
 יציר' ועשי' דאצילות הם יש מיש כמדליק נר מנר כנ"ל וד"ל ועד"ז בכי"ע

נוסחא שניה

משתנה הוא להיות מהו' אחר מחודש ממש מה שלא הי' כמהו' זה ממש
 קודם הלבשתו בהפרסא כו', ולכך אין ערך החכמ' דבריאה שהיא בחי' י"ש
 לנגד החכמה דאצו' ואף שהיא מתהווה ממנה שהיא נק' אור התולדה
 המחודש מאין ליי"ש ממש כנ"ל וד"ל. וכן אף כל הי"ס דבריאה שהם בחי'
 אלקות הם אין ערך המהו' כלל של הי"ס דאצו' כנ"ל וכ"ש הנכראי' ממש של
 עולם הבריאה שהם בחי' נבראי' י"ש נפרדי' בפ"ע כנו' בע"ח שרק עד בחי'
 נפ"ש הוא בחי' אלקו' (שהם בחי' נשמה ורוח כו') ומבחי' נפש ואילך הוא
 בחי' (בריא' ממש שהם בחי' י"ש ונפרדי' בפ"ע כו' וכ"ש שאינם ערך ומאות
 דבחי' אצילות וכו' וד"ל).

ב) והנה ג' פרסו' יש, הא' הוא בין אצו' לבריאה כו', והב' בין בריאה
 ליציר', והג' בין יצירה לעשיה כו'. והענין הוא, שכמו שיש ג'
 פרסו' בין אבי"ע כו', כמי"כ יש ג' פרסות באצילו' עצמו בין בחי' אבי"ע
 שבאצו' כו' (שאצילות גופא הוא כלול מד' בחי' אבי"ע כו', שנחלק לד' בחי'
 אלו, פ"י שמבינה ואילך הוא בחי' בריאה דאצילות, וחגי"ת הוא בחי' יצירה
 דאצילות, ונה"י הוא בחי' עשייה דאצילות (כמשי"ת לקמן) כו', וכת"ר חכמ"ה
 דאצו' הוא בחי' אצילו' דאצילות כו', ולזה יש באצו' עצמו ג' פרסו'
 המחלקו' ומפרידו' ביניהם כו', הפרסא הא' הוא בין כתי"ר לחכמה ובינה כו'
 והב' הוא בין בינה לז"א כו', והג' הוא בין ז"א לנוק' כו', ופ"י שא"א שהוא
 הכת"ר, הוא בחי' המקיף לחכמ' ובינה וזהו הפרסא המפסקת בין א"א לאו"א,
 מפני שא"א שהוא הכת"ר שהוא בחי' למעלה מהשכל הוא בחי' מקיף לאו"א
 לכך יש פרסא ביניהם להבדיל ביניהם כו' כנ"ל וכנו' בע"ח שתפארת דבינה

ממש שכלולי' מבי"ע דאצי' ג"כ ע"ד הנ"ל דהיינו נר"נ דאצי' שמאירי' בבי"ע נשמה בבריאו' היינו יש מאין ועדיין הארת האי"ן שם והוא בחי' האלקו' ממש משא"כ נפש ורוח שהן בעלי גבול ממש ע"י השתלשלו' בבחי' יש מיש במחשבה ודיבור ומעשה כו' וד"ל.

והנה ענין מצרים מצ"ר ים הפוך צירוף מ"י דפרסא דאצי' הנ"ל, היינו ענין מצר הגרו"ן שנק' מצר מ"י וגם נק' מצרים. וכיארור הדברים, הנה אנו רואים באדם התחתון הגרון הוא ממוצע בין המוח ובין הלב והוא המחבר אותם שהרי שפע השכל יוצאת ללב להבין דרך הגרון ממש עד קנה הלב שאחזו וקשור בקנה הגרון כו' ובוודאי נשתנו מהו' השכל בעברו דרך הגרון מכמו שהוא במוח ומלבד השינוי הנה השכל נתעלם לגמרי בגרון ומתעכב שם עד שאח"כ שבכואו ללב יתגלה שם מתוך ההסתר כמו הלידה של הולד שיתגלה מהסתרו בכטן אמו כו' ולכך נקרא בשם מצר מ"י שהשכל הנק' מ"י מתצמצם ומתעכב בו ויובן זה בנפש השכלית שכאשר ישכיל האדם איזה

נוסחא שניה

הוא נעשה כת"ר לז"א כו', שאימא היא מקור כל המקיפים כו', וזה התפארת דבינה כו' שהוא בה בחי' א"פ שמתיישב בתוך הכלי כו', הוא נעשה לז"א שלמטה הימנה כו' בחי' כת"ר שהוא בחי' אור מקיף על הכלי מלמעלה שאינו יכול להתיישב וליכנס בתוך הכלי כו' וד"ל. וכן תפארת דז"א שהוא בו בחי' א"פ כו' הוא נעשה כת"ר שהוא בחי' אור מקיף לנוק' כו', [וזהו הג' פרסו' הנ"ל שבין א"א לאו"א יש פרסא להבדיל ביניהם שהוא בחי' כתר או"א עליהם כו' שאינו יכול להתיישב בתוכם כו' לכך צריך לפרסא כנ"ל וד"ל. וכן תפארת דבינה נעשי' כת"ר לז"א כו' לכך הוצרך להיות ביניהם פרסא להבדיל ביניהם כו' כנ"ל וכן בין ז"א לנוק' כו' וד"ל], והוא כמו למשל הננס לגבי הענק שהננס מגיע לגבי הענק רק עד טבורו כו', והענק מקיפו בכפיפתו עליו כו' שמקיפו בטבורו כו' כנז' זה הציור בע"ח בארוכה ע"ש, ולכך הבחי' תפארת דאימא הוא נעשי' בחי' כת"ר שהוא אור מקיף לז"א, וכן תפארת דז"א נעשית כת"ר בחי' אור מקיף לנוק' כו' כנ"ל (שבחי' תפאר' דאימא שהוא בחי' א"פ שלה נעשי' כת"ר אמ' לז"א כנ"ל כו' וזה בחי' האור מקיף הוא נעלה מבחי' א"מ דגלגלתא כי יש א"מ הנעלה מא"מ דגלגלתא כו' כ"א הוא בחי' המקיף דגלגלתא שהוא בחי' מקיף דמקיף כו' וד"ל) ולזה הוצרכו להיות ג' פרסות אף באצילות עצמו כו' כנ"ל וד"ל. וזהו פי' הפ' הנ"ל, מ"י ברא אליה כו', פי' מ"י הוא בחי' בינה שהיא בחי' אי"ן בחי' כת"ר שהוא בחי' אור מקיף כו', כנ"ל שאימא היא מקור כל המקיפים כו', שתפארת דאימא היא נעשית בחי' כת"ר שהוא אור מקיף לז"א כו', ברא אליה, פי' אליה נק' בחי' ז"א דאצילות שהוא ו"ק דאצי' שנק' אליה ע"ש ההתגלות שלהם כו', וכן כל בחי' התגלות שמתגלה מהעולם אף למעלה מז"א דאצי',

שכל ויולד משכל זה שיאהב דבר פלוני הנה כל זמן שיעסוק בשכל ההוא ויטרד בו מחשבתו לא יוכל להוליד עדיין האהבה בלבבו לאותו הדבר כו', אלא צריך שיפנה מחשבתו מאותו השכל ויסתלק ויתעלם השכל לגמרי ואז יש מקום להתחלת האהבה כו'. והנה אהבה זו הנולדה היא מהו' אחר לגמרי שלא ממהו' השכל כלל ואיכ' כשנסתלק מהו' השכל ועדיין לא בא מהו' האהבה מוכרח שהי' בנפש דבר מקוצע שאינו לא ממהו' השכל ולא ממהו' האהב' והוא הנק' החתך כו', וזהו ענין הגרון שבו מתעלם השכל לגמרי ונעשה ממנו קיצור גדול וגם יהי' בו קצת התחלה למהו' האהבה וענין המצר של השכל בא בגרון מצד העורף ששם מתחיל הגרון להתקצר ונק' פרע' וג' שריו המה שר המשקי' כו' שנמשכי' בגרון כמ"ש במ"א והסתלקו' השכל הולך למעלה או העורף ע"י מצר הגרון כו' וד"ל וע"ד כל זה יוכן למעלה בענין מצר מ"י היינו כאשר מ"י הנ"ל ברי"א אליה בהארתו בבחי' גילוי דרך המסך הנ"ל היינו בחי' הלידה אבל קודם שיבקע האור מתוך המסך מתעלם האור תחלה בבחי' מצר הגרון הנק' מצר י"ם העליון והוא

נוסחא שניה

נק' בחי' אליה כמו התגלות החכמה מן למעלה מהחכמ' שהוא הכת"ר נק' אליה וד"ל. וזהו מ"י שהוא בחי' תפארת דבינה כו' ברא האיר דרך הפרסא המבדלת בינה ובין ז"א הנק' אליה כו' לבחי' אליה שהם הוי"ק דאצ"י בחי' ז"א דאצ"י שהם בבחי' התגלות כו' לכך נק' אליהי' שהבורא שלהם הוא בחי' מ"י שהוא תפארת דבינה שנעשי' כתר לז"א ומאירה אל ז"א דרך הפרסא המפסקת ביניהם כו' כנ"ל וד"ל.

ג) וז"ה יוכן (משנ"ל בתורה) פ' שהשרפים אומרים קדו"ש כו' ואופנים הוא דאמרי ברויך כו' כי ברעש גדול כו' ופי' שהשרפים או' קדו"ש כו' שמשיגי' את בחי' הכת"ר שהוא האור מקיף שעליהם מלמעלה כו', וכשמשיגי' השרפי' את בחי' הקדו"ש כו' שהוא בחי' הכת"ר האי"ן המקיף עליהם כו', מזה אומרים האופנים ברוך כבוד ה' ממקומו כו' ברע"ש גדול כו', שהאופנים הם מבחי' אתגלייא כו' [שהוא בחי' האלה הוי"ק כו'] כו', ולכך כשהשרפי' משיגי' הקדו"ש כו' הוא נמשך אל האופנים שהם בחי' אתגלייא ולכך אומרי' ברע"ש כו' שהם בחי' התגלות כו', והוא שבחי' מ"י שהוא בחי' כת"ר שעליהם שמאיר דרך הפרסא כו' הוא נמשך אל הלב שהוא בחי' ז"א דבחי' התגלות כו', ולכך אז או' האופני' ברויך כו' ברע"ש כו' שהוא נמשך ללב שהוא בחי' ז"א בבחי' התגלות כו' וד"ל. והוא למטה כשהתבוננו' של השגתו כו' הוא נמשך להלב להתגלות בבחי' גילוי שיוליד מזה בלב בחי' שמחה ואהבה לה' בה' כו' וכמ"כ הוא למעלה כשהשרפי' משיגי' את הקדו"ש שהוא אור המקיף הנעלם כו' אז נמשך הוא לבחי' ז"א שהם המדו' והתגלות בבחי' גילוי כו' ואז האופנים או' ברויך כו' ברעש כו' שהוא בחי' גילוי כו' וד"ל.

ענין הפכי מברי"א י"ש מאי"ן הנק' מ"י אלא השפע נעצרה לבלתי הגלות כו' ולכך צירופי מ"י מתהפכי להיות ים כי השפע הנגלית מלמעלה למטה המה אותיו' מי אך כאשר יתעלם ויעכב מלהשפיע ויסתלק אל מקורו מלמטה למעלה במצ"ר מ"י כנ"ל אז הצרופי' י"ם בהיפוך אתוון כידוע וד"ל. וזהו ענין היציא' ממצרי"ם לצאת בבחי' גילוי המוחי' בלב ויש בזה ג' מדרגו' הא' כאשר המוחי' בראש קודם שירדו בגרון והב' כאשר ירדו ונעצרו בגרון והג' כאשר כבר נולדו ונתגלו בלב בבחי' בקיע"ה ולידה כו' וזהו ענין ג' מדרגו' דכתיב ביציאת מצרים הא' קודם שירד יעקב מצרי"מ שהי' יעקב שלימא דשבטין בבחי' מרכבה למוחין עליוני' שכראש ישראל עלה במחשבה כידוע והב' כאשר נצטוו לירד במצר הגרון ויתעלמו המוחין עליוני' כענין אנכי' אר"ד עמ"ך מצרי"מ כו' והיינו מה שנאמ' רדו כי תכלית הירידה הוא כנ"ל והג' היציא' והלידה של המוחין בלב בבחי' גילוי שהוא תכלית העליי' וכענין אנכי' אעליך כו' ולכך נקרא ארץ זבת חלב ודבש הן בחי' גילוי המוחי' הנעלמי' דבש וחלב שתחת לשונך כו' והגם שהגרון בציור הוא גבוה מן הלב

נוסחא שניה

[ואח"כ נתמשך עוד מהלב שהוא בחי' ז"א לנוק' שהיא הדבור שהוא ארץ טובה ורחבה כמשי"ת אי"ה].

ד) **ועתה ית' היטב ענין גלות מצרי"ם הכתו' בתורה כו', הנה מצרי"ם הוא מצ"ר י"ם, שי"ם הוא בהיפוך אתוון למפרע, מ"י, כו', פי" מצ"ר י"ם, הוא בחי' מצר הגרון שהוא מקום החתך כו' שהוא בחי' מיצ"ר בחי' קטנות' כו', ופי" שהשכל כשצריך להתהפך למדה שיוליד מהתבוננות השכל בחי' אהבה או יראה כו', הנה מוכרח השכל להתקצר ולהתצמצם כ"כ בבחי' קטנות למאד עד שבחי' התחתונה שבשכל הוא מתהפך למדה כו', כי כאשר השכל הוא עדיין בבחי' גדלות כו', אז אינו מרגיש כלל המדה כו', שאז הוא עדיין רק מהו' שכל ולא מדה כו', וכאשר מתהפך השכל למדה ומתגדלת הלידה בבחי' גדלות כו', אז השכל הוא בתכלית הקטנות כו', שזה א"א שיהי' שניהם השכל ומדה בבחי' גדלות כו', כ"א כשהשכל הוא בהרחבה וגדלות אז אין נרגשת המדה עדיין כלל כו', וכשנולדת המדה מהשכל בבחי' התגלות כו', שהשכל מתהפך לבחי' המדה כו', אז השכל הוא בבחי' קטנות מאד, עד שבחי' התחתונה שבשכל הוא המתהפך למדה וכו' וד"ל כנ"ל. והנה בחי' מצ"ר י"ם הוא בחי' מיצ"ר הגרון שהוא מקום החתך כו', ופי" כמו למשל בגשמיות הגרון הוא המפטיק בין מוח ללב כו' [והוא בעצמו אינו לא מהו' מוח ולא מהו' לב וד"ל כנו' במ"א בארוכ' ע"ש], והוא המחבר את המוח ללב, פי" שהוא ממשיך את השכל שבמוח שיומשך ללב שיתהפך לבחי' מדה כו', וכמ"כ הוא למעלה ממש שבחי' גרון הוא המפטיק בין מוח ולב ומחבר את המוח ללב שממשיך את המוחי' ללב שיתהפך לבחי' מדה כו', והנה כשהשכל**

עכ"ז עליי' היא מאחר שהגרון הוא המצמצם המוחין ובלב יצאו לחירו' ולהרחבה גדולה כענין ארץ טובה ורחבה כו' ה"ז עליי' גדולה כאור מתוך חושך כו' וענין המסעות הן ממוצעו' מן החושך והאור להיו' באמצעו' העליי' כאשר עדיין עולה והולך ולא בא למקו' מחוז חפצו וכבר נסע מן השפלות והחושך כו' וד"ל.

ואחר כל זה יובן ענין רעש גדול דאופני' כו'. אך בהקדים עוד ענין אחד והוא מדרג' רביעי' שיורד עוד גילוי מוחין שבלב לדיבור בבחי' גילוי יותר והוא ענין כתר' דנוק' שמאחור' ז"א כו'. וביאור הדברי' ידוע על ד"מ הבל הלב שהוא עיקר המקור לדיבור שהרי שאם האדם שמח בלבבו ירחיב הדיבור ביותר ואם הוא נעצב בלבבו ישתוק ולא ירצה לדבר כלל והטעם לזה הוא לפי שהבל הלב הוא מקור הדיבור בה' מוצאו' וכאשר הלב בבחי' והתפשטו' ע"י השמחה אזי גם ההבל שבלב יוציא שפע הדיבור בהתפשטו' והרחבה ביותר ואם הלב עצמו בכוחו' וצמצום ע"י העצבות אזי

נוסחא שניה

הוא עדיין בגרו'ן כו' לא נתהפך עדיין לבחי' מדה כ"א הוא עדיין מהו' שכל כו', אך שם בגרון הוא מקום החתך שהוא מקום ההיפוך שצריך להתהפך שם לבחי' מדה כו', וכנ"ל שכשצריך להתהפך צריך ליקטן ולהתקצר עד מאד עד שבחי' התחתונה שבשכל מתהפך למדה כנ"ל, לכך הוא שם בבחי' קטנות השכל שנקטן ונתקצר להיות מתהפך למדה כו', ולא נתהפך עדיין לבחי' מדה כו' כ"א ה"י מתהפך למדה ה"י נגדלת ממנו בבחי' גדלות ובבחי' התגלות כו' כנ"ל אך הוא לא נתהפך עדיין למדה ועומד להתהפך שם כו' זהו מקום החתך שהוא בינו לביני כו' ולכך שם הוא בבחי' קטנות מאד כנ"ל וד"ל, וזהו הוא ענין גלות מצרי'ם, שהוא בחי' מצר' י"ם מיצר הגרון שנשארו המוחי' בבחי' הגרון ששם הוא בחי' קטנות ששם מקום החתך כו' כנ"ל שעומד להתהפך למדה כו' אך אם ה"י מתהפך למדה ה"י נגדלת המדה בבחי' גדלו' ובבחי' התגלות אך זהו הגלות של מצרי'ם שנעצר השפע שלא יתהפך להיות בחי' מדה בלב בבחי' הגדלה והתגלות כ"א נעצרו המוחי' שם שהם בבחי' קטנות מאד שעומדי' להתהפך ונעצרי' מלהתהפך כו' וזהו מצרי'ם מצר' י"ם הוא צירוף אותיו' מ"י אך מ"י נק' כשהמוחי' יורדי' מלמעלה למטה ומתהפכי' בלב למדה בבחי' התגלות כו' (כמשי'ת אי"ה) וי"ם נק' כשנעצרי' בגרון מלירד ללב להתהפך כו' ואז נק' מצר' י"ם וד"ל (וכמשנ"ת במ"א בארוכה ע"ש). והנה בגלות מצרי'ם שהמוחי' נשארי' בגרון ונעצרי' מלירד ללב להתגלו' שם בהתהפכם לבחי' מדה כו', אז יורד השפע לחיצונים דרך העורף שהוא פרע"ה עם ג' שריו שר המשקים ושר האופים ושר הטבחים כו' (כמשנ"ת במ"א בארוכ' ע"ש ואין כאן מקומו כו') וכמשנ"ז בכונו' דפסח כו' ע"ש.

גם ההבל מתקמץ בעצמו' הלב ולא יחפוץ להוציא שפע הדיבור בה' מוצאות כו' ועד"ז יובן למעלה בדבר ה' ורוח פיו ית' הנק' ארץ טובה ורחב"ה כאשר בחי' הליב ליב העליון משפיע ב"ה בהתפשטו' והתרחבו' לכך גם הדיבור בהתרחבו' גדול ונק' ארץ טובה ורחבה כו' משא"כ בהיפוך וזהו ענין כתר דנק' מקור מוצא הדיבור שדבוק ותלוי בהבל הלב בחי' אחורי ז"א בנקב החזה כו' וד"ל.

והנה מה שהשרפים אר' ג' פעמים קדו"ש היינו ג' מיני פרסו' הנ"ל הא' מאצו' לבריאי' ומבריאי' ליצי' כו' וההארה שלמעלה מן הפרסא נק' קדוש כי מובדל הוא בערך כניל ולהיו' כי כל א' כלול מבייע לכך אומ' ג"פ קדוש כו' אמנם עיקר הענין בכללות הוא שכאשר יהי' האור שלפני המסך בבחי' גילוי נברא יש מאין זהו ענין חדש מכמו שהי' תחלה ומזה יצא סיבת ההתפעלו' באופני' ברעש גדול כו' ובשרפי' הוא בבחי' ראי' מקרוב ולא ברעש וכענין וראו מי ברא כו' אך יש להבין איך יהי' הגילוי דקדושה

נוסחא שניה

והנה בחי' יצי' הוא בחי' התגלות המוחין, שיוצאי' ממצר הגרון ללב שמתהפכים לבחי' מדה שהמדה נגדלת בבחי' גדלות ובבחי' התגלות בלב כו', ואז ביציאתן ממצר הגרון להתגלות בלב שמתהפכי' לבחי' מדה ואז נגדלת המדה בבחי' גדלות כו' כניל, נק' בחי' מי' ולא י"ם כניל שמי' שהוא בחי' בינה כניל ברא אליה שנגלה בזיא שנק' אליה כניל בבחי' התגלות כו' וד"ל. והנה כשיוצאי' המוחי' ממצרי"ם שהוא מצר הגרון ללב בבחי' גילוי שמתהפכי' שם למדה ומתגלי' בבחי' גילוי כו' כניל, אז הם עוברים דרך כל פרצוף ז"א לארץ כנען שהיא ארץ טובה ורחבה כו', שהיא בחי' הנוק' דאצי' בחי' הדבור שלו ית' שכת"ר דרחל מתחלת באחורי דז"א כו', פי' למשל בנפש האדם, כשלבנו שמחה אזי הוא מדבר דבורי' הרבה כו' משא"כ כשאינו שמח אזי הוא מתעצל לדבר ואינו יכול לדבר כלל מחמת עצלות והתגברות המ"ש שבלב כו', והטעם לזה שמקור התחלת הדבור הוא בלב שמהבל הלב נעשה הדבור כו', ולכך כשלבנו היא שמחה (שאו הלב פתוח כו') יוצאי' אז הבלים רבים מהלב ולכך הוא מדבר אז דבורים הרבה כו', משא"כ כשהוא במ"ש (שלבנו כאבן כו'), שאז נסתם הלב ואין יוצאים הבלי' כו' לכך אינו יכול לדבר כו', וכמ"כ הוא למעלה ממש שכשיוצאי' המוחי' ממצר הגרון כו', שמתגלים בלב בבחי' גילוי כו', שמתהפכי' לבחי' מדה שנגדלת המדה לבבחי' גילוי כניל שאז הלב שהוא בחי' ז"א כו' שמחה שנפתח' הלב אז כו', ומוצא הלב אז הבלים ובחי' הדבור כו' שהוא למעלה הנוק' דאצילות כו', וזהו היציאה ממצר י"ם שהוא מצר הגרון לכא אל ארץ כנען שהוא בחי' הנוק' דאצי' בחי' הדבור כו' שהיא ארץ טובה ורחב"ה כו' וכניל וד"ל. וזהו העליי' מ"ב מסעות שנסעו במדבר בעלותם ממצרי"ם

בשרפי' ואופני' כו' הענין יובן עפ"י הידוע בעץ חיים דכל עילה ועלול נעשה מבחי' ת"ת דבינה שבעילה כתר ומקיף לעלול כדוגמת גדול שמרכין ומשפיל קומתו על הננס שראש הננס מגיע לחזה הגדול כו' וביאור הדברים היינו עדימ' שפע שכל הרב לתלמיד מה שאצל הרב בהשגה נגלית מצומצמ' נעשה בתלמיד למעלה מן השכל בבחי' מקיף וכותרת בגלגלת המקפת המוחין שבראש פי' שהגלגלת היא כלי הכתר היינו בחי' המשכי"ל דיחידה שבנפש כו' כמ"כ מבחי' בינה שבעילה נעש' כתר ומקיף לכל עלול המקבל שפע ממנו (והוא ענין מ"י חיצוניו' בינה המוליד או"ר של תולדה) הנ"ל ולהיות כי מדת ת"ת הוא המשפיע כידוע לכך הוא מבחי' ת"ת דבינה העליון כו' וכידוע דת"ת דבינה דאריך כתר לאוי"א ות"ת דבינה דאימא כתר לז"א וכו' וד"ל ועד"ז יובן מבחי' קדו"ש כתר ומקיף דלמעלה מן הפרסא דבריאה היינו בחי' בינה דאצי' שבאצי' הוא בבחי' השגה נגלית ומצומצמת ואצל השרפי' נעש' למעלה מהשגתם כו' וכן מבריאה לאופני' וחיו' דיצי' ועש' ועד"ז יובן כל ענין ג"פ קדוש שאינו אלא בחי' כתר התחתון שמבינה דעליון וזהו שבאמרו

נוסחא שניה

לארץ כנען כו', ופי' כנ"ל, שארץ כנען הוא הנוק' דאצי' בחי' הדבור כו', ולכן כשיצאו ממצר' י"ם שהוא מיצר הגרון בחי' קטנות המוחי' כנ"ל להתגלות בלב שהוא בחי' ז"א דאצי' בבחי' גילוי שמתהפכי' שם למדה כו' כנ"ל שאז הלב שמחה בבחי' גילוי כו', צריכי' לעבור כל פרצוף ז"א לבא אל ארץ כנען שהוא הנוק' דאצי' בחי' הדבור כו'.

וזוהי העליי' מ"ב מסעו' כו' שנוסעי' ועוברי' דרך כל הפרצוף ז"א לבא לארץ כנען כו', שהם מ"ב מסעו' (כמשי"ת) כו'. והנה לכך נק' היציא' ממצרי"ם שהוא מיצר הגרון כו' להתגלות בלב כו' בחי' עליי' כו' וכן המ"ב מסעו' שנוסעי' מלב דרך כל פרצוף ז"א לנוק' שהיא ארץ כנען כו', נק' בחי' עליות כו', וכדכתי' המעלך מארץ מצרי' שמצרי"ם נק' בחי' ירידה וכדכתי' אנוכי ארד עמך מצרימה כו', ואף דלכאור' הי' נראה להיפך שבחי' מצרי"ם שהוא מיצר הגרון הוא נעלה מבחי' ז"א כו' (וכן מבחי' נוק' כו'). אך הענין הוא, שאף שבחי' מצרי' מציר הגרון הוא בחי' נעלה מז"א כו', אך מאחר ששם במיצר הגרון המוחי' הם בבחי' צמצום וקטנות מאד כנ"ל שזהו הגלות של מצרי"ם כו' ששם הוא בחי' חושך כו' כנ"ל, לכך הוא נק' בחי' ירידה, (ואף שהוא בחי' נעלה כנ"ל) והל"ב שהוא בחי' ז"א אף שהוא למטה במדרגה כנ"ל, אך מאחר שבו מתגלים המוחי' בבחי' גילוי שמתהפכי' לבחי' מד' כו' והמד' נגדלת בבחי' גילוי ששם הוא בחי' אור וגילוי בהרחב' כנ"ל (שאו' הלב פתוח' ושמחה כנ"ל) לכך נק' זה בחי' עליי' וכדכתי' המעלך מארץ מצרי"ם כו' וכנ"ל. וזהו המ"ב מסעו' שנוסעי' דרך כל פרצוף ז"א לנוק' שנק' הכל בחי' עליו' אף שהם למטה במדרגה כנ"ל אך הטעם כנ"ל וד"ל.

קדוֹשׁ יכֻסֶּה פְּנֵי וּרְגָלָיו דּוּקָא דֵּהֵינּוּ לְפִי שְׂבָחִי מִקִּיף וְכַתֵּר דְּקֹדֶשׁ הוּא לְמַעַלָּה מִחֲבִיד הַנֶּקֶף פְּנֵי עַד שִׁיכְסֵהוּ כַּעֲטָרָה עַל הָרֹאשׁ כּו'. וְכֵן בְּשֵׁתִים יִכְסֶּה רַגְלָיו כּו' וְדִל. וְאִמְנֵם כָּל עֵינֵי כָּל סִיבַת הַגִּילּוּי דְּקֹדֶשׁ בְּשֵׁרְפֵיִם וְאוֹפְנִי דְּבִי'ע הוּא מִבְּחִי גִילּוּי הַגְּדוֹל דָּאֲרָן טוֹבִיָּה וְרַחֲבָה כֹּאשֶׁר דָּבַר ה' הַמְּהוּר' כָּל הַנְּבִרָא' בִּי'ע בְּבָחִי גִילּוּי גְּדוֹל מֵהָאֲרוּ' מוֹחִי עֲלִיוֹנִי דָּאֲצִי כְּנִיל וְהֵינּוּ מִחֲמַת בְּחִי הַבֵּל לֵב הָעֲלִיוֹן הַמְּקוֹר לְדִיבּוֹר כְּנִיל דְּחוּזָה דּוּזָא כְּתִיר לְנוֹק' כְּגֹדוֹל עֵיג נִסֵּס כּו' וְהֵנָּה סִיבַת פְּתִיחַת הַלֵּב לְדָבַר בְּהִרְחִבָה הוּא מִן הָדָם כֹּאשֶׁר יֵהִי הַלֵּב מְרוּבֵה בְּשַׁפַּע חַיּוֹ הָדָם הוּא הַנֶּפֶשׁ וְכו'. וְכֹאשֶׁר יִתְעַנֶּה יַחֲלֵשׁ הַדִּיבּוֹר וְכֹדוּמָה וְכו'. וְזֶהוּ שְׂבִינֵן הַמֶּלֶךְ מֵהַגְּבוּרוֹ שְׂבָדָם שְׂבָלֵב הָעֲלִיוֹן כּו' וּמְבוֹאֵר לְמַעַלָּה סִיבַת הַגִּילּוּי בִּלְבָב הוּא בְּחִי הִיִּצְיָא וְהַבְּקִיעָה מִן הַמְּצַר דְּגֵרוֹן הַנִּיל וְנִמְצָא מוּבָן מְכַל זֶה שְׂסֹדֵר הַשְּׁתַלְשֻׁלוֹת הַגִּילּוּי הַכֹּל א' הוּא דֵּהֵינּוּ כֹאשֶׁר מוֹחִי עֲלִיוֹנִי דָּאֲצִי מִתְּגַלִּי מִן הָעוֹמֵד בְּמְצַר דְּגֵרוֹן וּבֹאִי וְנִכְנַסִּי אַחֲרַי בְּגִילּוּי הַלֵּב וּמִשָּׁם לְהַבֵּל הַלֵּב הַמְּקוֹר לְדִיבּוֹר וְהֵינּוּ כָּל פְּרָטֵי עֵינֵי ג' מְדֻרְגוֹת הַנִּיל בִּיצְיָא מְצֻרִים וְכִנְיֻסָתָם לְאֲרָץ יִשְׂרָאֵל כּו' וְדִל. וְזֶהוּ עֵד שִׁיָּהִי

נוסחא שניה

וְזֶהוּ אֱלֹהִים מִסְעֵי בְּנֵי אִשְׂרָאֵל מֵאֲרָץ מִצְרַיִם שִׁיִּצְמֵ אִזִּי הוּא בְּחִי אֱלֹהִים מִסְעֵי בְּחִי מִי בְּרָא אֱלֹהִים וְאַחֲרַי בְּחִי וְאֱלֹהִים מִסְעֵיהֶם לְמוֹצְאֵיהֶם עֲלִיית בְּחִי אֱלֹהִים בְּמִי.

ה) וְעַתָּה יֵת עֵינֵי הַמִּיב מִסְעוֹ כּו'. וְהֵעֵינֵן הוּא כְּנִיל שְׂצִרִיכִי לְעִבּוֹר דֶּרֶךְ כָּל זִיא כּו' שְׁהֵם הַמְּדוּ' וְיֵק דָּאֲצִי כּו', וְהוּא לְמַטָּה בְּחִי הַיְפּוֹךְ הַמְּדוּ' שִׁיְהַפְכֶם לְקֹדֶשׁה כְּנִיל בְּתוֹרָה כּו', שֶׁאִי לְשִׁבֵר וְלִהְכַנִּיעַ אֶת הַמְּדוּ' לְגַמְרֵי הַלְעֵבִירִים מֵאֲתוֹ לְגַמְרֵי כִּיָּא כְּשִׁיְהַפְכֶם לְקֹדֶשׁה כּו', וְכַמְשַׁל הַבַּיִת שֶׁאֵפֶל וְחֹשֶׁךְ אִיָּא לְדַחּוֹת אֶת הַחֹשֶׁךְ כּו', כִּיָּא כְּשֶׁמְדַלֵּק נֵר כּו' אִזִּי מִמִּילָא נִדְחָה הַחֹשֶׁךְ כּו', וְכַמִּיב הוּא כֹּאֵן בְּהַכְנַע' וְהַעֲבַרְתָּ הַמְּדוּ' הָרַעוֹ לְגַמְרֵי, אִיָּא כִּיָּא כְּשֶׁמֵהַפְכֶם לְקֹדֶשׁה שֶׁאִזִּי מִמִּילָא מִתְּבַטְלִי בְּהַיְפּוֹךְ שְׂכַשְׂמֵהַפְכֶם לְקֹדֶשׁה מִמִּילָא מִתְּרַחֵק מֵהָרַע כּו' שְׁזוּהִי הַמְּסַעוֹ וְיִסְעוֹ כּו' וְיַחֲנוּ כּו' כְּנִיל בְּתוֹרָה כּו'. וְלְמַעַלָּה הוּא הַבְּחִי מִיב מִסְעוֹ כְּנִיל שְׂכַשְׂיֻצְאִי הַמוֹחִי מִמְצִיר יָם שֶׁהוּא מִיִּצֵר הַגְּרוּזֵן כּו', לְבֹא לְאֲרָץ כְּנַעַן שֶׁהוּא הַנּוֹק' דְּאִצִּילוּיָת צְרִיכִי לְעִבּוֹר דֶּרֶךְ כָּל פְּרָצוֹף זִיא כּו' וְכְנִיל שְׁזוּהוּ הַכֹּל בְּחִי עֲלִיִי מִלְמַטָּה לְמַעַלָּה כְּדַכְתִּי הַמְּעַלֵךְ מֵאֲרָץ מִצְרַיִם כּו', וְזֶהוּ הַמִּיב מִסְעוֹ שֶׁהוּא בְּחִי עֲלִיוֹת הַזִּיא שְׂמַתְעֵל מִלְמַטָּה לְמַעַלָּה שְׂכַשְׂמַתְעֵלִי מִלְמַטָּה לְמַעַלָּה הֵם מִיב מִסְעוֹ שְׁהֵם ז' סְפִי כְּלוּלִי מוֹ' שְׁהֵם כְּחוֹשְׁבֵן מִיב כּו', שְׁנַחֲסֵר אִזִּי סְפִי מְלַכּוֹת כּו', וּבְחִי סְפִירָה שֶׁהִיא בְּחִי הַמְּשַׁכָּה מִלְמַעַלָּה לְמַטָּה כּו', הִיא מִיָּט, שְׁהֵם ז' סְפִי כִּיָּא כְּלוּלָה מוֹ' שְׁהֵם כְּחוֹשְׁבֵן מִיָּט שְׂחוֹשְׁבִי גַם סְפִי מְלַכּוֹ וְהֵם ז' פ' ז' כּו', וְהַטַּעַם לִזֶּה שְׂכַשְׂמַתְעֵלִי הַמְּדוּ' דָּאֲצִי מִלְמַטָּה בְּבָחִי עֲלִיִי כּו' נִמְנָה ז' פ' וְס' בְּלִבְד שְׁנַחֲסֵר סְפִי מִל' כּו', וְכַשְׁנַמְשְׁכִי הַמְּדוּ' דָּאֲצִי מִלְמַעַלָּה לְמַטָּה כּו' (שְׁזוּהִי

קדו"ש שרוי בתוך מעי"ו כו' פי' שיהי' בבחי' גילוי בלב שהנפש הוא הדם ביכולתו לקבל הארו' קדו"ש להיות' כי הכיווץ או הצמצום תלוי בו כנ"ל וד"ל.

ועתה יש להבין שרש ענין המסעות שם מ"ב דאנא בכח למה הן רק שית שית תיבין כו' והספי' הן ז' ז' כו'. הנה ידוע דכל מדה כלולה מז' עד"מ האהבה כלולה מששת מדות חסד שבחסד גבור' שבחסד תפארת שבחסד כו' עד יסוד שבחסד. וביאור זה ידוע דחסד שבחסד היינו השפע רב טובה שימצא מצד אהב' וגבורה שבחסד היינו מה שיצמצם בטובתו לפי המצטרך לטובתו כו' ותפארת כלולה מחו"ג כו' ונצח שבחסד הוא השפע כ"א כבר נשפעת הנ"ל וגם בה ימצא חו"ג שהן נצח והוד כמ"ש במ"א ובחי' יסוד שבחסד היינו התקשרו' השפע מן המשפיע למקבל ובו' כלולי' כל החמשה הראשוני' כידוע ומבואר במ"א וכל אלה ימצאו ג"כ במקבל השפע אלא שהוא בבחי' הגביה והקליט"ה כמו חסד שבחסד שבמקבל היינו התשוקה והאהבה אל המשפיע כמו ואל אישך תשוקתך וכו' עד שיסוד שבה היינו התקשרו' המקבל

נוסחא שניה

בחי' ספי' שאו' היום כו' המשכה כו' כנ"ל בתורה) נמנה גם ספי' מל' עמהם שהם ז"פ ז' שעולה כחושבן מ"ט כו', הוא מפני שמדת מל' הוא בחי' ההתגלות של עצם הדבר שכשעצם הדבר הוא מתגלה בבחי' יש ודבר נרגש כו' זוהי בחי' מדת מל' כו', כמו מל' שבחסד כו' הוא נק' כשעצם מדת החסד שבלב מתגלה בבחי' גילוי שנרגש ליש ודבר (בבחי' רעש כו') זוהי בחי' המלכו' שבחסד שמגלה את החסד להיות נראה ונרגש ליש ודבר כו', כמו אדם שהוא חסדו בטבע שיש בו בטבע מדת חסד בלב להטיב כו', זוהי בחי' עצם החסד שבלב כו', וכשהוא מגלה מדת חסדו לזולתו בבחי' יש ודבר נירגש שנירגש לעין כל מדת חסדו (שניכר לכל שהוא חסדו כו') בבחי' יש ורעש כו', זוהי בחי' מדת מל' שבחסד שמגלה את עצם מדת החסד שבלב שיתראה לעין כל בבחי' יש נירגש כו' (שזוהי טבע מדת מל' לגלות העצם בבחי' גילוי להתראו' בבחי' יש כו' וד"ל). וכמ"כ הוא למעלה, שמדת מל' שבחסד כו' הוא בחי' ההתגלות שמגלה את עצם החסד שיתראה בבחי' יש נירגש כו' וכן כולם כו' ולכך כשמתעלי' המדו' דאצי' מלמטה למעלה בבחי' עליי' שעולי' ליככל וליבטל באור א"ס ב"ה (כנ"ל שזוהי מ"ב מסעו' שהם הכל עליו' כו') אין נחשב מדת מל' שחסרה אוי מדת מל' כנ"ל שמדת מל' הוא רק בחי' ההתגלו' שמגלה את העצם שיתראה בבחי' יש נירגש כו' וכשמתעלי' המדו' בבחי' עליי' ליבטל בבחי' ביטול שלא יתראו בבחי' יש אדרבה כו', לכן אין מונין מדת מ"ל אזי וד"ל. ואין מונין אז רק ז' כלולי' מו' שהם כחושבן מ"ב כו' סספי' יסוד הוא דמונין מפני שיש ב' יסודו' דדכורא ודנוק' פי' יסוד דדכורא הוא בחי' ההתקשרו' של המשפיע הדבר שיסוד הוא בחי' התקשרו' כמו מדת חסד היא מדה בפ"ע ובחי' התקשרו'

שמתקשר אל המשפיע מלמטה למעלה וקולט בזאת את השפע כו' והנה בחי' המל' שבחסד של המשפיע היינו פעולת המדה וגילוייה בבחי' יש ודבר ממש כמו כאשר יפעול הטוב והחסד בפועל ממש בידיו ורגליו או ידבר אותו בדיבור וכיוצא בזה לפי דוגמ' דבר ההשפעה אם הוא שכל או מדה כו' וכיוצא בזה במקבל השפע ג"כ בחי' המל' שבה היינו כאשר כבר קיבל השפע בבחי' יסוד כו' ונתפשט בהתפשטו אורך ורוחב בעצמו המקבל לפי אופן צמצומו ולא כאשר עודנו בפעולת השפע מן המשפיע כו' שאז הוא יש ודבר ממש כהגבלת כלי המקבל לבד וד"ל. ועתה יובן שיש הפרש גדול בין המשפיע למקבל שכאשר השפע תרד מן המשפיע צריכה להיות כלולה מכל ז' מדות הנ"ל דהיינו גם מבחי' המל' שבחסד שהרי צריכה לבא בפעולה וגילוי דוקא אל המקבל ואם לאו אין ביכולת המקבל לקבל אות' כו' משא"כ כאשר תעלה השפע מן המקבל אל המשפיע ולהתפשט מהגבלתו בבחי' העלא' מ"ן כו' אז עיקר בחי' הביטול הוא מבחי' המל' שבו דהיינו שלא ימצא בו בחי' אורך ורוחב בהתפשטו' כלל כידוע ולא יחסר בו רק בחי' המל' אבל שארי

נוסחא שניה

של המדת חסד הוא בחי' מדת יסוד שהיא מדה בפ"ע וד"ל, וזהו יסוד דדכורא התקשרו' המשפיע שמתקשר להשפיע מלמעלה למטה כו', ויסוד דנוק' הוא בחי' התקשרו' של המקבל שמתקשר א"ע לקבל השפע כו' (כנ"ל במ"א), (ולכך מוני' ספי' יסוד אף במקבל כו' וד"ל). אבל ספי' מל' אין מונין בבחי' עליי' מלמטה למעלה כנ"ל משא"כ בבחי' המשכה מלמעלה למטה שנמשכי' המדו' מלמעלה לירד למטה ולהתגלות דייקא שיתראו ויגלו בבחי' יש ודבר נירגש כו', שזוהי בחי' ספירה שהוא בחי' המשכה מלמעלה למטה שאו' היום כו' שהוא בחי' המשכה כו' כנ"ל בתורה חושבי' גם' מדת מל' עמהם, שהם ז"פ ז' עולה כחשבון מ"ט ימו' דספירה כו', שמדת מל' היא המגלה אותם שיתראו בבחי' יש ודבר נירגש דייקא כנ"ל וד"ל. אבל המ"ב מסעו' הם הכל עליו' לכך נחשב רק ז"פ ו' שלא נחשב עמהם ספי' מל' כנ"ל. וזהו שנו' בקבלה שיקרא קודם השינה אנא בכ"ח כו' שהוא ש' מ"ב (שית שית תיבין כו') בכדי שיתעלה הנשמה ע"י ש' מ"ב שמעלה אותה וד"ל. וזהו משנ"ל בתורה לך ה' הגדולה כו', שהוא למטה בחי' היפוך המדו' הרעו' לקדושה כנ"ל, שיקשר מחשב' למחשב' ודבור לדבור זוהי המסעו' כנ"ל בתורה כו', וכנו' במ"א ענין היפוך מדת אהוי"ר כו'.

לך ה' הנצח כו', צ"ל היטב למעלה בחי' מדת נצח כו', הנה נז' בע"ח שקו ימין הוא חח"ן כו', ופ"י כנו' במ"א שבחי' חכמ' היא בקו א' עם החסד כו' מפני שמי הוא חכם גדול בבחי' גדלו' המוחי' כו' הוא רחמן וחסדן יותר וכו', ומי שהוא מקטני הדעת כמו הקטן הוא אכזרי בטבע כו' (שמי שדעתו רחבה יותר בבחי' גדלו' המוחי' מכיר יותר הרחמנו' (ומטיב יותר כו')) לכך

הששה מדות שהן של המשפיע כנ"ל המה עול"י ומסתלקי' אל מקורם כי רק מה שהי' השפע יש ודבר ממש במקבל נתבטל וזהו הטעם שבעליו' המ"ל אין בה אלא ששה מדות ולא ז' להיות עולה מלמטה למעלה משאי"כ בירידת השפע מז' יומי' עילאי' דז"א כי מ"י הספי' כלולה כל מדה מז' דוקא וד"ל.

והנה ביאור ענין ויכתוב משה מוצאיהם למסעיהם כו' יובן עפ"י הקדמה הידוע ככוונה על כל הברכה בא"י אמ"ה אשר קדשנו כו' דה' אלקינו הנו' תחלה היינו הארה וסיוע מן או"א לזו"נ שיוכלו להתעלו' ע"י המצוה וזהו שאומר אח"כ מלך העולם אשר קדשנו מלמטה למעלה כו' כי זה הכלל דכל תחתון לא יוכל להתעלות מצד עצמו בלתי שיבא לו עזר וסיוע מן העליון שיתן לו כח ועוז לעליי' זו וכח זה של עזר נעלם הוא בתחתון עד אשר לא ידע מהיכן הוא כח עלייתו כתינוק ההולך מצד דחיפת גדול כו' וכמו כן גם כאן באה הארה מבחי' דעת דאבא מלמעלה למטה בלב דז"א לפתוח הלב והוא ע"י מפתחא דכליל שי"ת הנזכר בזהר וביאור הדבר היינו

נוסחא שניה

או' אב הרחמן שהא"ב שהוא בבחי' גדלו' המוחי' יותר הוא מרחם יותר מהאם כו', וכנו' בע"ח שגדלו' המוחי' ממתיקי' הגבורו' כו' לכך החכמ' היא בקו א' עם החסד כו' וד"ל. אך בחי' מדת הנצח שלמעלה שהוא ג"כ בקו א' עם ח"ח כו', הוא מפני שכשצריכי' להשפיע מלמעלה בחי' חכמה לא' שיחכם בחכמ' יתירה כו' ויש בחי' חסד לזה השפע שיושפע בחי' החכמ' שלמעלה למטה כו' שזוהי בחי' חכמ' חסד שלמעלה שבאצ"י שהחסד הוא שיושפע החכמ' כו'. הנה אין באפשרי שיושפע בחי' הח"ח שלמעלה בעצמן למטה כו', כי לא לא יהי' באפשרי בכח המקבל לקבלם (מרוב אורם כו') כו', לזה נצרכי' הפנימיות של בחי' החכמ' והחסד דאצ"י עצמן להתעלם ולהסתתר לגמרי ואינו נמשך ומתגלה למטה רק בחי' מדת הנצח דאצ"י בלבד, ופי' שבחי' נצח הוא רק עצם כח החזק של ההשפעה עצמה שדוחק בחזקה את השפע שירד למטה בע"כ (שקורי' בלי"א אשפאר מיט גוואלד כו'), זוהי בחי' נצח שאין בה כלל מפנימיו' המדו' חסד וחכמ' כלל רק הוא בחי' הכח הדוחק את השפע שירד בע"ס בלא טעם וריח כו', כי נו"ה הם לבר מגופא (כמשי"ת) והם תרין בדי ערבו' שאין בהם לא טעם ולא ריח כו', כי תפלה הוא בחי' תגית שיש בו ג' גוונים כו' וטעמי' חמיצו' ומתיקו' כו' (וטעם המשיב הנפש שקורי' עש קויקט ד' הארץ כו' כנו' במ"א) וריחי' כו', משאי"כ נו"ה הם תרין בדי ערוב' דאין בהם לא טעם ולא ריח כו', וזוהי בחי' נצח כנ"ל שהוא רק כח הדוחק השפע שירד בע"כ בלבד בלי טעם וריח כו' שאין בו מפנימיו' המדו' חסד חכמה כו' וד"ל וזה הבחי' הנצח בלבד יכול המקבל לקבל שפנימיו' המדו' ח"ח נעלמי' לגמרי ואין מתגלה רק בחי' הנצח בלבד (דער שפאר פון דער השפע' בלי"א וד"ל). וזהו שכל בחי' השפעה הוא הכל דרך

עדימּ מפתח גשמי' אינו כלום מצד עצמו רק שיהי' פעולתו לפתוח את הסתום במנעל ודלת ולעשות חלל ליכנוס בו כל מי שירצה כו' כמ"כ יובן למשכיל למעלה דכאשר הלב מטומטם וסתום לבלתי יוכלו ליכנוס בו הארוי' המוחי' עליונים שיוצאי' מן המצר דגרון הנ"ל אז יבא הארת אבא עילא' בכחי' מפתח לפתוח הלב שיוכל לקבל בתוכו כל המוחי' עליוני' וזהו ורחב לבבך ובאמרו פתח לבי בתורתך הכוונה שיהי' הלב נפתח מסיתומו וממילא יוכל לקבל תורה הרבה וענין הפתיחה הוא עדימּ כאשר אנו רואים שעיי' השמחה שלב האדם יתרחב לבבו ויתפשט ביותר ויוכל לקבל שפע חכמ' בלבבו יותר מכפי ערכו ואם יהי' בעצבו' יתכווץ הלב ויסתם עד שגם המה שיוכל להבין לא יבין כי לבו סתום ולא יקבל הגם שמצד ערך חכמתו יוכל להשכיל ולהבין כו' וד"ל ומה שעיי' דעת דאבא נפתח הלב כי הנה מקום פתיח' הלב הוא בכחי' ביסוד ז"א ויסוד אבא ערוך ומסתיים ביסוד ז"א כידוע דהיינו בחזה הלב כו' ולטעם זה אבא יסד ברתא דוקא כי מקור הדיבור תלוי בנקב החזה דלב כנ"ל ויסוד אבא ארוך משל אימא כנראה בחוש שצרופי' אותיו' הדיבור ממילא נצרפי' שלא עפ"י שכל דבינה כו' וכמ"ש במ"א

נוסחא שניה

נהי' שנהי' דאימא נעשי' מוחי' לז"א כו' וכמ"כ השפע דאצי' שצריכה לירד לכריאה יורדת ג"כ דרך נהי' דז"א דאצי' שהוא בחי' עצם ירידת השפע שירוד' בכח גדול בחזקה בע"כ כו' והטעם כנ"ל וד"ל. וכמ"כ למטה בעבודת ה' נק' בחי' נצח כו', מה שארז"ל בכשמעשיו מרובי' חכמתו חכמתו מתקיימת כו', פי' שבחי' חכמה הוא השגת הביטול שרואה ומשיג את הבריאה שנברא' מאיזן ליי"ש כו' כמארז"ל איזהו חכם הרואה את הנולד מאיזן ליש כו', שעיי' זה ההשגה נולדי' אצלו מדת אהוי"ר, שיאהב את ה' ב"ה ולירא ממנו כו', והנה כפי רוב השגת שכלו את הביטול כו' שרואה את הנולד כו' כן הוא הקיום של השגת החכמה שהוא העסוק בתורה כו' שלפי ערך רוב השגתו כו' כן יתקיים החכמ' במעשה המצות שלו בעסק התורה כו', ויכול לעסוק בתורה בזה השג' הביטול כ' שעו' או יותר כפי ערכו כו' ואח"כ כשיסתלק בחי' השגתו שמשגי הביטול כו', יהי' המותרו' שיעסוק בתורה רק בבחי' נצחון בלבד שזוהי בחי' מעשי' שצריכי' להיות מרובי' מחכמתו שהוא בחי' הנצחוני' שהוא רק כח חיזוק של השפע בכח' בלא טעם כו' שהחכמ' נסתלק' כו' וזה המעשה שהוא בחי' הנצחוני' כו', הוא הקיום של החכמ' שמתקיימת עיי' יותר, שזהו הפי' הב' של נצח שהוא נצחי' שמתפשט יותר מהשאר כו' אף שבו החיו' מועט יותר מהשאר כו' כנראה בחוש שהב' רגלי' של אדם שהם בחי' נז"ה כו' הם ארוכי' יותר הרבה מהראש כו' ואעפ"כ החיות הוא בהם מועט יותר בצמצום גדול מבראש וד"ל, והוא מפני שבחי' נצח מתפשט יותר לכך הם ארוכי' יותר כו' שנצח הוא לשו' נצחי' כו' ולכך הוא המקיים את החכמה וכנראה שהרגלי' מעמיד' את הראש שהראש

בארוכה על כן בחי' דעת דאבא הוא המפתח ובו פותחי' מקום הסתימ' שבחזה הלב דוקא כי מגיע שפעו עד סופא דכל דרגין כו' ודיל וענין המפתח עצמו היינו סיבה למה שילד שכל חדש ממוחי' דאבא לזכו' א"ס לחוב מלמעלה מן השכל כי נפתח הנעלם וכענין פתח פלוני שפתח ציור הסתום בחכמ' סתימא' כו' ע"י מפתחא דכלול שית מו' מדות לזכות ולחוב כו' ובמפתח זה יכולי' לפתוח גם סתימת הלב שיוכל גם הוא לקבל מוחי' כו' וכענין סגור יהי' ששת ימי' המעשה ביום השבת יפתח כו' כמ"ש בזהר ודיל וזהו הטעם לכתיבת משה את מוצאיהם פי' מוצאיהם היינו מקור מוצא מים חיים כו' דהיינו העזר וסיוע מדעת דאצי' לפתוח הלב כדי שיוכל לקבל גילוי המוחי' כו' ואחי"כ יוכל להתעלות בשם מ"ב במסעו' ואופן המסעות כבר נכתבו ע"י משה בפתיחתו את הלב כי כל עליי' בתחתון כבר הוכנה מתחלה אופן העליי' ובעליון כנ"ל. וזהו ויכתוב משה ענין הכתיבה היינו באותיו' הדיבור הנק' כתיבה שמקבלת ממקום פתיחת הלב בהבל הלב כנ"ל ושם כת"ב מ"ה שבחכמ' אופן העליו' שלהם כו' כי אבא יסד ברתא וכן גם פתיחת הלב ע"י משה דע"י דאבא הוא כנ"ל ועיקר וסיבות הפתיח' דהיינו

נוסחא שניה

מתקיימ' ע"י הרגלי' ודיל. וזהו מ"ד ואהבת כו' ודברת במ בלכתך ובשכבך כו', שהעשיי' צ"ל יותר הרבה מהשג' החכמ' שהוא בחי' הנצח שמתפשט יותר שהוא נצחי' כו' וזהו מעשיו מרובי' מחכמתו חכמתו מתקיימת ודיל כנ"ל.

ז) וכמ"כ הוא למעלה בחי' הנצח שהוא רק כח הדוחק השפע שירד בע"כ בלא טעם וריח כו' שאין בו מפנימיו' המדו' ח"ח כלל, אך אעפ"כ משתאר בו בחי' רשימו מהמדו' ח"ח כנראה בחוש שיש ברגלי' גידי המוח (שנק' בליא קאפ אדיר) שכשצריכי' לרפאו' כאב הראש מקיזי' דם מהרגל ועי"ז מתרפא הראש כו' וכמ"כ הוא למעלה שמשתאר בחי' רשימו בנצח מהמדו' ח"ח ודיל, וזהו שנ"ל בתורה הגי'פ קדו"ש כו' שיש בנצח ג"כ בחי' קדוש כו' שקמי' כחשכה כאורה שוי' וזהו ובשתי' יכסה רגליו כו', ופי' כמשנ"ל במשל למטה בעבודה כשמסתלקת החכמ' ממנו לגמרי שהמותרו' הוא רק בנצחוין' שהוא לומד בע"כ בלא טעם שכופה א"ע כו', הנה אף שנסתלק החכמ' ממנו כו' אעפ"כ נשאר בחי' רשימו בהעלם במוחו שלמעלה מהחכמה כו' מן אותו השגת החכמה כו' רק היא בהעלם, ובבחי' גילוי הוא רק הנצחוין' בלבד כו' וזהו בחי' הקדוש' שהוא בחי' המקיף שלמעלה מהשכל בהעלם כו' שישנו בבחי' נצח ג"כ כו' ודיל. וכמ"כ הוא למעלה שיש בחי' קדוש' שהוא בחי' המקיף שלמעלה מהשכל כו', בנצח ג"כ וכנ"ל, וזהו ובשתי' יכסה רגליו' שהוא בחי' הקדוש' שהוא המקיף שישנו בנצח ג"כ (רק בהעלם וזהו יכסה כו') ודיל. ובשתיים יכסה פניו וזהו בחי' הקדוש' הב' שהוא המקיף

מה שהלב בשפלו' ונפשי כעפר כו' ואמנם גם זאת שיושפל כעפר הוא ע"י המשכת בחי' ביטול דמ"ה שבחכמה שהוא המפתח כו' וד"ל.

וביאור ענין לך ה' הנצח כו'. הנה חכמ' חסד נצח קו ימין פי' החכמ' והחסד הכל אחד שהרי ערך החסדי' לפי ערך השכל אם רב או מעט שהרי האב רחמנ' מפני הדעת להתינוק אכזרי מפני מיעוט השכל כידוע ומבואר במ"א וא"כ החסד שבלב עם החכמה המולידה כאחד חשיבי ממש ולכך המה בקו א' הימיני והנצח המסתעף מן החסד הענין הוא שכאשר החסד ישאר בלב ולא יושפע בגילוי הרי נשאר' המדה כמו שהיא בעצמות' ולא יהי' בה חסרון בעצם מפני העדר השפע כי עכ"ז חסד הוא בעצם ומה שחסר לו הגילוי של ההשפעה והרי החסרון אינו בעצם כ"א כמו שחסר לאדם הרגלים שגופו העיקר שלם הוא אלא שלא יוכל לילך כי אין לו מעמד ומצב כו' ולכך השוקי' בחי' נה"י נק' הם לבר מגופא שאינם אלא טפלים ומשמשי' לגוף העיקרי' כו' וכמ"כ כל גילוי השפעה של המדה היא בחי' טפל ומשמש לגופה של מדה עצמה כו', וזהו הטעם שנה"י אין בהם חיו' פנימי

נוסחא שניה

שלמעלה מהשכל שישנו בהעלם בחב"ד שנק' בחי' פני"ם כו' וד"ל, ובשתיים יעופף זוהי בחי' הקדוש הג' שהוא בחי' המקיף שישנו בהעלם בבחי' חג"ת שהם המ"ב מסעו' הנ"ל וזהו יעופף וד"ל. וזהו משנ"ל בתורה הפ' ויד נצח"ם על בגדי כו', פי' כנ"ל שנה"י הם לבר מגופא שאין בהם מפנימיו' המדו' עצמן שנק' גופא כו' (רק רשימו בלבד כנ"ל), ולכך עיקר קבלת ויניקת החיצוני' הוא מנה"י דייקא כדכתי' ויאבק איש עמו כו' וירא כי לא יכול לא, ויגע בכף ירכו כו', שבכף יריכו שהוא בחי' נה"י יכול ליגע כו' שמשם יכולי' החיצוני' לינק כו' וד"ל. וכדכתי' רגליה' שהם בחי' נה"י יורדו' מות שיונקי' מהם החיצוני' וד"ל. אך צריכי' לברר את בחי' הנה"י שלבר מגופא כו' שיונקי' החיצוני' כו' ולהעלותם לקדושה כו' וכדכתי' רחצת את רגלי איסרה אטנפם כו' שצריכי' לרחוץ הרגלי' שהם הנה"י ולהעלותם לקדושה כו' וזהו ע"י המ"ב מסעו' שהם בחי' עליו' עילוי אחר עילוי וכנ"ל בתורה שע"י ויסע כו' שמתרחק מהם וממילא נופלי' כו' וזהו הברור של הנה"י לקדושה שכשמהפך המדו' נה"י לקדושה ממילא מתבטלי' בהיפוך בסט"א וזהו בירורן ולכך כתי' ויד נצח"ם על בגדי' פי' נצח"ם דייקא שהוא שלהם שנפלו לחיצוני' שיונקי' מהם שהם לבר מגופא כו' וכשמבררם לקדושה אז כתי' ויד נצח"ם דייקא על בגדי וד"ל.

וזהו ויכתוב משה את כל מוצאיהם למסעיהם כו', פי' משה הוא יסוד אבא שהוא המנהיג את ישראל שיצאו ממצ"ר י"ם שהוא מיצר הגרו"ן כו' לארץ טובה ורחבה שהיא הנוק' דאצי' שמתחלת באחורי דו"א וצריך כ"כ

כ"כ כ"א חיות חיצוני מאד וכנראה בחוש בחי' הרגלי' שמשוני' הם מחי' הלב והכרס וגם הידים חיותם פנימיו' יותר כו' וגם בשפע מדות שבלב הנק' נה"י שבחסד וכדומה אנו רואים שבעת שפעו מוסתר כבר ונעלם אור האהבה עצמה כי הרי עושה החסד בנצחון ובעל כרחו כאלו אין לו בזה שום חפץ פנימי כלל כמבואר למעלה בארוכה ולטעם זה נק' בדי' ערביו' נצח והוד להיו' כי אין בהם לא טעם ולא ריח ולא מראה שתורה על מהות דבר מה בטעם מתיקות או חמיצו' אבל התפוח ג' גוונין שבו הן מורין על עצמו' וממשו שהוא מוטעם בטעם וריח אם מחדסיו שהוא המתיקו' או עריבו' וחמיצו' וכדומה לזה בריח כו', והנה עכ"ז יש יתרון מעלה בנה"י שקיום כל הגוף עליהם וכידוע דיש גידי הראש ברגל ולכך המעשה מרובה כנ"ל באריכות לפי שבחי' נצחון ועקשות שרשה ברצון בבחי' עורף כמבואר במ"א וד"ל. וכאשר יבורר הנצח דקליפ' היינו כאשר מצד הנצחון שלא ירצה ברע יתעקש בעל כרחו לברור בטוב שנמצא אין פנימיו' רצונו בטוב כ"א מצד עקשות ונצחון וזאת העקשות באה מצד חומריו' גופו שמאס ברע שבו כו' הנה בזאת גופה נתכרר הטוב שברע שהרע' ונק' ממנו כו' וד"ל. כי הנה

נוסחא שניה

לירד למטה לכך א"א בלתי משיה' שהוא יסוד אבא שיסוד אבא אריך ויכול לישפל כ"כ להוציא ממיצר הגרו"ן לבחי' ז"א שהוא בחי' גילוי הלב כו' שאז נפתח' הלב בבחי' גילוי ששמחה הלב כו' וכנ"ל כששמחה הלב שנפתח' אזי מדבר' דבורי' ששם מתחיל הדבור (מן הבל הלב כו') שמתחלת הנוק' באחורי ז"א כו', וזה עוש' הכל משה יסוד אבא שאריך שמוציאם ממצרי"ם לז"א ומוציא לנוק' שהיא ארץ טוב ורחבה כו' שמתחל' באחורי ז"א כנ"ל כששמח' הלב נפתח' מדבר הרבה כו' כי אבא יסוד ברתא שלא הי' באפשרי לישפל כ"כ שנק' הדעת דאבא שהוא בחי' משה, מפתחא דכליל שית כו' פי' כמו שבמפתח פותחי' הדלת הסגור כו' כמ"כ בחי' משה שהוא יסוד אבא פותח את הלב שלא יהי' כאבן סתומה כו', ולמטה הוא בחי' שפלות בחי' מ"ה זוהי' בחי' משיה' שע"י נפתח' הלב וזוהי' ונפשי כעפר כו' לכך פתח לבי כו' כנ"ל בתורה והכל א' וד"ל, כ"א יהי' שמחה בבחי' התגלו' שנפתח' כו' שאז יכול לירד משם ולמטה אל הנוק' כנ"ל וד"ל, אך באמת אין זה ההארה של משה שירוד למטה כו' הוא בחי' ירידה כו' כ"א הוא רק הארה שירוד מלמעלה מבחי' משה שיתעוררו אח"כ בהעלא' מ"ן ליסע המ"ב מסעו' כנ"ל שהם הכל עליו' כו' שא"א לעלו' מ"ן מלמטה למעלה בלתי שיומשך תחלה המשכה מלמעלה למטה לעורר שיהי' כ"ח להעלו' מ"ן כו' וד"ל וזהו ויכתוב משה שהוא בחי' השפלה גדולה כמשל הכתיבה כו' כנ"ל כתורה שצריך לישפל הארת משה למטה לפתוח הלי"ב כו' שהוא מפתחא דכליל שית כנ"ל בכדי שיהיו בהם כח אח"כ להעלות מ"ן בנסיעת המ"ב מסעו' וזהו למוציאיהם שהוא המשכה מבחי' משה לעורר ההעלא' מ"ן שהם למסעיהם שיוכלו

עיקר יניק' החיצוני' מנצח והוד דקדוש' כמ"ש ויאב"ק איש עמו שלא נגע רק ביריכו לפי שבנצח והוד כבר החיו' מצומצם מאד כנ"ל וכענין רחצת את רגלי כו' והרי קיבלו החיצוני' בחי' נצח דקדוש' וכתוב וגם נצח ישראל לא ישקר פי' א"א שישאר בהם נצח דז"א כו' כי יבוער רוח הטומאה ויוציאן בלע"ז מפיו כו' והיינו מ"ש ויד נצחם על בגדי כו', פי' נצחם כי מה שקיבלו החיצוני' מגבורו' עליונו' דקדוש' הוא כידוע דגבורו' דנוגה נשתלשלו מגבורו' קשות דז"א כו' וזהו מי זה מאדום חמוץ בגדים כו' היינו כרורי גבורו' דנוגה דאדום שנאחזו' ויונקו' בלבושי' האדומי' דז"א כו' וי"ד נצחם שקיבלו על הבגדים הללו כי נתברר הנצח דקדוש' מהם אך ע"י הברור עצמו נטנפו הבגדים דקדוש' וכמ"ש וכל מלבושי (אגאלתי) כו' כי אין מיתוק הרע אלא בשרשו כו' וד"ל וכענין בגדי' שבישל בהו קדרו' לרבו כו' פי' מה שמברר הטוב מן הרע הוא יריד' ושפלות כי עבודה מלאכה היא וצריך להלבשי עצמו בלבושי' פחותי' לפי ערך שפלות המלאכה אם לבשל קדרה או למזוג כוס כו' וזהו שבשעת שברורי הגבורות הקשות דנוגה נתלבש בלבושים אדומים כדי לקבל הטוב שנפלו בהם כמ"ש ויד נצחם כו' (וענין

נוסחא שניה

להעלות מ"ן וכנ"ל בכונו' הברכו' שתחלה צ"ל ב"א כו' המשכה מלמעלה שיומשך הארה לעורר העלא' מ"ן שיהי' כח אחי"כ להעלות מ"ן שהם אקב"ו שמעלי' מ"ן אחי"כ וד"ל.

ובזה יובן ג"כ הבחי' הקדוש השרוי בתוך מעיו הנ"ל כמשל המאכל שמתעכל במעיו ומתהפך לדם הנפש כו', כמ"כ צ"ל בחי' הקדוש שישרה בתוך מעיו כו' שיתהפך לדם הנפש כו', ופי' כי עיקר בנין הנוק' הוא מבחי' גבורו' שהוא בחי' ד"ם הנפש כנ"ל שכשהאדם הוא בשמחה וגבורו' הלב הוא מדבר דבורי' הרבה כו', אבל כשהוא בבחי' מ"ש שהוא בעצלות בבחי' קריירו' כו' אינו יכול לדבר כלל שמתעצל לדבר וזהו עיקר בנין הנוק' שהוא הדבור הוא מבחי' גבורו' הלב כו' וזהו שצריך הקדוש לשרוי' בתוך מעיו שיתהפך לדם בחי' גבורו' הלב שיפתח הלב בשמחה בבחי' גילוי כנ"ל (שאז יורד משם לדבור שהיא ארץ טובה והכל הוא בחי' עליו' ולא ירידו') כנ"ל הטעם) וד"ל.

והחילוק שבין ת"ת להו"ד הוא שהודא' הוא רק שמודה לחבירו שאתו האמת כו' והתפארת הוא שמפארו בהתפארו' למאד כו' וזוהי החילוק בין ת"ת לבחי' הודאה שאו' מודי' אנחנו כו' כמשי"ת במ"א בארוכה אי"ה. וד"ל.

מבטן] מי יצא הקרח בד"ה הנותן שלג ובזח"א דכ"ט. לפני קרתו מי יעמוד לענין נצח מצח בד"ה ועשית ציץ שמזה יומשך תמיד והיינו מצחא

ההפרש בין תפארת להוד ידוע שהתפארת הוא שמפאר ומשבח לזולתו ומגביהו במעלה עליו משא"כ הוד אינו אלא שמודה לחבירו בבחי' חיצוניו כו' וכמ"ש במ"א וד"ל).

נוסחא שניה

דאריך ועד"ז בענין נצח ע' ביאור שובה בענין וגם נצח כו' כי לא כו' יכסה רגליו ע"י המצות ועי"ז לא יהי' יניקה נצח לא שניתו. ויכתוב משה ע' ויקהל משה.

בעזרת השם.

ואחר* הרעש אש לא באש ה' וכו'. יש להבין דמשמע שיש אש ה' ואש זה אינו אש ה' מה"ז אש ה' ואש שאינו לה' וכן הרעש והרוח שאינם ברעש ה' ורוח ה' מה"ז רעש ה' ורוח ה' וכו' הנה יש לפרש ב' פרושי' הא' דבי"ע הם בחי' רעש ורוח ואש וכולם אינם בשם הוי' אלא בשם אלקי' ומדמינן לומר לא באש הוי' דוקא אבל מ"מ בחי' אלקות יש בהם דהיינו שם אדני' ואלקי' וכו'. וביאור זה הנה להיות כי אין אין מלך בלא עם כי משם יפרד וכו' כידוע דבריא' יציר' עשי' הם נפרדי' עד שיתכן עליהם מדת ההתנשאות וההתפשטו' דמדת מלכות וא"כ אור פני ה' מרחוק אליהם ע"כ יתכן בהם הביטול והתשוקה כמו כאשר יקרא ויצעק בתשוקה איש אל רעהו אשר עומד הגבה מאד נעלה או במרחק גדול ממנו וכו' כמ"כ מפני שמדת מלכות דאצי' שופע וזורח עליהם בבחי' התנשאו' והסתלקו' מרחוק כאשר המה נכספו וכלת' נפשם לה' אלקי' הוא בבחי' תשוקה מרחוק וזהו אש דהיינו רשפי אש שלהבת י"ה דבריא' דאימא מקננא בכורסייא והוא בחי' הג' דאימא ונק' אש שלמעלה ואל אישך תשוקתך הג' דאלקי' אבל אינו אש של הוי' פ"י כי ז"א דאצי' להיותו בבחי' עצמו' האצי' ולא בבחי' התפשטו' וההתנשאות להיות מלך על נפרדים כו' כענין ויאצל מן הרוח שהוא כמו חלק נבדל מן עצמו' האמציל וקרוב וסמוך לו בבחי' ביטול היש כו' בחי' אש התשוקה אליו אינו בבחי' גילוי רעש כמ"כ כמו תשוקת הנפרד אלא הוא

(*) בבוכר מס' 1133 (ג,א) נרשם בגוכתי"ק כ"ק אדמו"ר הצ"צ. ועיין ד"ה ואחר הרעש אש לא באש הוי', דרוש תקס"ג בחודש אב.

בבחי' ביטול כמו העומר מקרוב אל המלך שמאחר שהמלך קרוב וסמוך לו לא יתכן התשוקה כ"א שעומד בתכלית הביטול בפני עצמו' המלך שעומד לנגדו וכו' וזהו בחי' קול דממ"ה דק"ה תמן קאית מלכא פי' שהאצי' עצמו כאשר מתגלה בקרוב וסמוך לא יתכן בחי' הביטול והתשוקה מרחוק אלא וזהו שאמר לא באש הוי' כלומר שאין באש שלהם גילוי שם הוי' דאצי' עצמו' שאז הי' בחי' ביטול בתכלי' כנ"ל ועד"ז לא ברוח ה' כי ז"א מקנן ביצי' שהם המדות היינו בחי' אלקי' לבד וכן הרע"ש דאופן המקנן בעשי' לא ברעש הוי' ולא ברוח הוי' אלא הכל ברוח ורעש דאלקי' לבד וד"ל.

ובזה יובן ענין אדני שפתי תפתח כו', פי' הג' דאלקי' הנק' אש ולא באש הוי' הנ"ל המה הפותחי' שפתיי' להודות ולהלל להוי' דאצי' כענין אלקי' אל דמי לך הנ"ל בזה דקארי תדיר וכו' ומה שאמר שפתי תפתח שאתה הפותחם והפה יגיד ממילא כו' ולא מצד עצמם כלל הענין הוא ע"ד שכינה מדברת מתוך גרונו של משה שהי' משה בתכלית ביטול עצמותו מכל וכל עד שגרונו והי' מוצאו' לא הוי' מדברי' מצד עצמם כלל כ"א דבר ה' הוא שהי' מדבר בהם ולא הי' גרונו רק בחי' כלי ככלי הזמר וכדומה וזהו שכינה מדברת ולא משה וכו' וד"ל וכמ"כ ופי' יגי"ד תהלתך פי' תהלתך שנתהללת ע"י אלקי' שמזמר ומשבח כנ"ל אותה התהלה נמשכת מלמעלה למטה בבחי' גילוי והמשכה היא מלמעלה עד שכינה מדברת הנ"ל וזהו יגיד שהוא ית' מגיד וממשיך התהלה שלו שנשתבח מלמטה ע"י שם אלקי' הנ"ל ופי' אינה אלא בחי' כלי לבד כנ"ל והיינו ענין צלותא דבלחש כאדם עם רעהו מקרוב כנ"ל ומתחלה השירות ותשבחו' שבפסוקי דזמרה ויוצר שהן בחי' הרעש וכו' הרעש והאש דאלקי' הנ"ל עולין בהעלא' מ'ן למעלה באצי' ואח"כ בשמיע' יורדים התהלות דהוי' אלו למטה במל' וזהו ופי' יגיד כמו נהר דינור נגיד ונפיק כו' לשון המשכה ויריד' מלמעלה למטה כו' ומל' הוא הדיבור הוא המקבלת בבחי' ביטול גדול בחשאי כלל ע"ד בשכינה מדברת מתוך גרונו וכו' וד"ל.

והפי' הב' בדרך פרטי יותר וקאי הכל במל' דאצי' דיש בה הוי' ג"כ כי גם בז"א דאצי' יש אדני' ובמל' יש הוי' דאלקי' אלא שהוי' שבאלקי' הוא בחי' אדני' בהוי' וכן אדני' שבהוי' נעשה הוי' לאלקי' כידוע וכמשיית בעזר"ה וזהו לא באש הוי' דהיינו לא בהוי' שבאלקי' אלא באלקי' שבאלקי' כי הנה ידוע דק"ך צרופי' אלקי' הם וע"כ צרופי' דגבורות באלקי' דברי' ויצי' והם ע"כ סנהדרין ב"ד של מעלה כו' וכמ"ש במ"א ומ"ח צרופי' שמתלבשי' בנוגה שמהו' רוח ורעש ואש שיש בנוגע כי את זלעז' כו', והיינו לא באש הוי' שבאלקי' הן ע"כ צרופים אלא אש שאינו של הוי' דהנה אית אש ואית אש כו' שיש אש אוכלת אש והוא ענין שביבין דינור דנפיק מקדמוהי' לא כפי"א לון הנזכ' בזהר וביאור זה היינו מה שמדת מלכותו משפיל עצמו להיות מלך אלקי' על גוים ע' שרים שמקבלי' שפע מלכותם

ממל' דקדושה ואמנם קרו' לי' אלהא דשמי' ומקבלי' באימא וכו' והיינו אש אוכלת אש פי' אש דאלקי' שבמ"ח צרופי' שמלך על גוים ומושל אלהים הגם שבזאת הוא שפע חיותם אבל אוכל ומכלה אותם כי כופה אותם תחת ממשלתו לברר אותם ולעיל' יבוררו לגמרי וכמ"ש והלכו עמים רבים כו' וכן ונהרו אליו כל הגוים וכו' וד"ל. אך אש זה הנק' אשא תכלא האוכלין ומברר פסולת העמי' במדת גבור' כו' הוא נמוך מאש דהוי' דרחמי' שבבחי' הוי' שבאלקי' שהן ע"ב צרופי' דמדת מל' דאצי' עצמ' שמאירי' בבריאי' ויצי' כו' וד"ל ועד"ו לא ברעש ה' ורוח ה' שיש רעש ורוח דאלקי' דקטנו' שמהו' מאין ליש רעש ורוח דנוגה כמ"ש בזהר וד"ל.

והנה באמת ב' הפרושי' אמת עפ"י הקדמה הנ"ל דבחי' אדני והוי' יש בכל פרצוף ובחי' אלקי' שלמעלה הוא בחי' הוי' לתחתון ובחי' הוי' לתחתון הוא בחי' אלקי' לגבי העליון א"כ גם אם יתפרש הכל במל' דאצי' בפ"י הב' היינו ממש בפ"י הא' דהרי פי' לא באש הוי' שבאלקים הגם שהוא בחי' אלקי' שבהוי' ענין א' הוא עם פי' לא באש הוי' דז"א כו' אלא שזה בכלל וזה בפרט יותר אבל הענין הוא אחד שאינו בבחי' הוי' אלא בבחי' אלקי' כו' וד"ל.

וראי' לזה דאלקי' העליון הוא בחי' הוי' לתחתון כו' מענין פי' אמת ואמונה כל זאת וקיים עלינו כו' שיש לדקדק דאמונה כל זאת לשון נקבה הוא ומסיים וקיים עלינו לשון זכר והל"ל וקיימת עלינו כו', אך הענין הוא כנ"ל דאמונה הנק' מל' דאצי' כשהיא מקבלת מז"א דאצי' היא בחי' נקבה לקבל השפע בעצמותה כידוע אבל כשהיא יורדת להסתתר בכי"ע להחיות רוח שפלים מאין ליש ונותנ' טרף לביתה וכו' כידוע הרי נעשית בחי' זכר להשפי"ע להם מלמעלה למטה כו' וזהו וקיים עלינו דוקא עלינו המקבלי' ממדת מל' הרי היא המקיימת לנו השפע בבחי' דבר אך כלפי ז"א דאצי' נק' אמונה כל זאית כו' וכמ"ש בזהר הטעם שנק' אמונה וזאת ענין נאמנו' שנתן למקבלי' הימנה כמו שהיא מקבלת בלי תוספת ומגרעת כו' וד"ל ועד"ו מבואר בזהר ע"פ ויסע מלאך ה' ההולך לפניהם כו' ע"ש וד"ל, ועד"ו יובן דשמו' אלקי' שבבריאי' יציר' בנין אל שדי דבריאי' וכו' בחי' הוי' לתחתונים הוא אלא כלפי האצי' נק' כן וכמ"כ בהיפוך הוי' דאלקי' בחי' אלקי' הוא באצי' כנ"ל וד"ל. ובכל הנ"ל יובן בכל התגלו' איזה דבר יש רעש גדול תחלה ואינו עיקר הדבר עדיין כו' עד"מ רעש ורוח זמן רב שקודם ירידת המטר וכדומ' וד"ל.

בעזרה.

להבין שרש ענין הד' נהרות שיוצאי' מעדן כו'. הנה אנו רואים שהמים מגדלי' פקחי' ומגדל טפשי' כידוע ההפרש בין המדינו' באנשי' חכמי' או שוטים הוא לפי מזגו מימי נהרות הם כו' ויש להבין הטעם איך יהי' תלוי המשכת החכמה במים גשמי' כו'. אך הענין הוא דעדן עילא' משם יפרדו הד' נהרו' ומד' אלו נמשכו כל הנהרו' כו' והנה ידוע שיכולי' להמשיך הנהר גם כשיהי' בתחתית הארץ להעלותו בגובה עד כנגד גובה מקור' והתחלתו כגון עין עיטס שבאי' שהי' מפרת שבבל העמוקה כו' ולא יותר בגובה כו' מפני שיכולי' לדחוק כח המים בגובה אל שרשו בגובה מקורו כו' וכמ"כ עדן הגבוה ברוחניו' מכלל הד' נהרו' שהוא בא"י במקום בהמ"ק וממנו הפרת נובע בשרשם מקורו לכך העלו מפרת העמוקה מעיין בעין עיטס בא"י הגבוה כו' וד"ל. ועד"ז יובן שגם בשרש הד' נהרות הרי העדן הרוחני' שרש כולם דהיינו כאשר ידוע דהמים להיו' שאין להם גוון והוא בבחי' קר ולח הרי החכמה שהיא ג"כ קר ולח מתגשמת במים והיינו שע"י המים יומשך החכמה למטה בבני אדם לפי אופן מזג המים מאיזה נהר שבד' נהרות הראשיים הנ"ל וד"ל והעדן הוא הכולל כל מיני המשכו' חכמה שבד' הנהרות כו' ומזה יהי' שינוי המדינות באנשי' חכמים או טפשים לפי מזג מימי נהרותיהם דוקא וד"ל. ויובן זה יותר עד"מ מנביעת המחשבה מן השכל דאינה נחה ושוקטת אפי' רגע כי תמיד נובע אותיו' השכל במחשבה אם לטוב או לרע אם חכמו' אם שטותים ודברים בטלים וכמו שהטוב והחכמה נובע כן השטות נובע כו' כמ"כ עד"מ נהר יוצא מעדן להשקות הגן הוא בחי' אותיו' המחשבה שנובעי' וכו' ומשם יפרד לד' נהרות חכמ' הוא נהר פישון פי' שונה הלכות ושם נמצא בדולח כו' ומה שימצא מים מגדלים טפשים היינו כמו חכמת מצרים וחכמ' בני קדם חכמ' דקליפ' שהיא פסולת חכמה דקדוש' כו' וד"ל ובדרך כלל ד' נהרות הן חכמ' ובינה ת"ת ומל' ושרשם למעלה זה הי' ענין ד' שנכנסו לפרדס כמ"ש בכתבי האר"י ז"ל וד"ל. ונהר גיחון לשון כפיפה ונהר חדקל שחד וקל הכל לפי אופן המשכתו ונבועתו מעדן העליון הוא ואמנם הנהר הרביעי פרת הוא דמעיקרא כו' היינו לפי שנעוץ תחלתו בסופן דהיינו חכמה עילאה דעדן בחכמה תתאה דפרת וע"כ נקרא פרת שהוא המשפיע למטה לכללו' הנהרו' לפי שנעוץ בתחלתו שהוא העדן וכענין כל הנחלים הולכי' אל' כו' הרי הים מקבל וכתוב הים עומד עליהם מלמעלה שהוא המשפיע לפי שכלפי מעלה מקבל הוא ובירידתו למטה משפיע הוא כמ"ש במ"א על ענין אמת ואמונה כל זאת כו'. ואחר כל הנ"ל יובן יותר לשון הגמרא נהרא נהרא ופשטיה דתלוי דוקא בנהר של אותו המקום ולא בארץ לפי שהארץ בחי' למקבל הוא והמים שיוצאים מעדן הוא המשפיע וד"ל.

(הגה). ומזה יש להעיר לענין וברך את מימך ויש להקדים מ"ש ע"פ ומעיין מבית ה' יצא והשק' את נחל השטים בלקו"ת בשה"ש בדי"ה ששים המה,

וע"ז יוכל להיות שגם נחל השטים כו' וכמו שהארון נעשה מעצי שטים, לכן כ"ש שיוכל להיות ובירך את מימך שיהי' גלוי החכמה אלקית, ועפ"ז י"ל ג"כ בענין ניסוך המים בחג כדי שיתברכו גשמי שנה וכמ"כ שיתברכו ד' נהרות הנ"ל דקדושה שיקבלו מהמעיינ' שהוא עדן עצמו ואז ג"כ ד' נהרות דלעומת זה לא ישטפוהו, עכ"ה)

בעזרת השם. שבת פ' ואתחנן

להבין שרש ענין בני אמי נחרו בי המבואר למעלה שהוא לשון נפעל כו'. הנה הטעם שנקראי' בני אמי היינו כשהמל' יורדת בבחי' גלות כבי"ע ליתן טרף לביתה כו' שאז הע' שרים קרובי' אל האור האלקי' מצד הגלות ונקרא שרשם בעולם הבריאי' בשם בני האלקי' כמ"ש ויבאו בני האלקי' להתייצב על ה' ויבא גם וכו' ופי' בני היינו משם ב"ז דמל' כשירדת להחיותם כו' שהם קרובי' כבן אל האב משאי"כ כשהמלכות בבחי' אצי' ואינה בגלות בחיצוני' העולמו' או נקראי' שרש הע' שרים בשם עבדים כי רחוקי' הם מאור אלקי' וכו' וד"ל וזהו בני אמי' כשהמל' יורדת בגלות להחיות גם קליפו' נוגה וכו' בקירוב גדול וד"ל. והנה לשון נחרז' לשון נפעל שהמה נשרפו וכלו ונאבדו ב"י כמ"ש למעלה ביאור שרש הדברים יובן עפ"י הקדמה ידועה בכתבי האריוז'ל בענין הברורים דמה שלא נתברר בא"א וע"י מתברר באו"א ומה שלא נתברר באו"א מתברר בזו"נ וכו' עד מה שלא נתברר בבריאה מתברר ביציר' ומה שלא נתברר ביציר' מתברר בעשי' עד האדם אשר בעשי' כשלא נתברר על ידו שוב אין לו תקוה ונדחה הרע והולך לאיבוד לגמרי כו'. וביאור כל זה יובן עפ"י הידוע דו' מלכים קדמאין שמתו וצריכי' בירור מתבריים בכל הפרצופי' מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין. ומה שלא נתברר בא"א וע"י כו' הענין הוא דהרי הפסולת שמעורב בכל שפע הוא מצד תגבורת האור שהוא סיבת השבירה כידוע ואמנם פסולת זה לפי ערך דקות השפע יחשב יותר גס עד"מ אצל חכם גדול טעות דק כהר יחשב או העבודה לפני המלך לפי ערך גדלו לא יזכה בעינו כל כשרון העבודה וכמ"ש במ"א עפ"י שמים לא זכו בעינו כו' ע' בלק"ת סד"ה מה טובו בענין מאמר ר' יוחנן כגון אנא כו' ועד"ז בשבירת הכלים מה שלפי ערך רוממו' בחי' הכתר יחשב פסולת ולא יוכלל בקדושת הכתר עליון כו' אבל בחכמה ובינה שלמטה הימנו לא יחשב פסולת כי"כ ויוכל להתברר עדיין וליקלט בחו"ב ומה שגם בחו"ב לא יתברר ויהי' פסולת בלתי יוקלט בקדוש' חוב האלקי' יתברר עדיין במדות שלמטה מהם כו' ועד"ז כל פרטי ההשתלשלות בענין הברורי' עד מבריאי' ליצי' ומיצי' לעשי' דהיינו מה שהוא נשאר גם

כ"כ עד שגם ביצי' לא נתברר ונקלט בקדוש' י"ס דיצי' מתברר הוא ונקלט בעשי' ע"י אדם התחתון דעשי' שבו נפש האלקי מ"ס דעשי' כו' וענין הבירור שלו הוא מובן כאשר יאכל וילבש מדברים גשמי' דנוגה דעשי' ואח"כ יתפלל באהבה ויעלה אותם לאחדות ה' בתפלתו הנה בזאת בירר והפריד בהם הרע מן הטוב שבהם ונכלל הטוב בקדוש' י"ס דעשי' אך מה שנשאר ברע ולא נכלל באחדותה ה' הוא הרע היותר גס מכולם שאין לו עוד תקוה להתברר עוד ויצא לאבדון ולכליון לגמרי בז' מדורי גיהנם הנק' שאול ואבדון כו' או בדרך אחר יובן ענין זה דהיינו בכעל תשובה כשעשה הרע תחלה ונדבק בנפשו עד שקשורה בו ככלב וכו' ובעשותו תשובה עילאה מנקודת הלב הנה לבד מה שיפרד הרע עוד זאת שהטוב שהי' בהעלם באותו מעשה הרע בבחי' שבירה מר' פיו ניצוצי' כידוע נמתק ונתעלה ונכלל בקדושת אחדו' ה' שאליו נושא נפשו במס"ג וכו' ואמנם מה שנפרד הרע ולא יוכלל עוד בקדושת האלקי בתשובתו זהו הרע היותר גס מכולם שילך לאבדון ולכליון לגמרי ואין לו תקוה עוד להתברר וה"ז כמשל היתוך עפרות זהב כידוע שהפסולת האחרון בצירוף ובירור האחרון שא"א עוד לברר ולעלות ממנו זהב יושלך לאיבוד וכו' וד"ל. וזהו בפרוח רשעים כמו עשב וכו' להשמדם עדי עד כו', פי' בפרוח בתחלת יציא' הפרי ממקור הראשון דהיינו במחשבה דא"ק שיצאו ישראל וקליפ' סביב לפרי וקדמה לצאת והיינו ז' מלכי' קדמאי' לפני מלך מלך לבני ישראל כידוע וצריכי' בירור בכל הפרצופי' כנ"ל עד שאדם התחתון דעשי' מברר את היותר גס מכולם ומה שאדם התחתון לא יוכל לברר ילך לאיבוד וזהו להשמדם וכו' וכמ"ש במ"א על פי' באבוד רשעים רינה כו' וד"ל. וזהו בני אמי נחרו בי. ב"י דוקא להיות כי אין להם עוד תקוה להתברר וליקלוט בקדושה העליונה למטה ממדרגת אדם התחתון דעשי' אלא ילכו לאבדון ממש כנ"ל לזאת עיקר הכליון ואיבוד שלהם ב"י דוקא דהיינו בכנ"י דאת' קרוי"י אד"ם כידוע נחרו נשרפו ונאבדו כו' משא"כ בעולמו' עליונים דאצי' בריא' יצי' עשי' עדיין הי' להם תקוה דמה שלא נתברר בעליון מתברר בתחתון הימנו כנ"ל אבל באדם דעשי' מה שלא נתברר בו כלה והלך לאבדון לגמרי וכו' וד"ל.

בעזרת השם שבת פ' ואתחנן.

ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר כו'. הנה ענין בקשת משה שיכנסו הוא לארץ ויכנסו ב"י על ידו דוקא ולא ע"י יהושע עיקר כוונתו הי' בכדי שיהי' קיום נצחי' לבהמ"ק ולא יחרב לעולם ויפטרו משיעבוד מלכי' לגמרי כו' משא"כ ע"י יהושע הבין והשיג שלא יתקיים קיום נצחי ויצטרכו

לבא בגלות וכו'. כ"כ במגלה עמוקות ושרש הדברים מובן בלשון הבקשה ואתחנן לשון מתנות חנם או ע"י חן ולא מצד העלאה מ"ן כלל כו' כי הנה עד"מ ב' בנ"א א' עומד על הגג וא' על הארץ ורוצה וחפץ התחתון לעלות למעלה אל העליון הרי לא בכל פעם יוכל התחתון לעלות במסילות העולות מארץ לעליון כי נסתרו דרך הילוכם וגם לפעמים יש דברים מעכבים למטה את התחתון שלא יעלה למעלה כגון שהוא מלוכלך בגדים צואים או מניעה אחרת וכדומה וכו' משא"כ העליון אין לו מניעה משום צד שלא ירד לארץ אל התחתון כי לא נסתרו הדרכים לפניו וגם אז ירד בלתי הכנה יקובל בטוב אל התחתון המקבל וכו' וא"כ לא ה"י שום עיכוב ומניעה לעליון לירד בכל עת וזמן וכו' ואופן התגלות ההשפעה מעליון לתחתון אין הפרש בין כשהתחתון עולה למעלה ומקבל בין כשהעליון יורד אליו למטה ומשפיע לו אדרבה שפע העליון בירידתו למטה גבוה הרבה מפני שהוא מצד עצמו חפץ ירידתו להשפיע ולא מצד המקבל כלל שאז הוא בתכלית עילוי העצמו' משא"כ השפע לפי ערך בקשתו המקבל והכנתו לבד וכמשי"ת. במ"א ע"פ קדושים תהיו יכול כמוני כו'.

ב) ועוד משל אחר כענין זה מן השמש והלבנה שאנו רואים הלבנה במהלכה נגד השמש פעמי' מתקרבת אל השמש ופעמי' מתרחקת ולפי אופן ריחוקה או קירוב' כן ימעט או ירבה בה אור זיו השמש וסיבת הריחוק או הקירוב הוא מצד שפלות עצמותה שלא תוכל לסבב לכיון כנגד השמש בכל עת מן העיתים כ"א פ"א בחדש וכו' כמבואר בספרי התכונה וכו' משא"כ מצד השמש אין שום מניעה בכל עת וזמן להיות מאיר בכל כדור גלגל הירח וכו' וד"ל. וע"ד ב' משלים הללו יובן שרש וכלל ענין בקשת משה שיכנוס הוא את בני לא"י דהינו שיהי' השפע אלקים נמשכה מסובב כ"ע לממלא כ"ע מצד עצמו מלמעלה למטה בלתי סיבת העלא' מ"ן כלל וזהו ואתחנן לשון מתנות חנם או ע"י נשיא' חן וכדומה בלתי הכנת המקבלי' כי אין ערוך כלל בין שפע הוי' לאלקי' מצד העלא' מ"ן לשפע הוי' באלקי' מצד עצמו בלא העלא' מ"ן מפני שע"י ענין העלא' מ"ן לא בכל פעם אכשור דרי שיהיו ראוי' לגילוי אלקו' ואדרבה לפעמי' גורמי' במעשיהם סילוק וצמצום אלקות כמשל ריחוק הלבנה מן השמש או כמשל הראשון שנסתרו דרכי העליון מן התחתון או שארי מניעות המעכבים וכנ"ל משא"כ ירידת השפע אלקי' מהוי' דאצי' מצד עצמו אין בה שום שינוי כלל כי גם שלא יהי' ראויים כלל מצד מעשיהם יכול העליון להתצמצם ולירד ויקובל בכי טוב וכנ"ל ומי ימנע לו לירד וכו' וד"ל וכידוע דפני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה וכמו שאין מניעה לשמש לזרוח אורו בתמידו' בכל חלקי הירח כן לא ה"י מניעה ועיכוב בשום פעם לגילוי אלקות בבהמ"ק כשהי' משה מכניסם לא"י משא"כ ע"י יהושע שהוא כפני לבנה פעמים מתקרבת פעמים מתרחק' כנ"ל וזה ה"י עיקר כוונת משה בבקשתו ליכנוס לא"י כדי שיתקיימו בה קיום נצחיו' בלתי שיעבוד וחורבן לעולם מטעם הנ"ל וד"ל.

ועיין בזהר פ' וילך דרפ"ג ע"ב ופ' ואתחנן דף ר"ס ע"ב ועמ"ש בהגהות לד"ה לא הביט און ביעקב בענין ולא ראה עמל בישראל שהוא בחי' אהבה בתענוג"י משא"כ בבחי' יעקב עבדי שייך עמל ושם הבאתי מהזהר חקת דקפ"א ע"ב ע"פ מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, תחת השמש דוקא בבחי' יהושע שייך עמל משא"כ בבחי' שמש שהוא בחי' משה תורתו אומנותו פטור מהתפלה וא"צ עמל דשיחה רק עמל תורה אן אפ"ל שזהו מ"ש לקמן שאחר שלא פעל בחי' זו אמור להם פ' ק"ש שמע ישראל שיהיו בבחי' ישראל וג"כ ולא ראה עמל בישראל. ואפ"ל מה הוא היתרון לאדם בכל עמלו כו' כנ"ו ברבות אמור פכ"ח דמצות העומר שעורים נק' ג"כ תחת השמש לברר מאכל בהמה, ויש להעיר בענין ויהושע בן נון נער אנפי זוטרי משא"כ מצהלות חתנים כו'.

ג) וזהו אעברה נא ואראה את הארץ כו' ההר הטוב הזה והלבנון וכו'. כי הנה ב' דרכים הנ"ל אם העליון ירד למטה או התחתון יעלה למעלה כו' ישנם בעבודת ה' והוא ההפרש שבין תורה לתפלה דהנה מי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה כידוע, והטעם לזה ידוע בהיות התפלה הרי עיקר ענינה רק להיות בבחי' התלהבות והסתלקו' מלמטה למעלה ברשפי אש התשוקה לאלקים חיים וזה נקרא העלא' מ"ן כידוע וכל תשוקה אינה אלא מרחוק דוקא אבל כשבא מקרוב הרי לא יתכן אז התשוקה כ"א הביטול מן העצמות מכל וכל כמ"ש במ"א בארוכה וזה יהי' מדרגת משה שאמר ונחנו מה בחי' ביטול עצמותו מכל וכל מפני שהי' בבחי' ראי' מקרוב לאלקים חיים כענין שכינה מדברת מתוך גרונו וכו' והוא למעלה ממדרג' התפלה על כן חפץ ורצה שיהי' רק המשכה מלמעלה למטה ע"י תורה אף גם בלתי הכנת המקבל בתשוקה מלמטה למעלה שבתפלה וכענין מי שתורתו אומנתו שפטור מן התפלה מטעם הידוע שע"י התורה נמשך גילוי אלקות ברצונו וחכמתו שבתורה מלמעלה למטה והיינו תורתו אומנתו כלי מלאכתו שבהם נשפע שפע הוי' ואצי' מלמעלה למטה מצד עצמו' חפץ ורצון ה' שמתגלה בתחתונים כאמרו זה כשר וזה פסול כו' וכמשי"ת בעזרי"ה ולא ע"י העלא' מ"ן כלל ולכך פטור מן התפלה כי מה שע"י התפלה בהעלא' מ"ן נמשך בכרכות ש"ע מלמעלה למטה כידוע כל זה נמשך ע"י התורה בדברו ההלכה בלתי הכנה והעלא' מקודם וכו' וד"ל והיינו ע"ד הידועה ומבואר במ"א ההפרש בין יוד שבשם הוי' לה"א שירא' עילי' הוא בחי' ביטול במציאו' בחי' מ"ה דמשה כו' והה"א הוא האהבה שבתפלה כו' וד"ל. (צ"ע דאפי' מי שתורתו אומנתו מפסיק לק"ש להעלות מ"ן ליחוד או"א ע"י מס"נ באחד וצ"ל דכ"ז הוא עכשיו אבל אילו פעל בקשתו הי' נמשך בחי' זו ממילא ג"כ ע"י התורה שע"י הי' מגיע למס"נ באחד מה שעכשיו צ"ל ע"י יגיעה בק"ש כו', עו"ל דהנה בק"ש נאמר שמע ישראל בחי' שמיעה והכנה אבל מרבע"ה רצה ליטע בהם בחי' ראייה וזהו ואראה את הארץ וכדכתי' וירא ראשית לו וכמ"ש אתה הראית וזהו ועתה ישראל שמע כו' בחי' שמע ישראל). והיינו אעברה נא

ואראה כו', פי' אעברה נא מלמעלה למטה לבד מצד עצמו' החפץ והרצון בלתי התעוררו' מלמטה כו', כי משה הוא בחי' יסוד אבא ויכול לירד ולהשפיע גם בראייתם שרואה את הארץ הוא בחי' מל' דאצי' הנק' לבנה ולהאיר אותה בכל חלקיה בלתי שוני כלל מטעם הנ"ל ולהיות נקרא על ידו ההר הטוב להבנון פי' לבנון ידוע בכתיב האריזל שהוא כח"ב דאצי' שבלבנון הן בחי' חו"ב כי ל"ב נון היינו ל"ב נתיבות החכמה ונו"ן שערי בינה וכללות לובן העליון הוא בחי' הכת"ר אשר עליהם וכו' וד"ל וג' מדרגות הראשונ' הללו שבעצמו' האצי' רצה משה להאירם במל' דאצי' ע"י שיעבור ויראה אותה לבד וענין הראי' הוא המשכת חכמה מחכמה עילאה דאוריית' הנקרא יסוד אבא כידוע ולהיות כי ראה משה שאין חפץ ה' שיכניסם וינחילם לארץ ביקש בקשה קטנה שעכ"פ יכנס לא"י ויראה בעינו את א"י בארץ ועי"ז יקבע לדורות המשכות חכמה עילאה בכנ"י שיהי' העליון יורד מצד עצמו בלתי העלאה מ"ן כלל כענין תורתו אומנתו הנ"ל ואז לא יחרב בהמ"ק לעולם כנ"ל כי גם בבחי' הראי' שלו הי' ביכולתו להמשיך זאת אך גם זאת לא חפץ ה' אלא צוה שיעלה ראש הפסגה וכו' ויראה אותה מרחוק לבד וזה הי' ג"כ תועלת לגדולי הצדיק' שתורתם אומנתם שיאיר בהם בחי' משה שיוכלו להמשיך מלמעלה למטה גילוי אלקות ע"י תורתם גם בלתי העלאה מ"ן כלל אבל לא יוכלו כלל ישראל להגיע לעבודה זו דתורתו אומנתו מפני חומר הגוף וכו' וזהו ויתעבר ה' ב"י למענכ"ם פי' למענכם היתה המניעה כי צריכים להזדככות החומר ולברר ברור' דרפ"ח ניצוצי' וכו' ולא מצידי היתה מניעה גם מבואר במ"א שאעפ"כ פעל ג"כ ע"י ראייתו מרחוק שיהי' נמשך אתעדל"ע מעצמו לעורר בחי' אתעדל"ת וזהו ענין ברכת המצות וזה נמשך לכל ישראל וכו' וד"ל.

(ד) ואחר שראה שלא פעל הראי' בתוך הארץ רק מרחוק נתייעץ בעצמו להביא לבנ"י מדרגה הנ"ל דתורתו אומנתו ע"י העלאה מ"ן וזהו שאמר להם פ' ק"ש שמע ישראל פי' שמע שם ע' רבתי לברר ברורי רפ"ח ניצוצי שנפלו מז' מלכ"י קדמאי' לפני מלוך כו' וע"י העלא' מ"ן יוכלו להגיע למדרגה ישראל ל"י רא"ש שהוא ג"כ כעין מדרג' משה הנ"ל כמשי"ת בסמוך בעזרה. אך בעוד שביקש הראי' שירא"ה את הארץ בקירוב וכניסה בה לא היה צריך לומר פ' ק"ש כלל כי מבואר למעלה שהיתה עיקר בקשתו שיהי' המשכו' אלקות מלמעלה למטה בלתי סיבת העלאה מ"ן מברורי רפ"ח ניצוצות כלל וכו' ועיקר שרש הטעם לזה לפי שמשה בחי' מ"ה היינו שם מ"ה דהוי' דתיקון האצי' שא"צ ברורים כלל משא"כ יהושע פני לבנה הוא שם ב"ן שנפל בשבירה משם ס"ג כידוע וצריך ברורי' וענין הראי' דמשה היינו השרש דשם מ"ה דאצי' שהוא ממצחא דא"ק הנק' שם מ"ה החדש כמבואר בע"פ שהוא ע"י ראי' לבד כמ"ש במ"א וד"ל ושרש הטעם שפעל גם ע"י ראייתו מרחוק כו' היינו שעשה בחי' אור מקיף לרוצים ומשתדלים בעבודה זו שיוכלו להגיע אליה בכל דור ודור גם כשהיו בגלות משא"כ אם

הית' ראייתו מקרוב היתה בבחי' אור פנימי בבחי' גילוי גדול הי' כל אדם זוכה אליה בלתי יגיעה כלל וכענין זה יהי' לעיל דכתיב וראו כל בשר כו' ובאו במער' צור מפני פחד ה' וכו' כי המשכו' הביטול דמ'ה דמשה הנ'ל יהי' בגילוי בבחי' א"פ ע"כ יהי' גם בכל הנבראים כמ"ש כל בשר וכו' וד"ל. וזהו בחי' ראייה שלמעלה מבחי' שמיעה והבנה כי אינו דומה שמיעה לראייה (ע' מענין ראייה בד"ה בהעלותך שזהו אה"ר דאהרן אותיות נראה ואהבה דאברהם נמשך מבחי' שמיעה ושיזכו לראייה זהו ע"י הדמעה ומרירות וכו').

ועתה יובן סוף הפסוק בעת ההוא לאמר פי' ע"ת הוא מדת מל' דאצי' שמהו' מאין ליש בבחי' זמן כמו ה' מלך וימלוך וכו' וכידוע דשרש התהוות הזמן הוא במל' דוקא הנק' ההיא ל' נקבה ונכתב ההוא בוי' בכל התורה (לבד מאיזה מקומות שנמסר במסרה והטעם ידוע לי"ח שא"א להא' דמל' בלא ו' בתוכה וכו') ורצה משה להמשיך בה בחי' כתר עליון ע"י דברי תורה מלמעלה למטה כנ"ל והיינו לאמר ע"י הלכות' ואגדות שהן גילוי רצון העליון בדיבור שבפה מל' תורה שבע"פ כו' וד"ל וביאור זה ידוע עד"מ ממלך ב"ו שגילוי ענין מלכותו הוא במאמריו ודיבוריו שיצווה כך וכך וכו' ואמנם כל עיקר השתררו' זו אינו אלא שימולא רצונו שכאשר חפץ ורצה כך וכך יעשה כן והדיבור שלו אינו אלא המגלה רצונו אבל העיקר הוא הרצון שלו וזאת היא עיקר השתררות מלכותו שיקויים רצונו דוקא ואם אין לו שום חפץ ורצון בשום דבר לא כך ולא כך כו' לא תמצא אז ענין מדת מלכותו וממשלתו כלל כו' ונמצא שצריכי' להמשיך לו רצון וחפץ בממשלתו ואז ימלוך (וכמ"ש במ"א בע"א שגם לכללו' ממשלתו צריכי' להמשיך לו רצון שיחפץ להשתרר וכו' וד"ל) ועד"ז יובן למעלה בענין מדות מל' דאצי' שע"י תורה ומצות הנה עושין רצונו של מקום פי' שגורמ' להמשיך בחי' רצון וחפץ העליון במדת מלכותו ית' שיהי' מלך על עם להחיו' מאין ליש וכו' וכמ"ש גבורי כח עושי דברו, משרתיו עושי רצונו וכו' וכמ"ש במ"א וד"ל. וזה בקשת משה שיהי' נמשך כתר מל' זה למל' סיפא דכל דרגין ע"י מתנת חנם שע"י תורה ומצות בלתי העלאה מ"ן דתפלה כנ"ל וזהו ואתחנן ג"כ לשון חניה והמשכה שיהי' הוי' בעת ההוא לאמר רק ע"י אמירה דתורה שבע"פ מל' קרינו לה דהיינו כענין תורתו אומנתו הנ"ל וד"ל.

ה) **והנה** אחר שלא פעל משה את בקשתו הנ"ל אמר להם פ' ק"ש דשמע ישראל כנ"ל. ויש להבין איך ע"י העלאת הברורי' נמשך מלמעלה ג"כ מדרג' משה הנ"ל והוא ענין ישראל ל"י רא"ש כו'. הנה יש להקדים תחלה הפסוק נעשה אדם בצלמנו כדמותנו כו' מהו ההפרש בין צלם לדמות כתיב לכבודו בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כו' וידוע שהן ג' מדרג' דמחשבה דיבור ומעש' כמ"ש במ"א באריכות והנה מחשבה ודיבור הוא חומר וצורה שהוא בחי' יש מ"ש כו' משא"כ המחשבה מן השכל הוא בחי' יש מאין כו'. וביאור זה ידוע ומבואר במ"א שהדיבור הוא רק העלם המחשבה שבאה

לידי גילוי ואין כאן התחדשות יש מאין משא"כ המחשבה מן השכל נתחדשה מהות המחשבה יש מאין כו' ע"ש ולהיות כן הרי משל הדיבור עם המחשבה הוא כמו חומר וצורה שאין בצורה התחדשות כ"א כשמצייר את החומר כו' ואמנם יש הפרש בזה עדי"מ צורת חותם שחותם בה בשעה שצורת השעוה נחקקה מן צורת החותם ה"ז צורה מצורה הנק' דמות כמו צורת אדם שנחקקה על הלוח שהצורה שעל הלוח נק' דמות כלומר דמות צורת האדם ולא צורתו העצמית וכמ"ש במ"א אבל צורת החותם עצמו ה"ז כצורת האדם שאע"פ שגם היא אינה אלא צור' חומר עכ"ז הציור בעצמו' כעצמות' חשב וד"ל. ולהיות כן הצורה שבעצמו' נקרא צלם והצורה שנחקקה ממנו נקרא דמות וזהו ענין אתוון אתגליפו הנז' תמיד בוהר שאותיו' הצלם נחקקו ונגלפו בדמות כמו אותיו' החותם בשעוה ועד"ז הדיבור לגבי המחשבה להיותם ב' דברים ה"ז כמו הציור בשעוה מאותיו' החותם כן אותיו' המחשבה נחקקים באותיו' הדיבור ונק' דמות וכן המעשה בכתב מאותיו' הדיבור וכדומה לזה כל יש מיש נק' דמות אבל יש מאין נק' צלם והיינו חקיקת אותיו' המחשבה מן השכל שהמחשבה נתחדשה מהותה לגמרי בכחי' צורה ולא קדם לה צורה כלל כי נתהוו' יש מאין מן השכל נק' צורה הראשונה כמו צורת החותם שאין בצורה זו התחדשות כנ"ל וד"ל. וכל זה יובן למעלה במ"ש נעשה אדם בצלמינו כדמותינו ציור אדם שעל הכסא דבריאה מצד עצמותו היינו צורה העצמו' הנקרא' צלם ומה שנחקק בכסא הכבוד נק' דמות לבריאה ויצירה וכן מבריא' היינו מן המחשבה לדיבור נק' דמות מצורה לצורה וכן מיציר' לעשי' (כמו בבואה דבבואה דמות דדמות הנראה במראה והוא הנק' הארה דהארה עד כמה פעמים כמ"ש במ"א). והנה ידוע ומבואר בע"ח שבעולם הנאצלי' השפע וההשתלשלו' זה לזה הוא בכחי' צלם דוקא כמו שפע מוחי' דאוי' לז"א נשפע דצלם אבא ואח"כ צ' כו' והטעם לזה מוכן להיות כי כל האצי' הוא בחי' הארה עצמית מאור המאציל מאור א"ס ב"ה וכמ"ש ויאצל מן הרוח כו' כמ"ש במ"א ואינו עדיין בחי' יש ודבר כפ"ע כ"כ אלא בתכלית הביטול ע"כ נקראו בדרך כלל כל הי"ס דאצי' בשם רזא דשמי קדישא שהן שמות המאציל פי' ירד צורה העצמי' של החותם שהוא בחי' יש מאין על שם שהן מיוחד' במאצילן בתכלית והן נלקחין ממהו' אחד רק שנצטיירו בציור וכו' כמו גופו של חותם שנצטייר וכו' אך מה שנשפע מ"ס דאצי' ונחקק בבריא' יצי' עשי' נקרא דמות מאחר שהן נפרדים בעלי גבול והתהוות' מבחי' אותיו' דאצי' הוא ע"ד צורה הנעשה בשעוה הנ"ל צורה מצורה עד כמה צורות כו' ולכך כתיב על הכסא דבריא' דוקא דמות כמראה אדם לפי שכבר נחקק בנפרדים דבריא' אבל מצד עצמות' אותו אדם העליון אין לו בחי' דמות אלא צורה העצמי' הנק' צלם כמ"ש בצלמנו כו' והן בחי' למ"ד כלים דז"א דאצי' שנחקקים ב"ס דבי"ע ונעשי' להם נר"נ כמ"ש בע"ח שהצלם דבר ודמות גוף וכמ"ש כמראה דמו' כבוד וכו' וזהו הטעם שבנאצלי' דוקא שהן בחי' עצמיו' עדיין השפע בכחי' צלם כנ"ל משא"כ בי"ע שהן נפרדים כידוע השפע להם דרך מסך והוא

הארה דהארה שהוא ענין דמות כנ"ל וד"ל וזהו מה שנא' כי לא מחשבותי מחשבותיכ' כו' הכוונה על אותיו' מחשבה דאצי' שהן בחי' צורה העצמיו' שאין למחשבות עלמין סתימין דבריאי' ערך עמהם לפי שאותיו' עלמין דבריאי' חקוקים הם כבר בבחי' דמות כנ"ל ועוד הכלל בזה דלא הכל יכול לצייר בדמותו כצלמו ויכול להיות שלא יוכל הדמות לקבל הצורה מפני הדקות וכדומה או שלא יחפוץ לחתום וכדומה וכו' וד"ל.

(ו) והנה הטעם שנקרא ישראל כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל, פי' אלקי' הוא מ"ש בצלם אלקי' עשה את האדם דכללו' עולם הנאצלי' הנקרא אדם דאצי' בצלם אלקי' עשהו כי נק' אדם דעשי' לגבי המאציל עצמו ובדמותו כצלמו עשהו היינו שהאצילו בצלמו בצורה הראשונה של עצמו המאציל כענין הנז' בזהר תמיד גליף גליפין וכו' ועפ"י אות' הצורה נמשך מצלם לצלם מא"א לאוי"א ומאוי"א לז"א כנ"ל שבנאצלי' הכל בבחי' צלם וכולם הוא רק צלם אלקים ועד"ז חקיקת אותיו' צלם דאדם דאצי' בבי"ע הנקראים אנשים כמו מט"ט ביציר' וסנד"ל בעשי' וכו' הגם שהם בבחי' דמות לבד עכ"ז בדמות וצלם אלקי' דאצי' הם והנה הוי' הוא בחי' צלם דז"א כידוע ואלקי' בדמות וכידוע דמטט הוא מנעל דשכינה כמו הנעל המצייר כציור הרגל וכן סנדל של עץ הכל ציורם כציור הרגל ממש אך שהמנעל והסנדל נפרדים במהותם ואינם נחשבים כלל מגופו של רגל ומסתירי' ומלבישים אותו לגמרי כו' כמ"כ מט"ט וסנדל הם דמות דדמות כבוד הוי' הוא שכינה שבכסא הכבוד ונקרא אלקים לגבי הוי' דז"א ונקרא ג"כ דמות וכו' ועכ"ז כל אלה הלבושי' שונים הם בציור ודוגמ' אדם דאצי' וגם הוא בדוגמת אדם דבריאי' הנק' א"ק ואדם דיצי' הנק' ע"י וא"א וכו' כי פי' אדם אדמ"ה לעליון כו' וד"ל. וישראל יש"ר א"ל לשון תקיפות וממשלה הוא שהוא משתרר בהשתררו' עם אלקי' וצלמו ודמותו שיהי' צלמו באופן שהוא רוצה וגם אז יחוקק בדמות תהי' החקיקה כרצון ישראל זה כו'. וביאור דבר זה הנה ידוע דשמש ומגן ה' אלקי' פי' שאלקי' הנקר' דמות מסתיר ומעלים הצלם כי עד"מ אותיו' החקי' בשעוה לא יש בהם מגופו של אותיו' החותם רק רשימת חקיקתם לבד ועד"ז מצורה החקוקה לצורה שלישי' ורביעי' כו' והכל תלוי ברצון בעל החותם שיחתום כך או כך ולפי אופן חתימתו יסתיר מה שיסתיר ויגלה מה שיגלה באופן ציורי אותיו' זה בתוך העלם אחר העלם בכמה לבושי' שונים וכו' נמצא הכל תלוי ברצון עצמו' אור א"ס ב"ה בעל החתימה ואם ירצה יהי' יחוד"ה אלקים באופן זה ולפעמי' באופן אחר וכן עד"ז עד רום המעלות כי ה' אלקי' הוא בכל פרצוף ופרצוף כידוע וד"ל. ועוד זאת השתררות העיקרי' שגם אחר שנחקק בצלם אלקים יהפוך וישונה אופן החקיקה מן ההעלם לגילוי ומן הגילוי להעלם דהיינו עד"ז דוגמא שיהי' גילוי אלקות למטה בנברא' יותר מכדי קבלתם וגם חושך לא יחשיך וכדומה לזה שהי' גילוי שכינה בהיכל ק"ק דבריאי' יצי' עשי' ועד"ז ג"כ עמוד אש וענני כבוד שהי' במדבר וכו' שהוא גילוי הוי' דז"א בעולם העשי' שהוא

לבוש דלבוש ודמו' דדמו' בכמה לבושי' ישתרו הלבושי' וההעלמו' ונגלה כבוד הוי' וכן בהיפוך להסתיר ולהעלים האור באצי' אעפ"י שכבר נחקק וכו' וזהו עיקר זהשתררו' לעשות הכל כרצון הפשוט של המאציל ולכך נקרא ישראל ואמר בזוהר שהוא ישראל סבא וד"ל. וזהו ותוכל שיכולת להביא במל' הנק' כל דהיינו בגילוי גמור בבנין בהמ"ק בהיכל ק"ק דעשי' כו' שזהו עיקר הגבורה וד"ל.

ומה שאמר ליגע בכף יריכו כו' הוא לפי שכל זמן שעדיין המוחי' עליוני' בבחי' גילוי קצת יכול המשתרר להוסיף בהן גילוי מוחין יותר ויותר אבל בנצח והוד תרין בד"י ערב"ה שאין בהן טעם וכו' כמ"ש במ"א שכבר נסתלק מהם השכל והטעם רק נצחון בלא טעם והוא בבחי' קרירו' בלתי אור וחיות כלל אז יכול שר של עשו ליגע ביריכו ולקבל ג"כ שפע ויניקה כו' אבל בחג"ת וחב"ד מפני שיכול ישראל להוסיף מוחי' בגילוי רב לא יוכלו לקבל החיצוני' יניקה מהם כלל וד"ל. ובכל זה יתפרש כל הפסוק ויאבק איש עמו האבק הוא יניק' נוגה דאצי' הנק' איש ואנוש כו' ולא יכול לקבל יניק' מישראל מפני שהוא גיבור ותקיף עצמו' המאצי' להיותו קו האמצעי עד שלא נגע רק ביריכו כנ"ל הוא בחי' נצח עד שתיקן אותו שמואל הנביא כמ"ש בכתבי האריז"ל וד"ל.

ואחר כל הנ"ל יובן ענין פ' ק"ש דשמע ישראל כו' שאמר להם משה שע"י העלא' מ"ן דק"ש יפעלו ג"כ המשכת מ"ד מלמעלה בתמידות כמו שרצה משה כנ"ל והוא בהיות כי ישראל הוא למעלה בחי' השתררות כנ"ל ולמטה דוגמתו נקרא ניצוץ האלקי בשם ישראל וכידוע המדרש דנמלך הקב"ה בנשמותיהם של צדיקים כו' דמשמע שנשמות ישראל קדמו לבריאי' לפי שישראל עלו במחשבה לפני הדיבור וכמ"ש במ"א ועיקר הענין הוא די' בכח הניצוץ הזה לייחד קודב"ה ושכינתו' ולכך אומר' שמע ישראל דוקא שבו תלוי היחוד לפי שהוא ישראל כו' וד"ל.

ז) וטעם הדבר יובן עפ"י הקדמה ידועה ע"פ את האמרת היום כו' והיינו ע"י פסוק שמע ישראל כמבואר בגמא פ"ק דחגיגה ונמצא בחי' ואחזקו כו' לאמר ע"י התורה ממשיכים כמ"כ ע"י ק"ש דהיינו ענין את ה' האמרת היום ועמ"ש סד"ה וארשת"ך לי ובד"ה היום הזה ב' תבא. והנה לשון האמרת משמעו' שמעוררי' אותו שיאמר כו' וביאור הדבר ידוע להיות כי י' מאמר' נמשכו מן המחשבה ומחשבה אחת כוללם יחד כידוע שזהו ענין צופה ומביט עד סוף כל הדורו' שכל הדורו' הנמשכי' מששת ימי בראשית הכל אינו אלא מחשבה אחת שצופה ומביט כללותם יחד כו' והנה ג"כ ידוע שו' ימי בראשית מתחדשי' בכל שבוע וכל שבת הוא שבת בראשי' להיות כי צריך העלא' מ"ן לעורר את הרצון העליון שיחפוז במחשב' זו הכוללת המאמר' מפני שצמצום וירידה גדולה היא לחשוב רק מחשבה אחת כו' וכמ"ש במ"א

והיינו מחדש בכל יום מעשה בראשי' לפי שע"י העלא' מ"ן שבכל יום מתחדש שפע הרצון במחשבה וממחשבה לדיבור כו' וד"ל. ובראשית הבריאה ה' חפץ חסד חנם אבל בהתחדשו' המאמרו' מידי שבוע צריך ההעלא' מ"ן כמבוא' בע"ח וזהו את ה' האמרת' כו' ע"י העלא' מ"ן מעוררי' למעלה שיומשך הרצון ל"י מאמרות כנ"ל והיינו האמרת' ל"י פועל יוצא כו' וד"ל. וענין ההעלא' מ"ן הוא ע"י ישראל דוקא והיינו בחי' רעותא דלבא טבא כח ההשתררו' להטות הרצון אל המחשב' כו' וזהו כי שרי"ת עם אלקי' ועם אנשים כו' היינו בחי' צלם ודמות הנ"ל שיוחקו מן הרצון כו' וזהו שמע ישראל לשון שמע הוא ענין קיבוץ ואסיפה מן הפיזור כמו וישמע שאלו כו' והיינו מסירת הנפש מכל הרצונו' נכריו' שלא יחפוץ בשום דבר רק יהי' הרצון לה' לבדו ואין זר אתו כו' ובזאת נתקבצו כל פיזור ופיזור שנתפזרו' נפשו בעניני עוה"ז וכמ"ש אם יהי' נדחך בקצה השמים כו' וכמ"ש במ"א וע"י העלא' מ"ן זה יש בכח ישראל ליחד למעלה יחודא עילאה דה' אלקינו בצלמנו כדמותינו כנ"ל וד"ל. והנה כמו שע"י התפלה מעורר למעלה הרצון במחשבה כמ"כ ע"י התור' מעורר למעלה את הרצון באמרו זה כשר וזה פסול כלומר כך רצונו וכך אין רצונו כו' וכידוע, אמנם בזאת יש יתרון מעלה בתפלה בתורה להיות כי לא לעולם יומשך הרצון ע"י ההלכות וכאמרם האו' אין לי אלא אפי' תורה אין לו כו' אבל ע"י ההעלא' מ"ן דתפלה לעולם יתעורר הרצון כו' והטעם הוא לפי שענין שמע הוא הקיבוץ ואסיפה של רצונו נכריו' כנ"ל והיינו להיו' כי ע"י מחשבו' זרו' פגם בעלמא דאתכטיא הנק' מחשב' ובמחשבה שור' הרצון כי הרי כל מה שירצה האדם חושב במחשב' מיד ולא תפול המחשב' לעולם כ"א באותם דברי' שיש לו בהם חפץ ורצון כידוע וא"כ המחשבה מתאחדת עם הרצון ועל כן הרהורי עביר' קשין מעביר' לפי שפגם ברצון שבמחשב' שהוא יותר עמוק מן מעשה כו' וכשאומר שמע והפשיט הרצון מן מחשבו' זרו' שנתפזרו מן הרצון כו' וכענין מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' הרי בהסתלקו' הרצון מעניני' זרי' גורם למעלה ג"כ הסתלקו' הרצון מלהשפיע לזרים בחי' ע' שרים כו' המסתי' אלקו' ונק' אלקי' אחרי' כו' ועי"ז נמשך פנימי' רצון העליון ביחודא עילא' ביותר לפי שאין מונע ומסתיר כו' ועתה מתורץ קושיא הנ"ל שע"י העלא' מ"ן לא בכל פעם אכשור דרי כו' שזהו מצד הנפש הבהמיו' אבל ע"י ניצוץ האלקי הנק' ישראל נתקבצו כל הנדחי' ומעוררי' שפע פנימי' הרצון העליון בתמידו' כנ"ל וד"ל וזהו שאמר להם משה פ' זו דשמע ישראל אחרי אשר לא פעל בקשתו אעברה נא ואראה כנ"ל וד"ל.

אם יהי נדחך בקצה השמים וכו'. למה נכתב לשון יחיד נדחך איך יתכן ביחיד שנדחה ונתפזר כו'. הנה יש להבין ענין החלומות מה הם, דארז"ל אין מראין לאדם אלא מהרהורי לבו כו' ויש לדקדק דהלא אדם חולם ענינים זרים שלא עלה במחשבתו מעולם כידוע אך הענין הוא דכל הרהור לא נאבד כי הארה והתפשטות רוחניית הוא מן הנפש מבחי' תנועת האותיו' רוחנים שבה וכמו הנפש לא תאבד כך מחשבות אותיו' שלה המתנועע' פי' ממנה לא יאבדו לעולם אלא יתקיימו כו' דהרי אפי' בחי' קלא לא אתאבד כמ"ש בזוהר ומכ"ש אותיו' מחשבה וע"כ כל הרהורי' שחשב ביום קיימי' הם בכל פרטי פרטיהם אפי' אות א' לא נעדר ונתבטל כו' וכשהאדם ישן והנשמה והשכל מסתלק' אז מתעלין עמה כל הצרופי' אותיו' שחשב בכל ימיו ומתגוררים אחריה כי ממנה נמשכו ונולדו בתנועת אותיות הנפש כו'. והנה יש מלאך הממונה על החלומות דהיינו שהוא כח רוחני אלקי' המצרף את צרופי אותיו' מחשבותיו ומלביש את הנשמה והשכל בהם כו' דהיינו אם ע"ד דוגמא חשב באיזה משא ומתן וצייר מחשבתו בו וגם חשב בדבר אחר כמו בנין בתים ואכילת מאכלים וכדומה ויש לכל א' צרופי אותיו' בפ"ע הנה יבלבל ויקח ב' וג' אותיו' מענין המו"מ וב' וג' אותיו' ממחשב' הבנין והמאכל ויעשה סדר תיבה אחת ויהי' משמעו' התיבה ענין זר מאד שלא הי' כלל במחשבתו מעולם לא במו"מ ולא בבנין וכו' ועד"ז הוא מבלבל כל הצרופי' וחולם חלומי' וסיפורי מעשיות שלא היו' ולא יהיו לעולם וכנראה בחוש שהחלומות שוא וכזב ידברו וכו' והכל מצרופי' אותיו' שחשב ואפי' לא חשב באותו יום אלא ביום אחר עכ"ז ישנה במציאו' כנ"ל משא"כ מה שלא חשב והרהר מעולם לא יש ממה לשנות ולעשות צרופי' אחרים כו' וד"ל וזהו מהרהורי לבו פי' לא הרהורי לבו עצמם שהרי חולם מה שלא עלה במחשבתו כלל אך מעין ודוגמת צרופי' הרהורי' לבבו המה שהרי מהם עצמם הם החלומות רק שנשתנה סדר הצירוף כנ"ל והיינו מהרהורי לבו ממש נלקחי' החלומי' וכו' וד"ל. וזהו דלא חשיב פילא בקופא דמחטא כו' מה שלא חשב מעולם ואינו במציאות כלל בנפשו לעשו' מזה צרופי' אחרים כנ"ל. והנה לאדם טוב מראי' לו צרופי' טובי' כו' ולאדם רע כדי להשפילו ולהכניע לבבו מראי' לו חלומות רעים וכו' ויש כזה ענין עמוק מאד למה לזה יהי' חלומות באופן זה ולזה באופן אחר כו' וכענין דוד המלך שלא ראה מימיו חלום טוב ודואג ואחיתופל לא ראו מימיהם חלום רע וכו' וד"ל. אך להבין אפס קצהו יובן עפ"י הקדמ' מתחלה הנמשך מזה בכלל' נ"י שהושפלה בחומרי' העוה"ז השפל ואין צדיק בארץ שיהי' כל מעשיו לשי"ש דהיינו שלא יהי' מהרהר שום דבר קל בלתי כוונה לה' כי יוכל להיות בצדיקי' הרבה הרהורים של דברים בטלים וענינים גשמי' שלא לה' המה וכו' וכאשר הנשמה אלקי' רוצה לילך לגי"ע התחתון או העליון מעכבים אותה אותיו' מחשבו' זרות שלה בעת השינה בריבוי בצרופי' הרהורים הזרים וכו'

כצפרים הנאחזו' בפח כו' פי' הנשמו' הנק' צפרי' כידוע נאחזות ונלכדי' רגליה בצרופ' ההרהורים הזרים שמלבישי' הנפש בעלות' למעלה ומעכבי' את הליכת' ע"ד עיכוב חוט הקשור ברגל הציפור כשנלכד בפח יוקשים כו' ועד"ז ענין תרין צפרי דנוגה דמשתטשין רגליהון בנוק' דתהומא רבא כו' כמ"ש בזוהר וד"ל ולזאת הוא ענין החלומות שהוא טוב לנשמה האלקי' שע"י צרופי החלמו' תתחזק ותפטר מהרהורי' הרעים שלא יעכבוה לעלות כמו עדי"מ פסולת היוצא מהגוף שמחזק הגוף יותר וכמ"ש במ"א ע"פ ותחלמיני ותחיינו כו' וזהו אם יהי' נדחך בקצה השמים כו' שהוא ענין הברורי' דרפ"ח ניצוצי' כו' שבכל נפש מישראל שחשב מחשבו' מו"מ וכדומה וכדי שגם ההרהור הזר יעלה למעלה כענין משם יקבצ"ך למעלה יש בזה ב' דברים הא' שהפסולת שא"א לעלות ידחה לחוץ והוא ענין החלומות דע' שנה דשיעבוד מלכיו' כמ"ש בשו"ב ה' שיבת ציון היינו כחולמים כו' והב' קיבוץ הגליו' מן הדיחוי כמ"ש משם יקבצ"ך כו' היינו בירור הטוב מן הרע והוא שיעלו כל המ"ד ויומתקו הם עצמם ע"ד חיזוק הנפש מן המאכל ויולד רשפי אש אוי"ר באחדו' ה' שנתעלה גופו של מאכל לה' כעולה וכקרנן כידוע וד"ל וזהו הפח נשבר ואנחנו נמלטנו פי' אותיו' הפ' והח' כו' שנפלו בשבירה כעין משל הלידה שנפתח המקור ויוצא הדמים הטמאים כמו היושבת על המשבר וזהו לשון נשבר' ואנחנו נמלטנו הוא בחי' לידת הולד עצמו נקי מכל דם טמא כו' כמו והמליטה זכר וכמ"ש במ"א וד"ל. והיינו ענין הברורי' דקיבוץ גליות שהוא ע"ד הנ"ל במלאך המשנה הצרופי' לעניני זרים כו' ולמעלה הוא בהיפוך שישונה צרופי' הרעים לטובי' עמו מאותיו' ענג יכולים לעשות נגע ולהיפוך מנגיע' עונג' וד"ל. ועד"ז יהפכו כל נדחי ישראל במ"ד לצרופי' טובי' כמו מנגיע' עונג' וזהו משם דוקא יקבצ"ך מאותם הצרופים ממש וד"ל. ועתה יובן קצת מה שדוד המלך שהי' בחי' מל' דאצי' כשהי' בבחי' גלות בבי"ע לברר ברורי' לא הראו לו חלום טוב רק רע כדי להוציא הפסולת ע"י החלמו' כנ"ל ואח"כ יוכל לקבץ הגליו' בצרופי' טובים כנ"ל אבל דואג ואחיתופל שהי' עיקר שקיעתם ברע אדרבה הי' עיקר יניק' חיכוני' מחלומות שלהם בצרופי' טובים כי יצא הטוב מהם בבחי' גילוי היפוך ענין הבירור הנ"ל וד"ל וזהו נדח"ך ל' יחיד ע"ש פיזור אותיו' הנפש כנ"ל וד"ל.

ועם כל הנ"ל יובן ענין מציל עני מחזק מנו כו', פי' מציל אותיו' צלם בהיפוך והחוטא נפגם צלם אלקי' שבו ונמסר לחיכוני' ונתחזקו בשפע ע"י אותו החטא וכשמוחלי' לו מחזירי' לו ע"י היפוך האותיות כמ"ש למעלה כענין עונג ונגע כו' וזהו מציל עני מחזק ממנו ממי שנתחזק על ידו וממנו מצילי' לו צלמו האלקי' וכמ"ש בלקי"א להה"מ ז"ל וד"ל.

בעזרת השם. שבת פ' עקב

והיה עקב תשמעו וכו', ושמרתם ועשיתם אותם ושמר ה' לך את הברית ואת החסד וכו'. להבין לשון עקב הנה ידוע פירושו ענין עקביים דיינו בעקבות משיחא סוף כל דרגין תשמעון ודאי כי אם לא עכשיו אימתי מאחר שנשמו' שבעקביי' הן סוף כל המדרגו' ואין להם מקום עוד להתברר בשלמטה מהם כמ"ש במ"א וד"ל. והנה בלשון שמע יש ג' פרושים א' לשון הבנה כמו דבר כי שומע עבדך וכו' לשון אסיפה כמו וישמע שאול כו' והג' ענין מחשבה שעיקר השמיעה במחשב' (והאוזן אינה אלא כלי שעל ידה הקול נכנס במחשבתו כו') וכולל ג' בחי' אלו במה שאמר תשמעון ושמרתם ועשיתם פי' ושמרתם עיקר השמיעה בפה כמ"ש ערוכה בכל ושמורה כו' כשנונה משנה בפה כי תורה שבע"פ קרינו לה והטעם הוא לפי שכשבא בדיבור התורה משתמר' שלא יתפשט לחוץ באמרו זה כשר וזה פסול הרי נבדל ונפרש הרע מן הטוב ע"י דיבור זה משא"כ במחשב' הרי עדיין יש השכלה להיות הטמא טהור והפסול כשר וכדומה אבל בדיבור נפסק הדין כו' וזהו השמיעה שבפה שלא יקו החיצוני' יותר מן המדה הקצובה להם וכו' וד"ל ויש כאן ג' מדרי' מחשבה דו"מ תשמעון הבנה ושמרתם דיבור ועשיתם מעשה והמעשה הוא ענין האסיפה והקיבול בפ"מ כו' וכל אלו ישנם במחשבה עצמה הבנה מחשב' שבמחשב' שמיע' דיבור שבמחשב' אסיפה מעשה שבמחשבה כו' וד"ל וכנגד ג' אלו שהן מלמטה למעלה יומשך ע"י זה ג"כ מלמעלה למטה ג' מדרגות הללו והוא מה שאמר ושמר ה' לך את הברית והחסד והשבועה כו' כמשי"ת בעזר"ה. אך תחלה יש להבין היטב ענין ההבנה שבשמיע' בעבודת ה' מה היא התבוננת. כתיב שמע ישראל ה' אלקינו כו' בלשון שמיע' יש ג' פרושים הנ"ל ל' הבנה והתבונן שיתבונן איך שה' אחד כו' ומה היא ההתבוננות קא מפרש ואזיל שה' אלקינו ה' אחד והדלית רבתי' להורות על סדר ההשתלשלות של ה' מאמרות יהי רקיע יהי אור וכו' שכולם ממאמר אחד נמשכו ומאמר אחד כוללם יחד כאמרם ז"ל והלא במאמר א' יכול לברוא כו' והוא מאמר דבראשית כו' והוא עד"מ כמו המחשבה באדם שכוללת כמה דיבורים שמה שיחשוב ברגע יצטרך לדבר שעה כידוע והרי מחשבה האחת שקדמה לריבוי הדיבורים שנמשכו ממנה היא אמיתית מקורם וכוללת כולם מראש לסוף גם אחר דברו' כו' כמ"כ יובן למעלה שקדם ל' מאמרות מחשבה אחת הכוללת כולם וצופה ומביט עד סוף כו' ונק' מחשבה שבדיבור כלומר מה ששייך מן המחשבה אל הדיבור ולא מחשבה העצמית כו' ולכך הדלית רבתי להורות שהוא גדלות הדיבור ולא גדלות המחשבה עדיין אמנם מחשבה זו הכוללת יחד גדולה היא בערך לגבי הדיבור ונעשה יחוד אמיתי בו' רקיעי וד' סטרי' שהן ע"י המאמרות כשנכללי' במחשבה שבדיבור הוא הדלית דאחד וזהו אח' דלית כידוע דברוח פיו ית' כל צבאם וכל ריבוי השתלשלות דג' עולמו' בי"ע הכל משינויי' צרופי' אותו' דבר ה' ורוח פיו כי הוא אמר ויהי כו' עד שאין מספר

לגדודיו כו' מפני שאין מספר לריבוי צרופי הדיבור כו' אבל כל הדיבור כלא ממש חשיב לגבי מחשבה האחת שבמוח ומתבטל הדיבור במציאו' לגמרי כשבא ועולה אל המחשבה הכוללת וכו' וזהו שאומרים קדוש ג"פ ע"ש הבדלה בערך שהוא ית' מאד נעלה על כל ההשתלשלו' דכל דשית אלפי שני דהוי עלמא ואלף השביעי' שיהי' עלי' ו' העולמו' הוא רק מחשבה אחת כו' וד"ל. וזהו שמע ישראל התבוננות זה אומר' לניצוץ האלקי הנק' ישראל שיתבונן בה ויש להבין למה דוקא ישראל. הנה יש עוד מדרגה רביעי' שלמעלה מג' מדרגות הנ"ל מחשבה דו"מ והיינו גדלות המחשב' פי' קודם שתבא המחשבה לאותיו' הדיבור אלא מחשב מחשבת שכלי' כמ"ש במ"א והיינו אמרם בראשית נמי מאמר הוא פי' בראשית שהוא השכל מצד עצמו אינו מאיר בבחי' אותיו' אך מצד שצריך להיות מקור לדיבור גם בראשית מאמר הוא לבא בבחי' אותיו' המחשב' וד"ל וכשאמרו ז"ל ישראל עלה במחשבה הכוונ' באמרם עלה על גדלו' המחשבה הנ"ל והיינו כמ"ש במדרש ע"פ אחר וקדם צרתי שקדמו הנשמו' אלקיי' במחשבה קודם לי' מאמרות כמ"ש במ"א והנה באמת אין ערוך כלל בין עצמו' כח המחשב' שכלי לאותיו' המחשבה שבאי' לדיבור שהרי אנו רואים שהשכלת שכל א' יחשב במחשבה ככמה אופני' והכל שכל וענין סברא אחת לבד כו' מפני שהאותיו' שמחשב הם רק בחי' לבוש לבד כמ"ש במ"א וגם עוד זאת שבא השכל לידי מדידה והתחלקו' בצרופי' אותיו' המחשב' ונק' שכל מורכב משא"כ כמו שהשכל הוא בעצמותו הוא פשוט בלתי הרכבה כו' ואין להם ערך זע"ז כלל ועד"ז יובן למעלה באחד אמת דגם ביטול הו' רקיעי' וד' סטרי' בדליית רבתי הנ"ל ונעשה מחשבה א' הי' מחשב' שבדיבור ואין לה ערך עם עצמו' המחשב קודם שתבא לידי צרופה אותיו' עדיין שאין בה מדידה והתחלקו' כלל ואיננה מורכבת אלא פשוט בתכלית כו' וזהו לפני אחד מה אתה סופר פי' לפני אח' דלית הנ"ל דהיינו בעצמו' המחשב' מה את' סופר כי אין שם עדיין התחלקו' ספירו' אורות בכלי' מכלי' ולבושים שונים אלא הוא ית' אחד פשוט בתכלית הפשיטו' וכו' וד"ל וא"כ כשישראל עלה במחשב' זו שלפני אחד ונאמר עליהם אז והי' מספר בני' כו' אשר לא ימד ולא יספר כו' איך ירדה בגוף שנלקח מד' יסודו' ממאמר נעשה אדם כו' הרי ירידה זו כמו היורד מאיגרא רמא לבירא עמיקתא ממש וכו'.

אך הענין הוא דירידה זו צורך עליי' הוא בהיות כי הנה יש עוד מדרג' שלמעלה מכולם והוא רעותא דלבא והוא נקודת הלב שהוא הרצון המקיף את השכל והמחשבה וכלא חשיב לגבי הרצון כידוע וכשהנשמו' אלקי' מתפעלת באהבת בכל מאדך שהוא הרצון כמשיית' בעזרה' ע"י התבוננות אח"ד אז היא עולה לידי עליו יותר מכמו שהיתה במקור חוצבה כשעלתה במחשבה מפני שמעוררת בזה הרצון בחי' רצון העליון ג"כ ונקרא בזהוהר רעוא דכל רעוין רצון של כל הרצונ' ובלה"ק נק' רצון העליון כי רצון התחתון הוא אשר נולד מן השכל וכו' וד"ל.

(ב) וכדי להבין היטב איך יריד צורך עליי היא יש להקדים תחלה הקושיא הידועה על מאמרם ז"ל על דרמו קראי כתיב ואספת דגנך כו' וכתיב ועמדו זרים ורעו צאנכם כו' ותירצו כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום וכו' והלא בפ' והיה אם שמוע כתיב בכל לבבכם ובכל נפשכם ואיך יתכן לקרותם איז עושין רצונו של מקום כשיהי' להם מסיג בכל לבבם ונפשם כו' והתירוץ על קושיא זו ידוע בשם הה"מ ז"ל דבפרשא ראשוני כתיב בכל מאדך ובפ' והיה לא נזכר בכל מאדך על כן נקראו אין עושין רצונו של מקום כו' ויש להבין הטעם לזה דהנה יש לדקדק לשון רצונו של מקום מהו. בהיות כי מקום ז' רקיע' וד' סטרי' כו' הוא בחי' ממלא כ"ע וכתיב הנה מקום אתי כו' שבטל המקום לגבי סובב כ"ע שלמעלה מן המקום ולכך נק' סובב כ"ע מקומו של עולם ואין העולם מקומו כו' כי הוא סובב ומשפיע להווי' המקום כו' וכמ"ש במ"א וזהו הווי' אחד אח' דליית הנ"ל הוא אותיו' מחשבה עם הדיבור נמשך ע"י ד' אותיות הללו דשם הווי' י' צמצום ה' התפשטות ו' המשכה ה' התפשות מפני סובב כ"ע הוא מחשב' עליוני' שלמעלה מד' רבתי וצריך להמשיך שיהי' הוא ית' מקומו של עולם להווי' המקו' דז' רקיע' בד' רבתי הנ"ל וזהו שאומרים שמע ישראל שעלה כמחשבה עליוני' שיומשך משם להווי' הווי' אחד סובב וממלא וד"ל. ויחוד זה נעשה בק"ש ע"י אתערותא דלתתא באמרו ואהבת ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך דהיינו האהבה והתשוק' שנולדה מן ההכנה והשכל שבשמ"ע ישראל כו' איך שהוא סובב וממלא כו' ונעשה ע"י היחוד בבחי' פכ"פ פי' כי בלתי אהבה לה' אז כל עיקר מהותו קשור בעניני עוה"ז בבחי' פנים שלו ולעבודת ה' אין לו שום פנימי' כך חיצוני' ואחוריי' מצות אנשי' מלומדה וכו' וכמ"ש כי פנו אלי עורף כו' פי' הגם שיפנו אלי ממש בתפלה שבלב ובתורה אבל אינו מפנימי' הלב כ"א בבחי' אחוריי' וחיצוני' לבד וכמ"כ הקדכ"ה פונה אליו בבחי' אחוריי' דשם אלקי' להסתיר ולהעלים אור האלקי' כו' הרי זה בחי' אבא אבל ע"י אוי"ר נחזרי' פכ"פ פי' שבחי' הפני' ועיקר מהות הנפש קשורה בעבודה ה' לדבקה בו ית' בכל לב ונפש ולמאוס בכל רצונו נכריות וזרות זולתו ית' כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' פי' גם לג"ע עליון ותחתון הנק' שמים לא חפצתי רק כלה שארי ולבבי אליך דוקא למהותו ועצמותו ית' שלמעלה מד' רבתי הנ"ל להיות כי נשמ' האלק' עלתה כמחשבה עליונה ע"כ תשוקת' להכלל במקור חוצבה כו' לזה נולד בלבבו ע"י ההתבוננו' דשמע ישראל כנ"ל וזהו ואהבת ב' פרושי' א' לשון צווי ע"י יגיעה בהתבוננו' והב' שתבא ממילא היא בכל מאדך שיתבאר בעזרה, וע"כ נקרא פכ"פ כי מאחר שלעניני עוה"ז אין לו שום פנימי' רק חיצוני' ואחוריי' כמאן דשדי בתר כתפן כו' ובלשון הגמרא תורתן קבע ומלאכתן עראי כו' שעל כרחו יעסוק במו"מ וכדומה מפני הכרח קיום הנפש כו' ולה' הוא פונה כל עיקר פנימי' שלו הרי כמ"כ מלמעלה למטה פונה ה' אליו בבחי' פנים שלו כמ"ש יאר ה' פניו אליך כו' מבחי' סובב כ"ע הפנימי דשם הווי' ולא החיצוני' הנמשך להווי' המקו' בדיבור וכו' וד"ל וה"ז היחוד עליון דכניי בעעלה סובב

כ"ע פכ"פ נעשה ע"י אהבו' בכל לבבך בשני יצריך לאכפייא כל הרצונו' הזרות כנ"ל ובכל נפשך באהב' תשוקתה במקור חוצבה תדבק מחשבה במחשב' דיבור בדיבור כו' וד"ל.

והנה התשובה היא הגורמת שיהי' החזרת פכ"פ הנ"ל וכמ"ש השיבנו ה' תחלה ואח"כ נשובה אליך פכ"פ דהיינו שגם אז הם בבחי' אבא יש כח בתשובה להחזירם פכ"פ ונמצא יש כח רב בתשובה למעלה מיחוד עליון עד שיגרום היחוד וכו' והטעם יובן להיות כי הנה אהבת בכל מאדך הוא אהבה בלתי מוגבלת כי לשון מאד הוא בלי גבול וביאור הדבר ידוע שהוא מה שלא יכול הלב והשכל להחזיק את האהבה מפני תגבורת האהבה ותשאר האהבה בבחי' מקיף על הלב והשכל כידוע וזהו שבעל תשובה גדולי' מהצדיקי' כי הגם שנשמו' הצדיקי' היו נהנין מזיו השכינה במחשבה עליונה שלפני אחד כנ"ל הרי כל עיקר השכל והמחשבה כלא חשיב לגבי הרצון הנק' רעוא דכל רעיון כנ"ל עד"מ באדם התחתון נקודת הלב למעלה משכלו ומחשבתו הוא וע"י תשובה מעומקא דלבא מחמת שהי' רחוק בתחלה מאד נתגבר בו האהבה עד שלא תכילנו הלב מתעורר למעלה ג"כ בחי' מקיף לב העליון הנק' רצונו של מקום פי' כי כדי שיהי' הוא ית' מקומו של עולם טוב וממלא כנ"ל צריך שיהי' לו רצון בזה הנק' כתר ואותו הרצון הוא אמיתית המקור להיות טוב ומשפיע למקום כו' ונק' רצונו של מקום בחי' כתר דז"א כו' וישראל עושין רצון זה היינו עוד הגבה למעלה בהיות כי גם הרצון הוא בחי' התפעלות ומאחר שיתפעל לרצות זה ולא זה הרי מוכרח שמורכב הוא באותו הרצון וכו' ית' לא יתכן שום בחי' הרכבה כי הוא אחד פשוט בתכלית הפשיטו' וכמ"ש אני הוי' לא שניתי וכידוע אלא הענין הוא שבחי' שהרכבת אותו רצון העליון הוא בא ונמשך מבעל הרצון בבחי' צמצום גדול כמו שנמשך החכמה על ידי צמצומי' כדאמר ר' ישמעאל כה"ג יהי רצון מלפניך כו' והיינו ג"כ ענין עושין רצונו פי' שממשיכי' מבעל הרצון ע"י צמצומי' שיהי' לו רצון להיות מקומו של עולם כו' וד"ל אבל קמי בעל הרצון אין שום שינוי בין קודם שנברא העולם בבחי' ממלא לסובב לקודם לכן וכו' וד"ל וזהו הנק' ג"כ רעוא דכל רעיון פי' בעל הרצון שממנו נמשך הרצון למקום ע"י תשובה דוקא מטעם הנ"ל וד"ל.

ג) וּבִזְהָ יוֹבֵן עֲנִין הִי"ג מֵדַת הַרְחַמִי' אֶל רְחוּם כו' וכמ"ש זכור רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה. פי' כי הנה אצלו ית' לא שייך לומר שהוא רחום וחסדו כו' כדאמר לאו דאית לך צדק ידיע דאיהו דין כו' ולא מכל אינון מדות כלל. וביאור הדבר ידוע ומבואר ג"כ עפ"י הנ"ל שאור א"ס ב"ה מצד עצמותו ומהותו הוא פשוט בתכלית ואינו בבחי' הרכבה בשום ספי' לא בכתר שהוא רצון ולא בחכמה וזהו חכים ולא בחכמה ידיע כו' אך ע"י צמצומי' הוא נמשך ובא לידי רצון או חכמה כנ"ל וצריכי' לעורר את העצמות שיהי' יורד ונמשך ברצון או בחכמה וכדומה וזהו זכור רחמיך ה'

וחסדיך פי' תזכור לעורר עצמך למדת רחמים ולמדת חסדי' דהיינו שתקרא רחום וחנון בבחי' אצי' בי' ספירות אורו' וכלים כידוע והן הנה י"ג מדות הרחמי' שהן רק לעורר המשכו' העצמו' כמ"ש ויעבור ה' ויקרא פי' שקרא אותם מן העולם העצמו' שיבואו לידי גילוי להקרו רחום וחסדן ממש בגילוי האצי' והוא ע"י כרית' ברית כמשיית בעזרה' אבל מצד עצמו' אור א"ס ב"ה שהוא חכים ולא בחכמה ידיעה כו' ולא מכל אינון מדות כלל וד"ל. וזהו זכור רחמיך וחסדיך אשר מעולם המה בעולם בבחי' העצמו' שיבואו לידי גילוי כנ"ל.

אך סיבת הזכירה לעוררם כו' הוא ע"י תשובה מעומקא דלבא דווקא שמעוררי' בה בחי' רעוא דכל רעיון כנ"ל ואז נמשך הרצון ממנו להקרות רחום וחנון וכו' ובאמת התשובה אינה אלא סיבה גורמת לזה והעיקר הוא שיש מקום לזכירה זו מצד עצמותו ית' ע"י ענין כריתת ברית והוא ע"י התורה שנקראת ברית כמ"ש ה' אלקינו כרת עמנו ברית בחורב כו'. וביאור הדבר הנה כרית' ברית הוא ע"י שמפרידי' דבר א' לשנים ויעברו שניהם בתוך הגזרים כמעשה כרית' ברית דאברם שעבר בין הגזרים כו' והוא שיש דבר א' שהמה שניהם מתחברים בו וע"י כל א' יתחבר ויתדבק לחבירו בלתי יפרדו לעולם כו' והנמשל מזה יובן למעלה כמ"ש אתה היא ביני וביניכם כלומר התורה בחי' ממוצעת שאור א"ס ב"ה וישראל מתחברין ומתדבקין בה והיו לאחדי' ממש וכמ"ש אנכי עומד בין ה' וביניכם כו' פי' אנכי מי שאנכי הוא כתר עליון מחבר ישראל לעצמו' אור א"ס ב"ה והיינו עומד כו' וד"ל וביאור זה הוא ענין ההלכות שהן גילוי רצונו ית' זה כשר וזה פסול כך רצונו וכך אין רצונו ועד"ז כל התורה הן רק גילוי רצונותיו ית' ולטעם זה נק' הלכות ע"ש הילוך כמ"ש הליכו' עולם לו וכדומה דהיינו שהולך ומתגלה עצמות הכתר הנק' רעוא דכל רעיון בהלכו' הנגלו' לנו בגילוי רצון כו' ואנכי העומד בין העולם הרצון לגילוי הרצון הוא משה שעל ידו נתנה התורה כידוע והנה ע"ז אמר דוד בפיקודיך אשיחה ואביטה אורחותיך פי' כי ההלכות נקראו דרך ואורח כמ"ש ארחות הוי' חסד כו' דהיינו ענין השביל של הילוך כתר האמיתי רעוא דכל רעיון בהלכה זו הנגלית לנו והיינו בפקודתך אשיחה אביטה ואשיגה האורח והשביל שאתה אור א"ס בעצמותך הולך בה ומתגלה וכו' וכמו שהדרך מחבר עיר א' עם זולתה שיבואו ויתחברו זה בזה כן ע"י הלכות של תורה מתחבר עצמו' אור א"ס ב"ה עם כנ"י שיתחברו וכו' והיא הברית להיותה כרותה לשנים ראשה הא' אחוז וקשור בעצמו' אור א"ס וסופה מתפשט ונגלה לתחתונים כו' (ולכן קשרו להם שני כתרים א' כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע היינו כנגד ב' הבחי' הנ"ל שבכתר הא' דבוק במאצילו והבחי' הב' נעשה שרש וראש להנאצלים וכן בכל עולם) וזהו מארז"ל כשישראל עושין רצונו של מקום כתיב בהו לא ימד ולא יספר כי אחוזי' וקשורי' בעצמות' הכתר שלפני אחד מה אתה סופר כו' וגם ע"י לימוד ההלכות הנה בזה עושין לו רצון בייג מדה"ר כנ"ל מפני

שעושינו לו ארחין ושבילין כו' וד"ל. ונמצא עתה מובן שע"י ב' דברים הללו תשובה ותורה גורמי' סיבת החזרת פב"פ וסיבת החזרה יש בזה כח גדול יותר מהיחוד עצמו דבאמת יש להפלא איך יוכל להיות יחוד פב"פ מצד עצמו בלתי כח היותר נעלה דהרי ענין פב"פ הוא דע"י העלא' מן מעורר המשכת מ"ד דהיינו בלשון הזוהר הוא שאתערותא דלתתא גורמת אתערותא דלעילא ואיך ה"ז ביכולת אהבה מצומצמת של הנברא לעורר את האהבה שבבחי' אצ"י מלמעלה למטה שהוא בבחי' א"ס והלא אין ערוך כלל בין בורא לנברא עד שיהי' ביניהם השתוו' וערך שיתפעל באהבה וכו' אלא הענין הוא דהתעורר' זו מלמעלה אינה מצד עצמו' כ"א מחמת אור כתר עליון הנק' רעוא דכל רעיון הנ"ל שממשיך רצון בהתעורר' זו להאיר פני הוי' אל כנ"י וכן למטה שיוכלו כנ"י להחזיר פניהם לה' בבחי' פנימי' כנ"ל הוא ג"כ מצד כח הכתר שמחזירם פב"פ וכמ"ש השיבנו ה' ונשובה כו' פי' השיבנו שלא להיות בבחי' פנימי' בעוה"ז ונשובה בבחי' פנים אליך כי תאיר פני הוי' אלינו בבחי' פב"פ ממילא כנ"ל וד"ל והטעם שיש כח גדול לכתר זה הוא לפי שכרית' ברית היא ע"י התורה והתשובה גורמת לזכור הכרית כנ"ל וד"ל ונמצא אחר כל זה יובן היטב תירוץ של הה"מ ז"ל דמפני שלא נזכר בכל מאדך בפ' והיה לכך נאמר ואספת דגנך כו' דהיינו כשאין עושינו רצונו של מקום לעורר בחי' רעוא דכל רעיון לא יוכלו לעורר באויר יחוד פב"פ לפי שעיקר סיבת כח החזרת פב"פ הוא ע"י תשובה דבכל מאדך או ע"י מי שתורתו אומנתו וכמאמר רשב"י אפשר אדם חורש כו' תורה מה תהא עליה וכו' אלא כשישראל עושינו רצונו של מקום מלאכתו נעשית ע"י אחרי' כמ"ש ועמדו זרים כו' וגם הנה אחר כל זה מובן בתוספת ביאור ענין יריד' הנשמה ממחשבה עליונה כדי לאשתבא ברעוא דכל רעיון ע"י תורה ותשובה כנ"ל שירידה זו לצורך עלי' גדולה היא וכמאמרם ז"ל דע מאיזן באת שלפני אחד מה אתה סופר ולאן הוא כתר העצמו' בלא יוד וכמ"ש במ"א וד"ל.

ד) וזוהו והיה עקב תשמעונו את המשפט'י האלה. תרגום משפט הלכתא ותשמעונו היינו לשון אסיפה כמו וישמע שאול כו' והענין הוא לקבץ ולאסוף כל פיזורי ניצוצי נפשו האלקי שנתקשרה ברצונו' זרות ונכריות כמ"ש א"ם יהי' נדחך בקצה השמים נדחך לשון יחוד וכמ"ש במ"א וע"י דברי ההלכה הוא מקבץ כל פיזור נפשו ומקשרם בדבר ה' ולהיות כי גלו לבבל שכינה עמהם כמו שנפש האלקי' בגלות כמ"כ התורה מלכו' פה היא בגלות בבבל עד שאין הלכה ברורה כו' כי נתפזרה התורה בהעלמו' רבות וכו' וזהו תשמעונו לקבץ ולאסוף פיזור ההלכות ושיהי' ערוכ' בכל ושמורה בפה בלתי תתפשט ותתפזר לחיצוני' בגלות וכו' וזה יהי' לעקבו' משיחא דוקא כאשר יבוררו רפ"ח ניצוצי מראש עד סוף כל דרגין כנ"ל והיינו עקב דוקא אז תשמעונו כנ"ל והנה ג' מדרגות שאמר שמיעה ושמירה ועשיה שהן מחשב' דו"מ כו' השמיעה שהוא הבנה הוא בלימוד בעין ההלכה להמשיך גילוי רצונו בכירור ההלכה פסוקה כו' שעושה רצונו ית' בזה כנ"ל

והדיבור והעשיה הוא הקיבוץ והבירור ממה שנתפזר כו' כנגד כל אלה נמשך מלמעלה ג' מדרגות מחשבה דו"מ שלמעלה. והיינו ושמר לך את הברית והחסד וכו' פ' הברית הוא שהאוהב ששכח האהבה יזכר עליה מצד כרית' ברית והחסד הוא האהבה אשר עדיין זוכר עליה אך עתה אין לו בה טעם ושכל וע"י השבועה הוא מוכרח לאהבה והנה השבועה הוא רק התקשרו' במעשה לבד אעפ"י שתתבטל האהבה מן הלב לא ימיש חסדו וטובתו כו' וכרית' ברית הוא בזכרון האהבה שלא תתבטל האהבה מן הלב לעולם ואם תשכח לפעמים מצד הכרית' ברית יזכור עליה ותתעורר מחדש ממש וכו' וד"ל.

ועתה יובן למעלה ג"כ שבהיות יכולת האהבה המוגבלת לעורר האהבה עליונה שאין ערוך ביניהם כלל כנ"ל הוא מחמת שנשבע לאבותיך שבועה זו התקשרות במעשה שיהי' פעולת חסד אלקי' בכנ"י לעולם הגם שאהבתו נשכחה כו' והחסד הפנימי' דהוי' הוא האהבה שלא תתבטל ותשכח מן הלב הוא מצד כרית' ברית שעבר בין הגזר' כו' והוא התורה שמחברת עצמו' הכתר אל כנ"י כנ"ל ושמר לך הברית כו' היינו לעורר זכרון הברית בשמירה מעולה לישראל עמו לבדו כענין השמירה בדיבור שלא יתפשט חוצה כו' זהו לעתיד לבא דוקא דכתיב ועמדו זרים ורעו צאנכם כו', פ' כי בזמן שישראל יגמרו לעשות הכתר עליון הנקרא רצונו של מקום אז כתיב ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד יש כאן ה' עליון והאחרון' הוא מאד בלתי גבול בבחי' מקיף האמיתי' כנ"ל וההפרש בעבודתם שעתה כשאין עושין רצונו כתיב ואספת דגנך אלו נשמות ישראל כמ"ש בר"מ ותירושך ויצהרך עוד הם ב' מיני נשמות ישראל כהנים ולוים וכולם צריכה אסיפה וקיבוץ מנדחיהם כמ"ש אם יהי' נדח"ך כמ"ש למעלה והיינו לברר ברורי רפ"ח ניצוצי כנ"ל משא"כ כשיעשו רצונו של מקום מבחי' רעוא דכל רעוין לא יצטרכו עוד לעבודה זו דכתי' בה לעבוד עבודתו נכרי' עבודתו כו' אלא יהי' לזרים עובדי' עבודה זו שהיא בחי' קטנו' המוחי' וזהו ושרותיהם מניקותיך לשון יניק' קטנו' המוחי' יהי' זה עבודת הע' שרים שיהיו אז הגרים מעובדי כוכבים במדרגת עבודת ישראל שעכשיו כו' וכל זה הוא לי שלא נאמר בכל מאדך כנ"ל והכל מטעם הנ"ל וד"ל. בד"ה אם בחקתי תלכו תשמרו ועשיתם מודו"מ, עש"י לעילא יעשה למחכה סוף מעשה רד"לא במחית גם ע"י תשמעון את המשפטים שזהו בחקתי תלכו יבא לבחי' הילוך שהוא בכל מאדך אך דוקא כשישמור מצות שאדם דש בעקב.

בעזרת השם ית' וית'

להבין שרש הדברים הנ"ל. ענין הדליית רבתי הוא קשר של תפילין בחי' פרצוף לא"ה שנבנית מאחוריי' דאימא שהוא מבחי' מל' דתבונה כו' וביאור זה ידוע דמחיצוניו' השכל נובע אותיו' המחשבה ויש בזה ב' מדרגות הא' מחשבת שכל שכל וסברא מתלבש באיזו מחשבה אך עדיין אין בה אותיו' כלל וכו' וזה נקרא אחוריי' דאימא וממנה נובע אותיו' המחשבה הנקרא לאה ולהיות כי מחשבה א' כוללת כמה דיבורים על כן הדליית גדולה ע"ש גדלות וריבוי הדיבור שימצא ממחשבה אחת וכו' וזהו בראשית נמי מאמר הוא כו' פי' בראשית נקודא בהיכלא יחוד או"א כו' כי בבניה מלובש ג"כ יסוד אבא והוא נק' ראשית כי ראשית חכמה ולהיותו מלובש ביסוד אימא שממנה נמשך אותיות המחשבה ע"כ אמרו בראשית שהוא חכמה נמי מאמר הוא כו' והם אמיתי המקור להמאמרו' יהי' רקיע וכו' שהן בחי' אותיו' הדיבור כמ"ש ויאמר אלקי' כו' כי הוא אמר ויהי כו' אבל המחשבה הכוללת כולם במאמר אחד הוא המחשבה דבחי' לאה דהיינו דליית רבתי הנ"ל והיינו בראשית ברא אלקי', אלה כו' נמי מאמ"ר הוא כלומר שגם השכל בא לידי אמירה באותיו' דהיינו אותיו' המחשב' שמתהווי' מלמעלה מן המחשבה שהוא בחי' אחוריי' דאימא הנ"ל וזהו מאמר דבראשית פי' המשכות השכל להיות נביעת אותיו' מחשבה וד"ל.

והנה להבין שרש ענין עושין רצונו של מקום בחי' מאדך כו' שע"ז וע"י תורה דאנכי כו' נעשה יחוד פב"פ כמ"ש למעלה באריכות, יש להקדים ענין א' המבואר בכתבי האריז"ל שבחי' קיצרו דשערי מכה ברישא דז"א כו' ומתפלג לתרי"ג ארחי' כמ"ש ארחו' ה' חסד כו'. פי' כי ז"א דאצי' היינו ענין גילוי האצי' במדות חו"ג ורחמים שהוא בחי' המשכת דבר מה וה"ז כמשל הרחמי' באדם שמתפעל מפני שיש לו ערך והשתוות כו' אבל כדי שיהי' נמשך מדת רחמי' דאצי' להיות מתפעל ברחמי' כו' צריך לזה מקור ושרש מן המאציל כי באמת לאו דאית לי' צדק דאיהו דין ולא ומשפט דאיהו רחמי' כו' ולאו מכל אינון מדות כלל פי' קודם שנאצלו המדות לא שייך לומר ענין כעס או רחמי' כלל כי הרי ע"י הרצון שירצה האדם ברחמי' יתפעל ברחמי' ואם לא ירצה לא ירחם כו' ונמצא בחי' כתרם של המדות תלוי בעצמות' הרצון כו' כן ברצון העצמי של המאציל תלויי' רצון כל מדה כו' וע"י אותו הרצון שירצה ויומשך מן המאציל ההתהוות' אות' המדה בבחי' אצי' בגילוי ממש כו' ועמ"ש מזה בביאור הזהר פ' שמות דף ג' ע"פ תשורי מראש אמנה וזהו זכור ה' רחמיך וחסדיך כי מעולם המה פי' כי גנוזי' הם במאצילן בעצמות רצונו וצריך לזכרם ולפוקדם שיומשכו ע"י רצון וחפץ שיחפץ בגילויי' מן ההעלם וזהו זכור רחמיך שבגילויין מן העלמו' אשר מעולם המה כו' וד"ל אמנם סיבת זכירה זו שזכור על חפצו מעולם בהם ויפקדם עתה לחפץ בהם להביאם לידי גילוי כנ"ל היינו ענין הכרית'

כרית של י"ג מדה"ר כו'. כי הנה ידוע דכל עשית רצון היינו עשיית כתר ופי' עשיית כתר שצריך לעשותו מעטרת זהב מדברים תחנונים וגם הוא למעלה מראשו כו' הענין הוא כידוע דת"ת דעליון הנעשה כתר לתחתון בכל הפרצופי' הרי ב' שלישי' עליונים למעלה מן הכתר של התחתון ושליש האחרון לבד נעשה כתר לתחתון כי ממל' העליון שנעשה כתר לתחתון הרי מל' העליון גבוה מאד גם מבלי שיהי' מקיף וסובב לתחתון אך שלישי האחרון שבת"ת דהיינו ההשפעה של הרצון לחפוף במקבל כו' הוא הסובבו מכל צד כו' ועשיית רצון זה נעשה מהעלא' מ"ן של המקבל כמשל זהב ואבנים טובות של העטרה ועמ"ש מזה ע"פ מארז"ל סנדל קושר כתר"ס לקונו מתפלותיהם של ישראל כמ"ש מזה בת"א פ' מקץ ב"ד"ה מזוהה מימין ובלק"ת בש"ש ב"ד"ה מה יפו פעמ"ך בנעלים וכשאין העלא' מ"ן לעורר את הרצון הרי אז נמשך הרצון מצד עצמו' רצון המשפיע והוא ע"י זכירה ופקידה כנ"ל ומ"מ יש הפרש גדול ומעלה יתירה כשנמשך ע"י אתעדל"ת כמ"ש בלק"ת סד"ה שבת שבתון הוא יעו"ש. והנה סיבת הזכירה הוא מפני כרית' הברית שבין המשפיע והמקבל וענין הכריתה הוא הכתר של המקבל שנתחלק לחצאין חצי' העליון דבוק במשפיע כנ"ל וחצי האחרון דבוק במקבל ויש בחי' ממוצעת ביניהם שיש בו משניהם כמ"ש במ"א בסידור שער ר"ה בביאור ע"פ אח"ס נצבים בענין לעברך בברית כו' שע"י נזכר המשפיע על המקבל לעורר בו הרצון מצד עצמו גם שלא ע"י העלא' מ"ן כלל וד"ל וזהו ענין הי"ג מדה"ר שעבר ה' וקרא אל רחום כו' פי' י"ס הגנוזי' בעצמות הרצון כמו רחמיך וחסדיך ימשכו להיות כתר לתחתונים פי' בבחי' חפץ הרחמי' בז"א דהיינו בבחי' כתר והיינו קוצא דשערי המכה עליו בבחי' מקיף מא"א וע"י דוקא שלא ע"י או"א וד"ל וגם זהו ענין כללי להארת פנים דאו"א ממצחא כתרין תפוחין כו' שע' נהורין כו' כדי שע"י אותה הארה העצמית שבצדו הרצון של המאציל יומשך בחי' גילוי החפץ בנאצלי' שג"כ שהוא הארת פנים דז"א דהיינו מ"ש יאר ה' פניו אליך כו' וזהו יחוד פכ"פ שע"י אתערותא דלתתא יהי' אתערותא דלעילא באהבה עליונה דאצי' והיינו שנחזרי' זי"ג פכ"פ ע"י הארת אנכי כתר עליון וכו' וד"ל וכוה יובן ענין אנכי עומד ביניכם וכו' וכמ"ש השיבנו ה' אליך ונשובה אחי"כ פכ"פ כו' וכן ענין כי אות היא ביני וביני' כו' שכל זה הוא ענין התחלקו' הכתר לחצאין כנ"ל וד"ל.

ועתה יובן ענין עושין רצונו של מקום כו'. בחי' ז"א נק' מקום דהיינו מקומו של עולם כידוע והרצון במקום זה הוא ברא החפץ של המדות עליוני' כנ"ל ועשיית הרצון להם הוא בכ' אופנים הא' הוא מבעל הרצון העצמי שבמאציל האצילו' כנ"ל והב' שישראל עושין לו רצון וחפץ שיחפוף במדות כו' ע"י העלא' מ"ן באויר בב' מיני אהבו' בכל לבבך ובכל נפשך כמשל העטרה מזהב כו' שהוא שלישי התחתון כו' וידוע ענין אהבו' שהו עפ"י התבוננות שכל ודעת והן מתיישבי' בכל הלב בבחי' א"פ כו' דהיינו הלב והשכל מכילם ומחזיקם כו' לא יוכלו לעשות הכתר מהם באופן

שיהי' עטרה מקפת על הראש בבחי' מקיף מאחר שהן בבחי' א"פ אמנם אנו רואים שכל העלא' מ"ן מעורר חפץ ורצון במשפיע הרי אין זה אלא לפי ערך המקבל לבד אבל אין לו ערך עם מה שירצה המשפיע מצד עצמו שאין לו קץ וגבול גם כשלא יהי' המקבל ראוי כלל כו' וכמ"ש במ"א וד"ל וא"כ הגם שהאויר בא"פ העלו' מ"ן לעורר הרצון באצ"י אינו אלא לפי ערך האויר כו' וכענין כל אתערותא דלתתא מעורר למעלה כו' אבל שיעוררו אמיתי הרצון מצד עצמו' לצד כרית' ברית וכדומ' אין זה אלא מבחי' מאדך שלא יכול הלב והשכל להשכיל האהבה ואז האהבה והרצון מצד העצמו' ולא מצד התבוננות כלל כידוע כמ"כ מתעורר למעלה הרצון מצד עצמו שהוא מא"ד ג"כ בלי גבול כו' והוא הכתר האמיתי מב' שלישי עליוני' דת"ת הנ"ל או ע"ד אחר הנה התענוג והרצון א' הם ועכ"ז מה שלא ירצה הוא מפני העדר העונג ונק' הרצון לאותו הדבר חצי התחתון והעונג שנעתק ונעלם בעצמות' הנק' ע"י הוא חצי העליון כו' כידוע דכל כתר כלול מע"י וא"א וע"י בחי' תחתוני' שבעליון וא"א בחי' ראשוני' לתחתון כו' ועשיית הרצון מן העונג הוא מצד העצמו' אבל עשיית הרצון מלמטה הוא מפני שהאיר כבר הרצון במקבל וכו' וד"ל.

והנה ע"י ב' דברים נעשה כתר העליון מחצי' למעלה הנ"ל ע"י תורה ותשובה והכל נכלל בלשון עושין רצונו כו' ענין התשובה מבואר למעלה שהוא אהבת בכל מאד"ך ומבואר הוא בר"מ דתשובה הא' תשובה היא עילא' מלמעלה למטה כו' דהיינו כמו ת"ת דאימא כתר לז"א כו' כי הרי התשובה היא בלב הנק' ז"א והכתר אליו הוא נקודת הלב שלא יכילנו הלב כנ"ל ונעשה כתר זה מת"ת דאימא והוה תשובה כו' וד"ל והרי א"כ ע"י תשובה שבלב כנ"י נעשה כתר לז"א מה"א עילא' כו' וזהו עושין רצונו של מקום הנ"ל, וע"י התורה היינו המבואר למעלה דתרי"ג ארחי' מתפלגי' כו'.

ושרש ענין ושרותיהם מניקותיך כו'. הנה ידוע דיש ב' מדרגות א' מוחין דגדלו' וב' מוחי' דיניקה וענינם הוא ידוע מאשר ההתבוננו' הוא בעצמו' אור א"ס ב"ה נק' מוחי' דגדלות והב' אשר ע"י התבוננו' יורד לברר בירורי' מרפ"ח ניצוצי' שבחכמה אתברירו להבדיל והפריד הטוב מן הרע וכו' נק' מוחי' דיניק' בחי' קטונו' המוחי' להיות כי השבירה הוא מבחי' קטנות המוחי' וכדי להעלות עבודה זו היא בחי' קטנו' כאדם שמבשל קדרה לרבו וכו' וכמ"ש במ"א וכמ"כ במשך זמן הגלות עיקר העבודה היא בבחי' מוחי' דיניק' לברר ברורי' נוגיה וכענין הפרש' ונתתי עשב בשד"ך כו' פי' שד"ך הוא חקל תפוחי' כו' והעשב הן נשמ' הגרים מע' שרים שנקראו' ספיחי השדה כמ"ש ונספחו על בית יעקב כו' ואכלת ושבעת הוא הבירור שע"י חכמה כי כל אכילה בירור הוא כידוע אמנם לע"ל שיבוררו הקליפו' ויוציאו מהם הטוב וכמ"ש ונהרו אליו כל הגוים כו' תהיה זאת עבודתם לה' בבחי' מוחי' דיניק' לברר עוד בירור אחר בירור אבל ישראל לא יעבדו עוד עבודה

זו לאסוף הדגן והתירוש כו' מפני שיהי' אז במדרגה יותר נעלה והוא בחי' מוחי' דגדלות בלתי עבודת מלאכה כלל כ"א להתענג על ה' בעצמו' אור א"ס ב"ה וד"ל וזהו ושרותיהם מניקותיך פי' ע' שרים דנוג"ה שכבר יבוררו המה יעבדו בבחי' מוחי' דיניקה שעכשיו ישראל עובדי' כו' והיינו שרש הענין בזמן שישראל עושין רצונו של מקום ועמדו זרים ורעו צאנכם כו' פי' כשיהי' דבוקי' בעצמו' כתר עליון הנק' רצונו של מקום אז יעבדו בבחי' מוחי' דקטנו' הנ"ל אבל כשאין עושין רצונו של מקום כתיב ואספת דגנך ונתתי עשב כו' וד"ל.

(בקהלת) כל המעשה אשר עשה אלקי' מבלי שידע האדם מראש עד סוף. פי' הבריא' כך הנהוג הבורא שלא יודע כלל בין ראש לסוף כלומר ע"ד דוגמא בכל ענין שאנו רואי' יש שובר כנגדו כמו הצלחת רשעים וכו' או בעניני מחלוקת שהצדיק בענין לא יוכל להצדק לגמרי כי ימצאו סברו' הרבה לזכו' שכנגדו עד שלא יודע עם מי האמת והצדק וכו' ועד"ז בכל הדברים הכל עש(ה) האלקי' באופן שלא נוכל לעמוד על אמיתית הענין עד שיבא בו דוד ויתגלה האמת כו' אך גם זאת גופ' למה הסתיר ועשה כך שלא יודע בין ראש לסוף יש בזה ענין עמוק כדי שיהיה לו צחוק ונחת וכמ"ש במ"א על ענין דקניגיא שיעשה לצדיקי' לע"ל וכו' וד"ל.

אות היא וביניכם כו' ברשי' דעירובין משל למלך שמצווה לעבדיו לשמוח בשמחתו כו' כמ"כ מועדי הוי' הן בחי' שמחה עליונ' ונתנו לישראל שישמחו גם בשמחת המלך שזהו היפוך בחי' העבדו' שלא יתכן כלל שישמח העבד כ"א בשמחה ששייכה אליו כמו המנוחה מן העבודה וכיוצא וכו' וד"ל וזהו אות היא ביני וביניכם כלומר השמחה של שנינו יחדיו וכו' וד"ל.

פי' על מאמר לבושינ תקינו' לון כו' בתחלה אמר לאנהגא בהון עלמין סתימין כו' אינון בחי' לבושינ דבייע מחשבה דו"מ כו' שהרי עדיין לא הזכיר גופא וכו' אלא הפי' הוא על כללו' אצילו' שהוא בד' בחי' אורו' וכלים לבושי' והיכלו' כתפארת אדם לשבת בבית אדם הוא י"ס וכלים גופא כו' ולבושי' והיכלו' תקינו' לי' שמתפשט בבייע כו' ומה שאמר עלמין סתימין היינו בחי' היכלו' דאצי' שהם בחי' י"ס דעשי' כי כל הד' בחי' שלמעלה מתלבשי' למטה כו' עד שהיכלו' דאצי' בי"ס דעשי' וכו' וד"ל ובדרך פרט עלמין סתימין הן היכלו' דאויא ועלמין דאתגליין היכלו' דז"א וכו'.

בעזרת השם ית' ויח'

לא תשבית מלח ברית אלקיך מעל מנחתך. יש לדקדק למה מעל מנחתך דוקא ועוד מהו ענין הברית במלח דוקא ולא בשאר דברים. הנה סיבת מציאת מלח הגשמי ידוע שהוא גלידת המים מהים ע"י קדרות השמש שהשמש זורח בקדרות ותגבורת חום מתייבשי' מי הים ונעשה מלח (וכן מלח הארץ מחמת יחוד השמש בתגבורת נתהוו' העפר מלוח כידוע). והנה אנו רואים שהמלח הוא ממתיק את הבשר ונותן בו טעם גמור והלא לכאור' אינו מוכן הסיבה לזה שהרי המלח בפ"ע אין בו טעם כלל אדרבה מר הוא ויקוץ לטועמו כו' וכשנימס על הבשר יתן בו טעם מתוק ונערב כו' אך הענין הוא להיות כי סיבת מציאו' גלידת המלח הוא מחמת בחי' גבורות רשפי אש של השמש כנ"ל עד שמתכווצי' יסודי' המים ונעשי' כדומם בלתי התשפטות כלל בטבע המים אמנם טמון וגנון בגלידה זו מחמת חום השמש איזה טעם נעלם מתוק וערב שבא מסיבת החום של השמש שקיבץ ואסף במים את הטעם הזה וכו' לכך כשנימס נתגלה בבשר הטעם וממתיקו כו' אך להיות כי סיבת הגלידה הי' מחמת גבורות מחמת שורף נעלם הטעם וכו' ואחר שנימס בבשר קיבל הבשר טעמו עד שנטעם גם הוא מחמתו כידוע ועד"מ זה יובן גם למעלה בהיות כי נהר יוצא מעדן להשקו' כו' ידוע שהוא בחי' חסדי' דאימא שמתפשטי' להחיו' כל העולמו' עד שמתחלקי' לד' נהרות ד' מחנות כו' ועדן הוא חכמה כידוע ונהר זה יוצא ממנו וידוע דשמש ומגן ה' אלקי' כו' וד"ל חכ' משפיע ומקבל נמשלי' עד שמש ולבנה שהלבנה מקבלת אור וכו' וכאשר הנהר שהוא בחי' בינה שבמל' דאצי' יוצא מעדן הנ"ל הרי זה עד בבחי' זריחת השמש על מימי הים כן הים העליון הוא הנהר שמשם יפרד והיה לד' ראשי' ונקרא אימא תתאה כידוע והשמש שזורח עליה בתוקף החום עד שמתייבש ומתגלדי' בה המים והי' למלח כנ"ל היינו מחמת בחי' גבורו' דאבא דהוא הוי' הנקרא שמשא כו' שנעשה אח"כ חסדים דאימא וכו'. וכיארור זה

היינו שמחמת תוקף גילוי המשפיע בא במקבל בחי' ביטול גדול ממציאותו עד שלא יש בו התפשטו' באורח ורוחב כלל כדוגמת קרח המלח שנגלד ונתכווץ כו' כמ"כ נתבטלו כל הנבראים העליוני' שבאימא עילא' עלמא דאתכסייא בבחי' העלא' מ"ז ואח"כ חוזר' ויורד' ונמשכים ממל' דאצי' בבחי' יש ודבר כו' וזה הענין ג"כ בשרשם במל' דאצי' אשר מצד השפע של המשפיע בחום תגבורת נגלד ואח"כ נתפשטו בבחי' בחסדי' להחיו' כו' וכענין ההופכי הצור אגם מים שמצור גבורו' המשפיע נעשה אגם מים במקבל כמ"ש במ"א ממשל גבורו' שפע דבר אתכסיי' נוק' וכו' וד"ל וכמו שיש הפרש של פעמי' נימס הגלד מן החום ולפעמים אדרבה יתכווץ ויגלד כמו המלח כו' כמ"כ יובן למעלה שיש ב' מיני גבורו' של המשפיע הא' אשר בו ימס את כלי המקבל והב' אשר בו יגלידנו ויביאנו לידי ביטול גדול כעין המלח ושניהם אמת וד"ל.

וזהו לא תשבית מלח ברית אלקיך. פי' כי יש ב' מיני התקשרו' א' של המשפיע במקבל והוא גבורות השפע כו' והב' התקשרו' המקבל אל המשפיע והוא ביטול עצמותו בתכלית וכו' ובמלח יש ב' דבר' להיותו ממוצע כי הוא מקדרות השמש וגבורתו וגם מגלידת המים וכו' וכו' וד"ל וע"כ צוה ה' שלא תשבית מלח מכל קרבן היינו לפעול ב"ו ב' דברים הא' התקשרו' ברית עליון הנק' יסוד ז"א כו' והב' התקשרו' המקבל דכנ"י אל בעלה וכמשל המתק' הבשר הנ"ל וד"ל. וזהו מלח ברית אלקיך וכו' מלח דוקא ולא שאר דומם להיותו בחי' הדומם דמים ובא ע"י סיבת שריפת השמש מטעם הנ"ל וידוע דבקרבו' ה' העלא' דברי' דצח"ם המדבר הוא הכהן והחי' הוא הבהמ' והיין והמלח הדומם ועיקר הצווי על הדומם דמלח להיותו גורם סיבת התקשרו' ברית ה' כנ"ל וד"ל. בהיות כי במנחה יש דצח"ם גם בלעדי המלח והוא דומם הלבונה וזהו שאמר לרבנותא דגם במנחה שיש בה דומם דלבונה עכ"ז לא תשבית ממנה המלח להיות כי לא מצד שהמלח הוא דומם עיקר מצוותו אלא לפי שהוא הגורם התקשרות ברית ה' כנ"ל ובזאת לא תפטר המנחה יותר מקרבן בהמה ואדרבה המנחה באה לעורר לב המשפיע בענין ירח מנחה יותר מכדי העלא' מ"ז של המקבל וכו' ע"כ צויה על העדר המלח במנחה ביותר מכל הקרבנות לפי שעיקר מצוותה הוא כדי לעורר התקשרו' המשפיע במקבל כו' וד"ל.

(וענין אכילת דגים לפני בשר כו'). היות ידוע ענין הגלגול בדגים ובהמות וחיות כו' שנפשו הצדיקי' בדגים וכו' הטעם הוא לפי שבחי' פני ארי' פני שור כו' ונפלו בשבירו' כידוע ושרשם גבוה מבחי' אדם קודם השבירה כמ"ש לפני מלוך מלך כו' והגלגול הוא ענין התיקון ובירור שמתעלה עי'זו לשרשו כמ"ש בספרי' המקובלי' ומתחלה מתגלגל בדגי' להיותם בנקל לעלות כי לא נפלו בשביר' ואח"כ בבשר שור כו' ולכך אוכלי' דגים בתחלה שתהי' הכנה שיוכל לברר ולהעלות הבשר ובחתי הקדמת הדגים לא הי' בכח' להעלות הבשר שנפל בשביר' ושרשה מאד נעלה כו' וד"ל וזהו אם כל דגי הים ימצא להם כו' גם שיאכלו דגים בראשונה לא יוכלו לעלות הבשר שנפל בשבירה על כן הצאן ובקר ישחט להם כו' וכמ"ש במ"א וד"ל וזהו הטעם שנפשות הצדיקי' שלא נפלו רק שצריכי' העלא' לבד מתעל' בדגי' כו' אבל נפשו' הבעלי תשובה שצריכי' בירור מן הנפילה שנפלו בשביר' כו' מתגלגלי' בבשר כו' וד"ל ולע"ל יהי' כללו' ענין ברורם והעלתם מרומז בלוייתן ושור הבר שיעשה בהם קנוניא כו' וכמ"ש במ"א וד"ל.

בעזרת השם. שבת פ' ראה ית' וית'

אחרי ה' תלכו וכו'. משכני אחריך נרוצה כו' משכני ל' יחיד ונרוצה ל' רבים וגם יש לדקדק דהא כתיב התהלך לפני כו' ולמה אומר כאן אחרי הנה כתיב בנבואת יחזקאל ואני בתוך הגולה על נהר כבר כו' שראה על הכסא דמות כמראה אדם כו' וגם ראה פני אדם במרכבה דפני ארי' פני שור כו' דכתיב ופני אדם לארבעתן כו' ויש להבין סמיכות הענין למה הראו לו דמות אדם עילא' ואדם תתאה לפי שהי' בתוך הגולה כו'. אך הענין הוא דכתיב אהבתי אתכם אמר ה' שיש אהבה עליונ' אלקי' בכל נפש מישראל והיא אהבה מסותרת מאד שאע"פ שהאדם משועבד בעול פרנסה וסובל גלות ויסורים לא יוכל ליפרד מאחדותו ית' מפני האהבה האלקי' המסותרת בנפשו כו' וכמ"ש במ"א והנה עדימ' האב האוהב את בנו כל זמן שהבן לפניו לא נגלית עוד אהבתו כי"כ אך כאשר יתרחק הבן מלפניו יתעורר ביותר עוז אהבתו אל בנו וכל שיומשך הזמן של הריחוק ביותר יתור מתעורר בלבבו עוז האהבה והרחמנו' מנקוד' הלב כו' כמ"כ בהיות ישראל בגלות בשיעבוד כי"כ במשך הזמן מימות עולם ודור דור כל שהדור רחוק יותר כמו דור עקבו' משיחא בחי' עקבי' כידוע יותר יתעורר אליהם עוז אהבת ה' ברחמנו' גדולה ונגלית אז נקוד' האהב' ביותר מבדורו' הקודמי' שהיו קרובי' יותר כו' וד"ל וזהו שאמר ואני בתוך הגולה את נגלית אהבה עליונה ביותר וכמ"ש וימינו תחבקני שימין העליון הוא חסד דרועא ימינא כו' שמבחי' אדם אשר על הכסא כו' וכמשל החובק את חבירו הרי ע"כ חביקה זו מאחוריו לא

יוכל להפרד ממנו כמ"כ אור אהב' אלקי' שמחסד עליון דאצי' הנק' רב חסד כו' מחבת את הנפש אלקי שבכאו"א מישראל בלתי יוכל להפרד לעולם מאחדות ה' גם כשיהי' טרוד מאד בעניני שיעבוד מלכיו' כו' והיא אהבה מסותרת כידוע שהיא מחבת בבחי' מקיף גם מאחרי האדם כו' וד"ל אמנם יש להבין איך נמשכה אהבה זו מבחי' אדם אשר על הכסא כו' כמ"ש אהבתי אתכם כו' הלא ידוע המאמר לאו דאית לך צדק ידיע' כו' ומשפט ידיע' כו' ולא מכל אינון מדות כלל כו' אלא לאחזא כו' וגם כתיב כי לא אדם הוא להנחם כו' לפי שהוא ית' רם ומתנשא למעלה מן החכמה והמדות שהוא חכים ולא כו' כידוע ולזאת יפלא ג"כ איך יתכן מצות הדביקו' כמ"ש לדבקה בו כו' הרי הדביקו' הוא שכל בשכל מחשבה במחשבה כו' שכאשר יתבונן בשכלו גדולת הבורא ידבק בשכל זה בחכמה עילא' דאצי' וכן במדת אהבתו ידבק במדת אהבה עליונה כמו הדבק במדותיו כו' והלא הוא ית' למעלה מן השכל והאהבה כידוע, אך הענין הוא דבאמת הוא ית' למעלה הרבה מן החכמה והאהבה כו' כמו שא' לאו מכל אינון מדות כלל אבל כדי שיהיו לנבראי' התחברו' והתדבקו' אליו הוא מתצמצם בצמצומי' רבי' שיהי' נק' רחום וחסדן או חכים כו' ע"י שמות וכינויי' והיינו לאחזאה כו' ולא מצד עצמו כלל כי הוא ית' אחד פשוט בתכלית אך כדי שיהי' מציאות לנבראי' ב"ס חכמה ומדות צמצם עצמו בבחי' אור וכלי כצור אדם חסד דרועא ימינא כו' וגם כדי שיוכלו הנבראים לידבק בו חכמה בחכמה מדה במדה כניל ירד וצמצם עצמו בשכל ומדות כו' וד"ל וזהו כמראה אדם ולא אדם ממש כי לא אדם הוא מצד עצמותו כו' וכאשר הוא יורד ונמשך להקרו' אוהב כמ"ש אהבתי אתכם כו' ומתפשט בחסד דרועא ימינא וכמ"ש וימינו תחבקיני כניל אז הוא מפני גודל תגבורת האהבה מצד שישראל אחוזי' וקשורים בעצמותו ית' כמ"ש בני בכורי ישראל כו' וכשהיה יחזקאל בגולה על נהר כבר לפי שנתרחקו מאד אז נגלית עוז אהבתו מבחי' רב חסד לירד ולהתצמצם בבחי' אדם חסד דרועא ימינא כו' כדי שיתדבקו כנ"י אליו ג"כ באהבתו אליו כניל המשל משא"כ בזמן שאינם בגלות לא ירד כ"כ האהבה כו' וד"ל וזהו שרא' המרכב' דפני ארי' כו' ג"כ בציור אדם כמ"ש לפני אדם לארבעתן הגם שיש הרבה נשמו' שהן מבחי' ארי' לבד אך כולם יש מבחי' אדם דהיינו שכל ומדות אך לידבק באדם אשר על הכסא כו' וכללות הנבראי' נקראי' אדם תתאה כידוע וד"ל.

(ב) והנה על אהבה זו האלקי שנמשכת מלמעלה לא תתכן עלי' העבודה ולמה אמרו בזוהר לית פולחנא כפולחנא דרחימות' וגם הנה ידוע דמצות ואהבת כו' מצות עבודה היא להתייגע באהבה כו' אך הענין הוא דאהבה מסותרת הנ"ל היא למעלה מן השכל והטעם שאינו רוצה ליפרד מאחד בלא יתפעל כידוע והיא האהבה שיכול גם טבע הגוף להתהפך להיות נפשו הבהמיות ג"כ בתשוקה לה' אחד כי הדעת וההתבוננות יעשה לו ג"כ הסכמה ורצון מאחר שהוא עיקרא ושרשא דכולא עלמין כו' וכיוצא והוא

החיי החיים איך ידבק בטפל הנק' מות כמ"ש ובחרת בחיים בחירת השכל ואהבה זו עבודה היא כמ"ש בזוהר הנ"ל. בהיות כי על ידה אתכפיא סט"א ונהפך חשוכא לנהורא כו' ואמנם אין אהבה זו שלימה מאחר שטבע הגוף נשאר בגסותו לחפוז גם דברים זרים רק שבשעת התפלה הי' לו רצון לה' אבל לא רצון א' משאיכ' אהבה מסותרת הנ"ל הוא מצד התקשרו' שרש נשמה בחדס עליון שהיא אהבה אלקי' מים רבים לא יכבוה כי אין לה השתתפות עם רצונו' נכריות כלל כמ"ש עמך לא חפצתי כו'.

וזהו משכני אחריו נרוצה פי' משכני לשון יחיד על אותה האהבה המסותרת שירדה מלמעלה אומר כמ"ש אהבת עולם אהבתך כו' ולהיותה מלובשת בחומר מחשך הגוף אומר משכני כלומר תומשך כלפי מעלה למקום שנהלקה משם ולא כמו שהיא בגוף והיינו משכני אליך בעבותו' אהבתך שהמשכת ב"י עדימ' אהבת ב' ריעו' האהובי כל א' יכול למשוך לב חבירו אליו בחלק אהבתו שהמשיך בו כו' ואז נרוצה לשון רבים שגם האהבה שע"י הדעת תרוץ אחריו בלתי תפרד ותבטל לעולם הגם שתשתנה מפני טבע הגוף כנ"ל עכ"ז נרוצה שנינו יחדיו אהבה המסותרת ואהבה שע"י הדעת אחריו ממילא כשתמשיך אותי באהבתך כו' וד"ל.

ג) אך למה יהי' כ"כ כ"ח באהבה המסותרת ליתן תוספת כח גם באהבה שע"י הדעת שתרוץ היא ג"כ הוא לפי שהביאני המלך חדריו, פי' חדריו הן שית סדרי משנה כשר פסול כו' כי אותי' חדר הוא חסד דין רחמים. חסד הוא כאשר ידונו להיתר שדבר זה מותר וכשר לעלות לה' אחד באכילה או מלבוש וכו' ואיסור הוא אשר הדבר יאסר בחיצוני' ולא יוכל לעשות וכו' זהו דין וצמצום כו' ורחמים היינו בחי' ממוצע כלול מחויג כו'. והנה ארו"ל כשהתינוק במעי אמו מלמדי' אותו כל התורה כוליה כו' פי' נשמת הולד מלמדי' אותו הלכות ודינין שהן גילוי רצונותיו ית' שזה כשר וזה פסול כו' שנקראי' חדרים עליוני' שדעת העליון ממולא בהם כמ"ש ובדעת חדרים ימלאון להיות כי שרש התורה מחכמ' עילא' נפקת כמ"ש נהר יוצא מעדן והגם שנתפשטה אח"כ בחדרים והיכלו' רבים ע"י הדעת דהיינו בחויג עכ"ז שרש הנביעיה מחכמ' עילא' היא יכולי' להמשיך ולהעלות מקורה העצמי עדימ' הידוע בנהר גשמי' שיכולי' להעלותו מנמוך מתחתון לעליון עד מקום שרש נביעתו כמ"ש במ"א על כן ע"י התורה שמלמדי' את הולד הגם שתורה זו ירדה כבר בצמצומי' בהלכו' איסור והיתור כשר פסול כו' יכולה היא לעלו' למקורה העצמי' חכמ' עילא' ורצון העליון כו' עד שמחמת זה כשהנשמ' בגוף בעוה"ז יש ביכולת לימוד ההלכות שלמד במעי אמו להחזירו למוטב דהיינו שגם גופו הבהמי' ירוץ לה' עד כח האהבה האלקי' הנ"ל וד"ל.

ד) נגילה ונשמחה בך. פי' עדימ' התינוק שאביו החזיר פניו ממנו וברח ממנו והתינוק בורח אחריו הנה התינוק אינו רואה פני אביו כלל

אלא אחוריו וגם רואה שבורח מפניו והוא מתחזק לרוץ אחריו הרי אין כאן שמחה כלל אדרבה יפול לב התינוק וירפה ידיו מלרוץ עוד מאחר שבורח מפניו וצריך חיזוק גדול בנפשו שיקבע בלבבו שאין זה הריחוק אמיתי רק לנסותו אם נתחזק לרוץ אחריו גם כשיסיר פניו ממנו כו' ועל כן כשאביו מחזיר פניו אליו תגדל השמחה בראותו שהריחוק לא היה אמיתי אלא לנסותו ובאמת לא סר אהבתו ממנו כלל כו' עד"ז יובן למעלה שהחזרת פב"פ כמ"ש יאר ה' פניו כו' הוא השמחה אחרי הריחוק שהחזיר פניו בתחלה וכמ"ש אחרי' ה' נרוצה דהיינו לרוץ אחריו בלבד וכמ"ש אחרי' ה' תלכו כו' לפי שהי' בחי' שמאל דוחה ומבלבל אותו במ"ז שזהו מן השמים לנסותו כו' וזהו הפרש' כי יקום בקרבך נביא כו' ובא האות והמופת כו' כי מנסה ה' אתכם הישכם אוהבים בכל לבבכם כו' ויש לדקדק מהו הנסיון מאחר שהנביא דיבר בשם ה' הרי ציוה ה' לכך אך הענין הוא שציווי זה אמת הי' לבלבל במ"ז ולדחותו בשמאל כו' אבל אין הציווי אמיתי מצד עצמו כ"א בשביל נסיון דהיינו שלא ירפה ידיו בשביל הדיחוי מלהתחזק על נפשו לרוץ אחרי ה' הגם שמבלבלי' אותו כו' וזהו הנסיון שכאשר אוהב ה' בכל לבב הנה לא יפול לבבו משום דיחוי שמדחי' אותו מלמעלה ויבין ויסיר שאינו אמת כ"א לנסותו כו' מאחר שלבבו אמת באהבתו כו' ואותו הנביא דיבר סרה על ה' כלומר הגם שה' דיבר בו אבל אינו ציווי אמרתו מצד עצמו כנ"ל וא"כ סרה דיבר הנביא ההוא וד"ל.

ה) **נזכירה** דודיך מיון משרים אהובך כו'. פי' דודיך הוא עלמא דדכורא וזהו נזכירה כמ"ש זכר חסדו לבית ישראל כו' לפי שהשמחה ל' נקבה שבאה מצד הריחוק בתחלה כנ"ל אבל מצד המשפיע הוא למעלה מבחי' השמחה אלא האהבה היא בתענוגים בדודי' וריעי' האהובי' מצד עצמם כו' והיינו מיון מסודות פנימיו' התורה שנכנס יין יצא סוד ונגלית האהבה שמצד עצמ' כו' ואז משרים אהובך פי' שב' מיני אהבו' הנ"ל אהבה המסותרת ואהבה שע"י הדעת שוין הן ביושר א' לפי שכאשר ע"י אהבה מסותרת הנ"ל יש בכח אהבה שע"י הדעת לאכפייא לגוף היינו רק לאכפייא לבד ולא שיהי' בו לב אחד כמ"ש לא חפצתי כו' והיינו רק בטל רצונך מפני רצונו ביטול זה אינו אמיתי מאחר שעדיין יש לו רצון זולתו ג"כ לעניני עוה"ז כו' משא"כ ע"י פנימיו' התורה גם אהבה זו שע"י הדעת תהי' בשלימות בבחי' לב אחד דהיינו עשה רצונך כו' כענין כשם שאין בלבך אלא אחד שהוא למעלה באצי' כידוע כך אין בלבנו אלא אחד שהוא אב דכנ"י מל' דאצי' וזהו ויחד לבבינו שיהי' לב אחד ולא ב' לבבות כו' וזהו צור לבבי כו' והיינו משרים שיהיו ב' האהבו' הנ"ל מלמעלה למטה ומלמטה למעלה כו' ביושר ז"ו א' לה' לבדו וד"ל.

בע"ה.

ו) להבין שרש הדברים הנ"ל. הנה שרש ענין אדם ידוע דבעקודי' להיותן עקודי' בכלי א' עדיין אין שם התחלקו' כלים בציור אדם כו' וגם בנקודי' אין התחלקו' כלים מכלים שונים כ"כ עד עולם הברודיים בתיקון דשם מ"ה בגימ' אדם כו' (וידוע ביאור הדבר להיות כמ"ש כי לא אדם הוא להנחם הכונה הוא על חו"ג שפעמים מתהפך לדין ופעמים לרחמים כמו בבריא' אדם הראשון דכתיב כי טוב מאד ואח"כ ניחם וחזר בו על אשר בראו כמ"ש וינחם ה' כו' כי המדות עליונו' המה כבר בבחי' התחלקו' בכלים חו"ג לכך יתכן החזרה מרחמים לדין ומדין לרחמים משא"כ למעלה מהתחלקו' כלים דהיינו בעולם עקודי' נקודי' לא יתכן ענין החזרה) כי בעקודים אין שם התחלקו' עדיין חסד בפ"ע וגבורה בפ"ע לפי שקרובי' יותר אל אור א"ס והוא ית' פשוט בתכלית הפשיטו' חכים ולא בחכמה ידיעה כו' כי כל שכל ומדות הן בחי' יש ודבר מה כו' לכך יכולי' להתחלק משא"כ בחי' עקודי' שהוא בחי' שם ב"ן שלפני' האצי' בגי' בהמה היינו מפני בחי' הביטול בתכלית לאור א"ס ב"ה לא יש בה התחלקו' שכל ומדות אלא כבהמה בלא דעת והרגשת עצמותו כלל רק מה שמקבל מאור א"ס כמ"ש במ"א שלפני מלוך מלך לבני' הנק' אדם קדמו החיות הנק' בהמות בהררי אלף ובהמה רבה וכו' מ"ש בלקיט' דהיינו ענין הכשבים שהפריד יעקב כו' שהם בחי' הבהמות דתוהו שהן בבחי' ביטול יותר במציאו' מעולם האצי' כו' וד"ל.

והנה אהבה המסותרת הנ"ל שהיא למעלה מן השכל שרשה מעולם התוהו שלפני אדם דאצי' אך ירדה ונתלבשה בחסד דז"א כדי שיוכל האדם התחתון לידבק בה כו' ונתלבשה בז"א בבחי' א"פ אמנם התורה היא בחי' אלקות ממש שהן גילוי רצונותיו אסור מותר כו' ה"ז בחי' מקיפ' להחזיר בכחם האהבו' שע"י הדעת שתרוץ היא ג"כ כנ"ל וה"ז כענין אור פנימי' שמזכך חצי הכלי מבפנים והמקיף מזכך חציו מבחוץ כו' כמ"כ אהבה מסותרת הנ"ל מזככת חומר הגוף מבפנים וע"י המשכו' רמ"ח פקודי' נזדכך חומר הגוף מבחוץ במוחי' בתפילין שבראש ובחסד ביד ימין וכדומה כו' וזהו שמלמדי' אותו כל התורה כו' במעי אמו כו'. פי' כשבא הולד בבחי' עיבור במעי אמו היינו בבטן המל' דאצי' שהוא בבחי' זמן ומקום וכבר יש שם מציאות שכל ומדות מז"א דאצי' המשפיע הנשמה במל' ולהיות כי שרש הולדה במחשבה סתימא' קודם שיצא בהשפעה כו' ע"כ יכולי' ללמדו כל התורה דמחכמ' דא"ק נפק' עדי"מ הנ"ל ולימוד זה תועלת להמשכו' מקיפי' שיכול להמשיך במצו' מעשיו' כשיצא לאויר העולם הגשמי לזכך מבחוץ כנ"ל וד"ל.

ז) ושרש ענין נגילה ונשמחה כו' נזכירה דודיך מיין כו'. הנה השמחה בנקו' להיות כי שם ב"ן נפל בשביר' והבירורי' ממנו גורמי'

שמחה שזה דבר חדש שהרחוק נתקרב והיינו מה שעיי העלא' מ'ן מתעורר למעלה שמחה היא למעלה כו' אבל שם מ'ה דכורא שלא נפל מעולם והוא בבחי' העצמו' לעולם לא יתכן בו לשון שמחה והתפעלות מן איזה התחדשות דבר מה כו' וזהו נזכירה דודיך כו' דודי וריעי הן חו'ב תרין ריעין כו' דלא מתפרשי' לעלמי' שבהם הזיווג תמידי בלתי ריחוק וקירוב לעיתי' שונים כו' וכמו עד'מ התענוג התמידי' שאין בו שינויי' והתחדשו' אלא תמידי הוא מצד עצמותו כו' משא'כ השמחה תבא לעיתים כאשר יתרחק בתחלה ויתקרב אח'כ והיינו זיווג זו'נ שלפעמים מתרחקי' כו' וד'ל וביאור זה יובן ע'ד הידוע במועדי הוי' מקראי קדש כו' יו'ט הוא בשמחה לפי שכמה ימים היו שלא נתקרבו ויום זה נתקרבו שמחה היא מפני הריחוק אשר ה' בתחלה משא'כ תרין ריעי' חו'ב שיחודם תמידי כמו בשבת אין שמחה לפי שעונג תמידי הוא מצד עצם אהבתם כאוהבי' וריעי' מצד עצמותם כו' וד'ל וזהו שאחר השמחה העליונה בהחזרת זו'נ פכ'פ כנ'ל שיגילו וישמחו כו' נזכירה דודיך בעונג העליון התמידי דחו'ב המשפיעי' מוחי' לזו'נ מצד עצמות' קרבתם בתמידו' לאור א'ס כו' וד'ל.

והטעם אשר זכר חסדו כו' בבחי' עונג דכר כו' מיין דווקא, להיות כי היין הוא פנימי' התורה המתוקי' לחיך וגרון הנק' לדודי' כו' וזהו ההפרש בין הנגלות לנו שהוא בכלל השגה אבל סודות התורה נעלמים הם למעלה מבחי' השגה שלכך נקרא סודות התורה וכשמתגלי' ע'י היין שמוציא הסוד לגילוי אז נזכיר' דודיך שנתגלה העונג העצמי' מצד עצמו' אור א'ס שלמעלה מן ההשגה כי לית מחשבה תפיסא ב'י וכו' וד'ל. ואז מישירים אהבוך פי' שבבחי' עונג העצמי באור א'ס ב'ה שוין הן האהבה שלמעלה מן השכל עם האהבה שע'י השכל כי הרי השכל נולד מחיצוניו' העונג כידוע שלחוחי' שבמוח מוליד השכל כו' אבל פנימי' העונג מצד העצמו' הוא בחי' תחתוני' שבעצמו' עד שלמעלה מן השכל ולמטה מן השכל שוין במדרגה וד'ל.

את ה' אלקיך תירא לרבות תלמידי חכמי' כו'. במהרי"ל הקשה למה לא פירש שמעון כשהגיע לואהב'ת את ה' וכו' ויש בזה הרבה תרוצי' הא' דבאהבה יש לפרש הריבוי דאת על התורה עצמה כמ'ש אהבתי תורתך כו' ולא על ת'ח אבל היראה א'א לפרש כ'א על ת'ח לכך פירש וי'ע דרשו לריבוי לפי שתלמיד חכם פרושו שנשמתו מקבלת מחכמ'ה כח מ'ה שהיא בתכלית הביטול לגבי מאור א'ס לכך אין היראה מת'ח יש ודבר מה שתהא נגד יראת ה' ח'ו וזהו את ה' כו' כל את לשון טפל כו' משא'כ מי שהוא מכבר יראתו אינו בבחי' ביטול כמו מ'ה יראו כל הארץ כמ'ש במ'א וד'ל ועוד יש לתרץ בדרך אחר דאהבה להיותה ההתכללות והביטול תתכן ג'כ בת'ח כמאמר' וכי אפשר לידבק בשכינה כו' אבל היראה היפוך האהבה ע'כ

לא הסכים העמסוני שיראו מן הת"ח וי"ע הסכים לפי שהיראה פנימי' יש בה יותר ביטול במציאות מבאהבה וכנ"ל וד"ל.

ענין משפט דאיהו רחמי' כו' איך הדין של המשפט הוא רחמי' כו'. אך הענין הוא להיות כי הנה הסכסוכי' שבין איש לרעהו הוא ענין העיות והקילקול שנתקלקלו ונעשה ביניהם רוח רעה של גזל או עושק ונדמה לכל אחד שהצדק והיושר אתו, אמנם באמת שניהם קלקלו זה במה שיעשוק רעהו וזה במה שנפל בידו כי האלקי' אינה לידו בשביל תיקון חטאו ששייך לחבירו זה וכו' והמשפט הוא התיקון לתקן שניהם בהיות המשפט הוא להצדיק את האחד ולהרשיע השני הנה בזה נבדל ונפרש הרשע מן הצדיק ולא יתערבו כו' וגם יוצדק הרשע ע"י המשפט של חיוב שחיבוהו כמ"ש ונקלה כו'. וכמו שידוע המדרש על פסוק אשר ברא אלקי' לעשות לתקן כו' שבראשית הבריאה לא נשלמה ונשארה בקצת חסרון כדי שהאדם שהוא אחרון לבריאה ליתן החסרון כו' ושרש טעם הדבר הוא לפי שהברואי' שקדמו לאדם הן מבחי' ב"ן שנפל בשבירה וצריכי' לתיקון מיתור'ק ע"י שם מ"ה והיינו אדם בגימט' מה כו' וד"ל. וגם בענין המשפט הענין הוא להמתיק הגבורו' בהנצל עשוק מיד עושקו וכנ"ל ששניהם יתוקנו אלא שהא' מתקן מן השני כו' וד"ל.

בעזרת השם. שבת פ' ראה ית' וית'.

ראה אנכי נותן לפניכם היום את הברכה וכו'. אחת דיבר אלקי' שתיים זו שמעתי אלו ב' הדברו' הראשונו' אנכי ולא יהי' לך שנאמר'ו בדיבור א' מה שאין הפה יכול לדבר כו'. ויש להבין למה ב' דברי' אלו דוקא והלא הוא ית' כל יכול וגם כל הדברו' הי' יכול לדבר בדיבור אחד, כתיב והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך כו' בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, יש להבין איך יהי' התחדשות התורה בכל יום הנה מחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית פי' שהי' מאמרו' מתחדשי' בכל יום לחדש הבריאה מאין ליש כמו בו' ימי בראשית שיום הראשון הי' מאמר יהי אור כן עתה בכל יום א' נמשך מאמר יהי אור וביום השני מאמר יהי רקיע וכו' עד יום השבת וכמו שבשבת בראשית שבת וינפש כן בכל שבת הוא בחי' שבת בראשית. והטעם לזה יובן עדימ באדם יש מחשבה דיבור ומעשה והמחשבה נמשכה מן השכל והשכל מן הרצון כידוע ואם לא ירצה לא ישכיל ולא יחשוב וידבר ויעשה מה שהשכיל כו' אלא מוכרח שיהי' תמיד שפע הרצון בשכל ושפע השכל במחשבה דומ' כו' ואם לאו הי' ביטול והסתלק' הדיבור במחשבו' וביטול המחשבו' בשכל ורצון כו' ושפע זו מתחדשית תמיד מן הרצון לשכל בצירופי' חדשי' מן הראשונ' כו' כמ"כ יובן למעלה אע"פ שאין

לו דמות הגוף כו' דברה תורה כלשון בני אדם כמ"ש בדבר ה' שמים ורוח פיו כל צבאם שהתהוות כל הברואי מאין הוא מבחי' דיבורו של הקב"ה והבל פיו וכמ"ש ויאמר אלקי' כו' וכידוע והרי הדיבור נמשך מאותיו' מחשבתו ית' והמחשב' מן השכל והיינו מ"ש כולם בחכמה עשית שהחכמה היא שרש כל ה' מאמר'ו כמ"ש בראש' ברא ותרגמו בחוכמתא כו' ותרגום אונקלוס בקדמין כו' שהוא הרצון והכל א' שברצון ושכל נמשכו' ה' מאמר'ו בהיות כי הרצון מתלבש בשכל כידוע וזהו שמחדש בכל יום מעשה בראשית פ' בראשית שהיא החכמה והרצון מחדש שפעם בכל יום מימי השבוע כי לא די בפעם הראשון של ו' ימי בראשית שהרי התהוות היש שאין צריך קיום בכל רגע ואם לאו ה' הדיבור בטל במחשבה כנ"ל במשל שאינו דומה ליש מיש כו' כמ"ש בלק"א וכידוע וזהו לאו דאית לך צדק ידיע דאיהו דין כו' ולא מכל אינון מדות כלל אלא לאחזאה וכו' פ' כי מצד העצמות של אור א"ס ב"ה הרי הוא גבוה מאד נעלה מן הרצון ומן השכל כי הוא חכים ולא בחכמה ידיע' כו' אלא שצמצם עצמותו להיות לו רצון ושכל ומדות ומחשבו' ודיבור כו' כדי לאחזא' כו' דהיינו בשביל הבריא' לבד כו' על כן צריך לחדש בכל יום מעשה בראשית ואם לאו היו' ה' מאמרות חוזרי' למקורם בעצמו' אור א"ס ב"ה וד"ל.

ח'דו"ש* מע"ב בכל יום זהו יחוד חיצוני דאו"א תרין רעין דלא מתפרשין אין ויש וחידוש התורה נותן התורה בכל יום זהו יחוד פנימי, וזהו אם אין קמח אין תורה שקמח נק' יחוד חיצוני פרנס' אין תורה יחוד פנימי ואם אין קמח כי בראשית ברא רק בשביל התורה שנק' ראשית ובשביל ישראל שנק' ראשית.

והנה כמו שרצונו וחכמתו ית' מתחדשי' בכל יום בצירופי' חדשי' בשביל הבריאה כנ"ל כן רצונו וחכמתו שבתוה מתחדשי' בכל יום וכאמרינו נותן התורה בלשון הווה שבכל יום הוא מחדש הנתנה והטעם מובן בהיות ידוע דבאורייתא ברא עלמא פ' מ"ש בראשית בחוכמתא כו' היינו בחכמת התורה שהיא עצמיו' חכמתו ועצמיו' רצונו כו' ולכך קדמה לעולם וכמ"ש ואהי' אצלו אמון כו' וכמ"ש במ"א שהן י' הדברות פנימי' ה' מאמר'ו כו' וכמו שהי' מאמר'ו מתחדשי' בכל יום כן בחי' פנימיותם מחכמה עילאה דאורייתא מתחדשת בכל יום וזהו שאמרו בכל יום יהיו בעיניך כחדשים מפני שמתחדשי' בכל יום וד"ל. וזהו והיו הדברי' האלה אשר אנכי מצוך היום כו'. כי הנה מתחלה אמר ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך כו' ואח"כ והיו הדברים האלה כו' טעם סמיכו' שלהם הוא לפי שידוע שבראשית הבריאה ברצון וחכמה כו' שלא עיי' העלא' מ"ן אלא כמ"ש כי חפץ חסד הוא שצמצום וירידה זו מעצמותו להיות לו רצון וחכמה בשביל הבריאה ה' מצד החסד והטוב שמתבע הטוב להטיב כמ"ש בע"ח ועיקר הטעם הוא כמ"ש בטובו מחדש כו' פ' עדימ' אדם טוב נקרא כשהוא משפיל עצמו לכל השפלים

(*) נמצא על צד הגליון בגוכי"ק הציצ בלי סימן איפה זה שייך.

ונבזים והוא שופע להם כל מה שיש לו הגם שאין להם ערך עמו במדרגה אך מחמת טובו הוא משפיל עצמו כו' ובהיפוך מי שהוא גובה לב לא ישפיל עצמו להיטב לרוח שפלים כו' ונמצא הענוה והשפלות עם מדת הטוב והחסד הכל א' כידוע וזהו בטובו מחדש פי' כאמר' רז"ל במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו לפי שיריד' גדולה היא להתמצם עצמותו ברצון וחכמ' כנ"ל אך מפני רוב טובו וחסדו משפיל עצמותו בשביל להחיות מאין ליש רוח שפלים כו' וכנ"ל וד"ל. אמנם לאחר התעוררו' הטוב הזה צריך לעורר התחדשות הבריאה ב' מאמרות ע"י העלא' מ"נ ואתערוותא דלתתא כי רק בפעם הראשון ה' ע"י החפץ חסד כו' ועניו העלא' מ"ן ידוע ע"ד מ"ש בזהו רוח אייתי רוח ואמשיך רוח כו' פי' כל התעוררו' רוח מלמטה מעורר רוח עליון ממרום להמשיכו למטה לפי אופן התעוררו' התחתון אם מתעורר במדה או בשכל יעורר למעלה מדה או שכל אלקי שימשך למטה ואם מעורר בעצמו רצון לה' מעורר רצון למעלה שיהי' רצון ה' נמשך כו' כי הוא ית' למעלה מן הרצון כידוע דהוא בעל הרצון הנק' רעוא דכל רעיון כו' וד"ל וזהו שאמר ואהבת ה' בכל לבבך כו' ל' אבה ברצון וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' שמעורר בעצמו רצון לה' אלקים מעורר בזה למעלה את בעל הרצון שירצה בהשתלשלו' העולמות וממילא יומשך שפע וחיות לכל העולמות בבחי' התחדשות כמו שהי' בראשית הבריאה כו' וע"ז היסוד סדרו אנשי כה"ג כל התפלה בשיחו' ותשבחו' כמו איך שהמלאכי' אומ' קדוש כלומר שמובדל גם משרש השתלשלות ממלא וסובב כו' והיינו כולם משבחים ומפארים את שם המלך כו' כלומר שכל שרש השתלשלו' הוא רק בחי' אותיו' ושם לגבי עצמותו כמו עדי"מ השכל מן הרצון ע"י צירופי אותיו' הוא נמשך וכן הרצון מבעל הרצון כו' ועד"ז מעילה לעילה כמו משכל למחשבה כידוע וזהו את שם המלך הגדול ואימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו בבחי' אותיו' כמ"ש במ"א וד"ל.

אך יש להבין הלא הדביקות באהבת ה' הוא ע"י המחשבה והשכל כשמתבונן באחד שבפסוק ראשון כו' אי"כ איך יכול לעורר בזה בחי' בעל הרצון שלמעלה מן הרצון והשכל דלית מחשבה תפיסא ב' כו' הלא השכל והמחשבה הוא בחי' יש ודבר לגבי עצמותו ית' דאינו כתופס בשכל ומחשבה כלל ואיך ידבק בעצמותו ית' ע"י שכל ומחשבה ומדות דהא גם כשיתעורר בזה למעלה שכל ומדות הרי מבואר במאמר דהוא חכים ולא בחכמ' ידיעה כו' ולאו מכל אינון מדות כלל כו'. הנה לזאת סמך הפסוק והיו הדברים האלה אשר אנכי כו' לפי שגם כאשר בהעלא' מ"נ דואהבת כו' יעורר שכל ומדות אבל ע"י התורה כשיקשר חכמתו ומחשבתו בחכמ' התורה ואותיו' התורה אז ידבק בעצמותו ית' ממש והטעם הוא לפי שאותיו' התורה אינם מסתירים כלל עצמותו ית' כמו שמסתירים ה' מאמרות לפי שעל התורה נאמר עוטה אור כשלמה פי' כהדין קמצא דלבושיו מיני ובי' כמשל השמש וזיוו שבמאור השמש עצמו הזיו בטל במציאו' וכידוע וכאשר יאיר השמש

בזיוו ואורו הגם שאין הזיו ממציאו' מהו' השמש אבל עכ"ז איננו דבר ויש בפ"ע שהרי מגופו של שמש נתפשט הזיו והכל א' וזהו דלבושי' מני' ובי' כלומר הגם שהזיו מנתק השמש לבושו של שמש הוא אינו כלבוש ממש הנפרד מן הגוף אלא לבושי' מני' ובי' מעצמו' השמש הוא שנתפשט בכחי' לבוש כו' וזהו עוטה אור שמעטה האור בכחי' לבוש ועכ"ז ממהותו נתפשט הלבוש של האור כו' וד"ל והיינו מ"ש ותורה אור שרצונו וחכמתו ואותיו' מחשבתו ודיבורו ית' שבתורה' אינם דומים לרצונו וחכמתו ואותיו' ומחשבתו ודיבורו בשביל הבריאה כו' להיות כי הי' מאמרות והרצון והחכמ' שלהם הוא בחי' לבוש מסתיר את העצמו' כו' אבל לבושי' דאורייתא באותיו' התורה הוא כהדין קמצא דלבושי' מני' ובי' וכמ"ש עוטה אור כשלמה שי' הדברות נמשכו מעצמות אור א"ס עד"מ זיו השמש הנ"ל וד"ל ועל כן כל אדם כשילמוד ההלכה הגם שהיא בחי' אותיו' מחשבה ושכל אינם מסתירם כלל עצמו' אור א"ס שבהם כנ"ל וזהו והיו הדברים האלה דוקא די' הדבורת אשר אנכי מי שאנכי הוא בעל הרצון מצוך היום לשון התחברו' שע"י ההלכו' הוא דבוק ומחובר ממש בעצמו' אור א"ס ב"ה מה שלא היה ביכולתו ע"י העלא' מ"נ דואהבת כו' ולכך סמכם זה לזה וד"ל וזהו הליכו' עולם לו פי' זהו הטעם שנקרא הלכה לפי שבה הולך העולם ומתחבר בעצמות אור א"ס הנק' לו לשון נסתר דלית מחשבה תפיסא בי' כו' מפני שהיא מעטה אורו וזיוו דלבושי' מני' ובי' כנ"ל וד"ל.

ובכל זה יובן פי' יהא שמי' רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא כו'. פי' שמו הגדול היינו מה שארז"ל קודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד ששמו הי' ג"כ לבדו כמו שהוא לבדו למעלה מהשתלשלו' אבי"ע ואין שינוי כלל לאחר שנברא העולם מקודם שנברא העולם דגם עתה הוא ושמו בלבד כי אני הוי' לא שניתי כתיב וביאור דבר זה ידוע שהוא בחי' כתר עליון שהו שמו של אור א"ס ב"ה ונק' שמו הגדול ע"ש שהוא בחי' א"ס ואמנם מתצמצם הוא להיות ראש ומקור לתחתונים כידוע על כן אומר' יהא שמי' רבא מברך בתוספת ברכה וגילוי כי ידוע ההפרש בין הודאה לברכה שההודאה היא רק מרחוק מלמטה למעלה כמו נודה לך כו' עד"מ האדם המשבח ומודה לחבירו שהשבח וההודא' נשאר בו כו' אבל אם מברכ' בברכה היינו שיתרבה שפעו כו' כמ"כ למעלה ההודאה אינה נמשכת לבא לידי גילוי אבל הברכה שמברכי' לה' באמרינו יתברך וכדומה הנה הכוונה שיהי' נמשך השפע מלמעלה למטה מטה בחי' גילוי אחר גילוי כו' וד"ל וזהו יהא שמי' רבא מתגלה מן העלם בתוספת גילוי בעלם עלמי עלמיא פי' ג' מיני העלמו' אלו ידוע שהן מחשב' דיבור ומעשה שהן העלם בתוך העלם כי המחשבה נעלמת כדיבור והדיבור נעלם במעשה כו' ושמו הגדול הנ"ל מתעלם בג' העלמות אלו בין באצ"י בין בבי"ע וכשמתברך היינו שמתגלה מן העלם והוא ענין יחודא עילא' שהוא ענין גילוי אלקות בעולמות שכל נברא נק' עולם ע"ש העלמו' שמעלים ומסתיר אלקות בצמצום התהוות מאין וכו' וד"ל.

והנה יושבי אהל העוסקים בתורה ויש להם פנאי להאריך בתפלה ממשיכי כתר עליון בתוספת ברכה בעולמו עליוני כנ"ל ע"י האהבה בתפלה כנ"ל ע"פ ואהבת כו' וע"כ לימוד ההלכות כנ"ל אבל הטרודי במר"מ ואין להם פנאי לעסוק התורה והתפלה יש להם ג"כ כמה שיעוררו בחי' כתר עליון בעל הרצון הנ"ל והוא ע"י מצות מעשיות צדקה וגמ"ח וכדומה. כי הנה רמ"ח פקודי' רמ"ח איברי' דמלכא ידוע הענין דהיינו עד"מ איברי האדם מקבלי' כולם חיותם מן המוח כל אחד כפי מזגו נשלח לו שפע כו' כן רמ"ח פקודי' הן בחי' רמ"ח איברי' דמלכא עילא' שבכל מצוה מיוחד לה השפע עליונה מבחי' ראש ומוחי' עליוני' בחסד דרועא ימינא כו' והנה מצות צריכו' כוונה הוא הרצון שירצה לעשות במצוה זו רצון ה' ולא שיעשנה בלתי רצון רק כמתעסק וכו' וע"י רצון זה מעורר למעלה בחי' חפץ ורצון ה' במצוותיו שהן נמשכי' מפנימי' רצונו וחכמתו כידוע וזהו אשר קדשנו במצוותיו כו' כלומר היינו הכוונה שיכון לרצון העליון במצוה זו באמרו שקדשנו במצוותיו פי' ברצונו הפנימי' שנמשך למצוותיו רמ"ח איברי' כו' והיינו קדשנו לשון הבדלה להיות כי כתר עליון הוא מובדל בערך מכל ההשתלשלות אך ע"י צמצום הוא יורד מבעל הרצון כנ"ל וזהו ברוך אתה ה' פי' ברוך שירד ויתברך ברצון כנ"ל וד"ל ונמצא ע"י מצות מעשיות ג"כ מעוררים בחי' בעל הרצון הנ"ל וכמ"ש למעלה בענין והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום וכו' וד"ל.

וזהו אנכי ולא יהי' לך בדיבור א' נאמרו. אנכי ולא יהי' לך דוקא ולא שאר הדברות. ומתחלה יש להבין ענין בדיבור אחד מהו, הנה יש להבין בפ' והיה אם שמוע דכתיב בה לאהבה ה' בכל לבבכם ובכל נפשכם כו' ואח"כ כתיב השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלקי' אחרים כו', וכי יתכן שאחר שיהי' לאדם מסיג בכל לב ונפש יהי' קרוב לעבוד ע"ז עד שמוהירו פן יפתה כו' הלא רחוק הוא מאד מן הרע אפי' מאיסור קל כו', אך הענין הוא דארז"ל אין רע יורד מלמעלה כי לא יגורך רע כתיב כו' וביאור הדבר הוא עד"מ כשהשמש מאיר הוא זיו התפשטותו כנ"ל וכשהי' מתצמצם זיו הזה בעצמותו מאור השמש הי' חושך ע"פ כל הארץ הנה לא שהשמש החשיך את הארץ שהרי לא עשה דבר מה רק שסילק זיו וצמצמו בעצמותו והחושך ממילא נעשה בהעדר האור והעדר זה אינו העדר אמיתי הרי בכחו להתפשט עוד ולהאיר רק שנסתלק הזיו ונעלם בעצמות המאור כו' ועכ"ז מחמת הסתלקו' זו בעצמו' ממילא נעשה חושך למטה כו' כמ"כ ממש יובן למשכיל למעלה בהיות כי קמי ממש כחשיכה כאורה היינו כתר עליון הנק' מאור והחכמה שנמשכה ממנו נק' אור כידוע וכן שארי המדות נמשכי' מבחי' זיו ואור הכתר לבד ולא מעצמותו והנה כשבחי' חסדי' שבכתר מתפשטי' אזי מאיר הוא לחכמה ושארי מדות וכו' וכשבחי' גבורי' שבו מתגברי' היינו בחי' הסתלקו' בחי' אור וזיו הכתר שנכלל ונתעלם בעצמות הכתר וממילא לא יש מציאו' לאור החכמה ונק' חושך כו' והסתלקו' זו אינו צמצום אמיתי רק

ההתכללות בעצמות לבד והצמצום למקבלי ממילא נעשה ולא שיהי המשכת דין וצמצום כו' וזהו אנכי ולא יהי לך בדיבור אחד פי' החויג שבו אינם מחולקי' אלא בדיבור אחד הם שכאשר יסתלק בעצמו ממילא נעשה חושך כו' ודל'. ועד"ז יובן הענין הנ"ל שכאשר הרע יורד בעולם לא שנמשך מלמעלה בדרך המשכה כי לא יגורר רע כתיב אך ממילא נעשה ע"י ההסתלקו' בעצמו וכו' ובוה יובן ג"כ בפ' הנ"ל שכאשר לא יעבוד במס"נ אמיתי בכל לב ונפש בנקודת תוכיו' הלב כו' מיד השמרו לכם פן יפתה כו' כי באמת ע"ז אין בה ממש כי אינה ענין יש ודבר מה שיתכן לעלות במחשבה שיהי' לאלקי' ח"ו אך סיבת פיתוי הלב אליה לא מצד עצמ' כ"א מחמת שלא עבד במס"נ אמיתי ממילא נעשה החושך יהי' איך שיהי' אפי' בדבר שאין בו ממש כלל כו' וכמשל הנ"ל בזיו השמש כו' וזהו לאהבה ה' בכל לבבכם השמרו לכם כו' וסרתם ועבדתם פי' מיד שסרתם מנקוד' הלב ועבדתם כ"י בהסתלקו' העצמו' ממילא נעשה החושך וכו' מפני שאנכי ולא יהי' לך בדיבור א' נאמרו ולא שאר הדברות, להיות כי בכתר עליון דוקא כאמרם אין רע יורד מלמעלה מלמעלה דוקא לפי שבו אין צמצום אמיתי בדין וחושך ממש רק ע"י סילוק האור כנ"ל משא"כ בחו"ב ושאר מדות ימשך גם הדין והצמצום מהם בדרך שפע והמשכה כו' ודל'.

וזהו ראה אנכי נותן לפניכם היום את הברכה כו'. ענין הברכה והקללה שבאנכי מי שאנכי כו' היינו ענין אנכי ולא יהי' שבדיבור א' נאמרו כנ"ל ודל' ואמר שאנכי הוא בעל הרצון נותן לפניכם את הברכה פי' שתוכלו לעורר בעל הרצון תמיד ולא יהי' בו הסתלקו' כו' ע"י שתשמעו אל מצות ה' דוקא להיות כי בתורה ומצו' נאמר עוטה אור כשלמה כהדין קמצא דלבושי' מני' ובי' ואין הזיו מחשיך עצמותו כו' וכנ"ל כי רצונו וחכמתו שבתורה ומצות מובדל בערך מרצונו וחכמתו שבהשתלשלו' העולמו' כנ"ל, ועל כן תהי' הברכה על ידם באנכי מי שאנכי הוא בעל הרצון כו' והקללה היינו ע"ד הנ"ל ע"פ השמרו לכם פן יפתה כו' שבהסתלק האור ממילא יהי' החושך ומשם יומשך הקללה למטה הגם שאין רע יורד מלמעלה כו' מלמעלה הוא שאינו יורד אבל מלמטה מאנכי הוא יורד אבל שרש סיבת ירידתו מלמטה הוא מחמת בחי' ההסתלקו' שבאנכי וכנ"ל ע"פ וסרתם ועבדתם כו' ודל'. וזהו האומר אין לי אלא תורה להמשיך מבעל הרצון בלתי התעוררו' מלמטה בעבודה שבלב בנקוד' הלב כו' אפי' תורה אין לו כו' כי צריך לתקן שלא יחשך האור עולם בבחי' הסתלקו' וזהו ע"י עבודה שבנקוד' הלב בכל לבבכם ובכל נפשיכם כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' ובתורה לבד לא יתקן זה כו' ודל'.

שרש ענין שמו הגדול מבורך כו'. מבואר בשליה דשמו בגי' רצון והי' הוא ושמנו בלבד היינו הכתר שלפני אצי' הנאצלי' כמ"ש בפרד"ס ועפ"י קצת האריז"ל הוא הא"ק שנק' שמו של אור א"ס כו' וענין מבורך לעלם היינו ת"ת דא"ק כתר לא"א כו' והיינו ברכה שיהי' כתר לתחתוני' מת"ת דעליון כתר לתחתון כו' וד"ל.

ולעלם עלמי עלמייא היינו חב"ד חג"ת נה"י שנאצי' שהן בחי' מחשבה דו"מ בני"ע כידוע ושמי' רבא מתברך מת"ת דעליון להיות כתר לתחתון באבי"ע וד"ל.

להבין* שרש הדברים הנ"ל. הנה שרש ענין אורו' וכלים ידוע דמאי וא"ח ע"י הכאה זה בזה נתהווה הכלי כו' ואמנם יהי' איך שיהי' מ"ן האורו' נמצאים הכלים כי התעבות האור וגסותו מוציא מציאת הכלי כנראה בחוש שמן השכל יתהוו' אותיו' השכל ממילא ומאליו שכאשר ישכיל האדם איזה שכל וסברא יתהוו' מיד אותיו' מחשבה לשכל זה שאינם כלל ממהות השכל כו' אלא מוכרח לומר שמגסות השכל הנק' אחורי' דאימא כמ"ש במ"א נתהוו' האותיו' וכהדין קמצא דלבושי' מני' ובי' כו' דהיינו ממהו' השכל עצמו' נתהווה לבוש האותיו' כו' וד"ל וזהו עוטה אור מגשם ומעבה האור של המאור כמשל השמש כו' עד שהוא כשלמה והכל מיני' ובי' כו' והיינו אותיו' התורה שהן שמותיו של אור א"ס ב"ה ועכ"ז הקריאה בהם אינו מסך מבדיל בפני אור א"ס להיותם מתהוו' מני' ובי' וד"ל ודוק אותיו' התורה ולא עשרה מאמרו' בהירת כי מוחי' דאו"א ומוחי' דזו"ג הוא נמשך מחכמ' התורה וע"ז נאמר אשר אנכי מצוך היום בכל יום יהיו כחדשים כי מוחי' חדשים נמשכי' בכל יום בחו"ב וזו"ג כו' וב' מיני' התחדשות יש הא' התחדשות הבנין דזו"ג בכלים מכלים שונים לקבל בהם המוחי' עליוני' כמו שידוע שבכל לילה המל' נעשי' נקוד' חדא ונתמעט כל פרצופה וצריכה בנין מחדש דהיינו לבנותה בכלים שתהי' כלולה מי"ס וי' מי' עד שתהי' כלולה בפרצוף שלם כדי שתוכל לקבל הרבה ואחי"כ נמשכין בה מוחי' בכל כליה לפי אופן התרחבו' כו' ועד"ז בז"א נבנה הוא בבנין כלים מתחלה שהן בחי' נק' עליוני' ו' ימי המעשה מבחי' כלים לבד כידוע ואחי"כ יוכל לקבל הרבה מוחי' מאו"א כו' והנה בחי' הכלים דזו"ג הן המקוריים לבריאו' העולמו' לחדשם מאין ליש בכל יום כמ"ש מחדש בטובו מעשה בראשית וכמ"ש למעלה והמוחי' החדשי' שנמשך לכלים שלהם בכל יום הוא חכמ' התורה

דבאורייתא ברא עלמא וכתרגום אונקלוס וכו' וכמו שהתחדשו' בכל יום בכלים כן ההתחדשות באורו' ומוחי' דאוריית' והיינו נותן התורה כו' ודל' וזהו שהי' מאמרו' להיותם בחי' כלים מכלים שונים מסתירי' הם אור א"ס ב"ה אבל המוחי' שבהם מאותיו' התורה שהן י' הדברות אינם מסתירים כלל כי לבושיהו מני' וביה ודל'.

ושרש ענין אנכי ולא יהי' לך בדיבור אחי'ד נאמרו כו'. הנה תחלה יש להקדים אשר התחלקו' הקוין חחי'ג מימין בגי'ה משמאל כו' הוא למטה מן הכתר אבל בכתר עצמו אין בו בחי' התחלקו' כלל כ"א כלול מחוי'ג בהעלם גדול מאד עד שההבדל ביניהם לא יובן ויושג כלל בהיות שבאמת אין הדין והצמצום בגבור' שבו ענין בפ"ע כמו שבקוין הגבורו' דבר בפ"ע אלא הוא מני' ובי' מן החסדי' והכל א' כו' וביאור זה יובן ממשל השמש המבואר למעלה דהיינו שאין הצמצום נתהוו' מצד עצמו כ"א רק מצד סילוק האור וכן בכתר עליון לית שמאלא בהאי עתיקא ותרין עיינין אתהדרו לחד כמ"ש הנה עין ה' כו' ועיניך תרין בז"א קא מיירי כמ"ש באדיר כו' דהיינו שכולו רחמי' וחסדי' וסיבת מציאת הדין ממנו הוא רק כאשר יסתלק הכתר בהתנשאות בעצמותו ממילא יהי' חושך למקבלי' והוא הדין והי' כמשל הרב המשפיע שכל שכאשר יטרד להשכיל בעצמו ממילא יהי' העדר השפע לתלמידי' ולא מצד איזה חסרון כו' אדרבה הרי גובה ונתעלה בעצמות השכלתו רק שעלייתו זאת סיבה גורמת לחושך המקבלי' ולא שיוגרע אור המשפיע בזה כי יכול הוא לחזור ולפנות מטרדתו ולהשפיע בתוספת רב מכמו שהי' ע"י העליי' כו' ודל' ועד"ז יובן למעלה בבחי' גבורות דכתר עליון שאינו צמצום מצד עצמו כ"א מצד סילוק בעצמותו ע"כ לית בי' שמאלא כלל כו' משאי"כ בהתחלקו' הקוין שהגבורו' יש להם מוחי' בפ"ע לדון לחוי'ב כו' ודל' והנה מבואר בע"ח שבהתגלו' הכתר בקוין דחחי'ג ובגי'ה כו' נקבצו כל האורות יחדיו ומתבטלי' ממציות' עד שהחסדי' דימין מתגברי' והגבורו' מכפי תחתם וזה הי' ענין ד' שנכנסו לפרדס לגלות הכתר כו' וכענין בקשת רי"ש כה"ג יהי רצון מלפניך שיכבשו רחמיך כו' לפי שראה הכתר דבראיה כו' ודל' וכאשר מסתלק הכתר יהי' התגברי' לגבורו' שבקו שמאל על החסדי' דימין כו' הטעם לזה מובן עפ"י הנ"ל דבהיות הכתר עליון כולו רחמי' כניל וכאשר יתגלה בקוין דחחי'ג יתגבר החסד ויכופו הדינין להיות כי גם הכתר בעצמו' הוא יתיב כחמרא על דורדיי' שקיט כו' פי' שהשמרי' שהן הדיני' נכפי' ונתבררו עד שהם תכלית הגס ויושבי' מטה והיין שהוא המוחי' ברורי' מכל סייג וניתוסף בהם כח מן השמרים כמ"ש במ"א ע"כ בהתגלותו למטה בקוין יש בכחו לאכפיי' לדיני שבקו השמאל כו' משאי"כ בהסתלק הכתר והי' הלבוש דמיני' ובי' מחשיך מפני ההסתלקו' כניל אזי יהי' תוספת כח לדיני שבקו השמאל להתגבר מצד עצמם כו' ודל' וענין קביצת האורות הוא ענין ביטולם מכל וכל כו' כמ"ש במ"א כו' ודל' והיינו אנכי ולא יהי' לך בדיבור א' נאמרו פי' חוי'ג שבו היינו אנכי ולא יהי' כו'

ולהיותם מיני' ובי' כנ"ל לכך הם דוקא בדיבור א' נאמרו וד"ל וזהו ראה אנכי נותן כו', כי באנכי יש ברכה וקללה היינו חו"ג דאנכי ולא יהי' לך כנ"ל והברכה אשר תשמעון אל מצו' כו' היינו י' הדברות דלבושי' מני' ובי' אז תהי' הברכה בהתגלו' הכתר דאנכי לאכפייא לדינין שבקו השמאל כנ"ל והקללה הוא לא יהי' לך דממילא פן יפתה לבכסם כו' כי בהסתלקות לבד ממילא יחשך כנ"ל והיינו מימנו אש דת למו חו"ג דאנכי בבחי' קוין כנ"ל וד"ל.

בעזרת השם. פרש' שופטים ית' וית'

אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' וכו'. יש לדקדק דאין זו שאלה אחת אלא הרבה שאלות לשבת בבית ה' ולחזות בנועם ה' וכי יצפנו בסוכו כו' ובמדרש אמרו שדוד אמר ע"ז ממך למדתי דכתיב ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה כו' ואחיכ' ולאבה כו' הנה יש להבין הטעם במה שאמר לא יעקב יקרא שמך כ"א ישראל כו' וגם יש להבין ענין הסמיכו' בפסוק ועתה ישראל מה כו' מהו ועתה דוקא כו'. כתיב אני ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים משמע דע"י יציאת מצרים הוא ה' אלקיך כו'. והנה יש להבין איך הוי' הוא אלקיך הלא לבדו הוא כו'. אך הענין הוא דכתיב בדבר ה' שמים נעשו כו' משמע דיבור אחד לבד וכאמרם ז"ל והלא במאמר אחד כו' והרי באמת י' מאמרו' הם אלא הענין הוא עד"מ באדם התחתון יש ד' מדרגות רצון ושכל מחשבה דומ' ודיבור עם המחשבה להיותם בחי' חומר וצורה נחשבי' לא' משאיכ' המעשה נפרדת מן הדיבור וכן המחשבה נפרדת מן השכל אבל אותיו' המחשבה עם אותיו' הדיבור מהות א' הם אלא שבאו מן ההעלם לגילוי כענין חומר וצורה כידוע (ולכך נקרא מחשבה ודיבור לאה ורחל ב' אחיו' כמ"ש במ"א) וזהו א"ז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה אז ראה בבחי' רצון שלמעלה מן השכל (וכתרגום אז מקדמת דנא כו') ויספרה בשכל וחכמה כו' הכינה במחשבה ודיבור וגם חקרה במעשה וכמ"ש אף עשיתיו כו' וזהו ג"כ ענין ומספר רובע ישראל להיות כי בישראל דלעילא יש ד' חלקים הנ"ל הגם שאין לו גוף ואין לו דמות הגוף דברה תורה כלשון בני אדם כי בצלם אלקים עשה את האדם ומבשרי אחזה כו' דגם באדם העליון דאצי' יש ד' מדרגות הללו רצון ושכל כו' דהיינו כתרגום יונתן בראשית בחוכמתא ותרגום אונקלוס בקדמון כו' ושניהם אמת כי גם בחי' חכמה נאצלה מן המאציל ב"ה ע"י הרצון העליון הנק' כתר דהיינו שצריך המאציל לצמצם עצמותו להיות לו בחי' חפץ ורצון בחכמה בשביל שתחי' הבריאה כו' וזהו בקדמין שהוא הרצון הנעלם המקור

למציא' אצי' החכמ' ותרגום יונתן בחוכמתא ג"כ אמת כי הרי ע"י החכמ' שהיא הראשית עיקר ההתחלקו' בדיבור לי' מאמר' כו' כידוע שהדיבור נמשך מן השכל כו' וד"ל וזהו ברוך שאמר והיה העולם בדרך כלל במאמר ודיבור אחד וכמ"ש בדבר ה' כו' והיינו בחכמה הכוללת ה' מאמרות בדיבור א' כו' ואח"כ אומר ועושה בבחי' התחלקו' ה' מאמרות בכל יום מאמר א' יהי אור ביום א' כו' וכידוע ואח"כ עושה בראשית שגם בראשית מאמר הוא להיות שנמשכה החכמה מן הרצון ע"י צמצום הרצון כו' והיינו עושה לשון הווה שבכל יום מחדש מעשה בראשית בכל יום מאמר א' ואותו המאמר נמשך מבראשית ובראשית נמשך מן הרצון בקדמין כו' ולפי שאין ערוך כלל בין השכל והרצון כי השכל נחשב בחי' דומם לגבי הרצון לכך אומר עושה בראשית בבחי' עשי' ופעולה גשמית לפי שהחכמה נחשבת בחי' עשי' לבד לגבי הרצון כידוע וד"ל ונמצא מבואר כאן ד' מדרגו' הנ"ל באז ראה ויספרה כו' ברוך שאמר הוא השכל אומר ועושה דיבור ומעשה כמ"ש כי הוא אמר ויהי כו' עושה בראשית מן הרצון כנ"ל וד"ל.

וז"ה ועתה ישראל כו' משמע דוקא עתה נקרא ישראל ולע"ל לא יקרא ישראל אלא שם אחר כו'. כי הנה פי' ישראל הוא ענין השתררות ש"ר א"ל וביאור הדבר כי אל הוא חסד שנמשך מצד החכמה כי החכמה תחי' כידוע וכמ"ש כי חסד אל כל היום וחסד ה' מעולם כו' שבכל יום נמשך מאמר א' מן החכמה דבראשית כנ"ל וזהו חס"ד א"ל כל היום בשביל התהוות מאין ליש כו' אך באמת גם החכמה נחשבת בחי' דומם ועשי' גשמית לגבי' עצמות א"ס ב"ה וצריך לצמצם רצונו שירצה בחכמה וזו היא הנקוד' שמצמצם עצמו מכל צד עד שיהי' רק נקוד' אחת והיא החכמה דבראשית שהיא ענין נקודא בהיכלא וד"ל והוא ענין ש"ר א"ל הוא בחי' חפץ ורצון המאציל שמשתרר להמצי' מציא' החכמ' הנק' אל בכל יום כי הוא ית' למעלה מן החכמ' וכדאמר חכים ולא בחכמ' ידיע' כו' ולא מכל אינון מדות כלל וד"ל והנה צריך בחי' העלא' מ"ן לעורר את הרצון העליון שירצה בחכמה דבראשית הנ"ל כי הנה רצונו הפשוט הוא פשוט בתכלית הפשיטו' ושיניח עצמותו ולהיו' לו חפץ ורצון בחכמה הוא ירידה גדולה כי לגדולתו אין חקר כתיב דהיינו לגדולת עצמותו ושיצמצם עצמותו לחפץ בעשי' גשמי' דחכמ' הוא ענוה וירידה גדול וא"כ צריך התעוררו' לזה מלמטה שיעוררו ירידה והשפלה זו והיינו ע"י ישראל כמ"ש ועתה ישראל מ"ה ה' אלקיך שואל מעמך פי' מה שרצונו הוא להיות הוי' דחכמה הוא שואל ומבקש זאת ממך שאתה תגרום זאת ההתעוררו' מלמטה כו' אמנם מהיכן יש כח לישראל לעשות התעוררו' זו לזה הוא או' כיא לירא' את ה' כו' פי' ביטול רצון זה ולאכפייא לסט"א בע"כ בכל ד' חושי' ראי' שמיע' ריח' דיבור שיהיו רק לה' לבדו ואין זר אתו דהיינו שיהי' עוצם עינו מראות ברע וגם מלחשוב הרהורי' תאו' ולד' תאו' אלא כל מה שלבו חפץ בהתלהבו' ימשול על הלב ויעכבנו ויצמצמו לבלתי יתפשט וכיוצא בזה בדיבור למנוע

ולצמצם הרחבת פיו ולשונו בדברי הבל כו' ומכ"ש במעשה כו' והנה ביטול רצון מד' חוש' הללו וכיוצא בהם הוא ענין צמצום עצמותו שמניח את עצמותו ומשליכו מנגד לבטל כל רצונותיו מפני רצון ה' כאמרם בטל רצונך מפני רצונו כו' ובזאת יגרום ג"כ למעלה בחי' ביטול והנחת עצמות רצונו הפשוט שבבחי' א"ס ולגדולתו אין חקר להיות לו חפץ ורצון בחכמה הנק' נקוד' כנ"ל והוא יו"ד דשם הוי' וזהו לירא"ה את ה' כו' הן ירא' ה' היא חכמה כידוע והיינו בחי' התגלות חכמ' עילא' מן הרצון וזהו לירא' ה' שיתראה ויתגלה בבחי' נקוד' היו"ד כו' ויראה זו מלמעלה למטה היא והיינו ליראה את הוי' אלקיך כו' וד"ל וההיא דשם הוי' נעשה למעלה ע"י קבלת רצון העליון כמ"ש שום תשים עליך מלך כו' וכמו עדימ' ההיא הגשמית יש בה אורך ורוחב בהתפשטו' כו' כמ"כ ע"י קבלת מלכות שמים יש בחי' התפשטו' לימין ולשמאל למאוס ברע ולבחור בטוב כו' משא"כ בחי' ביטול רצון הנ"ל הוא רק נקודה אחת לבד וכו' וד"ל ואח"כ הוי"ו דשם הוי' נעשה ע"י קול של תורה כמ"ש הקל קול יעקב קל ראשון בלא וי"ו הוא בחי' יו"ד הנ"ל וקול מלא בו"ו היינו לימוד התורה שגורמת למעלה בחי' ההמשכה וההשפעה מן ההיא דשם הוי' בחי' התפשטות מדת מלכותו ית' כמ"ש שום תשים כו' וד"ל וההיא אחרונה הוא ע"י מצו' מעשיו'.

וזהו ועתה ישראל ועתה דוקא. כי הנה כל זמן שהנשמה מלוכשת בחומר גופני יתכן ענין ההשתררו' והוא ביטול רצון הנ"ל לאכפייא לסטיא ולמשול בגוף להפוך כל הרצונות הזרים כנ"ל ולכך נקרא ישראל ש"ר א"ל שבזאת מעוררת למעלה ג"כ בחי' ישראל דלעילא והוא כמ"ש לא יעקב יקרא כו' כ"א ישראל כי שרית עם אלקי' ועם אנשים כו' פי' עדימ' הרצון באדם מושל הוא בכל האיברי' לעשות בהם היפוך רצונם הטבע כמו לפשוט את הרגל באש ולהכוות וכדומה שזהו נגד רצון הגוף וכו' וכמ"כ יש כח הרצון העליון למעלה להפוך כל הרצונות שנמשכו כבר במוחי' ואיברי' עליוני' בבחי' קוין חסד דרועא ימינא וכו' והיינו ישראל לי ראש כו' וד"ל וזהו ועתה עת ה' הן שית אלפי שני דהוי עלמא שצריך העלא' מ"ן מלמטה לעורר את הרצון העליון כדי לברר ברורי נוגה כידוע והוא ע"י מסיג וביטול הרצון הנ"ל ואין זה אלא כשיש דברים זרים המנגדי' לרצון ה' אז יתכן לומר מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' אבל כשיבוער רוח הטומאה לגמרי וראו כל בשר כו' עד שיבאו במערות צורים מפני פחד ה' וכו' אז לא תקרא הנשמה בשם ישראל ע"ש השתררו' הנ"ל מאחר שלא יהי' שום מנגד לרצון ה' ולא יצטרכו כלל לביטול הרצון כו' וזהו ועתה דוקא נקראת ישראל וגם בזה מובן ענין הפסוק אני ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים כו' כי מארץ מצרים בחי' חומר מחשך הגוף ביציאת הרצון ממנו לה' לבדו ע"ז נעשה ה' אלקיך שגורם למעלה ד' אותיות דשם הוי' כנ"ל וזהו אלקיך פי' שם הוי' זה הוא שלך ועל ידך נעשה כנ"ל וכמ"ש במ"א ע"פ את ה' האמרת היום וכו' וד"ל.

וזהו מ"ה ה' אלקיך שואל מעמך פי' הגם שה' הוא האלקי' גם בלעדיך
 כאמרנו אמן האידנא לאו אחד הוא וגם מה שנקרא אלקי ישראל דוקא
 וכאמרו אלקיך ג"כ אינו צריך לבקש זאת כי ממילא כן הוא כאמרם ז"ל גלו
 לאדום שכינה עמהם כו' אך עיקר בקשתו הוא מה שה' אלקיך יהי' זה מעמך
 דוקא וכנ"ל שיגרמו שם הוי' למעלה ע"י ביטול רצון דוקא כו' וזהו שוא"ל
 מעמך יהי' ה' אלקיך וד"ל.

והנה ארז"ל על מקרא זה מה ה' אלקיך שואל כו' אל תקרי מה אלא מאה
 הן מאה ברכות שמברך אדם בכל יום כו'. ביאור הדברים הנה פי'
 הברכה ידוע באמרו ברוך את' ה' הכוונה הוא שיהי' המשכת רצון העליון
 שיהי' התגלות הוי' אלקינו ובלתי הרצון לא יהיה התגלות ה' אלקים וכנ"ל
 שצריך לצמצם רצונו כו' וד"ל וענין אמרו ה' אלקינו דוקא להיות כי הלא
 אכל עשרה שכינתא שריא גם על הרשעים וכמו גנבא אפי' אפום מחתרתא
 רחמנא קרי שיושיע אותו כו' והגם שעובר רצון ה' מתפלל לו כו' אין זה
 כ"א מחמת שאין ה' אלקיו בבחי' קירוב וגילוי גמור כ"א מרחוק ה' נראה לו
 ובאמת ונפרד הוא מאחדות ה' לכך עובר עבירה וקורא לה' כו' וזהו שאמר
 ה' אלקינו שיהיו שלנו בבחי' קירוב וגילוי ויגמור והוא ע"י ביטול כל
 הרצונו' מבלעדי רצון ה' כמ"ש מי לי בשמים וכנ"ל רק לה' לבדו במס"ג
 ורעותא דלבא הנ"ל, ואח"כ יהי' מלך העולם פי' כי הנה כתיב בדבר ה'
 שמים נעשו כו' וידוע שמדת מלכותו ית' מלכות כל עולמים הוא בחי' דיבור
 העליון כו' וכשם שא"א לדיבור מבלתי שיוקדם תחלה במחשבה שיחשוב איך
 לדבר כידוע כמ"כ א"א לדבר ה' שהוא מלך עולם בלתי בחי' המחשבה
 עליונה שלמעלה מן הדיבור כו' וזהו שאמר' רז"ל כשם שא"א בלא רוחות כך
 א"א לעולם בלא ישראל פי' רוחות הן רוח פיו ית' שמהו' ומחיה כל
 הנבראים כמ"ש ברוח פיו כל צבאם וכמו ויפח באפיו כו' כך א"א בלא
 ישראל לפי שישאל עלה במחשבה הקדומה לדיבור ורוח פיו ית' וכידוע
 המדרש ע"פ אהור וקדם צרתני קדם למעשה בראשית כו' נמלך בנשמתן של
 צדיקים וכו' וזהו הטעם שנקרא ישראל כנ"ל וד"ל. וזהו אל תקרי מה אלא
 מאה כו', פי' ע"י ק' פעמי' שאומר בתוך ז' המשכות הרצון נעשו בה' אלקי'
 ואח"כ הוא מלך עולם לדיבור כנ"ל ואמנם סיבת המשכו' הרצון העליון הוא
 ע"י הביטול רצון מלמטה כנ"ל וזהו מ"ה בחי' ביטול הרצון והן מאה ברכות
 הרצון העליון שנעשו ע"י כנ"ל והכל ענין א' וד"ל.

וזהו אחת שאלתי מאת ה' כו' ואמר דוד ממך למדתי דכתיב ועתה ישראל
 כו'. דהנה כתיב אחת היא יונתי תמתי אלא תאומתי כו'. כי מבואר
 למעלה דע"י ביטול הרצון מלמטה נמשך למעלה הרצון כו' נמצא ע"י
 אמצעות ישראל למטה נעש' חצי וע"י המשכ"ה הרצון מלמעלה נעש' החצי
 והיינו תאומתי לשון תאומים כ"כ דברים שמתאחדו' והיו לאחדים כמו ב'
 ולדו' שמתאחדו' בתאומת' כו'.

והטעם שנקרא אחת מפני שהמשכת הרצון מלמעלה למטה להיות שם הוי' נקרא אח"ד לפי שהוא בדרך ירידה והשפעה ומה שע"י העלאת מ"ן בביטול הרצון מלמטה נכלל ועולה למעלה לגרום למעלה המשכו' הרצון נקרא אחת לשון נקבה כי באה לעורר מלמטה למעלה כו' וכמ"ש במ"א וזהו תאומ"ת שבאמצעו' שניהם המשפיע עם המקבל נתהוו' ההמשכה וכו' וד"ל. וזהו שאמר דוד ממך למדתי שלא שאלתי כ"א אחת כמ"ש מ"ה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ביטול הרצון וכנ"ל גם אני שאלה אחת אנכי שואל ממך שבתי בבית הוי' שיומשך בחי' הרצון להיו' נקוד' בהיכל' כנ"ל וממילא יהי' עוד המשכו' רבות לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו' בחי' מקיפי' עליוני' כו' וד"ל.

בעזרת השם. ביאור

והנה כדי להבין בתוספת ביאור ענין אחת שאלתי כו'. הנה יש עוד לדקדק מ"ש מאת ה' ולא את מ"ה ועוד יש להבין עיקר הענין דאיך נכלל דבשאלה זו דשבתי בבית ה' גם שאר השאלות ממילא לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו' כו'. אך הנה כתיב יראו מה' כל הארץ ולא כתיב יראו את ה' כו' בהיותו כי כל את הוא לשון טפל כד"א בגמרא את הטפל לבשרו כו' אבל מ"ה משמעו מרחוק לפי שרם על כל גוים ה' ועומד עליהם מרחוק כי הפרידן מאחדותו ויראתם אותו היא בכחי' נפרד שהם בחי' יש ודבר בפ"ע ואין בהם בחי' ביטול במציאו' וכו' וה' נבדל מהם בריחוק גדול וזהו מה' יראו כל הארץ וכל יושבי תבל המה הע' שרים כו' אבל ישראל עם קרוביו להיותם בכחי' ביטול וכדבר טפל לגבי עצמותו ית' הרי מקרוב ה' עליהם ויראתם אותו בכחי' ביטול גדול ע"כ נאמר להם את ה' אלקיך תיר"א לפי שאין ה' נבדל ומרוחק מהם מאחר שהם טפלים ובטלי' אליו מצד שרש נשמתם האלקי וד"ל. והנה מבואר למעלה שע"י בחי' ביטול הרצון מלמטה מעורר למעלה שם הוי' יו"ד צמצום הנקוד' כו' והיא עושה בראשית שהחכמה בחי' עשי' גשמית כו' ביאור זה היינו עדי"מ כח הפעולה גשמי' שהיא כח נמשך מן הנפש ממדרגות התחתונ' שבה כי עצמות הנפש וכוחותי' שכל ומדות הם גבוהי' הרבה מכח הפעולה כו' כמ"כ ערך התהו' החכמה מבחי' יחידה של אור המאציל א"ס ב"ה שהוא בכחי' עשי' ופעולה כמ"ש עושה בראשית לגבי עצמו' אור המאציל וכו' וד"ל והנה ביטול הרצון מעורר היו"ד וביטול המחשבה מעורר הה"א כי הא" עילא' הוא מחשב' הנק' מאמר סתום וה"א אחרונה נק' מאמר פתוח להיות כי המחשבה הרי היא נעלמת מאד ונק' עלמא דאתכסיא והדיבור הוא כמו הפתוח שבמ"ם שהרי יכולי' המקבלי' לקבל השכל מן הדיבור משא"כ אותיו' המחשבה הגם שהוא ג"כ מאמר אבל הוא סתום מכל צד כמ"ם סתומ' מפני שנעלמת בעצמות השכל

וכו' וזהו שהמחשבה נקרא ים והדיבור יבשה כאמרם כל מה שיש ביבשה יש כנגדו בים והו' עלמין דאתכסין ועלמין דאתגליין דידוע ומבואר שהמלאכי' הן מעלמין דאתגליין בבחי' דיבור העליון ולכך יכלו פחות הערך לראות מלאכי' כמו הגר ובלעם וכדומה לפי שהן מבחי' חיצוניו' הכלים די"ס דבי"ע וזהו שנא' עושה מלאכיו רוחות היינו רוח ממש שנמשך מרוח פיו ית' שבחי' הבל דיבור העליון וכללות המהות של המלאכי' אינו אלא הרכבה מב' דברים אלו אש ורוח כמבואר בזוהר ל"ח משא"כ הנשמו' הן מעלמא דאתכסיא שבמחשבה עליונה מאמר סתום הנ"ל להיות כי המה שכליים והשגות אלקיים שנמשכו מן החכמה שבמחשבה ולא בבחי' הבל ורוח כלל כו' (וכמ"ש בע"ח שהו' מזיוג גופני והמלאכי' מזיווג נשיקין דהכל הפה כו' וכמ"ש במ"א) וג"ע העליון שהנשמו' נהנין שם מזיו' כו' הוא פנימי' עולם המחשבה ויש עוד גבוה על גבוה כמבואר ל"ח אך דרך כלל זהו ההפרש בין הנשמות ומלאכי' שזה מדיבור וזה ממחשבה וע"כ אמרו ישראל דוקא עלה במחשבה וכמ"ש במ"א וד"ל ובהיות הביטול במחשבת השגת הנשמו' האלקי' להיות בבחי' מה שבחכמה מה פשפשת כו' אזי מעורר למעלה היא עילאה הוא מחשבה דחכמה כו' וענין הביטול אצל יושבי אהל העוסקי' בתורה זאת ענין ביטולם שלא יעשו יש ודבר נפרד ממחשבתם בתורה והיינו כמה שאמרו מחשבה מועלת אפילו לדברי תורה ופרשי' כשעושה מסקנא כו' לפי שהוא מפריד בזאת המסקנא את המחשבה מן אחדות ה' במה שהוא סר מן האמונה והבטחון דהוא ית' יהיב חכמת' לחכימין ואתו המדע וכו' והוא עושה מעצמו יש ודבר וכו' וכיוצא בזה גם בנסתרות שבתורה וכו' אלא צריך לבטל מחשבתו להפשיטה מבחי' יש ודבר מה מצד עצמ' כ"א לה' החכמה וממנו תצא תורה וכו' ובזאת מעורר למעלה המשכת הה"א עילא' באורך ורוחב שהוא שפע השגת חכמה ביו"ד הנק' נה"ר שיוצא מעדן כידוע וד"ל ואצל בעלי עסקי' במו"מ זאת ענין ביטולם במחשבה שיבטלו בלבם כח חכמתם והשכלתם במו"מ בתחבולות כו' כי לא יועילו ויצליחו כלל כ"א שיעסוק בדרך עבודה ביגיע כפיו לבד ולה' ההצלחה וכו' וזהו שנא' על יגיע כפיו אשריך וטוב לך בעוה"ז ובעוה"ב כי בבחי' ביטולו להשליך על יהבו כו' מעורר למעלה ברכות רב טוב מנהר שיוצא כנ"ל וד"ל.

והנה הוי"ו דשם הוי"ו הוא בצורת יו"ד למעלה ונמשך ומתקצר למטה בקו המשכה כו' היו"ד שבו היינו התורה דאוריית' מחכמ' נפק' והיו"ו הנמשך ממנו היינו המשכו' רמ"ח פקודי' שבתורה ע"י קול קורא בתורה לומר כך וכך חכמתו ורצונו וכו'.

וביאור הענין הנה רמ"ח פקודי' רמ"ח איברי' דמלכא דהיינו ע"י רמ"ח מ"ע מעוררי' למעלה שיהי' בבחי' ציור אדם עמ"ש על הכסא דמות כמראה אדם כו' חסד דרועא ימינא כו' אבל מצד עצמו אור א"ס ב"ה לאו דאית לי' צדק ידיע כו' ולאו מכל אינון מדות כלל אלא לאחזאה כו' כמ"ש

ביאור דבר זה במ"א ולהיות כי הוא ית' למעלה מן החכמ' ומן המדות ולא יתכן לקרות רחום וחנון וכו' ומה שנקרא רחום וחנון כו' הוא ע"י קריאה והמשכה ע"י צמצומי' רבים שהן י"ג תיקוני דינא שנמשכו מהם י"ג מדו' הרחמי' זהו מה שאמר ויעבור ה' על פניו ויקרא פי' שקרא והמשיך את ההמדות כאדם הקורא את הרחוק שיבא בקרוב כו' כן ע"י שם הוי' נמשכו ובאו המדות להקרות רחום וחנון כו' אבל מצד עצמותו ית' הוא פשוט בתכלית כו' וד"ל והמצות הן מעוררי' ג"כ שיהי' בי"ס אורו' וכלים בציור אדם כו' והטעם הוא לפי שכל מצוה הניתנה לנו בפועל גשמי' הנה היא באמת למעלה מצות ה' שהוא ית' עושה אותה ומקיימה כמ"ש מצות ה' ברא כו' וכן מ"ש מצוותי' וכענין אשר קדשנו במצוותיו כו' שהן בחי' ארחו' הוי' כידוע וכמאמר חז"ל שהקדב"ה מניח תפילין ומתעטף בציצית ועושה צדקה כו' וכמו שידוע בענין תפילין מקיפי' דמארי' עלמא שהן על המוחי' כו' וכן צדקה למעלה היינו להחיות רוח שפלים במל' דאצי' הנק' דל כמ"ש אשרי משכיל אל דל כו' וע"י מצות הוי' נמשכו ברמ"ח איברי' דמלכא בחי' אורו' וכלים להיות נקרא חכים במוחי' שבראש ע"י תפילין וחסד בדוועא ימינא ע"י צדקה וכדומה לזה בכל המצות וכמ"ש במ"א בארוכה והיינו ועשיתם אותם כאילו עשאוני כו' וד"ל וזהו הוי"ו דשם הוי' שהן רמ"ח המשכות רצון העליון ברמ"ח איברי' דמלכא להיות בבחי' אורות וכלים ושרש הוי"ו הוא הוי"ד שבתורה כו' וה"א אחרונה הוא ענין שום תשים עליך מלך בכל מצוה מעשיו' בקבלת מלכות שמים כו' כי מצות צריכו' כונו' היינו לכווין ההמשכה שעל ידה למעלה כנ"ל שהן מצות הוי' והוא באמרו הברכה אשר קדשנו במצוותיו כו' אבל יעשה פעולת המצוה ממש הוא קבלת מ"ש ממש כענין מצות טלית בפ"מ הוא פרישו דמלכא כו' וד"ל. וזהו מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה את ה' כו' שהוא ביטול רצון כו' שהוא הוי"ד וממילא יהי' שאר האותיו' שבהוי' והוא הה"א והוי"ו והה"א דהיינו מ"ש אחי"כ לאהבה את כו' ע"י התבוננו' כו' ולעבדו היינו ברמ"ח פקודי' שהוא הוי"ו כנ"ל והטעם שנק' עבודה כי באמת יפלא איך יתכן לשון עבודה לפני ה' הרי עבודה ענין שירות הוא כעבד המשמש לרבו שעושה ומתקן דבר בשבילו כו' וידוע דהוא ית' שלימותא דכולא ואינו צריך לעבד שיתקנו לו עד שיתכן לומר שמשרתו ועובדו כו', אך הענין יובן עפ"י הנ"ל ברמ"ח פקודי' בהיות שמצד עצמו' אור א"ס הוא למעלה מן החכמה והמדות רק כדי לאחזא' כו' צריך שיומשך ממנו החכמ' ומדות בבחי' אורו' וכלים כו' והוא ע"י מצות מעשיו' למטה כנ"ל זהו ענין השירות והתיקון למה שגורמי' למעלה הקריא' והמשכה שיהי' נקרא רחום וחנון כו' וכמ"ש כאילו עשאוני כו' וזהו עבד הוי' וד"ל ומה שאמר ולשמור מצותיו כו' הוא בחי' ה"א אחרונה דשם הוי' שהוא קבלת מ"ש בפ"מ כנ"ל וד"ל.

ואחר כל זה יובן פי' אחת שאלתי מאת הוי' מאת דוקא להיות כי כל את הוא לשון טפל כנ"ל וידוע דאחת היא יונתי תמתי תאומתי כמבואר

למעלה שהוא מה שנעשה שם הוי' למעלה ע"י ביטול ורצון למטה כו' אמנם לא תהי' בכחי' ריחוק ונפרד אחת זו אלא תאומתי יחדיו יהיו תמים אחד ואחת כו' להיות כי חלק הוי' עמו וכנ"ל וזהו אחת אשר שאלתי יהי' דוקא מאת הוי' ולא מה' כמ"ש בגוים מ"ה יראו כנ"ל וד"ל. וענין השאלה האחת היינו רק שבתי בבית ה' כל ימי חי' וממילא יהי' שאר השאלו' לחזו' בנועם ה' וכו'.

ביאור הדברים, הנה תחלה יש להקדים הטעם למה אומר' מזמור זה בחדש אלול דוקא, להיות כי אותיות אלול אני לדודי ודודי לי פי' אני לדודי שמעוררי' מלמטה המשכו' י"ג מדה"ר למעלה שיקרא רחום וחנון כו' ע"י שמשפילי' כנ"י עצמם ומעוררי' רחמנו' גדולה עליהם וכמ"ש ברחמי' גדולי' אקבצך וכו' וזהו לדודי לי אחיכ בהמשכו' י"ג מדה"ר כו' ועי"ז נמשכו האורות בכלים להיות חסד דרועא ימינא כו' וד"ל וזהו אחת שאלתי שבתי בבית ה' דוקא כמ"ש מכוון לשבתך פעלת ה' פי' שיהי' בחי' כלי לאור עליון כי טוב האור שיגנו בכלי חסד דרועא ימינא כנ"ל היינו ע"י המשכו' י"ג מדה"ר להקרו' רחו' כו' ובמה מעוררים זה למטה הוא מה שארז"ל שיהי' מעשיו מרובים מחכמתו פי' מה שיתפעל באוי"ר בתפלה נק' אור וכשהמעשה הטוב המסתעף ממנו הוא מעט רק לפי ערך ההתפעלות הנה תפול אור ההתלהבות ולא תתקיים כלל אמנם אם יגנו את האור בריבוי כלים מכלים שונים דהיינו במעשה מרובה בתורה ומצות כל היום הרבה יותר מכפי ערך ההתפעלות בתפלה אזי מעורר למעלה ריבוי הכלים על האור והוא טוב בשביל שיתקיים קיום נצחי כו' ועוד זאת יתרון המעלה שמצד ריבוי הכלים על האורות הנה גם כל הטוב הגנוז ביותר בבחי' מקיפי' עליונים יבואו גם הם ממילא לשכון בכלים וזהו שסיים ולחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו כו' פי' נועם ה' היינו אהבה בתענוגים שלמעלה מן השכל שלא יכול כלי המוח למיסכל וכו' וגם הוא יבא וישכון בנפש האלקי כאשר תהי' המעשה מרובה מחכמתו כנ"ל לפי שיש מכוון לשבתו ית' מעלה בחי' היכלו' עליונים שבהם ישכנו כל המקיפי' וזהו לבקר ביהיכלו' פי' ב' מיני מקיפי' הא' המסבב מכל צד לבד אבל לא למעלה מראשו אבל ההיכל מסבב גם למעלה מראשו כו' והוא מקיף היותר עליון ממקיפי' דחכמ' כו' ועוד יומשך בחי' מקיפי' יותר נעלי' מן ההיכלות והוא שיצרפנו בסוכו כו' בסכך הסוכה שורי' מקיפי' יותר נעלים והן בחי' ענני כבוד כמ"ש במ"א וד"ל וכל אלה המקיפי' יורדי' רק בשביל שיש כלי לאור אבל אם הי' אור לבד כמעט כלים יסתלקו כל המקיפי' וכו' וזהו אחי' שאלתי שבתי בבית ה' ואז ממילא יבאו כל המדרגו' היותר נעלי' שהן לחזות בנועם ה' כו' וד"ל ועי"ז אחר יתפרש שבתי בבית ה' בכל ימי חיי אין הכוונה על העלאו' מ"ז מלמטה שנק' ימי' חיי' שיהיו גנוזים בכלים הרבה כנ"ל אלא כל ימי חיי' קאי על ימי' עליוני' שיורדי' מלמעלה למטה בבחי' מקיפי' כמ"ש כי כל ימינו כו' וזהו שבתי בבית ה' כל ימי חיי' היינו י"ג מדה"ר רחום וחנון וכו' הנק' ימי חיי' שיהיו בבית ובכלי כנ"ל בכל

חדש אלול ע"ש בקשות רחמי' מלמטה כנ"ל ואז ממילא יחזו בנועם ה' ולבקר בהיכלו בר"ה ויו"כ שידוע כי שמאלו תחת לראשי בר"ה והיינו נועם ה' כו' וביו"כ ימינו תחבקיני וזהו לבקר בהיכלו כו' ובסוכות מקיפי' היותר נעלי' והיינו בסוכות יצפיננו וכו' וכמ"ש במ"א באריכו' וד"ל. ועם כל זה יובן מדרש הנ"ל שאמר דוד ממך למדת וכו', בהיות כי לירא' את ה' כו' שהוא ביטול הרצון הוא כלל ושאר המדרגות אהבה ועבודה ושמירה שהן פרט יוצא מן הכלל ואין כל חדש בפרט כו' כמ"כ אחת שאלתי מאת ה' כו' הוא המעשה המרובה כו' וממילא יהי' בה כל העליונים הימנה כי נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן וזהו שאמר ממך למדת שבקשת ממני היותר עליון כו' ואני אבקש ממך היותר התחתון כו' דוד הוא בחי' מל' שהוא מלמטה למעלה והיינו ממך למדתי וד"ל.

להבין שרש הדברים הנ"ל. הנה הטעם שבקשת שבתי בבית ה' כו' נכלל גם שארי שאלות לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו כו'. לפי שבחי' כלים הוא בחי' נה"י כידוע הוא היפך טבע האור דחביד וחגיגת להיות עדימ' האש על הפתילה מטבע האש להסתלק למעלה לגבי האש היסודי ואין לו מצד הטבע להתמשך למטה כלל אדרבה ההסתלקות וההתנשאו' בעצמותו כו' ומטבע הפתילה למשוך האור למטה תאחו בו היטב ולידלק כו' וכמ"כ בכל משפיע ומקבל בהפכי' הללו נמצאו בהם ועדין יובן למעלה שנמשך לאש כמ"ש כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא הבו"ג לרמז על אור המאציל שטבעו בחי' הגבורו' שהוא ההסתלקו' וההתנשאות בעצמות מעלה מעלה בהיפוך הירידה וכו' וזהו המתנשא ל' הווה שמתנשא המאציל בעצמותו עד אין קץ למעלה מעלה כי אין סוף הוא וד"ל אך בהתהוו' הכלים ע"י מטי ולא מטי כידוע אז נתהוו ענין הפכי והוא היריד' וההמשכה בחי' נה"י לירד ולימשך למטה מטה כו' וא"כ כאשר ירד העצמו' בכלים ירד כל עצמותו מקיפי' ופנימי' כו' בהיפוך מענין התנשאו' שמסתלקי' המקיפי' וגם הפנימי' וכו' וזהו שכאשר שבתי בבית דוקא אזי כל המקיפי' ירדו וגם המקיפי' היותר נעלי' לפי שאין פנימי' בלא מקיף וכאשר הפנימי' ירד יורדי' אחריו מלמעלה למטה גם כל היותר נעלים וכו' וד"ל ועדימ' אדם הטרוד בעצמותו גם רצונו וחכמתו מסתלקי' בעצמותו וכאשר יפנה מטרדתו וישיב דעתו לדברי זולתו אז כל עצמותו פנוי לירד ולשכון בשכל ומחשבה ששומע דברי זולתו או דברי עצמו וכו' וד"ל.

והנה חמשה מקיפי' וחמשה פנימי' הוא בעקודי' אבל בנקודי' וברודי' ג' פנימי' וב' מקיפי' דחי' יחידה כמ"ש בכתבי האריז"ל. וכאן הזכיר ה' מקיפי' לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו שנים כי יצפנני בסוכו כו' ובסתר אהלו בצור ירוממני כו' שלשה ופי' הדברים בנועם ה' כל נעימו' ומתיקו'

העונג בהרגשה הוא בבינה כי התגלו' ע"י בבינה כידוע שאין העונג נרגש אלא כשמישיגי' השכל דוקא וכמ"ש במ"א והיינו מקיפי' דאימא ולבקר בהיכלו בהיכלו' דאבא כי יצפנני בסוכו כו' הסכך גבוה מן ההיכל במה שמלא נקבי' דקי' והכוכבי' מאירי' כו' וגם במה שהוא גידולו מן הארץ ואינו מקבל טומאה וכמ"ש במ"א שבסכך יש בו אורו' מקיפי' היותר נעלי' מטעם זה וד"ל בסתר אהלו היינו מקיפי' דאי' שנק' חשך סתר'ו כו' וכמ"ש ויגש משה אל הערפל וכו' ובצור ירוממני היינו בחי' בוצינא דקרדניתא שנק' צור כמ"ש הביטו אל צור חוצבתם וכמ"ש בזוהר וכידוע הענין במ"א שהוא מאמר קו המדה מקור הגבורו' והחסדי' כמ"ש הן הנה צור ויזובו מים כו' וד"ל וכללו' ענין החמשה מקיפי' ידוע שהן מקיפי' דשכל ומדות מחשבה דיבור ומעשה כי בכל"א' מהן יש אור פנימי ואור מקיף השכל ידוע והמדה ג"כ א"א לשפע חסד בלתי שישאר מאותו החסד בבחי' מקיף על המקבל שלא ישיג אותו וכו' ועד"ז במחשבה גילוי המחשבה ועומק המחשבה ודיבור גילוי הדיבור ומה שאין יכול להביא בדיבור ועכ"ז קצת נרמז בדבריו וכו' וכן המעשה וד"ל.

ושרש ענין הי"ג מדה"ר ידוע שב' הוי"ו הנזכר בפסוק ויעבור ה' על פניו ויקרא ה' ה' כו' הענין הוא הוי' הא' שלפני האצ"י שיומשך מן המאציל י"ג מדה"ר והוי' השני' כאשר נמשכו בגילוי האצ"י וכמ"ש במ"א וד"ל ופי' ויעבור ה' ויקרא פשוטו משמעו שה' הוא העובר והוא הקורא והענין הוא שמעוררים מן ההעלם של העצמו' להקרות בגילוי האצ"י רחום וחנון כנ"ל וד"ל ובזוהר מפרש ויקרא על משה שקרא אל רחום כו' בשעה שעבר ה' על פניו וכו' ע"ש ומבואר לי"ח וד"ל.

והנה סדר דברי המזמור הזה לדוד ה' אורי וישעי כו' כך הוא, בהיות כי עיקר הכוונה במזמור זה בכל חדש אלול כדי להמתיק גבורות הקשות והדינים הקשים שמתעוררי' בר"ה ויו"כ בקטרוגי' רבים ושונים וכו', וזהו שאמר עליהם ה' אורי וישעי ממי אירא וכו' בקרוב אלי וכו' גם כי תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח פי' בקרוב אלי מרעי' הן המקטרגי' מגבורו' קשות דנוגה לא אירא מהם כי בוודאי יפלו למטה ואנצח המלחמה כי בזאת אני בוטח בטוח אני כבר בזאת כי בזאת יבא אהרו ולא בכל עת כמ"ש בזוהר וד"ל אך אחת שאלתי כו' לחזות בנועם ולהצפינני בסוכו כו' בבחי' המקיפי' הנ"ל כדי שלא אצטרך כלל למלחמה כי תכלית שנאה שנאתי ואינני חפץ גם להלחם עמהם כי לא אוכל להביט פניהם ומוטב יותר שירום ראשי על אויבי ולהסתירני בסתר אהלו ביום רעה כו' וד"ל ובהיות כי כל דברי דוד הוא בחי' דיבור העליון כידוע שהוא בחי' מל' כו' לכך ע"י האמירה שאומרים מזמור זה כן נעשה למעלה שמבקשת מדת מל' להסתירה בבחי' מקיפי' עליוני' דסוכו' הנ"ל וד"ל.

ביאור לתורה אחת שאלתי כו'

הנה מ"ה וב"ן יש בכל ספי' פרטי' הי"ס שבה ממ"ה והי"ס מב"ן כו'. וידוע דשם מ"ה שרשו ממצחא דא"ק כו' ולא נפל בשבירה אבל שם ב"ן נפל מז' מלכ" כו' וכשנתברר ועולה מבריאי' לאצי' נעשי' י"ס מב"ן ושם מ"ה הוא המברר שיוכלו לעלו' ועי' אמצעו' וחיבור חכמת המברר עם חכמה המתברר נעשי' קומה אחת שלימ' מפרצוף כו'.

וביאור זה הנה בעבוד' ה' הוא הביטול במציאו' הוא בחי' מ"ה שנמשך מלמעלה למטה כו' ומה שמעלה כל רצונו מעניני זרים הוא בחי' ב"ן שנפל ועושה פרצוף שלם באצי' עי' שיעשה קוין למטה בימין ושמאל למאוס ברע ולבחור בטוב כו' וכללו' הג' קוין הוא כתר דב"ן כו' ועי' המ"ה דחכמ' יש ביכולתו להעלות כל הרצונו' כו' ובירור זה דב"ן הוא עד רום המעלות עד ראי' שמיע' ריחא כו' ד' חושני' דהבלי' דאח"פ דאף כי משם נפלו כו' ודיל'.

וזהו ענין כללי לאח"ד ואח"ת, כי אח' ט"ס דז"א תיקנון דברודי' כו' בחי' מ"ה דלית בנין הגוף ב"ן והטעם שנק' ז"א אחד להיות שנמשך ממצחא דעי' כו' בחי' ביטול כו' והב"ן אחת כו' וזהו יונתי תמתי תאומתי שבכל ספי' להתאחד באצי' וכו' לכך נק' אחת כו' וזהו יונתי תמתי תאומתי שבכל ספי' וספי' מתאחדי' מ"ה וב"ן כניל' ודיל' וכן זאת ומת"ק דמ"ת לתרמכ"ש לפי שנבנה בנין שלם בקומה מב"ן שנפל למטה כו' ודיל'. וזהו ועתה ישראל כו'. פי' ישראל שר אל נהירו דחכמת' נק' חסד אל כי יש חסד שלמטה מן החכמה וכו' ושר א"ל זה הוא בחי' מ"ה דחכמ' שמברר ברורי ב"ן והיינו כי שרית עם אלקי' ב"ן דאצי' ואנשי' מט"ט וסנדיל' דבי"ע כו' לברר ולהעלות אותם להיות קומה שלימה בבחי' אצי' והשתררו' זו מלחמה היא ועדיין לא יגמרה המלחמה והבירור הזה עד דמטי רגלי' ברגלין כמ"ש ועמדו רגליו כו' ולכך עתה נקרא ישראל דוקא ולא לאחר שנגמר הבירור לעיל וכו' ודיל' ומה שאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כו' כי יעקב י' עקב היינו בחי' ב"ן ולהיות כי בירור ויכול לב"ן נק' ישראל כי שרית כו' ודיל'. וענין מ"ה ה' אלקיך שואל מעמך כו' אל תיקרי מה אלא מאה ברכו' כו'.

הנה י"ס דב"ן כלול כ"א מי בגי' מאה וצריכי' בירור כניל' משם מ"ה דוקא על כן צריך לברך ק' ברכות בכל יום וטעם הדבר מובן בהיות פי' הברכה ידוע ברוך הוא מ"ה דיסוד אבא ונמשך מ"ה זה לאת"ה בחי' ב"ן להקרות בשם הוי' באצי' בבנין שלם כניל' וזהו פי' ברוך את' הוי' וק' פעמים צריך לומרן כן כדי לברר כל מאה חלקי' י"ס דב"ן כו' וזהו מ"ה דה' אלקיך הוא שואל מעמך פי' מעמך משם ב"ן יבורר עי' מ"ה דה' אלקיך והיינו אל תקרי מה אלא מאה ברכות דשם מ"ה ודיל'. ועתה יובן שרש ענין ברוך

עושה בראשית כו' שע"י סילוק הרצון מלמטה נעשה נקוד' בהיכלא כו' פי' כי מדה במדה כן נעשה למעלה סילוק עצמו' א"ס ולהיו' מאיר רק נקוד' חדא הוא החכמ' מפני שא"א למקבלי' דבי"ע לקבל מעצמו' אור א"ס כ"א ממה שנשאר בבחי' נקודה חדא מעצמותו והוא החכמ' וכו' וההיכל הוא שרש הבי' והנקוד' הוא המ'ה כו' וזהו ששם הוי' נעשה למעלה מביטול הרצון שלמטה היו"ד מביטול הרצון והה"א אורך ורוחב היינו ימין ושמאל למאוס ברע ולבחר בטוב כו' וד"ל.

בעזרת השם יתברך ויתעלה

להבין מאמר רבן גמליאל על ר' חנינא בן דוסא לא שהוא גדול ממני אלא שאני כשר לפני המלך והוא כעבד לפני המלך וכו'. הנה ענין התפלה ידוע שהוא לשנות סדר ההשתלשלות לעשות צירופי אותיו' חדשים מן הראשונים והיינו שיהי' התהוות אותיו' המשכה ושפע חדשה מאין ליש כמו שהחולה בן מות יחיה שצריך שיומשך לנפשו חיות חדש מאין ליש כמו שהיה בראשית הבריאה כו' וענין הבקשה בתפלה ידוע באמרו יהי רצון מלפניך הוי' פי' מלפניך ה' בהיות שכל המשכה ושפע בנבראים הוא נובע ממקור החיים מבחי' י"ס דאצי' שנמשכו בכלים דהיינו באותיו' דשם הוי' דכל ספי' ולהיות שגם השם הוי' הוא כבר בחי' התהוו' דבר מה לגבי אור המאציל עצמו שאינו נתפס עדיין באותיו' וכלים כו' לכך אומרים לפני הוי' קודם שיאיר האור בכלי שאז שיוכל להמשיך בכלים ואותיו' אחרים חדשי' ותהי' השפע בנברא חדשה ממות לחיים וכדומה וד"ל.

וענין יהי רצון מלפניך ה' הכוונה למדרגה יותר נעלה מן האורות אשר מאירים מן המאציל והוא הרצון שהוא הכתר עליון השרש וראש לכל הנאצלי' כמבואר בע"ח שיהי' נמשך ומתצמצם מבעל הרצון הנקרא רעוא דכל רעוין כי גם הרצון יורד בצמצומי' כידוע ואז בחידוש הרצון יתחדש שפע האורות בכלים ג"כ ממילא מאחר שהוא שרשם ומקורם כו' וזהו ענין בקשת ר"י כה"ג יהי רצון מלפניך שיכבשו רחמיך את כעסך וכו' כמ"ש במ"א וד"ל. והנה ר"ח בן דוסא הי' מתפלל על החולים ואו' זה יחי' כו' לפי שהי' בחי' עבד דוקא, בהיות כי לעלות במדרגה גבוה כ"כ מאד נעלה עד שימשיך הרצון עליון בשינוי וחידוש מרצון הראשון וכו' א"א לשום נברא להגיע למדרגה זו בהעלא' מ"ן כ"א בבחי' ביטול גדול מאד כאשר יהי' במדרג' הביטול בתכלית מבלתי הרגשת עצמותו מכל וכל כו' אז יוכל להיות על ידו המשכו' הרצון מבעל הרצון כו' אבל כל שעדיין ישנו במציאות איזה דבר

הגם שמוסר נפשו באמת לא יגיע למדרג' זו לפי שאחד פשוט בחי' עצמו' אור א"ס לא ישכון להוריד את רצונו בשבילו כ"א בשביל מי שאיננו תופס מקום לגמרי כידוע וכל שהביטול במציאו' יותר עמוק יותר יגיע למדרגות עליונות להפוך מצירוף לצירוף במדו' ובחכמה ורצון ולמעלה מעלה וד"ל. וזהו שאמר ר"ג שהוא כעבד לפני המלך בתכלית לכך בידו לשנות סדרי ההשתלשלו' דאבי"ע אבל אני כשר לפני המלך אין בידי לשנות סדר ההשתלשלו' כו' ויש להבין למה לא יהיה בכח השר בכפליים מכח העבד דבודאי אין ערוך כלל בין חשיבו' השר לפני המלך עם חשיבו' העבד אך הענין יובן עדי"מ מלך ב"ו שיש לו עבדים לאלפים ורכבות וגם יש לו שרים רבים הנה אנו רואים שכל עניני המלוכה שלו נחתכין על פי השרים דוקא ולא ע"י העבדים, כי ידוע דכל שר מיוחד להתמנותו פרטית אם לגביית המס או לענוש המורד' וכיוצא וכמה שרים ממוני' על החיילות וכדומה לזה יש שרים רבים ישני' ממשפט' מיוחד' אם בין איש לרעהו בממון אם בנפשות וכללותם נק' ועד המשפט (הנק' סאנאט) שכל עניני המלוכה על כל המדינות נחתכין על פיהם כו' וכל עניני המדינה ישלח המלך אליהם שיחתכו ויפסקו וכן יקום ויחתום גם הוא ולא ישנה מגזר דינם על הרוב וכך הוסדה עיקר המלוכה שיהי' מנהגי המלך במלכותו ע"י השרים ולא ינהוג בעצמו לעולם כו' והעבדים לעולם לא יוכלו לחוות דעתם בשום ענין מלוכה או מנהג מדינה וכדומה ולא ישלח המלך כלל אליהם כי אין מדרגתם כ"א העבוד' והשירות בתכלית האימה וביטול המציאות איש איש על עבודתו אם בחיל הצבא או לשלחן המלך או לרכבו ופרשי' וכו' וכמ"כ מלכותא דרקיע יובן עדי"ז ממש, כי הנה ידוע דתורה שבצ"פ מלכו' קרינן לה דהיינו לשפוט כל עניני העולמות דבריאה יצי' עשי' אם למות או לחיים וכדומה שהרי ידוע ענין הברורי' מרפ"ח ניצוצי שנפלו בבי"ע יש בהם עליו' וירידות שכאשר יכשר המאכל לאכילה הנה יבורר ויעלה לה' אחד בעבודת האדם בתפלה ובתורה ואם לא יכשר לא יתעלה וירד שאולה נפרד מאלקי' חיים הז"ז דין גמור למות או לחיים ועדי"ז בעולמות עליונים יותר והם כל חוקי ודיני התורה בברורי' הרפ"ח ניצוצי' באיסור והיתר במאכל וחי' וצומח דבי"ע וכשר פסול בקרבנו' הוא יותר נעלה בהיות שיופסק הדין שבהמה זו כשרה לקרבן הרי היא עולה להוי' לרי"ח ניהוי"ח וידוע שהן ג' עליו' ממל' דעשי' ליצי' ומיצי' לבריא' ומבריא' לאצי' כו' ואם פסולה תרד מטה ומכ"ש בדיני נשים ועריות שהוא בעניני זיווג' הנשמות וזיווג ערוה שאסורה כו' ומכ"ש דיני יבום שנוגע' בעניני' עמוקים בגלגולי הנשמות וכו' כל זה במשפט יבא בדבר המלך הוא תורה שבצ"פ לאסור ולהתיר לטמא ולטהר כו' וד"ל.

והנה התנאים ואמוראי' להם ניתנה עניני מלבוש דתורה שבצ"פ שיחתכו ויפסקו כמו שירצו וכן יקום ולכך נקראים תנאי' שעוסקי' בבנינו של עולם כו' והם כדוגמת שרי מלוכה למטה שמנהלים ומנהיגי' כל עניני מלוכה כנ"ל שהרי כאשר יחלקו ב"ש ובי"ה בצרת הבת לאחין וכדומ' הנה מחלוקתם

בדבר מלכות הוא אם צרת הבת ערוה כו' וכאשר כת א' יפסקו שאסורה כן יקום ויחתום גם המלך ע"ז להיות חק קבוע או כאשר יחלוק ר"ג עם ר' יהושע בדיני יבום וחליצה או בדיני קרבנות וכדומה ה"ז בדבר מלכות בעליות וירידו' דרפ"ח ניצוצי' וכנ"ל וא"כ משמע שניתן להם אותו הכח לחתוך עניני המלוכה כאשר יחוו דעתם כן יקום וכמ"ש אל השופט אשר כו' וד"ל אבל יש הרבה נשמו' צדיקי' שלא להם נמסרה המלוכה דתורה רק שהן עבדים משמשים כמו רחב"ד וחביריו הגם שידעו כל התורה כולה בודאי אך לא ניתן לו ממדת מלכות עליונ' לאסור ולהתיר מה שירצה בדיני ומשפטי התורה שהרי לא נמצא בש"ס משנה איזה דין בשם רחב"ד לפ"י שהי' בחי' עב"ד ולא שר וההפרש ביניהם הוא הכח ההכנוה בעניני המלוכה שלשרים ניתנה דוקא כנ"ל ולעבד' אין לחוות דעתם כלל גם שידעו לומר איזה סברא לא יפסקו ההלכה כמותו כלל כו' כי עיקר מדרגתו אינו אלא השירות והעבודה לעמוד על משמרתו בתכלית הביטול בממציאו' אם לחיל למלחמה או לעבודה אחרת כנ"ל וזהו שהי' רחב"ד כעבד ור"ג כשר וד"ל.

אמנם יש יתרון מעלה בעבדים מבשרים והוא אשר אנו רואים שהעבדים יותר מקורבים אל המלך מן השרים כו'. והטעם הוא לפי שאין מלך בלא עם כידוע הנה עיקר השתררות המלך ניכרת על גדולי עם דוקא כמו השרים הגדולים כאשר ימלוך ויתנשא עליהם תתנשא מלכותו ביותר מכשיתנשא על שפלי עם וכענין גאה גאה על הגאה הוא מתגאה זהו עיקר גדולת המלך ומכ"ש כשהוא מלך על מלכים וכו' ולהיות כן השרים הגדולים יותר מרחוקי' מן המלך מפני שאימת מלכותו עליהם יותר משאי"כ העבדי' לגודל שפלותם יעמד תמיד לפני המלך כי לא יתפסו מקום כלל שיהי' משתתר עליהם בהתנשאו' מלכותו וכו' ומסיבת ענין זה מסתעפי' כמה עניני' עוד שיש הפרש גדול בין השרים והעבדים כי מלבד מה שהעבד יותר מקורב הנה גם זה אנו רואים שהשר יחשב ביותר ליש ודבר בפ"ע בהשתררו' שלו וכאילו מולך ומתנשא באמת רק בבואו לפני המלך מתבטל אבל אין ביטולו גדול כ"כ כביטול העבד מפני שאין לעבד שום השתררו' כלל שיחשב לאיזה דבר ויש כשנפרד מן המלך ובבואו לפניו ג"כ אינו תופס מקום כלל וכלל מפני שעבד המלך הוא ומשרתו כו' משאי"כ השר בבואו לפניו יש לו מקום מב' טעמי' הא' מצד השתררו' שלו בעם והב' מפני חשיבותו בעיני המלך וכו' ונמצא יש הרבה מעלות בעבד שאין בשר במה שאין העבד תופס מקום כלל וכלל בתכלית ביטול המציאות ובמה שהוא מקורב ועומד תמיד לפניו וכנ"ל וד"ל. ועד"ז יובן למעלה בהיות מבואר למעלה שהתנאי' נקראי' שרי מלוכה כו' אבל אין בהם בחי' ביטול המציאות כ"כ כמו שהעבדי' כרחב"ד וחביריו מתבטלי' לגמרי ממציאותם בתכלית הביטול שאין כמוהו שמסיבת זאת יש בהם כמה מעלות שאין בתנאי' הא' אשר המה עומדי' תמיד לפני ה' בכל עת מצוא והגם שאין לחו' דעתו בסדרי ההשתלשלו' כנ"ל אבל להפוך רצון ה' ביכולתו יותר מביכולת התנאי' להיות כי שרי מלוכה אי"א להם לשנות סדרי

חוקי המלוכה ויחכתו ויפסקו כאשר הוא מסודר כבר ע"ד דוגמא אדם שראוי ליסורי' עפ"י סדר ההשתלשלו' מגילגולי' הנשמו' וכו' או ע"ד שאמרו ביסורי' של אהבה כו' ויפסקו עיני העדה סנהדרי' של מעלה בחי' החכמ' שבמל' כו' שיתייסר ולא יוכלו לשנות כלל אמנם העבדים בעמדם לפני ה' בתכלית הביטול יוכלו לעורר רצון המלך שמתנהג למעלה מן החכמה הסדורה כבר ויצווה לפוטרו מן היסורי' כו' מפני שהעבד בתכלית הביטול יתהפך על ידו רצון המלך יותר מע"י השרים שמקבלים רצונו מבחי' אחורי' דחכמ' להיותם יש ודבר מה וכו' וד"ל.

וְשָׂרֵשִׁי הדברים הלא יש ב"ד של מעלה כמ"ש וה' הוא ובית דינו והן ע' סנהדרי' למטה שע"י הלכות התורה וכו' הרי ידוע שנמשכו מבחי' אחורי' דחכמ' שבמל' דאצי' כי ע"י פנימי' חכמה יפסקו הדין בהנהגו' העולמו' וכמ"ש במ"א ולכך נקראי' שרים כי שר ב' אותיו' מן רא"ש וראש ב' באלף הוא פנימי' חכמה ור"ש הוא סכלות החכמה וכו' אבל שר הוא בחי' חיצוניו' חכמה כמבואר בכתבי האריז"ל אמנם העבד להיותו בתכלית הביטול מגיע לבחי' מ"ה שבחכמה פנימי' החכמ' ע"כ יוכל להפוך הצירופי' הישני' שנמשכו מן החכמה וכו' ועד"מ שכל אדם כשכבר השכילו בהשגה במוח כבר יש בו צרופי' אותיו' ויהי' ממילא אופן צרופי' אותיו' המחשבה והדיבור לפי אופן גילוי' אותיו' השכל אבל כשעדיין השכל אינו בגדר ההשגה והתפיסה רק בנקודת ההשכלה ככרך בעלמא בלתי המצא בה עדיין אותיו' וגילוי' השגה והוא מה שבחכמ' ונק' ג"כ יסוד אבא וכידוע עדיין יש ביכולת לעשות כמה צרופי' שונים כו' אבל מנקודה זו יכולי' להפוך הצרופי' הראשוני' וכו' וד"ל וכמ"כ יובן הטעם למעלה דבחי' מ"ה שבחכמ' יכול להמשיך צרופי' חדשי' במוחי' דזו"נ דאבי"ע ואז יחי' המת וכדומה וזה ה' יותר ביכולת רחבי'ד מביכולת ר"ג מטעם הנ"ל שהי' ר"ג שר נכבד ואינו בבחי' ביטול כ"כ והגם שכל יסודי התורה נכרחי' על פיו כו' להתפלל על החולה גדול כח רחבי'ד יותר לפי שהוא כעבד וד"ל. וזהו שאמר לא שהוא גדול ממני שאינו גדול באמת שהרי עיקר הגדולה ע"פ ר"ג שהוא שר נכבד לגזור גזרות התורה אך עוצם ביטולו שרצון ה' משתנה על ידו ביותר בזאת גדול הוא יותר וד"ל. ונמצא יש מעלה בעבד שאין בשר ויש מעלה בשר שאין בעבד ועיקר הפרש ביניהם שהעבד הוא מלמטה למעלה והשר הוא מלמעלה למטה דהיינו הגם שהשר מנהיג העולם מבחי' חיצוניו' חכמ' כנ"ל עכ"ז בחי' אלקות הוא ממדת מלכותו ית' שירדה בסתר המדרגו' להיות מלך על עם וע"י שרים מתנהגת המלוכה כנ"ל אבל העבד הגם שעולה בביטולו הגדול עד למעלה מעלה בבחי' פנימי' חכמה ורצון כנ"ל עכ"ז נברא הוא בעל גבול ותכלית רק שעולה בעליו' המדרגו' מעלה מעלה כו' וא"כ השר גבוה מן העבד ולא מצד עצמו וד"ל.

ועם כל הנ"ל יובן גודל מעלתו מדרגת משה רבינו ע"ה שהי' בו שני המדרגו' הנ"ל שר ועבד. כי היושר התורה שבכתב ושבע"פ שעל ידו

נמסר דבר המלך ודתו וגם ה' עבד כמ"ש לא כן משה עבדי בכל ביתי נאמן הוא. ונמצא ה' בו שני ההפכי של השר עם העבד שה' בתכלית הביטול בחי' מ"ה שבחכמה כמ"ש ונחנו מ"ה וכו' וגם היושר גדול בבחי' יש ודבר בפ"ע וגם ה' מקורב תמיד ואעפ"כ היושר וכו' אין זה כ"א שה' בחי' עבדות שלו יתירה במדרג' משאר עבד כאמרו לא כן משה עבדי בכל ביתי נאמן כו' פי' נאמן בעבדו' הוא עבד המושל בכל אשר לו לעשות בבית כרצונו (בלתי שאלה מאדונו כלל) כמו אליעזר עבד אברהם שה' זקן ביתו מושל כו' (וכן יוסף אצל פוטיפר וכדומה שהאדון לא ידע משום דבר הנהגה בביתו כ"א מה שהעבד מכין לו וכו') שעבד כזה שר הוא ממש אך שאין גופו של בית קנוי לו אך הממשלה יש לו כאילו הוא שלו וזהו משל להבין מדרגת משה שה' נאמן בית ה' בתורה שבכתב ושבע"פ עפ"י ציוויו וכמ"ש בכל מצוה אל משה לאמר דבר אל ב"י כו' דהיינו בחי' ביטול המציאו' ה' לו כעבד ממש וגם שר ה' למשול וכו' וד"ל.

בעז"ה תורה, כי תהיינה לאיש שתי נשים

כ"י תהיין לאיש שתי נשים אחת אהובה והאחת שנואה כו' והי' הבן הבכור לשנואה כו' הנה ידוע דיש בכאו"א מישראל ב' נשמות וכדכתיב ונשמות אני עשיתי אחת אהובה והיא נה"א והב' שנואה והיא נה"ב דק"נ. והנה ההפרש שביניהם שבנפש האחד כתיב ויפח באפיו נ"ח ומאן דנפח מתוכו נפח כו' שאין דבר מפסיק מן הנפוח לדבר שמנפח בו שהרי הבל הרוח היוצא מן הפה הולך בלתי הפסק עד שבא לגוף הדבר כו' כשמנפח כו' כמו"כ עדי"מ ענין התהוות המציאות של הנה"א מאוא"ס ב"ה הוא דוגמת רוח הבל ואין נפסק כלל ממקורו באא"ס ב"ה וכענין אתה נפחת בי כו' וזהו האלוקי' עשה את האדם ישר כו' האדם הוא נה"א ואלוקיב עשהו בבחי' יושר בלתי ממוצעים בהשתלשלות רבות כחלק ממש הוא כמ"ש ונשמות שדי כו' נר אלוקי' נשמת אדם וכיוצא אבל נה"ב אשר בעפר יסודה מד"י דנוגה דעשי' הנה שרשו במזלות כמו אין לך עשב שאין לו מזל שמכה ומגדלו כן הנפש השכליות יש לו מזל כמארז"ל מזל מחכים כו' והמזל מקבל שפע שלמעלה הימנו הניק' ע"ס והם מקבלים משמרי האופנים והאופנים מבחי' כלים די"ס דעשי' ונמצא שנה"ב נשתלשלה מאלוקי' חיים שבי"ס דעשי' ע"י הרבה ממוצעים וע"י אופנים ומזלות כו' עד שבא ונתלבשה בבשר ודם גופני

(י) בנז"ר 960 רשום על ד"ה זה (שנדפס בלקו"ת פ' כי תצא): מאזמ"ר שאמר בנחאב בחודש אלול תקס"ג.

ד"י המיים והעפר כו' והרי ריבוי ההשתלשלות הפסיקו הרבה והפרידו מיחודו ית' שבי"ס אלוקי' וע"כ הוא בגוף החומר בבחי' נפרד לגמרי להיות כבהמה ממש לעבור רצון הוי' וע"ז נאמר נפש כי תחטא אבל בנה"א לא יתכן החטא כי איננו ניפרד כלל מיחודו ית' אלא היא קדושה ומיוחדת בתכלית היחוד כמ"ש בזוהר וז"ש נעשה אדם בצלמינו כדמותינו בצלמינו הנה"א שבצלם אלוקי' ממש היא בלתי פירוד כלל כנ"ל אבל הנפש השכליות נק' דמות שהיא יש ודבר בפ"ע ניפרד מיחודו ית' כמשל הדמות המצויר בלוח והמראה הנראית בזכוכית משא"כ צלם היצירה עצמה כו' כמ"ש במ"א וד"ל. והנה כתי' ימי שנותינו בהם שבעים שנה כו' פי' שירדה הנשמה האלוקי' כ"כ בירידות המדריגות לישכון בעפר בקליפות נוגה שורש נה"ב והי' לאחדים בכדי שיתרבה הדעת בנפה"ב ע"י ניצוץ אלקי' דהיינו ע"י יגיעה בתפילה ותורה בנה"א ממילא יתהפכו חיצוניות שלהם דהיינו שהי' סו"מ בפועל דהיינו להפכא חשוכא לנהורא ומרירא למיתקא וזהו ימי שנות הנפש בהם בע"ש שנה"ב נילקחה משם והם ע"ש קצובים להיות מלחמת הוי' בין נפשות הללו ובכ"י מתחדשת המלחמה שהרי בכל יום יצרו של אדם מתגבר באופן חדש כו' ובכ"י מתחדש כח חדש בניצוץ אליו להפוך הרע לטוב ולזאת ניתנה לשנות האדם לזה ע' שנה ולזה פחות כס' שנה או כק' שנה הכל הוא לפי מה שיתקן ויבירר בנפשו הבהמיות ואם יביר ויתקן נפשו בימים מועטים בתורה ומע"ט יכלו ימי שנותינו ואינו צריך להיות עוד וימות ויש שצריך להאריך ימים רבים עד שיתקן מה שצריך לתקן וזה אינו תלוי בנפש צדיק או רשע כ"א לפי המצטרך עפ"י סוד גילגולי יסוד הנשמות כו' לפי העת והזמן מבירור רפ"ח ניצוצי' שנפלו אם רב ואם מעט כו' וד"ל ומזה הטעם נק' הניצוצות אלוקי' בשם ישראל ישראל' השתררות וממשלה ע"ש התגברות והניצוח שמנצח הנה"ב להפוך חושך לאור כו' (וזהו כי שרית עם אלקי' פי' ע"ש שורש שרשם בעולם הבריאה (והמה נק' בני אלקי' כתרגומו בני רברביא אנשים גדולים כלומר שע"ס על היותם ממונים על השפע למטה והרי הם הראשונים העומדים לפני המלך לקבל שפעם כמ"ש ויבואו בני האלקי' להתייצב על הוי' כו' לכך נק' בני רברביא אך כבר הם נפרדים מאחדות ה' להיות יש ודבר בפ"ע משא"כ ישראל נאמר וכן בישראל בכללות הוא דוגמת ישראל דלעילא שהוא הישתרר על כל בני אלקי' ומנהיגם ברצון כו' ועם האנשים המה הקטנים יותר מפני אלקי' והוא רק מבחי' מעשה השפע דבני האלקי' וכמו מעשה אנוש כו' וזהו מה אנוש כי תזכרנו כו' והע"ס נק' אנשים בערך השרים דבריאה שנק' בני אלוקי' כו' וד"ל. והשתררות דישראל הפנימי' שבה הנק' אלקי' אחרים ובין בחיצוניות שבה שהיא פועל מעשים הרעים כנ"ל להפוך הרע לטוב ממש עכ"פ וד"ל. וזהו עתה ישראל עתה בזמן הגלות שמה בגוף ימי שנותינו ע' שנה בהם בכללות דכל משך גלות כנ"י באומות נק' ישראל אבל לא לעתיד דאז יהי' גמר

מלחמה זו ויבוער הרע לגמרי כמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ולא נצטרך עוד למלחמה כו' וד"ל וזהו עתה ישראל.

ועתה י"ל מה טעם שירדה הנשמה האלקי' כ"כ כדי לברר הרע דנהיב להפוך כנ"ל לאיזו התועלת יוצר אור ובורא חושך ושיצטרך להפוך החושך לא ה' ראוי כלל שיברא החושך ולא תצטרך לירידה להפוך אותו, אך הענין הוא יובן עפ"י הקדמה להבין הפסוק רוממות אל בגרונום וחרב פיפיות בידם כו' אלה הם פסד"ז שמרוממות ומשבחות אל בשירות ותשבחות הרבה וענין השירות והתשבחות הוא ענין ההתנשאות והגבה במעלה עצמי' אלקות ואיך ששירדת והתפשטות חסדו להתהוות למטה להחיות רוח שפלים והוא צימצום גדול לגבי עצמות וכמ"ש לך הוי' הגדולה והגבורה כו' ואפי' בבחי' סוכ"ע שהוא ענין גדולתו כמ"ש ולגדולתו אין חקר וכלא חשיבא לגבי עצמותו ממש וזהו שאומרי' המלאכים קדוש דהיינו שהוא קדוש ומובדל בערך מבחי' ממכ"ע וגם מבחי' סוכ"ע שכל אלה הם בבחי' התפשטות מעצמותו בשביל עולמות נבראים אלא שהוא סובב כ"ע בבחי' מקיף אבל אין לו ערך לאמיתת עצמותו למעלה וגדר התפשטותו והיינו שאמרו במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו פי' גדולתו העצמי' כמ"ש לגדולתו אין חקר כו' בבחי' סוכ"ע ג"כ עונה וירידה גדולה לגבי עצמותו ממש וקדוש ומובדל לגמרי בבחי' התנשאות גדול וזהו רוממות אל פי' בחי' ההתנשאות נשגבה למעלה במעלת עצמותו ממש למעלה מהשפעתו בגדולה וחסד כו' ונק' רוממות אל כו' וד"ל ומפני שבכל עניני התשבחות בפסוד"ז רק לספר כל הגדולות לגבי עצמותו לכן נק' פסוד"ז רוממות אל כו' וד"ל והנה ע"י רוממות אל דפסוד"ז עדיין לא נעשה חרב פיפיות להרוג ממש החיצונים אלא שנתבטל יניקתם שלא ינקו עוד מהקדושה מפני שע"י השבחים דפסוד"ז נעשה למעלה בחי' התנשאות אלקי' ולזה אין יניקה כ"א כאשר תרד השפע בעוצם הירידה כו' אבל כדי להרוג החיצונים שיצא מהם היניקה שקיבלו כבר כמ"ש ואכלת שלל אויביך כי אין זה כ"א ע"י חרב ורומח דוקא והוא בחי' ק"ש שיש בהם רמ"ח תיבין ושית דיחו"ע נק' רומח וע"י ק"ש נהרגין החיצונים ולקח מהם החיות והשפע שקבל כבר וזהו ג"כ חרב פיפיות ב' פיות העליון ליכרות יניקתם מהקדושה שלא ינקו עוד בכריתת הראש והגוף כו' ופה התחתון להוציא מותר היניקה שנישאר בהם וזהו החרם תחרימם, פי' ברמח בק"ש תחרימם להיות שממון לגמרי כמו עד לחרמה ביותר היינו ענין התפלה ז"מ הרעות הכנעני כמו * מן הקצה אל הקצה כו' וד"ל. אמנם בלתי הקדמות פסוד"ז לפני ק"ש לא ה' ביכולת הרומח דק"ש להורגן מפני שמקבלים בקירוב מן הקדושה אבל ע"י רוממות אל בבחי' ההתנשאות אלקית מאלי' יתרחקו בריחוק גדול כו' אז יפלו בחרב ורומח ועיקר ענין הרומח דק"ש הוא ענין הוי' שבשית תיבין דיחודא דהיינו

הוי' אלקינו הוי' אחד פי' ב' הויות אחד אי"ח דלית הח' היא ז' רקיעים וארץ ולמעלה הן מידות עליונים דזי"ן כידוע והח' הן ד' רוחות העולם ולמעלה הן המרכבה דפני אר"י פני נשר ופני אדם לארבעתן כו' והא' דאחד הוא מיחודא מיחד לון ומקשר לון כו' דהיינו שיהי' בהן בחי' הביטול לגבי העצמות שלמעלה ממדות וספיר' כמ"ש ולפני אחד מה אתה סופר פי' כי בעצמות אוא"ס לא יתכן לומר ענין מידות וספר' כמ"ש לאו דאית לך צדק ידיעה כו' ולא מכל אילון מידות כלל כי לא נאצלו ספי' כי"א לאחדאה כו' וזהו לפני אחד הן ז' רקיעים וד' רוחות מה אתה סופר כלומר שגם היחוד לא יתכן שם מאחר שאין שם ספר' כלל אלא הוא פשוט בתכלית הפשיטות כנודע דהיינו שאומרים שמע ישראל דיקא שה' אלוקינו דיקא הוא בחי' קדוש למעלה מסובב וממלא כנ"ל הוא אחד המיוחד לאחד דהיינו שמהווה כל ההויית וספי' ומביאם לבחי' ביטול ועצמות אוא"ס ב"ה אם שהמלאכים שואלים איה מקום כבודו לפי שהוא קדוש ומובדל מהם כמ"ש ישת חושך סתרו כו' וישראל להיותם חלק אלוקי' ממש יכולים הם לעורר הוי' העצמיות באמרם הוי' אלוקינו כו' וד"ל. וז"ש רז"ל בשעה שהקדימו בניי נעשה לנשמע יצא ב"ק ואמרה מי גילה רז זה לבני רז שהמלאכים משתמשים בו כו' פי' מה שהמלאכים שואלים איה מקום כבודו לפי שהוא קדוש ומובדל מהם מפני שישת חושך סתרו שהעלים אור עצמותו כמ"ש במאור זה והוא רז וסוד העליון שאינו נגלה למלאכים ומי גילה לבני רז זה שמתגלה להם הסוד עליון באמרם הוי' אלקינו כו' וכן בשעה שהקדימו כו' וד"ל.

והנה בדורות הראשונים שהי' להם נשמות גבוהות וגופם לא הי' חומרי כי"ח הי' די להם בק"ש דאורייתא בלבד ועתה בדורות האחרונים שהנשמות נמוכות והגופים חומריים ביותר תיקנו תפלה דרבנן לפרש ולבאר ביותר הדברים שנאמרו בק"ש והוא ענין ברכות ש"ע ברוך אתה ה' אלקינו כו' שהוא פי' על ואהבת ה' אלקיך שבק"ש שיהי' ברכה והמשכה ממקורא דכולא עד שיתגלה הוי' למטה דוקא והוא שיהי' אלקינו כו' וד"ל. וענין סלח לנו כי חטאנו כו' יש להבין הנתינת טעם במה שאמר כי חטאנו כו'. הענין הוא בהיות כי הסליחה הוא התגלות הרצון העליון עד"מ אדם המבקש מחילה וסליחה מחבירו שאין טעם בקשתו מפני איזה יראה שמתירא ממנו כי ידוע שלא יוכל לעשות לו רעה ואעפ"כ מבקש ממנו שימחל לו אין זה אלא שחפץ ומשתוקק שיהי' הטיית רצונו אליו ולא יסור רצונו ממנו כי סילוק רצונו ממנו ולא יוכל לדבר עמו פב"פ ע"כ מבקש שיהי' התגלות רצונו אליו וידבר עמו פב"פ כו'. ועד"ז יובן למעלה ענין סלח לנו שיהי' התגלות רצון העליון אלינו ובהיות כי העוונות הבדילו וסילק רצונו ממנו בבחי' אביא לזאת אנו מבקשים שיטה רצונו אלינו ויחזיר פב"פ עמנו כו' וד"ל. וזה הנתינת טעם כי חטאנו ע"י החטאים סילק הרצון מפני שהעונות מבדילים

ומסתירים רצונו ית' לזאת הוא מבקש סלח לנו שיתגלה הרצון וד"ל. וזהו בקשתי את שאהבה נפשי פי' החזרת פנ"פ שע"י מחילה וסליחה מעוררים זאת למטה ע"י בקשה ותחנונים כנ"ל. וזהו בקשת באמרינו סלח לנו וכדומה את שאהבה נפשי פי' שיתעורר אהבת ה' אלינו בגילוי מן ההעלם שבתחלה כשהי' סילוק הרצון וכו' והיינו שנק' מדות הרחמים ארך אפים ורב חסד כו' שנקראים רחמים גדולים להיותם נמשכים מן הרצון שלמעלה מן השכל כו' וכללות ענינם הוא כדי שיהי' הארת פנים העליונים בהחזרת רצון כמ"ש יאר ה' פניו כו'. והארת פנים זו איננה באה כ"א ע"י י"ג חלקים דייג מדות הרחמים כו'. והטעם הוא לפי שהעונות המבדילים צריכים מיתוק ובידור שלא יסתירו הרצון ומה שהסתירו כבר צריך תיקון לפתוח ההסתר כו' וע"י י"ג מדה"ר נשטפים לכלוך העונות ונמתקו כמו נושא עון וכמ"ש באד"ר ונק' מפני זה י"ג נהרי אפרסמונא דכ"א ע"ש שמזככים ומנקים כל סיג של העונות שלא יסתירו עוד הרצון וכמ"ש אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו כו' פי' יתלבנו בהמתקות ע"י י"ג מדה"ר שנק' רחמים הגדולים וכמאן דמתסחי בימא רבא וכמ"ש באד"ר ואז יוכל להיות התגלות הרצון בהארת פנים ממש שהוא ענין הסליחה כו' וד"ל. וזהו ואהבת את ה' אלקיך ואהבת הוא פועל יוצא שיעורר למעלה אהבה עליונה שיבא לגילוי מן ההעלם כנ"ל ע"י אתערותא דלתתא בכל לבבך בשני יצריך ביצה"ר דהיינו לאהפכא חשוכא לנהורא כו' שהוא ענין התשובה שאינה אלא מן הנפש הבהמית וכו' וד"ל.

ועתה יובן שרש הענין למה נברא הרע והחשך ושתצטרך הנשמה אלקית לירד בגוף לאהפכא חשוכא כו'. דהנה מבואר למעלה דנפש כי תחטא קאי על נפש הבהמית דוקא ולא על נפש האלקית מפני שנפש הבהמית בתכלית הריחוק בהשתלשלות עד שתפרד לגמרי וכנ"ל. ואמנם בשרש שרשה קודם ההשתלשלות היא גבוה מן הנפש אלקית, בהיות ידוע הענין של שבה"כ כמ"ש ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל כו' דקליפה קדמה לפרי וכידוע בע"ח דתהיזי וחשך על פני תהום כו' הוא גבוה מן התיקון כו' דברישא חשוכא והדר נהורא וכו' על כן גם לאחר שכפל החשך הזה דכתיב ב"י ישת חשך סתרו ונשתלשל למטה מטה ונעשה חשך גמור דקליפת נוג"ה דבי"ע כידוע שמהם נלקחה הנפש הבהמית כנ"ל עכ"ז כשיש עליות לנפש הבהמית כשנהפך החשך לאור ע"י נפש האלקית כנ"ל אז הוא גבוה מן הנפש האלקית מצד שרשה לפני השבירה וד"ל. וביאור דבר זה היינו ענין התשובה באהבה המסותרת שימסור נפשו על קדו"ש ויהפוך הגוף ממש לכללו באלקים חיים שיבורר למעלה ג"כ הסרת החשך והמסתיר מאחר ששרש הגוף מבחי' חשך העליון הוא ובהתהפכו יסולק גם החשך העליון וזהו מגלה עמוקות מני חשך ויצא לאור צלמות פי' צלמות הוא הגוף החומרי ויביאו להכלל באור האלקי בהתהפכות חשוכא לנהורא לפי שמגלה עמוקות מני חשך פי' עמוקות הוא הנסתר ונעלם

בתוך החשך כמ"ש ויגש משה אל הערפל אשר שם כו' והוא בחי' דמות אור א"ס ב"ה לכך נקראו עמוקות עמוק עמוק הוא בבחי' א"ס אך הסתיר העצמות בחשך כמ"ש ישת חשך סתרו • מגלה עמוקות מיני חשך ולא יסתירו כו' ולזאת ה"י כוונת המאציל בחשך כדי שיהופך ויתגלה האור מתוך החשך שיתרון האור הוא כמ"ש ויתרוין האור מתוך החשך וד"ל. וזהו שירדה הנשמה אלקית בנפש הבהמיות.

וזהו כי תהיינה לאיש שתי נשים אור וחשך נפש האלקית ונפש הבהמית כנ"ל, האחת אהובה הוא האהבה המסותרת שלא היתה בשבה"כ כי היא מצד שחלק אלוה ממעל בני בכורי ישראל כו' והא' שנואה הוא שרש נפש הבהמיות מחושך העליון כנ"ל, וה"י בן הבכור' לשניאה כי ברישא חשוכא כנ"ל וכמ"ש לפני מלך מלך לבני ישראל כו', ואמנם יעקב לקח הבכורה מעשו וכמ"ש בני בכורי ישראל לפי שבירר והעלה את הנפש הבהמיות ונקראת על שמו, וזהו שאמר עשו את בכורתי לקח ועתה לקח ברכתי הן ק' ברכות דמברכין בכל יום ברוך אתה ה' כו' דהוא גילוי סוד העליון ע"י תשובה דוקא שנתבאר למעלה שמעוררת למעלה גילוי ההעלם כו' והכל ענין אחד הוא בכורתי וברכתי כי הא בהא תליא כנ"ל וד"ל. וכתוב לשניאה ביו"ד לשון מפעיל ולא נפעל שאם ה"י נפעל ה"י נכתב שנואה ביו"ד כמו שנוא אבל שניאי היא כמו משניאי דהיינו לפי שירדה שנאה לאוה"ע וכמ"ש ואת עשו שנאתי כו' מפני שנתברר מהם הרע והחרימוהו לגמרי ע"י רומ"ח דק"ש כנ"ל. והנה זמן התעוררות י"ג מדה"ר הוא בכל חודש אלול וביו"כ הוא התגלות הרצון שאחר השטיפה מ"ג נדרי אפרסמוני כו' ומ"ש ויעבור ה' על פניו ויקרא כו' הענין הוא לפי שחטאו ישראל בעגל ונסתלק מהם הרצון זהו ויעבור שהחזיר להם הרצון והאיר פניו ב"ג מדה"ר וזהו ויעבור ה' על פניו שהחזיר פניו כו' ויקרא שקרא אותם מן העלם כמ"ש למעלה וד"ל. והטעם שנקראים י"ג מדות הרחמים בשם רחמים גדולים להיות כי כל היותר עליון מזולתו יותר יהי' בו מדת הרחמנות לפי שמכיר ביותר שפלות זולתו וגם שזולתו לא יכיר הרחמנות אשר עליו כו' עד"מ מלך גדול שירחם על העני ונבזה הנה גם העני מכיר ברחמנות אשר עליו מפני שיודע עוצם שפלותו אבל כשהמלך מרחם על העשיר הגם שבאמת הרחמנות שוה על העשיר והעני כי לגבי גודל עוצם רוממות המלך גם העשיר דל יחשב ויש למלך רחמנות גדולה עליו וכו', אך ההפרש הוא רק בזה דהיינו שהעשיר איננו מרגיש בעצמות הרחמנות והעני מרגיש כו'. ועד"מ זה יובן למעלה שבהיות י"ג מדות הרחמים באים ונמשכים מהארת העצמות כנ"ל משם בודאי הרחמנות נמשכת גם על הגדול וקרוב אליו בהשתלשלות בשוה כמו על הקטן ואחרון בהשתלשלות דהיינו גם על ג"ע העליון יש רחמנות מערך שאינו אלא זיו והארה בעלמא כו' אמנם אין הצדיק שנהנה מזיו זה

מרגיש השפלות כי הלא נהנה בכי טוב ונדמה לו שהוא בתכלית השלימות כמשל העשיר הנ"ל אלא הרחמנות אשר עליו הוא למעלה מעלה אצל עצמותו ית' דכולא קמי' כלא כו' ועל הקטן ואחרון בהשתלשלות כמו חשך עוה"ז השפל בקשת הרחמנות וכו' וד"ל. וזהו הטעם שנקראים רחמים גדולים ע"ש שהם נמשכים מצד רוממות העצמות דכולא קמי' כו' ויש רחמנות על הגדול קטן והרחמנות גדולה מאד לפי ערך גדלות העצמות ואמנם איננו נרגשת במקבלים כ"א ב"ג מדות כו' מטעם הנ"ל במשל וד"ל.

בעזרה"ת

להבין שרשי הדברים הנ"ל. הנה ידוע דעיקר השבירה הי' בשם ס"ג דא"ק ונעשה מזה ב"ן דבי"ע ושם מ"ה החדש דממצחא דא"ק הוא המברר הב"ן וכאשר עולה הב"ן לאחר שנתברר הרי הוא בחי' ס"ג שלמעלה ממ"ה וזהו אשת חיל עטרת בעלה כו'. ועיקר הטעם להיות הסי"ג דא"ק מבחי' פנימיות י"ס שבו ושם מ"ה דממצחא הוא בחי' חיצונית ממנו הגם שהוא המברר כו', ועוד ידוע דבכל פרצוף ופרצוף יש מ"ה וב"ן ומ"ה הוא המברר הב"ן דהיינו שהב"ן דנוק' ומ"ה הוא דדכורא ונכללת הנוק' דב"ן במ"ה דדכורא כו'. וגם הנה ידוע סדר אופן הבירור כך הוא דב"ן דפרצוף עליון שלא יוכל עוד להכלל במ"ה נשתלשל הוא למטה בפרצוף התחתון הימנו להתברר שם ולהכלל במ"ה ומה שישאר ממנו עוד למטה ולא יוכל להכלל במ"ה ישתלשל עוד לפרצופים שלמטה הימנו עד שיורד ומתברר כולו אמנם מה שלא יוכל להתברר למטה מטה בעולם העשי' ישאר פסולת לגמרי ויבוער לע"ל כדכתיב ואת רוח הטומאה אעביר כו' ובלע המות כו'. והנה ביאור כל זה יובן למטה באדם התחתון, בהיות ידוע דנפש האלקית שהוא מבחי' מ"ה דאד"ם אשר על הכסא כמ"ש אשר עשה את האד"ם יש"ר כו' ונפש הבהמיות שמע' שרים דנוג"ה הרי שרשה מפני אר"י פני שור כו' דעשי' או דיצירה ובריאה שהן נפלו בשבה"כ וכידוע דעקודים נקודים כו' הוא בחי' התהו לפני מלוך מלך לבני ישראל שהוא התיקון דמ"ה כו' כו' ובעוד שהי' בחי' התהו לפני השבירה הי' בהם בחי' אלקות ממש והי' בתכלית הביטול לגבי אור א"ס ב"ה המאצילן כו' ולאחר שנסתלקו האורות ונשברו הכלים ונפלו כו' אז משם יפרד להיות מהם מציאות נפרדים דפני אר"י פני נשר כו'. והנה נפש האלקית היא המבררת נפש הבהמיות דנוג"ה דמ"ה מברר ב"ן כנ"ל.

וביאור זה הנה אנו רואים כאשר יאכל האדם מאכל יתחזק שכלו ומדותיו ביתר שאת מבראשונה והרי ידוע הקושי' בלקי' איך יחי' האדם

על מוצא פי ה' שבמאכל שהוא נמוך במדרגה ממוצא פי ה' שבנפש האדם כו' ואנו רואים שיתקיים המאכל בלתי האדם והאדם לא יתקיים בלתי המאכל כו'. והתירוץ הוא לפי שהמאכל הוא מקליפת נוגה מבחי' ב"ן שנפל בשבירה והרי שרשה הוא בחי' ס"ג שלמעלה מבחי' מ"ה דאדם כו' פי' ע"ד הידוע ומבואר במ"א על ענין ר"נ דאמר עד דלא אכילנא בישראל דתורא כו' דמשמע שע"י אכילתו בשר השור נתחזק שכלו עד שהמציא שכל חדש מה שלא הי' משיגו בתחלה כו' ומאין יהי' שכל חדש בכשר שור, אך הענין הוא דיש בהעלם גם חכמה עילאה בבשר שור שנלקח מפני שור דעשי' מפני שנפל בשבירה כנ"ל ולפני השבירה הי' פני שור זה בתכלית העילוי לפני מלוך מלך כו' וכנ"ל על כן גם עתה באכול האדם האדם הבר שכל את הבשר יתן בו תוספות השכלה חדשה אמנם באופן שמתחלה יכרר האדם דמ"ה את הבשר שו"ר שנפל מבין כו' ע"י שיאכלנו בלתי תאוה רק לשם ה' לבדו ויתפלל בכח האכילה ההיא ויוכלל כח זה באחדות ה' שמתבוננת הנפש האלקית שהיא מבחי' מ"ה כו' והיינו ב"ן שנכלל ונתבטל במ"ה דהיינו הביטול של היש לאיין ע"י נפש האלקית הוא מבחי' שם מ"ה שהוא הביטול דחכמה כ"ח מ"ה כו' כידוע ומה שגם הכח גשמי של הבשר נתבטל בביטול זה לאחדות ה' הוא בירורו ועלייתו שלא יהי' עוד נפרד מיחוד ה' ואחדותו וכו' משא"כ אם יאכלנו לתיאבון אדרבה נפרד יותר ע"י זה משרשו פני שור שאינו נפרד כ"כ כו' רק בשבת לבד גם המותרות נבלעים ונכללים במ"ה מטעם המבואר במ"א על ענין עונג שבת כו' וד"ל. ומלבד זה הנה אדרבה נהפוך הוא כשהמתברר עולה לשרשו גבוה הוא מן המברר כנ"ל ע"כ יהי' תוספת עילוי בנפש האלקית בביטול מופלג יותר באחדות ה' על ידי אכילת הבשר שור והיינו דר"ג שאכלו לשם ה' אמר עד דלא כו' וראי' לזה ממה שאנו רואי' שביום התענית יתחלשו המוחי' ויתחלשו גם המדות אהו"ר ויהי' עבודתו בקטנות גדול ואם יאכל וישתה לשם שמים כנ"ל תהי' עבודתו בתפלה בתוספת מוחין ותוספת חיזוק המדות או"ר בבחי' התלהבות גדולה כידוע וכל זה מטעם הנ"ל ששורש הבין הוא הס"ג שלמעלה ממ"ה ונעשית עטרת בעלה וד"ל.

ועל דרך כל זה יובן ג"כ למשכיל למעלה בכל מ"ה ובין שבכל פרצוף מפרצופי אבי"ע דאעפ"י שמ"ה הוא המברר הבין אמנם לאחר הברור הבין גבוה ממ"ה מטעם הנ"ל, ומטעם זה ג"כ יובן ענין ברור נפש האלקית את נפש הבהמיות דפני ארי' כו' דלאחר שנתבררה גבוה היא מנפש האלקית, וביאור הדבר הוא ע"ד הנ"ל בנישראל דתורא כי הכל ענין אחד הוא ששרש הבשר שור ונפש הבהמיות א' הוא במרכבה דפני ארי' פני שור כו', וזהו ענין הבעל תשובה שגבוה הוא לאחר שנתברר מן הצדיק גמור להיות כי נפש הצדיק הוא משם מ"ה דכבודים ונפש הבעל תשובה הבהמיות שנשתקע

בתאוותיו בפירוד גדול מבין שנפלו בתכלית כו', והנה בתשובתו מעומקא דלבא מהפך חשובא לנהורא דהיינו שגם שכלו הבהמיות ומדותיו הבהמיים דנוגה כו' מתהפכים לאחדות ה' כו' הרי מה ששכלו ומדותיו הבהמיים נמשכין אחרי ה' גורמים תוספת חיזוק גם בנפש האלקית בהשגת מוחין שלה כדוגמת חיזוק נפש השכלית דאדם מן הבשר שור כנ"ל והוא מטעם הנ"ל והיינו ענין כח הגדול דבעת דמשכין ל' בחילא יתיר כו' פי' חילא יתיר דשם ס"ג שגבוה מבין וכנ"ל וד"ל.

ובכל זה יובן ענין עלמות אהבוך וענין נשמות שבגופים שנקראות בעולות כמ"ש כי בועליך כו' והוא לב נשבר כו', כי הנה מבואר דנשמות דמזיווג ז"נ דמ"ה ובין דאצי' (שבדרך כלל הוא בחי' מ"ה לבד לגבי ב"ן דבי"ע כידוע) קודם שבאו לגופים נק' עלמות והמה נשמות הצדיקים שאין צריכים בירור אדרבה המה ירדו לגופים כדי לברר הגופים דב"ן וכאשר יבררו נק' ב"ן בעולה כי בועליך כו' לפי שמ"ה דזכורא מבררה כנ"ל ע"י בחי' הביטול בהתבוננות אחדות ה' אמנם לאחר שנתבררה ועולה גם היא במוחין שלה ומדותי' היא גבוה מן המברר כנ"ל. ולטעם זה הייתה כל עיקר השבירה בשם ב"ן כדי שתוכל להכלל ולהבטל במ"ה כי הנה עיקר הטעם שצריכה בירור הוא ידוע לפי שנתערב בתהו מבחי' פסולת הדין והגבורות והגם שלא יתכן לומר למעלה באצילות ענין פסולת ח"ו, אך הענין ידוע שהוא ענין השרש ומקור להיות נמצא מציאת הפסולת של הרע בבי"ע בנפרדים כו' והיינו מ"ש וכורא רע והגם שאין הרע יורד מלמעלה כלל ידוע הענין שלמעלה אין רע אבל כח הדין והצמצום שיש שם יותר מדאי הם גורמים המשכת גבורות וכמות דינים קשים בבי"ע ומשם יפרד להיות פועל רע ממש וכמבואר כל זה במ"א בארוכה וד"ל.

והנה אם לא הייתה השבירה בב"ן דתה"ו לא הייתה יכולה להתברר והטעם הוא לפי שענין הבירור הוא שתוכלל ותתבטל בבחי' הביטול דשם מ"ה ופי' הביטול דמ"ה ידוע ומבואר במ"א שהוא מ"ה שע"י החכמ"ה שהיא קר ולח תהי' התפעלות שלו מבלתי הרגשת עצמותו מכל וכל רק כאילו אינו במציאות כלל וכו' והס"ג דבינה היפוך זה שהוא חס ויבש בהתלהבות יש ודבר מ"ה כו' ואם לא ה'י' בביטול ענין קרירות גם הוא ה'י' נחשב ליש ודבר כו' ועל כן הייתה השבירה בב"ן בבחי' ביטול מציאותה מתחלה לחלקים קטנים ורבים ואז תוכל להתהפך למ"ה דחכמה שהוא ביטול אמיתי כו' שאם תהי' במהותה בשלימות לא ה'י' מועיל לה המ"ה להביאה לבחי' הביטול מפני הישות והגסות שלה שתופסת מקום ויש מב' סיבות הא' מצד עצמות כי מהות ב"ן וס"ג הוא בחי' חס ויבש בהתראות יש ודבר ולכך כח הדין הגם ימצא בה כנ"ל והב' מצד שלימותא בבנין קומתה שלא נתרוקנה ונתחסרה כלום וכדי לשנות הדבר ממהות למהות צריך תחלה לשנות קצת הדבר ממהותו הראשון ואח"כ יוכלו להביאו למהות אחר אבל אם יהי' במעמדו

הראשון לגמרי איך יהפכוהו למהות אחר עדימ עיסת חיטים שיאפו אותה ויהי' בה טעם הנה צריכים תחלה לטחון החיטים היטב ואח"כ ילושו הקמח במים כו' ואם יאפו הקמח כמות שהן בגסותן לא יהי' בו טעם כלל מפני שבעוד החטה במהותה הראשון לא תקבל מהות חדש באפיית האש בלתי שיסירו ממנו צורתה הראשון בטחינה ופרור הדק היטב דוקא וכל שתשתנה מהותה הראשון ביותר ע"י הטחינה יותר תוכל לקבל מהות החדש באפיית האש להיות בה הטעם וכו' וכן רקבון החטה בארץ מועיל שתוכל לקבל ביותר כח הצמיחה למהות חדש בחטים חדשים ורבים כו' וכמ"ש במ"א לפי שבאה החטה תחלה לבחי' אי"ן מגסותה הראשון תוכל אח"כ להגיע לאי"ן של כח המצמיח אבל כל זמן שלא באתה בביטול האי"ן שלה איך יתלבש בגסות שבה האין של הכח הרוחני המצמיח כו' וד"ל.

וע"ד ב' משלים הללו יובן למשכיל הטעם שהיתה השבירה בבין דהיינו שהי' על דרך סותר על מנת לבנות שאיך יבנה בנין תחת כשהבנין הישן קיים כו' כמ"כ נתפרדו ונתפזרו בחי' אותיות וכלים דבין דתהו תחלה ובאו לידי בחי' אי"ן וביטול המציאות אז יוכל מ"ה דחכמ"ה להביאם לידי ביטול האמיתי כו' ולהמתיק הדיני' הקשי' הנמצאים ומסתעפים ממנה כו' וזה הי' חסד עליון לעשות השבירה בכלים דתהו כדי להביאם לידי תיקון אח"כ וכמ"ש למכה מלכים גדולים כל"ח וד"ל. ועם כל זה יובן גם למטה בכעל תשובה שנפשו הבהמיות דבין א"א לה להגיע למ"ה ע"י נפש האלקית בלתי לב נשבר ונדכה בתחלה שענין לב נשבר הזה הוא ביטול גסות דנוג"ה כמשל רקבון הגרעין הנ"ל או טחינת החטים הנ"ל והיינו כי בועליך עושייך ע"י מ"ה אחר שהי' לו לב נשבר ונדכה כו'. אמנם כל זה בזמן הגלות דנקראת הנפש אלקית ישראל כי שרית עם אלקים דבין להעלותו ולבררו כו' אבל לאחר גמר המלחמה ויבורר הבין אז תהי' עטרת בעלה מטעם הנ"ל וד"ל.

והנה כדי להבין שרשי הדברים הנ"ל בענין נכנס יין יצא סוד וענין מי גילה לבני רז זה כו' וכן שרש ענין מגלה עמוקות מני חשך וישת חשך סתרו כו' צריך להקדים תחלה שרש ענין הי"ג מדות הרחמים למה נקרא בשם מדות וגם יש רחמים בלתי מדות הנק' רחמים גדולים וכו'. הנה ידוע ומבואר בע"ח דייג תיקוני דיקנא המה נמשכים ממותרי ח"ס דא"א אבל פנימיות המוחין דא"א הוא עצם הגולגלתא בחי' לבנונית י"ג חיזורתא כו' והיינו חסד דע"י שהוא למעלה משרש הבירורים דמותרי מוחי' כו' אבל גבורה דע"י הוא שמתלבש בח"ס וממנו שרש הבירורים במותרי המוחי' ביי"ג תיקוניו כו'. וביאור זה ידוע ומבואר במ"א וגם כאן מבואר הוא בענין הי"ג מדות הרחמים שנזכר ב' הויות וכמ"ש ויעבור ה' על פניו ויקרא ה' ה' פי' הוי"ה הא' היינו חסד דע"י שבבחי' גלגתא עצמה והוי' הב' היינו מה שנמשך ביי"ג מדות לבד וכמשל דבר הנמדד שגופו של דבר אין לו קצבה כלל רק בכלים מכילים שונים הוא שנמדד ובה לכלל קצבה לפי הכלים אם גדולים או

קטנים, כמיכ רחמים הגדולים עצמן אין להם קצבה כלל מצד עצמם לפי שהן בבחי' א"ס ממש דהיינו בבחי' גלגלתא שהוא כת"ר עליון הפנימי הידוע שהוא ענין עונג העצמי הקדום לרצון שהרי אנו רואים שינוי הרצונות הוא מפני שינויי העונג שקדם להם ובחכמה סתימאה הוא שנמשך חו"ג דעונג זה והחסד כולו רחמים גדולים להיותו בתכלית שלימות כי העונג הוא תכלית השלימות. אמנם מבחי' גבורה שבו יומשך במותרי מ"ס שערות וצמצומים שהן מדידות למדוד בצמצום וקצבה את הרחמים הגדולים דחסד דע"י ע"י צינורות דקות כמו נוצ"ר חסד הנק' מזלא וכן שאר הי"ג מדות רחום וחנון כו' וד"ל. והנה הגם שהו י"ג מדות הנמשכים בצמצום עכ"ז נק' רחמים רבים לגבי התחתונים שהרי נאמר בהם ורחץ ה' את צואת בנות ציון כו' כי מנקים הן כל דיו ורע ונקראין ג"כ תליסר נהר"י אפרסמונא דכ"א ע"ש שמזככים ומנקים כל סיג וכמ"ש באד"ר שהן נמשכין לאכפייא לדינין דלתתא בז"א כו' מפני שהם מבחי' כת"ר עליון ג"כ אך שהן נמשכין במדידה כדי צמצום קבלת התחתונים וכמ"ש במ"א וד"ל. והנה ישראל לי רא"ש הוא בחי' גלגלתא עצמה בלבנונית שבה והוא למעלה מהיות שרש ל"ג מדות כמו שרחמים גדולים עצמם אינם עדיין בגדר התחלקות ל"ג וכו' וכמ"ש בווהר דז"א בע"י אחיד ותליא כלומר ששרש מהות ישראל הנק' ז"א הוא בפנימיות העונג העליון שהוא בחי' חיוורת"א דגלגלתא אך שירד למטה ע"י שם מ"ה החדש כדי לתקן ולברר הבריורים דרפ"ח ניצוצין שנתהוו מחמת מותרות השפע בח"ס וירדו עוד למטה עד שמבחי' שערות דז"א נמשכו גבורות קשות דנוגה דבי"ע כו' וד"ל. והוה כי תהיינה לאיש דכת"ר דא"א ב' נשים הא' אהובה בחי' חסד דע"י שלמעלה מהבריורים דמותרות והא' שנואה בחי' גבורה דע"י שנתלבש במותרי מ"ס כו' והי' בן הבכור לשניאה כי קליפה קדמה לפרי כי הרי נתהוו מחמת אור חוזר מתגבורת השפע כו' וע"י ישראל דשם מ"ה החדש נתברר השניאה דב"ן דתהו כנ"ל וכמ"ש כי שרית עם אלקים כו' וד"ל.

וזהו שרש ענין מגלה עמוקות מיני חשך כו' בהיות ידוע דיש בחי' קרומא דמחפייא על מוחא כו' והוא המפטיק בין עילת העילת לכתר כו' דהיינו שמפטיק בין גלגלתא כת"ר דא"א לחכמה דא"א הנק' חכמה סתימאה וענין סתימת החכמה דא"א הוא מפני הקרומא דמחפייא כו' ומ"ש ישת חשך סתרו הכוונה הוא על האי קרומא ומגלה עמוקות פ"י שיתגלה ההעלם שמעלים הקרומה הנ"ל ופ"י עמוקות הוא בחי' גלגלתא דא"א שמתגלה ע"י בקיעת הקרומא הנק' חשך וזהו מגלה עמוקות מיני חשך וגם זהו פ"י וענין מי גילה לבני רז זה כו' כי הסוד הוא למעלה מהאי קרומא לפי שנעלם בו העמוקות דגלגלתא אבל גילוי סודות התורה הוא ע"י בקיעת הקרום כו' וד"ל. וביאור דבר זה היינו ענין נכנס יין יצא סוד שע"י בקיעת יסוד אימא מתגלים כל המוחין עליונים שהי' בסוד והעלם העצמות דא"א וע"י כו' להיות כי ידוע דשרש המצות הוא בתרי"ג ארחין דגלגלתא אך להיות כי

הארחי' הללו סתומים הם בגלגלתא ולא ניתן להגלות טעמי המצות הם סודות התורה וכאשר נבקע קרומא דמחפייא הנ"ל נתגלו טעמי המצות והוא ע"י הנשמות הנק' עלמות הנ"ל שבהיותם בגופים דוקא ולימוד שלהם בנגלות התורה בהבל פי הגוף דנוגה או במעשה המצוה והוא גילוי ר"ז כשהקדמיו נעשה לנשמע כי דוקא ע"י העשי' והדיבור בסוף כל המדריגות נעשה גילוי ר"ז העליון. וזהו שרש הטעם שיגיעו העלמות ע"י תורה ומצות בעוה"ז דוקא למה שיגיעו בע"ת ע"י תשובה וכמ"ש למעלה וד"ל. והנה יינה של תורה הן סודות טעמי המצות שהן בהעלם גדול מן בני אדם וכשנכנס יין יצא סוד היינו כשנבקע כו' פי' הביטול של ההשגה דבינה מה פשפשת כו' הוא בקיעתו ועי"ז יוכלו מוחי' דאבא שהי' סתומים לבא לידי גילוי כמשל הלידה בפתיחת הרחם וכו' וגם מוחי' היותר עליונים שהם מוחין לא"א וכו' יתגלו ולא יפסוק קרומא הנ"ל וזהו יצא סוד כנ"ל וד"ל. וזהו והי' בן הבכור לשניאה בכור הוא אשר הס"ג גבוה ממ"ה לאחר הבירור וקדם לו ונתברר ונתעלה ע"י תשובה ומע"ט דוקא שע"ז נבקע החש"ך ונתגלה ההעלם כו' וזהו שניאה ביו"ד כמו משניאי מפעיל ולא נפעל כו' לפי שס"ג דבינה לאחר הבירור נק' יובלא עלמא דחירות כידוע והיינו שירדה שנאה לאוה"ע לגרש הרע בעל כרחו כו' וד"ל. וזהו ג"כ ענין ברכת"י שהוא לפי שלקח בכורתי פי' הבכור לפני מלוך מלך כו' כאשר יבורר ע"י מה כנ"ל יהי' גבוה מאד עד שהברכות יומשכו ג"כ ממנו כי הברכות יבואו מצד וגלוי ההעלם שלמעלה מקרומא הנ"ל והרי מבואר למעלה שע"י תשובה דוקא יהי' התגלות ההעלם והוא מפני האהבה המסותרת שיצאה לגילוי מעוררת למעלה ג"כ גילוי ההעלם כו' וידוע דאהבה זו המסותרת שימסור נפשו על קדה"ש לא היתה בשבירה דס"ג כלל כי היא למעלה מהאי קרומא אלא שנסתרת בו דהיינו ששרשה למעלה בבחי' חסדים דלבנונית הכתר דא"א כו' ועל כן לא היתה בשבירה שהרי אין אנו רואים שימצא אהבה עצמיות כזו בקליפות באת זה לעומת זה שעשה האלקים והגם שישנה בודאי בקליפות מצד עצמם אבל בישראל איננה בנוג"ה דנפשו הבהמיות מפני ששרשו בלבנונית כו' והשבירה היתה למטה בתהו כו'. וזהו שאמר עשו את בכורתי לקח לברר לאחר הבירור גם ברכת"י לקח ע"י ק' ברכות דדברי סופרים שערבים יותר מיינ"ה של תורה לפי שבעלי תשובה בגילוי אהבתם המסותרת יותר גדולים הם מהצדיקים שלא למדו תורה בעוה"ז שלא נתגלו עדיין הסוד שביי"ן כנ"ל וד"ל.

להבין המדרש על ענין הקניגי שעתידי הקביה לעשות לצדיקים בלויתן עם שור הבור וישחטנו בסנפיריו כו' והלא מגל קציר הוא ופסול לשחוט בו כדתנן בכל שוחטין כו' ותירץ דכתיב ותורה מאתי תצא מאתי תתחדש הלכה ויהי' מגל כשר לשחוט בו וכו' וזה פלאי. והנה מתחלה יש להבין ענין הקניגי מה היא רומזת בהיות ידוע הקניגי שעושין השרים שמעמידין ב' חיות למלחמה ומגרין אותם זה לזה והא' ינצח את חבירו והוא שחוק גדול ובאמת לא הי' עושים מלחמה מצד עצמם וגם לא הי' אחד מנצח חבירו לעולם אלא שהשרים עוזרים לא' שיוכל להפיל את חבירו ופעם עוזרים לזה ופעם עוזרים לשכנגדו ומפיל אותו, ונמצא לפי רצונם כן יהי' הניצחון אם ירצו שינצח זה יעזרוהו וינצח ואם ירצו שינצח השני יעזרוהו וינצח כו' ואין זה מלחמה אמיתית מצד עצמה ועכ"ז שחוק גדול הוא ואדרכה זהו עיקר השחוק להגרותם זה בזה ולעזור לא' דוקא וכו' אם היתה מלחמתם מצד עצמם אינו שחוק כ"כ כידוע. והנמשל מזה הוא ענין הידיעה ובחירה בלשון הפלסופים וענין עלמא דאתכסייא ועלמא דאתגלייא בלשון המקובלים כי הנה אנו רואים שהוא ית' נורא עלילה על בני אדם כו' שעושה עלילות עליהם כמ"ש במדרש שלפעמים יגביר עליו הרע ויחטא ולפעמים יגביר עליו הטוב ויהי' צריך והגם שצדיק ורשע לא קאמר שבודאי בחירה ניתנה לבני אדם והרי יש שכר ועונש כידוע זהו ג"כ אמת לפי שיש ב' מדרגות הא' עלמא דאתגליא והוא בחי' הדיבור שביוד' מאמרות שטוב ורע מפורדים כל א' יש לו יניקה בפ"ע ויוכל לבחור בטוב ולמאוס ברע, וזהו שלא קאמר בדיבור אם היא צדיק אלא אם היא חכם כו' כי עדיין לא ידוע בעולם הדיבור אם יבחר בזה או בזה אבל למעלה מבחי' הדיבור דהיינו במחשבה עלמא דאתכסייא ידוע אם היא צדיק או רשע כי סיבת בחירתו נתעוררת משם כנ"ל שלפעמים יגביר התעוררות הטוב באדם ולא באה התעוררות זו מצד עצמו בבחי' כח הפועל כנפעל שמי' מאמרות כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים אלא שהתעוררות זו בהתגברות יתירה באה לו מלמעלה מעלמא דאתכסייא ולפעמים יהי' לו התעוררות רע ביותר מכפי ערכו בהשתלשלות השפע בבחי' הפועל בנפעל כדי להחטיאו כו' והטעם הוא לפי שבבחי' מחשבה הוא תכלית היחוד ואין רע יורד מלמעלה כו' ומה שנמשך משם ענין התעוררות לרע אין זה ענין אמיתי מצד עצמו בבחי' שחוק כמו שישחוק השר ויעזור לחיה הא' ויתן לו כח שינצח לחבירו ולפעמים תעזור לשני שינצחנו וכנ"ל כמ"כ באמת לגבי המחשבה (שהוא הידיעה) כלא חשיבא הטו"ר המתלחמים למטה בדיבור ולפעמים עוזר לטוב וכו', וכמו ענין ויחד לבנינו לאהבה כו' וד"ל. וזהו שאנו מוצאים שנאמר על האדם נחמתי כי עשיתי האדם כו' דמשמע שהוא באמת נגד רצונו ולפעמים אומר בהיפוך אשר הרעותי כו' וכן כשהקריבו קרבן וירח ריח הניחוח אמר ולא אוסיף עוד לקלל וכו' וכי שייך החזרת רצון בדבר שיהי' נגד רצונו כו'

אלא הענין הוא שניצחון הטוב על הרע או בהיפוך אינם מצד עצמו כלל עד שיחזרה אפו ברעת האדם וישמח בהצדקו ואז לא יתכן ענין החזרה כו' אלא הניצחון שלהם ממנו הוא שעוזר לזה או לזה כנ"ל במשל ודרך שחוק הוא על כן בקל ימצא חזרה לעמוד לימין צדקו ולעזרו ולפעמים להיפוך לקצוף עליו ויאמר נחמתי כו' וכיוצא בזה בכל צדקת הצדיק ורשעת הרשע שלפעמים יגביר קצת חלק הרע שבצדיק ויחטא ולפעמים יגביר קצת חלק הטוב שברשע ויעשה תשובה וזהו לשחוק בעלמא ולא ענין אמיתי בעצמותו שיתפס מקום צדקת הצדיק כו' כי אם צדקת מה תתן לו וכו' וד"ל.

וזהו ענין הקניגי שיעשה לצדיקים בליתן עם שור הבר פי' ליתן הוא לשון התקשרות וחיבור כמו ליתן חן והם הצדיקים שהי' בתכלית ההתקשרות במעשים טובים ובסור מרע וכו' ושור הבר הוא היפוכו ממש תכלית הדין והרשע ששור הישוב מו"ק הוא וכ"ש שור הבר שמזיק מופלג הוא וילחמו שניהם ויעזור לליתן דוקא וינצח את השור הבר ואם לאו לא הי' יכול לנצחו כל זה מראה לצדיקים איך שלא מצד עצמם עשו הטוב כי אם הי' חפץ ה' לעזור ליציה"ר שבהם היו נכשלים ברע כנ"ל שאין זה אלא בחי' שחוק שפעמים עוזר לזה וכו' אך שחוק הזה למעלה הוא בהעלם בזמן הזה וכאמרם ז"ל ג' שעות האחרונות יושב ומשחק עם ליתן כו' ולעתיד לבא יתגלה להם השחוק הזה שיראו תוכן הכוונה שהי' לו בצדקתם שהי' עוזר להם דוקא ולפעמים עוזר לשכנגדם וכו' וכמ"ש כל זה בארוכה במ"א וד"ל.

וענין השחיטה של שור הבר בסנפיריו של ליתן הרמז יהי' לביעור הרע דפני שור מהשמאל כו' ע"י אהבה ויראה בחי' גדפין שפורחין בהם נשמות הצדיקים ועולין בהמה מיני עליות מג"ע התחתון לעליון מידי שבת וחדש וכו' וכידוע דכל י"ט ושבת מיחד להם עליות פרטיות נעלמות מן הראשונות וכל זה הוא מפני אהבה ויראה שנושאים ומגביהים אותם משפלות מהותם שיוכלו להתקשר באור האלקי המאיר ביום השבת ביתר שאת כו' וכדוגמת ליתן ששט ופורח בים אוקיינוס בסנפיריו הגדולים וכו' וד"ל. ומה שסנפיריו הן כמגירה או כמגל חריצין חריצין הוא הרמז לאהבה ויראה שהן בחי' רצוא ושוב הרצוא הוא האהבה הוא כלות הנפש והסתלקותם כלפי מעלה והיראה הוא הירידה למטה בבחי' שוב כו' כדוגמת הפגימה שיש בה עלי' וירידה כו'. ואמנם ידוע שמסיבת הרצוא ושוב יש יניקה גם לחיצונים בהיות התהוות הכלים הוא מבחי' רצוא ושוב ומטי ולא מטי וכמ"ש בע"ח שכאשר ישוב האור לכלי ויתיישב בו סביב לכלי ויקבלו יניקה כו' ולע"ל שיבוררו הכלים ויהי' נקיים מכל יניקת חיצוני' כמ"ש בצדיקים היכל ה' המה שאין חיצונים יונקים כלל מבחי' השוב שלהם וכו' אז יהי' עיקר השחיטה של שור הבר על ידי רצוא ושוב דוקא משא"כ עכשיו וד"ל. וזהו שהראה להם שישחטנו בסנפירי"ו דוקא והיינו שאמר תתחדש הלכה שמגל קציר כשר לשחוט בו כו' וד"ל.

נעשה אדם בצלמינו כדמותינו. יש להבין למה באדם דוקא כתיב נעשה לשון רבים ולא בכל הברואים דכתיב בהם לשון יחיד ויאמר כו' ומשארז"ל נימלך כו' ה' לו לימלך גם בשאר הברואים כו'. אך הענין הוא דאנו רואים יתרון מעלה בבהמה מבאדם, בהיות שהבהמה לא תשתנה תפקידה מבוראה לכל אשר הוכנה בבריאה השור לחרישה והבהמה לחלבה והסוס לרכוב וכדומה הנה לא ימרוד השור לילך לחרישה והסוס לא ימרד לרכיבה ואפילו בפני נער קטן מתבטלים ונוהג בם לחרישה או לרכיבה וטבע זו הוטבע בהם מן הבורא ית' שלא יהי' בהם בחירה כלל דהיינו לא כמו שהאדם שהוא בעל בחירה שיוכל למרוד ולא יציית למלאכה אם ירצה ואם ירצה יציית שהבחירה בידו היא ובחירה זאת מאת ה' הוטבעה בו משא"כ בבהמות שאין להם בחירה כלל לכך לא ישנו תפקידם כלל וד"ל. והנה בחירה זו שיוכל למרוד הוא היפוך בחי' הביטול והגם שהאדם הוא בר דעת ובבהמות אין דעת אבל במה שיש לאדם הבחירה הוא נמוך הרבה מן הבהמה הגם שסיבת הבחירה מן הדעת היא לפי שבחי' הביטול אל הבורא ית' מבלי הרגשת עצמותו כ"כ יותר יש בבהמה מבאדם במה שאין לה בחירה לבחור בעצמה כ"א לעשות מה שצויה ה' עלי' באופן טבע בריאתה וכמאמר הנהר לר"פ בן יאיר אתה הולך לעשות רצון קונך ואני הולך לעשות רצון קוני ולא נופל אני ממך בבחי' ביטול לה' לבדו דהיינו רק לעשות רצונו ומה הפרש ביני לבינך שניהם רצון ה' הוא כו' וסיבת הביטול הזה בהם הוא לפי שגם בשרשם דמרכבה דפני אר"י פני שור כו' יש בה הביטול במציאות יותר לפי ששרשם קודם שנפלו בשבירה היו מז' מלכין קדמאין דתה"ו לפני מלוך כו' שהי' בבחי' הביטול בתכלית לגבי עצמות אור א"ס ב"ה ומפני זה נסתלקו האורות כידוע והן בחי' חיות ובהמות שלפני אד"ם דאצילות כו' כמ"ש במ"א וד"ל. ואמנם הגם שבבחי' הביטול האדם נמוך מבהמה אבל בשרשו למעלה מעלתו גבוה הרבה מן הבהמה להיות כי זה גופה שיוכל להיות בבחי' יש ודבר בפ"ע כ"כ עד שיהי' בו הבחירה ממקום גבוה מאד נמשך זה דהיינו מבחי' אדם העליון שהוא רב ושליט על כל הבהמות וחיות כו' וד"ל. וזהו נעשה אדם לשון רבים לפי שיש בו מבחי' ממכ"ע ומבחי' סוכ"ע להיות כי גופו הבהמיות נדמה לבהמה בבחי' הביטול קצת אבל נפשו השכלית שיש לה בחירה וידיעה שלמעלה מן הבחירה כו' יש בזה שותפות המשפיע עם המקבל כדוגמת הולד שיש בו מן האב ואם כו', כמ"כ עד"מ הנשמה והשכל נולדה מזיווג עליון דסובב וממלא ומה שיבחר להיות מורד הוא מבחי' ממלא ומה שאחרי הדעת המיושבת יוכל להתבטל דוקא עפ"י הדעת שמכריחו לכך זהו מבחי' סובב כו' כי הביטול שיבא מן הדעת גדול הרבה מן הביטול שבלא דעת רק מצד הטבע כי אחרי שהי' לו בחירה למדוד עפ"י השכל וירד כ"כ למטה גם עליותו למעלה נעלה מאד דהיינו כאשר עפ"י השכל דוקא יתבטל ממציותו יהי' הביטול ההוא עמוק מאד כי לפום גמלא שיחנא ולפי ערך

הטוב כן ערך הרע וכמו שארז"ל כל הגדול מחבירו יצרו גדול כו' לפי שערך היצר הוא לפי ערך הטוב וכו' וד"ל.

וזהו ישמח ישראל בעושייו לשון רבים כי שנים הם העושים את ישראל נפש האלקית בחי' ממלא וסובב הנ"ל והשמחה היא כאשר יבחר בטוב ואז הביטול עמוק מאד לפי ערך יצרו הגדול כו' וכל ענין שמחה הוא מהתחדשות דבר שלא הי' מקודם כו' וזה ג"כ התחדשות גדול שהאדם בעל בחירה הי' בו בחי' הביטול במציאות כבהמ"ה שיש לה ביטול בטבעה (כמ"ש במדרש ע"פ ככפיר יושב במסתרים כו' שהארי' מפני עוצם היראה שמתיראים ממנו החיות בורחים כולם מפניו ומוצא טרף ע"י תחבולה שעושה וחוקק עוגה גדולה סביב וכל חי' שבאה בתוך העוגה מכרת שהיא של ארי' ומפני היראה תתבטל ממציאיתה ותשאר כאבן דומם ולא תברח ובה הארי' וטורפה וכו' ע"ש וזהו מן הטבע שהוטבע בה שתתיירא כ"כ מן הארי' מלך החיות ולא תוכל לברוח מעוגה בשום אופן ולא תמרוד לעולם כו').

ועם כל הנ"ל יובן בענין ישראל ואומות שכל הגדול מחבירו יצרו גדול כו' פי' שיצר האומות בטבעם הוא מצד שרשם שנפלו בשבירה ב' מלכין קדמאין הכנעני והחיתי כו' אבל יצר הרע של ישראל שנקראים אד"ם גדול מהם מטעם הנ"ל וכשכופין יצרם הם בדוגמת אדם העליון וכו' ולכך אין הרע שבאומות נק' בשם יצר הרע אלא הרע עצמו כמו שהוא בטבע ושל ישראל נק' בשם יצר הרע וכמ"ש כי יצר לב האד"ם רע כו' האדם דוקא לפי שמתגרה באדם ביותר וד"ל.

בשוא גליו אתה תשבחם פי' בזהר לשון שבח שהמלאכים נקראי' גלי הים העליון ובהנשאם באוי"ר לא יכול לאדבקא כו' ואתה תשבחם שיוכלו לאדבקא וכו' ע"ש. והפי' הפשוט תשבחם לשון השקט ובטח שכאשר ירוממו ויתרעשו הגלים שקיטם ויפלו למטה כמו וחכם באחור ישבחנה עיי"ן פירש"י וכו'. והנה להבין שרש ענין זה למשכיל למעלה יש להקדים תחלה ענין גלי הים הגשמי דהנה שטח הים נמוך הרבה משטח כדור הארץ דהרי כתיב יורדי הים באניות כו' לשון ירידה מגבוה לנמוך כו' וא"כ למה נאמר בגלי הים לשון התנשאות והגבהה למעלה כו'. אך הענין הוא דהים מצד עצמו הוא נמוך בעיגול כדור הארץ אך הרוח שערה ירומם המים של הים והוא הגל וחוזר ויורד ונשפל ע"י הרוח וכו' והרי עלייתו וירדתו אינו מצד עצמו כלל וכלל רק ע"י הרוח שמגביה אותו ומורידו וחוזר ומגביהו כידוע, וכל זה משל להבין דוגמת זה ממש בים העליון הנק' מל' דאצילות מכ"ש בזהר כד

סליק ימא עילאה גלגלוהי כו' ע"ש, בהיות שארז"ל בת קול מכרזת בכל יום כו' וגם מבואר בזוהר פ' פקודי ענין הכרוזין שיש בכל יום למעלה באצילות ושרש ענינם הוא כמ"ש עד שיערה עלינו רוח ממרום שאנו רואים בחוש שלעת מן העתים יתעורר האדם פתאום לעבודת ה' בתשובה שלימה מבלי שהכין לבבו כלל מקודם וא"כ מאין באה לו התעוררות זו אלא הענין הוא שיש התעוררות רוחניים מבחי' אלקות הנק' רוחות עליונים שמזעפים הים העליון לפעמים לסטר דרום בבחי' חסדים דהיינו רוח התעוררות לאהבה כו' ולפעמים לסטר צפון להיות בחי' גבורות וכדומה והיינו כד סליק ימא גלגלוהי כו' פי' שחוג' שבמל' דאצי' מתעוררי' מן הרוחות עליונים ולא מצד עצמם כלל כנ"ל במשל גלי הים הגשמי וכו' וד"ל ומשם נמשך התעוררות גשמי לנשמות בני אדם לפעמים התעוררות חסדים או גבורות כמו מריירות וכדומה ולא מצד עצמם כלל אך מה שלא יתעורר האדם בכל פעם מאחר שהכרוזין עליונים שבת קול מכרזת כו' הטעם הוא לפי שהעונות מבדילים ואיננו מרגיש רוח העליון שנמשך ממרום על נפשו מפני חומר מחשך גופו ע"י החטא וכו' ומה שלעת מן העתים יתעורר מרוחו העליון היינו לפי שעשה מצות ומעשים טובים וזכה להתעורר כו' ועל כן יוכל להיות שיתעורר האדם מכרוז העליון שהי' בשנה העברה והוא לא הרגישה עד כאן מפני החטא וכשעשה מצוה הרגישה ונתעורר ויש שמתעוררים בכל יום מכרוזים שמתחדשים בכל יום והמה הצדיקים או בעלי תשובה שנזדככו חומר גופם וכדומה וד"ל. ולהיות כי אין התעוררות זו מצד עצמו כלל כ"א מרוחות עליונים לכך בכלות רוח העליון יפול מהתעוררות זו ממילא וכלא היתה מעולם כמשל גלי הים שיפול פתאום מרוממות שלו ע"י הרוח שחוזר ומוריד למטה ושיעור עמידתו ברוממות תלוי ברוח שהגביהו וכו' וד"ל.

והנה שרש הרוחות עליונים דאצילות המכרוזים בכל יום הוא מרחמים רבים העליונים שממשיכים התעוררות אם אין אתערותא דלתתא כלל כו' מפני גודל עוצם הרחמנות אשר על הנפרדים בני"ע יגיע להם רוח התעוררות ממקור הרחמים ונחלק בייג תיקוני דיקנא כו' ומשם נמשך במל' דאצי' כנ"ל וכאשר יש העלאת מ"ן מלמטה אין צריך לכרוזים כי"כ כי באתערותא דלתתא ממילא נמשך אתערותא דלעילא אך כשאין התעוררות מלמטה או מתעורר מלמעלה בלתי העלאת מ"ן מלמטה כלל. וזהו ענין אשה כי תזריע בהעלאת מ"ן תחלה וילדה זכר פי' כמ"ש זכר חסדו שנמשך המשכות מ"ד גם במל' בבחי' חסידים דזכורא וכו' וכמ"ש במ"א וד"ל וכשהאיש מזריע תחלה יולדת נקבה פי' כשאין העלאת מ"ן מלמטה עדיין והאיש העליון מעורר לה תחלה בבחי' כרוזים כנ"ל תלד נקבה דהיינו רק שיהי' לה כח להעלות מ"ן תמיד כנקבה שאל אשה תשוקתה וכו' וד"ל.

וזהו בשוא גליו אתה תשבחם פי' כשמתנשאים הגל"ים מלמטה למעלה בבחי' התעוררות רוח העליון הוא ולא מצד עצמם כלל על כן אתה

דוקא תשבחם שיוכלו להשיג אלקות כי מצד עצמם לא יוכלו לאדבקה כו' כפי' הזוהר הנ"ל וגם לפי הפשוט שאתה תשקוטם כו' גם כן מובן ע"ד הנ"ל בהתעוררות שיבא ממרום יפול ממילא בכלות הרוח כו' וזהו אתה תשבחם להורידם ואין להם בזה שום בחירה כלל כי כמו שתחלת התעוררות היתה מלמעלה כן ביטולה מלמעלה דוקא ואין לאדם אלא להרבות תשובה ומעשים טובים כדי שיזכה להתעורר תמיד וכנ"ל וד"ל.

בעזרת השם. שבת פ' כי תבא

הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים. שאהבה נפשי כי עכשיו נפשי אויתך ולע"ל גם הנה"ב והגוף (ויאמר כל אשר נשמה באפו כו') ופי' שאהבה שכבר אהבה בג"ע (א"כ זהו אהבה מסותרת) הגידה הוא לשון המשכה כמ"ש נהר דנגיד ונפיק כו' וכן ופי' יגיד כו' וזהו בקשת בניי בגלותא שיגיד וימשיך לה בעלה מבחי' טובה כ"ע שאהבה נפשי פי' כי הנה כתיב נפשי אויתך בלילה גם בגלותא שהנשמה משועבדת בשיעבוד חומריות עוה"ז אעפ"י כן הנפש אלקי' מתאוה תאוה להכלל באחדות ה' שמשם מקור חוצבה כי לע"ל כתיב וראו כל בשר כו' וגם הנפש הבהמיות תכיר את בוראה ותתאוה גם היא להכלל באחדות ה' לפי שמשכא דחויא שעל הגוף יבוער לגמרי לע"ל דכתיב ובלע המות לנצח וכו' ואת רוח הטומאה אעביר וכו' מפני שכולם ידעו אותי וכו' כי תמלא הארץ דיעה ובאו במערות צורים מפני פחד ה' וכו' משא"כ עכשיו נפשי אויתך כשתתגבר הנפש אלקי' על הנפש הבהמיות שאז יתרון האור מתוך החושך הנקרא לילה וצריכה לזה סיעי' ועזר מלמעלה שתוכל לנצח את הנפש הבהמיו' וזהו תנו עוז לאלקי' וד"ל. והנה שאהבה נפשי לשון עבר משמע שכבר אהבה ועיקר בקשתה שיגיד וימשיך לה מה שכבר אהבה כו' דהיינו כשהיתה בג"ע נהנית מזיו השכינה באהבה רבה דכתיב בה מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים וכו' אותה האהבה שאהבה כבר בג"ע קודם בואה לגוף יגיד לה גם עתה בירידתה בחומר הגוף.

ולהבין מהו העלי (כיון שמבקשת רק הגידה שאהבה כו') אך יפה מחיי עוה"ב י"ד זיו השכינה (ע' ואני אר"א דשכינה נקי' אפי' הקו וכו') ושיומשך הזיו מהמאור (מפני שאינו ממילא או אש אוכלה הסתלקו) ע"י תומיץ ויעש דוד שם (צ"ע הג"ע קדם ו"ל תוס' אורו' ע' הישבת בגנים דברדציוב.

ב) ויש להבין ירידה זו שבוודאי לצורך גבוה היא וירידה לצורך עלי' היא כדי שיהי' יתרון באהבה זו מכמו שהית' בג"ע. דהנה ידוע מאמר

רז"ל יפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חי"י העוה"ב. פי' חי"י העוה"ב הוא היו"ד שבו נברא העוה"ב והוא הנק' זוי השכינה ופי' שכינה ידוע שהוא השוכן ומתלבש בתחתוני' להחיו' רוח שפלים כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים כו' בחי' ממלא כ"ע ובחי' הזיו וההארה ממנו הוא אשר מאיר בג"ע העליון דעולם הבריא' בנשמו' שנהנין ממנו כו' והיינו תענוג אלקי' שמחמת השגת אלקות משיגי' הנשמות וגם הזיו הוא העונג העליון האלקי' שבא לבחי' השגה וחכמ' וכו' אבל לגבי עצמו' העונג שלמעלה מן השכל וההשגה כלא חשיב אותו הזיו דלית מחשבה תפיסו' בעצמותו ית' כי הוא חכים ולא בחכמ' ידיע' וכו' וזהו כי עמך מקור חיים פי' מקור כל החיים עליוני' ותחתוני' הוא הזיו הזה וגם הוא בטל וכלא חשיב לגבי' עצמותו ית' ועדימ' זיו השמש לגבי השמש עצמו דהנה מהות השמש עצמה לא יתכן לומר שהוא מאיר אלא על זיו המתפשט ממנו שייך לומר שמאיר והיינו כאשר יצא השמש על הארץ שייך לומר שהארץ האירה מזיוו אבל כשהשמש הוא בפ"ע ולא על הארץ לא שייך לומר שמאיר כי הזיו הוא בטל בתכלית בגופה ומהותה של השמש כמ"ש בלקי"א וד"ל וכמ"כ יובן ענין ביטול זיו השכינה שהיא היו"ד חי"י העוה"ב לגבי עצמותו ית' שנקרא מאור האור וכו' וכדי שיתפשט ממנו הזיו צריך העלא' מ"ן מלמטה וזהו ויעש דוד שם פי' שעשה את שם הוי' דהיינו ע"י מס"נ גרם התעוררו' היו"ד והזיו הנ"ל ואח"כ וי"ו וכו' ולזאת היתה ירידת הנשמה אלקי' בגוף בעוה"ז כדי לעשות למעלה שם הוי' ע"י תשובה ומע"ט וזהו יפה שעה א' בתשובה מכל חי"י העוה"ב דהיינו היו"ד שבו נברא העוה"ב מאחר שע"י תשובה ברעותא דלבא נמשך היו"ד מן המאור עצמו וכנ"ל כמשל זיו השמש לגבי גופה של שמש וד"ל.

ג) אַךְ יש להבין למה ע"י תשובה ברעותא דלבא דוקא יהי' למעלה המשכה היו"ד כו' ולא ע"י אהבה בתענוגי' שהי' נשמה בג"ע בתחלה כנ"ל. הענין הוא דאית רצון ואית רצון, רעותא דלבא הוא הרצון שבלב ויש רצון שהוא בשכל ושכמוח והגם שע"י הרצון שמצד השכל והתכוננות באלקות יוכל להיות אהבה רבה בתענוגי' כמ"ש אז תתענג על ה' כו' עכ"ז הרצון שבלב גבוה ממנו הרבה לפי שהרצון שבלב בפנימי' ונקודתו אין בו עונג כלל בהיות שהוא למעלה מן ההשגה והשכל כלא טעם ודעת תכלה נפשו וכו' והוא בחי' תשובה שאינה לשוב מחטא ועון דוקא אלא כלות הנפש וחפצה ותשוק' להכלל במקורא דכולא נקרא תשובה דהיינו שהיא שבה אל בית אביה ועוזבת משכנה בחומר הגוף כאדם החוזר ממקום למקום וכו' ולהיות כן עיקר התשובה הוא התפלה שהיא עבודה שבלב הנק' רעותא דלבא שלמעלה מבחי' השגה דהיינו מה שאמרו ז"ל שבע"ת גדולי' מצדיקי' גמורי' לפי שבצדיקי' רצונם נולד מצד ההשגה אלקי' ובבע"ת הוא רצון עצמי פשוט בלתי מורכב בשכל כו' ונק' רצון העליון ולמעלה נק' רעוא דכל רעיון ולזאת ירדה הנשמה אלקי' בגוף כדי לעורר למעלה רצון העליון ע"י תשובה שבתפלה דוקא ואז ממילא יהי' נמשך היו"ד שבו נברא העוה"ב וכנ"ל כי

הי"ד שהוא חכמ' מאין תמצא שהוא רצון העליון כידוע משא"כ ברצון שמחמת השגה ושכל הגם שתתענג על ה' לא היתה מעורר' בזה רעוא דכל רעיון שלמעלה מן החכמה וזהו יפה שעה א' בתשובה שהוא התפלה דוקא מכל חיי העוה"ב מטעם הנ"ל שהזיו שבג"ע הוא רק הארה בעלמא מן המאור כו' והיינו ויעש דוד שם שהוא ע"י התפלה וד"ל.

ד) והנה במלאכי' כתיב בעמדם תרפנה כנפיהם הכוונה על עמידה שישראל עומדי' בק"ש וש"ע אז תרפנה כנפיהם. והענין הוא להיות כי כל עיקר עבודת המלאכי' אינו אלא ביראה כמ"ש וכולם עומדי' באימה ואומרי' ביראה כו' מפני שעיקר מציאת התהוותם מאין ליש הוא מבחי' מלכות לבד לפי שאין מלך בלא עם כו' וכשנתפשט' מדת מלכותו ית' ממילא נתהוו' נפרדי' כדי שתתפשט עליהם מדת המל' כמ"ש במ"א ולהיו' התהוותם בריחוק מקום לכך עיקר מהותם היראה שהיראה היא מרחוק דוקא (וכמ"ש במ"א שלכך המלאכי' חיים וקיימי' יותר מן הנשמות כמ"ש יראת ה' לחיים מפני הריחוק כו' וד"ל), אבל נשמו' נתהוו' מבחי' סובב כ"ע שלמעלה מבחי' מל' לכך עיקר מהו' הנשמו' הוא האהבה וכמ"ש אהבת עולם אהבתנו כו' והיראה אינה אלא תרעא לאעלא' בה הנשמו' כמ"ש זה השער להוי' צדיקי' יבואו בו לפי שכל בנין המל' נק' שער לה' כמ"ש בזהר דאיקרי' פתח האהל כו' וד"ל. וזהו בעמדם תרפנה כנפיהם שמתבטלים המלאכים ממציות היראה שלהם בעמידה דישראל בק"ש וש"ע מפני שישראל מבחי' סובב כ"ע ולכך המלאכי' דוקא אומ' קדוש כו' איה מקום כבודו כו' אבל ישראל חלק הוי' הם רק שמספרי' איך שהמלאכי' או' קדוש ועל נשמת' המה מעוררי' רחמים רבים על עוצם ירידתה כ"כ וזהו הטעם שבאמצע השבחי' דמלאכי' אומרי' אלקי עולם ברחמיך הרבים כו' וד"ל.

וזהו שמע ישראל ה' אלקינו כו' ישראל דוקא ולא מלאכי' לפי שישראל עלה במחשבה בחי' סובב כ"ע לכך יש להם דוקא כח זה שיהיו מיוחדי' יחוד עליון דה' אלקינו ואח"כ ה' אחד פי' ז' רקיעי' והארץ הוא הח' וזהו מ"ש לך ה' הגדולה וכו' כמ"ש במ"א וזה נקרא אחד עם ד' סטרין פני ארי' פני שור כו' שכולם בטלי' בהוי' אחת המהווי' אותם בין בבחי' אצי' בין בבחי' בריא' יש מאין כו' והיינו ה' אלקינו שהוא למעלה הרבה מה' אחד והיינו מ"ש בס' יצי' לפני אחד מה אתה סופר שאין שם בחי' מספר הספירו' ע"י שם הוי' דחסד או שם הוי' דגבורו' גדולה וגבור' כו' אלא רק בחי' כללות שלהם בהוי' א' בלתי התחלקו' עדיין לי' וכו' וד"ל וישראל לי רא"ש בכחו יש ליחוד יחוד ה' אלקינו כדי שיהי' ה' אחד לפי שהם עושי' שם הוי' כמ"ש ויעש דוד שם כמ"ש למעל' והיינו ע"י תשוב' עילא' מנקוד' הלב וזהו מה ה' אלקיך שואל מעמך ע"י תשובה הוא שואל ומבקש שיהי' שם הוי' עי"ז דוקא כמ"ש במ"א וד"ל.

ה) והנה כדי להבין איך ע"י תשובה עילא' יקרא בשם ישראל דוקא לי רא"ש עד שיעשה שם הוי' כו' הנה יש להקדים הפסוק אל גינת אגוז ירדתי כו' למה נקרא אגוז הנה האגוז קליפתו קשה מאד וא"א להגיע לפרי שבתוכו לאכלו בלתי שישבור את הקליפה מקודם כידוע כמ"כ עד"מ כללו' נ"י לב בשר להם בעודנם בחומר גופני ולב בשר הזה מלא קליפו' זרות וצריך שבירה היטב עד שיתגלה האור הגנוז בלב והוא לב דכנ"י העליוני' שהוא היו"ד דאדני כו' וכמו הערלה המכסה על הברית בהסרת הערלה יתגלה הברית כמ"כ כתי' ומלתם ערלת לבבכם כו' ואז וכרות עמו הברית כו' שע"י אתערותא דלתתא בהתגלות ברית דכנ"י יתגלה למעלה ברית העליון דשם הוי' שזהו ענין עליית ישראל במחשב' סתימא שהוא יו"ד עילא' כו' וד"ל. וביאור הדבר היינו בחי' לב נשבר ונדכה מה שיתמרמר האדם בלבבו הגשמי כשנתמלא מרצונו' זרים ויכנע לבבו וישבר במרירו' עצומה ויבטל כל הרצונו' הזרות מפני רצון ה' כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' אז מתגלה נקוד' הרצון לה' אחד מצד שרש נפש האלקי' למעלה במחשבה סתימא' כו' הגנוז בלב כאו"א מישראל בהעלם ואינו נגלה כ"א בשעת קדושה וכדומה וד"ל וזהו שאמר דוד לב נשבר ונדכה כו' ואחי"כ אמר אדני שפתי תפתח כו' כי נתגלה היו"ד תתאה דאדני ע"י לב נשבר דוקא כמשל שבירת קליפת האגוז וזהו אל גינת אגוז ירדתי ג"כ לשכון ביו"ד עילא' דשם הוי' וד"ל. וגם מה שסיים ופי יגיד תהלתך הכוונה הוא שממילא יוגד ויומשך התהלה בפי מבלתי הכנת עצמות לכך לפי שמלמעלה מסייע' והפה אינה אלא ככלי לבד שיקבל תהלתך כו' והטעם הוא לפי שגם יו"ד עילא' דשם הוי' מתגלה למעלה ומשם יגיד למטה התהלה כו' וד"ל.

וזהו הגידה לי. פי' הגידה מלמעלה למטה תמשיך ותגיד בלבב כנ"י כדי שיגלה בה האור הגנוז והגם שהקליפה מכסה כו' אבל ע"י י"ג מדה"ר רחמים רבים שם י"ג נהרי אפרסמונא דכ"א שתגיד ותמשיך למטה הם יזכרו וילבנו הקליפו' של הלב וכמ"ש אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו כו' כמו הנהר שמלבנו ומזכך כל דבר מלוכלך, כמ"כ הארו' י"ג מדה"ר נושא עון כו' וכיוצא הם המלבנים ומזככי' קליפו' הלב הערל ונפתח הסתום והגנוז כו'. והיינו שאהבה נפשי כדי שיתגלה בחי' האור הגנוז כבר ומקדמת דנא כמ"ש למעלה שהיתה הנשמה בגי'ע נהנית מזיו כו' וירדה לחומר גופני לשבור' הקליפ' ולהגלו' כדי שיהי' יתרון אור כו' וד"ל.

ו) אי"כה תרעה כו' זהו נתינת טעם לבקשתה למה תגיד מפני שאם לא תגיד איכה תרעה כו' ולא בשביל עצמי רק בשבילך איכה תרעה כו' כי אם עיקר כוונת הבקשה הוא בשביל עצמו נמשך מזה קטרוגי' רבי' אם ראוי לכך וכו' לכך משפלת עצמה אני איני כדאי לכך אבל בשבילך הגידה לי כו' וד"ל.

וביאור ענין איכה תרעה הנה ידוע שהקב"ה נק' רועה ישראל וכנ"י נקראי' רעייתי כלומר פרנסתי כי ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים עד"מ פרנסת מזונות גשמי' שהאדם אוכל שאין הנשמה צריכה למאכל מצד עצמה כי תוכל להתקיים בלתי אך כדי שיהי' לה התחברות עם הגוף זאת תועלת המאכל שהרי אנו רואים שתתפשט הנפש יותר באיברי הגוף כשיאכל וכשלא יאכל תסתלק כו' וכמ"כ עד"מ כתיב אכלתי יערי עם דבשי ענין האכילה למעלה כמו בקרבנו' שנק' לחם אשה כו' היינו כדי לחבר בחי' טובב כ"ע בממלא כ"ע וזהו ישראל מפרנסין כו', ולכך נקרא רעייתי והוא נק' רועה כו' וד"ל וביאור ענין יערי עם דבשי ידוע ומבואר בזוהר דק"ש נק' דבשי וברכת יוצר נקרא יערי והטעם הוא לפי שבברכת יוצר לא נזכר רק מענין המלאכי' איך שאו' באימה ויראה קדוש כו'. וידוע שהמלאכים נקרא יער כמ"ש אז ירננו כל עצי היער כו' מפני שנקראי' עומדים כמ"ש שרפים עומדים כו' ה"ז כדוגמת עצי היער ארזי לבנון שהמה עומדים בהשוואה בלתי נטיה כלל והם גובה הקומה כו' הכל להורו' על עומק הביטול מציאו' שלהם ביראה בלתי נטיה לעלו' למעלה ממהות מדרגתם רק כמו שהם כו' ולכך נקרא בזוהר בשם עצי שטים עומדים ע"ש וד"ל. והנה היער הוא רק בחי' צומח ואין בעץ טעם ומתיקות כלל אבל דבשי הוא פרי מתוק לחיך כו' כמו הדבש שעל האילנות הכל הוא בחי' והטעם והמתיקו' שבצומח כו' ויוכן דוגמתו למעלה שהוא הנק' דבשי להיות כי ע"י העלא' מ"ן דמלאכי' הנק' יערי בברכ' יוצר עדיין אין בו עונג אלקי רק בחי' ביטול לבד אבל בק"ש וש"ע שמע ישראל וכו' ומבואר למעלה שישראל יש בהם בחי' אהבה בתענוגי' להתענג מנועם ה' בהתבוננו' והשגו' אלקי' כו' והוא הדבש ומתיקו' של העלא' מ"ן דנשי' כו' וד"ל.

וזהו הנתינת טעם איכה תרעה אם לא תגיד ותמשיך י"ג מדה"ר כדי לעורר את האהבה ברעותא דלבא לא יהי' פרנסה ביערי ודבשי וא"כ איכה תרעה ותתפרנס מישראל כו' כי באמת הוא ית' חכים ולא בחכמה ידיעה כו' ולא מכל אינון מדות כלל וצריך שימשכו הספירו' ע"י שמות דהוי' וישראל הם העושי' שם הוי' ע"י פרנסה שמפרנסי' בתשובה ומע"ט אז מתחבר האצי' לנאצלי' להיות נקרא חכם וחסדן כו' וכמו עד"מ שתתחבר הנפש עם הגוף ע"י המאכל וכנ"ל וזהו כמ"ש מ"ה ה' שואל מעמך אל תקרי מה אלא מאה ברכו' כו' וכמ"ש במ"א וד"ל.

ז) איכה תרכיץ בצהרים. הנה כתיב גשם נדבות תניף אלקים כשחום השמש מגביר בצהרים ותגדל החום עד שיכלה כח הנפש וילאה מפני החום אז בהיות הגשם תקרר הנפש ותערב לה' עד שתשוב אל עצמו' וזה נק' גשם נדבות כי הוא חסד עליון, להשיב נפשו כו' ועד"ז יובן למעלה כשע"י תשובה ברעותא דלבא תגדל חום השלהבת רשפי אש התשוקה עד כלות הנפש אז השבת הנפש האלקי' היא ע"י מים דאורייתא כמו מים קרים

על נפש עייפה והוא ההלכות שאדם שותה אחר צמאון שהי' לו בתפלה ברעותא דלכא כמי' גשמי' הירודי' ממקו' גבוה למקום נמוך כו' ודיל' וזהו שאחר יו"כ ועיי'ת שואלין מטר בחג הסוכו' כמו עדי'מ רביעה ראשונה של גשמי' שמלחחי' הארץ ומרביצי' אותה מחום השמש שחממה ביותר כו' ולכך נק' רביעה תרגום של רביצה כו' כמי'כ ענין המשכות חכמה דאורי' בשמח' תורה אחרי יבישות הצמאון של התשובה ביו"כ ועיי'ת כו' ודיל'. וזהו שנקראי' המצות מעשים טובים אחרי התשובה דוקא כי טוב הוא לשון אור כמי'ש וירא האור כי טוב ואין אור אלא מתוך החושך כמשל שרגא בטיהרא דלא מהני וכל שהחושך גס יותר יתברר יבהק האור וזהו יתרון האור שמתוך החושך כידוע וכמי'כ עיי' תשוב' ברעותא דלכא כשנשבר ונדכא כני'ל אז נגלא האור הגנוז ביתרון אור כמו עדי'מ גשם נדבות שיערב ביותר כל שתוקפו של חום הי' ביותר תחלה וכו' ודיל' והיינו מעשים טובי' מאירים משא"כ מצות מעשיות בלתי תשובה ברעותא דלכא הו' עדי'מ כגשמי' שלא בשעת חום או כאור בצהרי' כו' ודיל' והיינו איכה תרביץ בצהריים דוקא שהרביצה ממים עליוני' ערבים מאד מאד מפני חום הצהריים כני'ל וזהו סיום הטעם לתחלת הבקשה הגידה לי שאהבה נפשי שאם לא תגיד לי איכה תרעה במצו' עצמם ואיכה תרביץ בצירוף התשובה עמהם שאז הן כרביצת מים של גשמי' בצהריים דוקא מטעם הנ"ל ודיל'.

בעזרת השם ית' ויתעלה

א) להבי'ן שרש הדברים הנ"ל. הנה שרש ענין ב' הרצונות רצון שבשכל אהבה בתענוגי' כו' ורצון הלב שנקרא אור הגנוז כו', היינו ענין מ'ה ובי'ן המבואר בארוכה למעלה ששרש נשמת צדיקי' גמורי' בבחי' מ'ה ושרש נשמות בעי'ת שגדולי' מהם מברורי' ב'ן שנעשה ס'ג עטרת בעלה כו' וזהו ענין האור הגנוז כמי'ש אל גינת אגוז ירדתי כו' והאגוז יש בו ג' קליפו' ירוקה וכו' וידוע שמתחלת הפריחה אינו אלא קליפה וכל שהולך וגדול מתרכה הקליפה ונפרדת בפ'ע ויוצא לאור הפרי הגנוזה בה והי' כענין ברור טוב מרע כמו שמבררי' ומסנני' התמצית מן הפסולת וכו' כמי'כ ברורי ס'ג דעקודים. שנפלו בבי'ע ונעשה ג' קליפו' נוגה דבי'ע מחיצוני' ב'ן כו' כאשר יגמר הבירור יתפרדו כל פועלו עון כו' ויתגלה הפרי הגנוזה בהם הוא בחי' ס'ג דעקודי' כו' ודיל' וזהו שבעי'ת גדולי' מהצדיקי' גמורים להיות כי הרצון שבשכל הגם שהוא בחי' מקיף שהוא אהבה בתענוגי' שלמעלה מן

(י' בשולי הגליון נרשם כאז: (דנקודים כני'ל וכציל בסמוך).

השכל כידוע הוא מקיף תחתון אבל רעותא דלבא נק' רעוא דכל רעוין דהיינו מקיף דיחידה אבל הרצון שבשכל הוא מקיף דחיה כידוע דיש ב' מקיפי' דיחידה ושניהם למעלה מן השכל, והוא ענין לים דצלם אבל צ' דצלם הוא המוחי' פנימי' שנכנס' בכלי כו' משא"כ דחי' יחיד' וד"ל אבל מקיף דיחידה גבוה מאוד נעלה גם מן הרצון שבשכל ונקרא רעוא דכל רעוין פ"י מקור כל הרצונו' שנולד' כו' על כן גם הרצון מחמת תענוג שכלי והשגות אלקו' שבצדיקי' גמורים הוא בחי' א"פ לגבי רעותא דלבא שאצ"ל בע"ת אמנם דוקא ע"י בירור מתגלה האור הגנוז נקודת הרצון שבלב כו' דהיינו ע"י שבירת הקליפה הסביב לה והוא ענין לב נשבר ונדכא שהלב הן המדות דס"ג דעקודי' שנפלו בשביר' וצריכי' שביר' ושבירתן זוהי טהרתן שמתגלה ע"י הטוב והתמצית שנתברר מהם והוא נקוד' הלב בחי' ס"ג כמו שהיו קודם השבירה כו' וד"ל.

ב) וזהו שרש ענין הגידה לי שאהבה נפשי פ"י שאהבה ל' עבר שכבר אהבה נפשי קודם שנפל בשבירה וידוע דרפ"ח ניצוצי' נפלו בנוג"ה וזהו שאמר נפשי פ"י לא הגוף דנוג"ה אוהב אלא נפשי דרפ"ח ניצוצי' שנתלבשו בנוג"ה אהבה כבר מקדמת דנא וגם עתה מתבררת היא ע"י שם מ"ה ומהו הגידה לי לשון המשכה כמו נהר דנגיד כו' כי מ"ה דחכמ' הוא המברר ב"ן אך לאחר שנתברר ב"ן נעשה למעלה היינו כמ"ש במ"א וד"ל. וזהו שרש ענין יו"ד עילא' שמתגלה בלב מחשבה סתימא' הוא מבחי' רעוא דכל רעוין הנ"ל משא"כ יו"ד תתאה שבאהבה בתענוגי' במוח איננה מחשבה סתימא' כו' אלא מ"ה דחכמה והשגת אלקו' של נשמות הצדיקי' אבל העונג של כלות הנפש דבע"ת ברעותא דלבא הוא פנימי' העונג דמחמת זה אינו בגדר השגה ותפיס' והיינו למעלה בחי' מחשבה סתימא' דלית מחשבה תפיס' ב"י וכו' וד"ל והיינו ההפרש בין יו"ד דהוי' ליו"ד דאדני וד"ל גבכל זה יובן עיקר הטעם דס"ג גבוה מ"ה להיות כי המ"ה המחדש דמהארט המצחא דע"י הוא רק בחי' חיצוני' העונג שבמוח שבמקיף על המוח להסגי' אהבה בתענוגי' הנ"ל אבל ס"ג דרעותא דלבא הוא מבחי' פנימי' ע"י אלא שנתלבש בלב לפי שז' תחתוני' שבו נפלו כו' וע"י שבירת הלב נתברר כנ"ל וד"ל.

ג) ועתה יש להבין שרש ענין אכלתי יערי עם דבשי כו'. הנה ענין הגידה לי כו' היינו בירור דמ"ה שמברר את הב"ן להיות שאהבה נפשי מקדמ' דנא כנ"ל ובירור זה הוא כדוגמת האכילה למטה שכאשר יאכל האדם מאכל נבלע ונכלל באדם המאכל בדרך העלאה מלמטה למעלה ואח"כ נעשה התחתון עליון שהמאכל נותן שפע חיות לאדם ויתחזק שכלו על ידו וכו' וכמ"כ עד"מ ענין אכלתי וכמ"ש רועה ישראל פ"י ישראל הוא המדות שנפלו בשבירה ונשברו ונאכל מהם הפרי הגנוז בהם והוא רעותא דלבא הנ"ל ובזה ישראל מפרנס' לאביהם שבשמים כו' ונק' רעייתי והוא נק' רועה ע"ש שנבלע ונכלל בו נשמו' בע"ת ברעותא דלבא ושרשם הוא בחי' ס"ג שנפל

וחזור ועולה ומפני היותו נעלה ממ"ה כנ"ל ע"כ יחזור ויהי' לשפע וחי' למ"ה דחכמה שאכלו וביררו וזהו פרנסת כו' וד"ל וענין האכילה הוא ענין הגידה לי ופי' יגיד כו' שאין כח במקבל לעלות בלתי סיוע ועזר מן המשפיע וזהו יגיד ממילא כו' והוא תהלתך כאילו אתה משבח בעצמך וכמ"ש ותהלתי אחטם לך כו' וד"ל וכיטול זה האמיתי הוא כמשך כיטול המאכל שנבלע בגוף כו' ואח"כ את שאהבה נפשי מתגלה ונעשי' עטרת בעלה והיינו איכה תרעה וד"ל.

והנה שרש ענין יערי עם דבשי שהן הנשמות ומלאכי' כו' יש להקדים תחלה שיש ב' ברורים בירור אחר בירור עד"מ כשמברר" פסולת הגס ביותר ויבררו עוד הפעם הפסולת הדק ומה שישאר הוא תכלית הטוב וקודם שביררו פעם שני הרי הפסולת הדק הזה הי' נחשב כטוב לגבי הפסולת לגבי הגס אך לאחר שביררו פעם ב' נחשב לפסולת ממש לגבי הטוב הגמור כו', ועד"ז יובן למעלה בהיות ידוע דרפ"ח ניצוצי' נפלו ונתערבו בעה"ד טו"ר עד נוג"ה דבי"ע כו' וראשית בירורי נוג"ה הן המלאכי' דהיינו לאחר שנבדל מהם הפסולת הגס דע' שרים כו' ועדיין לא נתבררו כל הצורך ונעשה אח"כ בירור שני כו' שהן הנשמות כו' דהיינו שרש ענין הנשמות והמלאכים לפי שהמלאכי' הן חיצוניו' הנשמו' גם בעוד הנשמו' בבחי' עיבור בבטן הנוק' חונה מלאך ה' סביב להם בבחי' שליא ועור הולד כו' וכמ"ש כי מלאכיו יצוה לך שיש לכל נשמה מלאכי' מיוחדי' אליה והן מעורבי' טו"ר למטה כשהנשמה בגוף שנקראי' יצה"ר ויצ"ט שהן מבחי' חיצוניו' דחיצוניו' של מלאכי' עליוני' שבבטן הגוף בעוד שהנשמה בבחי' עיבור וכו' וד"ל וכמו שנוג"ה נק' פסולת לגבי המלאכי' שנתבררו מהם כן המלאכי' נק' פסולת לגבי הנשמו' וכו' לפי שהנשמו' הן מבחי' בירור השני ובעוד שלא נעשה הביורור השני אלא בירור הראשון כלכד מנוגה עדיין היו הנשמו' והמלאכי' מעורבי' זה בזה בתכלית עד שלא נודע מי הוא המוכחר ומי הוא הפסולת כו' עד שנתבררו בירור שני ויצאו לאור הנשמות מובדלי' בפ"ע כו' וד"ל וזהו ענין יערי עם דבשי, היער הוא בחי' הצומח שהוברר מן בחי' הדומם דארץ והדבש שביער הוא בירור השני דהיינו שנברר הטוב הגנוז ביער והיו לדבש מתוק לחיך כו' ועד"ז אהבה בתענוגי' דנשמות במחיקו' ועריכו' הן של צדיקי' הן של בע"ת הרי הם בחי' הדבש שהוא הפרי והטוב שנבררו מחיצוניו' המלאכי' שלהם בעודנם בבטן הנוק' כנ"ל שנק' יער כמ"ש אז ירננו כל עצי היער כו' וד"ל וכללות שניהם היער והדבש נאכל הוא ונבלע בבחי' מ"ה דאדם העליון וכמו שאמר אכלתי יערי כו' וכנ"ל וד"ל.

ד) ולהבין שרש ענין איכה תרביץ בצהרים כו', הנה יש להקדים תחלה דהגשמי' הן מבחי' גבורה שבחסד וכמ"ש גשם נדבות כו' וכמ"ש במ"א על מאמרם ז"ל למה נקראי' גבורות לפי שיורדין בגבורה פי'

שהמים הנק' חסד יורד הוא בתגבורת דין וצמצום דהיינו כמה שהן יורדי טיפ' טיפ' לבד בהתחלקות ולא בפעם א' כמ"ש שם ועיקר הטעם הוא שנק' גבורה על שקודם ירדת הגשם יש רעש ורוח סערה והעבים מתקשרים בתגבור' עצומה כו' וירידתו בתוקף וגבורה גדולה והוא הנק' גבורה שבחסד דהיינו כשהחסד שופע בתגבורת חזק כו' וזהו שיורדין בגבורה. והנה חום הצהרים הוא מתקפא דשמשא כחום היום וידוע דחסד אל כל היום וכשמתגבר החום של היום הוא בחי' גבורה שבחסד כענין מוקדי לי בשל הבי דרחימותא כו' או בחי' חסד שבגבורה (ע' במ"א) וההפרש בינו למים של גשמי' שזה גבור' החמימו' והאש וזה גבור' המים והקרירו' שני הפכים בתכלית ולהיות כי גם האש כלול מחו"ג והמים כלול מחו"ג כידוע יכולי' לעשות מזיגה טובה וממוצעת שהרי כל אחד ימצא את שלו בחבירו כו' ואם לא היו כלולי' מחו"ג לא היו מתחברי' לעולם כו' אך ענין המזיגה צריכה להיות בדרך מיצוץ ולא הגביר הא' על חבירו עדי"מ דבש וצנון זה מתוק וזה חריף שיבשלום יחד צריכי' לבשלם במדה שלא יגביר לא חריפות הצנון ולא מתיקו' הדבש ואז מטעם לחיך דוקא וסיבת ההתחברות שלהם הוא לפי שימצא החריפו' בדבש והמתיקו' בצנון כמ"ש במ"א וכמ"כ כאן מפני שיש גבורות במים וחסדי' בחום היום יכולים להתחבר ע"י מזיגה טובה והוא ענין הרביצה שתרגומו רביעה כמו רביעת שפע זכר שממתיק בחי' הגבורו' דנוק' לפי ששפע מ"ד יש בו חו"ג שהרי יורד בתגבורת ויש בו ג"כ חמימות וכמ"ש במ"א וכמו המרבץ מים טיפ' טיפ' על אבן הפורח מן הארץ כן הגשמי' שיורדי' בשעת תגבורת חום היום נק' מרביץ בצהרים כו' דהיינו שבא אויר ממוצא בעולם מן הקרירו' של הגשמי' וכן חמימות היום לפי שנתקררו החמימות קצת בקרירות הגשמי' וה"ז כמו שיקררו צמאון הלב במים שימתיקו אותו בזה כי האש היסודי בוער בלב והמים ממתיקי' אותו כו'. וכל זה משלים להבין למעלה שהוא ענין היחוד עליון מדכר ונוקבה שע"י העלא' מ"ן מעורר מ"ד שנק' רביעה כנ"ל וזהו איכה תרביץ להמתיק הגבורו' דצהרים שבמל' דאצי' שמבררת ברורי רפ"ח ניצוצי' והיא מלאה גבורו' לפי שנפלו מאד למטה עם הגבורו' הקשות דנוגה וע"י חסדי' דדכורא נמתקי' אך באופן כשיורדי' בגבורה דווקא מטעם הנ"ל שצ"ל מזיגה ממוצעת וד"ל וזהו שלאחר ההעלא' האכילה דאכלתי יערי עם דבשי נשמות ומלאכי' שנקראת רעיית פרנסתי כנ"ל ואמרה איכה תרעה אומרת אח"כ איכה תרביץ להשפיע מלמעלה למטה להמתיק הגבורו' דצהרים כמו משל הגשמי' שיורדי' בחום הצהרים כי משל העלא' מ"ן דנשמו' ומלאכי' היינו כמו חום הצמאון שהוא בחי' אש היסודי' וכמ"ש ואל אישך תשוקתך כו' והשפע מ"ד שבא אח"כ להמתיקם הוא הרביצה וד"ל.

(ה) וְזֶהוּ גֶשֶׁם נְדֻבֹת תְּנִיף אֲלֵקִים. פ"י תניף ממתיק הגבורו' דבחי' אלקי' כמו תנופת הלויים שנמתקו ע"י התנופה דאהרן איש החסד וכו' כמ"כ האלקי' הונף והורם מן הגבורו' ע"י המתקו' החסדי' דגשמי' נדבות

הנ"ל אמנם יש להבין שרש ענין גשם נדבות מהו ולמה נקרא בשם גשם נדבות דוקא וכו'.

הנה ידוע ברוב גשמי' באים ע"י רעש הרעמים והברקים בתחלה ויש להבין הטעם לזה כי למה לא ילכו בלתי רעמים וברקי' כו'. אך הענין הוא דכל שפע הבאה מלמעלה למטה הרי היתה השפע תחלה למעלה במקור החיים העליונים בבחי' רוחניות מאד וכשירדה לעוה"ז השפל נתגשמה ביותר ונשתנית ממהות למהות ממש והנה ידוע דחיי' עוה"ז הגשמי' מדצח"ם שרשם מבחי' מל' דאצי' דמלכותו בכל משלה להחיות רוח שפלים בעלי גבול מאיין ליש כו' ומל' דאצי' הוא בחי' אלקו' ממש בבחי' א"ס ונק' מקור חיים שהיא המקור לכל החיים עליונים דכריאה וחיים ותחתוני' דעשי' בבחי' ממלא כו' וכתיב כי עמך מקור חיים דהיינו שמקבלת מעלמא דדכורא צדיק' חיי' עלמין הנק' חיי' החיים בחי' טובב כ"ע כידוע. והנה כאשר תרד השפע אלקי' מחיי' החיים דדכורא לנוק' מדת מל' דאצי' עדיין השפע אלקי' היא בבחי' עצמו' המשפיע כו' אך במל' המקבלת השפע להיות יורדת בסתר המדרגו' להחיות רוח שפלים בעלי גבול כו' המשנה את מהות השפע להיות שפע וחיות גשמי' ומוגבל לנברא' וכמ"ש ותתן טרף לביתך שמקבלת השפע העצמי' מבחי' טובב כ"ע ובלילה כשמסתתר' בכי"ע נק' השפע בשם טרף מפני שמשנתה ממהו' למהו' וכמו שיחטוף האדם מסעודה גדולה ויביא אפס קצהו לעניי' ושפלים שנק' טרף כי טרף להציל מגבוה לנמוך וכו' כמ"כ ע"י המל' המביא' השפע אלקי' לפי ערך צמצום המקבלי' נק' טרף (והוא בחי' רפ"ח ניצוצי' ע"ה) וכענין מכלכל חיים בחדס שחדס עליון היורד מסובב לממלא בא הוא לידי שינוי המהו' ברבוי רבבות השתלשלו' עד חיי' העוה"ז הגשמי' וזהו מכלכל כלי בתוך כלי מעילה לעילה כו'. והנה כתיב וחדס ה' מעולים ועד עולים על יריאיו, פי' חדס דעלמא דדכורא כשבא לעלמא דנוק' ונשתנה כנ"ל הוא בשביל זכות היראה שהוא מדת מל' הנק' אשה יראת ה' כו' וכמאמרם ז"ל אין נותנין פרנסה לאדם אלא בשביל אשתו כמ"ש להביא ברכה אל ביתך ביתו זו אשתו וכו' וכן כתיב טרף נתן ליריאיו פי' הורדת השפע מלמעלה למטה הנק' טרף הוא ליריאיו דוקא והטעם הוא לפי שעיקר עקרת הבית הוא הנוק' שהיא הנותנת השפע ומשנה המהות ודוקא בידה כח זה לשנות המהות ולא ביד המשפיע וכמ"ש בזהר שנק' פתח האוהל וכמ"ש זה השער להוי' כו' כמו שע"י השער והפתח יבא כל שפע מן המלך כו' (כמשל זיוג זכר ונקבה שהטפה מן האב לא ה' נולד ממנו כלום אם לא שינוי מהותה בבטן הנוק' ט' חדשי' לצייר איברי' הולד וכו' וד"ל ועל כן כל עיקר הברכה לחיי' החיים הוא בשביל המל' הנק' בית הוי' וכמ"ש להביא ברכה אל ביתך כי זהו עיקר המכוון וממנה יקבלו דוקא וכנ"ל והרי שמן המשפיע עצמו לא יוכלו לקבל לפי שהשפע עדיין בבחי' העצמו' וכו' וד"ל וזהו שאין נותנין פרנסה לאדם העליון ממוחי' דאוי' וכו', אלא בשביל אשתו כו' וכן ענין וחדס ה' מעולם ועד עולם מפרצוף לפרצוף אינו אלא בשביל

יריאו בחי' מל' שבהם דוקא מטעם הנ"ל וד"ל. וזהו הטעם שקודם ירדת הגשם יהיו רעמי' וברקי' כו' לפי שהאלקי' עשה שיראו מלפניו לפשט העקמומי' ע"י הרעמי' וברקי' כו' וע"י יראה זו נתקשרו העבים וישפיעו המטר מן ההעלם לגילוי דהיינו שיהיו שינוי המהו' מרוחניות לגשמי' ע"י מדת היראה בחי' מל' כנ"ל וד"ל ואמנם יש גשמי' שנקראי' גשם נדבות כלומר גשמי' ברכה של המשפיע בעצמו' קודם שיבאו למדת היראה במל' ואותן הגשמים אינם ע"י רעש הרעמים כו' והן המניפי' אלקי' פי' ממתיקו' גבורו' הנוק' וכנ"ל וד"ל. וזהו שילוב אדני' בהוי'.

ו) ועם כל הנ"ל יובן פי' הברכות דברכות חתנים שבברכת אשר ברא מסיים חתן עם הכלה ובברכ' שוש תשיש כו' מסיים חתן וכלה כו' אך הענין הוא דשרש נשמו' דכר ונוק' הוא מעלמא דדכור' ומעלמ' דנוק' הנ"ל כידוע ומשם נותני' להם שפע בבני חי' ומזוני כל ימי חייהם והחתן מקבל השפע מתחלה בעצמו מעלמא דדכורא הנ"ל הנק' חי' החיים ואח"כ משפיע לנוק' והנה בשעת חתונתם נעשה זיוגם למעלה בדכר ונוק' העליונה והוכן להם משם שרש ומקור לכדי פרנסתם בכל ימי חייהם שיחיו אחר החתונה אם בעשירות או וכו' וזהו שאומר החתן בכתובה אנא אפלח ואיקור ואזין כו' ולכאורה יפלא מאין הוא מובטח שבדודאי יפרנסנה כו' אך הענין הוא שעכשיו בשעת החופה הוא מקבל מעלמא דדכורא ובידו להשפיע לנוק' ולכך אומר אנא אפלח ואזין בוודאי שכבר הכנתי כדי פרנסתי לכל ימי חיינו וכו' והוא העיקר והכלה טפלה אליו לקבל מה שהכין לכך אומרי' חתן וכלה שהעיקר הוא החתן כו' אבל לאחר שגם הכלה קיבלה השפע עתה בשעת החופה דהיינו שעל ידה יהי' כל ברכת הבית בבחי' שינוי המהות (ועד"מ אדם מביא מן השוק והאשה מבשלת ואופה וכו' וכמ"ש במ"א וד"ל) אז גם היא תחשב קצת לבעלת הבית וכנ"ל מפני שאין עיקר הברכה אלא בשבילה כו' ולכך אומרי' בברכת אשר ברא משמח חתן עם הכלה שגם הכלה צריכה ברכה בפ"ע בשביל שהיא עקרת הבית אך עכ"ז איננה עיקר האמיתי לכך או' עם הכלה וד"ל משא"כ עד ברכת שוש תשיש כו' שהוא רק ברכת החתן לפי שעיקר הסעודה על שמו נקרא סעוד' חתן מפני שאומר אנא אפלח כו' כי מקבל השפע מעלמא דדכורא בעצמותו עדיין וכנ"ל וד"ל וענין השמחה שאו' משמח חתן וכלה כו' הענין ידיעה דהשמחה ממתקת כל הדיני' והקטרוגי' ולהיות כי עתה בזמן זיוגם הוא הכנת הברכ' והפשע לכל ימי חייהם אי' כ"א שיבדל מהם כל דין וקטרוג אז יוכל לקבל רוב טוב ולזאת הוא מצות השמח' לשמחם כדי שיקבלו רוב טובה משא"כ בימים הבאים לאחר החתונ' שכבר תרד השפע להשפיע כשיפלח כו' וגם מן המקבל בשינוי כו' המהות בבחי' יראה ודין כמו גשמי' שע"י רעמי' ולא בכל פעם יהיו ראויי' לקבלת שפע וכו' אבל בזמן החופה עדיין קבלת שפע דכר לנוק' הוא בעצמותם לבד וכנ"ל וזהו שאו' עם הכלה גם הנוק' מקבלת ההכנה לבד להיות ביכולתה כח ועוז לבוא טרף לביתה וכו' וד"ל.

בעזרהש"י, שבת פ' נצבים

כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיוך ובלבבך לעשותו כו'. להבין מהו הדבר וגם מהו ענין לעשות אותו הדבר כו' ובמה שסיים הטעם כי המצוה הזאת לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה, מהו ל' נפלאה עד שכפל הלשון ואמר לא רחוקה כו'. הנה ידוע מאמ' הזה' תלת קשרין מתקשראן כחדא קוב"ה ואורייתא ויש' כו', פי' הג' קשרי' כמו ג' קשרים גשמי' שקשר התחתון באמצעי הוא, וקשר האמצעי בעליון, כמו"כ יש' מקושרין באורייתא ואורייתא מקושרין בקוב"ה וכמ"ש וזאת לפנים בישראל אין זאת אלא תורה והוא לפנים בישראל בבחי' פנימי' שלהם כי המשתלשל בשלשלת תחתון שבעליון עליון תחתון כידוע. והנה התורה ממוצעת בין קודב"ה לישראל וכמו שידוע דקוב"ה הוא סתום וגלילי הנק' ממלא וסובב כמו"כ אורייתא סתים וגלילי ממלא וסובב וזהו לא נפלאה ולא רחוקה פי' נפלאה כמו כי יפלא ממך דבר שענינו הוא לשון הפרשה והבדלה כלומר שקצת מן השכל הוא משיג אך עומקו ותמציתו הוא מופלא ונעלם ממנו אבל על דבר שלא השיגו כלל לא שייך לשון הפלאה אלא לשון ריחוק שהדבר רחוק מהשג' שכלו לגמרי שלעולם לא ישיגנו מפני שאין לו ערוך כלל עם אותו השכל וכמ"ש במ"א שהמשיכל את השכל יקרא פליא אבל מה שלא יוכל להשכיל מן ההעלם הוא מקיף האמיתי כו'. וגם כאן יובן כמה שא' המצוה הזאת לא נפלאה היא בבחי' ממלא שקצת השפע מושג ועומקו נעלם והוא בחי' אין של היש כו' ולא רחוקה לגמרי בבחי' מקיף וסובב האמיתי כו' ודיל' וגם ישראל יש' שנשמתם בחי' ממלא וסובב מאח"ד דג' קשרין הן מתקשרין כחדא כו'. וביאור כ"ז יובן עפ"י הקדמה מתחי' להבין מה שאומרי' ברי"ה זה היום תחילת מעשיך כו' וגם מאמר רז"ל אדם נידון בכ"י והלא ברי"ה כבר נידון ונפסק כל דינו על כל ימי השנה.

כתי' והי' מידי חודש בחדשו ושבת בשבתו כו', י"ל הטעם למה נק' חודש וכן מה שנקראי' ראשי חדשים כו'. הענין הוא דהזמין דהיינו עבר הוה עתיד הוא נברא מאין ליש' והתהו' הזמן ממנו ית' הוא שהוא למע' מהזמן וכהוראו' שם הו' הי' הוה כו' דהיינו שמהוה הזמן דעבר הוה עתיד כמ"ש במ"א באריכות.

וביאור זה הנה אומרי' צופה ומביט עד סכ"ה פי' כל הדורו' שנמשכי' בזמן דו' א"ש דהוי' עלמא הוא צופה ומביט מדור א' עד דור אחרון בסקירה ותנועה א' וגם מה שיהי' עוד עליות העולמו' באלף הז' ועד נ' אלפים יוכלות כידוע הכל הוא צופה ומביט במח' א' לבד וכמ"ש ויצא כברק חיצו כו' כמו עדי"מ בריקת המח' מן העומק של השכל שאינו אלא כמו הארה והברקה בעלמא ובה כלול' כל הדיבורי' מה שידבר אח"כ בדיבור כמו

שכלול הפרט בתוך הכלל כו' כמו"כ כלולי' כל שית אלפי שני כו' בתוך מחשבתו ית' שצופה בה מראשם לסופם בסקירה א' וד"ל.

ולהבין זה יותר הנה מבשרי אחזה אלוה דהלא מה שיחשוב האדם ברגע א' יצטרך לדבר אותה המח' כדיבו' בערך שעה ושתיים וגם הנה מה שבדיבור נתחלקו האותיו' לריבוי רבבות הרי במח' כשמחשבתם לא היו' בגדר התחלקו' כלל אלא רק מח' א' ממש עד"מ בתחילת עלות המח' באדם לבנות בנין גדול באלפים ורבבות חדרים כו' תהי' רק מח' אחת כוללת כל ציור הבנין כו' וכאשר יצטרך לפרט מחשבתו לבונים הבנין יצטרך לדבר דיבור מיוחד על כל חדר וחדר כו' ויהי' ריבוי רבבו' אותיו' כו' ובודאי כל אותיות הללו היו בהעלם המח' תחילה אך שהיו שם בתכלי' היחוד בלתי התראות חילוקי' וצרופי' כל א' בפ"ע עדיין כו'. ונמצא מובן שגם שהיית הזמן שעה ושתיים בדיבור ממילא נתהווה מחמת סיבת ההתחלקו' והריבוי באותיו' רבים כל אות יש לו זמן בפ"ע עד שיומשך משך זמן שעה א' או שתיים משא"כ במח' האחת שכוללם יחד בסקירה א' היא כי גם הזמן כלול שם בלתי התחלקו' כו' וד"ל.

ועדכ"ז יובן למשכיל למע' במחשבתו ודיבורו ית' שבדבר ה' שמים נעשו כו' היינו התחלקו' הי' מאמרו' יהי רקיע בפ"ע ויהי אור בפ"ע כו' וידוע דאיתו המאמ' הוא השרש והמקור להתהוות מהות הנברא כו' וידוע דיש בכל נברא ג' בחי' עולם שנה נפש עולם הוא מהות הנברא שמתחלק ויצא נפרד יש מאין שהוא המאמ' הנק' נפש כו' ושנה הוא הזמן של הנברא שגם הוא נתחלק כמו שנתחלקו המאמרו' כנ"ל במשל ששה' הדיבור בא מסיבת התחלקותו כו' וכמ"ש והחיו' רו"ש פי' חיות המאמר אינו נמשך בפעם א' אלא בבחי' רו"ש כמו נשימת ההבל כו' ומזה בא התחלקו' המאמ' בזמן ומקום וד"ל ומחשבתו ית' הוא הצופה ומביט כל פרטי ההתחלקו' הדיבור העליון שמחדש בכ"י עד שית אלפי שנין כו' הכל בסקירה א' כי הוא למע' מהתחלקו' הזמן דו' אלפי שנה אלא כל הו' אלפי שנה נמשכי' בפעם א' מן המחשבה הא' שבבחי' סוכ"ע בבלתי התחלקו' כלל רק כמו שידבר דיבור אות א' כי המח' כמו אות אחת היא וזהו כברק כו' וד"ל ובכל ר"ה הוא רק פרט א' נמשך מכללות המח' דכל ו' אלפי שנה והוא כלול משס"ה יום וע"ז אנו אומר' זה היום תחיל' מעשיך כו' להיות כי כל אלף שנה כיום אתמול למע' מהזמן כו' ושית אלפי שנין היינו בחי' ו' יומין עילאין דאצי' לבד ואלף הז' הוא שבת בראשי' וכאשר בא ונמשך להתחלקו' הזמן כל יום ויום מימי השבוע הוא פרט דפרט א' מיומין עילאין יום א' מיום א' של אצי' כו' והיינו מחדש בכ"י ממש שבכל יום גשמי שלנו בזמן גשמי הרי יש בו הארה חדשה מן המחשבה הכללי' כי הגם שהיא כללי' אין בה אלא כדי מספר צירופי הדיבו' לבד ולא יותר א"כ כל יום מחדש הוא גם במח' הכללי' שלא הי'

כיוצא בו עדיין וגם לא יהי' גם בכללי' המח' כו' ודיל'. וכמו"כ כל ר"ה מחודש הוא משנה שעברה בכללי' השס"ה יומין ולכך או' זה היום תחילת מעשיך גם במח' הכללי' כו' כי אתה צופה ומביט כל הדורו' ואין בכלל אלא מה שבפרט ודיל' וזהו פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון פי' הרצון שבמח' הכללי' שכוללם יחד הוא בחי' סובב האמיתי שממנו נמשך הממלא בבחי' ההתחלקו' הדיבור כו' ובכ"י יש רצון חדש בכלל ובפרט כנ"ל וזהו לכל חי רצון כמ"ש חי חי הוא יודך פי' חי חוליות דצדיק חי עלמין מסובב לממלא מתחדש רצון חדש לכל חיות ושפע שנמשך מחי עלמין חי החיים כו' ודיל'. וזהו הטעם שנק' חדש ג"כ כי השנה מתחלקת לייב חלקי' כללי' כ"א כלול מל' והרי כל חלק מחודש גם במקורו כנ"ל ומה שנק' ראשי חדשים וגם מה שנק' ר"ה הכל מטעם הנ"ל לפי שהם כללי' לפרטי' שלהם כו' ודיל'.

ובזה יובן מארז"ל על מ"ש בכסא ליום חגיגו איזה חג שהחודש מתכסה בו הוי אומר זה ר"ה, פי' מטעם הנ"ל שר"ה הוא המשכה כללי' משס"ה יום ונחלקי' לייב חלקי' פרטי' והפרט בטל ונכלל בכלל כמשל הדיבור במחשבה כנ"ל לכך המשכת תודש תשרי שהוא חלק א' פרטי מל' יום נכלל ובטל הוא בכללי' המשכה דר"ה וזהו שמתכסה ונכללת בו כו' עד"מ זיו השמש לגבי השמש שהוא המאור עצמו שהוא בטל ונכלל בו ודיל'. והנה אדה"ר נברא בר"ה וכת"י ויפח באפיו נ"ח שהיתה כלולה מכל גשמות שנמשכו בכל הדורו' דכל שית אלפי שנים כו' וכ"א מתקן רק חלק פרטי מנשמת אדה"ר בכל ימי חייו הקצובי' לו כמ"ש ימי שנותינו בהם ע' שנה כו' וכת"י ימים יוצרו כו' פי' שנמשך במדה וקצבה ימים במספר לכ"א מכללי' המח' עליונה שיתקן בכ"י בתורתו ועבודת התפלה הארה חדשה שבאותו היום כו' וזהו וליא אחד בהם קרי ולי' כת"י שיש ימים שנתקנו ע"י אחד שהמשיך האדם בעבודתו בתורה ותפילה ויש ימים שהיו בטלי' מעבודת ה' ולא הי' אח"ד בהם כו' וכמ"ש במ"א ע"פ ואברהם זקן בא בימים דלא חסר לבושא כו' ולי' בוי"ו כת"י היינו בעלמא דאתכסי' שאין כל יום נפרד מאחדותו ית' אך בעולמו הנפרדים בעלמא דאתגלי' יש דהוא הקרי באל"ף כי ע"י הקריאה בדיבור משם יפרד כו' ודיל'. וזהו חדשי' לבקרים רבה אמונתך, פי' התיקון שמתקן היום הוא ע"י חידוש האמונה שמתבונן באחדו' ה' איך שהוא ממלא כ"ע וסוכ"ע ומכוון ליבו הטוב איך שהוא ית' מתדש בכ"י מסובב לממלא כנ"ל ובהתחדשות זו מכיר הוא בחי' א"ס ממש שהרי אינה אלא מח' א' לבד כנ"ל בזאת הוא ממשיך גילוי אלקו' מסוכ"ע לממלא כו' וזהו רבה אמונתך פי' שיש ב' אמונות אמונה קטנה ואמונה גדולה כמו נח מקטני אמונה הי' כו' דהיינו כשמאמין בבחי' ממלא כ"ע כחה"פ ב"נ כו' שהוא כלא חשיבי לגבי בחי' סוכ"ע אבל המאמין בסוכ"ע בחי' מח' הכללי' שצופה ומביט כל הנ' אלפי' יובלות כו' זהו הנקרא אמונה גדולה ורבה כו' וזהו חדשים לבקרים בכל בוקר מחדש מעשה בראשית ובא לידי האמונה

הרבה בחי' סוכ"ע שהתחדשות זו היא בבחי' א"ס ממש כנ"ל ובזאת מתקן הוא אותן היום שנתחדש במעשה בראשית כשנעשה יחוד עליון דסובב וממלא ע"ז וד"ל. וזהו שנברא אדה"ר ברה"ו ונקצבו ימים עליו בכלל ולכל נשמה שנמשכה ממנו בכל דור בפרט כו' וד"ל.

והנה כתי' נעשה אדם בצלמינו כדמותינו כו' וכמו קדוברה סתים וגלי' סובב וממלא כן נפש האדם יש בה בחי' ממלא וסובב מקיף ופנימי כו' ומאחר דתלת קשרין הן כנ"ל ע"כ ע"י תורה ועבודה ממשך האדם בכ"י בחי' ממלא וסובב שבתורה בהתחדשו' כמ"ש אשר אנוכי מצוך היום בכל יום יהי' בעיניך כחדשי' שהתורה היא מתחדש' בכ"י וכענין הברכה נותן התורה לשון הוה שתמיד מחדש נתינתה כי הרי מידי יום ויום צריך לברך ברוך נותן התורה היום כי היום תורה חדשה היא ושל אתמול חדשה היתה כו'. וביאור הדבר יוכן ע"ד המבואר למע' בבחי' סובב וממלא במח' ודיבור בבריאו' העולמו' שצופה ומביט כו' כמ"כ אורייתא מח"ע נפקת יש בה כלל ופרט דהיינו חכ' כללי' כמ"ש והחכ' מאין תמצא דהיינו חכים ולא בחכ' ידיע כו' וחכ' פרטי' שנמשכה ליש ודבר מה באותיו' כו' והכללי' הוא בחי' סובב והפרטי' בחי' ממלא והוא הנק' בזה' סתים וגלי' והתורה הסתומה קדמה לעולם הבריאה וכשעלה במחשבתו ית' לברוא אסתכל באורייתא וברא יש מאין בצרופי אותיו' הי' מאמרו' לפי אופן החכ' דאורייתא שעלה במחשבתו ית' והיינו בראשית בתורה שנק' ראשית כו' כידוע וזהו שגם אותיו' וצירופי' דאורייתא מתחדשי' בכ"י בבחי' סובב שבה כמו שהמאמרות מתחדשין מן המחשבה הכללי' כנ"ל. וזהו ענין התלת קשרין ובכ"א יש סובב וממלא והתורה ירדה לעולם הבריאה ונעשי' בחי' ממוצעת בין קדוברה לישראל דהיינו שע"י לימוד צירופי' אותיו' התורה יהי' נמשך בחי' סוכ"ע לממלא כו' והגם שמתחי' קדמה לבריאה אח"כ ירדה ונתלבשה בבריאה כמ"ש בספרי המקובלי' וד"ל. והנה מקודם שיתבאר שיש בנפש האדם בחי' ממלא וסובב יש להקדי' ענין א', והוא מ"ש אני ראשון ואני אחרון כו' פי' החכ' שנק' ראשית הוא יש מאין כמ"ש והחכ' מאין תמצא והאחרון שהוא הדיבור הוא ג"כ בבחי' יש מאין כו' דקמי' ממש הראשון עם האחרון שוין בבחי' יש מאין כו'.

וביאור הדברי' הנה הגם דבצלם עשה את האדם לא נערוך ממנו שום ערך ודמיון להשכיל ממנו למעלה בדוגמתו לא מיני' ולא מקצתו כי כל עיקרה ומהותה של נפש האדם הוא בחי' יש ודבר בע"ג כו' ע"כ גם כחותיו המסתעפי' ממנה הם יש מיש כמו המחשבה מן השכל הוא יש מיש שבדאי יהי' כלול כח המח' תחי' בשכל כו' ואין זה התחדשו' וכן ממח' לדיבור כו' או התהוות המדה מן השכל והתהוות המח' מן המדה הכל בבחי' יש מיש כו' וגם השכל מן הרצון יש מיש הוא כו' משא"כ למע' באלקי' חיים שאינו בעצמו בבחי' יש ודבר מוגבל כו' גם בחי' כחות המתפשטי' ממנו הוא בחי'

אין וכמו בחי' הדיבור שמחי' כל העולמות הוא מחי' ומהווה בבחי' התחדשו' גמור דהיינו יש מאין שהדיבור האלקי יהי אור יהי רקיע הוא האין דהיינו הכח האלקי השופע ברקיע היש אין להם ערך והשתוות כלל זע"ז כמו שיש ערך והשתוות למח' עם השכל שהוא המולידה בבחי' יש מיש והתהוות הרקיע מכח האלקי היא יש מאין כו' וכמ"ש במ"א בארוכה וד"ל. וזהו ואני אחרון אני אותיו' איין וכמ"כ אני ראשון שגם החכ' אלקי' הראשון לכל ההשתלשלו' דאבי"ע הוא בבחי' יש מאין וכמ"ש והחכ' מאין כו' שהרי החכ' נמשכה בבחי' אותיו' דשם הוי' דע"ב במילוי' יודי"ן כו' וידוע דאותיו' השם של אדם הוא נפרד לגמרי ממהות האדם כו' וזהו בראשית ברא בראשית נמי מאמ' הוא בבחי' בריאה יש מאין כי לקמי' ממש גם החכ' יש ודבר היא כי הוא ית' חכים ולא בחכ' ידיע כו' וד"ל וא"כ כמו שהי' מאמרות האחרון א"א בלתי האין האמיתי שהוא כת' עליון גם החכ' דאורייתא א"א בלתי האין האמיתי כו' ואמנם ע"י האדם שיעורר בנפשו בבחי' סובב ומקיף יוכל לעורר למע' האין האמיתי היינו הרצון העליון ויהי' נמשך ממנו ראשון ואחרון דהיינו התחדשו' התורה והתחדשו' הבריאה הנ"ל וד"ל.

ועתה יש להבין מהו ענין הסובב שבנפש האדם הנה כת' ובחרת בחיים
 לאה' את ה' אלקיך כי הוא חייך כו' ותחי' הוא אומר ראה נתתי לפניך את החיים ואת המות ובחרת כו', ויש להבין בחירה זו מה היא ואה' זו מה היא כו', בהיות ידוע דהבחירה היא תלוי' בשכל דוקא ולא בלב כי ענין הבחירה הוא כשהדבר שקול בלבו אז מצד השכל והדעת ירצה ויבחר בדבר או לא יחפוץ בו כו'. והמוח שליט על הלב שמה שיבחר השכל ממילא יטה לבבו לאהוב מה שבחר כידוע וגם כאן הוא אומר ובחרת בחיים עפ"י השכל והדעת שירגיל האדם את שכלו להתבונן בעיקרה ושרשה דכולהו עלמין שהוא כח הפועל אלקי בנפעלי' הנק' חיים נצחי כי הוא ית' מקור כל החיים עליונים ותחתונים בבחי' נצחי' דאיס משא"כ חיי הנבראי' ממנו ית' הם חיים של קצבה וגבול כי ימים יוצרו להם במספר כמו שהנבראי' בעצמם יש מאין הווים ונפסדי' מאחר שהם תחת הזמן כו' ולכך נקראי' מות ע"ש הכליון וההפסד שיש להם קץ בזמן ומקום כו'. וזהו ראה נתתי לפניך החיים והמוות שתוכל לבחור בשכלך מה שתרצה ובחרת בשכלך ואת העיקר לדבקה בו ותמאוס בטפל ההווה ונפסד שהוא גשמי' העולמו' כו'. ואחר הבחירה בשכל המוח שליט על הלב לאהב' את ה' אלקיך בלב כי הוא חייך ממש בבחי' ממכ"ע כח הפועל בנפעל ואה' זו הנטועה בלב מזו הבחירה שבדעתו הוא אהבת ככל לבכך ובכל נפשך מפני שמתבונן שהוא ית' חיי החיים לכך אוהבו כנפשו מאחר שהוא חייך כו' אבל אהבת ככל מאודך היינו כשמתבונן בבחי' סוכ"ע דהיינו כמ"ש כי עמך מקור חיים כו' פי' גם המקור חיים בחי' ממלא הוא עמך בטל ונכלל בעצמותו ית' כזיו השמש בשמש כו' ובהיות שהשגה זו בסוכ"ע למע' מן הדעת היא רק שמשיג הביטול לבד כו' ע"כ תוליד בלב אה' שלמע' מן השכל עד שלא תוכל להתיישב אה' בלב כי

לא תכיל אותה כלי הלב ונק' נקודת הלב המקיף על הלב והשכל כידוע וזהו בחי' סובב שבנפש האדם דהיינו מבחי' מקיפי' דיחידה הנק' רעותא דליבא רעדכ"ר כו' והיינו בכל מאודך שלמע' מן הבחירה וע"י אתערותא זו דלתתא בנפש האדם מעורר למעל' ג"כ בחי' רצה"ע הנק' רעוא דכ"ר הכת' האמיתי מאחר דתלת קשרין הן מתקשראן כחדא כנ"ל ואז ממילא גם החכ' דאורייתא מאין זה תמצא והיינו מ"ש למע' שבכ"י ממשך אדם בחי' סובב שבתורה ובחי' סוכ"ע כו' וד"ל. ואמנם מהיכן תהי' אהבת בכל מאודך שלמע' מן הבחירה כו' לזה אומר כי המצוה הזאת לא נפלאו' כו' כי קרוב אלי הדבר מאוד כו' פי' נקודת הלב תוכל לבא מחמת לב נשבר ונדכה בתכלי' כמו ר"א בן דורדייא שיצא נשמתו ממש מחמת לב נשבר מחוכריו' גופו בעונות וחסאי' ונא' בבעי' אדם ובהמה תושיע כו' פי' אדם הוא הניצוץ אלקי' של הצדיק ובהמה היא נפש הבהמי' החוטאת של הרשע וכשעושה תשובה מעומקא דליבא דוקא אז נתהפך חושך לאור ויתרון האור מתוך החושך דוקא לכך יוכל לבא לידי אהבת בכל מאודך מחמת תשובה עילאה וזהו אדם ובהמה דוקא יושיע ה' כי בעי' גדולי' מן הצדיקי' כו' ולא דוקא תשוב' על חסאי' גמורי' אלא גם התשוב' מאיסור קל ג"כ ביטול רצון יחשב כי מה לי קטלא כולא כו' וכן בעשיית הטוב כשכופה עצמו לעשות הטוב ומבטל רצונו מפני רצון ה' ביטול זה מעורר נקודת הרצון הנ"ל הנק' רעווא דכ"ר כו' וכמ"ש מי לי בשמי' ועמך לא חפצתי כו' פי' ועמך מה שיחשב עמך לאח"ד כמו ע"ס דאיהו וגרמוהי חד וכענין הוא המדע כו' כי החכ' מאין תמצא כו' ג"כ לא חפצתי רק במהותך ועצמותך ממש כו'. וזה קרוב ה' לכל אשר יקראוהו באמת פי' לאמיתי' עצמו דוקא כו' וזה בא מצד הביטול רצון של התשובה דוקא שאינו חפץ בשום דבר בלתי לה' לבדו כו' וד"ל.

וזהו כי קרוב אליך הדבר מאוד בפ"ך ובלבבך לעשותו, פי' לעשות הדבר למע' היינו לעורר כת' עליון האמיתי הנק' רעדכ"ר שנק' הדבר כי פי' דבר הוא המהות ועצמות ממש כו' והוא ע"י פ"ך ולבבך תשומע"ט הלימוד בתורה ומעשה המצות נק' פ"ך כי הקורא בתו' נק' עוסק בתורה לשמה פי' לשם התורה עצמה כשנמשך רצון העליון בהלכה זו כך וכך באמרו זה כשר כו' הוא עושה ההלכה עכשיו בדיבורו וכן במעשה המצוה בתחי' לא הי' שום מצוה כללי באתרוג ושופר הגשמי עד שעשאו' לשום מצוה וא"כ אין י"ש נק' מקיימי מצות אלא עושים את המצות מעיקרן ושרשן בהיות שממשיכין במצות פנימי' הרצון העליון בעת עסקם במצות ומאז והלאה תקרא בשם מצוה וזהו לעשותו וכענין ועשיתם אותם כאילו עשאוני וד"ל. וזהו ביו"כ שניתנה התורה בלוחו' כו' וקדמה התשובה לתורה בעי' כי ע"י תשוב' עילאה מנקודת הלב מתעורר בדרך כלל פנימי' הכ"ע מטעם ביטול הרצון כנ"ל ואח"כ נמשך הארת הכת' בדרך פרט בתומ"צ ביו"כ כי תלת קשרין הן כו' וזהו יפה שעה א' בתשומע"ט דוקא ב' דברי' הללו והיינו בפ"ך ובלבבך כו' שע"י פ"ך ולבבך דבכל מאודך ע"י תשו"ע דוקא עושי' ישראל את הדבר

ענימי' הכת' כו' שלמע' מסוכב וממלא שיהי' בבחי' סוכב וממלא בתורה וכבריאוי' העולמות כנ"ל. וזהו כי קרוב אליך כו' כי המקיפי' רחוקי' הן אך מה שלמע' ממקיפי' ופנימי' הוא קרוב דוקא אליך ע"י מאוד דתשובה עילאה לעשות הדבר בקירוב גדול כו' וזהו כי המצוה הזאת לא נפלאה ולא רחוקה בבחי' ממלא וסוכב כו' וד"ל וזהו הטעם שנאמר ביו"כ לפני ה' תטהרו כי כל הי"ס נאצלו ע"י אותיו' דשם הוי' כידוע אמנם פנימי' הכת' היינו למע' מבחי' שמות הנאצלי' מאתו כו' וזהו לפני ה' תטהרו ע"י שקדמה התשובה בעי"ת לעורר את הדבר כנ"ל וד"ל.

בעוהש"י

להבין שרשי הדברי' הנ"ל. הנה כתיב כי אלף שנה כיום אתמול כו'. ויש להבין למה דוקא א"ש ולא אלפי' ולא פחות מאלף וגם למה כמו יום א' ולא שעה א' או יותר מיום כו'. אך הענין הוא דששת יומין עילאין הנק' ז"א דאצי' מהם שרש התהוות העולמו' כולם בבחי' יש מאין כידוע ועד"מ הדיבור לגבי המח' שאנו רואי' שבלתי אפשרי שיהיו שני דיבורים נאמרי' בדיבור א' כמו שאמרו אנכי ולא יהי' לך בדיבור א' נאמרו מה שאין הפה יכולה לדבר כו' אבל במח' הרי שני דיבורי' הללו הן מתאחדי' בלתי התחלקו' כלל אלא בסקירה ותנועה א' יחשב אותם כו' ועד"ז המחשבה לגבי המדו' והמדו' לגבי השכל כו'. כמו"כ יובן שרש התחלקו' הזמן למע' שמה שבבחי' דיבור העליון יהי' אלף המשכו' בכל ר"ה המשכה חדשה כמבואר למע' הרי במח' עליונה הוא בסקירה ותנועה א' בלתי התחלקו' כלל לאלף עדיין רק בדיבור הוא שמתחלק כו' ובמח' מאירי' המדו' העליונים ששת יומין עילאין כידוע וזהו שאלף שנה שמתחלקי' בדיבור הוא במדות רק יום אתמול אחד לכד וממנו נתחלקו לאלף המשכו' בדיבור וד"ל. ואמנם גם זאת שיקרא יום א' במדות הוא כבר בא בהמשכה וצמצום גדול כי שית אלפי שני דהוי מהאר"ת ו' יומין עילאין אינם מעצמו' המדו' כ"א מבחי' הכלי' שלהם בלבד והוא קטנות המדו' וזהו תשב אנוש כו' כי אלף שנה כיום אתמול כו' וד"ל. וכללות הענין הוא דרך כלל ופרט כמ"ש למע' כמו מספר עשר שיעשו במספר אלף ומספר אלף ו' אלפי' שבמספר עשר הי' כלול' כל הי' אלופי' בכל א' אלף כו' רק שחלקום בחלקי' רבים כמו"כ ענין התחלקו' הזמן ממה שהוא רק יום א' באצי' יהי' אלף שנה בבי"ע וכל שנה תתחלק עוד לשס"ה ימים כו' עד חילוק תתרי"ף רגעים בשעה וכל רגע יש בה כדי רו"ש בנשימה א' לבד [כי מבחי' רו"ש מטי ולא מטי נמשך שרש דשרש התהוות מקור הזמן גם ביומין ושנין עילאי' דאצי' כמ"ש במ"א וד"ל] וזהו שדוקא יום א' דאצי'

מכ"ד שעות דאצי' יומשך ממנו אלף שנה דבי"ע ולא י' אלפי' ולא פחות כו' כי כך הוא המדה גם באצי' עד"מ הנ"ל שממספר י' יעשו י' אלפים כו' ואם הי' היום דאצי' במספר שעות יותר הי' חילוק השנים ממנו יותר מאלף כו' כמו עד"מ שמחתוכה היותר גדולה יוכלו לחלוק לחלקי' רבים יותר או עד"מ המח' היותר עמוקה במדת אה' שבלב יותר יהי' ממנה ריבוי התחלקו' כדיבור וכדומה וד"ל.

והנה שרש ענין כי קרוב אליך הדבר כו' מהו הדבר ומה לעשות הדבר כו' יש להקדי' תחי' תוש"ע בבחי' בכל מאודך נעשה ממנה כ"ע הנקרא גולגלתא דמחפי' על מוחא כו'. וידוע ג"כ דהכת' אין לו שם מיוחד כמו ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן דהחכ' הוא בשם ע"ב ובינה בס"ג כו' אבל הכת' אין לו שם כלל וגם בשם הוי' היו"ד הוא חכ' ולא כת' רק קוצו ש"י שאינו בכלל אות כלל רומז לכת' והטעם הוא לפי שהגם שהוא ראש ומקור לנאצלים אבל הרי הוא מבחי' התחתונה שבמאציל דהיינו בחי' מל' דא"ס וענין השם מורה על בחי' התפשטות והמשכה ובהי' הכת' מבחי' העצמו' שלמע' מבחי' התפשטות לכך אין לו שם באותיו' עדיין וכאשר נאצל הכת' ממילא נמשכי' הי"ס בא"כ כי יש בכלל מאתי' כו' וד"ל. וזהו הדבר שהוא בחי' מל' דא"ס שנעשה כת' לנאצלי' והטעם שנקרא דבר כי יש הפרש בין דיבור לדבר שהדיבור ענינו הוא ההתחלקו' בצירופי אותיות הבל הפה והוא חיצוני' הדיבור אבל מהות ועצמו' ההשכלה שנאמרה בדיבור נק' דב"ר ולא דיבור בהיות שהוא הדבר בעצמו ומהותו שהי' בתחי' ג"כ קודם שהביאו לדיבור בחילוקי אותיו' שהרי אין צירופי אותיו' הדיבור אלא כשממשי' לגופו של דבר דהיינו שעל ידם ישיכל גם זולתן דבר המושכל כו' אבל לא שהם עצמם ממהות הדבר המושכל כו' ועד"ז ברצון שלמע' מן השכל ג"כ כשמתגלה בדיבור נק' דבר בקמ"ץ להורות הסתימה וההעלמה כקמ"ץ שהוא סתום משא"כ הדיבור בפת"ח כו' לפי שהרצון הוא גופו ומהותו של הנפש ומה שמתגלה בצירופי אותיו' הדיבור אינו אלא כדי שיתקבל לזולתן כו' לכך נק' דבר כי לגופו ומהותו של הענין קוראי' דב"ר ולא לטפל ומשמש כו' וד"ל. ועד"ז יובן ג"כ למע' שהכת' עליון להיותו ג"כ מבחי' עצמו' אא"ס נק' דבר ע"ש שהוא בחי' גופו ומהותו כו' וזהו הדבר בה"א הידוע כו' והוא בקמ"ץ סתום ונעלם מן הנאצלי' עדיין עד שבא לידי גילוי בדיבור שהוא המל' סוף כ"ד ונעוץ תביס כת' במל' כו' ואז הוא ענין עשיית הדב"ר והיינו כי קרוב אליך הדבר לעשותו בדיבור ע"י ב' דברים בפ"ך ובלבבך שהו' תשומע"ט כמשי"ת בעוה"י וזה הטעם שאין לכת' שם עדיין כשאינו בגילוי הדיבור באותיו' גם היו"ד דחכ' וה"א דבינה וכדומה ונק' הדבר סתום עד שעושין אותו ע"י תשומע"ט דוקא וד"ל.

וכדי להבין שרש ענין בפ"ך ובלבבך תשוב' ומע"ט דוקא כו', יש להקדי' מ"ש בע"ח דא"פ ואו"מ מזככי' הכלי הא"פ מזכך מבפנים עד חציו

והמקיף מזכך מבחוץ עד חציו כו' אך אם המקיף רחוק מן הכלי אינו מזכך כלום כו' וכן אם הפנימי רחוק כו' ע"ש. ועד"ז יובן כאן בהיות המצות מעשיות הרי ידוע דהן רמ"ח אברי' דמלכא שהוא בחי' אורו' בכלי' דוקא דהיינו עשיית הדבר הנ"ל שהוא ע"י הדיבור בפיך כשלומד ההלכה ממשיך ח"ע מן הכת' וכן הענין במצות שעושה את מהות המצוה למע' בבחי' רמ"ח אברי' כו' ע"י שעושה למטה וכמ"ש ועשיתם אותם כאילו עשאוני כו'. וביאור הדברים מובן עפ"י הנ"ל שהכת' מצ"ע הוא סתום ונעלם וצריכי' לעשותו בבחי' גילוי ברמ"ח אברי' כו' והוא ע"י הדיבור בפיך שהוא המשכות רצון העליון באמרו זה כשר כלומר כך רצון העליון כו' והחכ' שבהלכה זו ממילא נעשית כשאומר זהו רצון העליון כי החכ' מאין תמצא כמ"ש למע'. ועד"ז במצות מעשיות שהן בחי' רצה"ע בעשותו המצוה ממשיך הוא בחי' רצה"ע הנק' כ"ע שיבא לידי גילוי בחס' דרועא ימינא כו' וכדומה ונמצא ע"י התורה ומצות נעשה הכת' בבחי' אורו' וכלי' עד מל' סוף כל דרגין נעוץ תב"ס שהוא הדיבור והמעשה כו'. והנה הנשמה אלקי' שבאדם היא הכלי היכל ה' שיהי' מכוון לשבתו ית' בדבר הלכה שמדברה כו' כידוע ולהיותה בחי' נברא יש מאין הרי היא מסתיר אור הכתר שבדיבור ההלכה או במעשה המצוה כו' וכדי שלא תסתיר צריכה זיכוך וביורור מב' צדדים מבפנים ומבחוץ דהיינו ע"י למוד התורה ומעשה המצות נזדככה מבחוץ כי אין הלמוד והמעשה אלא בחי' חיצוני' מלבושי הנפש דיבור ומעשה וגם המצות עצמן הן מבחי' כ"ע שהוא בחי' מקיף שמזכך הנשמה מבחוץ כדרך כל מקיפי' שמבררי' מבחוץ כי א"א שיכנס בבחי' או"פ לבררם כו' אמנם ע"י תשובה ברעותא דלבא שהוא בבחי' פנימי' נקודת הלב נזדככה הנשמה מבפנים ואז לא תסתיר אור הכת' שנעשו מתשובה ומע"ט משום צד ואמנם באופן שלא יהי' המקיף דמצות רחוקה ממנה דהיינו שלא יעשנה כמצות אנשים מלומדה כו' אלא ככוונה כו' שהרי הגוי שיעשה המצוה לא תזכך נפשו כלל מפני שרחוק מאוד המקיף ממנו כו' משא"כ ביש' כתי' כי קרוב אליך הדבר שהוא המקיף כו' וזהו שהזכיר ב' דברי' הללו דוקא תשובה ומע"ט שע"ז תאיר הנפש באור האלקי מכ"צ ולכך רק מעשים טובים ע"ש ההארה כמ"ש וירא האור כי טוב כו' וכתי' בנשמה נר אלקי' נשמת אדם כו' מפני שהפנימי' והמקיפי' מאירי' בה כנ"ל וד"ל וזהו בפיך ובלבבך לעשותו בפיך בדיבור ומעשה כנ"ל ובלבבך הוא תשובה דבכל מאודך שמחמתו נעשה הדבר ג"כ אך ההפרש הוא ביניהם שע"י התשובה כע"ת נעשה הדבר עדיין במקורו ולא בא לידי גילוי ברמ"ח אברי' כו' עד יוי"כ שניתנו הלוחו' כו' ועד שית' שניתנו התורה בחי' תר"ך עמודי אור דכ"ע כאשר כבר נמשך ובה לידי גילוי כנ"ל וד"ל.

ועכ"ז יובן ג"כ שרש ענין כי לא נפלאת היא ממך ולא רחוקה היא כו' דקאי ג"כ על הפנימי' והמקיף הנ"ל. ויובן זה יותר עפ"י הקדמה הידוע בלק"א דיש ענין פנימי ומקיף בלמוד התורה עצמה דכשישכיל הלכה בשכלו הרי שכל ההלכה נבלעת בתוך שכלו ושכלו מקפת אותה וגם

כששכלו טרוד בשכל ההלכה הרי שכל ההלכה מקפת שכלו כו' ע"ש, וכמו"כ כאן בדרך כלל התורה ומצות הן מקיפי' כנ"ל והתשוב' היא או"פ אמנם הרי מחמת האו"פ נעשה הכת' בעיית כנ"ל ומחמת האו"מ דמצות נעשי' האו"פ באו"כ כנ"ל הרי יש כאן ב' דברי' הפכי' ומבלתי נודע מי הוא המקיף ומי הוא הפנימי באמת כמי שלא נודע אם ההלכה מקפת או שכלו מקפת וגם שניהם אמת ששניהם מקיפי' כו' כמו"כ התשובה עושה המקיף דכתר והמצות עושיין אותו בבחי' פנימי' כו' ובאמת נהפוך הוא שהמצות מקיפי' הם לזכך מבחוץ והתשוב' מזכך מבפנים וגם זה אמת כו' וד"ל. ולהיות כן הוא אומר על הפנימי לא נפלאות היא ממך ועל המקיף אומר לא רחוקה היא ממך כי המקיף יהי' פנימי בקירוב והפנימי יהי' מקיף כנ"ל ודרך כלל הוא אומר על תשומע"ט שאין התשובה נפלאות ממך בבחי' ממלא ואין המצות רחוקה ממך בבחי' מקיף כי קרוב אליך ע"י מאו"ד בפ"ך ובלבב"ך כנ"ל וד"ל.

בעזרה"י. שבת פ' האזינו ושבת שובה

האזינו השמים ואדברה כו'. יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי. ידוע המאמר כנ"י שאלה שלא כהוגן ויבא כגשם לנו והקדב"ה השיבה כהוגן אהי' כטל לישראל. להבין מאמר זה וגם להבין ענין השאלה שיבא כגשם איך יתכן למשול משל הגשם לגילוי אלקות. יש להקדים ענין תשובה שקדמה לעולם איך קדמה ומהו ענין התשובה. הנה אנו אומרים נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה ואתה יצרתה אתה נפחתה בי ויש כאן ד' מדרגות נתינה ובריאה ויצירה ונפיחה כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים והוא מדרגה היותר תחתונה מכולם דהיינו בחי' הבל העליון דרוח פיו ית' כמ"ש כי על כל מוצא פי ה' יחי' האדם ועד"מ הבל האדם התחתון הנה הוא יוצא מן הפה בבחי' נפרד מעצמותו כו' כמ"כ בחי' הבל הדיבור העליון הנק' מוצא פי הוי"ה הוא בחי' עשי' כו' דמשם יפרד להוות מאין ליש בעלי גבול כידוע אבל הדיבור עצמו נק' יצירה וזהו אתה יצרתה שהיתה הנשמה תחלה בבחי' דיבור העליון שלמעלה מן ההבל שההבל אינו אלא כחומר לגבי צורת הדיבור כמ"ש במ"א ועד"ז הדיבור לגבי המחשבה הנק' בריאה מפני שמהות המחשבה היא בבחי' היחוד עם הנפש עצמה יותר מן הדיבור כנראה בחוש שמחשבתו של אדם מתאחדת תמיד עם הנפש משא"כ הדיבור כו' וזהו אתה בראתה וענין הנתינה למעלה מן המחשבה כי פי' נתינה הוא עד"מ נתינת דבר מיד ליד זולתו שבעוד ה' הדבר ביד המשפיע ה' שלו ונחשבת מעצמותו כו' כמ"כ הנשמה אלקית בעודנה במקור חוצבה בבחי' אצי' קודם שיצאת אל המחשבה דו"מ היתה נחשבת מעצמות האצי'. וזהו כי חלק הוי"ה

עמו חלק מהויה ממש אך ע"י ד' בחי' אלו יכולה לצאת להיות נפרד ליש ודבר בפ"ע והן כנגד ד' אותיות הויה לפי שכל יציאת דבר התהוו' מה מאצי' לבריאה צריך להיות ע"י ד' מדרגות הנ"ל שהוא ענין ד' אותיות דשם הויה ' צמצום העצמות שהוא ענין הנתנה הנ"ל והיא התפשטות אורך ורוחב להיות יש ודבר מה בפ"ע קצת הוא במחשבה שאעפ"י שמתאחדת עם הנפש עכ"ז לא תחשב לגמרי ממהות הנפש כו' והי"ו הוא המשכת הדיבור שהוא יותר נפרד מן העצמות כנ"ל והיא הוא התפשטות המעשה להיות יש ודבר נפרד ממש כו'. וזהו אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה שהן ד' מדרגות הנ"ל ראה בצמצום עצמותו ויספרה במחשבה הכינה בדיבור חקרה במעשה כו' וד"ל. ולהיות כי מקור חוצבה של הנשמה היא למעלה מעלה בבחי' העצמות וירידתה למטה בגוף בעוה"ז אינו אלא ע"י ד' מדרגות הנ"ל צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות לכך נאמר כי חלק הויה עמו הוא ד' אותיות דהויה הנ"ל שבוה יעקב חבל נחלתו כמו דבר הנמשך ע"י חבל מגבוה לנמוך כו'. וזהו שנאמר בתשובה והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה נתנה דייקא כי הנתנה היא ראשית הירידה כנ"ל שהוא הי"ו כו'. ותשובה הוא בחי' אור חוזר למקורו דהיינו שתכלל הנפש במקור חוצבה באלקים חיים כמו קודם שניתנה במחשבה כו' וזהו תשובה תשוב היא. והיא עילאה זהו המחשבה והיא תתאה הוא המעשה והוא ענין תשובה עילאה ותשובה תתאה כידוע וד"ל.

והנה לא כל הנשמה אלקי' מתלבשת בגופה הגשמי רק הארה בעלמא ממנה ועיקרא ומהותה חופפת עליו בבחי' מקיף כמ"ש אך בצלם יתהלך איש כו' והוא הנק' מזל כמאמרם אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי ואין זה מזל הגשמי שבכוכבים הגשמי"י כי אין מזל לישראל כי חלק הויה הם רק הענין הוא על בחי' מקיפים של הנפש אלקי' שיש לה אותה המדרגה שהי' לה כשהיתה כלולה במקור חוצבה קודם שניתנה כנ"ל והוא מזל לשון מפעיל שמאחר שירידתה לגוף הוא ע"י ד' צמצומים הנ"ל אי"כ עיקר מהותה נשאר במקור חוצבה בבחי' אצי' והוא בחי' הכת"ר שבה הנק' מזל ע"ש שעושה פעולת ההזלה בד' מיני ירידות הנ"ל כי נוזל פירושו לשון נפעל שכבר ניזל ונפסק ממקורו אבל המקור שממנו ההזלה נק' מזל כמ"ש במ"א וגם כאן בחי' המקור של הנפש שבבחי' אצילות קודם שירדה ביו"ד היא כו' כדי להתלבש בגוף נק' מזל ומה שנתצמצם ממנו בד' אותיות הנ"ל והיא כבר מלובשת בגוף בשכל ומדות כו' נק' נוזל כמ"ש ונוזליים מן לבנון דהיינו חכמה ובינה שבנפש שכבר נוזלו מן המזל הנק' לבנון כו' וכמ"ש והחכמה מאין תמצא וזהו אי"ן מזל לישראל פי' האי"ן שהוא הכת"ר הוא המזל לנשמות ישראל כי חלק ה' עמו משאי"כ נשמות זולתם נמשכים בבחי' אחוריים דחכמה כו' וד"ל. וזהו ענין התשובה שכאשר תשוב הרוח אל האלקים אשר נתנה היינו לבחי' המזל העליון וגם מן המזל הזה באים ונמשכים לנשמה הרהורי תשובה דאע"ג דאיהו לא חזי להתעורר מצד השכל ודעת מזלי' חזי כו'

מלבד מאשר גברו העוונות עליו עד שנאמר עליו הכרת תכר"ת הנפש ההיא מעמי' כו' לא ימשך ממזלי' התעוררות תשובה לפי שנכרתה נפשו ממקור חוצבה בבחי' מזל העליון כו'. וגם בזה יובן הכרוזים שכל נשמה שומעת כי הגם ששכלה ומדותי' אינם שומעים מזלה חזי ושומעת כו' כמבואר בזהר דבכל יום יש כרוזים עליונים לעורר הנשמות ומלאכים כו' וכן מאמרם ז"ל בת קול מכרות כו' ועיקר שמיעת הנשמה את הכרוזים הוא בלילה בעת השינה שחוזרת הנפש למקור חוצבה בבחי' עשי' לבד דהיינו לרוח פיו ית' כמו שא' אתה נפחת בי ואז ממילא תשוב הרוח עד לאמיתת מקורה במזל העליון אשר נתנה כו' ושם היא שומעת ומעוררת אח"כ שכלה ומדותי' בהקיצה כו' וע"י תשובה שהוא בחי' אור חוזר כנ"ל הוא זוכה שמולו למעלה ישמע הכרוזים ויבא לו משם הרהורי תשובה בלבו ביום פתאום אף מבלתי הכנה אבל בלתי תשובה נשאר ההתעוררות במזלי' לבד ולא נמשך לגופו כלל כי לא עלתה חלק נפשו שבגופו רק לבחי' ואתה נפחת בי כו' וד"ל. וזהו עד יעבור עמך הוי"ה פי' למעלה משם הוי"ה והוא ע"י תשובה שתכלה נפשו להכלל במקור חוצבה כמו' קודם שניתנה כנ"ל שהוא למעלה מד' אותיות דהוי"ה צמצום והתפשטות כמ"ש בזהר לאשתאבא בגופא דמלכא כו' שלמעלה מבחי' המשכה והתהוות בריאה מאין ליש וד"ל.

וזהו שמע ישראל. פי' שמע לשון אסיפה וקיבוץ כמו וישמע שאול כו'. וישראל ל"י רא"ש היינו הנשמה אלקית הכלולה מ"ס ג' שכליים וז' מדות וישראל שעלה במחשבה היינו קודם שיצאת ליפרד בבריאה הנק' מחשבה וזהו על"ה כו' וכמ"ש במ"א וצריך לאספה ולקבצה מנדחה אשר הודחה ונתפזרה ולהביאה למקור חוצבה לאלקים אשר נתנה ע"י תשובה כנ"ל. וענין הפיזור שנתפזרה ונדחית יובן עפ"י הקדמה להבין הפסוק ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת הרע ובחרת בחיים כו' פי' כי לכל דבר יש חומר וצורה דהיינו גופו ומהותו של דבר הנברא הוא החומר וכח האלקי השופע עליו ומהווה מאי"ן ליש נק' צורה וככל עולם לפי ערכו יש חומר וצורה עד"ז בעולם השפל הזה הד' יסודות רוחניים שבגלגלים הוא החומר וכח האלקי המצומצם בחיצוניות הכלים דספי' מל' שבמל' דעשי' הוא הצורה ועד"ז עוד גבוה מעל גבוה בבריאה ויצירה כו'. והנה החומר הנברא נק' מות כי הוא הווה ונפסד כמו המות ממש שהוא כליון והסתלקות החיות כו' והצורה להיותה בחי' אלקות חיים נצחיים המה בכל פרטי התפשטות השפע והחיות כו' שבכל העולמות וע"ז נאמר ובחרת בחיים כי הוא חייך כו' כלומר שימאוס האדם בחומר ההווה ונפסד ויבחר וירצה נפשו להדבק בצורה האלקי' הנק' חיים כמ"ש כי עמך מקור חיים כו' וישים ללבו אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכ"ו. וזהו ענין הקיבוץ ואסיפת פיזור הנפש בהיות שמתחלה היתה נפשו דבוקה בחומריות עוה"ז ולהוטה אחרי ההבל כו' וכאשר ימאס ברצונו זה ויבחר בחיי החיים א"ס ב"ה ה"ז מקבץ פיזור דבוקי נפשו שבחומר והוא מביאם אל אחדות ה'. וזהו שמע

לשון אסיפה ממקום שנדחית ונתפזרה ע"י תשובה שלמעלה מן הדעת כו' כי הצדיקים שעובדים באו"ר עפ"י השגות אלקות אעפ"י שיגיעו למס"ג עי"ז הנה לא נהפך חשך לאור כלל עי"ז רק מחמת שחלק הוי"ה הם נמשכו ונכללו בשרשם כו' אבל בעלי תשובה שמבטלים רצונם הדבוק בחומר וחושך עוה"ז ויבחרו בחיים כנ"ל בזה נהפך חשך לאור כו' ומבואר בזהר דלזאת ה' כל עיקר השתלשלות הנשמה בגוף כדי לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא וכו' ועל כן גדולים בע"ת מן הצדיקים במה שצועקים בצר להם מחושך גופם החומרי ומהפכים חשוכא לנהורא כו' משא"כ בצדיקים ולזה הטעם יפה שעה אחת בתשובה כו' לפי ששרש הנשמות במזלות העליונות שהחכמה מהם ימצא ע"י תשובה דוקא היא לפי שהיא למעלה מן הדעת בלא התבוננות כלל משא"כ הצדיקים שעובדים מחמת שכל והשגת אלקי' וכמ"ש במ"א בארוכה וד"ל.

והנה שבת הוא אותיות תשיב שהשבת הוא גי'כ ענין התשובה בכללות והתפלה שבכל יום תשובה פרטית כו'. וביאור זה יש להקדים תחלה ענין השבת עצמו מ"ש כי בו שבת וינפש איך יתכן ענין המנוחה למעלה שהרי אין בו עמל ויגיעה ח"ו. אך הענין הוא דכתיב ששת ימים עשה ה' כו' וידוע דו' יומין עילאין דאצילות הן בחי' מדות עליונות בהם עשה השמים וארץ דבי"ע מאיו ליש והחכמה הנק' ראשית הוא המקור להם בשפע מוחין כו' וכמ"ש במ"א ובשבת הוא למעלה מן החכמה כי בו שבת כו' לפי שגם החכמה היא בחי' עשי' לגבי עצמות אור א"ס ב"ה וכמ"ש כולם בחכמה עשית כו' וכענין בראשית נמי מאמר הוא פי' מאמר הוא המשכת הגילוי מן העלם העצמות כמו גילוי הדיבור כו' כמ"כ החכמה מאין תמצא מהעלם לגילוי כידוע והשביט"ה הוא נייחא דרוחא בחי' אור חוזר אל העצמות כו' לכך שב"ת אותיות תשיב ע"ש ההשבה והחזרה מלמטה למעלה מעלה בעצמות כו' וד"ל. ומי שטרח בע"ש כו' היינו התפלה שבכל יום שהיא תשובה פרטית ע"ד זה דהיינו הארה מעין שב"ת כענפי' המסתעפי' כו' כי הרי מחדש בכל יום מעשה בראשית ובכל יום יש עליית המל' הנק' היא תתאה והיינו תשובה היא שע"י התפלה בבחי' אור חוזר כו' וגם למטה בכנ"י הוא ענין התשובה והחזרה לקבץ כל פזורי הנפש להפשיט מחשבתו מכל עסק ומלאה בביטול הרצון מהם והי' כדוגמת שבת שהוא נח ממלאכה כו'. והנה יוה"כ נק' שבת שבתון שכל שבתות השנה חשובים לנגדו כימות החול לגבי שבת כו' עד שיוה"כ הוא השבת שלהם. וביאור הענין הוא דכתיב ביום הכפורים לפני הוי"ה תטהרו ופי' לפני הוי"ה היינו למעלה משם הוי"ה כמ"ש למעלה בענין עד יעבור עמך הוי"ה כו'. וטעם הדבר הוא לפי שיו"כ הוא תשובה כללית יותר משבת עד שהתשובה שבכל שבת הוא רק חלק פרטי המסתעף ממנו כו' בהיות מבואר למעלה בשבת כי בו שבת מן החכמה כו' ועד"ז יש עוד עלי"י גבוה מזו עד אשר יקרא בשם שבת שבתון פי' לשבות מן השבתי"ם לפי שהשבתים היו בבחי' ירידה לגבו כמו שו' ימי החול הם בבחי' ירידה לגבי

שבת והיינו מפני שביו"כ הוא הארת הכת"ר עצמו שהוא גבוה מאד נעלה מן החכמה עד שגם האי"ן של החכמה שמאיר בשבתות השנה כלא חשיב לגבו וירידה גדולה ה' וביו"כ שובת ועולה מירידתו כו' וזהו תשוב"ה כללי"ת דכללו"ת השבתים כו' וד"ל והיינו הטעם שאומרים ביו"כ סלח לנו כי עיקר הסליחה ביו"כ דוקא לפי שענין הסליחה הוא התגלות הרצון הנק' כת"ר כמו שאנו רואים בחוש כאשר יבקש האדם מחילה וסליחה מחבירו שעיקר כוונתו הוא שיטה רצונו אליו ושיתקבל ברצונו שהרי אינו מבקשו מפני איזה יראה ממנו כי הגם שיודע בו שיגמלהו רעה מבקשו מחילה אלא עיקר בקשתו הוא שיהי' רצונו בו ולא יסיר אהבתו ברעותא דלבא כו'. וכמ"כ הבקשה למעלה שימחול ה' ויסלח הענין הוא שיטה את רצונו אלינו ונתקבל אצלו ברצון דוקא ולא יחזיר פניו ממנו בהסרת רצון ח"ו ולהיות כי ביו"כ הוא התגלות הכת"ר שהרי נק' שבת שבתו"ן כנ"ל לכך עיקר הסליחה ביו"כ שאומרים סלח נא כו' שיהי' התגלות רצונו ית' אלינו ולא יסתיר פניו ממנו מפני העוונות כו' וד"ל.

והנה כתיב סלחתי כדברייך. פ"י כדברייך משמע שכבר פעל משה את הסליחה ובמה פעל. אך הענין הוא דע"י אתערותא דלתתא בעקירת וביטול הרצון מכל וכל כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' רק לה' לבדו ואין זר אתו דאית רצון ואית רצון כו' דהיינו ביטול הרצון הנק' מס"נ כו' בזאת מתעורר החזרת רצון העליון שיעבור על מדותיו ויקבלנו ברצון הנק' סליחה שהוא חוזר מרצונו הקדום שהסיר פניו כו' וחזרת רצון זה א"א בלתי רצון הקדום והיינו ע"י ביטול הרצון למטה באמרו מי לי בשמים כו' כמ"כ יחזור ה' פניו וירצה כו' וזה א"א כ"א בבחי' התשוב"ה דוקא שהוא לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא כו' והיינו ביטול רצון משא"כ בצדיקים כנ"ל וזהו סלחתי כדברייך כלומר כאשר כבר נתעוררת בכני' ענין התשובה כדברייך שאמרת ועתה יגדל נא כו' ע"ז סלחתי ג"כ למעלה בהתגלות רצון כמים הפנים אל פנים כו' וד"ל. וזהו שאנו אומרים המרבה לסלוח ריבוי זה אין לו קץ וגבול מפני שאור הכת"ר אין לו קץ להתפשטותו כו' לפי דלכל חד וחד לפום מה דמשער בליב"י יסלח לו ויגלה בו הרצון וגם זה ריבוי הוא ברבבות מיני מדרגות הסליחה לכל חד וחד לפום שיעורי' דילי' ע"כ אנו אומרים המרבה לסלוח וד"ל ועל הסליחה נאמר אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו פ"י כשלג בבחי' לובן העליון הנק' לבנו"ן דחוי"ב נק' נוזלים מן לבנון כנ"ל והוא בבחי' הכת"ר כידוע וד"ל. ובכל הנ"ל מובן ענין התשובה והתורה איך שקדמו לעולם כנ"ל וד"ל.

ובזה יובן הטעם ג"כ מה שביו"כ ניתנו לוחות אחרונות בהיות ידוע דאנכי ולא יהי' לך המה כללות כל התורה ברמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת, באנכי כללות רמ"ח מ"ע ובלא יהי' לך כללות מצות ל"ת כו' וידוע ג"כ דרמ"ח מ"ע הן רמ"ח איברים דמלכא וע"ז אנו אומרים אשר קדשנו במצותיו פ"י בקדש

העליון שלמעלה מבחי' קדו'ש. וביאור הדבר הוא שהמצות נקראי' אורחות הוי"ה כידוע ומבואר במ"א שהן אורח ושביל להוי"ה דכל בריאה מאין ליש לפי שרמ"ח איברין דמלכא הן ופי' אבר ידוע שהאור מתלבש בכלים מכלים שונים יד ורגל כו' כמ"כ נתלבשו פנימיות רצונותיו דאנכי מי שאנכי שהוא אור הכת"ר עצמו בכלים מכלים שונים ברמ"ח פיקודין כו' וזהו שהמצוה נק' קד"ש שלמעלה מקדו"ש פי' למעלה מבחי' הוי"ה שמהווה הבריאה מאין ליש שאינם נמשכים מהכת"ר כ"א מן החכמה שנק' קדו"ש בויו' כי בראשית נמי מאמר הוא כנ"ל והיינו ענין כללות רמ"ח מ"ע שתלויים באנכי וזהו אנכי ה' אלקיך פי' אנכי מי שאנכי שהוא הכת"ר והרצון עצמו הוא מתצמצם בכלים שונים בהיות רבות דרמ"ח איברים כו' וזהו הוי"ה אלקיך הוא אלקיך ע"י שמות הוי"ו דרמ"ח פיקודין כו' ומהם נמשך ריבוי רבנות התהוות ברואים ע"י צמצום דשם הוי"ה צמצום והתפשטות כו' וכנ"ל וד"ל ובלא יהי' לך תלויים כל שס"ה ל"ת ע"ד הנ"ל. אך מה שאמר לא יהי' לך אלקי' אחרים על פני פי' על פני, יובן עפ"י המבואר למעלה דהארת הרצון העליון הנק' כת"ר הוא ע"י רמ"ח מ"ע או ע"י התשובה כנ"ל ובשס"ה ל"ת הרי עבירה מטמטמת לבו של אדם מבלתי יכולה לקבל אור פני ה' הנגלה ע"י המצוה או ע"י הסליחה כו' וזהו על פני' שלא יסתירו ויבדילו העונות דאלקים אחרים בחי' פני' הוא הרצון שלא יוכל להאיר בלבבכם כמ"ש יאר ה' פניו כו' ישא ה' פניו כו' וד"ל. ומה שהיו נתינת לוחות האחרונות למשה ביו"כ בחשאי מאד היפוך מאמר ה' דברות שבשבעות בהר סיני שהיו ברעש גדול דקול שופר וקולות וברקים כו' היינו לפי שרעותא דלבא הנק' צעקה כמ"ש צעק לבם כו' הוא בחשאי מאד כי כאשר נקודת הלב מתעורר אין צעקתו בקול אלא בלחש וכענין כל המשמיע קולו בתפלתו כו' משא"כ חיצוניות הלב הוא ברעש כו' וכמ"ש במ"א וצעקת הלב שבחשאי נק' עלמא דאתכסיא וצעקת הקול נק' עלמא דאתגליא כו'. ועד"ז יובן למעלה שבשבעות שהיו ברעש לא נתקיימו הלוחות ונשברו לפי ששליטת החיצונים בכל דבר שהוא יש ודבר מה הגם שיהי' בבחי' אלקות כידוע משא"כ לוחות האחרונות שהיו בחשאי בבחי' עלמא דאתכסיא ביו"כ (הנק' יובלא עילאה כו' חירות משעבוד מלכיות שהרי אין בו שליטה לשטן כו') נתקיימו יותר והוא ענין התשובה ברעותא דלבא בפנימי' הלב בחשאי שהוא מצליח מאד עד שלא יפול לעולם וד"ל.

ואחר כל הנ"ל יובן ענין יערוף כמטר לקחי תיזול כטל כו' וגם מה ששאלה כניי יובא כגשם לנו שלא כהוגן והשיבם כהוגן אהי' כטל כו', בהיות שאנו רואים סיבת ירידת הגשמים הוא מן העבים והעננים שנתאספו יחד ברסיסם עבים מלאים מים והרסיסים הללו מן הארץ באו שהרי קיטורי' הארץ עולים תמיד כלפי מעלה עד מרחק כ"א מיל ונתגשמו ונעשים רסיסים עבים כמבואר בספרי הטבע וכמ"ש ואיד יעלה מן הארץ כו'. ונמצא שהאידי"ם העולים מן הארץ הן הן הגשמים וכמ"ש מעלה נשיאים מקצה הארץ ברקים למטר עשה כו' ואין כל חדש בימי הגשמים מאחר שכבר עלו

מן הארץ ונמצא המקבל שהוא הארץ (נאמר הרוה את הארץ והולידה כו') נעשה משפיע במטר והמטר שהוא משפיע נעשה מקבל כי מבלי שימצא ראש וסוף כי נעוץ תחלתו בסופן וסופן בתחלתו זה מקבל מזה ולא יודע מי הוא המשפיע באמת כו' וד"ל. וכמ"כ יובן למעלה שע"י העלאת מ"ן נמשך מ"ד וכלשון הזוהר דע"י אתערותא דלתתא אתערותא דלעילא שנמצא כל עיקר אתערותא דמשפיע מן אתערותא דמקבל היא כו'. וזהו ששאלה כנ"י שהוא בחי' העלאת מ"ן שלא כהוגן ויבא כגשם לנו בהמשכת מ"ד בבחי' אהבה וחסד עליון מלמעלה למטה דהיינו כמשל הגשמים שיורדים מלמעלה למטה טיפין טיפין וכמ"ש ונוזלים מן לבנו"ן הנק' מז"ל וכנ"ל אבל הקב"ה השיב"ה כהוגן אהי' כטל כו' פי' הטל הוא יורד מלמעלה למטה לארץ בלתי שום סיבת התעוררות מאידי הארץ כלל רק שמעצמו הוא יורד ומלחלח האויר כו' ושרשו הוא אויר המלחלח הדק מאד עד שלא יתגשם במי גשמים כלל רק שיעשה ממנו אויר מגושם כמו כאשר יורד למטה מטה בירידתו הוא מתגשם וכו' ובסיבת לחלוcho את הארץ בכל חלקי' יתן בה תוספת כח שתוכל להעלות אידים טובים ביותר כו'. וכל זה משל גשמי להבין דוגמתו בטלא עילאה שאמר אהי' כט"ל לישראל כלומר שיהי' נמשך גילוי אלקות בכנ"י מצד התעוררות עצמותו ית' מבלתי סיבת העלאת מ"ן כלל שזהו קיום נצחי יותר כמ"ש במ"א וד"ל. וזהו יערוף כמטר לקח"י פי' לקח"י הן רמ"ח מ"ע רמ"ח איברין דמלכא כנ"ל שעל ידי המצות אני נלקח כמו עד"מ שיכולין למשוך כל גופו של אדם ע"י שיאחזהו בידו א' וכדומה כמ"כ ע"י רמ"ח פיקודין הוא ית' נלקח כולו להיות שורה אור הכת"ר עליון בכנ"י וכנ"ל שהן פנימיות רצונותיו כו' וכן ע"י תשובה בהעלאת מ"ן במס"נ מי לי בשמים כו' יבא ג"כ כגשם לנו וכמ"ש מרחוק ה' נראה לי ע"י המרחק שנתרחקה הנשמה בחומר הגוף ומיצר לה שם מאד ותצעק בצער לה ברעותא דלבא כנ"ל אז נרא"ה בהמשכה מלמעלה למטה בגילוי אלקות באהבה רבה הנק' גשמים כידו"ע. אבל כל זה אינו אלא בחיצוניות הכת"ר הנק' עור"ף וזהו יערו"ף כמטר לקח"י אבל בפנימיות הכת"ר שאינו בא ונמשך מצד התעוררות תחתונים כלל גם התורה והתשובה לא יוכלו להשיגו רק מצד עצמו הוא יורד וזהו תז"ל כט"ל אמרתי ממילא ומאליו וד"ל.

וזהו האזינו השמים ואדברה פי' השמים הוא התורה שנק' שמים כמו מים שאין להם גוון עצמי רק לפי גוון הכלי שהמה מונחים בו כמ"כ תורה שבכתב הי' ר"ע דורש על כל קוץ וקוץ שבה תלי תלים של הלכות ואם על תגין כך על אותיות שלמים שבה ונקודות וטעמים ע"א כ"ו שאין להם מספר וקצבה לדרוש בהם כמה רזין עילאין כו' והענין הוא לפי שאין בה גוון רק בחי' היולי להתפשט לכמה גוונין עד אין קץ וד"ל. ותשמע הארץ אמרי פי היינו תורה שבע"פ מל' קרינן לה. וזהו שאמרו אין בור ירא חטא ולא ע"ה חסיד דהרי תלת קשרין הן אורייתא וישראל כו' א"כ אין האהבה וחסד עליון דמים עליונים נמשכים אלא במי שיש בו תורה דוקא. וזהו לא ע"ה

חסידי ולא בור ירא חטי"א נגד תורה שככתב ושבע"פ ודיל. ופי' האזיניו לי קבלת דבר מקרוב שע"י התורה יורד הגשמים ברמ"ח מ"ע כנ"ל או ע"י תשובה שהיא שמיעה מרחוק או בתורה שבע"פ שהיא ג"כ מרחוק כו' ודיל. ואדבריה פי' כמ"ש ואשים דבר"י בפ"ך ובצ"ל יד"י כסיתך לנטוע שמים כו' וכן אמרתי שנאמר בט"ל היינו בחי' מקיפי' דסוכות בסך שכינה מדברת מתוך גרונו כו' שנעשה מדברים אלו מקיפים היותר נעלים ודיל ודיל.

בעוה"י

להבין שרש הדברים הנ"ל. הנה להבין שרש ענין הגשם והטל, יש להקדים שרש ענין המין ומ"ד שהם מחויב שיונקים מבי' מזלות דא"א אבא יונק ממזל הח' דונוצר ואימא ממזל הי"ג דונקה הנק' מזל התחתון כו'. והנה הכל תלוי במזל אפילו ס"ת בהיכל כו' פי' שגם התורה מאחר דאורייתא מחכמה עילאה נפקת, וידוע דחכמה עילאה יונק ממזל הח' א"כ החכמה דאורייתא יונקת ג"כ ממזל דונוצר דא"א וע"ז נאמר והחכמה מאין תמצא ומוח אימא שיונקת ממזל הי"ג היינו שרש התהוות הנשמות לפי שהנשמות נולדים מאימא עילאה אם הבנים כו' ומזל התחתון שרש ומקור למוחין דאימא וע"י היחוד דא"א נשפע ממזל העליון למזל התחתון והיינו ע"י מין דאימא ומ"ד דאבא שיתבאר בעוה"י. ותחלה יש להבין שרש ענין התשובה בהיות כי מה שנזכר בספרי המקובלים ענין עליות העולמות בכל תפלה ומידי שבת וחדש וי"ט כו' הוא ענין התשובה בנשמה פרטי' כי כמו שהנשמה פרטי' מחי' את כל הגוף כן הנשמה הכללית נשמת כל חי העולמים דבי"ע כתיב ותתן טרף לביתה כו'. והנה העליי' שלה הוא בשחר דוקא בזמן התפלה כי בלילה היא משפלת עצמה להיות ראש לשועלים להחיות רוח שפלים כו' ויורדת בסתר המדריגות עד שמקבלים החיצונים ג"כ יניקה מחיצוני' הכליים דרפ"ח ניצוצין נפלו כידוע ובכלים שנשבר יש בהם תערובת פסולת יכולים גם החיצונים לקבל יניקה וזהו עלייתה להתברר בשחר מן הסיגים והפסולת ועיקר הביורר הוא באור פנימי דוקא ולא באור מקיף כי המקיפים מסמא עיני חיצונים לבלתי יוכלו להתקרב כלל כי לא יגורך רע כתיב במקיפים מפני שעיקר השבירה דרפ"ח ניצוצין הי' בבחי' א"פ אבל במקיפים לא הי' שום שבירה כלל וכמ"ש בע"ח שמעמד החיצונים הוא בין הא"פ לא"מ פניהם כלפי הא"פ ואחוריהם למקיפים כו'. וביאור זה ידוע דהיינו בחכמה אתברירו שהוא בא"פ ע"י התבוננות בגדולת הבורא שיבדיל בדעתו בין רע לטוב ויבחר בטוב ויפרד מן הרע בזאת נבדל הרע ולא יקבל יניקה והוא התשובה הנק' תשובה תתאה בנשמה פרטי' כמ"כ בנשמת הכללית ע"י א"פ דחכמה

נתברר כל בחי' הסיגים שבכלים החיצונים די"ס לבלתי יוכלו החיצונים לינק והוא הנק' עליות העולמות כי מפני הבירורים דרפ"ח ניצוצין נתעלה האור פנימי ונתקרב אל המקיף ביותר משא"כ קודם הבירור ה"י בהיפוך בתכלית הירידה בכלים מכווערים כו' כמו שהנשמה אלקית קודם התשובה שהיא מלובשת במשכא דחויא כו' וד"ל. אבל במקיפים אין שום שינוי בין קודם הבירור דרפ"ח ניצוצין לאחר הבירור רק שממילא בא מלמעלה למטה מקיפים יותר נעלים מן הראשונים לפי שהא"פ הוגבה ונתעלה ממילא והי' לו מקיף יותר נעלה כי לפי ערך הא"פ הי' הערך הא"מ כידוע וד"ל. ויתרון הא"פ מן התהפכות חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא דוקא הי' שזהו התשובה משא"כ בצדיקים כו' וע"כ עיקר ענין הגשם שהוא המ"ד שאחר הבירור והעליי' הוא ע"י תשובה דוקא וזהו שכנ"י שאלה בהעלאת מ"ן ונמשך ממילא מ"ד לברר בבחי' תוספת אור בא"פ דחכמה והוא שלא כהוגן כי ענין הטל שהוא המקיפים יותר נעלה ממ"ן ומ"ד וכמשי"ת בעזה"י.

והנה בכל יום יש עליות העולמות בכל תפלה כי מחדש בכל יום מעשה בראשית ובכל לילה יורדת ובכל שחר עולה היא מן הבירורים ובודאי מה שהוברר מרפ"ח ניצוצי' היום לא הי' בירור זה ביום אתמול אי"כ עליי' זו חדשה היא וכן בכל יום מו' ימי המעשה עד יום השבת שהוא צירופי אותיות תשובה בבחי' תשובה ועליי' כללית כי כל העליות של ו' ימי המעשה הם רק ענפים קטנים מסתעפים מעליי' הכללית דשבת עדי"מ שלהבת נר קטן שמדליקין ממדורה גדולה כו' וד"ל. וביאור ענין עליי' הכללית דשבת הנה מבואר באד"ר האזינו דג' סעודת דשבת הוא מטלא דנטיף מעתיקא, פי' הגם דכל סעודה נקראת ע"ש האוכלה כמו בלילה סעודתא דחקל תפוחין וביום סעודתא דז"א ועתיקא כו' אבל עיקר מזון הסעודה אינה של האוכל רק מטלא דנטיף מעתיקא כענין מוריד הטל שכמו שאנו רואים הטל הגשמי הוא מתגשם בירידתו למטה לארץ כמ"כ מבחי' עונג עילאה שלמעלה מן השכל הוא כת"ר עליון כו' נטיף ממנו ומתגשם בירידתו שפע מזון לז"א ומל' בכל ג' סעודות כנזכר שם תלת זימנין כו' אך לפי שהסעודה נקראת ע"ש מי שאוכלה לכך אנו אומרים דא היא סעודתא דחקל כו' ובאמת הכל הוא מבחי' טל"א דעתיקא ועיקר ענינו הוא שהחכמה אשר בה נברא מאין ליש כל העולמות הוא בבחי' עשי' גשמיות לנגד העונג העליון הנק' ע"י להיותו בבחי' גלגל"א שהוא המקיף כו' וד"ל. וזהו העליי' הכללית דשבת כי בו שבת מן החכמ"ה ועולה הגבה למעלה הימנה דהיינו בבחי' העצמות דכת"ר העליון כו'. וזהו ונוזלים מן לבנון פי' לבנון הוא גלגלתא דע"י וא"א ותרין מוחין דאב"א ואימ"א נוזלים ממזלות דונוצר ונקה כנ"ל בכל יום מו' ימי המעשה לחדש מעשה בראשית כו' אבל הגלגלתא עצמה שלמעלה מן המשכות החו"ב נקרא מזלא לשון מפעיל שממנו נמשך ההזלה כו'. ועיקר הענין הוא כמ"ש באד"ר כמה גלגלתיך דלית לון חושבנא כו' פי' א"א נק' גלגלתא הכללי אבל כתרים פרטיים יוצאים ממנו דלית לון חושבנא כו'.

בהיות שכל עליי פרטית שבכל יום היינו מחכמה לכתיר דהיינו מה שנתעלה הא"פ כנ"ל ואז ממילא יהי' לו כתיר יותר נעלה מן הראשון עד שהראשון נחשב לו כא"פ לבד וכמו שידוע שיש כמה כתירין כתיר דיצירה כתיר דבריאה וכל כתיר של תחתון הוא רק א"פ לגבי כתיר של עליון כמו עבודת מיכאל דיצירה אין לו ערוך לעבודת מיכאל דבריאה במדרגת הביטול עד שעבודת מיכאל דיצירה נחשב ליש ודבר כו' וכידוע המשל מרב לתלמיד כו' ועד"ז כמה כתירין משתלשלין דלית לון חושבן כלל אבל שרש כולם הוא בחי' גלגלתא דא"א. וזהו שבית שבתוין שהוא יו"כ שהוא הכולל כל העליות הכתיריים דשבתים כמו ששבת היא עליי' כללית לפרטיות עליות הכתירים דו' ימי המעשה כנ"ל וד"ל.

והנה באמת כל עיקר ושרש הבירורים הוא רק ממזלות דא"א שמשם נמצאו המ"ן ומ"ד, דהרי ידוע עיקר הטעם למס"נ בק"ש למסור נפשו באחד ובלעדי זה אין היחוד דא"א נעשה כו' הוא לפי שע"י מס"נ באחד הוא בחי' העלאת מ"ן דאימא פ"י מה שמתפעל התפעלות שכליית נק' מ"ן דאימא כי היא למעלה השגה נרגשת המולדת את המדה כו' אלא ההשגה אלקית עצמה מעלה מ"ן בהתפעלות כו' ועי"ז מעורר מ"ד דאבא שהוא בחי' מ"ה שבחכמ"ה בחי' הביטול שבחכמה כו'. וכמ"כ נעשה יחוד או"א למעלה באצילות אבל כל שרש יניקות מוחי' דא"א הוא רק מב' מזלות הנ"ל וידוע דהפרש גדול יש בין שפע שכל למדה שממהות השכל נשפע למדה כי מבחי' יסוד דאימא נמשך מוחי' לחסד וכדומה ויסוד דאימא הוא מן עצמות ומהות השכל ועד"ז כל השתלשלות מעילה לעילה שידוע דנה"י העליון מקור ושרש לתחתון הרי מהות העילה נשפע לעלול כו' משא"כ שפע הכתיר לחכמה הוא רק מבחי' שערות שלו הנק' מזלות דהיינו עד"מ שערות גשמיים שאין בהם חיות עצמי מחיות הנפש כלל רק בחי' מותרות שפע החיות עד שבהחתך אותן לא ירגיש בחיות נפשו שום כאב משא"כ הידים ורגלים וכדומה אפילו בעורן ירגיש כאב מפני שנתפשט בהם קצת חיות עצמי מן הדם הוא הנפש כו' וכמ"כ מן הכתיר דא"א שנשפע ממנו מציאות חכמה לא נשפע ממהותו כלל רק מבחי' חיצוניות דחיצוניות שלו והוא מזל דונוצר כו' וכנראה בחוש שהמשכת שפע השכל מלמעלה מן השכל אין ערוך ביניהם כלל כמו שיש ערך בין שכל עם המדה כי הרי המשכיל הנק' ח"ס אינו בגדר וסוג שכל וחכמה כלל ושימצא ממנו מציאות שכל ה"ז כיניקת חיות השערה בלבד וכמ"ש במ"א. ועל כן עיקר ענין השמות דע"ב ס"ג כו' הוא רק מחוי"ב ואילך אבל בכתיר אין בו שם ואותיות כלל כידוע דשם הוי"ה ישנו בכל הספירות אבל בכתיר אין בו שם הוי"ה אלא קוצו של יו"ד כו' והטעם הוא לפי שהמשכה ממהות למהות ממש כמו מחכמה לחסד הוא ע"י אותיות דשם הוי"ה צמצום והתפשטות כו' דוקא וכמ"ש בזוהר דלית לך כל ברי' שאין בה שם הוי"ה (וכמו שאנו רואים בכל ברי' גשמית כמו תרנגולים יש לה ב' כנפיים ב' ההי"ן וגופה וי"ו וראשה יו"ד וכדומה לזה בכל הברואים כו' וד"ל) פ"י כי מאחר שהבריאה

נתהו בבחי' התהוות יש ודבר מ'ה בהשתלשלות מעילה לעילה מאין ליש הרי קודם שנתהו היתה כדוגמת' בבחי' אין ג'כ אלא אלא שע"י צמצום והתפשטות כו' נשתנה ממהות למהות כמו עד"מ האהבה מן השכל שמהות השכל נשתנה ע"י ד' אותיות י"ה כו' והוא בחי' הוי"ה דחסד וכשנשתנה ממנו מדת גבורה הוא שם הוי"ה אחרת כו' והיינו חלוקי השמות דע"ב ס"ג כו' בדרך כלל גם בהתהוות החכמה מאחר שהיא התהוות דבר מה יש בה הוי"ה שם ע"ב במילוי יודי"ן כו' משא"כ המשכות השפע בבחי' הכת"ר שאינו בבחי' דבר ויש לא יתכן בו שם הוי"ה אלא רק כמו קוצו של יוד' והוא בחי' שערות דמזלות והיינו מפני שאין ערוך ביניהם כלל (ומה שנו' שם הוי"ה בחכמה היינו לאחר שנמצא מציאת חכמה כו') וד"ל ולהיות כן גם המזלות מצד עצמם שהן בבחי' הכת"ר עצמו מובדלים בערך מסוג המוחין שנוזל מהם לחו"ב וכ"ש וק"ו בחי' הכת"ר עצמו הנק' רישא חיורא כו' שהוא למעלה משפע ח"ס במזלות ועל"י נאמר ושער רישי' כעמ"ר נקי כו' וכמ"ש במ"א וכשיתבררו הביוררים דרפ"ח ניצוצין ע"י ח"ס בחכמה אתברירו כו' אז כתיב בהם כשג ילבינו דהיינו כלובן העליון דרישא חיורא כו' לפי שהוא הגבה למעלה מהשפעת מותרי הכת"ר לחו"ב כו' וא"כ שאין העלאת מ"ן יכול לעוררו ולהגיע אליו כלל מאחר שאין המ"ן ומ"ד דחו"ב ממזלות דא"א ערוך לו כלל וזהו הנק' ג"כ ט"א דבדולח"א שהוא מבחי' גבורות דע"י כו' שנאמר עליו מוריד הט"ל פי' מוריד שמעצמו הוא יורד בלתי סיבת העלאת מ"ן מלמטה כי גם מ"ן דאימא שבק"ש לא ישיגנו דלית מחשבה תפיסא ב"י כלל אפילו מחשבה סתימאה כו' כידוע שגבורות דע"י שבטלא זה הוא היורד ונשפל להתלבש בח"ס בשביל הביוררים כו' ולא מצד עצמו כלל כמ"ש במ"א. וזהו שנזכר בתיקונין דמקצה השמים ועד קצה השמים אתה שואל כו' אבל למעלה מקצה השמים לית ב"י שאלה פי' אין העלאת מ"ן יכול להשיגו כו' ופי' קצה השמים היינו שרש דשרש ז"א הנק' שמי"ם כי עיקר שם הוי"ה הוא בז"א הוי"ו דמדות עליונות חג"ת כו' והקצה הראשו"ן השרש דשרש להם הוא ממזלות דא"א הנ"ל ואמנם למעלה מהם אין בו שאלה כלל מטעם הנ"ל וד"ל.

ובכל זה יובן ההפרש בין גשם לטל ששאלה כנ"י יבא כגשם לנו הוא שלא כהוגן, לפי ששרש הגשם מחמת העלאת מ"ן דאיד יעלה מן הארץ כו'. אבל הטל יורד מצד עצמו דוקא והוא בחי' ט"א דבדולח"א הנ"ל וזהו עד יעבור עמך הוי"ה למעלה משם הוי"ה דז"א ודא"א כו' והוא ג"כ ענין לפני הוי"ה תטהרו שביו"כ יש ג"כ הארה מטלא דבדולחא להיות כי נקרא שבת שבתון ובשבת נאמר אות היא ביני ובין בני כו' פי' השפע דעתיקא שבג' סעודות בטלא דנטיף כנ"ל היינו מבחי' חיצוניות ע"י לבד שהרי יורד העונג עליון זה ומתלבש בענוגין דישראל כמ"ש בזוהר ויקהל שע"י אמצעות ענוגין דישראל ועונג עילאה כו' נעשה עונג שבת העליון וזהו אות היא ביני וביניכם כו' וכמ"ש במ"א לפי שחיצוניות ע"י הוא שיורד בשביל מזון

לנאצלים וכמ"כ גם למטה נתלבש העונג האלקי שבנפש האלקי במאכל ומשתה כו' משא"כ העונג העליון שביו"כ שנק' קדוש ה' הוא למעלה הרבה מקדושת עונג שבת שהרי אין בו אכילה ושת' לפי שא"א לו להתצמצם כ"כ ולהתלבש במזון לנאצלים דחו"ב כו' אלא הוא בבחי' פנימיות שלהם לבד דהיינו בה' צלותין בקול ודיבור לבד וגם למטה עיקר מצות קדושת יו"כ הוא רק בתפלה בקול הבל הלב להיות כי בהבל הלב שממנו הקול נמשך יש שם פנימיות העונג לפי שרעותא דלבא הנק' נקודת הלב ימצא בהבל הלב כידוע ושם הוא פנימיות העונג יותר מבמזון כו' ולכך נק' שבת שבתון שהוא שבת לכל השבתים כערך השבת לימי החול שידוע הענין על עבודת הבירורים דל"ט מלאכות ובשבת למעלה מן הבירורים אך גם השבת חול הוא לגבי יו"כ מפני שיש בשבת קצת ירידה וענין התלבשות העונג כמ"ש וקראת לשבת עונג כו' משא"כ יו"כ שהוא העונג כאשר הוא מצד עצמו והיינו שאמר וקראת לשבת עונג כו' ואח"כ לקדוש ה' מכובד שהוא שבת שבתון וזהו לפני הוי"ה תטהרו וכתוב ביום הזה יכפר ולא נזכר הוי"ה כו' וד"ל.

וזהו שרש ענין האזינו השמי"ם ואדברה כו' יערוף כמטר לקחי כו'. כי הנה עיקר כוונת משה ה' שיהי' הקב"ה כט"ל לישראל דוקא בלתי סיבת העלאת מ"ן לפי שהוא קיום נצחי יותר כמ"ש במ"א ע"פ ואתחנן אל ה' בעת ההיא כו' שלזה ה' עיקר תשוקתו ליכנס לא"י כו'. והיינו שמסיים תז"ל כטל אמרתי תול ממילא ומאיליו כו' ולא מחמת העלאת מ"ן כמזלות הגשמי' כו' ועל כן פתח דבריו האזינו השמי"ם שע"י החכמה צריך הטל להתלבש כי גם הטל מאחר שהוא יורד למטה צריך הוא לבא לידי התלבשות באיזה כלי ומכון לשבתו וראשית התלבשות הוא בחכמה דוקא כידוע. וזהו שאמר האזינו השמי"ם שהוא התורה דאורייתא מחכמה נפקת והכל תלוי במזל אפילו ס"ת כו' כנ"ל. ולהיות ידוע דתורה שבכתב הוא בחכמה ושבד"פ בבניה והחכמה קרובה יותר אל אור א"ס מפני שיש בה בחי' הביטול יותר כידוע והיינו כמים שאין להם גוון כו' לכך הוא אומר האזינו מקרוב ובארץ שהוא תורה שבד"פ אומר שמיעה מרחוק וגם פ"י האזנה הוא קבלת דבר בכלי המקבלת וקולטת היטב בתוכה מה ששופכים לתוכה כו' כמ"כ הטל הזה דע"י נקלט היטב בכלי החכמה דאורייתא. וזהו האזינו השמי"ם שע"י התורה אדברה פ"י אדבר ואמשיך הטל לישראל בהיות שיתלבש הטל הזה בדברי התורה וכדמסיים תזל כטל אמרתי פ"י אמרתי כמ"ש דברי אשר שמתו בפ"ך כו' בצל ידי כו' שנו' בזהר דדברים אלו נעשים מהו רקיעים עליונים והן צ"ל ידי כו'. וביאור הדבר היינו שנעשים אורות מקיפים דבחי' טלא דבדולחא הנ"ל וכמ"ש כי טל אורות טליך כל העוסק בתורה ט"ל תורה מחייהו כו' וכדוגמת ענני כבוד שנתלבשו בהם מקיפים עליונים כן בדברי ההלכה שמחכמה עילאה נפקת הגם שהו בעצמם בחי' א"פ אבל מצד התלבשות בחי' הטל בהם יעשו בהם מקיפים הנק' בזהר רקיע"ם דהיינו שמן כל דיבור ודיבור שבאדם למטה בתורה נעשה למעלה רקיע מקיף וע"ש

בזוהר ע"פ ודברי אשר שמתי כו' ובצל ידי כסיתך כו' הנ"ל וד"ל. ועד"ז
 צל סוכה הוא התלבשות המקיפים בכלי גשמי וזה נעשה ע"י המשכות הטל
 הנ"ל ביו"כ לפני הוי"ה תטהרו כנ"ל ובסוכות הוא יורד למטה בסכך וימינו
 תחבקני כו' וד"ל. וזהו יערוף כמטר לקחי ואח"כ תזל כטל כו'. פי' לקחי
 מבואר למעלה שע"י רמ"ח מצות רמ"ח איבריו הוא נלקח כולו כו' והיינו
 לפי שהמצות הן בעניינים גשמיים דנוגה כמו אתרוג וציצית והוא ברפ"ח
 ניצוצין שנפלו ומתבררים ע"י המצות כידוע ומבואר למעלה ששרש דשרש
 הברורים אינו אלא במותרי הכת"ר הנק' מזלות כו' וזהו יערוף לשון עור"ף
 כי הוא רק בחיצוניות הכתר מאחר שע"י רמ"ח איברים יכולים לעוררו
 ולהשיגו כו' וזהו כמטר דוקא כמו שהגשמים יורדין רק מחמת האידים שעלו
 כבר מן הארץ כמ"כ סיבת לקחי ע"י רמ"ח פיקודין כו'. יערוף כמט"ר לבד
 אך זהו הכנה שיהי' אח"כ המשכת הט"ל מצד עצמו שמלוכש בשמ"ם שהוא
 התורה הנק' טל תורה כנ"ל והיינו שמסיים תזיל כט"ל אמרתי ממילא
 מאיליו ובדברי תורה דוקא וכמו שפתח דבריו האיניו השמי"ם ומטעם הנ"ל
 וד"ל.

(דניאל ב1910)

יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים להרשיעו רשעים וכו'. ויש להבין לשון
 והרשיעו רשעים ממילא הוא שהרשע ירשיע ומה זה ענין
 לצירוף וליבון וכו'. אך הענין יובן עדי"מ מצרף לכסף וכור לזהב שמבררים
 הנקי והמובחר ע"י היתוך באש שבכור והפסולת יוצא נפרד לעצמו. והנה
 כאשר בהיתוך הראשון יצא הכסף הנקי הרי לעומתו יצא הפסולת יותר גם
 ובהיתוך השני שיצא הכסף נקי ביותר הרי לעומת זה יצא הפסולת ביותר
 גסות וכל שמהתכים ומבררים היותר נקי אין בזה תועלת אלא לקצת הכסף
 היוצא נקי אבל מה שהי' בתחלה פסולת עכשיו ג"כ ישנו במציאות אך
 בתחלה הי' בהעלם ועתה יצא הוא בגילוי יותר ונתרבה מאד מאד לפי אופן
 ריבוי ההיתוך ביציא' היותר נקי כידוע והנמשל יובן למעלה דנשמות ישראל
 בגלותא המה בכחי' כור הברזל להתבר"ר כי יש בהם תערובות טור"ר וכאשר
 יתבררו ויתלבנו ויצרפו ביותר יצא הפסולת ויתגלה בתוספת גסות על
 ראשונה וכו' וע"ד דוגמא כאשר יתחזקו בני"י במקצתם באיזו עבודה
 מעבודות ה' אם בתורה או בתפלה וצדקה וכדומה באיזו מצות פרטיות הוא
 לפי אופן התחזקות הטוב של הטובים וכו' יתבררו ויתלבנו כו' אז דוקא
 הרשיעו רשעים בתוספת הפסולת כו' וד"ל.

מאדמו"ר בשבת תשובה, (תקס"ד)

גדולה* תשובה שזדונות נעשו לו כזכיות. ופריך בגמרא מהא דתנן שזדונו' לו כשגגות ומשני כאן מאהבה כאן מיראה. הנה להבין מהו כזכיות ומהו כשגגות, אך הענין דכתי' והי' כי יבוא אליך כל הדברים האלה הברכה וקללה / והשבו'ת אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך וגו', ושבת' וגו', והנה להבין מהו / הברכה, גם מ"ש והשבות אל לבבך ולא פי' מה ישוב אל לבו, אך הנה כתיב כציפרים הנאחזים בפח כהם יוקשים בניא, דהנה אין שום אדם רוצה לחטוא ח"ו במזיד רק הם נלכדים בפח, דהנה נא' כל מה שברא הקב"ה בעולמו לכבודו ברא, שנא' כל הנק' בשמי לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. והנה להבין הג' לשונות בראתיו יצרתיו עשיתיו, דהנה נראה מה שברא פי' כל הברואים מקטנם ועד גדלם עליונים ותחתונים הכל ברא לכבודו, אך מה שנא' כל הנק' בשמי פי' שהוא האדם בעולם קטן שהוא נקרא בשם מ"ה, והנה הג' לשונות הם עפ"י מה דאיתא בזה"ק תלת קישורין אינן קוב"ה ואורייתא וישאל. והנה האדם נברא לכבודו וכשהאדם מדבק א"ע עם השכל והמדות שלו וכל חיותו ואין לו שום תשוקה לד"א וכל תשוקתו וחפצו ורצונו לדבקה בו ית' זהו קשר א' מג' קישורין שהוא נקרא בראתיו שהוא הנק' בחי' קוב"ה ויש שאין לו כ"כ תשוקה לדבק א"ע בו ית' אך מדבק א"ע לתורה ומצותו כפשוטי' ורוצה לקיים תרי"ג מצות מחמת ציוי הבורא ית' וללמוד התורה כפשוטו וקיום מצותיו בזרירות זהו קשר ב' נק' אורי' יצרתיו, עוד יש בחי' עשיתיו שהוא עוסק בצרכי הגוף או"ש וכיוצא והוא ג"כ לכבודו אם הוא עושה בשכל שצריך לזה שכל נקרא עשיתיו ובבחי' הזה נאמר אף עשיתיו שיש בו בחי' אף אם הוא עושה רק לצרכי הגוף דהנה עוה"ז הוא כפרוזדור שצריך לעבור בו לחצר המלך אך שלא לעשות בית דירה חול לזאת בנפשו מאחור מאחר שהוא בגוף ילך אחר תאוות גופני ולמלאות משאלותיו רק יעשה על צד הכרחי' ובע"כ אתה ח"י וקשור בגופו ולא יתחזק כ"כ בצרכי' גופני'.

והנה השי"ת נק' קונה הכל, ולכאוי' מהו לשון קונה, ומי קונה. גם להבין ברוך אברם וגו' קונה שמים וארץ, אך הענין דהנה למשל כשאדם קונה סחורה או תופר בגד הנה הסחורה הי' כבר אצל אחר אעפ"כ נק' אצל זה שקנה בגד חדש ובאמת א"ז חדש כ"א שאצל חבירו הי' בהסתר בחנות והוא הוציא אל הגילוי ונק' קנין, כן כבי' אצל הקב"ה ה' קניי קנה הכל אברהם קנין א' תי' קנין א' כו', דהנה התורה היא אלפים שנה קודם לבריאת העולמות וקודם אלפים כנודע, רק שהי' בהסתר גדול ואח"כ כשהוציאו לגילוי אזי נק' בחי' קנין וכן שמים וארץ, הנה אין כ"ח תחת השמש כי קודם השמש הי' החידוש יש מאין כנודע אך תחת השמש אין שום חידוש אדרבא הכל כ"ח ואין שום דבר חדש רק מה שהי' בהסתר והוציא אל הגילוי נק' ג"כ קנין ולכן נק' קנה הכל.

* במאמר הזה כל מקום פנוי הוא מפני שתיבה אינה ברורה בכתי'.

והנה כתיב גודל או"א ואומר אין פשע כו'. דהנה כשהאדם לוקח המדות
 לאהוב תאוות עוה"ז והשכל שלו לקנות דבר ההוא בוודאי הוא גוזל
 להקב"ה שהשכל נברא לכבודו והוא לוקח לעצמו קנין של הקב"ה אך הנה
 כתי' גוזל אביו ולא כתי' גוזל לאביו, דהנה כתי' ויפח באפיו נ"ח מאן דנפח
 מתוכי' נפח ברא כרעא דאבוה, ולכן כתי' בניס אתם לה' אלהיכם יעקב חבל
 נחלתו.

והנה מה שאנו רואים באדם בוודאי יש ג"כ בהשורש, דהנה אצל האדם אנו
 רואים שיש שכל ומדות והמחוד"ד הם לבושי' שהשכל ומדות הם
 פעולת לאהוב ולשנא והמח' הוא לקנות הדבר ההוא. והנה על כנסי' כתי' ה'
 בחכמה יסד ארץ בדעתו תהומות נבקעו כונן שמים בתבונה וגו'. והנה האדם
 צריך לדבוק א"ע בשכלו ומדותיו ומחשבתו להשרש לשרש שכלו וחכמתו
 ובדעתו של חיי החיים והוא לוקח כל הנ"ל למילי דעלמא ואפי' לתומ"צ
 ותפילה כשאינו באמת הוא ממשיך חיות הבורא לדברים תחתונים וממשיך
 כבי' אותו ג"כ עמו אנכי בצרה שהכל אחד יעקב חבל נחלתו ובוודאי הוא
 גזלן גמור שגוזל אותו ית' ממש שהוא כבי' אסור ברהטים בה ברהטים מה
 שהאדם מחשב הוא חיותו ית' והוא מחשיב בדברינו אחרים הרי הוא גזל
 ממש, ואומר אין פשע שאומר שצריך לכן מפני שהוא בעל הגוף אבל באמת
 אינו כן רק צריך שיהי' בהעברה בעלמא כנ"ל.

והנה תשובה תשוב ה' מוצאות הפה שהוא חיות הבורא שהוא בחי' הדיבור
 שלו שהביא אותו בשעת חטא צריך להשיבו למקומו, אך איך ליקח
 אותו משם, הנה בודאי גדולה תשובה שמגעת עד כה"כ ובמקום שבע"ת
 עומדין אין וכו'.

והנה איתא אין מראין לאדם בחלום אלא מהרהורי לבו, ולכאורה הלא כ"א
 רוצה בוודאי לדבק א"ע לשרש אלא מחמת שהוא אסור בגוף כו',
 ובשעת השינה שהשכל נפרד ממנו ועולה למעלה בוודאי הוא נדבק להשרש
 אך מפני שהביא את השכל לדברים תחתונים אינו מניחין אותו לעלות מחמת
 שנדבק החיות בדברים ההם וכן בשעת הסתלקות האדם מעוה"ז כתי' כי לא
 יראני האדם וחי בחייהם אינם רואים אף וכו', ובוודאי רוצה לדבק בשרשו
 אך אין מניחין כנוכר, וזהו כצפרים הנאחזים בפח שהכנפים רוצים לעוף אך
 הרגלים אין מניחים כהם יוקשים בניא שהרגליים דהיינו מה שנותן מחיות
 הבורא לבחי' רגלים שהוא בחי' ארציות שנק' ארץ הדום רגיו, וזהו אין
 מניחין לעוף, וזהו תשובה דהנה כ"א יכול להבין מה שהוא רחוק מאוד
 ושוכב בצואת ענינים ומלוכלך בהם ומסרים מאוד והוא ית' נתן לו חיות
 והוא רואה חסדו הגדול וכ"א רואה ויודע חסדו הגדול מה שעושה
 כי בוודאי יודע כל עניניו ובוודאי הוא מחמת אה"ר, כי הנה יש שני בחי',
 אה"ר בלי גבול ואהבת עולם בגבול, ובוודאי אם היה מתענג באהבה שהוא
 בגבול לא יכול החוטא ההוא לקבל החיות שיהי' לו חיים מפני שהוא בגבולין

לא הי' ראוי אל החיות, אך מפני שהוא אה"ר שהוא חסד גדול מא"ס ב"ה מוליך החיות ג"כ מחמת שהוא ית' א"ס והי' כצדיק כרשע קטן וגדול שם הוא בשהו בלי שום שינוי כי קמי' כו' ואזי משם נמשך החיות ג"כ לחוטא כנ"ל, וזהו השהו ומשוה קטון וגדול שבדבר שאין לו גבול ותכלית אין שייך לומר קטן וגדול כי כולא קמי' כ"ח וזהו ג"כ מחמת אה"ר בא לו חיותו באשר הוא שם שאין לו חילוק כלל, אך אה"ע הוא ממה שיש לו גבול ותכלית לא יכול אותו החוטא לקבל וגם אינן יכולין לקבל ממנו שהוא כאפס נגד החטא שלו, וזהו המחלוקת אם לומר אה"ע או אה"ר ואלו ואלו דאי"ח כי צריך שניהם, נחזור לענייננו, הנה כשהחוטא נותן זה ללב והוא בעצמו יודע טובת הבורא עליו ממילא כמים הפא"פ, וג"כ מתעורר כנזכר ומדבק א"ע אליו ית' בכל מאודו בלתי שום גבול ותכלית רק כל חפצו ותשוקתו לדבק אליו ית' והוא בחי' מאוד של כ"א מה שאצלו נק' מאוד בלתי גבול ותכלית והוא בכל נפשך הוא הרצון ובכל מאודך הוא בלתי גבול ותכלית זהו בחי' מאוד שלו שיהי' כל תשוקתו לעבוד אותו ית' רק שהוא כפרוודור שצריך לעבור בו שיהי' בע"כ אתה חי שיהי' בע"כ הכל בלתי שום רצון רק כל חפצו יהי' לדבקה בו ית' שרוצה ליתן כל החיות שלו לדבקה בו כי הוא חייך וארי' וגו', ורוצה ליתן לו כל החיות וזה ענין מסינ', והנה כשהוא חוזר בתשו' לוקח הרצון מה שנתן למלאות תאותו ועכשיו לוקח משם ומתחרט על מעשיו הראשונים מחמת שהוא רואה חסדו הגדול כנ"ל ומדבק עצמו ברצון הבורא ית' וזהו מיד כלב יחידתי להציל מהגוף שנק' כלב יחידתי שהוא החיות של אדם ממילא נשאר הדבר בלתי חיותו, וזהו פי' והי' כי יבוא עליך כל הברכות והקלות אשר נתתי לפניך דהיינו כל הקלות הכתובי' בתו' ועבדתם שם אלקים אחרי' שנא' והשכות אל לבבך דבר זה בעצמו, שאעפ"כ לא מאסתי ולא גאלתי לכלותם והוא נותן להם חיים והוא מחמת אה"ר וכשתשוב זאת אל לבבך ושבת באה"ר עד ה' אלקיך שגדול התשובה הנ"ל בפסוק אם עושה מאה"ר שפונה אהבתו הנ"ל ולדבק א"ע בו ית' בוודאי שזדונות נעשו לו כזכיות שבא למעלה יותר גדולה ואם אין עושה מאה"ר רק שהוא מתחרט ממעשיו הרעים הראשונים מיראה ולוקח הרצון שאין חושב עוד לעשות מה שעשה נעשו כשגגות, וזהו ענין בקשת מחילה שרוצה שיפנה אליו רצונו ויהי' לו אחדות מה שעכשיו כועס עליו ואין רצונו שלם עמו ואין עמו כ"א בבקשת המחילה הוא מושך אליו רצונו ית' כי כשמתחרט על צונו ולוקח משם בחי' הרצון ורצונו לדבקה בו ית' ממילא ✓ (וגו') וזהו כי ביום הזה יכפר עליכם לשון אכפרה פניו לפני ה' ה' תטהרו וזהו בקשת המחילה. (ג')

ע" * ד"ה גדולה תשו' (בפנסק ג' דרים דכ"ו) וע"ש גודל אביו כו' וי"ל דלכך נאמ' פ' וידוי דתשו' גבי גזל הג' בפ' נשא וזהו הג' אשר בקרבר כו'

מעלת גרה כי תשו' להחזיר ניצוצי' שנפלו בשבה"כ שגולם גוזל אביו כו' וא"כ התשו' היא החזרת הגזילה ממש וצ"ל קרן וחומש כמ"ש במ"א כי ד' אותיות הש' זהו קרן הנשמה (אבל תשו' בחי' אנכי מצוך כו') לית תלויו' בשני אותיות ומ"ע בשני אותיו' כמ"ש שמי וזכרי.

בעזרה"י ליל ב' דסוכות

להבין שרש ענין הסוכות. הנה בזה פ' אמור (ק"ב ע"א) ובחמשה עשר יום כו' בין לעילא בין לתתא כל חד וחד בארחי' כו' אתער ועכיד כו' (עיינ פירושו במ"א בארוכה). בהיות ידוע כי י"ס העליונות מתעוררים ע"י העשר ספי' תחתונות שבאדם תחתון כי בצלם אלקים עשה את האדם עד אשר בכחו הוא לעורר למעלה כפי אופן התעוררותו למטה וזהו בין לעילא בין לתתא כל חד וחד בארחי' נטלא כו' פי' כל ספי' וספי' עליונות עולה ויורדת בבחי' העלאות והמשכות לפי דרכה לבד ואיננה משתתפת עם זולתה ע"ד דוגמא אם מתעורר מדת החסד והרחמים בבחי' המשכות אלקות מלמעלה למטה כמו ע"י סוכה ולולב אין בזה דרך אחר שיהפוך פעולתה וכן בהיפוך אין מרחמין בדין כו'. וזהו הקדמה לטעם בעשור בעשיראה קיימא כו' שאומר בסמוך להיות כי ביו"כ הוא בחי' עליות ספי' המל' למעלה לכך הוקבע למטה יום העשירי לחדש דוקא כדי שיהי' עיני' מתעורר למעלה הספי' העשירי' מפני שבין לעילא ובין לתתא כו' כל חד וחד בארחי' דוקא וד"ל ועד"ז הוא הכלל בכל פרט הי"ס למעלה. אך ענין אומרו הטעם דעשור בעשיראה כו'. ביאור הדבר הוא שבא לפרש הטעם שאומר בעשור ולא בעשירי דהיינו לפי שיש כאן ב' ענינים בעשירי הא' מלמטה למעלה והוא הכתר שהוא עשירי מן המל' והב' מלמעלה למטה שהמל' הוא העשירי' ומפני שנעוץ תחלתן בסופן כו' ועליית המל' ביו"כ הוא עד הכתר ע"כ שניהם אמת דעשור בעשיראה קיימא פי' הארת הכתר הנק' עשו"ר במל' הנק' עשיראה וכו' וכמ"ש במ"א וד"ל. ומה שאמר דהני חמשה יומין דמלכא כו' עד ההוא יומא דאתי עלה כו'. הענין הוא דעד יו"כ הי' ענין עליית המל' לבד בבחי' גבורות והסתלקות בעילוי אחר עילוי כו' עד רום המעלות כידוע ומיו"כ ואילך נבנית בנין המל' בחסדים מקיפים ופנימים בירידה מלמעלה למטה כמשי"ת בעזרה"י ועל כן אמר דחמשה יומין דחסדים המקיפים וה"ח דפנימיים דמלכ"א הוא פי' דז"א ודאז"א שממשיכים בשבילה בשביל בנינה על כל השנה וזהו דאתי עלה פי' שנמשך עלי' בבחי' מקיפים והנה מתכנסים כולם בחמשה"א שהוא בכללות הי"ס בגבורה כי כתר' חו"ב חו"ג עד ת"ת אינם מתלבשין עדיין במלכות כי התלבשות המל' לז"א אינו אלא עד החזר

שהוא הת'ת ולמעלה הימנו הוא ה' הספי' כח"ב חו"ג המה בבחי' מקיפי' עליה ולא מתלבשין עדיין כו'. וביאור זה יובן עדי"מ מבשרי אחזה כו' כי אנו רואים שהבל הדיבור יוצא מהבל הלב והרכבתו מאש רוח מים רוחניים שבהבל הלב הוא כמ"ש במ"א ונמצא החז"ה שהוא ת"ת הנק' לב מתלבש ממש במהות דיבור הנק' מל' כידוע וכדבר א' חשיבי ע"י הבל הלב אבל השכל והמחשבה שמהם נובע השכל שבדיבור לא יש ממהותם כלל במהות הדיבור שהרי מהות הדיבור הוא הבל גשמי או הבל רוחני אבל לא מהות שכל או מחשבה ומכ"ש רצון כו' אמנם עכ"ז אנו רואים שבלתי השכל והרצון לא ימצא מציאת הדיבור מהבל הלב כלל כי לא ידע מה לדבר והרי סיבת המשכת הבל הלב מקור הדיבור אינו אלא עפ"י השכל והרצון גם באופן פרטי המשכות כו' ועכ"ז לא יש ממהות השכל והרצון בלב כלל אין זה כ"א שהשכל והרצון והמדות חו"ג המה מאירים בבחי' מקיף על הבל הלב הנק' חז"ה ולא בבחי' א"פ וידוע פי' א"מ וא"פ שכאשר יהי' השגה ותפיסה לאדם באיזה דבר שכל תקרא הלבשה ששכל האדם מלביש לדבר החכמה והחכמה מתלבשת בשכל האדם כי השגה והלבשה ענין א' הוא להקרות בשם או"ר פנימ"י פי' שאור שפע החכמה מושגת ומלובשת בכלי המקבל כמשל המים שמונחים ומותפסים בכלי קבלה כו' אבל כאשר נעלמה החכמה משכל האדם ואיננו משיגו כלל בבחי' תפיסה רק מעט מזער ואפס קצהו הוא משיג והעיקר שהוא עומק השכל נעלם ולא יוכל להשיגו ה"ז דבחי' מקיף עליו ואינו מלובש בשכלו כלל כו'. ועד"ז יובן גם כאן שכח"ב וחז"ג שבהבל הלב המה בבחי' א"מ פי' בלתי התלבשות כלל שאין הלב מלביש אותם רק מרחוק מאירים וממשיכים סיבת המשכת הבל הלב עפ"י אופנים פרטיים כפי הרצון והשכל כו' משא"כ הבל הלב בדיבור הרי מהותו מלובש ממש בהבל הדיבור בבחי' א"פ וד"ל. וזהו שאמר בה"ח המקיפים וגם הפנימיים דכח"ב וחז"ג עד ת"ת דז"א המה דאתי עלה על העשירי' דבעשיר' כו' בבחי' מקיפי' כי אין התלבשות המל' לז"א אלא עד הת"ת שבחזה שלו כידוע וד"ל. ועד"ז גם בפרטות בה' יומין דז"א מיו"כ עד סוכות חסד שבחסד שבו וחסד דגבורה שבו עד חסד דהו"ד שבו הנק' חמשה ג"כ מתכנסים עלי' בבחי' מקיף ביסודי' והאי חמשה"ה פי' ההוד וכו' וד"ל.

ובהאי יומא מלכא בתרעא יתיב כו'. פי' כי הרי ידוע דיסוד אימא מסתיים בחז"ה דז"א ואולידת כו'. וענין התרעא הוא פתח ההולדה שאם הבנים מוליד שאנו רואים שבהיות ההשכלה עדיין במוח לא יוליד עדיין שום מדה אהבה או שנאה כלל רק החסדים מכוסים ונעלמים ביסודי' אימא שהוא התקשרות המושכל כידוע וכשמסתיים בחז"ה הבל הלב דהיינו שנרגש השכל בהבל הלב ממש כענין הלב שומע כו' אז נפתח פתח השכל להמציא ממנו מציאת אהבה ממש כו'. והנה שכל זה שהוא מורגש בלב ממנו הוא מוחי' של המדה הנק' חכ"ד דז"א כי השכל בעצמו אינו בגדר וסוג הולדת אהבה כלל כידוע וזהו בחמישאה שבו כניסת כל החסדים המקיפים בת"ת דז"א כנ"ל אז

מלכא בתרעא יתיב פי' מלכ"א הוא חב"ד דז"א בתרע"א ביסוד אימא יתיב שנתח ממנו הולדת מוחי' בשבילו כנ"ל וגם יש לפרש מלכא הוא אבא שיושב בפתח האהל דבינה דהיינו להוליד ע"י שערי בינה כמו שמזכיר בסמוך והכל ענין א' שהוא גילוי החסדים על הת"ת והמל' אך אינם מתלבשים בבחי' א"פ אלא המה בבחי' מקי"ף אבל עכ"ז מאירים הם והוא ענין הסכ"ך דאימא עילאה סוככת על בנין כו' וד"ל.

ואחר כל הנ"ל יובן שרש ענין הסוכות, בהיות מבואר למעלה דעד יו"כ הוא עליי' הנוק' כו' ובסוכות הוא בניינה מהחסדים כו'. הענין הוא דביו"כ הוא תשובה עילאה ברעותא דלכא דוקא שהוא בחי' עליית הנשמה והסתלקותה להכלל ולהדבק במקור חוצבה ונפשטת מעצמותה לגמרי והוא ע"י ה' צלותי' בקולות הבל הלב כמ"ש במ"א ובזאת עולה היא למעלה הרבה גם ממקור חוצבה שהוא הבל הלב מאחר שע"י רעותא דלכא מסתלק הבל הלב עד למעלה עוד והוא בבחי' פנימיות בינה הנק' יובלא עילאה חירות מכולא כו' ומיו"כ ואילך יורדת לה השפע ממקום שעלתה לפי ערך העליי' כו' ועד"ז בנשמה הכללית בחי' מל' דאצילות בעלותה ביו"כ כו' חוזר ויורד לה השפע כללית בשביל כל העולמות שמקבלים ממנה והיינו החתימה שבנעילה על כל השנה ירדת שפע לכל א' כפי ערכו לנשמ' אלקי' ליהנות מזיו השכינה בכל ימות השנה ולמלאכים היראה כו' ולחיצוניות העולמות חיצוניות השפע לפי ערכם עד עולם העשי' השפל בהשפעה גשמיות ממש בבני חיי ומוזני עושר וכבוד וכדומה כו' וכל עיקר אופן מדידת ירדת השפעתם תלוי' באופן העליי' למעלה אם עלו בתשובה יותר עמוקה מנקודת הלב יהי' הירידה ממקום הנעלה ביותר ויוכל לימשך למטה ביותר בתוספת ברכה כידוע שכל היותר נעלה יוכל לירד יותר מטה כו' וד"ל.

וזהו ענין סוכות שהוא בבחי' חיצוניות בינה אימא עילאה סוככת על בנין כו' שהוא הירידה מן החסדים עליונים במל' דאצי' כדי שתתן טרף לביתה נשמות ומלאכים וחיצוניות העולמות לפי ערך העליי' שעלתה ביו"כ כו' וד"ל. ונמצא מובן ששרש ענין הסוכות עם יו"כ א' הוא אלא שזה בעליי' וזה בירידה אמנם מ"מ סוכות גבוה במדרגה יותר מאחר שיכולים החסדים המקיפים להתלבש בסכך מזה נראה ששרשם יותר נעלה מטעם הידוע הנ"ל שכל היותר נעלה ירד למטה יותר כו'. ולהבין שרש הענין וגם להבין הטעם שנק' סוכות זמן שמחתינו כו' יובן עד"מ אב שיש לו בן יחיד חביב ונחמד לו מכל אשר לו כו' ויצא הבן למרחקים וסבל גלות רב במצור ומצוק גדול ונשתאה זמן רב בדרך עד שמאד נגע ללבו רחוקו מאביו זמן רב כ"כ ולהיות בצער ועוני גדול כזה כו' וגם לאביו היצר לו מאד וכלתה נפשו בדאגתו על בנו כו' הנה כשנתעורר הבן לשוב אל אביו הי' זה בתשוקה נפלאה מאד מחמת המצור ומצוק וגם מחמת ריבוי הזמן וכו' וכשבא לפני אביו גם באביו תגדל העונג הנפלא ביותר בראותו אותו ותחי רוחו ממש כו' כי מפני הצער

שקיבל עד הנה מהעדר הבן כו' כן לפי ערך תגדל העונג בראותו לבנו החביב כו'. ונמצא סיבת הפלאת העונג אינו לפי ערך חביבותו כלל אלא מפני עוצם הצער שקיבל בתחלה כו' וכן אצל הבן עוצם התשוקה להתראות לפני אביו אינו לפי ערך אהבתו אל אביו אלא מחמת העדר וכו'. ועד"מ מזה יובן למעלה בהיות שהנשמה פרטי' באדם ירדה מאד במצור ומצוק בחיות גשמי וגופני להתענג בעונג גופני החומרי מאד לזאת בעלותה לה' ביו"כ בתשובה עילאה כנ"ל מתוך עוצם הריחוק הקדום מתוך גודל המצור ומצוק תכלה נפשה לצאת מנרתק הגופני בתשובה נפלאה שלא לפי ערך עצמות אהבתה לה' כו' וגם בעלותה לפני ה' מתוך שנתרחקה זה זמן רב כ"כ בגופה והיא נחשבת ברתא דמלכא כידוע לזאת יתענג בה ה' בעונג נפלא ויומשך עלי' מעולם התענוג העליון כו' בבחי' מקיפי' כי לא תוכל להשיג אותו העונג מאחר שאינו לפי ערך עצם האהבה כו' וד"ל. ועד"ז יובן ג"כ בנשמה הכללית בחי' מל' דאצי' שירדה כסתר המדרגות להחיות רוח שפלים דבי"ע ותתן טרף לביתה כו' ויונקים גם החיצונים ממנה ששירי הרפ"ח ניצוצי' שנפלו ונתערב בהם רע כו' ובעלותה בבחי' תשובה עילאה מר"ה עד יו"כ נפשטת מכל פסולת שיש בעה"ד טו"ר כו' ומפני גודל הגלות שהיו לה תחלה תהי' עלייתה במקום הנעלה מהבל הלב כנ"ל והיינו עד בחי' פנימיות בינה כו' כי עיקר התשובה בפנימיות הלב כנ"ל ואז גם מלמעלה יומשך עלי' בבחי' מקיפים דהעונג העליון דהיינו בחי' פנימי' עתיק כידוע ובסוכות יורד אותו העונג העליון למטה מטה עד שמתלבש בחיצוניות בינה דוקא ועד"מ הידוע שבהשגה ותפיסת השכל בהגשמה קצת יורגש העונג שבשכל יותר משישכיל השכל בדקות ההבנה כו' וד"ל.

וזהו הטעם שנק' זמן שמחתינו כי א"ם הבני"ם שמח"ה פי' אימא עילאה שביו"כ הי' בה העונג העליון בהעלם עתה בסוכות דסוככת על בנין כנ"ל אותו העונג עצמו הוא שורה בה בגילוי יותר והוא הנק' שמחה כידוע דעונג ושמחה הכל א' אלא שהשמחה הוא גילוי העונג מתוך העלמו כו' וד"ל. והיינו שנק' הסכך צלא דמהימנותא פי' מהימנותא הן מקיפי' די"ס והצל הוא התגשמות המקיפים כשמתלבשים בסכך או ענני הכבוד וכדומה כמו עד"מ הצל הגשמי מגופו של דבר אעפ"י שהצל אינו ממהות דבר המיצל כלל אבל עכ"ז דוגמתו ממש הוא כו' כמ"כ בסכך יש דוגמת המקיפים דחיצוניות בינה כו' וע"ז אמר תיבו אושפיזין עילאין פי' האורות מקיפים שבסכך שבאים בהלבשה משא"כ כאשר העונג העליון עדיין לא בא לידי התלבשות כלל והוא ביו"כ כו' ועכ"ז סוכות גבוה במדרגה כי כאשר יכול לבא בהלבשה כו' מוכרח שגם בשרשו העונג יותר נעלה כנ"ל וד"ל.

ובזה יובן טעם הע' פרים דחג שמקבלים גם הע' שרים יניקה מן המל' להיות כי גבר חסדו בבחי' הלבשה בחיצוניות בינה ע"כ גם הרחוקים יקבלו שפע כי כל הפושט יד נותנין לו וכו' וזהו הללו את ה' כל גוים כו' כי

גבר חסדו ואמת ה' שבנעילה נמשך לעולם כו' וכמ"ש במ"א וד"ל. ועם כל זה יובן כללות ענין חדש זה שבנין המלכות בכללות בחדש זה הוא רק מחו"ג אך מר"ה עד יו"כ נבנית במדת הדין כו' ומיו"כ ואילך עד ש"ע נגמר בניינה בחסדים פנימים ומקיפים כו' להיות כי באמת בחי' המל' צמצום גדול הוא לגבי עצמות אור המאציל כי אין ערוך כלל לנברא עם הבורא כידוע ושיחפוף במדה זו יהי' תחלה עליי' המדה בעצמו' עדיין לעורר"ה ואז הוא צמצום לגבי הנבראים והיינו ר"ה ויו"כ כו' ואח"כ חוזרת להתפשט בבניינה בחסדים כדי להחיות מאין ליש כו' וד"ל.

והנה בכל הנ"ל יובן ענין שמחת בית השואבה וגם ענין ניסוך המים ע"ג המזבח כו'. בהיות מבואר למעלה ענין השמחה דסוכות שבסכך מלוכב חיצוניות המקיפים דעונג העליון כו' ובלולב הוא יורד מז"א לנוק' כו'. וזהו ג"כ השמחה שבניסוך היין ע"ג המזבח כי שמחת היי"ן הוא בבחי' גבורות דאימא יין המשמח אלקים כו' פי' שהרי יוצא העונג הנעלם לידי גילוי לחוץ ע"י היין המשמח כידוע וגם בדרך זה יובן שמזב"ח עילאה הוא בינה שבמל' והיין משמח"ה ע"י הניסוך כדי להיות גילוי עונ"ג העליון בה וזה הי' עיקר השמחה. אמנם להיות כי גבורות דבינה מינה דינין מתערין פי' דידוע דיין תחלתו רך וסופו קשה שהרי יוכל להיות מסתעף ממנו בסופו הכעס והרוגז ג"כ הגם שתחלתו הוא נמתק ע"י היין המשמחו בחסדים רבים כו' לזאת היתה כוונת ניסוך המים ע"ג המזבח כדי להמתיק גבורות דאימא בחסדים דאבא כו'. וביאור הדבר ידוע להיות כי בזאת יתרון מעלת החכמה על הבינה שהחכמה נק' יו"ד והבינה היא וההפרש ביניהם שהיו"ד קרוב יותר לאי"ן והיא רחוקה יותר והגם שעל שניהם נאמר להנחיל אוהבי י"ש כמ"ש בליקוטי' דקנ"ה חכמה וקנ"ה בינה הן הי"ש בגי' ד"ש ב' פעמים קנ"ה כו' כי גם החכמה נחשבת ליש ודבר כשנמשכת מאין וכמ"ש והחכמה מאין תמצא והחצי יחשב השכל ליש והחצי השני יחשב הבנת השכל וממקור א' נבקעו לב' חצאין שוין וכנראה בחוש כקנה הלב שנמשכים בו מוחי' דחוי"כ שבמוח כו' וד"ל עכ"ז החכמה יותר לאין יחשב מן הבינה כמו שנראה בחוש בבאר המעיין הנובע שידוע שנביעת המעיין יקרא חכמה וקבוצת המים בבאר יקרא בינה והרי המעיין נביעתו בלתי הפסק לעולם כי מקור מוצאו ממים שבתהום שאין לה סוף כו' ומי הבאר נפסקים הם כו' והי' הוראה שהמעיין הוא בחי' אי"ן יותר וגם בדבר אחר ניכר שהוא בחי' אי"ן יותר כי הרי אנו רואים יציאת המעיין הנובע הוא מן ההעלם והאין כי מתחת לארץ פתאום יגלה נביעתו מבלתי נודע מהיכן הוא נובע ונמשך והי' כמו י"ש מאי"ן כו' משא"כ המשכת הנהר שנראית ההמשכה ממקור"ו כו' וע"כ החכמה נק' יו"ד ג"כ כמו נקודות היו"ד שבא מהעלם הלוכח פתאום כו' משא"כ התפשטות הה"א לאורך ורוחב שאין זה התחדשות י"ש מאי"ן אלא י"ש מי"ש כי מנקודת היו"ד המשיכוהו לאורך ורוחב לבד כו' וד"ל. וזה הי' ענין ניסוך המים בכ"ד החכמ"ה פי' לשאוב מקור החכמ"ה שהוא בחי' אי"ן ממש כמשל המעיין

הנובע או כמו היו"ד כנ"ל וזהו שנק' שמחת בית השואבה כששוא"ב מן מקור המעיין הנעלם כו' כי לקחו המים ממעיין שהי' בבהמ"ק הנק' מ"י השילוח שהי' הילוכו בלא"ט ונחת בתכלית הביטול במקורו בחי' אי"ן ובכ"ד שאבו ממנו לנסך ע"ג המזבח והוא המשכת בחי' ביטול דאי"ן שבחכמ"ה כדי לקרב ולהמתיק גבורות דיין שע"ג המזבח שהי' מתלהב ועולה בשלהבת רשפי אש הסתלקות כו' מלמטה למעלה אבל ניסוך המים דמ"ה שבחכמ"ה הי' נמשך מלמעלה למטה מבחי' האי"ן ליי"ש דבינה כדי לקרר הדינין דמתערי' מינה בסופה כנ"ל וע"י זה השמחה יותר מתקיימת כי ידוע דהקרירות בחכמה דוקא ולהיות כי יכול להיות הכעס והדין מסיבת הגבורות דאימא ויתהפך השמחה ליגון ח"ו לכך נמשך בה הקרירות בחכמה להיות מתקיימת בשמחה וטוב לבב ולא ירגז ויתכעס כי דחכמה דאבא ממתיקה בבחי' הביטול דאי"ן שהוא היפוך היש דהתלהבות בכינה * כמבואר במ"א בארוכה וד"ל. ולזה הטעם אי"ן המעיין צריך להיות מ' סאה כי מפני שבחי' אי"ן שבו מטהר בכל שהוא משא"כ במקוה שהיא יש צ"ל בה ד' יודיין דמ' סאה כו' וד"ל.

ועפ"י המבואר למעלה דבחי' פנימי' דעונג העליון הוא שיורד ונמשך ביו"כ וסוכות מטעם הנ"ל יובן ג"כ שרש הדברים הנ"ל ע"פ האזינו השמים וכו' מה דשאלה כנ"י שלא כהוגן ויבא כגשם לנו והקדב"ה השיבם כהוגן אהי' כטל כו', להיות כי ארז"ל בטל דלא מיעצר שא"א לעולם בלא טל ואליהו שאמר אם יהי' טל כ"א לפי דברי שלא כהוגן אמר כו'. ביאור הדבר הוא שאנו רואים הטל בתכלית הדקות עד שהמים כגשם ממש יחשב לנגדו מפני שהטל הוא מקור מוצא המים דהיינו כאשר יתגשם הטל יהי' למים וקודם שיתגשם הוא הדקות של המים כמו שהן קודם התגשמותם כלומר הלחלוחית שלהן בלבד ולהיות כן יש בטבעו ליתן בארץ תוספת כח להוציא לחלוחיות האידים שמהם יתגשמו העבים בלילה הנק' רסיסי לילה כידוע ועל כן לא פסיק לעלמין כי א"א לעולם בלעדי הטל כלל משא"כ במטר שירוה הארץ ותוליד ותצמיח יהי' בזה שינוים לברכה או להיפוך אבל כשלא יהי' הטל המלחלח הארץ לא יתקיים העולם כלל וכו' ולפ"ז מוכרח לומר שגם בשרש בשרש מציאת הטל גבוה מאד נעלה הוא בעצמותו ומהותו עד שלא יהי' בו שינויים כלל בין שיהי' העולם ראוי אליו או אם לא יהי' ראויים ירד ואין חובות העולם או זכותם נוגעים אליו כלל עד שמסיבתם ישתנה פעמים כך ופעמים כך כדרך הגשמים וד"ל. ועד"ז יובן בטל הרוחני למעלה הנקרא בזוהר טלא דבדולחא שהוא בחי' מ"ס עצמו למעלה מהמזלות מזלות שנוטפים ממנו לחור"ב במזל הח' והי"ג והיינו שהן ונוצר ונקא כמ"ש למעלה כו' דלא פסיק לעלמין וא"א לעולם הנאצלים בלעדו כלל כי הוא מקור מוצא בחי' הלחלוחי' דחכמה של כל האצי' דהיינו שגם בחי' האי"ן דחכמה ממזל ונוצר שבי' אחיד אבא כו' אינו יורד אלא כדוגמת ירידת הגשמים ולפעמ"י

כך ולפעמי" כך אבל בחי' הטלא דבדולחא ירידתו בשביל התהוות מציאת הלחלוחית דחכמה אין בו שינויים כלל בין שיגברו העוונות בין שיגברו הזכיות לא פסיק לעלמין כי כמו שהמצוה והזכות אינו נוגע לעצמותו מפני ששרש המצוה הוא בחיצוניות ח"ס דא"א כמ"ש יערוף כמטר וכנ"ל באריכות כמ"כ העוונות המבדילים לא יבדילו השפע מאתו כי אין להם ערוך והשתוות כלל עמו עד שישתנה שפע ירידתו מחמתם מפני שהוא בבחי' פנימי' העונג כו' אלא שיורד ומתגשם כו'. וזהו ביו"כ וסוכות שיורד מעצמו בלתי סיבת העלאת מ"ן (כלומר מצד עצם האהבה כו' אלא מפני המרחק שהי' בתחלה גם הוא מרחוק נראה כו') עד שהמקיפים דסוכות המה רק אפס קצהו כי מה שיורד מפסולת הטל הזה יהי' ממנו תחיית המתים וכמ"ש הקיצו ורננו שוכני עפר כי טל אורות כו' וכל העוסק בתורה טל תורה מחייהו כי בחכמה עיקר התלבשותו כמ"ש למעלה וזהו שהשיבה כהוגן אהי' כטל לישראל דלא פסיק לעלמין ומצד עצמו כו' וד"ל.

בעזרה"י שמחת תורה

ביום השמיני עצרת תהי' לכם כו'. כתיב שמאלי תחת לראשי וימינו תחבקני, וידוע דבר"ה ויו"כ הוא זמן התשובה וע"ז נאמר שמאלי תחת לראשי ואח"כ בסוכות הוא זמן שמחתינו שהוא ימינו תחבקני כו' והיינו מאמר הידוע יפה שעה א' בתשובה כו'. ולהבין כל זאת, יש להקדים מאמר הידוע נענו כולם ואמרו תלמוד גדול שמביא לידי מעשה והקושיא מפורסמת איך התלמוד גדול מאחר שעיקר הטעם למעלת התלמוד הוא מפני שמביא לידי מעשה אי"כ מזה הטעם עצמו אנו רואים שהמעשה גדול כו'.

אך הענין יובן עפ"י הקדמה בתחלה להבין שרש ענין המעשה שהוא רמ"ח מ"ע רמ"ח פיקודין שהם רמ"ח איברין דמלכא כמ"ש בזוהר ור"מ. ויש להבין מהו לשון איברים למעלה בבחי' אלקות הלא אין לו דמות הגוף ח"ו וכמ"ש כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו'. אמנם הענין הוא דכתיב תתן אמת ליעקב וחסד לאברהם, אמת הוא כמ"ש ואמת ה' לעולם דהיינו אמיתית דשם הוי"ה יומשך לעולם ויש להבין מהו ענין אמיתית דשם הוי", בהיות ידוע ע"פ אל דעות ה' שיש ב' מיני דיעות ה' הא' מלמעלה למטה והב' מלמטה למעלה שהם ב' הפכים ממש דהיינו בענין התהוות בריאה בעל גבול מבלתי בעל גבול שאצלינו המקבלים הוא בבחי' יש מאין פי' שאנו רואים המהות של הבריאה ליש ודבר מה והכח אלקי המהווה אותו שהוא בחי' אי"ן

איננו נראה ונגלה לנו מפני שהתהוות הנברא כך הוא י"ש מאי"ן כמו והחכמה מאי"ן תמצא שגם החכמה הנגלית לנו מציאות התהוותם מאי"ן הוא אבל לגבי המשפיע הוא בהיפוך שהשפע גבולית הנשפעת מאתו הוא בחי' אי"ן כי כלי"א ממש חשיבא והכח אלקי המשפיע הוא היש באמיתיות כי הוא מקור כל חיים כו' וכמ"ש להנחיל אוהבי י"ש כו' וזהו ואמת הוי"ה לעולם אמיתית דשם הוי"ה לא כמו שהאי"ן אלקי מוסתר בנבראים עד שהם נק' י"ש כו' כי אין זה אמת אלא נהפוך הוא באמת שהכח אלקי המהווה אותם מאין נק' י"ש והנבראים הם אי"ן כי כולא קמי' כלא חשיב כו' וד"ל. ועל כן צריך שיהי' בחי' התגלות לבחי' לאמת הוי"ה זה דהיינו שלא יהי' נגלה לנו העולם ליש ודבר אלא בהיפוך ובהלל הוא זמן התגלות אמת ה' לעולם לפי שעיקר ההלל או' על ההודאה וענין ההודאה הוא עד"מ אדם המודה לחבירו וחוזר מסברתו הראשונה כו' כמ"כ אנו אומרים מודים אנחנו לך בסוף ש"ע פי' אנו מודים לה' אמת שהאמת הוא שהנבראים הם כלא חשיב וה' המהווה אותם הוא הי"ש ולא כמו טבע בעיני בשר לראות הנברא ליש כנ"ל והודאה זו הוקבעה בתחלה ובסוף בהודו לה' קראו בשמו כו' שלפני ב"ש ופסוקי דזמרא ובסוף ש"ע להיותה כוללת כל ענין ההשתלשלות דאבי"ע כי כמו שאנו רואים כאן ב' הפכים הללו כמ"כ הוא עד רום המעלות גם לפני האצ"י כו' וזהו תתן אמת ליעקב י' עק"ב הוא התגשמות הנפש אלקי' כשהיא בעקביים דחומר גופני ונתפס בעיני השגתה הנברא ליש והאי"ן נעלם מאתה כו' וכאשר נתגלה לעיני השגתה אמיתיות דשם הוי"ה שהוא בהיפוך כנ"ל אז נפשטה מצמצומה והעלמה בכלי גופה כו', ועד"ז גם למעלה מעלה באצ"י באורות וכלים מכלים שונים נק' י' עק"ב וע"ז נאמר תתן אמ"ת הוי"ה ליעקב שיתגלה האי"ן ליש והיש יתבטל לאי"ן כנ"ל וזהו העולם לשון העלם שלא יהי' עולם בבחי' יש ודבר בהתפשטות אורך ורוחב ומזרח מערב כו' וד"ל.

וחס"ד לאברהים פי' אברהים בגי' רמ"ח שהוא בחי' רמ"ח איברי' דמלכא שע"י רמ"ח פיקודין יהי' נמשך חסד עליון בכללות המצות עד שיוכלו לעורר אתערותא דלעילא באתערותא דלתתא שלהם כי באמת אין ערוך כלל בין בורא לנברא עד שבאתערותא דנברא יתפעל הבורא ויתעורר לו כו' מאחר שהנברא בעל גבול מיוחדש הווה ונפסד ואיך מחמתו יהי' התעוררות הבורא שהוא בחי' א"ס בלתי בעל גבול כו' כמו שאין ערוך לדומם עם המדבר עד שנאמר שיתפעל המדבר בצער הדומם והחי וכדומה כו'. אך הענין הוא שזה גופה חסד עליון שישפיל עצמו בצמצומים גדולים ורבים להיות מתעורר באתערותא דלתתא והוא מה שאמר אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם פי' נשבעת לשון נפעל כמו השבע שבועה למטה באדם התחתון שיקשור ויאסור נפשו לקיים הדבר אעפ"י שיהי' נגד טבעו כו' כמ"כ למעלה באלקות ענין השבועה שהכריח עצמו להיות בצמצומים באבותינו שלא כסדר ההשתלשלות וההדרגה כו' וד"ל. וענין לאבותינו היינו אהבה הטבעי' שיש בכל או"א מישראל למסור נפשו על קד"ה ששרשה היא למעלה

באבות של הנשמות כולם עד שמעשה המצות ומס'נ נק' תולדות' של אבות הללו כי המה המקוריים ונק' ג'כ מזלות וכמאמרם אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי פי' גם כאשר חטא ונכרתה נפשו מעמי' דהיינו מאבות הללו אין זה אלא שאין מתגלה בחלק נפשם שבגופם להמציא התולדות תשובה ומע"ט ואיהו הוא דלא חזי אבל מזלי' חזי פי' מקוריים של כל הנשמות הנק' אבות ומזלות לא נפסקו לעולם ועליהם אמרו זכות אבות לא תמה ודיל. וזהו הטעם שע"י ישראל דוקא שיש להם זכות אבות הנ"ל תקיים המצוה עד שיכולה לעורר אתערותא דלעילא ואין כח זה לגוי כלל גם שיעשה מצוה כו'. וזהו כי אבי' ואמ"י עזבוני וה' יאספני פי' אפילו מי שנכרתה נפשו ע"י חטאיו ואין לו אב ואם למעלה שיעשה בגופו בחי' התולדות שלהם כנ"ל אבל ה' יאספני דהיינו שרש המזלות והאבות הנ"ל כי נשבעת לאבותינו מימי קדם פי' כדי שיוכל עצמות המאציל הקדמון לנאצלים להתצמצם גם באבות של הנאצלים ונכראים כו' הוא ע"י שבועה וקשר כי אין ערוך כלל ביניהם כי כמו שאין ערוך בין בורא לנברא כמ"כ אין ערוך בין מאציל לנאצל כידוע וזהו מימי קדם פי' מהיכן נשפע לאבות הנאצלים והנבראים כו' מימי קדם דהיינו ימי קדמונו של עולם הנאצל והנברא כו' שהם בעצמות המאציל הנק' קד"ם כידוע. ופי' ימי קדם הוא לשון אור כי יום ואור ענין א' הוא והיינו כמאמרם יום שכולו טוב כו' כי הוא בחי' יומין דעתיקא ודיל. וביאור הדבר ידוע שכשעלה ברצונו הפשוט להאציל ה' ברצון זה מדות ג'כ אך המה ארוכים בבחי' א"ס של הרצון כמו ענין שתוק כך עלה במחשבה לפני דידוע שהוא ענין עצמות הרצון בלתי התפשט עדיין בהרכבה של חכמה וכדומה וימים שמאירים מאותו הרצון נק' ימי קד"ם שמהם השפע לאבותינו ע"י שבוע"ה דוקא כי אין ערוך כלל בין הארת העצמות לאבות האצ"י כנ"ל ודיל.

וז"הו תתן אמת ליעקב, כשנתגלה האמיתי של הארות העצמות אז יומשך ג'כ חסד עליון לאברהם שיוכל להיות אתערותא דלעילא ע"י אתערותא דלתתא במעשה המצות מפני שנשבע לאבותינו מימי קדם ודיל. וזהו ענין הברכה על כל מעשה המצוה אשר קדשנו במצותיו, פי' אשר לשון אשרי וכמו באשרי כי אשרוני כו' שהוא ענין דבר המשובח במאד עד שא' עליון אשרי כו' שאין טוב הימנו והוא למעלה בחי' רצון העליון הפשוט שבו עונג העליון הפנימי והעצמי שבבחי' ימי קדם הנ"ל שאין טוב הימנו עד שמשם יומשך הכח ועוז להיות נמשכת הקדושה עליונה מלמעלה למטה ע"י מעשה המצות באתערותא דלתתא כו' הגם שאין ערך ביניהם כנ"ל וזהו אשרי הוא המקור שנהי' מקודשים בקדושה העליונה במצותיו כו' ודיל. וזהו ענין רמ"ח פיקודין רמ"ח איברי' כמו עד"מ באדם יש שכל ומדות ומעשה תנועת האברים כו' והרצון הוא למעלה מכולם ששולט הוא באיברי' להניעם כו' ולהיות שהוא שולט בכולם בשוה דהיינו בשכל שבראש כמו באצבעות הרגלים כו' נק' כת"ר לשון מקיף כי הוא מקיף וסובב הראש ורגל יחד בשוה כידוע. ועד"ז יובן שרמ"ח מצות המה רמ"ח המשכות בחי' כת"ר עליון כידוע

דכת"ר הוא תר"ך עמודי אור והן תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן וכמו שהצוון שולט באיברים כן ע"י רמ"ח מ"ע שולט הכת"ר עליון בכל רמ"ח איברי' דמלכא כמו להיות מתעורר חסד דרועא ימינא ע"י הצדקה וחסד שלמטה כו' וכדומה לזה באתרוג וציצית כו' וכמשל עמוד העומד בארץ וראשו קבוע בגג שמחבר הוא הגג והקרקע להיות מתאחדים הלוכי השפעה מגג לקרקע ע"י העמוד כו' כמ"כ אור כתר מחבר ראש ורגל יחדיו כו' וכן ע"י רמ"ח מ"ע מתחבר המשפיע עם המקבל להיות ערך והשתוות ביניהם כו' וד"ל. ואמנם זה הכח לכת"ר עליון הוא אשר נשבע לאבותינו מימי קדם כנ"ל והוא הנרמ"ז בתיבת אש"ר וד"ל.

והנה יש ב' מיני תענוגים, הא' אשר בא מעצמו מבחי' יחידה שבנפש כמו להתענג בשעשועים עם בנו יחידו וכדומה והב' אשר בא מן ההיפוך דהיינו כאשר בנו יחידו נתרחק ממנו בארץ רחוקה ונתוודע לו שעברו עליו יסורים בגודל הלחץ זה הדחק וכדומה ונתמרמר מאד עליו מב' דברים מהעדד הראי' שלא ראהו זה כמה ומגודל הצער והלחץ שקיבל בנו יחידו אז בכא הבן לפני אביו יתעורר בלב האדם תענוג נפלא שאין כמוהו דהיינו יותר משעשועי האב עמו בקירוב כשלא הי' מתרחק מפני שעשועי הקירוב הוא רק מהתענוג שמתייחס אל הבן לבדו אבל מה שישמח האב בראותו הבן כשנתרחק ישמח ויתענג בתענוג עצמותו שחיתה נפשו מצער הראשון וכמו שנאמר ביעקב ותחי רוח יעקב כו' וכמ"כ יובן למעלה שיש ב' מיני עונג העליון הא' אשר יורד מעצמו הוא הארת העונג עליון שמאיר בג"ע העליון שהנשמות נהנין מזיו השכינה וכדומה לזה הארת העונג עליון בכל שבת כמ"ש וקראת לשבת עונג פי' וקראת שנמשך המשכה מעצמות העונג לשבת בצמצום משא"כ העונג שבא מן ההיפוך היינו ע"י התשובה ביו"כ דכתיב ב' לפני הוי"ה תטהרו והיינו ענין אז תתענג על ה' שנק' שבת שבתון כו' שהוא למעלה משם הוי"ה כמשי"ת והטעם הוא לפי שהתשובה ענינה הוא ההשבה ממרחק שנתרחקה הנשמה אלק' בחומרה הגופני כל השנה שהוא בתכלית הריחוק מאור א"ס ב"ה והיתה במצור ומצוק מאד כו' על כן בשובה אל אלק' אל מקור חוצבה בחיק אב' דאבא יסד ברתא כידוע ע"ז נאמר מרחוק ה' נראה לי ע"כ אהבת עולם כו' פי' מחמת הריחוק נתעורר למעלה העונג הנפלא בחי' השעשועי העצמי כנ"ל במשל וזהו אז תתענג על הוי"ה כו' וזהו שבי"כ אין בו לא אכילה ושתי' כלל כי העונג הוא במדרגה היותר נעלה שהוא בבחי' העצמיות ואינו ירידת עונג כלל כו' וד"ל. וזהו שלוים שלוים לרחוק ולקרוב פי' ב' שלומות הללו הן ב' מיני המשכות שפע העונג העליון הא' מצד הקירוב כמשל שעושעי האב עם בנו בקירוב והב' מצד הריחוק כאשר הרחוק נתקרב כנ"ל וזהו לרחוק ולקרוב לשניהם שלוים משלום של מעלה הנק' שלימותא דכולא כידוע והקדים הרחוק לקרוב מטעם הנ"ל מפני שעשועי' מחמת הריחוק יותר הוא נוגע בעצמות כו' וזהו ממרחקים יזכרני שהזכירה ממרחק יותר יעלה לנח"ר ולמשיבת נפש למעלה מטעם הנ"ל וד"ל.

ובזה יובן אמיתית הטעם למאמר הידוע דיפה שעה בתשובה ומע"ט מכל חיי העוה"ב לפי שביו"ד נברא העוה"ב והיינו חכמה שנק' יו"ד ונק' עדו כמ"ש עין לא ראתה כו' והוא רק מבחי' הארת עונג העליון המצומצמת בחכמה שבמל' דאצי' כידוע והנה ידוע דיש בעונג זה ריבוי המדרגות לאין קץ כמו שיש הבדל גדול בין ג"ע התחתון לג"ע העליון ע"י נהר דינור דנגיד כו' שצריכה הנשמה אלקית לטבול בו ולשכוח לגמרי על השגתה בג"ע התחתון לפי שאין ערך ביניהם וכשתעלה לג"ע העליון עילוי גדול הוא עד שכדאי שתקבל יסורים בתחלה כו' וכמו ענין הנאמר באחר מוטב דלדייני' ולית' לעלמא דאתי כו' וכמ"ש במ"א ועד"ז יש מדרגה אחר מדרגה במיני העונג העליון בעילוי אחר עילוי עד אין קץ ותכלית וכל זה הוא ביו"ד דעד"ן עילא' שממנו נברא העוה"ב משא"כ ע"י תשובה ומע"ט שמרחוק ה' נראה לי כו' והיינו שבא בחי' שעשועים העצמית שלמעלה הרבה מהארת העונג שבחכמה כו' על כן אמרו יפה שעה א' בתשובה מכל חיי העוה"ב וד"ל. ועיקר הטעם הוא לפי שהיתה הנשמה במרחק תחלה משא"כ בג"ע קודם בואה לגוף ה' בה השעשועי' בקירוב כו' וד"ל.

וזהו שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני שמאל דוחה שבר"ה ויו"כ דהיינו במה שמתוודים אנחנו ואו' אשמנו חטאנו כו' ומשפילים עצמם בתכלית השפלות באמרם תעבנו תעינו כו' שהוא ענין שמאל דוח"ה לזכור בחי' הדחי' והריחוק הגדול שנתרחקו כנ"י בגלות שיעבוד הגוף כו' ומחמת התשובה שביו"כ מן השמאל הדוח"ה הזה אז מתעלים כללות נ"י במדרגה היותר נעלה וזהו תח"ת לראשי פי' שהשמאל שמגביה את רא"ש בני' במעלה העליונה יותר מחיי העוה"ב מטעם הנ"ל ואח"כ בסוכות וימינו תחבקני דהנה מבואר למעלה במשל הבן שנתרחק שעונג העצמי של האב מתגלה בראותו וע"כ גם בבחי' השמחה ועונג הזה הוא בלתי מוגבל דהיינו בבחי' מקיף לפי שהעונג הוא עצמי בלתי מוגבל ולהיות כן כאשר ע"י השמחה בא העונג העליון לידי התגלות השמחה שהוא ג"כ בלתי מוגבלת ואז כתיב ישמח ה' במעשיו שבחי' השמחה הוא ענין התגלות העונג העליון והן הן המקיפים דסוכות (כמ"ש למעלה בענין שנשבעת לאבותינ' מימי קד"ם כנ"ל) דכתיב בהם ה' צלך על יד ימינך פי' ימינך הוא החסד והאהבה הטבעיות המושרשת בלב כנ"י וה' צלך היינו שהאהבה העליונה מאור חסד העליון דבחי' עונג העליון חופץ ומיצל על אהבה דכנ"י בבחי' מקיף עד"מ צל הסלע הגבוה שחופף ומיצל על אהבה דכנ"י בבחי' מקיף עד"מ צל הסלע הגבוה שחופף ומיצל על האדם ביושבו תחתיו כו' וד"ל. וזהו ע"ל יד ימינך ע"ל הוא בחי' מקיף שבהיות החסד עליון דעונג העצמי הוא בבחי' א"ס ונק' ימי קדם כנ"ל ע"כ חופף ומיצל על אהבת כנ"י בבחי' מקיף לבד כי לא תוכל להתלבש בשכל השגתם כלל ולכך נק' הסכך צלא דמהימנותא וכמ"ש במ"א וד"ל. וזהו וימינו תחבקני פי' ימינו היינו ימיו העליון שבשעשועי' העצמי' שלמעלה מן השכל ולא יכילנו כל כלי כו', תחבקני ענין החביקה

הזאת יובן עד"מ אדם החובק חבירו אהובו שיניח את ידו על אחורי חבירו ומחבקו בה עד שלא יוכל חבירו לנטות ממנו ימין ושמאל והעיקר שלא יוכל להסיר פניו ממנו וזה עיקר כוונת המחבק שיהי' פני חבירו פונים אל פניו ולא יסורו ממנו שזוהי אמיתית ההוראה על עוז התקשרות אהבתם פא"פ דוקא כו'. ועד"ז יובן למעלה ענין חביקת ימין וחסד העליון דשעשועי' העצמי' הנ"ל בכנ"י בבחי' האחוריים שלה מבלתי תוכל לנטות ימין ושמאל והעיקר שלא תסיר פניה כו' היינו עד' הידוע ע"פ כי פנו אלי עורף ולא פנים פי' עורף הוא בחי' אחוריים דרצון הפנימי שבאדם שכאשר יסלק פנימי' רצונו מזולתו יתן לו עורף אבל בפני"ם הוא עיקר פנימית הרצון וכו'. ועד"ז למעלה כשכנ"י מקושרים ברצונות נכריות דחומריות עוה"ז גם בדברים המותרים גסות וחומריות היא המבדילים מאד לאמית' הרצון הפנימי דכנ"י והוא כעורף ממש יחשב לנגד רצון הפנימי שבכנ"י שהוא הידוע ע"פ לך אמר לבי בקשו פני' כו' ומה שמקושרים בגופם בעוה"ז נק' בחי' אחוריים ומה שפנימי' רצונם לה' נק' פנים ומ"ש כי פנו אלי עורף הוא בהיפוך כאשר לה' רצונם בבחי' אחוריים כו' ולהבלי עוה"ז בבחי' פנימי' הפנים כו' ואמנם בכאן הוא אומר וימינ' תחבקני' שגם בבחי' אחוריים דכנ"י שנאחזים בה החיצונים כו' ימינ' תחבק' מבלתי יצאו לנטות מאחרי ה' והוא מה שימצא באדם הרהורי תשובה פתאום שיכדל מכל רצון זר ויבטל רצון תאוותו וביטול רצון זה הוא לאכפייא לסט"א הדבוקה בבחי' אחוריים דכנ"י וד"ל. וידוע דאור מקיף הוא המחבק בהיות שיוכל להתפשט מטה מטה ביותר מפני עוצם הגדולה במהותו ועצמותו וכמ"ש וירא ישראל את היד הגדולה פי' היד הגדולה עד"מ יד של גדול מתפשטת למטה ביותר משל קטן וכמ"כ המשכת חסד ושפע ימין דבחי' המקיפים לפי שגבוהים מאד ונעלים מתפשטת למטה ביותר שכל היותר נעלה יותר יוכל לירד למטה כידוע וזהו היד הגדולה שנתפשטת גם במ"ט שערי טומאה דמצרים כו' ועד"ז כאן וימינו תחבקני' דוקא לכן ימין העליון דשעשועים העצמי' שהמה בבחי' ימי קד"ם גדלו מאד עד שהתפשטותם למטה עד אין תכלית כו' ע"כ ביכולת יד ימינ' לחבק גם בבחי' אחוריים דכנ"י מבלתי תוכל לסור פניה וליתן עורף ח"ו והוא ע"י החביק'ה של יד הגדולה שמחבכת עד מאחרי' וזהו בסוכות דכתיב ה' צלך וכנ"ל וד"ל.

והנה כמו שמקיפים שבסוכות הוא בדרך כלל המשכות שמחה עליונה דאם הבנים כו' משעשועים העצמי' על כל השנה כדי שיוכל להיות כח ועוז במעשה המצות לעורר אתערותא דלעילא כנ"ל ע"פ תתן אמית' ליעקב וחסד לאברהם וכו'. כמ"כ בתורה שאדם לומד בכל יום פועל הוא פעולה זו בדרך פרט, וזהו שנענו כולם ואמרו תלמוד גדול שמביא לידי מעשה. וטעם הדבר יובן בהקדים הפסוק ואשים דברי בפ"ך ובצל ידי כסיתך כו', דהנה יש להבין מהו שעי' הדיבור בד"ת הוא אומר שבצל ידי כסיתך כו' מה ענין הצל לדיבור, אך הענין הוא דמהבל הדיבור בד"ת דוקא נעשה בחי' אור

מקיף לנשמה כמ"ש בלק"א. וביאור הדבר הוא לפי שבתורה נאמר ואהי' אצלו אמון שעשועים יום ויום והן ב' תורות שבכתב ושבע"פ כו'. וענין השעשועים מבואר למעלה שהוא בחי' שעשועי המלך בעצמותו דהיינו מבחי' פנימיות התענוג העצמי נשתעשע בחכמה דאורייתא שנקראת עדן שנאמר עליו עין לא ראתה אלקים כו' ולהיות כן כאשר ילמוד אדם דבר ההלכה בהבל דבורו נמשך בחי' המקיפי' דשעשועי' העצמי' עד שמכל הבל נעשה רקיע למעלה כמ"ש בזהר ע"פ זה ואשים דברי בפיך כו' ע"ש וזהו בצל ידי כסיתך דהיינו שנעשה הבל הדיבור מקיף לנשמה כי הנשמה מקור חוצבה אינו אלא מבחי' א"פ כו' והבל דבר ההלכה הוא מבחי' מקיפים העליונים דשעשוע המלך בעצמותו כו' וד"ל. אך יש להבין למה זה דוקא בהבל הדיבור כשידבר האדם ההלכה בהבל פיו הגשמי ולא נאמר ענין זה גם על הידיעה שאדם ידע את התורה בשכלו ומחשבתו אעפ"י שלא קרא בדיבור מאחר שמחמת עצמות מעלת התורה היא שהיתה שעשועי' כניל איכ כ"ש הוא שבעצמות התורה יהי' המשכות השעשועים מכמות שהיא מבהבל הדיבור וכניל אך הענין הוא דכתיב כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי ה' יחי' האדם, וידוע הפי' דלחם הוא התורה דכתיב לכו לחמו כו' ולא על התורה בעצמה יחי' נפש האלקי' הנק' אדם אלא על מוצא פי ה' למוצאיהם בפה דוקא דהיינו כשילמוד ההלכה בהבל הדיבור דוקא שאז נעשה בחי' מקיפים לנשמתו כניל וד"ל. וטעם הדברים לפי שגם בשעשועים העליונים עיקר התגלות העונג הוא בבחי' הבל הדיבור העליון. וזהו ואשיים דבריי דוקא ולא נאמר תורתו כו' ולכך גם למטה על מוצא פי ה' דוקא כשלמד בדיבור יחי' האדם להיות לנפשו מקיפים כמ"ש בזהר הנ"ל ולא בידיעה בעלמא וד"ל.

וזהו ביום השמיני עצרת תהי' לכם, ותרגום עצרת כנישין לשון אסיפה וקיבוץ דבר. להיות כי בחי' שמחה העליונה ישמ"ח ה' במעשיו כו' שבאה מחמת מקיפים דשעשועים הנ"ל הנה היא ג"כ בחי' מקיף כניל ועלי' אמר עצרת תהי' שתתצמצם ותתאסף לכנוס בבחי' אור פנימי בלב כני' הנק' לכם כידוע. וביאור הדברים הוא הידוע דבינה לבא בה הלב מבין דבר מתוך דבר פי' ההתבוננות בגדולת ה' איך שנתהוו יש מאיין הוא בא לידי השגה ותפיסא ממש בעין השכלי במוח כו' וזהו חיצוניות בינה אבל פנימי' בינה היינו לב מבין דבר מתוך דבר דהיינו כשמשיג אמיתית דשם הוי' הנ"ל ע"פ תתן אמת ליעקב כו' איך שנהפוך הוא באמת דקמי' כלא וכאין חשיב הנברא כו' והבורא הוא היש האמיתי מצד שהוא מקורא דכולא כניל בינה זו הוא בלב דוקא שהרי זהו הבנת ענין חדש מה שלא הבין בראשונה אלא שהבין דבר מתוך דבר עד"מ אדם שמשיג איזה שכל שמלמדים אותו לא יהי' באדם המקבל התחדשות מצד שכל עצמו כלל כ"א שכל שקיבל אך כאשר ישכיל ויבין דבר אחר שכל חדש מתוך השכל ששמע וקיבל ה"ז יחשב כשכל חדש שהמציא מדעת עצמו הגם שהולידו מן שכל שקיבל כו' וזה נק' נבון שמבין

דבר מתוך דבר כידוע וכמ"כ יובן למעלה בב' הפכים הללו דיש מאי"ן נאמר אל דיעות ה' שהמה ב' דיעות עליונות שהמשיך ה' בסדר ההשתלשלות שיהי' כך ב' הפכים מיש לאין אצל המשפיע ומאין ליש אצל המקבל ושניהם אמת כנ"ל והמבין שיבין דבר מתוך דבר היינו שישכיל מהשגת מאין ליש איך שאצל המשפיע הוא בהיפוך יש לאי"ן שזה התחדשות שכל כו' הגם שהולידו מהשגתו הראשונה כו' וזהו דבר מתוך דבר שהם ב' דברים הפכיים ועכ"ז שניהם אמת ע"כ יוכל להוליד זאי"ן וכו' וד"ל. וזהו ביום השמיני דוקא שהוא בחי' פנימית בינה שבלב שמבין דבר מתוך דבר באמיתיות דשם הוי"ה כנ"ל ע"פ ואמת ה' לעולם וכו' דאז עצרת תהי' לכם דוקא, לפי שעיקר התהוות השמחה בהתבוננות כמ"ש ישמח ישראל בעושי כו' היינו כשמבין דבר מתוך דבר באמיתיות דשם הוי"ה איך דכולא קמי' כלא כו' אז יגיל וישמח בה' אמת שאין הדבר כמו שהבין בראשונה מאי"ן ליש כו' והנה שמחה זו היא עולה מלמטה למעלה שהרי שמחה דכנ"י היא לשמוח בה' אמת כו' ומאין בא אלי' שמחה זו לזאת אנו אומרים זמן שמחתינ'ו ב' שמחות הא' שמחה עליונה שלמעלה ישמח ה' במעשיו כו' דאם הבנים שמחה במקיפים דסוכות בהתגלות העונג העליון כנ"ל והב' שמחה תחתונה דכנ"י ישמח ישראל בעושי שעי' ההתבוננות כנ"ל שהיא מלמטה למעלה וב' השמחות באין כאחד בלב כנ"י להיות כי עצרת כנישו ה' לשמחה עליונה ביום השמיני דבינה עילאה כו' ולכך גם למטה במל' דאצי' שהיא כנ"י ה' עצרת ואסיפה ג"כ משמחה עליונה להתצמצם ולהיות בבחי' שמחה תחתונה לבד ישמח ישראל בעושי כו'. וזהו שמחתינ'ו וד"ל.

ועם כל זה יובן ענין הנ"ל דכמו בסוכות נמשכו המקיפים בדרך כלל כמ"כ בתורה נמשך בדרך פרט כו'. דהנה בתורה יש ב' השמחות הנ"ל שהרי נקראת שעשועים העצמיים וכמ"ש ואהי' אצלו שעשועים כו' וכן כתיב משחקת לפני וכו' וגם נקראת שעשועי בני אדם וכמ"ש ושעשועי את בני אדם כו' וכן כתיב משחקת בתבל ארצו כו' דהיינו שהעונג העליון שנתצמצם בחכמה דאורייתא מחכמה נפקת נק' שעשועי בני אדם כידוע וכנ"ל והעונג העצמי שהיתה שעשועי' בעצמות המלך ע"ז כתיב משחקת לפניו כו' ולהיות כן יש ביכולתה לקשר ב' השמחות הנ"ל בשמיני עצרת כי יש בה מב' השעשועים עליון ותחתון היא הממוצעת לחבר עליון עם התחתון כו'. וזהו שיש שמחה גדולה בהקפות ס"ח בש"ע כו' וד"ל. וזהו תלמוד גדולה שמביא לידי מעשה דכמו שיש כח ועוז במקיפים דסוכות על כל השנה לעשות מ"ן ומ"ד במצות ותשובה כו' כן יש כח ועוז בלימוד התורה לעשות אתערותא דלעילא כו' בכל מעשה המצוה שיעשה כל היום מטעם הוה וזהו שמביא לידי מעשה ולא מצד המעשה עצמה שהרי התלמוד גדול ממעשה אלא מצד הכח שהיא מביאה לידי מעשה לגרום התעוררות למעלה בהמשכות רמ"ח איברים כנ"ל. ובזה מתורץ הקושיא הנ"ל וד"ל, ומה שרצו קצתם לומר מעשה גדול הוא מטעם שהתשובה ומע"ט גורמים ביו"כ את שעשועים

העצמיים כנ"ל עד שנענו כולם ואמרו התלמוד גדול לפי שיש בה כח לירידת העונג ועליית העונג כו' לפי שיש בה מב' השעשועים כנ"ל וד"ל.

בעזרת השם

להבין שרש כל הדברים הנ"ל. הנה מבואר בע"ח בכמה מקומות שיש ב' מיני מקיפים מקיף דאור ישר ומקיף דאור חוזר ודא"י הוא בא נמשך מעצמו בסדר השתלשלות מלמעלה למטה כו' ודא"ח בא מחמת בירורים העלאות מלמטה למעלה דהיינו לאחר שהאור פנימי ירד ונסתר בכלי ולא יכילנו הכלי לסובלו ידחוק את האור עד שיחזור לצאת מן הכלי ויהי' עליי' בבחי' מקיף והוא כדוגמת ענין השערות באדם שהוא בבחי' אור חוזר מחמת מותרי מוחי' כו' ולכך גם השערות נק' מקיפי' ולבושים אלא שהן מקיפי' דא"ח כו'. ולהבין ביאור כל זה יש להקדים ענין א' בפנימי ומקיף והוא אשר יש יתרון מעלה בפנימי מבמקיף מפני שהפנימי מכוסה ונעלם הוא בתוך הכלי אבל המקיף כולו בהתגלות גמור מאחר שאין לו כלי להסתירו מגולה הוא ממילא וידוע דכל דבר שהוא בהעלם והסתר הוא יותר נעלה מדבר שבא לידי גילוי מפני שבגילוי יש בחי' ירידה וצמצום גדול עד שיכול לקבל ולהשיג היותר תחתון במדרגה שלא הי' מקבל כלל לפי ההשתלשלות משא"כ במוסתר ונעלם שהוא נעלה יותר בבחי' העצמות כו' וא"כ אור המקיף ירד יותר בירידה וצמצום במה שאינו מלובש בכלי יותר מירידת האור פנימי בכלי כו' אך עכ"ז באמת המקיף מצד עצמו הוא יותר גבוה מן הפנימי במה שלא יוכל לבא לידי התלבשות בכלי כי לא יוכל הכלי לסובלו והפנימי מחמת צמצומו יוכל להתלבש בכלי כו'. ובזה יובן בכמה דוכתי באד"ר דסתרי אהדדי דלפעמים משמע שיש יתרון מעלה כמה שהמקיפים אינם מתלבשים בכלים כמו ברדלי"א דיותר נעלה מתרין רישי' אחרונים במה שאיננו מתלבש כו' ולפעמים משמע בהיפוך שירידת המקיפים הוא בזה עד שגם החיצונים יכולים לקבל יניקה כמו במקיפים דסוכות דנאמר הללו כל גוים כו' כי גבר חסדו כו' וכמ"ש במ"א וד"ל. והנה עד"ז יובן ג"כ שיש יתרון מעלה באור מקיף שבא מחמת א"ח ממקיפים דא"י מטעם הנ"ל בהיות ידוע ענין המקיפים דא"ח הוא ענין הבירורים דרפי"ח ניצוצין שנפלו בשבירה דב"ן כאשר המה עולים ונכללים בשם מ"ה נעשה מהן • למעלה והיינו ע"ד דוגמא מן השערות שצומחי' מבקיעת האור כלפי חוץ מצד ריבוי המותרות של שפע השכל עד שלא יוכל עוד להיות מציאת

שכלי רוחני יתהווה מותרי מוחי רבים ולא יוכל כלי המוח לסובלו ידחקו חוצה ויצמחו בראש כלפי מעלה ויש שיצמחו כלפי מטה כמו שער הפאות והזקן וכדומה ושערות הגוף ממותרי לחלוחי הדם צומחי עד"ז מסיבת בחי אור חוזר כו' והרי כשצמחו יהי בחי לבוש ומקיף לראש והו גבוהי מן השכל שבמוח במקום וגם ישמרו את המוח כו'. ועד"מ זה יובן בכירורי רפיח ניצוצין שהו בחי מותרי שפע העליונה דמאציל שנפלה מטה מטה ונתגשמה מאד עד שנתהווה עולם השפל הזה בד' יסודות רוחניים ארמ"ע שמהו הרכבת כלי חומר דדצח"מ כידוע והנה כאשר יעשו מצוה בפרי האתרוג וכדומה הנה תחלה היתה הפרי מבחי צומח דנוג"ה דעשי שנפלה מרפיח ניצוצי כו' עד שטעם הפרי גשמי מאד ומעורב טו"ר בתאוה גשמיות מסטרא דרע דנוג"ה כו' ועתה בעשותו בה מצות אתרוג ולולב יעלה הרע דנוג"ה דעשי שבה כעולה וכקרבו לפני ה' בבחי בירור והעלאה בעילוי אחר עילוי עד רום המעלות עד שיקרא האתרוג מצות ה' דהיינו רצון העליון ולהיות כי בחי אב"ר מרמ"ח איברי דמלכא שהם רמ"ח פיקודי הרי הארת הכת"ר בהם כמבואר למעלה א"כ נעשה אור מקיף במצות אתרוג והוא בא ונמשך מלמטה למעלה מסיבת אור חוז"ר דוקא ולהיות כן הרי יש יתרון מעלה במקיפי דא"ח ממקיפי דא"י מפני שיוצאי מן הכלי בדרך עלי והסתלקות היפוך הגילוי דאור מקיף הישר שכולו יורד ומתגלה כנ"ל והגם שמקיפים דא"ח נק' מקיף קטן ומקיף דאור ישר נק' מקיף גדול לפי שמצד עצם המקיף דאור ישר גבוה הוא יותר כנ"ל ועוד שקדם הוא לכא בהשתלשלות מן הא"פ ומקיף דא"ח מאוחר לכא אחרי הא"פ וגם מן הא"פ עצמו הוא בא וכו' עכ"ז ממקיפים דא"ח נעלים יותר במה שהם בבחי העלם והסתר בלתי ירידה וגילוי כו' ומטעם הנ"ל וד"ל.

בזוה יובן שרש הדברים הנ"ל, שיש הפרש בין תורה למצות עד שמחמת הבל הדיבור תורה יהי כח למצות להעלות מ"ן עד שיהי המשכות מ"ד כו', הגם שידוע שהמצות ג"כ בחי מקיפים ולבושי, אך הענין הוא דמקיפי תורה הוא מקיפי דאור ישר הנ"ל ומקיפי דמצות הוא מן הכירורים דרפיח ניצוצין כנ"ל בבחי אור חוזר, ומבואר למעלה שעצם המקיפים דא"י גבוה הרבה ע"כ יש בכח התורה לעשות מ"ן ומ"ד דמצות כו'. וביאור הדבר יובן עפ"י הקדמה שיש ב' מיני תענוגים הא' תענוג העצמי שבבחי יחידה שבנפש והוא בחי מקיפי דעתיקא כו' הנק' שעשועי המלך בעצמותו כו' והב' תענוג הנמשך בבחי א"פ לחכמה כנראה בחוש שמה שיהי עונג לאדם כשישכיל איזה שכל הוא רק אפס קצהו מאמית' עצמות העונג שבבחי יחידה כו' כי אותו העונג העצמי מובדל בערך לגמרי מן אותו העונג היורד ונשפל בחכמה כו' ונק' בשם מקור כל התענוגים כידוע וד"ל. ומה שנקראת החכמה עד"ן ונאמר עליו עין לא ראתה אלקי כו' שהוא בחי מוחא סתימאה כידוע היינו בחי התענוג שנמשך ויורד מלמעלה בבחי א"פ לבד ממקור התענוג דבחי מקיפי דע"י כו' ועל כן נאמר בתורה ואהי אצלו אמון

שעשועים יום יום פי' שעשועי העצמי ירד ונתצמצם בתורה עד שגם התורה היתה שעשועי' כו'. וענין יום יום היינו חויב תורה שבכתב ושבע"פ כידוע שהן מב' מזלות דא"א לבד שבהם העונג העצמי בצמצום גדול כו' וד"ל. והנה בתורה נאמר ג"כ ושעשועי את בני אדם וכמ"ש למעלה בענין משחקת לפניו כו'. וביאור הדבר היינו שיש בתורה ב' מיני עונג הנ"ל הא' משעשועי העצמי והב' מעונג הנשפל ויורד הנ"ל שמסיבת עונג זה כל עיקר ההשתלשלות דאב"ע הוא בחכמה דוקא כי יסוד אבא הוא בקו האמצעי בריח התיכון כו' ויורד עד המל' סופא דכל דרגין פי' שיוורד ומסתיים העונג שבחכמה דאצי' עד שילך וירד גם במדת מל' להיות נמצא העונג במדת התפשטות להחיות רוח שפלים וידוע דבחכמה עיקר הבריאה וא"א לחכמה בלתי עונג כנ"ל והוא תכלית סיום ירידת שפע אבא כו' וזהו ושעשועי' את בני אדם משעשועי' שקבלה בבחי' א"פ יורדת בסתר המדרגות עד בחי' חכמה שבמל' דאצי' בשביל שפע העולמות וכו' וד"ל אבל ענין משחקת לפניו כו' וכן ואהי' אצלו שעשועים כו' היינו מקיפים דעי' בחי' שעשועי העצמי שאינו יורד לעולם אלא בשביל הבל הדיבור הוא מתגלה כולו וזהו כמ"ש כי לא על הלחם לבדו (יחי' האדם דלעילא כו') שהוא התורה בעצמה אלא על מוצא פי ה' כשהיא בהבל הדיבור דוקא שאז האור מקיף דישר דעי' מתגלה ובסיבתו יהי' כח ועוז להיות המ"ן ומ"ד דמצות הנק' לח"ם שישראל מפרנסין וכידוע וד"ל. ושרש סיבת המשכות מקיפי' דא"י הנ"ל באים מלמעלה מחמת תשובה דוקא כי הגם שענין התשובה בעצמה היא בחי' א"ח כידוע אבל מטעם אחר יובן שנתעורר מחמתה שעשועי העצמי דוקא והוא עד"מ הנזכר למעלה מריחוק הכן כו' שע"ז יגיל וישמח האב ויוצא ממנו העלם העונג דעצמותו בגילוי ע"י השמחה דיון יוצא סוד כו' וזהו ענין המקיפים דסוכות ה' צ"ל על יד ימינך כו' שבהם העונג העצמי מוסתר והמה נמשכו ממקור התענוגים ביו"כ שע"י תשובה נתעורר העונג העצמי ובסוכות הוא יורד וע"כ יש ג"כ במצות סוכות הכח ועוז לכל השנה בכל מעשה המצות שיעשה שיתעורר מ"ד כו'. אך בסכך הסוכה הוא בענין כללי ובהבל הדיבור באים המקיפים דא"י הנ"ל בענינים פרטיים כי בכל הלכה והלכה שהוא לומד מהבל דיבורו נעשה אור מקיף דישר כו' והוא מ"ש ואשים דברי' בפ"ך ובצל יד"י כסית"ך לנטוע שמים כו' וכמ"ש למעלה. ובוה יובן יותר מאמרם ז"ל דתשובה ומע"ט יפים מכל חיי העוה"ב הגם שנהניו מזיו השכינה בעוה"ב הוא רק בחי' א"פ דעונג העליון שבחכמה דמל' דאצי' שנלקח משעשועים שבתורה כמ"ש ושעשועי את בנ"א וכנ"ל אבל בחי' שעשועי העצמי אינו אלא מחמת התשובה ומע"ט והגם שהן עצמן בבחי' א"ח כידוע אבל ע"ז מתעורר העונג העצמי ממשל התינוק שנתרחק הנ"ל וכמ"ש מרחוק ה' נראה שלום שלום לרחוק כו' וכמ"ש למעלה וד"ל.

ועתה יש להבין שרש ענין אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם כו'. הנה ענין אבותינו הן בחי' אבא ואימא דאצילות שהן עיקר ומקור השרש

לכל הנשמות בין נשמות דאצילות בין נשמות דבי"ע. וביאור הדבר הוא מה שאנו רואים שיש לכאורא מישראל מס"ג בכח או בפועל הוא מצד הנשמה אלקי' גם שתהי' מי"ס דעש' כו' אך כשאין לו מס"ג אין הגירעון כלל בשרש נשמתו כי אע"ג דאיהו לא חזי' מפני שנכרתה נפשו משרשה כמ"ש למעלה מזל"י חזי' והוא אב ואם העליונה דמולידים כל נשמות דאבי"ע אך שבגופו לא יאיר המזל כו' ואשר עדיין לא נכרת נפשו משרשם באורא יש יכולת במצות או תשובה שיעשו שיעוררו את האבות הנ"ל למעלה באצ"י אך גם האבות הנ"ל תלויים רק בבחי' מזלות דא"א כידוע דאבא וינג ממזל הח' דונוצר כו' על כן כדי שיהי' שפע המזלות נשפע בתמידות להם צריך לזה שבועה שנשבע המאציל שיומשך לאבות הנ"ל וזהו אשר נשבעת לאבותינו כו' וד"ל. וביאור הדברים יובן עדי"מ שבועה למטה ענינה היא כאשר ירצה האדם לעשות דבר שאינו עולה עפ"י השכל והדעת וגם יהי' נגד טבעו לגמרי וקשה עליו מאד לעשותו אך שרצונו לקיים הדבר מפני איזה טעם או איזה הכרח אחר יביא עצמו לידי שבועה שישבע שיקיים אותו הדבר כו' וטעם השבועה הוא לפי שבלתי השבועה ירא הוא שלא יקיים הדבר מפני שאין הדבר לפי שכלו ולפי טבעו ולא יוכל לעמוד על נפשו לקיימה כו' על כן מביא עצמו לידי הכרח שיהי' מוכרח לקיים ע"י השבועה שלא יוכל לעבור על השבועה והרי ענין השבועה הוא כדי שיאסור ויקשור עצמו ורצון טבעו שעל כרחו ירצה בקיום הדבר ע"י השבועה כמו הנשבע שיאכל אצל שונאו וכדומה גם שטבע אהבתו נסתלק ממנו ולא יוכל לאכול עמו יכריח עצמו לאהבו ולאכול עמו מפני השבועה וכן כל ענין שבועה על כריתת ברית הוא שלא יוסתר אור האהבה וחסד משום מונע הגם שיהי' אמיתי מפני הכרח השבועה כו' וכן עדי"ן יובן השבועה למעלה שנאמר נשבע ה' בנפשו כו' מה הוא צריך לשבועה האם לא יוכל לקיים בלתי שבועה ומי הוא המכריחו לשבועה כו'. אך הענין הוא דיש שפע המאציל לנאצל שהיא בדילוג גדול ממהות למהות כמו ממקיפים דע"י וא"א להוות שפע המזלות לחוב' הנק' אבות שאין ערוך ביניהם כלל כמ"ש למעלה שעצמות העונג מובדל בערך לגמרי מאותו העונג היורד כו'. וזהו אשר נשבעת לאבותינ"ן אור"א דאצילות מימי קדם שבדרך שבועה להכריח את עצמות המאציל בא ונמשך למזלות דא"א כו'. וזהו נשבע לשון נפעל שאסר וקשר עצמות רצונו הפשוט הגם שהוא נגד הדעת כו' דהיינו שלא לפי סדר ההנהגה וההשתלשלות דאבי"ע שיש להם קצבה וגבול עפ"י חכמה שיורדת בג' קוין חח"ג מימין כו' ושימושך להם תוספת שפע מימ"י קד"ם למעלה מן החכמה והדעת הוא עדי"מ שבועה גשמי' למטה שהוא למעלה מן הדעת והטבע כנ"ל והיינו אשר נשבעת וד"ל וענין ימי קדם היינו בחי' מקיפים דע"י דא"י הנ"ל שהמה נעתקים מיומין עילאין לפי שהם בקדמות ועצמות העונג העצמי כנ"ל ובסוכות המה יורדים ונמשכים באבותינו והם האושפזין כו' בשביל מעשה המצות דכל השנה כנ"ל וד"ל ואמנם ענין המשכות המקיפים הללו בסוכות יש בהם ג' ענינים הא' הירידה וההמשכה מעצמות העונג העליון והב'

התגלותם בבינה שהוא אם הבניים שמחה שמשמחה הוא גילוי העונג והג' הגילוי היותר מכולם והוא המסתעף מן השמחה כו' וד"ל.

וזהו שרש ענין אשר קדשנו במצותיו כו'. פי' אשר דבר המשובח ביותר שאין משובח הימנו כמו אשרי תבחר כו' והיינו בחי' פנימיות העונג העליון דימ"י קד"ם הנ"ל שממנו הכח ועוז נמשך להיות הקדושה עליונה נמשכת למטה ע"י העלאת מ"ן דמצות כו' וד"ל. והנה שרש ענין תתן אמת ליעקב כו' יובן עפ"י הקדמה תחלה להבין ענין תיקון הו' דואמת שהוא בחי' הארת פנים העליונים תרין תפוחין חירון כו'. כי הנה הגם שהתיקון הזה דואמת הוא מכלל הי"ג תיקונים אבל בזאת מובדל הוא מכולם שאין בו בחי' שערות כלל עד"מ באדם התחתון למטה בלחיים שלו חלק מן השערות וגם הנה אנו רואים שעיקר ההוראה על גילוי העלם העונג בשמחה בלבבו הוא בפנים שלו בלחיו כשהמה צהובים כמו ענין צהבו פניו של פלוני מתוך השמחה או מחידוש ההלכה כשכיוון לעומקה וכדומה והכל ענין א' הוא להיות כי בחי' פנימיות העונג ושעשוע העצמי כשהוא בא לידי גילוי בחכמה וצהבו הפנים והוא מחמת התרי"ן תפוחין כו' ותהי' אז ההארה בפנים משעשוע העצמי דוקא רק שהוא בהלבשה בפנים כו' ולהיות כן הוא מאיר עד בלתי קץ וגבול פי' בלתי צמצום בשערות כלל לפי שבעצמו מאיר כו' והוא ענין תקון ואמת שבוה הוא מובדל בערך מן שאר התיקונים שאינו מתיקון הדיקנא מאחר שאין בו שערות דדיקנא אך הוא שרש ומקור להם בבחי' כללות הארץ הפנים כו' וד"ל וזהו תתן אמת ליעקב פי' כללות בנין האצילות נק' יעקב כידוע ושיהא הברכה וההמשכה מן המאציל לנאצלים שרשו הוא תיקון ואמת הנ"ל בבחי' הארת הפנים בכללו מעצמו השעשועים דימי קד"ם הנ"ל וד"ל.

וחס"ד לאברהם פי' אברהם בגי' רמ"ח והוא רמ"ח איברי' דז"א כי ידוע דז"א אינו אלא בעל ט' ספי' עד המלכות וכשצריך להבנות באיברי' הוא נגדל באופן זה דט' פעמים ט' הוא פ"א ובג' מדרגות דעיבור יניקה מוחי' עולה רמ"ג ג"פ פ"א ועם הח' הכוללים הוא רמ"ח כמבואר בע"ח. וזהו וחס"ד לאברהם שיהי' נבנה בהגדלת האיברים דאברהם רמ"ח ע"י חסד עליון דמקיפים עליונים ממעשה המצות באתערותא דלתתא כו' הוא מפני שתתן אמת ליעקב בתחלה מעצמות העונג ואם לאו לא הי' ענין מ"ן ומ"ד כלל ע"י מעשה המצות כנ"ל וד"ל.

וזהו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה פי' המעשה הוא ענין רמ"ח פיקודי' רמ"ח איברי' הנ"ל ולא ידעו אם המקיפים דא"ח גדול מפני בחי' העליון שבהם וכנ"ל או מקיפי' דא"י גדול שהוא בהתפשטות יותר כו' עד שנענו כולם ואמרו תלמוד גדול פי' מפני טעם אחר המקיפי' דא"י גדול שמביא לידי מעשה ואין הכוונה מצד המעשה עצמה שהרי המעשה מבחי'

א"ח קטן הימנו כנ"ל אך מפני ההבאה שהוא מביא לידי מעשה והענין הוא כנ"ל לפי שבחי' עצמות העונג נמשך בהבל הדיבור עד שמכחו יהי' סיבת מ"ד ומ"ן דמעשה המצות וזהו שמביא ההמשכה מלמעלה במ"ד על המעשה דמצוה והיינו לידי מעשה וד"ל.

ושרש ענין שמיני עצרת ששמחה עליונה אם הבנים שמחה כו' באה בלב כנ"י עד שישמח ישראל בעושו כו'. הנה מבואר למעלה דבמקיפי' דסוכות הוא הארת ימ"י קד"ם מבחי' שעשוע המלך בעצמותו כו'. וידוע דבשמחה הוא עיקר גילוי העונג שהרי אנו רואים כשישמח האדם יגלה כל לבו וישפיל עצמו מאד עד קטן שבקטנים כו'. ואמנם מסיבת זה מסתעפים כמה ירידות עצומות יותר מדאי להיות כי שהמקיפי' דעונג המה מתפשטי' בלתי גבול מצד עצמם שהם בבחי' העצמות דיחידה כו' ע"כ גם בגילויים ע"י השמחה יתגלו יותר מדאי עד אין קץ לירידתם מטה מטה כו'. ועיקר הסיבה לפי שתקטן הכלי של הלב והשכל להכיל העונג והשמחה ואז יצא אור השמחה לחוץ בריבוי ההתגלות וההתפשטות משא"כ כשהי' השכל והלב מכיל אותם היו נגנזים ונעלמים כו' לזאת הוא אומר ביום השמיני עצרת' תהי' לכם ותרגום עצרת כנישו כו' פי' עד"מ דבר המתפזר ומתפשט לאורך ורוחב יותר מדאי יצוה לאסוף ולקבץ הפיזור וההתפשטות שידחקו ויכווצו ויכנסו בכלי ומקום מיוחד בלתי יתפשטו כלל כו' וד"ל. והנמשל מובן שציוה ה' ביום השמיני שהוא המל' או הביני'ה כידוע שיאספו ויכווצו לתוכה כל אורות המקיפים העליונים שיהיו מקובצים ומכונסים במקום מצומצם יחד ולא יהיו בבחי' התשפטות להלאה למרחוק כו'. וביאור הדבר היינו ששמחה ישמח ה' כמעשיו שאם הבנים שמחה מחמת המקיפי' דעונג העצמי שהם מתפשטים בלתי גבול כנ"ל יכווצו ויכנסו להיות מצומצמים במקום מיוחד בכלי הלב דכנ"י היא מל' דאצי' וזהו עצרת כנישת מקיפי' העליונים דסוכות ושל תורה תהי' לכם דוקא במל' או בנינה שהיא השמיני מלמטה למעלה כמ"ש בכתבי האר"י ז"ל. והנה מובן שבכניסה ואסיפה זו הרי המקיפי' נעשי' בחי' אור פנימי מאחר שנתכווצו יחד בכלי א' כנ"ל. והגם שהוא ענין צמצום להם יש כח בזה יתרון מעלה מבתחילה להיות כי כאשר נתאספו ונכווצו אז הברור והמובחר נקלט במל' והוא עיקר ענין שמיני עצרת לשון קליטה כמו עוצר ב"י והוא אמת ה' לעולם שנחתם במל' כו' והיינו פר א' איל א' שהוא בשביל ישראל לבדם ואין זר אתם משא"כ בימי הסוכות שקיבלו הע' שרים ג"כ ניקה ממותרי השפע כו' מחמת עוצם ירידת המקיפי' כנ"ל וכשנתאספו נקלט מהם המובחר והטוב שלא יצא לחוץ לעולם. וזהו עצרת' תהי' לכם דייקא וכמ"ש תתן אמית' ליעקב דייקא ומטעם הנ"ל וד"ל.

תקס"ג 314 ק"ק

הוספות

אלה* מסעי בניי ביד משה ואהרן, ויכתוב משה מוצאיהם למסעיהם ע"פ ה' ואלה מסעיהם למוצאיהם, להבין מהו מוצאיהם ולמה בתחלה כתי' מוצאיהם למסעיהם ואח"כ שינה הכתוב והקדים מסעיהם למוצאיהם, הנה צ"ל בחי' יצ"מ בכ"א ובכל זמן כי בכל דור חייב אדם לראות א"ע בכל יום כאלו היום יצא ממצרים ומזכירין יצ"מ אף בלילות וכת' למען תזכור את יום צאתך מאמ"צ כל ימי חיך, והענין כי מצרים הוא לשון מצ"ר י"ם, וביאור הדבר כי הנה כתיב שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, פ"י אלה הוא בחי' התגלות הנבראים מאין ליש שנראים ליש ודבר בפ"ע ויציאת העולמות לידי גילוי הוא מההעלם בחי' מי כלומר דבר שאינו מושג והנה ע"י יציאות העולמות מהעלם אל הגילוי כתיב לשון ברא שזה הלשון נופל על בריאת יש מאין ממש הגם דכתיב כי ממך הכל שבחי' העלם עצמי בא לידי גילוי ולכן עלמא דאתגלייא נק' בשם דבר ה' וכמ"ש בדבר ה' שמים נעשו כמשל הדבור שמגלה העלם המחשבה מ"מ אין המשל דומה לגמשל לגמרי שהעלם המח' שבדבור הנה הוא מתלבשת ממש בדבור שכל מה שחושב הוא מדבר ובשעה שמדבר ניכר בו בחי' המחשבה אלא שהיא בחי' העלם ורוחני לגבי הדיבור משא"כ בו ית' כתיב כי לא מחשבותי מחשבותיכם שבחי' מחשבותי ית' שהם בחי' עלמין סתימין בחי' ההעלם אינו רק מקור להיות נמשך מהם זיו והארה להיות עלמין דאתגליין ולא ע"י השתלשלות דרך עילה ועלול כו' רק בדרך רחוקה ופליאה בבחי' מי שאינו מושג וזשארז"ל אימתי נק' גדול כשהוא בעיר כו' כי הנה עיר נק' מקום מקובץ מכמה בתים וכך עד"מ אי' בס"י שני אבנים בונות שתי בתים כו' שהוא בחי' צירופי אותיות כנודע והיינו בחי' עלמא דאתגליא בחי' דבר ה' וכת' ולגדולתו אין חקר שכמה רבוא רבנן כו' שהם רבבות רבבות עלמין וכמ"ש היש מספר כו' תלויים בדבר ה' וכדכתי' מלכותך מכ"ע כו' שכולם נבראים בבחי' אותיות וכמארז"ל ביוז נברא העוה"ב שהוא עולם הנשמות שהם ג"כ כלי מספר כו' ובה' נברא העוה"ז ואמרו בהבראם בה' בראם ובבחי' התפשטות מלכותו ית' בחי' דבר ה' בבחי' אותיות נק' השם הגדול שלשון גדולה מורה על רבוי ההתפשטות ברבוי רבבות עלמין עד אין קץ בבחי' גילוי ועלמין דאתגליין משא"כ בעלמין סתימין שהם בטלים לאא"ס ב"ה בעצמו ובכבודו לא שייך לשון גדולה כו' אלא כדכתי' לך ה' הגדולה כו' שהגדולה בטילה במציאות אצלו ית' ואינה עולה בשם גדולה כלל כי כאחדותו ית' א' אמת לא שייך שום התחלקות גדולה גבורה כו' ח"ו וכמ"ש

(*) התיבות פ' מסעי תקס"ג נרשם בנוכחתי"ק כ"ק אדמור"ר הצ"צ.

(*) ראה אוה"ת ע' א' שבנ מהדורא אחרת.

בת"ז אנת חכים ולא בחכ' ידיעא כו' לאו דאית לך צדק ידיעא כו', ולכן המלאכים אומרים קדוש שהוא מובדל כו' והאופנים הם אומרים ברעש גדול בכה"מ פי' שיהא ברוך ונמשך כבוד ה' זו היא בחי' מלכותו ית' ממקומו מבחי' סוכ"ע מקומו של עולם וכמ"ש הנה מקום אתי כו' ואומרים ברעש גדול מפני ההתפעלות בגילוי הלב מחמת בחי' קדוש שאומרים השרפים שמשגיגים בחי' האין שאינו בגדר עלמין אלא מי ברא כו' ולכן נעשה הרעש באופנים וההתפעלות בלב שלא כאשר נראה לעינים בבחי' אלה דהיינו התגלות העולמות ליש ודבר אלא מי שאינו מושג ברא יש מאין וע"ז מרע"מין ומרע"שין כו', והנה זה כל האדם להיות לו בחי' התפעלות בלב כאשר יתבונן וישים אל לבו בבחי' מ"י ברא כו' כנ"ל. וזהו שאומרים עיני כו' וראו כו' וזהו התפעלות הנברא מן הבורא משא"כ מי שאינו מתפעל בבחי' זו דהיינו שאף כשיתבונן בעין שכלו לא ירגיש שום התפעלות בלב הרי הוא בבחי' מצרים מצר י"ם כלומר שהוא במיצר המפסיק בין בחי' האין שבמוח לבחי' הרגשה והתפעלות הלב וים הוא היפך אותיות מי שבחי' מי הוא שכאשר רואה מי ברא כו' מלמעלה למטה משא"כ כשאינו מתפעל נק' מלמטה למעלה כו' וזהו גלות מצרים רד"ו שנה בחי' ירידה ממש בבחי' חשך והסתר פנים שאינו מאיר בה אור האהבה בגילוי הלב לפי שהוא בבחי' מצר ומקום צר משא"כ א"י נק' ארץ טובה ורחבה פי' א"י הוא בחי' דבור הת"ת שהוא מהבל הלב ולפי התפעלות הלב כך ירבה כח הדבור וכפי שאנו רואים בחוש שכאשר יגבור עליו המ"ש בעצבות כו' שאין בו כח לדבר או שהוא עצל לדבר רק כשהוא מתפעל בלב מאד או מחמת שמחה כו' אזי יעורר עוז וכח דבורו ולכן נק' רחבה שמתרחבת מן הרחבה הלב ונק' ארץ זבת חלב ודבש שהוא בחי' מתיקות ותענוג וכמ"ש דבש וחלב תחת לשונך שהוא בחי' פנימיות התורה והשגת אלקות להתענג על ה' מאא"ס ב"ה ממש וזהו לעולם יראה אדם כאלו קדוש שרוי בתוך מעיו דהיינו עד"מ כמו המאכל שבמוח שנעשה לדם ושבה כבשרו ממש כך יהי' מבחי' קדוש בחי' דם שהוא בחי' חמימות הלב שמקום הדם הוא בלב והדם הוא הנפש שהרי הוא חיותו וקיומו ממש והוא הוא המגביר כח התנועה וההתפעלות באברים ובכח הדבור שהדבור הוא מהבל הלב יסוד האש כו'. והנה כדי לצאת מבחי' מיצרים לבא למדרגת א"י ארץ טובה ורחבה הם בחי' מ"ב מסעות והוא בחי' ש' מ"ב אנא בכח כו' המעלה הנשמה כו' ז' פעמים ו' תיבין ונחלק לז' ימי השבוע דהיינו להפך הז' מדות רעות שבאות לאדם מצד נפשו הבהמית מן ההיפך אל ההיפך ומהקאה"ק ולא תהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא כו', והנה הגם שכל מדה כלולה מז' ולכן הם מ"ט ימי הספירה שרומזים ג"כ להמשכת מדות עליונות על נפשו כנודע, אך לפי שימי הספי' הם המשכות מלמעלה למטה מיומין עילאין כו' היום יום כו' הרי כל מדה כלולה מכל הז' חסד שבחסד מל' שבחסד שהוא בחי' סוף כל דרגין להיות גילוי השפעת החסד בפועל כו' משא"כ המסעות הם התהפכות המדות מחשוכא לנהורא והיינו דוקא ע"י העלתם ממטה למעלה כי א"א לשבור המדות שבלב ולכבשן כ"א

בהעלות לבו לה' בבחי' ביטול אליו ית' ואזי הרע ממילא יפול כשזה קם זה נופל כו' וזהו ויסעו ויחנו בחי' נסיעה מבחי' הקליפה להיות חונה במקום הקדושה ולא די להיות נסיעה עצמה בלבדה כו' וכמ"ש סו"מ וע"ט וכמו עד"מ אם יעלה על לבו האהבה רעה אזי ע"י התבוננות מי ברא אלה כו' וד"ל וכמאמר ואתה נפחת בי כו' שהנשמה מקור חוצבה חלק אלוה ממעל ועי"ז יהי' לו בחי' ואהבת את ה' אלקיך, ואהבת מל' אבה שירצה לדבק בו ית' וכמ"ש אליך ה' נפשי אשא והיינו לפי שאתה נפחת בי ולכן אני רוצה להשיבה למקורה ולמקום חיותה חיי החיים ב"ה ואזי תפול ממילא האהבה רעה כמו שהחושך נדחה מפני האור מפני שהחושך אין בו ממש כך האהבה רעה אין בו ממש מצד עצמה שהיא באה משבה"כ כנודע וכן לענין היראה רעה ובחי' כעס שהוא מבחי' גבורות קדושות בחי' יראת אלקים שום תשים עליך מלך כו' לקבל עליו עימ"ש כו' וכן עד"ז ההתפעלות ע"י פסוד"ז ושירים ותשבחות של הקב"ה כי לו נאה לפאר ולהלל כו' וכן עד"ז כל המדות כי זלעז"ז עשה אלקים וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת כו' וכשזה קם זה נופל ממילא וכן מי שיש לו מדת הנצחון בטבעו עצתו האמיתית היא לדבק במדת הנצח שלמעלה כדכתי' לך ה' הגדולה כו' והנצח כו' כי כמו שיש למטה מדת הנצחון בדברים גשמיים לנצח את חבירו שיעמידנו כמו שהוא מוסכם אצלו ואעפ"י שידוע לפי ערך שכלו שאינו ראוי כ"כ שחבירו יודה לו כך הענין בעבודת ה' מעשיו מרובין מחכמתו דהיינו יותר ממה שחייבה חכמתו ובינתו בגדולתו של הקב"ה ויוסיף אומץ וחיוזוק בענין המעשה והוא בחי' עקשות שהוא בלי טעם דהיינו יותר מטעמו של דבר וע"ז ארו"ל כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת כי איהו חכם הרואה את הנולד דהיינו שרואה איך שנוולד מאין ליש כמאמר ובטובו מחדש בכ"י תמיד מע"ב וכל שמעשיו מרובין מחכמתו ע"ד הנ"ל לעורר את האהבה בפ"מ ובמס"נ להבטל ולהכלל לדבקה בו בכל נפשך ממש, הגם שלפי ערך חכמתו לא הי' מוליד את האהבה כ"כ מרוח בינתו לבד וא"כ אין האהבה זו אלא במדריגה תחתונה בבחי' מעשה בלבד שהוא בחי' רגלין הנה אדרבה עי"ז גורם קיום ומעמד לבחי' חכמתו כמשל הרגל שמעמיד את הראש. והענין כי הנה צ"ל מאין בא הכח הזה שיש במדת הנצחון שיגביר על כח חכמתו אך הנה כתיב ובשתים יכסה רגליו וכו' ואמר קדוש וכו' וג"פ קדוש ששורה בחי' קדושתו דהיינו בחי' מה שהוא מובדל כו' בחי' סוכ"ע כו' אפי' בעש"י ולזה בשתים יכסה פניו בחי' חב"ד פ"י שהוא מכסה וחופך על בחי' חב"ד מחמת השגתו בחי' קדוש שהוא מובדל כו' ולית מת"ב וא"כ הוא דבר שחופף על השגת חכמתו ובינתו שאינו נתפס בהם אלא נשאר למעלה בבחי' מקיף, ובשתים יכסה רגליו שמכסה וחופף על בחי' רגלין להיות גם בחי' הרגלין בטלין בקדושתו ולכן מעשיו מרובין מחכמתו פ"י יותר מהתפשטות אור החכ' להתלבש בנפשו והיינו מחמת כי חכמתו נמשך מבחי' משכיל שלמעלה מבחי' החכ' שאינו מלוכש בנפשו אלא נשאר בבחי' או"מ ואו"מ זה מקיפו מראשו ועד רגליו שהרי ג"פ קדוש וכו' וא"כ יש כח בבחי'

הרגלין להוסיף אומץ ולהגביר יותר ממה שחייבה כח חכמתו המלוּבש בנפשו לפי השגתה והכח הזה הוא שמעמיד בחי' החכ' לפי שנמשך מלמעלה מבחי' קדוש כו' ולכן בחי' נצח יש בו ב' פירושי' הא' לשון נצחון כנ"ל והב' לשון נצחיות שבתגבורת המעשה על החכמ' יכול הוא להמשיך יותר כי אף שחלפה ועברה אצלו האהבה הבא מחכמתו יכולה המעשה להתמשך יותר. וזהו ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך כו', ובשתיים יעופף הוא בחי' האהבה שהוא מבחי' המסעות ויסעו ויחנו כו' והנה במסעות כתיב ביד משה ואהרן וכתי' נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן כי משה שושבינא דמלכא ואהרן שושבינא דמטרוניתא כי משה בחי' מ"ה בחי' ביטול כו' כי הנה נודע כלל גדול בכל דבר הנופל למטה שא"א להעלותו ולקשרו בשרשו למעלה עד יערה רוח ממרום להיות הארה מלמעלמ"ט כדי שיהי' לו כח ועוז לעלות כו' והארה זו הבאה מלמעלה הוא בחי' משה והכח והעוז הוא להיות הגורם שיהא בחי' מה לבטל ולשבר בחי' היש ודבר נפרד הגשמי כו' בבחי' לב נשבר ונפשי כעפר לכל תהי' ואזי פתח לבי בתורתך שיהא כלי מוכן לקבל בו בחי' התו' וכמ"ש ופחד ורחב לבבך כו' והוא שושבינא דמלכא מלמעלה למטה, ואזי אהרן שושבינא דמטרוניתא בחי' אהרן איש חסד הוא האהבה הבאה מלמעלה בחי' ורב חסד וכת' וחסד ה' מעולם ועד עולם על יריאיו יריאיו בחי' ביטול בחי' מה דהיינו אחר שיהי' אצלו בחי' מה אזי יאיר בה אור האהבה להיות אליך ה' נפשי אשא בבחי' התקשרות מחשבה במחשבה כו' ובחי' נשיקין חב"ד בחב"ד כו' כדכתי' ישקני מנשיקות פיהו ומשכני אחריו נרוצה, והו' ויכתוב משה כו' פי' ענין כתיבה הוא המשכה מבחי' החכ' עד בחי' המעשה שיוכתב בספר בדיו וכענין כתבנו בספר חיים טובים הוא מבחי' משה שהוא בחי' הארה מלמעלה למטה בחי' שושבינא דמלכא כדי שיהי' מוצאיהם למסעיהם פי' מוצאיהם ע"ד הפסוק מוצאי מים שהוא פי' מקור מים חיים ופי' שיהא מקור שהוא כח ועוז כדי שיוכלו להיות למסעיהם ממטה למעלה, וזהו ע"פ ה' כי פי ה' הוא בחי' ברוח פיו כל צבאם שהוא בחי' במאמר א' יכול להבראות שהוא בחי' מאמר הכולל כל המאמרות והוא בחי' מלכותו ית' מלכותך מכ"ע וישראל עלה במח' למעלה מבחי' דבר ה' שבו שמים נעשו ומכ"ש בחי' משה שהוא אתר דלית מת"ב ושם הוא מוצאיהם הארה נמשך משם ולכן הוא ע"פ ה' למעלה מבחי' פי ה' וזהו בא"י אמ"ה שכדי להיות ברכה והמשכה נמשך להיות גילוי א"ס ב"ה במדת מלכות מלכותו ית' להיות מלך העולם הוא תלוי ע"י המשכתינו עלינו אא"ס ב"ה להיותנו בטלים אליו ית' ולהכלל ביחדוד כי ישראל עלה במח"ת למעלה מבחי' דבר ה' זו היא מלכותו ית' להיות מכ"ע של כללות העולמות. וזהו מוצאיהם למסעיהם מלמעלה למטה ומסעיהם למוצאיהם ממטה למעלה ע"ד בחי' מוצאיהם מקורא ושרשא דכ"ע.

ביאור על תורת אדמו"ר ש"י לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל
תקסג"מל לפ"ק*

השיבנו אבינו לתורתך קרבנו מלכנו לעבודתך והחזירנו בתשובה שלמה
לפני' להבין פי' אבינו מלכנו שהוא בחי' ב' הפכי' רק שישראל הם
ב' בחי' הנ"ל דכתי' בנים אתם לה' אלהיכם כמו שהבן נמשך מבחי' פנימיות
מוח האב כן נמשך בחי' ישראל ממחשבתו וחכמתו ית' דהנה על בחי' החכמה
נאמר איזהו חכם הרואה את הנולד פי' התהוות מאין ליש ממש אף
לא ע"י ההתבוננת היש שהוא אין וזהו חכמה כח מה כי באמת כל
ההשתלשלות העולמות הוא רק מבחי' התגלות שאצלם שהעיקר הוא בחי' היש
כדכתי' רם על כל גוים ולכן אין ליהתבטל וליכלל לית"ש. אבל בחי' ישראל
נלקח מבחי' פנימיות רצונו ית"ש לכן יכולים למסור נפשו באחד ולהבטל
וליכלל מחמת שהוא אבינו וגם שכל האדם נק' בחי' אבינו להוליד אהבת ה'
בכל המדות והנה נאמר תשובה קדמה לעולם פי' תשובה להשיב הדבר
ממקום שנלקח מלמעלה מבחי' הנ"ל בלא בחי' טעם ודעת מחמת אהבה
מסותרת אשר ע"ז נאמר ישראל עלה במחשבה פי' למעלה מן בחי' החכמה
אשר מאין תמצא שהוא בחי' התגלות וזהו קודם התגלות דהיינו בחי' אתה הוי'
לבדך ואין עוד כתי' אך כמה הוא מהות התשובה כנ"ל כדכתי' בצר לך
ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים היינו מחמת אחרית הימים
דהוא סוף דרגין ואז מן המיצר הלז ושבת עד הוי' שיהי' אלקי' כמשל כן
המלך שנתגרש מאביו וניתן בכור חושך שכל עת היותו בבית אביו הי' תשוּקתו
בחי' כן אל האב מחמת ראות התפשטות טובו אליו אבל בעת שהוא בכור
החושך אז הוא בחי' צעק לבם למעלה מבחי' טעם ודעת ואז יתרון אור מן
החשך דייקא כו' זהו בחי' תשובה תתאה כמ"ש שובה ישראל עד הוי' שיהי'
אלקי' כי כשלת בעוניך שהוא בור החושך בחי' היש והצמצומי' ואח"כ יוכל
לבא מזה לבחי' תשובה עילאה כדכתי' אם תשוב ישראל אלי תשוב פי' אל
יוד תשוב היינו לבחי' אתה הוי' לבדך קודם ההשתלשלות כמאחז"ל ביוד
גברא העוה"ב היינו הארה קטנה וזהו הנאמר כעבדים המשמשין שלא ע"מ
לקבל פרס. פרס לשון פרוסה התחלקות השתלשלות מהי"ד. וזהו בחי' עבד
שלמעלה מבחי' בן כמשי"כ משה עבדי' מבחי' הדעת לבחי' עבד כי בחי' בן
אהבתו אל אביו ממש כי הוא חייו וזהו עשה רצונו כרצונך אבל ואין כאן
ביטול רצון אבל בחי' העבד הנ"ל הוא בחי' בטל רצונך כו' ויש עוד בחי' עבד
למטה מבחי' בן היינו רק בחי' עול מלכות שמים ובחי' עבד שלמעלה מבחי'
בן זהו נק' בחי' מלכנו כדכתי' שום תשים עליך מלך היינו שתוכל להתגלות
בחי' אתה הוי' לבדך בבחי' מלכנו ובמה הוא רק עוד הביטול כנ"ל אבל בלא
זה איך יכולים לכנות שם מלכות על מהות שאין ערכו כלל כמו שא"א להיות
בחי' מלך לבשר ודם על הדומם ועל הזכובי' שאינם ממהותו

אך דרך הנ"ל הוא דרך כלל כ"כ סדר התפלה שאומרים קודם שמע ישראל הוי' אלקינו מהכל הוי' אחד דהוי' בחי' אבינו ואז יוכל לומר ואהבת את הוי' אלקי' ואהבת הוא ב' פעמים אור היינו אור האחד עי"ד התכוננת שהוא אבינו ואז בצר לך מחמת התרחקותו יוכל לבא לבחי' בכל לבבך כו' ובכל מאדך זהו בחי' מלכנו אך כמה יוכל לבא לזה הוא כמאמר שמאל דוחה וימין מקרבת פי' שמאל דוחה הוא ב' דחיות למטה ולמעלה עי"ד התכוננת התרחקותו נעשה אצלו בחי' רשפי אש וצעק לבו אל ה' ע"י בחי' ימין מקרבת שהוא בחי' ורב חסד כי באמת יש כמה בחי' ימין רק העיקר וימנך דווקא פשוטה לקבל שבים היינו בחי' היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים היינו אפי' במיצר ים ימינך פשוטה כנ"ל מחמת שקמי' כחשוכה כאורה כי בבחי' השמאל בעצמה לא יגיע להנ"ל ומבחי' ימין לכדה ג"כ רע לו ההתפשטות אך כשתחלה בחי' השמאל דוחה כנ"ל ואז ימין מקרבת מחמת ורב חסד ונעשה אצלו בחי' רשפי אש וזהו בקשתינו אבינו מלכנו החזירנו בתשובה שלימה היינו בב' הבחי' בכל לבבך וכו' לפני' בבחי' פנימות שהוא אתה הוי' לבדך וזהו ג"כ בש"ע השיבנו אבינו היינו בחי' אבינו הוא לתורתך כי אורייתא מחכמה נפקת הוא בחי' התגלות התורה ע"י החכמה ואז בתורתך בתוך מעיי ואח"כ וקרבתנו מלכנו לעבודתך פי' הגם שבחי' מלכנו הוא הביטול והיראה כמאמר ויראו העם ויעמדו מרחוק והוא עיקר הקירוב כי זהו עיקר מהות החיות ככתוב ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כו' כי הוי' אלקים אש אוכלה וכמאמר יראת ה' לחיים כי בבחי' ההתגלות היש נראה והאין אינו מושג אבל במצור העיקר מה שהוא יותר האין וזהו בקשתינו וקרבתנו מלכנו לעבודתך בחי' עבדות בבחי' גילוי ואז והחזירנו בתשובה שלמה כנ"ל וזה ב' בחי' הדעת לידע את אלקי אביך הוא בחי' אבינו ועבדהו בלב היינו בהתגלות בלב, בחי' ב' וידעת היום היינו בק"ש וש"ע בחי' אבינו שהוא עשה רצונו כרצונך ואחר התפלה הוא בטל רצונך כמאמר ונפשי כעפר רק להיות בחי' כלי להתגלות אלקות ובכלל הוא ר"ה הנק' בכסא ליום חגיגו לבא לבחי' פנימות שהוא האין והמקור מעומקא דלבא וזהו ממעמקים כו' כמאמר הכתוב והרוח תשוב אל האלקי' וכו' בכדי שיוכל להקרא בשם מלך וזהו אמרו לפניו מלכיות כדי שתמליכוני אליכם להקרא בחי' מלכנו על כל השנה ככתוב שום תשים עליך מלך וזהו עשרת ימי תשובה נגד עשר בחי' שבנפש להשיב עומקא דכל מדה אל מקור הראשון ואח"כ הוא יוה"כ בחי' אימא עילאה הוא ההתגלות אור א"ס ב"ה וע"ז נאמר כי ביום הזה פי' הזה לשון גילוי שלא עי"ד השתלשלות ומסכים יכפר עליכם לפני הוי' תטהרו לשון בהירות מכל וכל. ואח"כ חג הסוכות בחי' מקיף על כל ב"י עשרה שכינת' שרי' היינו מחמת עשיית ויוה"כ שנבטל וניכלל ביחודו ית"ש להיות בחי' אימא עילאה כנ"ל אז יוכל להיות הסוכה בבחי' מקיף ולקחום הלולב והאתרוג שהוא בחי' הדעת להתגלות בלב ואז הוא בש"ע הוא התגלות התורה לבא לבחי' גילוי ומחמת הימים האלו כנ"ל נמשך על כל השנה לקבל עול מ"ש ושיהא יכול לומר אשר קדשנו במצותיו שהם ציוי המלך כמו

למשל העבד כאשר שומע ציווי המלך אחרי ראות התפשטות וגדולת המלך בהיכלתיו או הוא עושה הציווי רק מחמת בחי' מלך שנבטל להמלך שקיבל עליו בחי' עול המלכות כ"כ בפסוקי דזמרא הוא בחי' ההיכלות ואח"כ הביאנו המלך חדריו נגילה ונשמחה כך ממש ואז על כל היום למען תזכרו ועשתים אותם אפי' במו"מ שהוא רק ציווי המלך ככתוב ואספת דגנך והכל הוא ציווי המלך ודוק.

קיצור מד"ה אלה מסעי בניי דחקס"ג שלא נדפס בלק"ת*

א) ענין ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם, ואח"כ נאמר ואלה מסעיהם למוצאיהם, ענין מ"ב מסעות ביצי"מ, ובכל יום יש יצי"מ מצרים הוא מיצר ים, ים הוא הפך אתוון מבחי' מי, והנה בחי' מי הוא כמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, מי הוא בחי' אין שאינו מושג (הג"ה מי אלה הוא שם אלקים, עיין זח"א ד"ב ומ"ש מזה בד"ה והי' מספר בניי ובהביאור בפ"י הפסוק פלג אלקים מלא מים עכ"ה) ברא אלה יש מאין, וצ"ל למה נק' יש מאין הלא ממך הכל (הג"ה עיין מזה בתו"א פ' בשלח בד"ה וירא ישראל ובלק"ת פ' ראה בד"ה אחרי עכ"ה) אך הענין הוא דכתיב גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו (הג"ה והוא שיר של יום שני, עיין רש"י בר"ה דלי"א ע"א, ומ"ש מזה בתילים על פסוק זה ובשה"ש כמדומה גבי כמדל דוד צווארך עכ"ה) וארז"ל אימתי נק' גדול כשהוא בעיר אלקינו (הג"ה עיין זח"ג פ' ויקרא ד"ה ובתו"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא אל הוי' עכ"ה) עיר אלקינו נק' בחי' מלכותו ית' כו' שמחי' ריבוא נבראים, היש מספר לגדודיו כו' (עיין בלק"ת פ' בלק בד"ה מי מנה בענין ומספר את רובע ישראל עכ"ה) אלף אלפים ישמשוני' כו' ולכבודי בראתיו יצרתיו כו', והם מקבלים חיות מבחי' אותיות הדיבור עליו, עיין באג"ה בד"ה ויעש דוד שם, וע"כ נק' עולם הדיבור בשם עיר שיש בו כמה בתים והם בנויות מאבנים שהם אותיות כמ"ש בסי' שתי אבנים בונות שני בתים, וזהו אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו, שאזי מאיר שם הוי' ע"י שם אלקים, בחי' ביטול (הג"ה, עיין בת"א ס"פ מקץ בד"ה מוזה מימין בענין כי אני ידעתי כי גדול הוי' ואדונינו מכל אלקים, ועיין מענין האותיות שנקראו אבנים בת"א בד"ה ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, משא"כ בדור הפלגה כתיב ותהי להם הלבנה לאבן, וע' בה"ז בשלח ע"פ התופסתא שם דף נוו, אבנים נקיבין בענין אבן שהוא א' ב"ן אלף מילוי שם מ"ה שהוא באלפין, ועמ"ש ע"פ ויקח מאבני המקום. עכ"ה).

* נדפס באוה"ת מסעי ע' אש"ה.

(ב) אבל בכחי עצמותו ית' כתיב לך ה' הגדולה שמדת גדולה בטלה אליו
 יתברך, שאין שייך לשון גדולה שהוא רם ומתנשא על הנבראים
 בכחי אין ערוך, (הגיה א"כ מה שגדול ומהולל מאד בפי הנבראים אין זה
 נחשב כלל גדולה אצלו, וכמו עדימ שאין נחשב גדולה אצל האדם מה
 שמולך על הזכובים עדימ, כמדומה כן א' רבינו ז"ל בדרוש אחד, ובאמת
 יותר אין ערוך בעל גבול לגבי בלתי בעיג מערך הזכוב לגבי האדם ששניהם
 בעלי גבול, אך אף שאין ערוך, עכ"ז מאחר שנאמר נעשה אדם בצלמינו
 כדמותינו, לכן שייך בחי' מלוכה עכ"ה) ולא שייך בהתהוותם בחי'
 השתלשלות עילה ועלול, ועיין בד"ה ואתחנן אל ה' בפירוש המחדש בטובו,
 ולכן נק' יש מאין כיוון שאין ערוך, ולא ע"ד ההשתלשלות שהי' העלול כלול
 תחילה בהעילה כו' וזהו שנק' בחי' מי והוא ברא אלה יש מאין, (הגיה, ועיין
 מענין לך ה' הגדולה כו' ולגדולתו אין חקר בת"א בד"ה ויושט המלך לאסתר
 ושם דקניז א', ובד"ה ושננתם לבניך נתבאר שיש בזה שני פירושים הא'
 כמש"כ, הב' ע"ד מאמר המד"ר בפי' לך ה' הגדולה כפשוטו שיש לו תלוי
 ראש על כל באי עולם כו', היינו כשאור איס מאיר במדותיו, לאפוקי מבחי'
 וכד אנת תסתלק מינייהו, קודב"ה בגלותא סליק לעילא לעילא ולכן כל
 העבודה להמשיך אור איס כמ"ש ג"כ בס' חרדים בתחילתו יעו"ש ולפי"ז
 יתפרש אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו כפשוטו, לאפוקי מבחי' דסליק
 לעילא, וכן פי' הזח"ג פ' ויקרא ד"ה כפשוטו, אך רבינו ז"ל ברוב הדרושים
 שלו מפרש כמ"ש, ואפ"ל דשני הפירושים אמת, וגם הפירוש השני זהו ענין
 חיבור מי ברא אלה, כמ"ש לקמן בשם הפרדס שער עשרים פ"ח, וחיבור מי
 אלה, דהיינו חיבור הבינה הנק' מי שבה מאיר ע"ק באלה, שהוא חג"ת, וזהו ע'
 לך ה' הגדולה כפי' השני, ומבחי' אלה מאיר בעיר אלקינו, ע"ד אלה פקודי
 המשכן עכ"ה) והנה ע"י הגילויי בכחי' השגה ענין מי ברא אלה, מה שאין
 ערוך, זהו ענין והאופנים וחיות הקדש ברעש גדול מתנשאים שבחי' הרעש
 נמשך ממה שמשיגי' איך שהיש בטל לאין לבחי' מי ברא אלה, ולא כמו
 שנראה היש ליש ודבר נפרד כו' (הגיה, ומ"מ השרפים שאומרים קדוש הם
 למעלה מהאופנים ברעש שאומרים ברוך, כי ככה"מ זהו כענין גדול ה' בעיר
 אלקינו כבוד הוי' מ' עיר אלקינו כו', וברוך כבוד הוי' זהו ענין גדול הוי'
 בעיר כו', אכן השרפים שאומרים קדוש שהוא מובדל זהו ע"ד לך הוי'
 הגדולה כו' בחי' מי, ואפ"ל שב' בחי' אלו זהו ענין בצלמינו כדמותינו שנת"ל
 בד"ה ראשי המטות עכ"ה) ואומרים ברוך כבוד הוי' בחי' מל', ממקומו מבחי'
 דלית מחשבה תב"כ, והנה זה הוי' גלות מצרים מיצר ים ההיפך מי כשלבנו
 קשה ואין נתפעל כלל מבחי' מי ברא אלה, (הגיה י"ל כי פלג אלקים זהו כי
 שם אלקים מסתיר שיהי' נראה היש ודבר נפרד, ואזי יש יניקת החיצונים,
 ומב' אותיות אחרונים דשם אלקים שהוא אותיות ים יונקים מצרים ים,
 אכן כאשר נפלג ונחלק שם אלקים שיהי' ב' בחי' מי אלה, דהיינו ענין מי
 ברא אלה, אזי מלא מים וחסדים, ור"ל שיהי' הגילויי איך מי ברא אלה, ואזי
 ברוך כבוד הוי' ממקומו, גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו, וזהו אשר

הוצאתיך מאמ"צ להיות לכם לאלקים ששם הוי' ממש יאיר בבחי' אלקים כמ"ש יעקב והי' הוי' לי לאלקים כמ"ש בת"א פ' וארא סד"ה וידבר אלקים כו' וארא כו', ועיין בפרדס שער עשרים הוא שער השמות פ"ח מענין שם אלקים שהוא בנינה שזהו ע"ד מי אלה, וע"ש ס"פ הנ"ל, נמצא יש הפרש גדול בין שם אלקים שהוא בחי' הסתר שאזי הוא במ' או בגבורה, אבל בחי' מי אלה זהו בנינה ששם גילוי ע"ק, ועל"ק בד"ה והנה באר בשדה סעי' י"א, וזהו צחוק עשה לי אלקים, שהצחוק והתענוג עליון נמשך משם אלקים המסתיר ע"י ביטול היש לאין, שאז נפלג שם אלקים ונמשך גילוי בחי' מי היינו מי ברא אלה כו', ועמ"ש בפ"י הפסוק בין עובד אלקים לאשר לא עבדו, למה נק' עובד אלקים דוקא, אלא כי שמש ומגן הוי' אלקים, ומבחי' מגן ונרתק נמשך ההסתר וע"י העבודה שמהפך טבעו עובד ומתקן שם אלקים שלא יהי' מסתיר, ואז הוי"ע ואוהביו כצאת השמש בגבורתו שהוא ענין מוציא חמה מנרתקה והיינו ע"י היפוך טבעו הנעלבים ואינן עולבים, ועד"ז השיר שעל היין משמח שם אלקים ע"י נכנס יין של תורה יצא סוד הוי' ומתגלה בשם אלקים ואזי י"ל נעשה פלג אלקים, שמבחי' שם אלקים נעשה מי אלה, עכ"ה) יצ"מ לארץ טובה מ"ב מסעות ז' מדות כ"א כלול מוינו ולא מזיין כמו בספירת העומר כי כאן הוא העלאה, והנה למטה המ"ב מסעות הוא להפך ז' מדות הרעות כמו מדת אהבה יהפך לקדושה ואהבת את ה', וכן יראה להמשיך עליו יראתו יתברך, ותפארת לאסתכלא ביקרא דמלכא, ובחי' נצח שיהיו מעשיו מרובים מחכמתו, ושם מ"ב זהו ענין השרפים שש כנפים וגם אומרים ג"פ קדוש, בשתים יכסה פניו זהו"ע קדוש הא' שלמעלה מהשכל שמתלבש בחיוב הנק' פניו, ובשתים יכסה רגליו בחי' נו"ה כנ"ל, ובשתים יעופף מ"ב מסעות הנ"ל, חג"ת, ג"פ קדוש חב"ד חג"ת נה"י, ביד משה ואהרן, משה שוד"מ שיהא קדוש שורה בתוך מיעיו והוא בחי' ונפשי כעפר לכל תהי' ואהרן שודמ"ט, וזהו ויכתוב משה את מוצאיהם, מקור, ואח"כ ואלה מסעיהם למוצאיהם, ועמ"ש'ל בד"ה ראשי המטות סעי' ב', ועיין מענין מ"ב מסעות בלק"ת.

ועמ"ש מענין אלה מסעי, בכרך במדבר פ' מסעי דף ש"ס ודשע"ט עד דף שפ"ה תרטוב, ח"ב דקנ"ח סעי"א, ועמ"ש מענין מי ע"פ מי יתנך כאח לי, ומ"ש בלק"ת בהביאור בשעה שהקדימו בענין מי יתן והי' לבבם זה מי יתן מציון ישועות ישראל, ומ"ש מענין שש כנפים דשרפים ע"פ ויקחו לי תרומה וע"פ שרפים עומדים וקרא זה אל זה ואמר, ומ"ש בכרך שמות ע"פ ויקחו לי תרומה, ומ"ש ע"פ מכנף הארץ זמירות שמענו, ומ"ש ע"פ כי גדול כים שברך מי ירפא לך, בענין ויכתוב משה את מוצאיהם, מהו מוצאיהם פ"י באוה"ח יום שיצאו ממצרים, והפני" ר"פ מסעי פ"י כי כל המסעות האלו ע"פ ה' נאצלו מעולם העליון ברוחניות עד שנתגשמו בעוה"ז, א"כ מוצאיהם היינו מקור של מ"ב מסעות, ולפי האוה"ח יום שיצאו ממצרים, אפ"ל מוצאיהם זהו ע"ד אל מוצאים ממצרים, והנה מקור מ"ב מסעות י"ל שם מ"ב, אך י"ל ג"כ

מקור שם מ"ב, כי הנה שם מ"ב נמשך מכ"ב אתון דאורייתא ועשרה מאמרות ועשרת הדברות, והנה בע"מ זהו מי ברא אלה דהיינו אלה תולדות השמים והארץ, וכן בעשה"ד, שהן כללות כל התורה שנאמר בהם ג"כ אלה העדות והחוקים ונמשכו מבחי' מי כמ"ש מי יתן טהור מטמא לא אחד יחידו של עולם, במד"ר ר"פ חקת, וזהו ג"כ מי יתן והי' לבבם זה, כי מי ברא אלה, ואלה שמות בניי, מי יתן מציון, ולכן בעשה"ד נאמר וידבר אלקים אשר אלקים פי' מי אלה, וזהו ויכתוב משה את מוצאיהם מקור שם מ"ב הוא מהנ"ל שהן כח"ב עשה"ד אנכי זהו כתר ע"מ בראשית זהו חכמה כ"ב אותיות זהו מבינה, כמ"ש בת"א בד"ה ועשית ציץ גבי ופתחת עליו פתוחי חותם ובהביאור שם, והם מקור שם מ"ב, כי שם מ"ב ז"פ ששה היינו ז' המדות ומוצאיהם ומקורם הוא כח"ב, ואלה מסעיהם למוצאיהם היינו העלאת ז' המדות בכח"ב, וא"כ גם עכשיו לבוא לבחי' זו זהו ע"י אותיות התורה וע"מ ועשה"ד, ואפ"ל אותיות התפלה שרשם מאותיות ע"מ כי התפלה להתבונן מי ברא אלה, ואותיות התורה בהם מאיר עשה"ד שהוא ג"כ מי ברא אלה כנ"ל, ובלק"ת פי' מוצאיהם מקור נש"י, י"ל כי ג' אבות ג' ידות יד הגדולה כו' וג"פ י"ד הוא שם מ"ב.

מה שנק' ע"ק אין י"ל ע"ד שפי' בלק"ת סד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון, יכפר עליכם סתם מאן דלית לי' שם ידיעא ולא אתפס בשם ולא אתרמיז בשום אות וקוץ כלל (עיין ביאור ולא אבה דהכתר נרמז רק בקוצו של יו"ד, אבל בא"ס ב"ה לא שייך גם זה), כי שמות ההוי' מורים על התהוות מאין ליש להיות ממכ"ע וסוכ"ע כו', עד וזהו לפני הוי' תטהרו בטרם שנאצלו בחי' ההיות, ומזה יובן מה שנק' אין כיון שא"א להגבילו ולרמוז עליו בשום שם כי החכמה נק' חכמה וכיון שנק' חכמה אף שהחכ' היא א"ס לכן אין לקרותו אין, שהרי יש קצת תפיסת המהות, אבל א"ס ב"ה שא"א לרמוז עליו בשום מהות ובשום שם, כי הוא מרומם ומתנשא מהם ע"כ נק' אין, ועיין בפרדס שער השמות, ועיין בפרדס שער יו"ט הוא שער שם ב"ן דפ"א במ"ש ואל יעלה בדעות המעיין לומר כי מה שאנו אומרים שם העצם ר"ל עצמות המאציל חלילה, כי זה דבר בלתי הגון כמו שביארנו בשער אם הא"ס הוא הכתר בפ"א, אלא כוונתינו באמרנו שם העצם שהוא עצם הספירות, פי' שם הכולל כל עצמות הספירות וכו' עכ"ל, ובשער אם הא"ס הוא הכתר פ"א ד"א עמוד ג' כתב וז"ל עוד נבדל הבדל שלישי כי לכל הנאצלים יש להם שם משמות הקדש שהוא מגבילם אשר בו יקרא הספירה והנאצל ההוא כענין אהי' בכתר וי"ה בחכמה, וכן לכל שאר הספירות כמו שביארנו בשער הראשון בפ"י ושם בן ד' כולל כל האצילות כולו כו', משא"כ בא"ס המאציל ב"ה שאין שם ונקודה שנוכל לכנותו אלא מחוייב המציאות כו', עוד ייחסו אליו שם אין סוף עכ"ל, ולפע"ד אפשר לקרוא אותן יחיד קדמו, והח"ה שער א' ר"פ יו"ד כ' ש"ל בו ג' מדות והן שהוא נמצא ושהוא אחד ושהוא קדמו, אך יקשה להבין מה שארז"ל עד שלא

נבהיע הי' הוא ושמו בלבד, משמע לכאורה דגם עצמו' המאציל שייך לו שם דהיינו ענין הי' הוא ושמו לבד, ועיין מזה ג"כ בפרדס שם פרק הנ"ל ד' יו"ד ע"ב שנזכר קושי' זו ולא נזכר שם תירוץ ע"ז, ועיין עוד בפרדס שער עצמות וכלים ושם ס"פ שישי בענין אבל את לית לך שם ידיעא שאין ערך הספירות אל הא"ס כערך המלאכים לגבי הספירות' כי המלאך נק' בשם הספירה והספי' בשם הפעולה כענין הגיבור גבריאל, ולא כן בא"ס כו', אך התירוץ על הי' הוא ושמו לבד י"ל דאיתא במד"ר פ' בראשית פ"ז אני הו"י הוא שמי שקרא לי אדה"ר, ובמד"ר פ' חוקת איתא ג"כ הוא שמי שהתניתי ביני לבין עצמי, והיינו כי בודאי הי' בו מעולם ומקדמות היכולת לברוא את העולם, ולברוא העולם שהם בעלי גבול זהו ע"י שיצמצם א"ע להאיר בהם בבחי' גבול, דאליכ לא יוכלו לקבל והיו כלא היו, וצמצום זה הוא ענין היו"ד דשם הו"י, וא"כ זהו כעין מ"ש העה"ק ח"א רפ"ח, כי משלימות הא"ס שלא יחסר בו כח הגבול ג"כ ר"ל להוות נמצאים בעלי גבול זהו ע"כ ע"י שיוכל לצמצם א"ע להאיר בבחי' גבול, וזהו הו"ע שם הו"י שמהווה את כל ההיות ובחי' כח ויכולת זה הי' כלול בו מעולם זהו הנק' שמו, וזהו הי' הוא ושמו בלבד.

ד"ה* אלה מסעי דתקס"ג. יש להעיר לענין מסעי ממש במד"ר כי תשא פמ"ד ע"פ גפן ממצרים תסיע עקרו ממצרים והביאן במדבר ועמ"ש מזה בהגהות לד"ה אלה מסעי הנ"ל כבוך במדבר דש"פ סע"ב ובבוך בראשית ב' סד"ה ובגפן שלשה שריגים דף קע"ה א' והמכוון כי הגפן משמח אלקים מ' דאצ"י וע"י ששתלן פעם ב' במדבר הם משמחים שם אלקים ז"א דאצ"י שלגבי ע"ק כאלקים חשוב והיינו ע"י יין דמו"ס דשק"ט ושכ"ך באתתיה כחמר טב ויציי"מ ע"י שם ע"ב כמ"ש במד"ר פ' לך פמ"ד ומזה הי' ק"יס והמסעות במדבר, במדבר שם מ"ב ואפ"ל עוד ענין משמח אלקים כי אלקים חיים בינה ומשך אלו ואלו דא"ח הם כי ד"ת ניתנו במט"פ טמא ובמט"פ טהור במדרש תילים ע"פ אמרות ה' אמרות טהורות מזוקק שבעתיים, וא"כ הם מט"פ שערי בינה וזהו דודי צח ב"פ מט"פ שע"ב היינו מט"פ פנים טהור וכו', ולכן נק' דברי אלקים חיים כי חיים הם בבינה שהוא חיי ז"א אך יש בחי' שלמעלה מענין דא"ח ע"ד והו"י עמו שהלכה כמותו בכל מקום הלכה בחי' הילוך נמשך ממה שהי' עמו בחכמה שהוא כח מה שבה שורה אוא"ס ולכן נק' החכמה אמת—בסש"ב פליה וזהו ההלכה שהוא בחי' אמת להיות גילוי ואמת הו"י לעולם והנה שער החמשים דבינה הוא הממוצע המחבר חו"ב כמ"ש מזה בלק"ת גבי שבועות בד"ה ביאור מעט ע"פ וספרתם לכם וזהו בחי' יין המשמח בחי' אלקים חיים ע"י המשכת סוד הו"י דחכמה כו' ואע"ג דחו"ב הם תרין ריעין מ"מ זיווג פנימי חו"ב זהו לא תמיד כו' וזהו

ופקוד גפן זאת וזה"ע השמחה דלעיל יצחק צחוק ותענוג כו' וזהו ג"כ כעניינין המשומר בענביו משימ"ב שהו ו"ק דאבא כו' וע' לק"ת פ' תבא בד"ה תחת אשר לא עבדת בשמחה שיש ב' מדריגות שמחה הא' שכל א' מישראל יכול לבא לזה וזהו"ע וישכם אברהם בבקר כו' בחי' שמחה בצפרא לילה ויום זהו ענווה ושמחה וזה צ"ל בכל אדם וזהו וידעת היום ועמ"ש מזה לקמן בד"ה המאריך באחד מאריכין לו ימיו וכן פירש בד"ה ואתה תצוה דתקס"ב והבחי' הב' זה"ע שמחו צדיקים בה' היינו בלתי שום ענין מבוקש וע' ד"ה רב שמואל בר יצחק מרקד אתלת בענין מעיקרא כי קא עביד אינש אדעתיה דנפשיה עביד ואחי"כ בא לבחי' דעת אמת וב' בחי' שמחה אלו י"ל זה"ע נטיעת הגפן ב"פ שמתחלה גפן ממצרים תסיע היה ע"ד הבחינה הראשונה וכת"ב כי בחיפזון יצאת כו' ואחי"כ ע"י הנטיעה הב' במדבר זכו לבחי' הב'.

עמ"ש מענין אלה מסעי בבוך תרי"ט ג' דנ"ז ע"א ובבוך במדבר פ' מסעי דף שס ענין מי ברא אלה אימתי גדול כשהוא בעיר ולענין ולגדולתו אין חקר בחי' מי וזה"ע חיות ושרפים ע' בבוך במדבר בהגהות לד"ה אלה מסעי הנ"ל סעיף ב' דשע"ט סע"ב ד"ה וענין השרפים עד או תורה ועבודה וגמ"ח בדרך ש"פ ע"ב, ענין גלות מצרים ויצ"מ שם דף ש"פ סע"א בענין מי ברא אלה עד שאין השכל פועל בהמדות ואין גילוי בחי' מי ברא אלה שם דף שפ"ב ע"ב סעיף ה', וענין בספה"ע מ"ט ימים וכאן מ"ב שאין מונין המ' שבכל מדה רק בההמשכה ולא בההעלאה וע' מזה בלק"ת ד"ה הנה גבי המסעות פ"א וצ"ל אגב איך מונין עצם המ' וצ"ל ע"ד למען יזמרך כבוד וע"ד ארוממך אלקי המלך ע"ד מלך יחיד וכמו עליות המל' ביוהכ"פ גם למעלה מז"א עוד אפ"ל מ"ט ימים הם מבחי' בינה מ"ט שע"ב משאי"כ שם מ"ב הוא מחכמה היינו ל"ב נתיבות חכמה עם כללות ע"ס ובת"ז תיקון ד' דף י"ד פ"י שהוא ל"ב נתיבות עם ע"ס עכ"פ א"כ שם מ"ב לגבי מ"ט זהו כמו מוחין דאבא שגבוהין ממוחין דאימא וא"כ גם המדות שנמשכים ממוחין דאבא גבוהים יותר ע' בד"ה ושמתי כדכד בענין ושעריך לאבני אקדח וכל גבולך לאבני חפץ ובענין שמו"ע קול דממה דקה לגבי רשפי אש כו' ובענין עה"ח ועה"ד כו"י בדרוש מאמר הוזהר ר"פ נח דתקס"ג ובבה"ז אמור ע"פ אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי דע"י המוחין דאימא הוא רק אתכפייא, אבל ע"י המוחין דאבא נמשך אתהפכא וזהו שביאר כאן שענין שם מ"ב להפך הו' מדות רעות שבנפש כי א"א לבטלם לגמרי אלא ע"י שמהפכם וקשה הא יש אתכפייא סט"א אף שאין מהפכם לגמרי וכמ"ש בסש"ב באריכות שזהו ענין הבינונים אעכצ"ל המכוון דע"י שם מ"ב נעשה אתהפכא חשוכא לנהורא והיינו לפי שמאיר בומבחי' מוחין דאבא כו' וענין התהפכות הו' מדות זהו ע"ד לך ה' הגדולה כו' והנצח ע"ד שמעשיו מרובין מחכמתו כו' וענין ובשתים יעופף ובמ"א פ"י יעופף גימטריא גבריאל כו'.

(• ראה לעיל (ח"א) ע' ד.

בד"ה* להבין הקושי, יום ב' וירא, גדולה מילה י"ל אד' מעשה גדול שממשיך בבחי' ולגדולתו אין חקר שלמעלה מבחי' גדול הוי', כך מילה היא ר"ת מי יעלה וכו' והוי' בס"ת, אי"כ היא בחי' עד יעבור עמך הוי' והיינו גדולה מילה שבה וע"י נמשך מבחי' ולגדולתו כו' ומבחי' שמו הגדול.

ב) והנה אברהם, נימול גדולה מילה הנ"ל בעצמיות של היום הזה, ביוהכ"פ נמול אברהם כתי' הכא בעצם היום כו' המון גוים ע"ד אז אהפוך.

בעמוד* אבל, סעיף ד' הערלה, כמו קושיא המכסה, השקר על האמת, ע' אג"ה סס"י כ"ז, והוא ג"כ המסך דק"נ המסתיר שיהי' נדמה העולם יש ודבר נפרד בד"ה ולא יקרא שמך אברם ובמד"ר וירא פכ"ד שהמילה נק' סוד ד' שהי' מכוסה עשרים דור, וע"י ההעמקה מברר הסברא האמיתי' ונדחה השקר עד"ז ענין מילה, וע' בסידור ח"א דקנ"ט ע"ד בחי' ק"נ נק' ערלה שמכסה ומסתיר, ע"ד אין צו כו', ודקס"א ע"ד שהמסך הנ"ל גורם דקרו ל"י רק אלקא דאלקיא כלומר שעזב ההשגחה בידי המזלות, וזהו השקר והכיסוי כו' וע"ש דקס"ה ע"ב וע"ד, ערלת לבבכם להעיר מענין לבו ברשותו, והיצה"ר מטעה את האדם שכן צריך ע"ד השוחד יעזור כו' מ"ש כמ"כ למעלה מל' מבררת את הנוגה ר"ל שלא יהי' השקר מסתיר, ואח"כ הדבר מברר ע"ד תתן אמת ליעקב ואולי זהו הפריעה, ומל את לבבך ולא ערלת לבבך י"ל לב ל"ב נתיבות דחית, ימול שיתגלה ל"ב נתיבות ח"ע ע"ד וימלא כבוד כו' ע"י ואולם חי אני זהו יסוד דע"י, ויומשך גלוי ואמר ביום ההוא כו' זה כו' ומבחי' מילה זו נמשך לאברהם וזהו נמול ולכן אמרו ע"ז ומבשרי אחזה, במדכ"ר ר"פ וירא שע"ז זכה לנבואה מבחי' עליונה יותר כו' והיינו מ"ש וירא אליו הוי' כו' כמ"ש בזהר, כי ע"י העברת ההסתר מתגלה האור כו', גם האומרים מים מים נק' דובר שקרים כו', למעלה מזה תיקון אמת הפנוי משערות המסתירים.

* הגהות כ"ק אדמור"ר הצי"ע שעל המאמר להבין הקושיא שנדפס בחלק א' ע' יג, נמצא בכור

מראה מקומות

מראה מקומות

(נערכו ע"י הרה"ת ר' גבריאל שי' שפירא)

עמוד תפא

וזהו כלל גדול מעילה לעלול: ראה אגה"ק

ס"כ,

אבן מאסו הבונים: תהלים קיח, כב.

יונתי בחגוי הסלע: שה"ש ב, יד.

מקימי מעפר דל: תהלים קיג, ז.

רעבים גם צמאי: שם קז, ה.

דבר מלך: קהלת ח, ד.

מי זאת עולה מן המדבר: שה"ש ג, ו.

וידבר הו"י אל משה במדבר סיני: נוסח א'
מבוך 1030, ונוסח ב' מבוך 1149.

ולכללות המאמר ראה לקרית במדבר ב, א.
אוה"ת במדבר ע' ט (משנת תקפ"ח).

וידבר הו"י אל משה במדבר סיני: במדבר
א, א.

שאו את ראש בניי כו' תפקדו אותם:
במדבר א, כ"ג

ע' משפחות שבעים נפש: ראה בראשית מו.
ח ואילך.

משה שושבינא דמלכא ואהרן הוא
שושבינא דמטרוניתא: זחיג ברע"מ כ, א.
קעו, ב. קפ, ב.

נשמה .. נהנית מזיו השכינה: ראה ברכות
יז, א.

ירידה צורך עלי: ראה ע"ח שער כו, פ"א,
הובא בתניא פל"ז.

דע מאין באת ולאן אתה הולך: אבות ג, א.
פ"י מאין באת: ראה לקרית בחוקותי ג, ד.
ג"ע שנקרא אין: בלקרית שם מצ"ן (וע"י
בליקוטי הש"ס מהאריז"ל ע"ז המאמר).

יפה עשה אחת בתשובה ומע"ט: אבות ד,
יז.

לאשחאבא בגופא דמלכא: זח"א ריז, ב.
נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן: תהלים
עו, כא.

ומדברך נאווה: שה"ש ד, ג.

עמוד תפב

עמוד תפד

הכל בח"י העלאת מ"ן מלמעלה למטה:

ראה ספר המאמרים תקס"ה ע' רמ"ה.

ובצל ידי כסית'ך: ישע"י נא, טז.

מה יפית: שה"ש ז, ז.

וימינו תחבקיני: שה"ש ב, ו.

מדבר הוא בח"י עולם הדיבור: ראה תרי"א
סז, ד.

ידבר עמים תחתינו: תהלים מז, ד.
כולא קמי כלא חשיב: ראה זח"א יא, ב.

ואתה מח"י: נחמ"י ט, ו. וראה שער היחוד
והאמונה פ"ב.

יצחק ביראה: ראה זח"א קיט, ב. זח"ג שב, א. וראה זח"ב רעו, א.

ופחד יצחק: בראשית לא, מב.

יעקב מדת הרחמים: ראה זח"א פז, ב.

מים תחתונים בוכין אנן בעינן למהוי קדם מלכא: ראה ב"ר פה, ג. בחיי ויקרא ב, יג. תקריז ת"ה (יט, ב). תוס' הרא"ש בראשית בתחלתו. וראה מדרש עשרת הדברות א. רשימות הצ"צ לתהלים צב.

עמוד תפז

בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים: במדבר א, א.

למה תתענו מדרכך תקשיח: ראה ישעי' סג, יז.

יהי רקיע בתוך המים: בראשית א, ו. י"ב בקר נק' שבטיים: ראה מ"א ז, כה. דה"ב ד, יג. לקרית במדבר לב, א.

כוכבא דשביט: ברכות נח, ב. זח"ג רלג, א.

עמוד תפח

הללוהו שמי השמים: תהלים קמח, ד. ראו עתה כי אני אני הוא: דברים לב, לט. שבט לשון המשכה: ראה אוה"ת בשלח ע' תטז.

והאכלתיך נחלת יעקב אביך: ישעי' נז, יד.

עמוד תפט

כל נפש יוצא ירך יעקב: ראה בראשית מז, ח.

משה ואהרן שושבינו דמלכא: זח"א רסו, ב. ח"ב מט, ב. ח"ג כ, א (ברע"מ). נג, ב. ערה, ב.

אדם שאין בו דעה אסור לרחם עליו: ראה ברכות לג, א.

עמוד תצ

ותתן טרף לביתה: משלי לא, טו. כנז' במ"א בארוכה: ראה לקרית שה"ש טז, ג. מת, ב. אוה"ת וירא צד, ב.

טרף רפ"ח ניצוצין: ראה הנסמן בדיה והוא עומד תרסיג ע' 4.

לאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א ריו, ב. יפה שעה א': אבות ד, יז.

עמוד תפה

רמיח מ"ע רמיח איברים דמלכא: ראה זח"ב קיח, א. תיקוני זהר תיקון ל'. תניא פ"ד ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

שיתי סדרי משנה זרעים חסד שבחסד: ראה טעמי המצות ואתחנן סדר קביעות התורה בכל יום. משנת חסידיים מסכת ת"ת פ"א, מ". תניא פ"מ בהג"ה אחרונה. וראה ספה"מ תקס"ז ע' מה, קכז, ספה"מ תקס"ז ע' לו.

משה הוא הדעת: ראה ע"ח שער הכללים פ"י. זח"ב רכא, א. תניא פמ"ב. תר"א משפטים עה, ב. וראה מאורי אור אות מ' סעיף נה וביני שם. לקריש ח"ז ע' 244 ואילך.

דעת הו"ע הרגשה: ראה תניא פמ"ו. דע את אלקי אביך: דה"א כח, ט. והשבת אל לבבך: דברים א, לט. בהעלותך את הנרות: במדבר ת, ב.

הוא המדליק נשמות ישראל: ראה אוה"ת בהעלותך ע' שלח"ט. וראה מאמר ד"ה באתי לגני תשיג רפ"ח — שזה היה עבודתו העיקרית של אהרן, ומציין שם לרש"י ורמב"ן בפ' בהעלותך.

עמוד תפו

לאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א ריו, ב. אהרן הוא הממשיך לכנסיי בחיי אהבה רבה: ראה תר"א פג, א. לקרית נשא כא, א. בהעלותך כט, ג. ספה"מ תקס"ב ע' ריו ואילך. אוה"ת תצוה ע' א'תרנז.

וכנז' במ"א: ראה לעיל (ח"א) בדיה הוא אהרן ומשה, וראה לקמן בדיה בהעלותך את הנרות, ובלקו"ת שם.

נחית כצאן ביד משה ואהרן: תהלים עז, כא.

ונתן לך רחמים ורחמך: דברים יג, יח. האבות הן המרכבה: ב"ר מז, ו. זח"ג רנב,

א. אברהם במדת אהבה: ראה זח"א מז, ב.

מראה מקומות

תתטו

יעקב הוא ז"א הוא נשפל להיכל להשפיע:
ראה מאריא מערכת יעקב סמ"ג.
ואתה מרום: תהלים צב, ט.
רשפיה רשפי אש: שה"ש ח, ו.
למען יומרך כבוד: תהלים ל, יג.
ידוע מאמר הזוהר על פסוק שחורה אני
ונאווה: ראה זח"ג קצא, א. וראה לקוית שה"ש
על פסוק זה.

עמוד תצג

מי זאת עולה מן המדבר: שה"ש ג, ו.
כנז' בזה"ק ע"פ אל תראוני שאני
שחזרתי: שה"ש א, ו. זח"ג קצא, א. וראה
לקולוי"צ ח"ב ע' עדר.
מתי אבוא ואראה: תהלים מב, ג.
יראה כל זכורך פני הוי": דברים טז, טז.
תעו במדבר: תהלים קז, ה.
הוי כל צמא לכו למים: ישעי' נה, א.

עמוד תצד

וישק יעקב לרחל: בראשית כט, יא.
והאדם ידע: בראשית ד, א.
מה יפית ומה נעמת: שה"ש ז, ז.
לאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א ריו, ב.
מי זאת עולה מן המדבר: שה"ש ג, ו.
ידבר עמים: תהלים מז, יד.
כהמס דונג מפני אש: שם סח, ג.
קול קורא במדבר: ישעי' מ, ג.
קול ה' יחיל מדבר: תהלים כט, ח.
משה שהוא הדעת: נסמן לעיל ע' תפה.
אש עולה והמים יורדים: ראה רמב"ם הל'
יסוהית פ"ד ה"ב. וראה אוהית יתרו ע'
תתקפב.

טבע המין' עללות וטבע המיד לירד: ראה
ע"ח שער טנת"א ספ"א, שער התיוקון ספ"ג,
שער פנימי' וחיצוני' סוף דרוש ד'.

עמוד תצה

משה שושבינא דמלכא: זח"ג ברע"מ כ, א.
קעז, ב. קפ, ב.
משה יסוד אבא: לקוית להאריזיל ע"פ כי

אימא עילאה מקננא בבריאה נקרא יובלא:
תי' תי' ו' (כג, א). תי' לח (עט, א). וראה
מק"מ זח"ב רכ, ב. נצוצי אורות זח"ג קיז, א.
תניא פליט. וראה הערת כ"כ אדמ"ר
שליטיא בספיה"מ תשי"ח ע' 81.

עמוד תצא

(כנז' במ"א): ראה אתהלך לאזניא ע' ח.
בריאה מיעוטו רע וביצירה חצי: ראה ע"ח
שער ציור העולמות בהקדמה, שער הקליפות
פ"ג (ע, א), שער סדר אביע"פ פ"ד. וראה
לקוית במדבר ד, ב. ראה ג"כ ספיה"מ תקס"ו
ע' כו. הגהות לדי"ה פתח אלי' תרניח.
אצילות אין רע כלל: ראה לקוית תזריע
כג, ב. במדבר ג, ג.
לא יגורך רע: תהלים ה, ה.
ומלכותו בכל משלה: שם קג, יח.
מי זאת עולה מן המדבר: שה"ש ג, ו.
ומדברך נאווה: שה"ש ד, ג.
מ"ס במדבר הוא פתוחה: ראה בארוכה
תרי"ח שמות ע' שפז, א. וראה ג"כ עט"ר סד,
ב. אוהית במדבר ע' כב"כד. אוהית תצא ע'
תתקנב.
אצילות .. אין דרך לינק רע כלל: ראה
מאמרי אדה"ז אתהלך לאזניא ע' קנה.
קיימא סיהרא באשלמותא: זח"א קנ, א.
וראה ג"כ שמ"ר פט"ז כו.
ידבר עמים תחתינו: תהלים מז, ד. וראה
גם תרי"א נו, א.
ומלכותו בכל משלה: תהלים קג, יט.
דבר מלך שלטון: קהלת ח, ד.

עמוד תצב

גלו לאדום שכינה עמה: ספרי מסעי לה,
לד. (וראה מגילה (כט, א): לבבל כו. ולהעיר
מהשינוי בתניא פי"ז, אגה"ק ס' כה (ובכ"מ
בחסידות) לאדום, באגה"ק ס"ד (ובכ"מ)
לבבל, בכ"מ שבמדובר אותו הענין לא הובא
מרוזל בכלל (הערה בלקריש ח"ז ע' 210).
סיני שירדה שנאה לאוה"ע: שבת פט, ב.
וראה תרי"א נו, ד. קט, ב.

ד' דגלים שמתחלקי' לד' דגלים: ראה זחיג
קיח, ב.

שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה:
ראה מא' ז, כה.

ובשם אלוקינן נדגול: תהלים כ, ו.
שבטים נמשכים מאצילות לבראיה כניל
במ"מ: ראה ספר הגלגולים פ"כ, וראה לעיל
(ח"א) ע' פה.

יעקב הוא ת"ת דז"א זאצילות: ראה זחיג
שב, א. וראה זחיג קנז, ב.

שאי' בו דעה אסור לרחס עליו: ראה
ברכות לג, א.

משה מלגיו יעקב מלבר: ראה ת"ז תיג
(כט, א).

יעקב מדת הרחמים: ראה זחיג פז, ב.

עמוד תצח

דעת פנימית של מדת הרחמנות: ראה דרך
מצותיך מו, א. וראה ספר המאמרים תקס"ה
ע' תשלט.

שאו את ראש בני' כו' תפקדו: במדבר א,
ב"ג.

והאדם ידע: בראשית ד, א.
יוסיף דעת יוסיף מכאוב: ראה קהלת א, יח.
כללות הרחמים ישנם בדעת: ראה לק"א
להה"מ ס"י קצג (הוצאת קה"ת), ובאות' שם
קטו, ד.

יש בכלל מאתים: ראה כ"ר עד, א. כ"ב מא,
ב.

עמוד תצט

שבועות נמשך הכתר דז"א: ראה לקו"ת
ויקרא לט, ג. מו, ד.

קיימא סיהרא באשלמותא: זחיג קנז, א.
זחיב פה, א.

אתה ואהרן תפקדו אותם: ראה במדבר א,
ג.

עמוד תק

כי דעתן קלה: ראה שבת לג, ב. קידושין
פה, א. תנחומא וירא כב. זחיג ריח, א. ח"ג
קע, א. רשי' בראשית ג, טו.

מן המים משיתיהו, ובכ"מ. וראה לקו"ש ח"ו
ע' 247.

רמ"ח איברים דמלכא: נסמן לעיל ע' תפה.
משה . . שירד למטה ויתלבש ברמ"ח
איברים גשמיים: ראה גי"כ לקו"ש פ' תזריע
תשמ"א.

ויקם משה את המשכן: שמות מ, יח.
מה יפית ומה נעמת: שה"ש ז, ז.

שני שדייך: שה"ש ד, ה. ז, ד.
מצוה מעשיות . . נעשה יחוד קוב"ה

ושכינתא: ראה אגה"ק ס"ג. וראה הערת כ"ק
אדמור"ר שליט"א במפתחות והערות הנדפס

בסר"ס לקו"ת ע' יח. ובספה"מ תשי"ב ע' 27.
אהרן כה"ג איש החסד: ראה זחיג רנו, ב.

זחיג מח, ב. כפא, ב. תויא לב, ב. לג, ד.
אוה"ת קרח ע' תרסו.

כמ"ש במ"א ע"פ בהעלותך את הנרות:
ראה לקו"ת בהעלותך לב, א. וראה לעיל
(ח"א) ד"ה הוא אהרן ומשה.

עמוד תצו

אהרן שושבינא דמטרוניתא: זחיג רסו, ב.
וראה ספר הערכים-חביב ח"ב ע' כז ואילך.

לקו"ש פ' תזריע תשמ"א בסופו.
האבות הן הן המרכבה: כ"ר פמ"ז, ו. זחיג

ר"י, ב ובכ"מ. וראה תניא פכ"ג ובליקוט
פירושים ומ"מ שם.

י"ב שבטים הם מרכבה תתאה: ראה תויא
יתרו ע, ב ואילך (מהתיקונים) ובכ"מ.

גלגלתא הוא בח"י כתר דכתר: ראה תויא
צא, ד. קז, ג.

רצון הוא כתר: ראה גי"כ ספר המאמרים
תקס"ב ע' טו.

וכידוע על ענין שכחת השם ברשעים
בגיהנם: ראה טעמי המנהגים ע' מז.

עמוד תצו

כוכבא דשביט: ברכות נח, ב.
י"ב בקר שהים עומד עליהם: ראה מ"א ז,

כה. דה"ב ד, יג. לקו"ת במדבר לב, א.
הים מלכות דאצילות: ראה פרד"ס שעה"כ

בערכו, וראה לקו"ת שם.

עמוד תקב

וישמחו בך ישראל מקדשי שמך: שמיע תפלת שלש רגלים.

פיקודי הי ישרים משמחי לב: תהלים יט, ט. תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה וטוב לבב מרוב כל: דברים כה, מז. ביאור שייכותם, ראה אוהית כי תבוא (ע' תתשו ואילך), דיה אלקים אל תשיג.

עבדו את ה' בשמחה: תהלים ק, ב. יפה שעה אחת בתשובה ומעיש: אבות ד, יז.

עוהיב נשמות נהנין מזיו השכינה: ראה ברכות יז, א.

אין לך עשב מלמטה: ראה ביר י, ו. זחיא רנא, א. מרנא חייב פיו. אגהיק סוסיך. כי גבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.

עמוד תקג

כנו' במיא: ראה אתהלך לאזניא ע' ריזח. דבר הוי' .. י מאמרות: ראה שער היחוד והאמונה פ"א.

תדשא: בראשית א, יא. והלא במאמר אחד: אבות פ"ה מ"א. וראה אגהיק ס' כה.

אותיות מהווה אותם: ראה שער היחוד והאמונה פ"א.

דברה תורה כלשון בני אדם: ברכות לא, ב. כמשל אור השמש: ראה שער היחוד והאמונה פ"ג. ספה"מ תקסיב ע' מג.

שמש אין שינוי אם מאיר: ראה ג"כ ספר המאמרים שית ע' 12.

עמוד תקד

יפה שעה אחת בתשובה: אבות ד, יז. עוהיב שהוא גן עדן: ראה בארוכה דרמ"צ יד, ב. ובכ"מ.

כמיש הרמב"ן שאף יהי יסורים כאיוב ע' שנה: ראה רמב"ן בהקדמה לפ' איוב, וראה אגרת התשובה פרק יב.

אנו מברכים קודם עשיית כל מצוה אשר קדשנו: ראה לקוית נשא כה, א.

העלא' הנוק'. בעומר שעורים כמיש במיא: ראה ספה"מ תקס"ה ע' תפו.

להבין מארוזיל כל האומר תהלה לדוד ג"פ ביום: ברכות ד, ב. זחיג קיט, ב. רכו, א. במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו: מגילה לא, א. וראה הערת כ"ק אדמ"ר שליט"א בספה"מ ה'שית ע' 40.

לך ה' הגדולה: דהיא כט, יא. גדול הוי': תהלים מה, א. ועוד.

אימתי הוא גדול כשהוא בעיר אלוקינו: כ"ה בכמה מקומות. וראה זחיג ה, א. זריח תשא (מד, א) — בשינוי לשון (הערה בלקריש ח"ט ע' 157 — הערה 27).

עמוד תקא

גאה גאה פ"י גאה על גיאוחא: שמות טו, א. וראה תרגום אונקלוס.

כנו' במיא: ראה תויא ככ, א. להודיע לבני האדם גבורותיו: תהלים קמה, יב.

סומך ה' לכל הנופלים: תהלים קמה, יד. נ' אלפים יובלות: ראה ספר המאמרים תקס"ט ע' פ"ג — שמביא זה מספר התמונה.

וראה ג"כ ספה"מ תקסיב ע' יז. תויא תצוה פא, ג.

תפלה העלאת מן: ראה פרע"ח שער א' פרק ז. וראה לקוית שה"ש לז, א — ההפרש בין העלאת מן שע"י התפלה להעלאת מן שע"י המצות.

תומ"צ המשכה מלמעלה למטה: ראה תניא פ"ד. שלא יחללו את שם קדשי: ראה ויקרא כ, ג. בחכמת התורה מתגלה או"יס ב"ה: ראה אוהית שמות ע' אישעד. ובכ"מ.

תרי"ג ארתיין דגלגלתא: ראה זחיג ככט, א. ובביאור האריזיל שם מיח מיס איא ספ"ד. לקוית ראה כא, ד.

שבועות התגלות כתר עליון: ראה לקוית ויקרא מו, ד.

כתר ע"ש כותרת שמקיף על הראש: ראה ג"כ ספר המאמרים תקס"ו ע' רנב.

עמוד תקה

וכמוֹכ הוא למעלה: ראה ספר המאמרים
תקסיב ע' רכו.

פיקודי ה' ישרים משמחי לב: תהלים יט, ט.
שמחה גדולה מן קיום המצות: ראה תריא
תולדות (כ, ב) .האריזל ה' שמח מאד
בעשיית המצות ולכך זכה לרוהיק'. וראה
גיב רמב"ם סוף הל' לולב. לקויט לויצ
לתניא סי' יב.

מצות נמשכים מרצונו ית': ראה וככה
הגדול, תרליז פ"ט טו.

ביקש משרעיה ליכנס לא"י לקיום מצות
מעשרות ותרומות: ראה אתהלך לאזניא ע'
קסה. ספר המאמרים תקסיב ע' רג.

עמוד תקו

להבין המשנה אין עומדין להתפלל: ברכות
ל, ב. וראה אוהית פי יתרו ע' תקפז. ועיין
אוהית להה"מ ד"ה אין עומדין (קח, ג) שם
ר"פ ויגש.

עונתי עברו ראשי: תהלים לח, ה.
ישראל אותיות לי ראש: בדר"מ מצות
ציצית (טו, ב) בשם הזוהר. וראה שער
הפסוקים וישלח לב, כט.

ישראל עלה במחשבה: ראה ב"ר פ"א, ד.
לקוית שהשי' יו, ד.

ויפח באפיו: בראשית ב, ז. וראה תניא פ"ב.
אחור וקדם צרתני: תהלים קלט, ה.
קדם למעשה בראשית: ראה ויקר' יד, א.
ברכות סא, א.

וכמיש במ"א: ראה לקוית ר"ם מטות, דרך
חיים ע' 178, תריח בראשית יט, ב.
במאמר א' היה יכול להבראות: אבות ה, א.
וראה זח"ב כ, א.

כי לא מחשבותי: ישעי' נה, ח.
וכמיש בלק"א: פמ"ח.
מבשרי אחזה אלוה: איוב יט, כו.
כי בצלם אלקים עשה את האדם: בראשית

א, כח.

יחודא עילאה דשמע ישראל כמיש בזוהר:
ראה זח"א יח, ב.

כי הנה מקום אחי: שמות לג, כא.

ברוך המקום: הגדה של פסח.

בכלל מאתים מנה: ראה ב"ק עד, א. ביב
מא, ב.

עמוד תקו

שמע לשון הבנה: דברים ו, ד. וראה פי
הספורנו שם. ולהעיר מפרשי בראשית מא,
טו.

דבר כי שומע עבדך: שמואל א' ג, י.

נהר נקי בינה: זח"ב קכג, ב.

ונהרו אליו כל הגוים: ישעי' ב, ב.

הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו:

ב"ר פס"ח. וראה תריא א, א.

ואהבת את ה' אלוקיך: דברים ו, ה.

איא תשובה עילאה בלתי תשובה תחאה:

ראה אגרת התשובה פ"ד.

אבל תשובה תחאה . . היינו בכל לבבך:

ראה אגה"ת פ"י.

תשובה תחאה תשוב היא: ראה זח"ג

(רע"מ) קכב, א.

מחשבה דומ' — בריאה יצי' עשי': ראה

תריא עה, ב.

עמוד תקח

לכבודי בראתי יצרתיו: ישעי' מג, ז.

והי' מעשה הצדקה: ישעי' לב, יו.

אהבת בכל לבבך: דברים ו, ה.

אהבה לשון אבה: ראה תריא לב, ג. ספר

חקירה ע' 182 ערך אהב.

בכל נפשך . . בדיבור חורה: ראה תריא ב,

א (וראה לקוית לג"פ יח, א). כט, ג. לקוית

אמור לד, ד ואילך.

ואשים דברי בפ"ד: ישעי' נא, טו.

ובכל מאדך היינו מעשה הצדקה: ראה

ברכות נד, א. וראה אגה"ק סי' ד. שע"י נתינת

הצדקה פודה את נקודת פנימיות לבבו

מהקליפות ובמילא מתעורר בבחי' אהבה

שלמעלה מהדעת.

אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.

עונותי עברו ראשי: שם לח, ה.

ל' ראש בחי' ישראל: ראה דרך מצותיך טו,

ב בשם הזוהר. שער הפוסקים וישלח לב, כט.

לעיל יהי בחי' לידה: ראה תו"א נה, א. — וגאולת ימי המשיח שיהי' במהרה בימינו נמשל ללידה כמיש' כי חלה גם ילדה ציין את בניה (ישעי' סו, ח).
יעננו ביום קראנו: תהלים כ, י.

עמוד תקיב

וידבר כו' נשא: נוסח א' מבוך 1030, נוסח ב' מבוך 1149, נדפס (בשינויים) בלקוית נשא כג, ד. נדפס באוה"ת נשא ע' רמא, ורשום שם: תורת אדמו"ר פ' נשא הוספות הגהות לדה' נשא שבלקוית. וראה אוה"ת נשא ע' רכה ואילך. אוה"ת במדבר (ה) ע' אתקעה (כעין קיצור מאמר זו).

וידבר ה' כו' נשא את ראש: במדבר ד, כב. ובחנות המשכן יקימו אותן הלויים: במדבר א, נא.

תורה היא נצחית: תניא פ"ז.

ונתחי משכני בתוככם ונקדשתי בתוכם: ויקרא כו, יא.

את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמ' כג, כד.

מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.

מבשרי אחזה אלוה: איוב יט, כו.

ניצוץ אלקי שבכ"א מ' ישראל שנק' משכן: ראה אגה"ק ס' כה.

חלק אלוה ממעל הוא: לשון הכתוב איוב לא, ב. וראה תניא פ"ב.

כבודו תרגומו זיו' יקרא: ישעי' שם.

עמוד תקיג

כלי הראוי לקבל אור השכל: ראה תניא פנ"א.

שמאל דוחה: סוטה מז, א. סנה' קו, ב. זחיג קעז, ב.

לכבודי בראתיו יצרתיו: ישעי' מז, ג.

ג' עולמות ביע' . . . מדורג כנו' במ"א: ראה תו"א עה, ב. ובארוכה באוה"ת ואתחנן ע' ריו ואילך.

שמש ומגן הוי' אלקים: תהלים פד, יב. וראה שער היחוד והאמונה פ"ד ואילך. תו"א ד, ד ובכ"מ.

שעלה במחשבה: ביר פ"א, יו"ד. זחיא רה, ב. וע' ג"כ ירושלמי חגיגה פ"ב, וראה לקוית שהיש יז, ד.

קלני מראשי: סנה' מו, א.

הפרש בין חטא ועון: ראה לקוית נצבים נא, א. ספר המאמרים תקס"ו ע' שנ.

כי רוח הבהמה יורד' למטה: ראה קהלת ג, כא.

ויצעקו אל ה' בצר להם: תהלים קז, ו כת.

עמוד תקנ

אין עומדין להתפלל: ברכות רפ"ה.

להבין מארז"ל הידוע ד"פה שעה אחת בתשובה: אבות פ"ד מ"ז.

יו"ד מאמרות נבראו העולם: אבות רפ"ה. זחיב מג, א.

מאמר א' יכול להבראות: נסמן לעיל ע' תקו.

מחשבה כללית .. מתלבש בשכל .. וברגל: ראה לקוית ואתחנן ו, א. ספה"מ תקס"ב ע' רכג. וראה לעיל ע' ט.

לכבודי בראתיו יצרתיו: ישעי' מא, ג.

עמוד תקי

כל אשר חפץ ה' עשה: תהלים קלה, ו.

ג"ע נהנין מזיו השכינה: ראה ברכות יז, א. וראה זחיב רלו, ב (ברע"מ).

חוציא הארץ: בראשית א, כד. וראה יב, יא. ויברא ה' גן בעדן: ראה בראשית ב, ח.

זה לעומת זה עשה האלקים: ראה קהלת ז, יד.

עמוד תקיא

מרווח ממנו לנשמות הנהנין ממנו בכל חדש ושבת: ראה שער הכוונות סוכות ד"ג.

פע"ח שער ראש השנה סוף פרק ב'.

מי יודע עוז אפך עברתך כו': תהלים צ, יא. ויניחחו בגיע' לעבדה: בראשית ב, טו.

רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת .. לעבדה ולשמרה: ראה זחי"א כז, א. ת"ז תכ"א (סכ, א) שם (פח, ב).

זחי"ב קסה, ב. ילקוט ראובני בשם מדרש. וראה קונטרסים חורף תשליח ע' 20 הערה 8.

ופרשי שם. וראה תניא פמ"ו. קידושין ב, ב. תודיה דאסור לה.
מל' דאצילות כתר לבריאה: עי' לקות פ' שלח לט, ב בשם כתבי האריזל.
מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.
ואת השמים וארץ אני מלא: ירמ' כג, כד.
עבודה שבלב זו תפלה: תענית ב, א.

עמוד תקיט

רצון העליון נק' סוכ"ע: תניא פכ"ט.
כחשכה כאורה גם חושך לא יחשיך: תהלים קלט, יב. — גם חושך כו' כחשכה כאורה.
עשה רצונו כרצונך: אבות ב, ד.
טוב ומקיף כל עולמות בשוה: ראה תניא פמ"ח.
רוח אייתי רוח: זחי"ב קסב, ב.

עמוד תקכ

וזהו ג' פעמים קדוש: ראה ישעי' ו, ג. באור התורה נשא ע' רמח, א. הנוסחא: וזהו פ' ג"פ קדוש כו' ויש פ' שהוא ית' בבחי' או"מ של ג' עולמות בי"ע שהם ג' מקיפים כנגד ג"פ קדוש ודל'. [וראה הערה בסוף העמוד שם].
ג) והנה: בלקי"ת זה אות ד'.
נוטה שמים כיריעה: תהלים קד, ב.
בטל רצונך מפני רצונו: אבות פ"ב מ"ד.
להפך מרירו' למיתקא: ראה זחי"א ד, א.
נעוץ תחלתו בסופן: ס"י פ"א מ"ז.
סוף מעשה במחשבה תחילה: פיוט לכה דודי. החידוש של „סוף מעשה כו" על „נעוץ תחלתו וכו" — ע' הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בלקו"ש ח"ו ע' 19 הע' 57.
כל אשר חפץ ה' עשה: תהלים קלה, ו.
תנאי ה' הקב"ה עם מעשה בראשית: שבת פח, א. זחי"א פט, א.

עמוד תקכא

גרשון מל' ויגרשוהו: ראה לקי"ת נשא כא, סע"א. לקו"ש ח"ג ע' 19 הערה 30.
גרש את האמה הזאת: ראה בראשית כא, י.
איזהו גבור הכובש את יצרו: אבות ד, א.
כי ברח העם: שמות יד, ה.

שם הוי' הוא ענין יחודא עילאה: ראה זחי"א יח, ב.
כולא קמ"י כלא חשיב: זחי"א יא, ב.
שם אלקים מסתיר ומעלים: ראה שער היחוד והאמונה פ"ד-פ"ו ואילך. תרי"א ד, ד.
ובכ"מ. וראה ספר המאמרים תקס"ד ע' כב.

עמוד תקיד

שם אלקים מגן לשם הוי': ראה שער היחוד והאמונה פ"ד.
והבדילה הפרוכת לכם בין הקודש: שמות כו, לג.
(כמ"ש ע"פ ואתה תצוה): ראה תרי"א פא, ב.
אימא מקננא בכורסייא: ת"ז תיקון ו'.
הארץ הדום רגלי: ישעי' סו, א.
דוחק רגלי השכינה: ראה ברכות מג, ב.
אכלו ריעי: שה"ש ה, א. וראה תרי"א טו, ג.
סידור רג, א. וראה זחי"ג ד, א. וראה פרד"ס שיח פ"ד.

עמוד תקטו

עוונותיו מבדילין: ראה ישעי' נט, ב.
ולכללות הענין ראה תניא פ"ז ובליקוט פירושים ומ"מ שם.
כנס"י נק' רעייתי ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים: ראה שהשיר ע"פ לסוסתי ברכבי פרעה (א, ט). זחי"ג לג, ב ובכ"מ. וראה זחי"ג ז, ב.
ונשא השעיר: ויקרא טז, כב.

עמוד תקטז

ועשיתם אותם כאילו עשאוני: ויקרא כו, ג.
זחי"ג קיג, ב. ויקיר פליה, ז. וראה יפ"ת שם.
מחיתי כעב פשעיך: ישעי' מד, כב.
בגמ' סנה' שאמר המין מפלגא ולתתא: ראה סנה' לט, א.
מהות הרצון נתפשט בגופה של רגל ממש: ראה לקי"ת ואתחנן ו, א.

עמוד תקיח

וכל אשר חפץ עשה: תהלים קלה, ו.
קדוש שהוא מובדל: ראה קדושים יט, ב.

מראה מקומות

תחכא

יריעות אורות מקיפים: ראה סה"מ תקס"ד
ע' סט, ועוד.
שני בדי ארון שדיבר הוי' משם: ראה
תנחומא ויקהל ז. וראה שהשיר א, טז.
אנכי כללות כל המצות: ראה מכות כד, א.
ע' מ"ג ח"ב פ"ג. וראה תניא פ"ב.
מ"ל הוא דיבור: ראה אגה"ק סי' כה.
שרש המצות גבוה מכתר עליון: ראה ספר
קיצורים הערות לתניא ע' מו.

כי גאה גאה: שמות טו, א.
לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך:
תהלים לד, א.
אין מלך בלא עס: עמה"מ ש' שעשועי
המלך רפ"א. ס' הזויים פ' הגאולה פ"ב. כחי
וישב לח, ל.
לכבודי בראתיו: ישעי' מג, ז.
אמרו לפניו מלכויו: ר"ה טז, א. לד, ב.

עמוד תקכה

ובחרת בחיים: דברים ל, יט.
קרוב ה' לכל קוראיו: תהלים קמה, יח.
נוטה שמים כיריעה: תהלים קד, ב.
לישא את השולחן והמנורה: ראה במדבר
ג, לא.

עמוד תקכד

אם לא בריתי יום ולילה: ירמי' לג, כה.
איתמר לשון דיבור: ראה לקו"ת נשא כד,
ב.

עמוד תקכה

כי גאה גאה: שמות טו, א. וראה ספה"מ
תקס"ו ע' כג.
כנו' במ"א: ראה אוה"ת מג"מ ע' ב"שטו.
ספה"מ ה'תשי" ע' קנו.
גדול התלמיד שמביא לידי מעשה: מגילה
כו, א. קידושין מ, ב.
וכמ"ש במ"א ע"פ יום ליום יביע אומר:
תהלים יט, ג.
אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, א. רנח,
א. ת"ז ת"י כא.

גבורי כח עושי דברו: תהלים קג, יט.
חול עיקר כפיית הרצון בסומוע"ט: ראה
לקו"ת נשא כה, א.
שבת בח"י ביטול הרצון: ראה לקו"ת שם.
בטל רצונך: ראה אבות ב, ד.
שבת מתענג על ה' בעונג נפלא: ראה טור
ישוע' אדה"ז ר"ס רמ"ב.
טעמו וראו כי טוב ה': תהלים לד, ט.
וקראת לשבת עונג: ישעי' נח, ו.
ישמעו ענוים וישמחו: תהלים לד, ג.
ויהי נועם ה' עלינו: תהלים צ, יז.
מרז"ל ע"פ ורעה אמונה ישראל מפרנסין
לאביהם: תהלים לז, ג. וראה זח"ג ז, ב.
כל אשר חפץ ה' עשה: תהלים קלה, ו.

ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
חכמה כח מה: זח"ג כא, א. לד, א. הקדמה
ת"ז בתחלתה, ובכ"מ. וראה תניא פ"ו ופי"ח
ובליקוט פירושים ומ"מ שם.
בחכמה איתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח
שי"ח פ"ה ועוד. מבו"ש ש"ה ח"א פ"ב. אגה"ק
סכ"ח. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א
בספר המאמרים תשי"ח ע' 206.
המבדיל בין טמא לטהור: ראה ויקרא ו, ו.

עמוד תקכז

קהת הוא מלשון לו יקתה: בראשית מט, י.
לשון אסיפה וחבור: פרש"י שם. וראה גם
לקו"ת פ' נשא.
נוטה שמים כיריעה: תהלים קד, ב.
משחרב בית המקדש אין לו להקב"ה אלא
ד' אמות של הלכה: ראה ברכות ח, א.
אורייתא מחכמה נפקא: זח"ב כקא, א. וראה
שם פה, א.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א מ"ז.
אכלו ריעים: שה"ש ה, א.

עמוד תקכו

לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך:
תהלים לד, א.
מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.

חול אחכפיי שבת אתהפכא: ראה לקו"ת
נשא כה, ג.

נשא את ראש בני גרשון גם הם: במדבר ד,
כב.

ידוע בכתבי האר"ז מ"ב מסעות הוא ענין
שם מ"ב דאנא בכח: ראה סידור עם דא"ח
שער הק"ש (עז, א). וראה לקו"ת נשא כ, ד.
ספה"מ תקס"ו ע' טז.

דהיינו מ"ב עליו: ראה סידור שם.
אברהם הלוך ונסוע: בראשית יב, ט.
מדרגא לדרגא: ראה זהר ח"א פד, א. וראה
ת"א יתרו טו, ד. ובכ"מ.

עמוד תקנז

כתף בחי' אחוריים: ראה ת"א פה, ד.
יניקת החיצונים הוא מבחי' אחוריים: ראה
לקו"ת שה"ש לו, א. וראה אוה"ת שמיני לב-ג.
אוה"ת בשלח ב'תרסא.

עשה רצונו כרצונך: אבות ב, ד.
טעמו וראו כי טוב ה': תהלים לד, ט.
ורעה אמונה: תהלים לז, ג.

כמארו"ל ישראל מפרנסין לאביהם
שבשמים: תהלים לז, ג. זחיג ז, ב.
שהוא בחי' אהבה רבה: זחיב רעה, ב. וראה
ספה"מ תקס"ו ע' עה.

שהוא המשפיע בחי' אהבה בכ"י: ראה
לקו"ת נשא כא, א. אוה"ת תצוה ע' א'תרנז.
ונתתי משכני בתוככם: ויקרא כו, יא.
גלו לאדום שכניה עמהם: ספרי במדבר
לה, לד. וראה מגילה כט, א. וראה לקו"ש ח"ז
ע' 210. ח"א ע' 50. ליקוט פירושים ומ"מ
לתניא פי"ז.

ליום בחי' גבורות: ראה אוה"ת בראשית ע'
32.

הכל ה' מן העפר: קהלת ג, כ. ב"ר יב, א.
זחיא קע, א.

חוצא הארץ: בראשית א, כד.
ומבואר במ"א על ענין עליות אהבת
אברהם לגבי מקורו באצ"י שבברי"א: ראה
ספר הערכים ערך אברהם, ושי"נ.
קרא עצמו עפר ואפר: ראה בראשית יח,
כו. וראה אגה"ק סט"ז.

עמוד תקכח

ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
עוונותו מבדילים: ראה ישעי' נט, ב. תניא
פי"ז ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

משה שהוא הדעת: זחיב רכא, א. תניא
פמ"ב. ת"א משפטים עה, ב. ובכ"מ. וראה
כשי"ט ס' שע (הוצאת קה"ת) ובהוספות
להערות וציונים שם.

עמוד תקל

כנוי בע"ח שכשמצמצם את אוא"ס ב"ה ..
נמשך קו: ראה דרוש עגולים ויושב ענף ב'.
להבין היטב ענין אר"פ: ראה לקו"ת קרח
נב, ב. ראה כ, ד.

עמוד תקלג

לכבודי בראחיו יצרתיו: ישעי' מג, ז.
ג' חילוקי מדו"מ: ראה ג"כ ת"א עה, ב.
ובארוכה באוה"ת ואתחנן ע' ר"ז ואילך.
ובכ"מ.

עמוד תקלד

על הכסא דמות כמראה אדם: לשון הכתוב
יחזקאל א, כו — על דמות.
מחנה מיכאל ממדה אהבה: ראה זחי"א
(ס"ת) פ, סע"א. וראה במד"ר יב, י. דב"ר ה,
יב.

כחשיכה כאורה: ראה תהלים קלט, יב.

עמוד תקלה

מלאך מיכאל כלי חסד גבריאל כלי
הגבורה: ראה תניא פלי"ט. אגה"ק ס' י"ב.
וראה פירוש מהרש"א ברכות ד, ב. וראה
אוה"ת בראשית ע' תקנז — וכעין זה מצאתי
בספר שושן סודות לתלמיד הרמב"ן ז"ל דני"ב
ע"א, עיי"ש באריכות.

אברהם כלי חסד: ראה זחי"א מז, ב.
יצחק כלי הגבורה: ראה זחי"א ק"ט, ב. זחי"ג
שב, א. וראה זחי"ב רעו, א.
ג"ע התחנן שהוא בחי' יצירה: ראה לקו"ת
ואתחנן י, א.

עמוד תקלט

עוונותיכם מבדילי: **ראה ישעי' נט, ב.**
ולכללות הענין **ראה תניא פי"ז, ובליקוט**
פירושים ומ"מ שם.

בכל לבבך בשני יצריך: **ברכות נד, א.**
ע"ז דפפור שהיה רק להמשיך עליהם
ממותרי השפע: **ראה ספר המאמרים תקס"ב**
ע' יח.

נחש שרף ועקרב: **דברים ח, טו.**
שמהפך הטוב שלו: **ראה לקו"ת סוכות פ,**
ד. ספר המאמרים תקס"ב ע' כג. **תריח**
שמות תיז, א.

עמוד תקמ

ונתתי משכני בחוככם: **ויקרא כו, יא.**
להודיע לבני האדם גבורותיו: **תהלים קמה,**
יב.

והלויים הג' של הנוק: **ראה לקו"ת נשא כ,**
ג.
טבע האש עלות מלמטה למעלה: **ראה**
רמב"ם הל' יסוה"ד פי"ד, ה"ב.

טבע המים לירד ממקום גבוה למקום
נמוך: **ראה תענית ז, א.**
ונק' ארץ גזרה: **ויקרא טז, כב.**
ושלח השעיר: **שם.**

זה לעומת זה עשה האלקי: **קהלת ו, יד.**
ידוע בכתבי האר"ז ד"ז מלכין קדמאי' ה"י
מעולם התווה שלפי האצילות: **ראה ע"ח ש"ה**
פ"א. ש"י פ"ג. ש"מ פ"ד. אוה"ת בראשית מ,
ב. וראה ג"כ ספר המאמרים תקס"ה ע' כב.
ספה"מ תקס"ד ע' צב.

וימלוך וימת: **ראה בראשית לו, לא ואילך.**

עמוד תקמא

אלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום:
בראשית לו, לא.
והארץ היתה תוהו: **בראשית א, ב.**
כנ"ז בע"ח שבעולם התווה ה"י הספירות זה
תחת זה: **ראה ע"ח שער הכללים פ"א, פ"ב.**
ש' התיקון פ"ה.

דיקרו לי אלהא דאלהא: **ראה סוף מנחות.**
כל אשר חפץ עשה: **תהלים קלה, ו.**
השמים והארץ אני מלא: **ירמ" כג, כד.**
לית מחשבה תפיסא ב"י: **ראה הקדמת ת"ז**
י"א.

מלא כל הארץ כבודו: **ישעי' ו, ג.**
ועשחה את צפרניה והבאת אל תוך ביתיך:
דברים כא, יב.

עמוד תקלו

שר של אדום הוא רציחה: **ראה קה"י**
בערכו — שאדום הוא גבורה.
ואתה מחי' את כולם: **נחמ" ט, ו.**
וראיתי בשביה כו' וגלחה את ראשה:
דברים כ, יב.

כתר מלשון כותרת: **ראה לקו"ת שה"ש יח,**
א. וראה ספה"מ תקס"ו ע' רנג.

עמוד תקלז

הלובש ב' בגדים בבת א' קשה לשכחה:
ראה פ"ע"ח שער התפלה פ"ב. ש"ע אדה"ז
חאו"ת ס"ב, ס"ג במהדו"ת ובמדו"ק.
רגלי החיות כנגד כולן שנק' החיות כנגד
כולן: **ראה חגיגה יג, ב.**
ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים: **שמות**
יב, יב.

ידוע בע"ח שהמקיף דוחה את החיצוני:
ראה תוי"א כו, ב. ספה"מ תקס"ב ע' רל,
ספה"מ תקס"ד ע' רלו.
ויגרשהו וילך: **תהלים לד, א.**

עמוד תקלח

אין בכלל אלא מה שבפרט: **ברכות ו, א.**
סנה"מ, ב. וראה תוי"כ ר"פ ויקרא (ברייתא
דרי"י).

ג"פ קדוש כנגד ג' עולמות ב"ע: **ישעי' ו,**
ג. וראה לקו"ת אמור ד"ה ונקדשתי. וראה
לעיל (ח"א) ד"ה ונקדשתי.
כנ"ז במ"א: **ראה ג"כ ספה"מ תקס"ה ע'**
רצב.

במדבר הגדול והנורא: **ראה דברים א, יט.**

עמוד תקמב

יד. וראה סי' עשרה מאמרות מאמר אם כל חי.
 ח"ב פל"ג. שליה חלק תושב"כ וישב סוף
 הדרוש צאן יוסף. ובכ"מ.

לו יקחת עמים: בראשית מט, י.
 בחכמה איתברירו: הובא באגה"ק סכ"ח
 בשם הזוה"ק. וראה ע"ח שי"ח פ"ה. שלי"ט
 צ"א. סהמ"צ להצ"צ מצות מחצית השקל. שם
 איסור אכילת בע"מ.

עמוד תקמט

חכמה היא ראשית הגילוי: ראה ת"ז סת"ו.
 בשנותו את טעמו ויגרשהו: תהלים לד, א.
 נשמות הגרים כמו ר' עקיבא .. נתברר
 ויצאו לאור: ראה תרא תולדות כ, ג —
 להוסיף גרים ... ר"מ ואונקלוס ושמע"י
 ואבטליון ועובדי. וראה ספר המאמרים
 תקס"ה ע' כב — מהגרים .. הניצוצין
 דקדושה .. מתבררי' .. לקדושה, וזהו כל
 הגרים שנתגיירו מעשו כמו אונקלוס הגר,
 עובדי שמע"י ואבטליון ור"מ. וראה נוסחא
 שניה (שם) שמביא גם ר"ע. וראה ספר
 המאמרים תקס"ט ע' רמז — כמו נשמות
 שמע"י אבטליון ונשמות ר"ע ור"מ וכה"ג
 כמ"ש בע"ח (בראשית כז, ל). וראה ע"ח שער
 האור והמוחין פ"ב.

מחלוקת משה עם בצלאל אם הכלים
 קודמין למשכן: ראה פרש"י שמות לח, כב.

עמוד תקנ

עשה רצונו כרצונך: אבות ב, ד.
 ששת ימים תעבוד: שמות כ, ט.
 מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת: ראה
 ע"ז ג, א.

עמוד תקנא

שבת בחי' מנוחה: ראה רש"י לבראשית ב,
 ג. ובמגילה ט, א בשם מדרש חכמים. להעיר
 מביר י"ט ובמתי"כ שם. תוד"ה חצנה סנה"י
 לח, א.

טעמו וראו: תהלים לד, ט.
 הלוך ונסוע: בראשית יב, ט.

בעולם התהו ריבוי אור וקטנות הכלי: ראה
 מברש ח"ג פ"ז. תרא נח ט, ג. תרח בראשית
 ט, א ואילך. ספר המאמרים תקס"ח ע' ה
 ואילך.

עמוד תקמג

שם מ"ב שבאנא בכח: ראה סידור שער
 הק"ש ע' עד.

גלו לאדום שכניה עמהם: ספרי מסעי לה,
 לד. (וראה מגילה (כט, א): לבבל כר. ולהעיר
 מהשינוי בתניא פ"ז. אגה"ק ס' כה. (ובכ"מ
 בחסידות) לאדום, באגה"ק ס"ד (ובכ"מ)
 לבבל. בכ"מ שמדובר אותו הענין לא הובא
 מרז"ל בכלל (הערה בלקו"ש ח"ז ע' 210).

עמוד תקמד

התורה היא נצחית: ראה תניא פ"ז.
 שנחפרשו כל קרבן של כל נשיא ביחוד:
 ראה לקרית דברים צח, ג. וראה ספה"מ
 תקס"ז ע' קה.
 שבטים נמשכים מאצילות לבראיה: ראה
 ספר הגלגולים פ"ב.
 אנא בכח שית תיבין הוא ז' פעמים
 שש: ראה לעיל ע' תקמג. ולקרית נשא כ, ד.

עמוד תקמה

ויגרשהו וילך: תהלים לד, א.
 נוטה שמים כיריעה: שם קד, ב.

עמוד תקמו

נעוץ חלחן בסופן: ס"י פ"א מ"ז.
 וכנז' בע"ח שאף כל ה' עיגולים הם
 מהעגל"י מן הקו והחוט: ראה שער עיגולים
 יושר ענף ב.

קומה ה' ויפוצו אויבך: במדבר י, לה.
 עשה רצונו כרצונך: אבות פ"ב מ"ד.
 חרגומו של לו יקחת עמים יתכשון
 עממ"א: בראשית מט, י.

עמוד תקמו

אדם אדמה לעליון: לשון הכתוב ישע"י,

ופי' בווהר מדרגא לדרגא: ראה זחי'א פד, א.

מאכל גס השכל גס: ראה סידור רכו, ד.

שית אלפי שני דהוה עלמא: ר'ה לא, א.
 ייב שבטיים האורות ענפי האצילות
 בבריאה: ראה ספר הגלגולים פ"כ. וראה
 לעיל (חי'א) ע' פה.
 הם ייב בקר: ראה מ"א ז, כה. דה"ב ד, יג.
 לקרית בהעלותך לב, א.
 נק' מרכבה תתאה: ראה תר"א יתרו ע, ב
 ואילך (מהתיקונים). ובכ"מ.

עמוד תקנד

בשר שרשם מעולם תתהו: ראה קונטרס
 אחרון שם.
 אלה המלאכים אשר מלכו בארץ אדום:
 בראשית לו, לא.
 אר"י שור נשר שבמרכבה שראה יחזקאל:
 ראה יחזקאל א, כו.
 מ"ד אלפי שנאן: ראה תהלים סח, יח.
 שלחנו של אדם במקום מזבח: ראה ברכות
 נה, א.

עמוד תקנב

ד' מחנו: ראה זחי'ג קיח, ב.
 וכמ"ש בווהר ויקהל: זחי'ב ריב, א.
 תורה נצחי': תניא פי"ז.
 ויסעו מסוכות ויחנו באיחס: שמות יג, כ.

על הכסא דמות כמראה אדם: ראה יחזקאל
 א, כו.
 שם מ"ה בגמט' אדם: ראה מאר"מ א, קסו.
 ב"ן בגמט' בהמה: ראה טעמי המצות
 (להאריזיל) פ' שמיני. וראה ספה"מ תקס"ב ע'
 קסא.

עמוד תקנא

וידבר ה' בהעלותך את הנרות: נדפס
 (בשניונים) בלקרית בהעלותך לא, ד. וראה
 אור התורה בהעלותך ע' א'תקפה — כעין
 ביאור על מאמר זו. נוסח א' מבוך 1030, נוסח
 ב' מבוך 1149.
 ואמרז"ל למה נסמכה פ' המנורה לפ'
 הנשיאים: ראה רש"י בהעלותך ה, ב. ת' שם
 ה.

מאמרות ה"י לבסוף: ראה תהלים קלט,
 ה. ויקר' פי"ד, א. וראה לקרית ר"פ מטות.
 ספה"מ תקס"ד ע' קפה. ספר המאמרים
 תקס"ט ע' קנג. דר"ח חיים ע' 178. תר"ח
 בראשית יט, ב.

עמוד תקנה

ולכן נק' אדם שהוא כדמות אדם ממש:
 ראה ס' עשרה מאמרות מאמר אם כל חי חי'ב
 פל"ג.
 החיות נושאות את הכסא: בחיי תרומה כה,
 י בשם פרדריא. וראה פדריא ספ"ד. שמור
 ספכ"ג.
 תוצא הארץ נפש חיה: בראשית א, כד.
 נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א מ"ז.
 ייב בקר שהן דפני אר"י פני שור: ראה מ"א
 ז, כה.
 שכינה נק' אדם תתאה: ראה ספר הערכים-
 חביד ערך אדם בתחלתו.
 פני אדם לארבעתן: ראה יחזקאל א, י.
 וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בהמשך
 מים רבים תרל"ו ע' נא.

ויאמר משה תיר אלף רגלי העם אשר אנכי
 בקרבנו: במדבר יא, כא.
 כל נשיא העלה שבטו ע"י הקרבת קרבנו:
 ראה ג"כ אוה"ת נשא ע' רנדיה. אוה"ת
 במדבר ע' לג.
 ע"ה אסור לאכול בשר: פסחים מט, ב.
 וראה לקו"ש חי"ב ע' 455.
 בשר למטה .. אדם צריך להגביה: ראה
 קונטרס אחרון ע' קנז.
 אילן של אדה"ר חטה ה"י: ב"ר טו, ח.
 אין התינוק יודע לקרות אבא: ברכות מ, א.
 וראה סידור שער בהמ"ז קו, ג ואילך.
 אם אח כל דגי היס: במדבר יא, כב.
 מאמר ר"נ עד דלא אכילנא בישרא דתורא:
 ב"ק עב, א. וראה ד"ה באתי לגני תשי"ב
 סעף א'.

עמוד תקנו

מלכות דאצילות נק' אדם: ראה ספר הערכים-חב"ד ערך אדם העליון.

עמוד תקנו

כשאדם אוכלו הוא מגביהו: נתבאר בארוכה בד"ה באחי לגני תשי"ד.

ע"ה אסור לאכול בשר: פסחים מט, ב. וראה לקו"ש ח"ב ע' 455.

אדם אוכל .. ונהפך: ראה לקו"ת ברכה צו, ד.

אימא מקננא בכורסייא: נסמן לעיל ע' תד.

עמוד תקנו

נזכר בע"ח שהבשר הוא בחי' גבורות שלכך הוא סומקא: ראה לקו"ת בהעלותך לא, ג.

ויאמר משה תיר אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו: במדבר יא, כא.

דרגת משה למעלה מן בחי' גבורות של הבשר: ראה לקו"ש ח"ח ע' 106, הערה 42 — שמשה היה גבוה מן עניני עולם ולכן טען מאין לי בשר ובא ע"י חוקנים דוקא (לקו"ת ואתחנן יב, א — אבל באופן אחר שם בהעלותך לא, ד. לג, ב. ואלה ואלה דא"ח). אהבה בחי' יש: ראה קונטרס העבודה פ"ג (ע' 18).

משה בחי' מה שהוא בחי' אין: ראה שמות טז, זח. וראה לקו"ת במדבר פא, א.

עמוד תקנו

משה תכלית הביטול .. בחי' אבא: לקו"ת להאריזיל ע"פ כי מן המים משיתהו. וראה לקו"ש ח"ז ע' 247.

העם אשר אנכי בקרבו: במדבר יד, כא. אואי"ס מלושב בחכמה: ראה תניא פליה בהגה"ה.

אתה כהן: תהלים קי, ד.

אתה הוא חכמה: זח"ג קצג, ב. וראה לקו"ת בהעלותך לא, ד.

כי אתה אבינו: ישע"י סג, טז.

אמרת בשר אתן: במדבר יא, כא.

שושבינא דמטרוניתא: זח"א רסו, ב. ראה בהנסמן בס' קיצורים והערות לתניא ע' ק. וראה אור תורה להה"מ י, א (הוצאת קה"ת). ובהוספות להערות וציונים שם. ספה"מ תקס"ב ע' שט.

חכמה נק' אין בינה נק' יש: ראה ס"י פ"א מ"ד. וראה ג"כ ספה"מ תקס"ה ע' תתקעא.

עמוד תקס

הצאן ובשר ישחט להם ומצא להם: במדבר יא, כב.

בשר הוא גבורות .. צריך שחיטה: להעיר מגמרא חולין יז, א. רמב"ם פ"ד מהל' שחיטה הי"ז. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1112.

דס הוא בחי' גבורות: ראה תניא פט"ו. אם את כל דגני הים יאסף להם ומצא להם: במדבר יא, כב.

דגים נעלה מצאן ובקר: ראה לקו"ש ח"ד ע' 1294 ואילך — שבהמה נבראת מן העפר ואינה יכולה להגבי' א"ע כלל מן הארץ, אם לא אשר מי שהוא יגביהנה. ובעבודה: הגוף ונה"ב, אשר עיר פרא אדם יולד (איוב יא, יב) ויצר לב האדם רע מנעוריו משעה שנער ויוצא לעולם (ירושלמי ברכות פ"ג, ה"ה) ולכן לכ"ע צריך שחיטה .. דגים נמצאים תמיד במקום חיותם ומיד שפורשים מתים (ברכות סא, ב), ובעבודה: נפש האלקות שגם בשעת החטא היתה כאמנה אתו ית' עם מקור החיים ע"י האדם אלא שהוא ממשל המלך (ס"ש ספכ"ד) ולכן שחיטה אין צריך ..

ויאמר ה' היד ה' תקצר: במדבר יא, כג. ונחנו מה: שמות טז, זח.

אימא מקננא בכורסייא: תיקון ו (כג, א). תי' לח (עט, א). וראה מק"מ זח"ב רכ, ב. נצוצי אורות זח"ג קיו, א. תניא פלי"ט. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספה"מ תשי"ח ע' 81.

להנחיל אוהבי יש: משלי ת, כא. שמן הוא בחי' חכמה: מא"א אות ש סמ"ח. וראה ד"ה הללו את ה' תשלי"א. חכמה כח מה: זח"ג כח, א. לד, א. הקדמת

עמוד תקסד

אהרן שושבינא דמטרוניתא: זח"ג כ, א.
 וסי'פ שופטים.
 שמן חסדים דאבא: ראה לקו"ת שה"ש כו,
 ד.

כמו השושבינין הגשמי .. נעלה הימנה:
 ראה לקו"ש פ' תזריע תשמיא בסופו.
 אב הרחמן: ברכת ק"ש.

עמוד תקסה

חכמה ולא בחכמה ידעא: תקו"ז בהקדמה
 ד"ה פתח אלי.

עמוד תקסו

והשתי' כדת: באוה"ת מגיא (בתלה)
 באמצע מאמר ד"ה להבין ממארו"ל חייב
 אינש לבסומי בפוריאי (אות ג') נמצא מאמר
 זה. ויש שם קיצורים.

נוסח א' מבוך 1030, נוסח ב' מבוך 1149.
 והשתי' כדת: אסתר א, ח.

ארז"ל ע"ז כדת של תורה: מגילה יב, א.
 תורה נגלית נק' אכילה: ראה לקו"ש ח"ד
 ע' 1278 — מים הוא תורה, גליא דתורה נק'
 מים מכונסים, לפי שהתורה נתלבשה בשכל
 אנושי וכו' עד ששיך שילמוד תורה ויהי'
 נפרד ממקורו, משאי"כ פנימיות התורה נק' מי
 מעיין, שמחוברים תמיד במקורם, שהרי
 המדובר בפנימיות התורה הוא רק בעניני
 אלקות, עכ"ל.

פנימיות התורה שהוא הנסתרו נק' בחי'
 שתייה: זח"א רס, א. ועיין לעיל תורה נגלית.
 וראה ד"ה והי' כי תבוא תרס"ז. אר"ע
 אש"רכם תרס"ז.

תורה נק' לחס: ראה שבת קכ, א. וראה
 חגיגה יד, א. הקדמת ת"ז (א, ב). שם (בסופו)
 ת"ז (קמ, ב). ב"ר פמ"ג, ו. ועוד.
 נק' ג"כ בחי' דבש וחלב: ראה תענית ז, א.
 דברים רבה פ"ז ג.

דבש וחלב תחת לשוניך: שה"ש ד, יא.
 מאמר הוהר אכלו ריעי' לעילא שחו
 ושכרו: שה"ש ה, א. וראה זח"ב ד, א. פרדס
 ש"ח פ"ד. וראה ספה"מ תקס"ה ע' קנ ואילך.

ת"ז בתחילתה. ובכ"מ. וראה תניא פיג ופי"ח
 ובלקוט פירושים ומ"מ שם.
 בהעלותך את הנרות: במדבר ת, ב.

עמוד תקסא

ריח שהי' אצלו שלויס והניח אותם על
 תליסר ריפתא: יומא עה, ב.
 חכמה ולא בחכמה ידעא: ת"ז בהקדמה
 ד"ה פתח אלי.

תורה שהוא בחי' חכמה נק' שמו: עיין ד"ה
 למען דעת תרס"ט. וראה ד"ה הללו את ה'
 תשליא (קונטרס מאמרים ע' צז).
 אנכי מי שאנכי: שמות כ. וראה זח"א קסו,
 ב. זח"ג רנז, ב. לקו"ת פנחס פ, ב. ראה לא,
 ד.

משה נשמחו מיסוד אבא: נסמן לעיל ע'
 תקנט.

עמוד תקסב

שליו הוא התכללו' חו"ג: ראה לקו"ת
 בהעלותך לב, א.
 משחרב ביהמ"ק שולחנות של אדם הם
 בחי' מזבח: ראה ברכות נה, א.
 דור המדבר היו כלולי' בנשמת משה: ראה
 לקו"ת בהעלותך לא, ד. סה"מ תקס"ז ע' קצא.

עמוד תקסג

מנורה הוא מלכות דאצילות: ראה הנסמן
 בלקו"ש ח"יג ע' 194.
 שלשה פונים צפונה ושלשה פונים נגבה:
 מ"א ז, כה.

ים הוא מלכות דאצילות: ראה פרדס
 שעה"כ בערכו.
 שמן בחי' חכמה: מנחות פה, ב. וראה מא"א
 אות ש' סמ"ה. ותניא פ"ג. וראה ד"ה הללו
 את ה' תשליא. ועיין ד"ה למען דעת תרפ"ט.
 וראה לקו"ש ח"א ע' 102 ואילך.

שמן טבע להתמשך מטה מטה: ראה שמור
 ר"פ תצוה. ועי' בלקו"ש ח"ז ע' 293.

עמוד תקסו

תורה נגלית בקושי ופירושים: ראה זחיג
קכד, ב. וראה אגהיק סכיו.
הנחמד'י מזהב: תהלים יט, יא.
לכו לחמו בלחמו: משלי ט, ה.
הנגלות לנו כו' והנסתרות לה' אלקינו:
דברים כט, כח.
ותורתך בתוך מעי: תהלים מ, ט.

עמוד תקסח

אומרים קודם קיום המצות אשר קדשנו:
תניא פמ"ו.

עמוד תקסט

אואיס שורה במעשה המצות: ראה תניא
פליז, ולהעיר מאוהית ואתחנן דרושים עה"פ
ושננתם. וראה לקושי חט"ז ע' 441 הע' 57.
מיס בחי' חכמה: עיין ד"ה למען דעת
תרס"ט.

טלית להמשיך אור מקיף: ראה לקוית ריש
פ' קרח. דרמ"צ טז, א, ד"ה והיה לכם לציצית
תשיב, ועוד.

עמוד תקע

מצות צריכות כוונה: ראה ברכות יג, א.
זחיב שו, ב.
עוטה אור כשלמה פרישו דמלכא: תהלים
קד, ב.

תפילין המשכת מוחין עליונים בדי' בתים:
ראה פע"ח שער הקיש פ"ד-ה.
ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים: ראה
זחיב ז, ב.
אכלתי יערי כו' וכמבואר בזהר: גסמן
לעיל ע' תקסו.

עמוד תקעא

משנ"ז בזהר ע"פ אכלו רע"י אכלו רע"י
לעילא שחו ושכרו דודים לתתא: שה"ש ה, א.
זחיג ד, א. וראה פרדס שי"ח פ"ד. תריא טו,
ג. סדור רג, א.
נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א. סנה' לח,
א. זחיג לט, א.

ארוכה מארץ מדה: איוב יא, ט.

תרין רע"י הן אויא: זחיג ד, א.

כי בחכמה איתברירו: באגהיק כח בזה"ק.
וראה זחיב רנד, ב. ע"ח שי"ח פ"ה (מ"ק)
מבריש ש"ה ח"א פ"ב. לקוטי הלכות לתניא ע'
פג — ושם בתחלתו לכאר צ"ל ע"ח שכיג ..
ניצוצין פ"ט.

עמוד תקעג

תרין רע"ן דלא מתפרשי' שהם חויב: ראה
זחיג ד, א.

עמוד תקעד

נוצר חסד לאלפים: שמות לד, ז.
ויקח יתרו כו' עולה וזבחים: שם יח, יב.
גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך: תהלים
קיט, יח.
תורה קדמה לעולם: ראה מדרש תהלים צ,
ד — ועיי' ג"כ ב"ר פ"ח, ב. תנחומא וישב ד.
זחיב מט, א. ראה ד"ה איתא במדרש תהלים
(קונטרס מ"ט) — (הערת כ"ק אדמור'
שליט"א בספר המאמרים ת"ש ע' 83).
הסך נסך שכר לה': במדבר כח, ז.
כשהנהנים החסדים: ראה תריא לב, ב. לג,
ד. אוה"ת קרח ע' תרסו.
יין מעושן פסול למזבח: זבחים סד, א.

עמוד תקעה

חייב אינש לבסומי בפורי'א: מגילה ז, א.
בשי"ס שלנו הגירסא מחייב, אבל במאור הקטן
על הרי"ף, שער הכוונות בסופו, של"ה פ'
תצוה ובכל דרושי דאי"ח שראיתי ה"ל הוא
חייב אינש וכן הוא ג"כ בא"ח (הובא בב"י סי'
תרצ"ה) שו"ע או"ח סתרצ"ה סיב, סי' יעבץ
ועוד (הערת כ"ק אדמור' שליט"א בספר
המאמרים ת"ח ע' 52).
לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה.

עמוד תקעו

ועתה יגדל: נדפס (בשינויים קלים)
באוה"ת ע' תפו ואילך.
נוסח א' מבוך 1030, נוסח ב' מבוך 1149.

נחשב לגבי איס ביה לבחי עשי: ראה לקויש חי' ע' 90 הערה 30, ושינ. הן הן גבורותיו: ראה יומא סט, ב. ילקיש נחמי רמז תתרעא.

אידי דטריד למיבלעי לא פליט: ראה חולין קח, ב.

הנה מקום אתי: שמות לג, כא. להודיע לבני האדם גבורותיו: תהלים קמה, יב.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד. אותיות הדיבור הוא בחי' דומם: ראה תוי"א ד, א ואילך. לקוית חקת נח, א. תוי"א ויצא כג, ד. דיה חביבין ישראל תרצ"ו. איהו חכם תשיב פיה. וראה לקויש חי' ע' 114. על הכסא דמות כמראה אדם: יחזקאל א, כו. ראה זחי"א עא, ב.

ועתה יגדל נא כח אדני: במדבר יד, יז. לומר דמיותר הוא: ראה אלשיך עה"כ. כל העונה אמן ישמיר בכל כוחו: טאיח ס' נו. שבת קיט, ב.

ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם: תהלים מא, יד.

עד שלא נברא העולם ה' הוא ושמו בלבד: פדרי"א פי"ג.

נבראו ב' מאמדות: ראה אבות פ"ה מ"א. זחי"ב מג, א.

מברך לשון המשכה: ראה זחי"א פ' לך לך שם ברוך אברם כמא דאמרין ברוך אתה. וראה כלאים רפ"ז. וראה תוי"א מקץ לו, א. מבשרי אחזה: לשון הכתוב איוב יט, כו. אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

עמוד תקעו

ויאמר אלקים יהי אור ויאמר תדשא הארץ: בראשית א, ג. א, יא.

הם הם המתחלקים ההשפעה של אור איס ביה: ראה שער היחוד והאמונה פ"א. להודיע לבני האדם גבורותיו: תהלים קמה, יב.

אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה: ראה ב"ר י, ו. זחי"א רנא, א. מוי"נ זחי"ב פ"י. אגה"ק סוסי"כ.

וגבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז. בריך כבוד ה' ממקומו: יחזקאל ג, יב.

הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו: ב"ר סח, י.

המוציא במספר: ישע"י מ, כו. אלף אלפים ישמשוני וריבוי רבבן קדמוהי: דניאל ז, יוד.

וקרא אז"י: ישע"י ו, ג. השרפים המקבלים: באוה"ת שם "המשפיעים".

עמוד תקעה

ברוך המקום: הגדה של פסח. בראשית כמו מאמר הוא: ר"ה לב, א.

והלא במאמר א' יכול להבראות: אבות ה, א.

עמוד תקעט

על הכסא .. הוא בחי' תורה: תוי"א בראשית א, ב.

וזאת התורה אדם: ראה שמ"ב ז, יט. וזאת לפנים בישראל: רות ד, ז.

רמיח מי"ע שס"ה ל"ת רמיח איברים דמלכא: ת"ז תי' ל'. וראה תניא פ"ד ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

דס הוא הנפש: דברים יב, כג. וראה אגה"ק ד"ה אשרנו.

חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אלי.

אורייתא מחכמה נפקא: זחי"ב פה, א. קכא, א. זחי"ג פא, א.

עמוד תקפ

תורה עבודה גמיח: ראה אבות רפ"א. תורה המשכה מלמעלה למטה: ראה אגה"ת פ"י, ועוד.

עבודה בחי' העלאת מ"ן: ראה תוי"א וישב כח, א. לקוית שה"ש לו, א.

לריח ניוחח אשה להוי": שמות כט, מא. במדבר כח, ו. כט, ו.

תפלה במקום קרבן: ברכות כו, ב. אל"ף ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.

שממנו נמשך י"ג תיקוני דיקנא: ראה תרי"א

מקץ מא, ב.

העונה אישר בכל כחו: ראה שבת קיט, ב. ידוע ומבואר בכתי האריזיל כשאנו אומרים יה' שמא רבא מברך פי' שיבוא ממנו תוס' ברכה וראה ג"כ ספיק דברכות.

תורה נק' עוז: ראה ויקר' פלי"א, ה. יליש

בשלח רמז רמד. ועייג"כ זבחים סז, א.

ה' עוז לעמו יתן: תהלים כט, יא.

אין עוז אלא תורה: שהשיר ב, י. זחי"ב (נח),

א. צד, א. ועיי' זבחים קיט, א — וברשי' שם.

וראה הערות כ"ק אדמו"ר שליט"א בספה"מ

ה'תשי"א ע' 181 — ראה ויקר' פלי"א, ה.

יליש בשלח רמז רמד. ועייג"כ זבחים קטז,

סע"א. — ומ"ש בקהלת יעקב מערכת עוז:

לא מצינו בדריזל כו' צע"ק.

עמוד תקפה

כהמס דונג מפני אש: תהלים סח, ג.

אם אין יראה אין חכמה: אבות ג, יז.

מימינו אש דת למז: דברים לג, ב.

זדונות נעשו כזכות: יומא פו, ב. בי"מ לג,

ב.

סלח נא כגודל חסדך: ראה במדבר יד, יט.

חכמה מאין תמצא: איוב כת, יב.

אבא יסד ברתא: זחי"ג רמח, א. רנו, ב. רנח,

א. ת"ז תכ"א (סא, ב).

ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.

ע' אומות שרשם מו' מדות הרעות: ראה

לקו"ת מטות פה, ד. וקונטרס החלצו

בתחלתו. וראה הנסמן לעיל ע' תפג.

אתהפך מרירו למיחקה: ראה זחי"ג ד, א.

עמוד תקפז

בוצינא דקדוניתא: זחי"א טו, א.

קו וחוט הנז' בעי"ח שנמשך מאור א"ס ב"ה:

ע"ח בתחלתו.

עמוד תקפח

ועתה יגדל נא כח ה': ראה במדבר יד, יז.

יוד' הוא בחי' חכמה דאצילות: וראה ג"כ

ספה"מ תקס"ה ע' שע.

והחכמה מאין תמצא: איוב כת, יב.

האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין

לו: יבמות קט, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר

שליט"א בקונטרס עץ החיים פ"ב.

עמוד תקפא

יען כי נגש העם הזה: ישעי' כט, יג.

וידבר ה' אל משה לאמר: ראה שמות א, יג.

ובכ"מ.

משה הוא הדעת: ראה מאורי אור אות מ'

סעיף נה ובי"נ שם.

אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.

עמוד תקעב

ודברי אשר שמתי בפ"ך: ישעי' נט, כא.

אנכי ה' אלקיך המעלך מארץ מצרים:

תהלים פא, יא.

ד"ס חמורים מד"ת: ראה ירושלמי ברכות

א, ד.

אנכי מי שאנכי: לקו"ת פנחס פ, ד. וראה

זחי"ג רנו, ב.

אין ד"ת מקבלין טומאה: ראה ברכות כב,

א. זחי"ג פ, ב.

שיחא אלפי שני דהוי עלמא: ר"ה לא, א.

ובכ"מ.

כי אקף שנים כיום אתמול: תהלים צ, ד.

עמוד תקפג

עוונותיכם מבדילים: ישעי' נט, ב.

ימי שבח בחי' עליות: ראה שער הכוונות

סוכות ד"ג. פעי"ח שער ראש השנה סוף פרק

ב. עץ חיים שער מיעוט הירח פרק ב"ג.

ויהי ערב ויהי בקר: בראשית א, ה.

חוי"ב תרין ריעין: ראה זחי"ג ד, א.

כי אתה אבינו: ישעי' סג, טז.

עמוד תקפד

גם חשך לא יחשיך ולילה כיום יאיר:

תהלים קלט, יב.

לכבודי בראתיו: ישעי' מג, ז.

חכמה שבכתר נק' חכמה סתימא: ראה

לקו"ת שה"ש כב, ד.

י'וד רבתי חכמה סתימאה: ראה אנהיק
סוסייה.

עמד תקצב

הרחב פיך ואמלאהו וארוזל בדית הוא
כתי: תהלים פא, יא. ברכות נ, א.
קוביה וישראל ואורייתא תלת קשרין הן:
ראה זחיג עג, א. ספר המפתחות מאמרי כ"ק
אדמו"ר מהרשיב מערכת תלת קשרין.
שרש התורה מנובלות חכמה עילא: ראה
ב"ר יז, ז.
י'ושבו על המלאו: ראה שה"ש ה, יב —
ישבות על מלאת.

עמד תקפט

ישראל עלו במחשבה: ראה ב"ר פ"א, ד.
לקוית שה"ש יז, ד.
משה בחי יסוד אבא: ראה לקו"ש ח"ו ע'
244, וש"נ.

עמד תקצג

כנו' בע"ח שדעת עולה עד הכתר: ראה
ת"רא תולדות יט, ד. ולקוית שה"ש לז, ד
בסופו. ולהעיר מאוה"ת ראה ע' תרמא, וראה
בדיה שמח תשמח תרנ"ז ע' 45.
אין קישוי אלא לדעת: יבמות נג, ב.
לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל: פסחים
נו, א. קיט, ב. ספרי דברים פ"י ש"ב, ב"ר
ס"ח יא. וראה לקו"ש חט"ו ע' 192 בהערה.
אברהם . . קו ימין: ראה זח"א מז, ב.
חסד דרועא ימינא: ת"ז יז, א.

עמד תקצ

למעלה אין בו בחי זמן: ראה שער היחוד
והאמונה פ"ז.
ודברי אשר שמתו בפ"ד: ישע"י נט, כא.
מה לי קטלא כולו או קטלא פלגא: ראה
ב"ק סה, א. ובכ"מ.
הבחי מסינ שיש בכא"ר מישראל: ראה
תניא פ"ח ואילך. ובכ"מ.
שהוא ראשית הקו: ראה תיקוני זהר סת"ו.
נעוץ תחלתו בסופן: ראה ס"י פ"א מ"ז.
אדם אדמה לעליון: עשר מאמרות מאמר
א' כ"ח ח"ב ס"ב. של"ה ג, א. רסח, כ. שא,
ב.
להודיע לבני האדם גבורותיו: תהלים קמה,
יב.

עמד תקצד

נשמח אברהם אוהבי ה"י מבחי חסד: ראה
זח"א מז, ב.
ישמעאל קליפות נוגה דחסד: ראה עמה"מ
שי"ד פ' ככה (קיד, א).
לו ישמעאל יחי': בראשית יז, יח.
שאלמלא דיצחק: ראה זח"א קיט, ב. זח"ב
שב, א.
עשו סומקא פסולת הגבו' דקדושה: ראה
זח"ב רכד, ב.
ת"ת דיעקב: זח"א קנו, ב. וראה זהר חדש
תשא (מד, ב).
אין רע יורד משם כלל: ראה ב"ר נא, ג.
שלימותא דכולא: ראה זח"א קמו, ב.

עמד תקצא

ועשיתם אתם אתם כתי: בחוקותי כו, ג.
ויקיר פליה, ז. וראה יפ"ת שם.
ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם:
יחזקאל א, כו.
עולם התהו הם ז' מלכו' שמתו: ראה ע"ח
ש' התיקון פ"ה ש' המלכים פ"ב.
אלה המלכים אשר מלכו: ראה בראשית לו,
א ואילך.
מלך הדר ושם עירו פענו ושם אשתו
מהטבאל: בראשית לו, לט. דה"א א, נ.
וימלך . . . וימת: ראה בראשית לו, לב
ואילך.
הרחב פיך ואמלאהו: תהלים פא, יא.

עמד תקצה

אשר שמתו בפ"ד: ישע"י נט, כא.
משה יסוד אבא: מא"ר מ, נה.

עמוד תקצח

אוהית חנוכה ע' תתככ שמבאר ענין זה באריכות.

אתהפכא מרירו למיתקא וכמיש בזוהר: **ראה זחיא ד, א.**

עמוד תרג

ויקרא האדם שמות: **בראשית ב, כ.**
מבשרי אחזה אלוה: **ראה איוב יט, כו.**
מחשבה נק' עלמא דאתכסייא: **ראה גיכ**
סהיפ תקסיו ע' רכו.

אלף אלפים ישמשוני: **דניאל ז, י.**
שרפים בבריאה והחיות בעשיי: **ראה גיכ**
ספר המאמרים תקסיו ע' רכב. אוהית
שבועות קמגיה.

עמוד תר

לאדם לא מצא עזר: **בראשית ב, כ.**
אחד הי אברהם: **יחזקאל לג, כד.** וראה גם
ויקיר פכטי, יז: כאחד זה אברהם.
נשמות אדהיר .. כולל סיר נשמות: **ראה**
שער המצות פ' תצא, שער הגלגולים הק' ו,
ז, יב. שער הפוסקים **בראשית דרוש ג.**
ירידה צורך עלי: **ראה ע"ח שער כ"ז פ"א**
הובא בתניא פרק ל"ז. וראה גיכ לקרית פנחס
עז, ג. ובכ"מ.

מי מנה עפר יעקב: **נדפס (בשינויים)**
בלקרית בלק טז, א.
נוסח א' מבוך 1030, נוסח ב' מבוך 1149.
מי מנה עפר יעקב: **במדבר כג, י.**
כל הנקרא בשמי לכבודי בראתיו יצרתיו:
ישעי מג, ז.
מבשרי אחזה אלוה: **איוב יט, כו.**

עמוד תרא

כי לא מחשבתי מחשבתיכם: **ישעי נה,**
נח.

רצון הפנימי הנק' רעותא דלבא: **ראה**
בארוכה תשובות וביאורים מכ"ק אדמור
שליטיא סי' כ (נדפס בקובץ לויבאוויטש
חוברת ט"ז).
רגלי יודות: **משלי ה, ה.** וראה לקרית
שהיש נא, ב. אוהית נ"ד ע' תקסב ואילך.
ובכ"מ.

בדבר ה' שמים נעשו: **תהלים לג, ו.**
נפסק בחיבות אף .. וכמיש במ"א: **ראה**
לקרית ר"פ בלק.
נעוץ תחלתן בסופו: **סי' פ"א מ"ז.**
ויאמר אלקיי תוצא הארץ נפש חיי:
בראשית א, כד.

עמוד תרב

את זלעזין עשה אלקים: **קהלת ז, יד.**
כי חלק ה' עמו: **דברים לב, ט.**
כי רוצה ה' בעמו: **תהלים קמט, ד.**
כי תהי אתם ארץ חפץ: **ראה מלאכי ג, יד.**

ויש מספר לגדודיו: **דניאל ז, י.** איוב כה, ג.
ראה חגיגה יג, ב.
והלא במאמר א' יכול לבראות: **אבות**
רפ"ה.

עמוד תרה

כולא קמ"י כלא חשיבי: **זחיא יא, ב.**
נק' אילנא דטור (עץ הדעת): **ראה גיכ**
לעיל בדיה אלה תולדות נח.
שעת צלותא שעת קרבא כמיש בזוהר:
ראה זח"ג רמג, א. זחיא רמ, ב. לקרית בלק
עב, א. הובא בלקרית **תצא לד, ג.** בשם הזוהר.
אהבה רבה שלמעלה מן הדעת: **ראה**
הוספה לקונטרס העבודה ע' 54.
נעוץ תחלתן בסופו: **ראה סי' פ"א מ"ז.**

ויקרא האדם שמות לכל הבהמה: **בראשית**
ב, כ.
מה רבו מעשיך ה': **תהלים קד, כד.**
אין לך עשב שאין לו מזל: **ראה ב"ר י, ו.**
זחיא רנא, א. מרינ חיב פ"י.
גבוה מעל גבוה: **קהלת ה, ז.**
ישראל עלה במחשבה: **ב"ר בתחלתה.**
כי מלאכיו יצוה לד': **תהלים צא, יא.**
מלאך יש שם נשמות אין שם מיוחד: **ראה**

עמוד תרו

ולאום מלאו יאמץ: בראשית כה, כג.
לית מחשבה תפיסה: ראה הקדמת ת"ז יז,
א.

מחשבה חשב מה: זח"א כד, א. ת"ז תס"ט
(ק"ב, ב).
יפה שעה א' בתשובה ומע"ש: אבות פ"ד
מ"ו.

עמוד תרז

רמ"ח פיקודין רמ"ח איברים דמלכא:
בתניא פכ"ג ובתיקוני, ראה ת"ז ת"ל (עד),
סע"א. ובאגה"ת רפ"א (צ, ב). בוהר. וראה
זח"א קע, א.

יהי מספר בניי כחול הים .. כאן כשישראל
עושין רצונו של מקום: הושע ב, א. ברכות
לה, ב. יומא ג, ב. כג, ב.
יסוד העפר מצד עצמו מפורר הוא
בחלקיו: ראה ג"כ אוה"ת בלק תקי"כ.
ומשם יפרד וה"י לדי מחנות: בראשית ב, י.
מינה מיכאל לדרום: ראה זח"ב ק"ח, ב.

עמוד תרח

בכל דבר יש ד' יסודות מעורבי: ראה תניא
פ"א, ועוד.

עמוד תרט

ראשון קודם שנברא והוא אחרון לאחר
שנברא: ראה פסוקי דזמרה שחרית.
מחנה מיכאל ומחנה גבריאל ומחנה רפאל
ומחנה אוריאל: ראה זח"ב ר"ז, א.
כי אין מלך כל עם: בחיי וישב לה, ל ר"פ
בלק. כד הקמה ר"ה (ב) ד"ה ועוד (ע' שע"ט).
וראה ספה"מ התשי"ד ע' 17 בהערה.
כני בלקיא ח"ב שאין שייך לשון מלוכה
כ"א על הזכרים: פ"ז בתחלתו.
היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג. וראה
חגיגה יג, ב.

אלף אלפים ישמשוני: ראה דניאל ז, י.
גבורי כח עושי דברו: ראה תהלים קג, כ.
תחת אשר לא עבדת ה' בשמחה וטוב לבב
מרוכ כל: דברים כה, מז.

עמוד תריא

לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו: ישעי'
מג, ז.

פיקודי ה' כו משמחי לב: תהלים יט, ט.
חסד דרועא מיניא: ת"ז יז, א.
גמ"ח שהוא הצדקה היא כללות כל הרמ"ח
מ"ע: ראה אגה"ק ס"ה. ובכ"מ.
צדקה שקולה כנגד כל המצות: ירושלמי
פאה פ"א ה"א.

תית כנגד כולם: פאה פ"א מ"א.
קדמה לעולם אלפים שנה: ראה מדרש
תהלים צ, ד. הערה בספה"מ התי"ש ע' 83.
תחבונתו אין מספר: תהלים קמז, ה.
ארוכה מארץ מדה: איוב יא, ט.

עמוד תריב

יעקב יו"ד עקב: ראה ע"ח שער ג' ספ"ב.
פרד"ס שער עה"כ מערכת יעקב.
יו"ד הוא בחי' חכמה עילאה: ראה זח"ג רצ,
ב. ובכ"מ.
חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז יז, ב. ז"ח
יתרו לך, ד.

יעקב רחמנות: ראה זח"א פז, ב. וראה תניא
פמ"ה.
לגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
יעקב קו האמצעי העולה עד פנימיות
הכתר: ראה זח"א קפו, סע"א.
וכמ"ש במ"א: ראה ויק"ר פל"ו, ד.
יעקב בחי' ת"ת: זח"א קנז, ב. וראה זהר
חדש תשא (מד, ב).

עמוד תריג

אדם כי ימות באהל: ויקרא יט, יד.

עמוד תריד

והי מספר בניי כחול אשר לא יספר: הושע
ב, א.
תחבונתו אין מספר: ראה ישעי' מ, כח.
עומד על י"ב בקר ג' פוני' צפונה וג' פוני'
נגבה: דה"ב ד, ד.
י"ב הוא מל' דאצילות: ראה מ"א ז, כה.
לקי"ת בהעלותך לב, א.

עמוד תרכא

כל הנשמות נמשכין משם ב"ן: ראה לקוית בלק סט, ב.

בינוני זה וזה שופטן: ראה ברכות סא, ב. ולאום מלאום יאמץ: בראשית כה, כג.

עמוד תרכב

כל אשר חפץ עשה: תהלים פט, ג.

עמוד תרכג

ישראל עלו במחשבה: ראה ב"ר פ"א, ד. לקוית שה"ש יז, ד.

וכנו' בזוהר כמה מחשבת אינון: ראה ת"ז ת"י ס"ט (קטו, א).

חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא: ראה זח"א ד, א.

קרו ל"י אלקי דאלקייא: ראה סוף מנחות. מצות מעשיות הן בח"י פנימי' רצונו ית': ראה אגה"ק ס"י.

עמוד תרכד

ג' פתחו באף: פס"ז בראשית ג, א.

עמוד תרכה

מצות שנק' מצות המלך: ראה הערת כ"ק אדמור' שליט"א בספיה"מ ה'שית ע' 48.

מדוע אתה עובר מצות המלך: אסתר ג, ג. ידוע ההפרש בין אחד ליחיד: ראה תוי"א ר"פ וארא. לקוית ואתחנן ד"ה שמע ישראל. אמ"ב שער הק"ש פ"ח.

עמוד תרכו

אנכי מי שאנכי: ראה לקוית פנחס פ, ב. וראה זח"ג רנו, ב.

עמוד תרכז

וכנו' בס"י לפני' אחד מה אתה סופר: פ"א. יעקב .. מברית מן הקצה אל הקצה: זח"א א, ב. זח"ב קעה, ב. תניא ספ"ג. אוה"ת ויחי (שפה, ב ואילך. כרך ר' — תתשמז ב ואילך). שם (כרך ה') תתקצג, ב ואילך. (כרך ר')

אין מלך בלא עם כנו' בח"ב של לק"א: בח"י וישב לח, ל. ועוד. וראה שער היחוד והאמונה פ"ז.

עמוד תרטו

מיכאל גבוה ת"ק שנה שנק' החיות: ראה זח"ג ר"י, א.

אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.

עמוד תריח

וזהו שנו' בלק"א ח"ב, שזהו נק' בח"י רזא דמהימנותא: פ"ט.

וכמשנז' בס"י עשר ספירות בלי מ"ה: פ"א מ"ב ואילך.

כי שמש ומגן הוי' אלקים: תהלים פד, יב. חדשא הארץ: בראשית א, יא.

כתר עליון דמל' דאצילות נק' רצון: ראה סה"מ תקס"ב ע' לו, ועוד.

עמוד תריט

תכלית הכוונה של ירדת הנשמה לברר בירודין: ראה ע"ח שער כ"ז פ"א. וראה תניא פל"ז.

אלה המלכים אשר מלכו: בראשית לו, לב. יעקב .. מבחי' התיקון: לקוית להאריז"ל ע"פ וישלח. ובכ"מ.

יעקר המברר שם מ"ה שהוא התיקון: ראה ע"ח שער התיקון פ"ה.

בחכמה איתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח ש"יח פ"ה ועוד. מבו"ש ש"ה ח"א פ"ב. אגה"ק סכ"ח. וראה הערת כ"ק אדמור' שליט"א בספיה"מ תשי"ח ע' 206.

ומברר שם ב"ן הוא שם מ"ה: ראה ג"כ ספיה"מ תקס"ו ע' קמט.

וכנו' בע"ח שתחלה מתברר אור הכתר: ראה ע"ח ש"יב פ"א.

עמוד תרכ

כתר דאצילות הוא בח"י מל' דא"ס ב"ה: ראה לקוית קדושים ל, א. ועוד.

כלי ביטול להשראת א"ס ב"ה: ראה סוטה ה, א. תניא פ"ז ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

ליח מחשבה תפיסה ב"י: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אלי"י.

תורה היא נצחית: תניא פ"ז.

בכל דור ודור חייב אדם לראות אי"ע כאילו הוא יצא ממצרים: פסחים פרק עשירי משנה ה. תניא פרק מ"ז. לקו"ש חייב שיחת חגה"פ. מוכרין יצ"מ אף בלילות: ברכות יב, ב.

עמוד תרלא

גדול ה' ומהולל מאוד בעיר אלקינו: תהלים מח, א.

אימתי הוא נק' גדול כשהוא בעיר אלקינו: כ"ה בכ"מ. וראה זח"ג ה, א. ז"ח תשא (מד, א) — בשינוי לשון. וראה לקו"ש ח"ט ע' 158.

מדת מלכותו נק' עיר: ראה לקו"ת לג"פ ס"פ נח. סה"מ קונטרסים ח"א ע' 278 ואילך. שתי אבנים בנות: ראה ס"י פ"ד מ"ב.

אותיות נמשלו לאבנים: ראה גם בלקו"ת חקת נח, א. תו"ח בראשית יט, ד. ד"ה חביבין ישראל תרצ"ו, איזהו חכם תשי"ב פ"ה.

כל נברא יש לו צירוף מיוחד להתהוותו: ראה שער היחוד והאמונה פ"א. לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.

מדת גדולה בטילה נגדו: ראה שער היחוד והאמונה פ"ד — הגדול .. לאין קץ ותכלית. היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג. וראה חגיגה יג, ד.

אלף אלפים ישמשוני: דניאל ז, י. בעשרה מאמרות נברא העולם: אבות ה, א. ב"י"ד נברא עוה"ב: מנחות כט, ב.

עיר .. כמה בתים שנבנין מאבנים: ראה תו"א נו, א ואילך. ד"ה כבוד מלכותך תרס"א, ד"ה אור ליי"ד ת"ש.

אלה תולדות השמים והארץ בהבראם: בראשית ב, ד.

א"ת בהבראם אלא בה"א בראם: מנחות כט, ב. זהר פנחס רטו, ב. רטז, א. רטז, ב.

עמוד תרלב

ברוך כבוד ה' ממקומו: יחזקאל ג, יב. רדו מצרימה: בראשית מב, ב. — רדו שמה ושברו לנו.

תתשכב, כ ואילך. וראה ביאוריו (לאדהאמ"צ) כט, ג ואילך. להצ"צ ע' קסח ואילך.

כידוע ומבואר בע"ח דיעקב יש בו הארת יסוד אבא: ראה ע"ח שיג ספ"ב.

כל הגבוה גבוה ביותר יכול להשפיל עצמו: ראה ג"כ שערי אורה נח, א. פה, א. אוה"ת שה"ש ע' רסו. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספריה תשי"ח ע' 195.

עמוד תרכה

ישראל .. יעקב: ראה לקו"ש ח"י ע' 195. יעקב רחמנות: ראה זח"א פז, ב. יעקב י"ד עקב: ע"ח שיג ספ"ב. פרדס שעתי"ב בערכו. ובכ"מ.

חכמה ולא בחכמה ידעא: ת"ז בהקדמה (ד, א) ד"ה פתח אלי"י.

אחד ה"י אברהם: יחזקאל לג, כד. והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב. אזור וקדם צרתנו: תהלים קלט, ה.

קידם למעשה בראשית: ראה ויק"ר יד, א. ברכות סא, א. ב"ר ח, א. ראה לקו"ת ר"פ מטות. ספרי"מ תקס"ד ע' קפח. דרח חיים ע' 178. תו"ח בראשית יט, ב.

ברוח פ"ו .. מהוה כל צבאם: ראה תהלים לג, ו. נעשה אדם: בראשית א, כו.

עמוד תרכז

היום לעשותן: עירובין כב, א. אלה מסעי: נוסח א' מבוך 1149, נוסח ב' מבוך 1030.

ראה אוה"ת מסעי ע' אישמט' אישעא. ולכללות המאמר ראה לקו"ת מסעי צא, א. אלה מסעי בני ישראל: במדבר לג, א.

עמוד תרל

אני ה' אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים: במדבר טז, מא.

מצרים מיצר ים: ראה הנסמך בע' תרמח. שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה: ישעי' מ, כו.

ודברת בס בשבתך: **דברים ו, ז**.
ואהבת את ה' אלוקיך: **שם, ה**.
שום תשים עליך מלך: **דברים יז, טו**.

אני ה' אשר הוצאתי: **במדבר טו, מא**.

עמוד תרלג

ארץ זבת חלב ודבש: **שמות יג, ה**.
דבש וחלב תחת לשונך: **ש"ש ד, יא**.
סוד ה' ליראיו: **תהלים כה, יד**.
שם מ"ב דאנא בכח: **ראה בהנסמן ע' תרנד**.
שש כנפים לא' בשתים יכסה פניו: **ראה ישעי' ו, ב**.

עמוד תרלז

אהרן ושושבינא דמטרוניתא משה ושושבינא
דמלכא: **ראה זחיג כ, א**. **וסיפ שופטים ערה, ב**.

אי' להנברא' להתהוות .. עילה ועלול:
בהבא לקמן ראה תניא פמ"ח.

עמוד תרלח

ופחד ורחב לבבך: **ישעי' ס, ה**.
אשר יצאו ממצרים ביד משה ואהרן:
במדבר לג, ג.

עמוד תרלד

אלוך ה' נפשי אשא: **תהלים כה, א**.
ויסעו ויחנו: **במדבר כא, י**. **ועוד**.
אתהפכא חשוכא לנהורא: **ראה זח"א ד, א**.
ובכ"מ.

גם חשך לא יחשיך: **תהלים קלט, יב**.
ודברי אשר שמתי בפוך: **ירמי נט, כא**.
נחית כצאון עמך ביד משה ואהרן: **תהלים מז, כא**.

ברוך המשכה: **כלאים רפ"ז**. **וראה תורא מקץ לו, ג**.

עמוד תרלט

חכים ולא בחכמה ידיעא: **ת"ז בהקדמה (פתח אלי)**.
אהרן רב חסד: **ראה שמורר פ"ה, י**. **וכ"ה בת"י ברכה לג, ח**.

מלכותך מלכות כ"ע: **תהלים קמה, יג**.
לית מחשבה תפיסא ב"י: **ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אלי**.

עמוד תרלה

לך ה' הנצח: **דה"א כט, יב**.
מעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת:
אבות ג, ט.

ויכתוב משה את מוצאיהם למסעים:
במדבר לג, ב.
אוחו עובו מקור מים חיים: **ירמי ב, יג**.

עמוד תרמ

שום תשים עליך מלך: **דברים יז, טו**.
י"ד נברא עוה"ב: **מנחות כט, ב**.
במאמר א' יכול להבראות: **אבות רפ"ה**.
כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם: **דברים ח, ג**. **וראה ג"כ תור"א נח ט, ד**. **בשלח סה, ד**.
לקרית מטות פא, ב. **עקב יד, מ ואילך**.

נעוץ תחלתן בסופן: **סי' פ"א מ"ז**.
מצרים ירידה גדולה .. ארץ כנען בבחי' עלי': **ראה לקו"ש ח"ו ע' 239-235 שבפנימיות התחיל העלי' עוד במצרים, עיי"ש**.
אנכי ארד כו' מצרימה: **בראשית מו, ד**.
המעלך מארץ מצרים: **דברים כ, א**. **תהלים פא, יא**.

עמוד תרמא

מי ברא אלה: **ישעי' מ, כו**.

מ"ב עליות עד שמג"י לארץ טובה ורחבה:
להעיר בתורת הבעש"ט (הובא בספר דגל מחנה אפרים פ' מסעי) שבחי' כאריא יש מסעות עד שמגיע לארץ החיים העליונה.

עמוד תרמב

מבין דבר מתוך דבר: **חגיגה יד, א**. **סנה' צג, ב**. **רש"י תשא לא, ג**. **וראה ספרי דברים א, יג**.

עמוד תרלז

זה לעומת זה עשה אלוקים: **קהלת ז, יד**.
נצחם על בגדי': **ראה ישעי' סג, ג**.

מראה מקומות

תתלו

עיין תו"ח ד"ה ויאמר גר למילדות (הראשון).
אור התורה — בהשמטת — ביאור והגהות
לדיה ואני נתתי, ת"ר נר חנוכה תרנ"ט, זה
היום תרצ"ז (קונטרס כ"ט פ"ג ואילך). עכ"ל.
וראה ד"ה וישמע יתרו עת"ר ששם מבאר
בא"א ע"ש.

עמוד תרנ

ארץ טובה ורחבה: שמות ג, ח.
מקור התחלת הדבור הוא בלב שמקבל
הלב נעשה הדבור: ראה ג"כ סה"מ תקס"ז ע'
ר"ח.

שלו כאבן: ראה לקו"ת ראה כו, א.
ארץ כנען הוא הנוק' דאצ"י בח"י הדבור:
וראה ג"כ ספה"מ תקס"ה ח"א ע' שלח.

עמוד תרנא

המעלך מארץ מצרים: דברים כ, א. תהלים
פא, יא.

עמוד תרנב

והוה שנוד' בקבלה שיקרא קודם השינה אנא
בכ"ח כו' שהוא ש' מ"ב: ראה סידור שער
הקיש ע"ד, א. וראה לקו"ת נשא כ, ד.
לך ה' הגדולה: דה"א ט, יא.
נוד' בע"ח שקו' ימין הוא חתין: ראה ע"ח
ריש שער ע"ג. ובכ"מ.

עמוד תרנג

איזהו חכם הרואה את הנולד: תמיד לב, א.

עמוד תרנד

ואהבת כו' ודברת בס' בלכתך ובשכבך כו':
דברים ו, ה"ז.
כחשכה כאורה: תהלים קלט, יב.
ובשתי יכסה רגליו: ישע"י ו, ב.

עמוד תרנה

ובשתי יעופף: שם.
ויז נצחם על בגדי: ישע"י סג, ג.
ויאבק איש עמו כו' וירא כי לא יכול לו
יגע בכף ירכו: בראשית לב, כה.

משל רב וחלמיד: ראה יו"ט של ר"ה —
תרס"ז ע' קעד.

עמוד תרמד

חכים ולא בחכמה ידיע: ת"ז בהקדמה
(פתח אל"י).

עמוד תרמה

ג' פרסו י"ש: ראה ספה"מ תקס"ז ע' פ"א.
וע"י בתו"א לך לך יב, ג.

עמוד תרמו

מ"י הוא בח"י בינה: ראה סה"מ תקס"ח ע'
חצר. וראה סה"מ תשי"ד ע' 172.

עמוד תרמז

השרפים אומרים קדוש וכו' אופנים הוא
דאמרי ברוך ה' כ' ברעש גדול: ברכת יוצר.
וראה לקו"ת נשא כח, ד. האזינו ע"ד, ד.
ובכ"מ.

עמוד תרמח

ארץ זבת חלב ודבש: שמות יג, ה. דברים ו,
ג. יא, ט. כו, ט. כז, ג. יושע ה, ו. ירמ"י יא, ה.
מצרים מיצר מ": ראה לקו"ת להאר"י ל' פ'
וישב ד"ה ועתה כ"י יוסף. תו"א וא"ה(ה)א
ביאור לדיה לכן אמור. (הערת כ"ק אדמו"ר
שליט"א בספה"מ תשי"ד ע' 172). וראה ג"כ
תו"א יתרו ע"א, ד.

עמוד תרמט

יורד השפע לחיצונים דרך העורף שהוא
פרע"ה עם ג' שריו שר המשקים שר האופים
ושר הטבחים כו' (כמשנ"ת במ"א בארוכה
ע"ש ואכ"מ כו'): ראה הוספות לתו"א ויחי
קב, ג. וראה בארוכה כד"ה לא יצא האיש לא
בסיף לביק אדמו"ר מהר"ש (נדפס בקונ'
בפי"ע ג. י. תשס"ז). ובפתח דבר שם מציון
כ"ק אדמו"ר שליט"א וז"ל: בעניני המאמר ..

(*) בהע' שם כותב כ"ק אדיש. גלע"ע לא יכולתי
לכרר זמנתי. וב"רשימת מאמרי דא"ח ש"ל בשנת
(תשמ"א) היה נדפסה בין מאמרי תרל"ב

רחצת את רגלי איככה אטנפס: שה"ש ה, ג.
 ויכתוב משה את כל מוצאייהם למסעיהם:
 במדבר לג, ב.

משה הוא יסוד אבא: מאריא מ, נה. וראה
 לקוית להאריזיל ע"פ כי מן המים משיתיהו.

עמוד תרנט

אבא יסד ברתא: זחיב רנו, ב. ובכ"מ.
 מפתחא דכליל שית: ראה זחיב קעז, ב.

שמור פ"ג, טו. ויקר פ"ב, ג. מכילתא שמות
 יח, יט. (הערת כ"ק אדמור' שליט"א בלקוי"ש
 ח"ד ע' 1087).

ופי יגיד תהלתך: תהלים נא, יז.
 נהר דינור נגיד ונפיק: דניאל ז, י. וראה
 ג"כ הערת כ"ק אדמור' שליט"א בדיה מזמור
 שיר ליום השבת מאדמהאמיצ (קה"ת תשט"ז)
 ע' 14.

מלך אלקים על גוים: תהלים עז, ט.

עמוד תרסג

והלכו עמים רבים: ישעי' ב, ג.
 ונהרו אליו כל הגוים: שם ב, ב.
 אמת ואמונה כל זאת וקיים עלינו: תפילת
 ערבית.

יש לדקדק אמונה לשון זכר: ראה סידור
 שער בהמ"ז דף קיב.

ונותני טרף לביחא: משלי לא, טו. — ותתן
 טרף לביחא.

עמוד תרסד

ע"י המים יומשך החכמה למטה .. מגדלת
 חכמים וטפשים: ראה זחיא קכה, א. (במהני"ע)
 זחיב ל, ב.

נהר יוצא מעדן להשקות הגן: בראשית ב,
 י.

ד' נהרות הן חכמ' ובינה תית ומל' ושרשים
 למעלה, זה ה"י ענין ד' שנכנסו לפרדס כמ"ש
 בכתב האר"י ז"ל: חגיגה יד, ב. וראה לקוית
 להאריזיל עה"פ והנחש ה"י ערום. ס'
 הליקוטס פ' פקודי שער מאמרזיל חגיגה
 שם. וראה מאמרי אדה"ז „הקצרים" ע' ב.

נעוץ תחילתן בסופן: ס"י מ"ד מ"ז.
 וכתיב הים עומד עליהם: מלכים א ז, כה.

דהיב ד, ז — והים עליהם מלמעלה.
 נהרא נהרא ופשטיה: חולין יח, ב.

וברך את מימך: שמות כג, כה — וברך
 את לחמך ואת מימך.

יש להקדים מ"ש ע"פ ומעין מבית ה' יצא
 והשקי את נחל השוטים בלקוית בשה"ש
 בדיה שישים המה: יואל ד, יח. ובלקוית דיה
 שישים המה (האי) לט, א.

עמוד תרסא

ואחרי הרעש אש לא באש ה': מלכים א יט,
 יב.

אין מלך בלא עס: עמה"מ ש' שעשועי
 המלך רפי"א, ס' החיים פ' הגאולה פ"ב, בחיי
 וישב לח, ל. תניא ח"ב פ"ז. להעיר מפרד"א
 פ"ג.

רשפי אש שלהבת י"ה: ראה ספה"מ תקס"ד
 ע' קסח.

אימא מקנא בכורסייא: ת"ז תיקון ו' (כג),
 א. ת"י לח (עט, א). וראה מק"מ זחיב רכ, ב.
 נצוצי אורות זחיב קי, א. תניא פליט, וראה
 הערת כ"ק אדמור' שליט"א בספה"מ תשי"ח
 ע' 81.

ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טו.
 ויאצל מן הרוח: במדבר יא, כה.

עמוד תרסב

קול דממה דקה: מ"א יט, יב.
 תמן קאית מלכא: ת"ז בהקדמה ג, ב.
 ז"א מקנן ביצי': ראה הנסמן לעיל ס"ע
 תרסא.

אדני שפתי תפתח: תהלים נא, יז.
 וזהו פ"י יגיד .. לשון המשכה: ראה סידור

שער חג המצות רפו, ב. וראה ג"כ הערת כ"ק
 אדמור' שליט"א בדיה מזמור שיר ליום

השבת מאדמהאמיצ (ברוקלין תשט"ז) ע' 14.
 אלקי אל דמי לך: תהלים פג, ב.

דקאמרי תדיר: ראה הערת כ"ק אדמור'
 שליט"א בסו"ס קונטרס ומעיו ע' 73.

שכינה מדברת מתוך גרונו של משה:
 להעיר מזחיג רלב, א. שם ז, א. רסה, סע"א.

פני משה כפני חמה ופני יהוש כפני לבנה:
כ"ב עה, א. ורש"י פנחס כו, כ ועוד. — והרי חמה ולבנה הן דוגמת (ראה זח"א כ, א) שם הוי' (שלמעלה מהטבע) ושם אלקים (בגימט' „הטבעי") — ראה חינוך — בשעה"ת לאדמוה"א ח"ב — פ"ה. אור התורה פרשת נו ס"ע צ ואילך. ס"ע צ"ג ואילך. ובכ"מ (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בלקו"ש ח"ט ע' 56 הע' 36).

עמוד תרסח

ועמ"ש בהגהות לד"ה לא הביט און ביעקב בענין ולא ראה עמל בישראל וכו' ושם הבאתי מהזהר חזקת וכו': **ראה לקרית ד"ה זה.**

מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש: קהלת א, ג.

אעברה נא ואראה את הארץ כו' ההר הטוב הזה והלבנון: **דברים ג, כה.**

מי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה: **שבת יא, א.** **טוש"ע** (אודה"ז) **א"ח ס"וס ק"ו ע'** בלקו"ש בהר — **ל"ג בעומר** תשל"ח (הערה 22): „... בשבת שם .. „אומנותי". אבל בטוש"ע ושו"ע אדה"ז .. — „אומנתם". וצע"ק, שהרי לכאורה צ"ל „אומנותם" (לשון אומנות). עכ"ל.

ונחננו מה בחי' ביטול: **שמות טז, ז.** וראה תו"א ד"ה **וארא אל אברהם.**

שכינה מדברת מתוך גרונו: **נסמן לעיל ע' תרסב.**

אפי' מי שתורתו אומתו מפסיק לק"ש: **שבת יא, א.** **טוש"ע** (ואדה"ז) **א"ח ס"וס ק"ו ע'** בלקו"ש פ' ויחי תשמ"א הע' 40.

שמע בחי' שמיעה והבנה: **דברים ו, ד.** וראה פ"י הספורנו שם.

משה רצה ליטע בהם בחי' ראייה: **ראה לקרית ואתחנן.**

וירא ראשית לו: **דברים לג, כא.**

אתה הראית: **דברים ד, לה.**

עמוד תרסט

משה יסוד אבא: **מא"א מ, נה.** וראה לקרית

עמוד תרסה

ענין ניסוף המים בחג כדי שיתברכו גשמי שנה: **ראה סוכה מח, א.** **תענית ב, ב.**

לא ישטפוה: **שה"ש ת, ז.**

בני אמי נחרו: **שה"ש א, ו.**

המבואר למעלה: **כנראה** כוונה לד"ה שחורה **אני שבלק"ת שה"ש ד, א.** שנאמר בשבת פ' **דברים תקס"ג** [וראה ברשימות המאמרים להלן בסוף הספר כד"ה הניל].

ליתן טרף לביתה: **משלי לא, טו** — ותתן **טרף לביתה.**

ויבאו בני האלקי' להתייצב על ד' ויבא גם כו': **איוב א, ו, ב, א.**

ע' בלק"ת סד"ה מה טובו בענין. מאמר ר' יוחנן כגון **אנא כו': לקרית בלק עג, ד.** **יומא פו, א.**

עמוד תרסו

בפרוח רשעים כמו עשב וכו' להשמדם עדי עד כו': **תהלים צב, ח.**

באבוד רשעים רינה: **משלי יא, י.**

אתם קרוי' אדם: **יבמות סא, א.** **כ"מ קיד, ב.** **זח"א כ, ב, ובכ"מ.**

ואתחנן אל ה': **נדפס** (בשינויים) **באוה"ת ואתחנן ע' סה.**

ואתחנן אל ד' בעת ההוא **לאמר: דברים ג, כג.**

שיהי' קיום נצחי .. כ"כ במגלה עמוקות: **באוה"ת שם קיום נצחי כמו שיהי' לעיל כ"כ באוה"ת ובמג"ע.** וראה אוה"ת ואתחנן ע' **צג: כ"ה ג"כ בילקוט ראובני בשם מגלה עמוקות אופן קפז. ועי' בלקו"ש ח"ט ע' 10-9.** ושם ע' 56 ואילך (ובהנסמם שם) **טעם אחר.**

עמוד תרסז

ואתחנן לשון מתנות חנם: **ספרי ר"פ ואתחנן. רש"י שם.**

קדושים תהיו יכול כמוני כו': **ויקרא יט, ב.** **ויקרא כד, ט.**

וע"ד ב' משלים: **באוה"ת שם זה אות ג.** או ע"י נשיא' חן: **ראה שמ"ר ס"פ שמות**

ר"פ ב'.

במ"א: ראה תרי"א עה, ב. וראה לקרית חי
תבוא סדיה היום הזה.

עמוד תרע"א

אתוון אתגלפיו הנז' תמיד בזהר: ראה זח"א
טו, א.

ויאצל מן הרוח: ראה במדבר י"א, יז.
דמות כמראה אדם: יחזקאל א, כו.
נקראו בדרך כלל כל הי"ם דאצילות בשם
רזא דשמי קדישא: ראה תרי"א עט, ג.
כמראה דמות כבוד: ראה יחזקאל א, כח.

עמוד תרע"ב

כי לא מחשבתי מחשבתיכם: ישע"י נה, ח.
כי שרית עם אלקים ועם אנשים וחוכל:
בראשית לב, כט.

בצלם אלקי עשה את האדם: שם ט, ו.
הנז' בזהר תמיד גליף גליפי: ראה זח"א
טו, א. ובכ"מ.

מטי"ט ביציר' וסנד"ל בעשי': ראה אוה"ת
ואתחנן ע' קלא.

אדם אדמה לעליון: שליה תושב"כ דרוש
צאן יוסף שא, ב.

ישראל — יש"ר א"ל: פרדס שע"כ
בערכו.

שמש ומגן ה' אלקי: תהלים פד, יב.

עמוד תרע"ג

ליגע בכף ירכו: בראשית לב, כו — ויגע
ככף ירכו.

ויאבק איש עמו: בראשית לב, כה.
נמלך הקב"ה בנשמותיהם של צדיקים:

ראה ב"ר פח, ז. וראה רות רבה ב, ג.
ישראל עלו במחשבה: ב"ר פ"א, ד. תיז תיז

כסופו.

את ה' האמרת היום: דברים כו, יז.
ע"י פסוק שמע ישראל כמבואר בגמ' פ"ק

דחגיגה: דף ג' סע"א.

עמוד עדרת

מחדש בכל יום מעשה בראשי': ברכת קיש.

להאריז"ל ע"פ כי מן המים משיתיהו. וראה
לקריש חי' ע' 247.

ההר הזה והלבנון: ראה לעיל ע' תרנז.
ל"ב נין היינו ל"ב נתיבות החכמה ונז"ן
שערי בינה: ראה מארי"א, ל, ז.

ביקש משה בקשה קטנה: להעיר ממגילה ו,
א. כתובות קיא, ב.

ויתעבר ה' למענכם: דברים ג, כו.
שמע שם ע' רבתי: ראה זח"ג שז, א.

ישראל לי ראש: בדרי"מ מצות ציצית (טו),
ב) בשם הוזהר. וראה שער הפסוקים וישלח
לב, כט.

משה שם מ"ה יהושע שם ב"ן: ראה ג"כ
תרי"א סה, ד. וראה תרי"א ס"פ שמות. לקרית
ס"פ שלח בארוכה.

עמוד עתר

ובאו במערו' צור מפני פחד ה': ישע"י ב,
יט.

אינו דומה שמיעה לראי': ראה מכילתא יט,
ט.

אהרו' אותיות נראה: ראה סה"ש תשי"א ע'
152 מאמר הבעש"ט. זח"ג קג, א. לקרית
בהעלותך ל, סע"א.

בעת שהוא לאמר: דברים א, ט.
שרש התהוות הזמן הוא כמל' דוקא .. כמו

ה' מלך וימלוך: ראה זהר פ' אחרי נח, ב.
חפץ ורצון: החילוק בין חפץ לרצון —

ע"י הערת כ"ק אדמורי שליטי"א בלקריש חי"ב
עמ' 484 הע' 16.

ע"י תורה ומצות עושין רצונו של מקום:
ראה ברכות לה, ב.

גבורי כח עושי דברו: תהלים קג, יט.
ואתחנן (ג"כ) לשון חניה והמשכה: ראה

לקרית שה"ש יח, ג. וראה לקרית שלח מח, ב.
ישראל לי ראש: דרך מצותיך טו, ב בשם

הוזהר. שער הפסוקים וישלח לב, כט.
נעשה אדם בצלמינו כדמותינו: בראשית א,

כו.

לכבודו בראתיו יצרתיו אף עשיתיו: ישע"י
מו, ג.

ג' מדריגות מחשבה דיבור ומעשה כמיש

עמוד תרעז

והיה עקב: נדפס (בשינויים קלים ובחוס' הגהות) באוה"ת עקב ע' תעט. (נדפס בקונטרס בפ"ע בשנת ה'תשט"ז — בתוס' הערות מכ"ק אדמו"ר שליט"א).
וה" עקב תשמעון וכו' ושמתם ועשיתם אותם ושמר ד' לך את הברית ואת החסד: דברים ז, יב.

עקב .. ענין עקביים דהיינו בעקבות משיחא: ראה אוה"ת ריש פ' עקב שם ס"ע תצא, ריש ע' תקד (בשם אוה"ת). ובלקריש ח"ט ע' 71 ואילך.

דבר כי שומע עבדך: שמואל א ג, י. וישמע שאול: שם טו, ד.
פ' ושמתם: ראה לקו"ת ראה כג, ג וש"נ. ערוכה בכל ושמורה כו': שמואל ב כג, ה. כי תורה שבע"פ קרינן לה: ת"ז בהקדמה. מה היא התבוננות: ראה מאמרי אדה"ז, הקצרים ע' תסו ואילך.

שמע ישראל ד': בלקינו: דברים ו, ד. יהי רקיע יהי אור: בראשית א, ג"ו. והוא מאמר דבראשית: ראה לקו"ת ר"פ בחוקותי. שם במדבר יב, ד. ועוד.
הכוללת כולם: באוה"ת שם ליתא תיבת כולם".

רקיעים וד': לכאור' צ"ל: רקיע וארץ וד' — וכן לקמן צ"ל כו' (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א באוה"ת עקב ע' חפ. (ראה שם ע' תתשלז)).

אין מספר לגדודיו: ראה איוב כה, ג. וראה תניא פמ"ז.

עמוד תרעה

צירופי הדבור: באוה"ת שם: צירופי אותיות הדבור.
שית אלפי שנין דהוי עלמא: ר"ה לא, א. ובכ"מ.

התבוננות זה: באוה"ת שם: התבוננות זו. בראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א.
הנה יש עוד מדרגה רביעית: באוה"ת שם: ליתא עד יתבות, והיינו גדלות המח'. ואיתא שם: אך כי לפי שישראל עלו במחשבה

כי שרית עם אלקי ועם אנשים: בראשית לב, כט.

שמע הוא ענין קיבוץ ואסיפה מן הפיזור: ראה לקו"ת האוינו עב, ב. וראה לקמן ע' תרעז.

וישמע שאול: שמואל א טו, ד.
אם יהי נדחך בקצה השמים: ראה דברים ל, ד. נחמי א, ט.

בצלמנו כדמותינו: בראשית א, כו.
האו"ת אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו: יבמות קט, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א קונטרס עה"ח פ"ב.

חפץ ורצון: ראה לעיל ע' תרס.
מי לי בשמים ועמך לא חפצתי: תהלים עג, כה.

אכשור דרי: יבמות לט, כ. תולין צג, ב. אעברה נא ואראה: דברים ג, כה.

עמוד תרעה

אם יהי נדחך בקצה השמים: דברים ל, ד. ענין החלומות: ראה בזה כסה"מ תקס"ב ע' צד. ובמאמרי אדה"ז, הקצרים ע' תפב.

אדר"ל אין מראין לאדם אלא מהרהורי לבו: ברכות נה, ב. וראה תולין צב, א.
אדם חולם ענינים זרים שלא עלה במחשבתו לעולם: ראה ברכות נה, ב.
יש מלאך הממונה על החלומות: ראה מאמרי אדה"ז, הקצרים שם.

החלומות שוא וכזב ידברו: זכרי' י, ב — חלומות השוא ידברו.
דלא חשיב פילא בקופא דמחטא: ברכות נה, ב.

עמוד תרעז

ותחלמינו ותחיינו: ישע"י לח, טז.
בשוב ד' שיבת ציון היינו כחלומים: תהלים קכו, א.

הפח נשבר ואנחנו נמלטנו: תהלים קכד, ז. והמליטה זכר: ישע"י סו, ז.

דוד המלך שה"י בחי' מל' דאצי": ראה פרדס שע"ה"כ וקהלת יעקב בערכו.
מצי עני מחזק ממנו: תהלים לה, י.

למעלה מבחי' ומדרגות ד' רבתי שהוא נק' מחשבה תתאה המקור לדיבור אבל ישראל עלו במחשבה היינו בחי' מחשבה עילאה. כמיש' במדרש ע"פ אחר וקדם צרתני שקדמו הנשמו' אלקי' במחשבה קודם ל' מאמרות: תהלים קלט, ה. וראה ברכות סא, א. ב'ר ת, א. ויקר' יד, א. לפני אחד מה אתה סופר: ספר יצירה פ"א. והי' מספר בני' אשר לא ימד ולא יספר: הושע ב, א.

מאיגרא רמא לברא עמיקתא: ראה חגיגה ה, ב. וראה אוהית נ"ד כרך ב' ע' א'עב. ירידה זו צורך עליי': ראה ע"ח שכיו ספ"א. ונקרא בזוהר רעוא דכל רעוין רצון של כל הרצונו': ראה זחיב קעו, ב. זחיג קכט, א. כי רצון התחתון: ראה תויא פז, ד. לקרית ויקרא לו, ב. ובכ"מ.

עמוד תרעט

ואספת דגנך: דברים יא, יד. ועמדו זרים וראו צאנכס: ישעי' טו, ה. כאן בזמן שישראל עושן רצונו של מקום: ראה ברכות לה, ב. וראה ג"כ לקרית שלח מב, ג. ואילך. אמרי בינה שער הקיש פפ"ו. הנה מקום אחי: שמות לג, כא. יחזד זה נעשה בקיש ע"י אתערותא דלתתא: באוהית שם: ע"י אתעדליע. כי פנו אלי עורף: ירמ" ב, כז. מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו': תהלים עג, כה. פ" גס: ראה שרש מצות התפלה פלי"ט-מ (בסהמ"צ להצ"צ).

כלה שארי ולבבי: תהלים עג, כה. ובלשון הגמרא תורתן קבע ומלאכתן עראי: ראה אבות א, ט. אדרני יג, ב.

עמוד תרפ

השיבנו ד' .. נשובה אליך: איכה ה, כא. לשון מאד הוא בלי גבול: תויא לט, ג. לקרית שלח מב, ג. דרמ"צ קס, ב. וראה סידור עד, ב. שובה תרני"ט. בעל תשובה גדול"י מהצדיקים: ראה

ברכות לד, ב. שגם אז הם בבחי' אבא: באוהית שם: שגם אם הם בבחי' ריחוק. נשמות הצדיקי' היו נהנין מזיו השכינה: ברכות יז, א. אני הווי לא שניתי: מלאכי ג, ו. כדאמר ר' ישמעאל כה"ג יהי רצון מלפניך: ראה ברכות ז, א. זכור רחמיך ד' וחסדיך כי מעולם המה: תהלים כה, .

כדאמר לאו דאית לך צדק ידיע דאיהו דין כו' ולא מכל אינו מדות כלל: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

עמוד תרפא

ויעבור ד' ויקרא: שמות לד, ו. ד' אלקינו כרת עמנו ברית בחורב: דברים ה, ב.

כריתי ברית דאברם שעבר בין הגזרים: בראשית טו, יח — כרת ד' את אברם ברית. אות היא ביני וביניכס: שמות לא, יג. אנכי עומד בין ד' וביניכס: דברים ה, ה. הליכות עולם לו: חבקוק ג, ו. אמר דוד בפיקודיך אשיחה ואביטה אורחותיך: תהלים קיט, טו. אורחות הווי חסד: שם כה, י. קשרו להם שני כתרים א' כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע: שבת פח, א. פרד"א מז. תדאי' ד. וראה זחיא צ.

מארזיל כשישראל עושין רצונו של מקום כתיב בהו לא ימד ולא יספר: הושע ב, א. ברכות לה, ב.

עמוד תרפב

שירידיה זו לצורך עליי' גדולה: ראה ע"ח שכיו ספ"א.

דע מאין באח: אבות ג, א. אם יהי' נדחך בקצה השמים: דברים ל, ד.

עמוד תרפג

ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד: ישעי' נב, יג.

אות היא וביניכם: שמות לא, יג.

עמוד תרפד

בראשית נמי מאמר הוא: ריה לב, א.
ראשית חכמה: תהלים קיא, י.
יהי רקיע: בראשית א, ו.
ויאמר אלקים: שם א, ג.
כי הוא אמר ויהי: תהלים לג, ט.
בראשית ברא אלקים: בראשית א, א.
עושין רצונו של מקום בחי' מאדך: ראה
ברכות לה, ב. וראה לקוית' שלח מג, א.
והתהלכתי תרכיט' ע' קעט ואילך.
ארחות ה' חסד: תהלים כה, י.
לאו דאית ל' צדק: ראה הקדמת תז' י, א.
זכור רחמך וחסדיך כי מולט המה: תהלים
כה, ו.

עמוד תרפח

לבושין תקיני' לון: הקדמת תז' יז, א.
לא תשבית מלח: ראה לעיל (חיא) ע' לט.
ד'ה להבין ברכת המוציא. ספה'מ תקס"ד ע'
פו.
לא תשבית מלח: ויקרא ב, יג.
מלח נוחן טעם בבשר: ראה ברכות ה, א.
מנחות כא, סע"א. להעיר מאיוב ו, ו —
היאכל תפל מבלי מלח.
נהר יוצא מעדן להשקות את הגן: בראשית
ב, י.
עדן הוא חכמה: ראה זחיב צ, א. וראה
מארי' אות ע' סא. פרדס שעה'כ מערכת
עדן.

עמוד תרפה

סנדל קושר כתרס'ם לקונו מתפלוחיהם של
ישראל: ראה חגיגה יג, ב. זחי'א קסז, ב.
לעברך בברית: דברים כט, יא.
יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.
אנכי עומד ביניכם: דברים ה, ה — אנכי
עומד בין ד' וביניכם.
השיבנו ה' אליך ונשובה: איכה ה, כא.
אות היא ביני וביניכם: שמות לא, יג.

שמש ומגן הוי' אלקים: תהלים פד, יב.
נהר בחי' בינה: זחיב ככג, ב.

עמוד תרפט

ההופכי הצור אגם מיס: תהלים קיד, ח.
קרבן ה' העלא' דברי' דצח"ס: ראה אגרת
התשובה פ"ב.

עמוד תרפו

תשובה היא תשוב היא: ראה זחיג ככב, א.
ושרוחיהם מיניקותיך: ישע'י מט, כג.
ונחתי עשב בשדך: דברים יא, טו.
ונספחו על בית יעקב: ישע'י יד, א.
כל אכילה בירור הוא: ראה סידור רג, א.
וראה זחיג קפח, ב.
ונהר אליו כל הגוים: ישע'י ב, ב.

עמוד תרצ

ענין אכילת דגים לפני בשר: נדפס במאה
שערים. ע' לג.
גלגול . . נפשות הצדיקים בדגים: ראה
עמה'מ שער תיקוני התשובה פ"ה (יז, ג).
וראה גם בתשובה מגדל עוז ע' תסד-תסה
ובהנסמן שם הערות 62-63. עמה'מ שער
רישא דזיא פמ"ה (קנג, ב). וראה זחי'א רנב,
א.

עמוד תרפז

ועמדו זרים ורעו צאנכם: שם סו, ה.
כל המעשה אשר עשה אלקי: קהלת ג, יא.
וכמיש במי'א על ענין קינגא שעושה
לצדיקים לעיל: ראה ויקר' פי"ג, ג. וראה
ד'ה ויתן לך בספה'מ תקס"ב ע' צה. ובתו"ח
ואוהית' ס"פ תולדות. וראה לקמן בד'ה להבין
ענין הקניג'י.

גלגול בדגים: במאה שערים שם: גלגולים
בדגים.
פני אר"י פני שור: יחזקאל א, י.
לפני מלך מלך: ראה בראשית לו, לא.
ואת כל דגי הים ימצא להם: במדבר יא, כב
— את כל דגי הים יאסף להם.
הצאן ובשר ישחט להם: ישע'י כב, יג —
הרג בקר ושחט צאן.

אהבת עולם אהבתיך: ראה ירמי לא, ב.
 הביאני המלך חזריו: שה"ש א, ד.
 חדר — חסד דין רחמים: ראה אוהית
 שה"ש ע' עב.
 החינוך כשהוא קטן במעי אמו מלמדו
 אותו כל התורה כולה: ראה נדה ל, ב.
 ובדעת חזרים ימלאו: משלי כד, ד.
 מחכמה עילאה נפקא: ח"ב קכא, א. וראה
 שם פה, א.
 נהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.

עמוד תרצג

יאר ה' פניו: במדבר י, כה.
 שמאל דוחה: סוטה מז, א. זח"ב כז, א. קו,
 ב. זח"ג קעז, ב.
 כי יקום בקרבך נביא: דברים יג, ב.
 נזכרה דודיך מ"ן: שה"ש א, ד.
 זכר חסדו . . . לבית ישראל: תהלים צח, ג.
 נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א.
 בטל רצונך מפני רצונו: אבות ב, ד.
 ויחד לבבינו: ברכות ק"ש.
 צור לבבי: תהלים עג, כו.

עמוד תרצד

שם מ"ה בגמט' אדם: ראה פרדס שעה"כ
 בערכו. מאויא א, קסו.
 כי לא אדם הוא להנחם: שמואל א טו, כט.
 כי טוב מאוד: בראשית א, לא — וירא
 אלקים . . . והנה טוב מאוד.
 וינחם הוי"ו ירמי' כו, יג.
 חכים ולא בחכמה ידיעא: ראה הקדמת ת"ז
 יז, ב. ז"ח יתרו לד, ב.
 שם ב"ן בגמ' בהמה: ראה טעמי המצות
 (להאריז"ל) פ' שמיני.
 לפני מלוך מלך: בראשית לו, לא.
 בהמות בהררי אלף: תהלים נ, י.
 מלמדו אותו כל התורה במעי אמו: נדה ל,
 ב.
 נגילה ונשמחה כו' נזכרה דודיך מ"ן:
 שה"ש א, ד.
 שם ב"ן נפלו בשבירה: ראה ע"ח שער
 התיקון פ"ג.

גלגול בדגים: כמאה שערים שם: גלגולים
 בדגים.
 ושרשם גבוה מבחי' מדם: שם: השבירה
 כידוע במ"ש.
 לשרשו: שם: לשרשם.
 שנפל בשבירה: שם: מן השבירה.
 ושרשה: שם: לשרשו.
 את כל דגי הים ימצא להם: שם: יאסף
 להם.
 גס: שם: שעי".

לא יוכלו: שם: יוכלו.
 בבשר: שם: בבשר שור.
 אחרי ה' תלכו: נדפס (בשינויים וכתוס'
 הגהות) באוהית שה"ש ע' ס.
 אחרי ה' תלכו: דברים יג, ה.
 משכני אחריך נרוצה: שה"ש א, ד.
 התהלך לפני: בראשית יז, א.
 ואני בתוך הגולה: יחזקאל א, א.
 פני ארץ פני שור: יחזקאל א, י.
 ופני אדם . . . לארבעתן: שם.
 אהבתי אתכם אמר ה': מלאכי א, ב.
 אהבה מסותרת . . וכמ"ש במ"א: ראה תניא
 פ"ט.

עדי"מ האב האוהב . . כאשר יתרחק יתעורר
 אהבתו: ראה אור תורה של הה"מ נ"ע ע"פ
 משכני אחריך נרוצה (קהית תש"ג ע' מג).
 וימיני תחבקני: שה"ש ב, ו, ח, ג.

עמוד תרצא

כי לא אדם אדם והנחם: שמואל א טו, כט.
 לדבקה בו: דברים יא, כב. שם ל, כ. יהושע
 כב, ה.
 בני בכורי ישראל: שמות ד, כב.
 בוהר לית פולחנא כפולחנא דרחימותא:
 ראה זח"ג רסו, א.
 מצות העבודה היא להתייגע באהבה:
 באוהית שם: כמ"ש לאהבה את ה' אלקיכם
 ולעבדו. וכתוב ס"פ עקב לעשותה לאהבה.

עמוד תרצב

ובחרת בחיים: דברים ל, יט.
 עמך לא חפצתי: תהלים עג, כה.

עמד תרצה

חויב תרין ריעין: ראה זח'ג ד, א.
 מועדי ה' מקראי קודש: ראה ויקרא כג, ב.
 יו"ט הוא בשמחה בשבת אין שמחה: וראה
 הערה בספר המאמרים תשי"ט ע' 130. לקריש
 ח'ד ע' 1090.
 לית מחשבה פייסא ב"י: ת"ז בהקדמה יז,
 א.

מישרים אהבוך: שהיש א, ד.
 את ה' אלקיך תירא לרבות תלמידי חכמים:
 דברים ו, יג, י, כ. פסחים כב, ב.
 במהר"ל הקשה: סי' א'. וראה חידושי
 אגדות מהרש"א שם.
 אהבתי תורתך: תהלים קיט, צו.
 חכמה כח מה: זח'ג כח, א.
 וכי אפשר לידבק בשכינה: כתובות קיא, ב.

עמד תרצו

ונקלה: דברים כה, ג.
 מדרש אשר ברא אלקים לעשות לחנו:
 בראשית ב, ג. ראה רש"י לביר פי"א, ו.
 ראה אנכי נותן לפניכם: דברים יא, כו.
 אחת דיבר אלקים שמים זו שמעתי: ראה
 מכות כז, א.

והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוץ היום:
 דברים ו, ו.
 בכל יום יהי בעיניך כחדשים: פסיז
 ואתחנו ו, ו. רש"י דברים כז, כז.

מאמדות מתחדשים בכל יום: ראה שער
 היחוד והאמונה בתחלתו.
 יהי אור .. יהי רקיע: בראשית א, ג'ו.
 כל שבת הוא בחי' שבת בראשית: ראה ג"כ
 ספיה"מ תקס"ה ע' תשעה.

דברה תורה כלשון בני אדם: ברכות לא, ב.
 ושי"נ.
 שבת וינפש: שמות לא, זו.

אין לו דמות הגוף: פיוט יגדל, וראה
 רמב"ם הל' יסוה"ת פי"א.

עמד תרצז

בדבר ה' שמים ורוח פיו כל צבאם: תהלים
 לג, ו.

התהוות כל הברואים מאין הוא מבחי'
 דיבורו של הקב"ה: ראה שער היחוד
 והאמונה פי"א.

ויאמר אלקים: ראה בראשית יז, יט. ובכ"מ.
 כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
 בראשית ברא בחוכמתא: ראה בראשית א,
 א ותרגום ירושלמי.

ואם לאו ה"י מאמרות חוזרים למקומם:
 ראה שער היחוד והאמונה פי"ב ואילך.
 לאו דאית לה צדק ידיע: ת"ז בהקדמה
 (פתח אלי').

אורא תרין רעין דלא מתפרשין: ראה זח'ג
 ד, א.

נותן התורה לשון הווה: ראה לקיט תזריע
 עה, ג.

אם אין קמח אין תורה: אבות ג, יז.
 בראשית ברא בשביל התורה ובשביל
 ישראל שנק' ראשית: רש"י ורמב"ן ר"פ
 בראשית, וראה ב"ר פי"א, ד. ויק"ר פל"ז, ד.
 וראה תנחומא (באבער) בראשית.

באורייתא ברא עלמא: ב"ר פי"ח, ב. ושי"נ.
 תו"א בראשית א, א.

קדמה לעולם: ראה מדרש תהלים צ, ד.
 הערה בספיה"מ התי"ש ע' 83. ובספיה"מ
 תשי"א ע' 262.

ואה"י אצלו אמון: משלי ח, ל.
 ואהבת את ה' אלקיך: דברים ו, ה.
 כי חפץ חסד: מיכה ז, יח.
 בריאה מצד טבע הטוב להטיב כמ"ע
 בע"ח: בתחלתו — (שער הקדמת הקדמה ג).
 וראה לקי"ש ח"ו ע' 19.

עמד תרצח

במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו:
 ראה מגילה לא, א. ספר המאמרים הישית ע'
 40 בהערה. ובלקוטי הגהות לתניא פי"ד.

רוח אייתי רוח ואמשיך רוח: ראה זח"ב
 קס"ב, ב. וראה אוה"ת בראשית רפ"ו, ו.
 הוא יחי' בעל הרצון הנקי רעוא דכל רעוין:
 ראה זח"ב קע"ו, ב. זח"ג קכ"ט, א.

אהבה לשון אבא: ראה תו"א לב, ג. ספר

חקירה ע' 182 ערך אהב. וראה דרך אמונה
צב, א.

מי לי בשמים ועמך לא חפצתי: תהלים עג,
כה.

עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.

כהדיו קמצא דלבושין מיני' ובי': ב"ר
פכ"א, ה.

עמוד תרצט

ותורה אור: ראה משלי ו, כג.

אנכי מי שאנכי: ראה זח"א קסז, ב. זח"ג
רנז, ב. לקו"ת פנחס פ, ב. שם ראה לא, ד.

קודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד:

ראה תקס"ה ע' תרנח.

יה' שמו' רבא: נוסח הקדוש

אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.

הפרש בין הודאה לברכה: ראה תו"א ל, א.

סו, ג. לקו"ת דברים א, א. ספה"מ תקס"ה ע'

קסז. ספה"מ תקס"ח ע' שע. שערי אורה יח,

א. יהל אור ע' תקנח.

עמוד תש

רמיח פקודין רמיח איברים דמלכא: ראה

ת"ז תיקון ל'. תניא מ"מ וכו' לפכ"ג ע' ת"י.

מצות צריכות כוונה: ברכות יג, א. וראה

שו"ע אדה"ז סי' ס' ס"ה.

אנכי ולא יהי' לך בדיבור א' נאמרו:

מכילתא יתרו כ, ת.

לאהבה ה' בכל לבבכם ובכל נפשכם:

דברים ו, ה. ברכות נד, א (במשנה).

אין רע יורד מלמעלה: ראה ב"ר פנ"א, ג.

לא יגורך רע: תהלים ה, ה. וראה לקו"ת

במדבר ג, ג.

האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב.

וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בקונטרס

עץ החיים פ"ב.

מי לי בשמים ועמך לא חפצתי: תהלים עג,

כה"ו.

עמוד תשב

מבואר בשליה שמו בגי' רצון: ראה לקו"ת

פקודי ז, ד — ובס' הקבלה הראשונים כ' שמו

בגמ' רצון. וראה מאמרי אדה"ז „הקצרים" ע'
קנו.

עמוד תשג

יהי רצון מלפניך שיכבשו: ראה ברכות ז,

א.

עמוד תדש

מימינו אש דת למז: דברים לג, ב.

אהבת עולם אהבתיך: ראה ירמ' לא, ב.

אחת שאלתי מאת ה': תהלים כז, ד.

מדרש — אמר דוד ממך למדתי דכתיב

ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך:

דברים י, יב. מדרש תהלים עה"פ אחת

שאלתי — הובא בילקוט.

לא יעקב יקרא שמך כ"א ישראל: בראשית

לה, י — לא יקרא שמך עוד יעקב.

אני ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים:

שמות כ, ב.

בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.

והלא במאמר אחד: אבות פ"ה, מ"א.

מחשבה ודיבור נק' לאה ורחל — ב'

אחיות: ראה מאו"א אות ל' ס"א.

אז ראה ויספרה — תרגום אז מקדמת

דינא: איוב כח, כז.

אף עשיתיו: ראה ישע"י מג, ז.

ומספר את רובע ישראל: במדבר כג, י.

אין לו גוף ודמות הגוף: פיוט יגדיל.

דברה חורה כלשון בני אדם: ראה ברכות

לא, ב.

כי בצלם אלקים עשה את האדם: ראה

בראשית ט, ז.

ומבשרי אחזה: לשון הכתוב איוב יט, כו.

תרגום יונתן בראשית בחוכמתא ותרגום

אונקלוס בקדמון: ראה בראשית א, א.

עמוד תשה

בדבר הוי': ראה תהלים לג, ו.

גם בראשית מאמר הוא: ראה ר"ה לב, א.

הוא אמר ויהי: תהלים לג, ט.

ישראל הו"ע השתדרות שר אל: ראה

פרדס שערי"כ בערכו.

מדרש ע"פ אחר וקדם צרתני קדם למעשה בראשית: תהלים קלט, ה. ברכות סא, א. וראה לקרית מטות פא, ב. פב, ד. דרך חיים ע' 178. תריח בראשית יט, ב. לקו"ש ח"א ע' 10 בהערה. נמלך בנשמתן של צדיקים: ב"ר פ"ח, ז. רות רבה רפ"ב.

מה מאה ברכות העליון שנעשו ע"ז: ראה זחיג קעט, א. אחת היא יונתי תמתי: שה"ש ה, ב. תאומתי לשון תאומים: ראה שהשיר עה"פ. וראה תריא נא, ב.

עמוד תשח

יראו מה' כל הארץ: תהלים לג, ח. רס על כל גוים הוי': ראה תהלים קיג, ד. ישראל עם קרובו: תהלים קמח, יד. את ה' אלוקי תירא: דברים ו, יג. כל מה שיש ביבשה יש ביס: ראה חולין כזו, א.

עמוד תשט

עושה מלאכי רוחות: תהלים קד, ו. וראה לקו"ש ח"ט ע' 405. אשריך וטוב לך בעוה"ז ובעוה"ב: ראה ברכות ח, א. במד"ר ח, י. אבות ו, ד. ישראל עלה במחשבה: ב"ר רפ"א. זחי"א כד, א. ת"ז ת"ו (כג, ב) ונצוצי זהר שם. אורייתא מחכמה: זחי"ב, קכא, א. וראה ג"כ שם פה, א. זחי"ג פא, א. רמ"ח איברים — רמ"ח איברים דמלכא: ראה ת"ז תיקון ל'. זחי"ב קיח, א. תניא פ"ד. על דמות הכסא דמות כמראה אדם: יחזקאל א, כו.

חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

עמוד תשי

ויעבור ה' על פני ויקרא: שמות לד, ו. מצות ה' ברא: תהלים יט, ט. מצות ארחות ה': ראה תהלים כה, י.

החכמה תחי': ראה קהלת ז, יב. חכים ולא בחכמי ידעו': הקדמת ת"ז יז, ב. לגדולתו אין חקר: ראה תהלים קמה, ג. ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך: דברים י, יב.

עמוד תשז

שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו. בטל רצונך מפני רצונו: אבות ב, ד. הקול קול יעקב: בראשית כז, כב. הן יראת ה' היא חכמה: איוב כח, כח. חסד דרועא ימינא: הקדמת ת"ז יז, א. ישראל לי ראש: בדר"מ מצות ציצית (טו), ב) בשם הזהר. וראה שער הפסוקים וישלח לב, כט. שית אלפי שנה דהוי עלמא: ר"ה ל, א. מי לי בשמים ועמך לא חפצתי: תהלים עג, כה. כשיבוער רוח הטומאה לגמרי וראו כל בשר: ראה זכרי' יג, ב. אני ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים: שמות כ, ב. את ה' האמרת היום: דברים כו, יז.

עמוד תשז

גלו לאדום שכינה עמהם: ספרי במדבר לה, לד. וראה מגילה כט, א. מה ה' אלוקיך שואל מעמך — א"ת מה אלא מאה: דברים י, יב. מנחות מג, ב (ורשי' ותוס' שם). זחי"ג קעט, א. ובכ"מ. אכל עשרה שכינחא שריא: סנה' לט, א. וש"נ. גנבא אפוס מחתרתא רחמנא קרי': ברכות סג, א. ע"פ ג"י הע"י, ראה ספה"מ תשי"ט ע' 110 בהערה.

מרחוק ה' נראה לי: ירמי' לא, ב. כשם שא"א לעולם בלא רוחות כך א"א לעולם בלי ישראל: תענית ג, ב. זחי"ב ה, ד. רוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו. ויפח באפיו: בראשית ב, ז. ישראל עלה במחשבה: ראה ב"ר פ"א, ד. וראה לקרית שה"ש יז, ד.

עמוד תשיג

סכך .. גידולו מן הארץ: ראה סוכה יא, א
(במשנה).

ויגש משה אל הערפל: ראה שמות כ, כא.
בוצינא דקרדניתא שנק' צור: ראה זה"א
טו, א. יח, ב.

הביטו אל צור חצבתם: ישעי' נא, א.
הן הכה צור ויזובו מיס: תהלים עח, כ.
ויעבור ה' על פניו ויקרא ה' ה': שמות לד,
ו.

לדוד ה' אורי וישעי: תהלים כו, א.
כי בזאת יבא אהרן: ויקרא טז, ג. וראה
לקו"ת נצבים נ, ב.
כי תכלית שנאה שנאתי: תהלים קלט, כב.

עמוד תשיז

שם מ"ה לא נפלו בשבירה: ראה ע"ח שער
התיקון פ"ג.

יונתי תמתי: שה"ש ו, ט.
ישראל שר אל: ראה פרדס שה"כ בערכו.
ועמדו רגליו: זכרי' יד, ד.
לא יעקב יאמר עוד שמך: בראשית לב, כט.
יעקב יוד עקב: ראה ע"ח שער ג' ספ"ב.
פרדס שער עה"כ מערכת יעקב.

מה ה' אלקיך שואל מעמך אל תיקרי מה
אלא מאה: דברים י, יב. מנחות מג, ב (ורשי'
ותוס' שם). זחיג קעט, א. ובכ"מ.

עמוד תשטז

מאמר רבן גמליאל על ר' חנינא בן דוסא
לא שהוא גדול: ראה ירושלמי תענית ד, א.
מבעל הרצון הנק' רעוא דכל רעיון: ראה
זחיג קכט, א. רפח, ב.

בקשת ר"י כה"ג יהי רצון מלפניך שיכבשו
רחמך את כעסך: ברכות ז, א.
ר' חנינא בן דוסא ה"י מתפלל על החולים:
ראה יומא מט, א.

עמוד תשטז

תורה שבעי"פ מלכות קרינן לה: ת"ז
בהקדמה (פתח אלי').

הקב"ה מניח תפילין ומתעטף בציצית
ועושה צדקה: ראה ברכות ו, א. ר"ה יז, ב.
להחיות רוח שפלים: ישעי' נז, טו.
תפילין דמארי עלמא: ראה ברכות ו, א.
אשרי משכיל אל דל: תהלים מא, ב.
ועשיתם אותם כאילו עשאוני: סנה' צט, ב.
ויקיר לה, ו. זחיב קיג, א.

שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
מצות צריכות כוונה: ברכות יג, א.
טלית פרישו דמלכא: ראה זחיב צז, ב.
מה ה' שואל מעמך כ"א ליראה: דברים י,
יב.

אחת שאלתי מאת ה': תהלים כז, ד.
אחת ה' יונתי: שה"ש ו, ט.

עמוד תשיא

אותיות אלול אני לדודי ודודי לי: שה"ש ו,
ג. וראה אבודרהם ס' תפלת ר"ה בשם
הדרשנים, פעי"ח ש' ר"ה פ"א.

המשכות י"ג מדה"ר: ראה מ"ח מס' אלול
פ"א, ג. פעי"ג שכ"ד בתחלתו.
ברחמי' גדולים אקבצך: ישעי' נד, ז.
מכון לשבתך פעלת ה': שמות טו, יז.
שיה' מעשיו מרובים מחמכתו: ראה אבות
ג, ט.

בסכך הסוכה . . בחי' ענני הקטרת: ראה
עט"ר שער יוי"כ לו, סעי"א ואילך. אוה"ת
סוכות ע' איתשכב ואילך. וככה תרלי"ז פפ"ד,
והוא כחתן תרניז פ"א ואילך. ועוד.
כי כל ימינו: ראה תהלים צ, ט.

עמוד תשיב

כי שמאלו תחת לראשי ברי"ה וביה"כ ימינו
תחבקיני: שה"ש ב, ו. ח, ג.
אמר דוד ממך למדתי: ראה מדרש תהלים
ע"פ אחת שאלתי (תהלים כז, ד) והובא
בילקוט. וראה לקו"ת מסעי צו, ב.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א מ"ז.

דוד הוא בחי' מלכות: ראה פרדס שה"כ
וקהלת יעקב בערכו.
כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא: דברים ד, כד.

מראה מקומות

תמטט

בכל יום יצרו של אדם מתגבר: ראה סוכה
גב, א. קידושין ל, ב.

כי שרית עם אלקים: בראשית לב, כט.
ויבאו בני האלקים: איוב א, ו.
מה אנשו כי תזכרנו: תהלים ח, ה.

עמוד תשכא

ואת רוח הטומאה אעביר: זכרי' יג, ב.
י'דה נפש האלקי' לברר הרע דנהיב
להפוך: ראה תניא פליז. וראה ע"ח שער כ"ז
פ"א.

רוממות אל בגרונו: תהלים קמט, ו.
להחיות רוח שפלים: לשון הכתוב ישעי' נז,
טו.

לך ה' הגדולה והגבורה: דה"א כט, יא.
ולגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
קדוש — קדוש ומובדל: ראה קדושים יט,
ב ופרשי' ורמב"ן שם. תניא פמ"ו.

במקום שאתה מוצא גדולתו: ראה מגילה
לא, א. ספר המאמרים ה'שית' ע' 40 בהערה.
ובלקוטי הגהות לתניא פ"ד.

ואכלת שלל אויביך: דברים כ, יד.
חרב פיפיות ב' פיות: תהלים קמט, ו. וראה
תניא קב, ג.

להעלות למעלה: בלקוטי שם מצ"ן —
ועיין בר"מ פ' שופטים.

הם ח"ק רומח: בלקוטי שם מצ"ן — וע'
בספר מאורי אור אות ריש סט"ו.

אחד דלית חד היא ז' רקיעים וארץ: ראה
שוע' אדה"ז חור"ח סס"א, ס"ו.

פני ארי פני נשר ופני אדם: יחזקאל א, י.
ולפני אחד מה אחת סופר: ראה ס"י פ"א
מ"ז.

לאו דאית לך מדות ידיעא: ת"ז בהקדמה
(פתח אל"י).

ישת חושך סחרו: תהלים יח, יב.
ישראל חלק אלוק ממש: תניא רפ"ב.

בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמה יצא
ב"ק... שבת פה, א.

ק"ש דאורייתא: ברכות כא, א. וראה ר"י
בברכות טז, א.

חפלה דרבנן: רמב"ן סה"מ מצוה ה'. מ"א

וחלקו ב"ש וביה בצרת הבת לאחין: ראה
יבמות יג, ב.

עמוד תשיז

אין מלך בלא עט: בחיי וישב לח, ל. ר"פ
בלק. כד הקמח ר"ה (ב) ד"ה ועוד (ע' ששט).
וראה ספה"מ התשי"ד ע' 17 בהערה.

עמוד תשיח

עבד מלמטה למעלה שר מלמעלה למטה:
ראה ג"כ ספר המאמרים תרס"ז ד"ה מקנה
רב ואילך.

עמוד תשיט

לא כן משה עבדי: ראה דברים יב, ז.
ונחנו מה: שמות טז, זח.

זקן ביתו מושל: בראשית כד, ב.
דבר אל בניי: ראה שמות יד, ב. כה, ב.
כי תהיינה לאיש: נדפס (בשינויים) בלקוטי
דברים לו, ד.

וראה אוה"ת כי תצא תתצד (ע' תורה
חקס"ג).

כי תהיינה: דברים כא, טו.
יש לכאויא מ'שראל ב' נשמות: ראה תניא
פ"ב.

נשמות אני עשיתי: ישעי' נז, טז.
ויפח באפיו נשמת חיים: בראשית ב, ז.
וראה תניא רפ"ב.

ונשמות שדי: ראה איוב לב, ח.
אין לך עשב שאין לו מזל: ב"ר י, ז. זח"א
רנא, א. מר"נ ח"ב פ"י. אגה"ק ס"כ.
מזל מחכים: ראה שבת קנו, א.

עמוד תשכ

נפש כי תחטא: ויקרא ה, א. ד, ב. ד, כז.
כמיש בזוהר: ראה זהר ויקרא ד, כב. זח"ב
כג, א.

נעשה אדם בצלמנו: בראשית א, כז.
ימי שנותנינו בהם שבעים שנה: תהלים צ, י.
להפנא חשוכה לנהורא ומיררו למיתקא:

ראה זח"א ד, א. ובכ"מ.

עמוד השכנ ק"ו סק"ב. וראה דרך מצותיך ריש שורש

מצות התפלה.

יאר ה' פניו: במדבר ו, כה.

עוונות מבדילים: ראה ישעי' נט, ב.

עד דלא אכילנא בישראל דתורא: ב"ק עב,

א.

בעינת גבוה מן הצדיק גמור: ראה ברכות

לד, ב.

עמוד השכנ

בעינת . . בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.

עלמות אהבוך: ראה שה"ש א, ג.

תשובה . . מהפך חשוכא לנהורא: ראה

זח"א ד, א.

כי בעוליק עושייך: ישעי' נד, ה.

אין רע יורד למעלה: ראה ב"ר פנ"א, ג.

לא יתכן לומר למעלה באצילות ענין

פסולת ח"ו: ראה לקוית תוריע כג, ב.

עמוד השכנ

כי שרית עם אלקים: בראשית לב, כט.

נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א.

למכה מלכים גדולים כליח: תהלים קלו, יז.

מגלה עמוקות מני חושך: איוב יב, כב.

ויעבור ה' על פניו: שמות לד, ו.

עמוד השכנ

ורחץ ה' את צואת בנות ציון: ישעי' ד, ד.

מי גילה רז זה לבני: שבת פח, א.

ישראל לי ראש: דרך מצותיך טו, ב בשם

הזוהר. שער הפסוקים וישלח לב, כט.

ישת חושך סחרו: תהלים יח, יב.

קליפה קדמה לפרי: ראה לקוטי תורה

להאריזיל סיפ וישלח. ספר הליקוטס שם.

ועייגיכ זח"ב קח, ב.

שרש המצות היא תרי"ג ארצין דגלגלתא:

ראה זח"ב קכט, א.

עמוד השל

והי' בן הבכור לשנואה: דברים כא, טו.

ירדה שנאה לאוה"ע: שבת פט, א.

את בכורתי לקח: בראשית כז, לו.

עמוד השכד

ויגש משה אל הערפל אשר שם: ראה

שמות כ, כא.

ישת חשך סחרו: תהלים יח, יב.

בני בכורי ישראל: שמות ד, כב.

את בכורתי לקח: בראשית כז, לו.

ירדה שנאה לאוה"ע: שבת פט, א.

ואת עשו שנאתי: מלאכי א, ג.

ובי"כ התגלות הרצון שאחר השטיפה:

ראה לקוית ויקרא נד, ד.

ויעבור ה' על פניו: שמות לד, ו.

עמוד השכח

דכולא קמ"י כלא: זח"א יא, ב.

עיקר השבירה הי' בשם ס"ג: ראה מבוא

שערים שיב ח"א, פ"ב.

ורוח הטומאה אעביר כו' ובלע המות: זכרי

יג, ב.

אשת חיל עפרת בעלה: משלי לא, י.

אשר עשה האלקים את האדם ישר: קהלת

ז, כט.

פני אר"י פני נשר: יחזקאל א, י.

ידוע הקושיא בלקוית איך יח"י אדם על

מוצא פי הוי': ראה לקוית בהעלותך.

עמוד תשלא

להבין המדרש על ענין הקניזי: ויקר פי"ג, ג.
 ראה ד"ה ויתן לך בספה"מ תקס"ב ע' צה.
 תר"ח תולדות יב, ד ואילך. שער הבחירה אות יב. וראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' רל.
 כדחנן בכל שוחטין: ריש חולין.
 תורה מאתי תצא: ישע"י נא, ד.
 ידיעה ובחירה: ראה לקו"ש ח"ז ע' 365 ואילך.
 הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים: ברכות לג, ב.
 אין רב יורד למעלה: ראה ב"ר פנ"א, ג.
 נחמתי כי עשיתי: בראשית ז, ז.
 וזהו לשחוק בעלמא: ראה ג"כ לקו"ש במדבר כ, א.
 לא אוסיף לקלל עוד: בראשית ח, כא.

עמוד תשלה

עונות מבדילים: ראה ישע"י נט, ב. וראה תניא פי"ז.
 אשה כי תזרע: ויקרא יב, ב. ברכות ס, א.
 נדה לא, א.
 איש מזרע תחלה יולדת נקבה פי' כשאין העלאת מ"ן: ראה לקו"ש תזרע יט, ד. וראה זחי"ג מב, ב.
 זכר חסדו: תהלים צח, ג.
 אל אשה תשוקתה: ראה בראשית ג, טז.

עמוד תשלו

הגידה לי שאהבה נפשי: ראה אוה"ת שה"ש ע' קב.
 הגידה לי שאהבה נפשי: שה"ש א, ז.
 הגידה לשון המשכה: ראה ג"כ הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בד"ה מזמור שיר ליום השבת מאדה"ז (ברוקלין תשט"ז) ע' 14.
 נהר דנגיד ונפיק: דניאל ז, י.
 נפשי אויתך בלילה: ישע"י כו, ט.
 וראו כל בשר: ראה ישע"י מ, ה.
 ובלע המות לנצח: שם כה, ח.
 מלאה הארץ דעה ובאו במערות צורים: ישע"י ב, יח.
 ג"ע נהנין מזיון השכינה: ברכות יז, א.
 מה יפית ומה נעמח אהבה בתענוגים: שה"ש ז, ז.
 ירידה צורך עלי: ע"פ שער כו. וראה תניא פל"ז.

עמוד תשלב

אם צדקת מה תתן לו: איוב לה, ז.
 ליתן לשון התקשרות: ראה לקו"ש שם.
 ג' שעות אחרונות יושב ומשחק עם ליתן:
 ראה ע"ז ג, ב.
 וכמ"ש כל זה בארוכה במ"א: ראה תו"א ר"פ תולדות.
 מטי ולא מטי וכמ"ש בע"ח: ראה ע"פ שער מטי ולא מטי.

עמוד תשלו

יפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב: אבות ד, יז.
 יו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב. ירושלמי חגיגה פ"ב ה"א, זחי"א ד, א. ובכ"מ, וראה אגה"ק ס"ה.
 להחיות רוח שפלים: לשון הכתוב ישע"י נז, טו.
 מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.

עמוד תשג

נעשה אדם בצלמנו כדמותנו: בראשית א, כו.
 לפום גמלא שיחנא: ראה כתובות סז, א.
 ב"ר יט, א. קה"ר א, לט.

עמוד תשלו

כל הגדול מחבירו יצרו גדול: סוכה נב, א.
 כי יצר לב האדם רע: בראשית ח, כא.
 בשוא גליו אתה תשבחם: תהלים פט, י.
 ירדי הים באניות: תהלים קז, כג.

לפני אחד מה אתה סופר: **ראה סי' פ"א מ"א**.

ישראל לי ראש: **דרך מצותיך טו, ב. בשם הזוהר, שער הפוסקים וישלח לב, כט.** ויעש דוד שם: **שמואל ב ח, יג.** מה ה' אלקיך שואל מעמדך: **דברים י, יב.**

עמוד תשלט

אל גינת אגוז ירדתי: **שה"ש ו, יז. וראה רש"י שה"ש ו, יא.** ומלתם ערלת לבבכם: **דברים י, טז.** מי לי בשמים ועמד לא חפצתי בארץ: **תהלים עג, כה.** לב נשבר ונדכה: **תהלים נא, יט.** אדני שפתי תפתח: **תהלים נא, יז.** אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו: **ישע"א, יח.** נשמות בגיע נהנין מזיו השכינה: **ברכות יז, א.** איכה תרעה: **שה"ש א, ז.**

עמוד תשמ

הקביה נק' רועה ישראל: **תהלים פו, ב.** כנסי נק' רעייתי: **ראה שהשיר ע"פ לסוסתי ברכבי פרעה (א, ט). זחיג לג, ב.** ובכ"מ. **וראה זחיג, ז, ב.** כלומר פרנסתי: **ראה שהשיר א, ע"פ לסוסתי. זחיג ז, ב.** וראה ילקוט שמעוני פקודי רמז תיח. ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים: **שם.** אכלתי יערי עם דבשי: **שה"ש ה, א.** קרבנות נק' לחם אשה: **ראה לקו"ש חייב ע' 18 ובהנסמן שם.** אז ירננו כל עצי יער: **תהלים צו, יב.** נק' עומדים: **ראה זחיב קסט, א, קע, א.** וראה **שמור' פכ"ה, ב.** תויא ואוה"ת ריפ' שמות. שרפים עומדים: **ישע"א ו, ב.** חכים ולא בחכמה ידיע': **ת"ז בהקדמה (פתח אל"י).** מה ה' שואל מעמד א"ת מה אלא מאה ברכות: **דברים י, ב.** רש"י **במנחות מג, ב.**

לית מחשבה תפיסא ב"י: **ת"ז בהקדמה (פתח אל"י).**

חכים ולא בחכמה ידיע': **ת"ז בהקדמה (פתח אל"י).**

כי עמד מקור חיים: **תהלים לו, י.** ויעש דוד שם: **שמואל ב ח, יג.** אז תתענג על ה': **ישע"א נח, יד.**

עיקר התשובה הוא התפלה: **ראה אגה"ת פ"י, אגה"ק ס"ח (קיג, רע"א).**

וראה ג"כ ד"ה אך בעשור (סו"ס המאמרים תר"ל) ולהעיר שניהם עיקרם בלב: **בתפלה אמרז"ל (תענית ב, א. רמב"ם ריש הל' תפלה) ולעבדו בכל לבבכם איוו היא עבודה שהיא בלב הוא אומר זו תפלה, ובתשובה — הרי עיקר התשובה בלב (תניא פכ"ט לו, ב), אגה"ק ס"י (קטו, ב). וראה לקו"ש ח"ב ע' 425 הערה 22.** (הערה בלקו"ש ח"ג ע' 283).

תפלה עבודה שבלב: **תענית שם.**

בע"ת גדולם מצדיקים גמורים: **ראה ברכות ד, ב.**

עמוד תשלח

חכמה מאין תמצא: **איוב כח, יב.** בעמדם תרפנה כנפיהם: **יחזקאל א, כד"ה.** עבודת המלאכים אינו אלא ביראה: **כולם עומדים באימה ואומרים ביראה: ברכות ק"ש.**

אין מלך בלא עם: **ס' החיים פ' הגאולה פ"ב. בחיי וישב לח, ל. עמק המלך ש' שעשועי המלך רפ"א. תניא ח"ב פ"ז. להעיר מפרקי דר"א פ"ג.**

יראת ה' לחיים: **משלי יט, כג.**

אהבת עולם אהבתנו: **ראה ירמ"י לא, ג.** זה השער לה' צדיקים יבואו בו: **תהלים קיח, כ.**

שמע ישראל ה' אלקינו: **דברים ו, ד.**

ישראל עלה במחשבה: **ב"ר רפ"א.**

אחד ז' רקיעים והארץ הוא הח': **ראה סמ"ק ס' קד הובא בכ"י א"ר ח רס"א, וראה ברכות יג, ב.**

לך ה' הגדולה: **דה"א כט, יא.**

פני אר"י פני שור: **יחזקאל א, י.**

תלת קשרין מתקשראן כחדא קוביה ואורייתא וישראל: ראה זחיג עג, ב. וראה הערת כ"ק אדמור"ר שליטיא בספהי"מ ת"ש ע' 61.

וזאת לפנים בישראל: רות ד, ז.
 אין זאת אלא תורה: ע"ז ב, ב.
 כי יפלא ממך דבר: ראה ירמ"י לב, יז.
 זה היום תחלת מעשיך: תפלת מוסף דריה.
 אדם נידון בכל יום: ר"ה טז, א.
 והיה מידי חודש בחדשו: ישעי' סו, כג.
 צופה ומביט עד סוף כל הדורות: מוסף דריה. וראה ר"ה יח, א.
 בסקירה ותנועה א': ראה זחיב כ, א.
 נ' אלפים ויבלות: ראה תרי"א שמות נא, ד
 ד"ה אל תצר מכ"ק אדמור"ר האמצעי ע' 52 ובמ"מ שם.
 ויצא ככרך תצו: זכרי' ט, יד.

עמוד תשמח

מבשרי אחזה אלוה: איוב יט, כו.
 בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
 יהי דקיע יהי אור: בראשית א, ג ו.
 שורש ומקור להתהוות מהות הנברא: ראה שער היחוד והאמונה.
 עולם שנה נפש: יסוד כל ספר יצירה.
 והחיות רצו"ש: יחזקאל א, יד.
 אלף שנה כיום אחמול: ראה תהלים צ, ד.
 שית אלפי שנין היינו בחי' ו' יומין עילאין דאצילות: ראה זחיג צד, ב. ובכ"מ.

עמוד תשמט

פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון: תהלים קמה, טז.
 חי חי הוא יודך: ישעי' לח, יט.
 לפי שהם כללי' לפרטי שלהם: ראה עטרת ראש בתחלתו.
 בכסא ליום חגיגו: תהלים פא, ד.
 איזה חג שהחודש מתכסה בו: ר"ה ח, א. וש"נ.
 אדה"ר נברא בריה: ויקר"ר ר"פ כט.
 פסיקתא בחודש השביעי. פדרי"א רפ"ח —

איכה תרביץ בצהרים: שה"ש א, ז.
 גשם נדבות חניף אלקים: תהלים סח, י.

עמוד תשמא

ורא האור כי טוב: ראה בראשית א, ד.
 שרגא בטיה"דא דלא מהני: ראה חולין ס, ב.
 יתרון האור מתוך החושך: קהלת ב, יג.
 אל גינת אגוז ירדתי: שה"ש ו, יא.

עמוד תשמב

הגידה לי שאהבה נפשי: שה"ש א, ז.
 אכלתי יערי עם דבשי: שה"ש ה, א.
 רועה ישראל: תהלים פ, ב.

עמוד תשמג

ותהלתי מחטס לך: ישעי' מח, ט.
 חונה מלאך ה' סביב להם: תהלים לד, ח.
 כי מלאכיו יצוה לך: שם צא, יא.
 גשם נדבות: תהלים סח, י.

עמוד תשמד

חסד אל כל היום: תהלים מב, ג.
 ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.
 אהרן איש החסד: ראה זחיג קמה, ב.

עמוד תשמה

ותתן טרף לביתה: משלי לא, טו.
 אין נותנין פרנסה לאדם אלא בשביל אשתו: הובא בכ"מ בדאי"ח (ראה לקו"ת ברכה ק, ב. מאה שערים לב, א. ועוד) וראה בי"מ נט, א. זחיג נב, א. ת"ז ת"י ט"ז (ל, ב). שם ת"י ע' (קכו, ב).

להביא ברכה אל ביתך: יחזקאל מד, ל.
 טרף נתן ליריאו: תהלים קיא, ה.

עמוד תשמז

כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו: ראה לקו"ת נצבים מו, א.
 כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו: דברים ל, יד.

בצלם עשה את האדם: בראשית ט, ו.

עמוד השנא

אני אותיות אין: ראה מאריא א, ד. וראה פרדס שער אם האים הוא הכתר פ"א. בראשית נמי מאמר הוא: ריה לב, א. ובחרת בחיים: דברים ל, יט"כ. אהבה בכל מאודד: דברים ה, ה. כי עמד מקור חיים: תהלים לו, י.

עמוד השנב

ר"א בן דורדייא שיצא נשמתו: ע"ז יז, א. אדם ובהמה תושיע ה': תהלים לו, ז. יתרון האור מתוך החושך: ראה קהלת ב, יג. בעית גדולים מן צדיקים: ראה ברכות לד, ב. מי לי בשמים ועמד לא חפצתי: תהלים עג, כה.

איהו וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה לפני ד"ה קום יחזקאל. וכענין הוא המדע: ראה רמב"ם הלי יסודה"ת פ"ב ה"י. וראה תניא פ"ב ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

חכמה מאין תמצא: איוב כה, יב. קרוב ה' לכל אשר יקראוהו באמת: תהלים קמה, יח. וראה המפתחות למאמרי אדה"ז ערך קרוב ה'.

ועשיתם אותם כאילו עשאוני: ויקרא כו, ג. ויקיר פליה, ז. זח"ג קיג, ב. יפה שעה א' בחשובה ומע"ט: אבות פ"ד מ"ז. וראה ג"כ תניא ויחי מו, ג. לקי"ת ראה יט, ד.

עמוד השנג

לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל. וראה לקי"ת אחרי כה, ב. כי אלף שנים כיום אתמול: תהלים צ, ב. אנכי ולא יהי' בדיבור א' נאמרו: מכילתא יתרו כ, ח.

והא דתניא בתשרי נבה"ע, גמר ברייתו קאמרינן (ר"ז ברי"ה ט, א).

ויפח באפיו נשמת חיים: בראשית ב, ז. כלולה מכל הנשמות: שער המצות פ' תצא. ש' הגולגולים הק' ו, ז. יב. ש' הפסוקים פ' בראשית דרוש ג. ומציינים שם לתנחומא ושמור פ"מ, ג. ימי שנחיינו בהם שבועים שנה: תהלים צ, י. ימים יוצרו: תהלים קלט, טז. וראה אוה"ת וראא ע' קיט ואילך.

ע"פ ואברהם זקן בא בימים דלא חסר לבושא: ראה זח"א רכב, א. רכד, א. וראה ג"כ אגה"ק סכ"ט. תניא מקץ לב, ד. אוה"ת וראא ע' קיט ואילך.

חדשים לבקרים רבה אמונתך: איכה ג, כג. נח מקטני אמונה ה"י: פרש"י בראשית ז, ז. וראה ב"ר לב, ט — נח מחוסר אמונה היה.

עמוד השנ

נעשה אדם בצלמנו כדמותנו: בראשית א, כו.

תלת קשרין הן: זח"ג עג, ב. אשר אנכי מצוך היום: דברים ה, ו. בכל יום יהי' בעיניך כחדשים: פס"ז שם. תנחומא (באבער) יתרו יג, י. הובא ברש"י תבוא כו, טז.

נותן התורה לשון הוה: ראה לקי"ת ויקרא כב, ד. אורייתא מחכמה נפקא: זח"ב פה, א. ככא, א.

והחכמה מאין תמצא: איוב כה, יב. חכים ולא בחכמה ידיע': ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

תורה הסתומה קדמה לעולם הבריאה: ראה מדרש תהלים צ, ד. ב"ר ח, ב. ובכ"מ. וראה תניא בראשית א, א.

בראשית בתורה שנק' בראשית: בראשית א, א. תנחומא (באבער) ר"פ בראשית פ"סקא ג' ויה' לקי"ט שם. וראה ב"ר שם. ויקיר פל"ו, ד. אני ראשון ואני אחרון: ישע"י מד, ו. חכמה נק' ראשית: וראה ע"ח ש' דרושי אבי"ע פ"א.

עמוד תשנז

והרוח תושב אל האלקים: קהלת יב, ז.
חשובה תשוב היא: ראה זחיג קכב, א
(רע"מ).

אך בצלם יתהלך איש: תהלים לט, ז.
אע"ג דאיהו לא חיו מזלי חזי: מגילה ג, א.
אין מזל לישראל: שבת קנז, א. נדרים לב, א.

נשמות כלולה במקור חוצביים: ראה זחיג
קד, ב. שם כט, ב ד"ה תקעו תרצ"ד.
ונזולים מן לבנון: שה"ש ד, טו.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

עמוד תשנח

כמבואר בזוהר בכל כרוזים העליונים
לעורר הנשמה: ראה זחיב ה, א. זחיג קכו, א.
קכו, ב. פדריא פט"ו. וראה פתיחא כ"ה
דאיכה רבה.
וכן מאמרם ז"ל ב"ק מכרוזת: ראה אבות ו, ב.

עד יעבור עמך הוי": שמות טו, טז.
לאשתבע בגופא דמלכא: זחי"א ריו, ב.
שמע ישראל: דברים ו, ד.
וישמע שאול: שי"א יז, יא.

ישראל לי ראש: דרך מצותיך טו, ב בשם
הזוהר. שער הפוסקים וישלח לב, כט.
ישראל עלה במחשבה: ראה ב"ר פא, ד.
לקו"ת שה"ש יז, ד.
ראה נתתי לפנים היום: דברים ל, טו יט.
לכל דבר יש חומר וצורה: ראה רמב"ם הל'
יסוה"ת פ"ב ה"ג.
כי עמד מקור חיים: תהלים לו, י.

עמוד תשנט

אם לעוברי רצונו לעושי רצונו אעכו"כ:
נדרים נ, ב.
להתהפכא חשוכה לנהורא ומרירו
למיתקא: זחי"א ד, א.
גדולים בעלי תשובה מן הצדיקים: ראה
ברכות לד, ב. וראה זחי"א קכט, ב. וראה
הערה בספר המאמרים תשי"ט ע' 183.
יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט: אבות ז,
יז. וראה תרי"א ויחי מו, ג. לקו"ת ראה יט, ד.

כי קרוב אליך הדבר: דברים ל, יד.
חכמה בשם ע"ב ובינה בס"ג: ראה ע"ח
שי"ג פ"ג בסופו.
יורד הוא חכמה: זחי"א לא, א. ובכ"מ. וראה
גם אנה"ת פ"ד (צד, ב).
כי יש בכלל מאתיים: ראה ב"ק עד, א. ב"ר
מא, ב.

עמוד תשנה

מצות רמי"ח איברים דמלכא: ראה ת"ז ת"י
ל, זחי"ב קיח, א. תניא פ"ד ובליקוט פירושים
ומ"מ שם.
ועשיתם אותם כאילו עשאוני: ויקרא כו, ג.
ויק"ר פליה, ז. זחיג קיג, ב.
חכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
וירא האור כי טוב: ראה בראשית א, ד.
נר אלקים נשמת אדם: משלי כ, כז.
תורה חר"ך עמודי אור: ראה פרדס ש"ח
פ"ג. אגה"ק סכ"ט.

עמוד תשנו

האזינו השמים .. יערוף כמטר: דברים לב, א-ב.
כנסיי שאלו שלא כהוגן: תענית ד, א.
ויבא כגשם לנו: הושע ס"ו.
תשובה קדמה לעולם: ב"ר א, ד. וראה
פסחים נד, א.
נשמה שנתתי בי טהורה היא: נוסח ברכת
השחר.
ויפח באפיו נשמת חיים: בראשית ב, ז.
כי על כל מוצא פי הוי"ו יחיי: דברים ח, ג.
כי חלך הוי"ו עמו: דברים לב, ט.

עמוד תשנז

י"ד צמצום ה' התפשטות: ראה אגרת
התשובה פ"ד.
אז ראה ויספרה: איוב כח, יב.
מקור חוצבה של הנשמה למעלה מעלה
מבחי העצמות: ראה זחי"ג קד, ב. שם כט, ב.
ויראה הערת ב"ק אדמור"ר שליט"א בספר"מ
תשי"ח ע' 182.

יאר ה' פניו: במדבר ו, כה.
 צעק לבס: איכה ב, יח.
 יערוף כמטר לקחי חיול כטל: דברים לב,
 ב.
 מעלה נשיאים מקצה הארץ: תהלים קלה,
 ז.

עמוד תשסב

נעוץ תחלתו בסופן: ראה סיי פיא מיו.
 ונזולין מן לבנון: שה"ש ד, טו.
 מרחוק הוי' נראה לי: ירמי לא, ג.
 שתורה נק' שמים: ראה ב"ק יז, א.
 ריע דורש על כל קוץ וקוץ: מנחות כט, ב.
 אין בור ירא חטא ולא ע"ה חסיד: אבות ב,
 ה.
 תלת קשרין: זחיג עג, א. וראה הערת כ"ק
 אדמיר שליטא בספה"מ ת"ש ע' 61.

עמוד תשסג

ואשים דברי בפיך: ישעי נא, טו.
 שכונה מדברת מתוך גרונה: ראה זחיג
 רלב, א. שם ז, א. רסה, א. שמיר פ"מ, טו.
 ויקר פ"ב, ג. מכילתא שמות יח, יט.
 אבא יונק ממזל החי: ע"ח שער אריא ספ"ח.
 ש' הזיווגים ספ"ב. ש' הולדת אריא וזוין פ"ו.
 ש' העיבורים פ"ב. ש' הנסירה ספ"ג.
 הכל תלוי במזל אפילו ס"ת שבהיכל: זחיג
 קלד, א. וראה שבת קנו, א.
 אורייתא מחכמה נפקא: זחיב פה, א. קכא,
 א.

חכמה מאין תמצא: איוב כת, יב.
 ותתן טרף לביתה: משלי לא, טו.
 לא יגורך רע: תהלים ה, ה.
 בחכמה איתברירו: ראה זחיב רנד, ב. ע"ח
 שיח פ"ה ועוד. מבוש ח"א פ"ב. אגה"ק
 סכ"ח. וראה הערת כ"ק אדמיר שליטא
 בספה"מ תשי"ח ע' 206.

עמוד תשסד

התהפכות חשוכה לנהורא: ראה זחיב ד, א.
 נזולין מן לבנון: שה"ש ד, טו.

שבת אותיות חשב: ב"ר פכ"ב ביפ"ת.
 אגה"ת פ"י. צוואת הריב"ש אות יח. וראה
 לקו"ש חי"ד ע' 473.

כי בו שבת וינפש: בראשית ב, ג.
 ששת ימים עשה הוי': שמות כ, יא.
 ו' יומין עילאין דאצילות הן בחי' מדות
 עליונה: ראה זחיג צד, ב. ובכ"מ.

חכמה לגבי עצמה בחי' עשי': ראה תניא
 פ"ב בהגה"ה שהיה"א פ"ט (הוכחא בדרמ"צ
 נב, א) מז, רע"א). וראה לקו"ש ח"ה ע' 90
 בהערה 30.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
 בראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א.
 מגילה כא, ב.

ומי שטרח בערב שבת: ראה ע"ז ג, א.
 לפני הוי' תטהרו: ויקרא טז, ל.

עמוד תשס

סלחתי כדבריך: במדבר יד, כ.
 מי לי בשמים ועמד לא חפצתי בארץ:
 תהלים עג, כה.

אתהפכא חשוכא לנהורא: ראה זחיב ד, א.
 המרבה לסלוח: ברכת סלח לנו.
 אם יהי חטאיכם כשנים: ישעי א, יח.
 אנכי ולא יהי כללות כל התורה: ראה תניא
 רפ"כ ובליקוט פירושים ומ"מ שם.
 אנכי רמיח מיע ולא יהי שס"ה ל"ת: ראה
 זחיב צא, א. וראה ג"כ שם רעו, א.
 רמיח מצות עשה רמיח איברים דמלכא:
 ראה ת"ז תי' ל'. זחיב קיח, א. תניא פ"ד
 ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

עמוד תשסא

מצות נק' ארחות הוי': ראה זחיג קכט, א.
 ובביאור האריזל שם. מ"ח מס' איא ספ"ד.
 לקו"ת כד, א.
 בראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א.
 אנכי הוי' אלקיך: שמות כ, ב.
 אנכי מי שאנכי: זחיג רנז, ב. וראה לקו"ת
 פנחס פ, ב.

לא יהי' לך אלהים אחרים על פני: שמות כ,

עמוד תשטו

ברוך אברם קונה שמים וארץ: בראשית יד, יט.

כשגלג ילבינו: ישעי' א, יח.
עד יעבור עמך הוי': שמות טו, טז.

עמוד תשטז

תורה אלפים שנה קודם לבריאת העולמוחז: ראה מדרש תהלים צ, ד. ב'ר ח, ב. פסחים נד, א. וראה תוי"א בראשית א, א. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספה"מ ת"ש ע' 83. ובספה"מ תשי"א ע' 262.

שבת למעלה מן הבריורים: ראה שבב עג, א.

עמוד תשע

ויפח באפיו נשמת חיים: בראשית ב, ז.
מאן דנפח מתוכי לפוח: ראה תניא פ"ב ובליקוט פירושים ומ"מ שם.
ברא כרעא דאבואה: רש"י כתובות צב, א ד"ה כבעית. תוס' יבמות ג, א ד"ה מקמי. יונת אלים רפ"ב. וראה עירובין ע, ב.
בנים אתם להוי' אלוקים: דברים יד, א. יעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.
ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
תשובה תשוב ה': ראה זח"ג (רע"מ) קכב, א.

וקראת לשבת עונג: ישעי' נח, יג.
לפני הוי' תטהרו: ויקרא טז, ל.
ביום הזה יכפר: שם.
האזינו השמים ואדברה: דברים לב, א. ואחזקו אל הוי' בעת ההיא: שם ג, כג. תזל כטל אמרתי: שם לב, ב.
תושבי"כ הוא בחכמה תושבע"פ בבניה: ראה זח"ב רעו, ב. וראה ג"כ תוי"א שמות נב, ב. לקו"ת דרושים לסוכות פ, ב. שם שה"ש ז, א. מו, ג. ביאור"ז קיג, ג ואילך. תוי"ח שמות יז, א ואילך.

במקום שבע"ת עומדין: ראה ברכות לד, ב. והערות כ"ק אדמו"ר שליט"א בספה"מ תשי"ט ע' 183. לקו"ש חיד" ע' 361.
אין מראין לאדם בחלום אלא מהרהורי לבו: ברכות נה, ב.

דברי אשר שמתי בפ"ד: ישעי' נט, כא.
כי טל אורות טליך: ישעי' כו, יט.
כל העוסק בתורה טל תורה מחייהו: ראה ישעי' כו, ט. כתובות קיא, ב. תניא ספלי"ו. וראה לקו"ש חייא ע' 193.

עמוד תשטט

עמוד תשעא
שוה ומשוה קטן וגדול: פיוט מוסף דר"ה. כולא קמ"י כל"ח: זח"א יא, ב.
בכל מאודך בלתי גבול: ראה ג"כ לקו"ת שלח מב, ג. דרמ"צ קס, ב.
כי ביום הזה יכפר: ויקרא טז, ל.
לפני ה' תטהרו: שם.

גדולה תשובה שזדונות נעשו לו כזכיות: יומא פו, ב.
והי' כי יבוא אליך כל הדברים האלה: דברים ל, א.
כציפורים האחוזות בפח בהם יוקשים בני"א: קהלת ט, יב.
כל מה שברא הקב"ה לכבודו ברא: אבות ספ"ו. יומא לח, א. שמור"ר יז, א. אדר"נ מא, טז.

עמוד תשעב

כי בצלם אלקים עשה את האדם: בראשית ט, ו.
ביו"כ הוא בחי' עליות ספירות המלי למעלה: ראה ג"כ תוי"א סה, א. לקו"ת אחרי כו, ד. שם צג, ד.

כל הנק' בשמי לכבודי בראתי יצרתיו אף עשיתיו: ישעי' מג, ז.
אדם .. נק' בשם מ"ה: ראה מא"א א, קסו. תלת קשרין אינון קוב"ה ואורייתא וישראל: ראה זח"א עג, א. וראה הערת כ"ק אדי"ש בספה"מ ת"ש ע' 61.
בע"כ אתה חי: אבות ספ"ד.

עמוד תשעג

מבשרי אחזה: איוב יט, כו.

עמוד תשעד

סוכות חיצוניות בינה אימא עילאה: ראה ד"ה כי פדה לאדהז (סה"מ אתהלך לאזניא ע' נז. עם הגהות. אוה"ת נח תרסט, א. ואילך. לקרית לגיפ סה, א). וככה תרליז פדיה. בסוכות תשבו תשלו.

שכל היותר נעלה ירד למטה יותר: ראה ג"כ שערי אורה נח, א. פה, א. אוה"ת שה"ש ע' רס. ובכ"מ.

עמוד תשעה

מל' דאצילות .. להחיות רוח שפלים דבי"ע: ראה זח"א ריט, א.

אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט. סכך צילא דמהימנותא: זח"ג קג, א ואילך. זח"ב קפו, ב. וראה סידור רנז, א. ובכ"מ.

ע' פרים דחג .. ע' שרים: סוכה נה, ב. במדב"ר פכ"א, כד. תנחומא ס"פ פנחס. הובא ברש"י עה"ת פנחס כט, לה. וראה ג"כ ד"ה בסוכות תשבו תשלו. הללו את ה' כל גוים: תהלים קיו, א.

עמוד תשעו

להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא. כמ"ש בליקוטים דבינה חכמה וקנה בינה: ראה משלי ד, ה. וראה פע"ח ש' ר"ה פ"ג. הערה בדיה אל תצר ע' 17. והחכמה מאין תמצא: איוב כח, כ.

עמוד תשעז

נק' שמחת בית השואבה כששואב מן המקור המעיין: ראה ג"כ מאמרים אתהלך לאזניא ע' מט.

האזינו השמים .. שאלו שלא כהוגן: דברים לב, א. וראה תענית ד, א.

טלא דבדולחא: ראה זח"ב קכח, ב. קלה, ב.

עמוד תשעה

יערוף כמטר: דברים לב, ב.

העוונות מבדילים: ראה ישעי' נט, ב. תניא פ"ז ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

הקיצו ורננו שוכני עפר: ישעי' כו, יט. ביום השמיני עצרת תהי' לכם: במדבר כט, לה.

שמאלי תחת לראשי: שה"ש ב, ו. יפה שעה א' בתשובה: אבות ד, יז. וראה תר"א ויחי מו, ג. לקרית ראה יט, ד. תלמוד גדול שמביא לידי מעשה: קידושין ג, ב.

רמ"ח מ"ע רמ"ח איברים דמלכא: ראה זח"ב קיח, א. ת"ז תי' ל'. תניא פ"ד ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

אין לו דמות הגוף: ראה פיוט יגדל. כי לא מחשבתי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח. תתן אמת ליעקב וחסד לאברהם: מיכה ז, כ.

אל דעות ה': שמואל א ב, ג.

עמוד תשעט

חכמה מאין תמצא: איוב כח, יב. להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא. כולא קמ"י כלא חשיב: זח"א יא, ב. תתן אמת ליעקב: מיכה ז, כ. וראה ג"כ כיאוה"ז להצ"צ ע' שיג ואילך. ובכ"מ.

יעקב יו"ד עקב: ראה ע"ח שער ג' ספ"ב. פרדס שער עה"כ מערכת יעקב.

אברהם בגמט' רמ"ח: תנחומא קרח יב. וראה גם נדרים לב, רע"ב.

אהבה הטבעיי' שיש בכל או"א מישראל למסור נפשו על קב"ה: ראה תניא פי"ח, לקריש ח"ז ע' 116.

עמוד תשפ

אע"ג דאיהו לא חזי מזל" חזי: מגילה ג, א. אבי ואמי עזבוני וה' יאספני: תהלים כז, י. כשעלה ברצונו הפשוט להאציל: ראה ע"ח ש"מ ענף ב ובכ"מ.

אשר לשון אשרי: ראה ג"כ תו"א יח, ב. באשרי כי אשרוני: בראשית ל, יג. וראה ת"ז תי' ט"ל (עט, א).

תתן אמת ליעקב וחסד לאברהם: מיכה ז,

כ.

עמוד השפד

הבל הדיבור בדת' דוקא נעשה בחי' אור מקיף לנשמה כמש' בלקיא: תניא ספיה.

ואהי' אצלו אמון: משלי ח, ל. וראה אוהית ריש דברים.

עין לא ראתה אלקים: ישעי' סד, ג.

בצל ידי כסיתיד: ישעי' נא, טז.

כי לא על הלחם לבדו יחיי' האדם: דברים ח, ג. וראה פעיח שכ"ז פ"א. ספר הליקוטים. סידור קז, ב"ג. ביאוה"ז קלג, א. תוי"א בשלח סה, ד. ועוד.

לחם הוא התורה: ראה שבת ככ, א. חגיגה יד, א. הקדמת ת"ז א, ב. שם (בסופו) קמ, ב. ב"ר פמ"ג, ו. ועוד.

וראה ד"ה והי' כי תבוא תרס"ו, אר"ע אשריכם תרס"ז — שגליא דתורה נק' לחם מן הארץ ופנימיות התורה נק' לחם מן השמים. וראה לקו"ש ח"ד פ' בהעלותך (ס"ד) ועקב (ס"ה) וחז"ט ע' 20.

עצרת .. לשון אסיפה: ראה פעיח שער הלולב פ"ח. וראה אוהית דרושים לסוכות ע' א'חשג.

ישמח ישראל בעושיו: תהלים קמט, ב.

ואהי' אצלו שעשועים: ראה משלי ח, ל.

ושעשועי את בני אדם: שם לא. וראה עמק המלך ש"א. לקו"ת שה"ש כז, א.

משחקת בתבל ארצו: שם.

אורייתא מחכמה נפקא: זח"ב פה, א. קכא, א.

תלמוד גדול שמביא לידי מעשה: קידושין מ, ב.

עמוד תשפז

חכמה נק' עדן: ראה פרדס שעה"כ מערכת עדן.

עין לא ראתה אלקים: ישעי' סד, ג.

ואהי' אצלו אמון: משלי ח, ל.

עמוד תשפח

כי לא על הלחם לבדו: דברים ח, ג.

עמוד תשפא

כתר תר"ך עמודי אור: ראה אגה"ק סכ"ט. פרדס ש"ח פ"ג. וראה הערת כ"ק אדמ"ר שליט"א בספיה"מ תש"ח ע' 165.

חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אלי'.

וחזי' רוח יעקב: בראשית מה, כז.

וקראת לשבת עונג: ישעי' נח, יג.

לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.

או תתענג על ה': ישעי' נח, יד.

אבא יסד ברתא: זח"ג רמת, א. רנו, ב. רנח, א. ת"ז תכ"א (סא, ב).

מרחוק ה' נראה לי: ירמ"י לא, ב.

י"כ אין בו לא אכילה ושתי': ראה שו"ע אדה"ז סתרי"א הל' ב.

שלום שלום לרחוק ולקרוב: ישעי' נז, ט.

עמוד תשפב

יפה שעה א' בתשובה ומע"ט: אבות ד, יז. יו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב. ירושלמי

חגיגה פ"ב ה"א. זח"א ד, א. ובכ"מ. וראה אגה"ק ס"ה.

חכמה נק' יו"ד ונק' עדן: ראה פרדס שעה"כ מערכת עדן.

עין לא ראתה: ישעי' סד, ג.

נהר דינור דנגיד: דניאל ז, י.

מוטב לדדינ"י ולית' לעלמא דאתי: ראה חגיגה טו, ב. וראה לקו"ת בשלח א, ד. בהר

מא, סע"ב. הוספות ג, ב. דר"מ א, ב. קלה, א. שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.

שמאל דוחה: סוטה מז, א.

ישמח ה' במעשיו: תהלים קד, לא.

ה' צלך על יד ימינך: שם קכא, ה.

עמוד תשפג

כי פנו אלי עורף: ירמ"י ב, כז.

עורף בחי' אחוריים: ראה לקו"ת שה"ש לו, א. אוה"ת שמיני ע' לג.

לך אמר לבי בקשו פני: תהלים כז, ח.

וירא ישראל את היד הגדולה: שמות יד, לא.

מצות נקי לחם: ראה לקוית בהר מ, ב. והן האושפיון: ראה זחיג קג, ב ואילך. בחוקתי מח, ב.

ה' צלך על יד ימינך: תהלים קכא, ה. ואשים דברי בפיד: ישעי' נא, טז.

תשובה ומעיט יפים מכל חיי העוה"ב: ראה אבות ד, יז.

עוה"ב נהנין מזיו השכינה: ברכות יז, א.

מרחוק ה' נראה: ירמי' לא, ב.

שלום שלום לרחוק: ישעי' נז, יט.

עמוד תשפט

אבא יונק ממזל הח': ע"ח שער אי"א ספ"ט.

עמוד תשצ

אשרי תבחר: תהלים סה, ה.

חתן אמת ליעקב: מיכה ז, כ.

צהבו פניו של פלוני .. מחידוש ההלכה:

להעיר מירושלמי שבת פי"ח, ה"א.

אברהם בגמט' רמ"ח: תנחומא קרח יב.

וראה גם נדרים לב, רע"ב.

גדול תלמוד שמביא לידי מעשה: קידושין

מ, ב.

רשימה קצרה ע"ד הכת"י דמאמרי שנת תקס"ג

(א) בוך 1195 — גוכתי"ק כ"ק אדמור' האמצעי, כולל דפים בודדים ממאמרי שנת תקס"ב ותקס"ג, וחסרים בו הרבה דפים, ומ"מ כמה מאמרים שחסרים בו נמצאים בכת"י מעתיקים של חלק מבוך זה.

* * *

(ב) בוך 1030 — כתב"ד מניח, ספק כ"ק הר"מ בן אדה"ז, ע"ג הכריכה שבבוך זה רשום: בוך תקס"ב' תקס"ג' ומקצת תקס"ד' ותקס"ה'.

המאמרים שמשנת תקס"ג הם מאמרים מש"פ בראשית — ש"פ מסעי. בבוך זה נמצאים בכמה מקומות הגהות בגוכתי"ק אדמור' הצ"צ, ואודות הגהות אלו כתב כ"ק אדמור' שליט"א (נדפס בהפתח דבר לסה"מ תקס"ב כרך ב'):
„והרי זהו חידוש גדול. — שאף שנכתבו לאחרי ההו"ל דביאוה"ז (כיון שמזכיר הלקו"ת) הגי' הצ"צ דוקא כת"י זה.

וי"ל — בהקדם שמצינו כו"כ ממאמרי אדה"ז שיש בהם נוסחאות שונות — ומהם בביאוה"ז (בנוסחאות אדהאמ"צ ואלו דהצ"צ) — ועכ"פ באותם שהשינוי הוא גם בתוכן (ולא רק בהוספות ביאורים), עכצ"ל שהם מהמאמרים שאמרם אדה"ז יותר מפעם אחת ובשינוים הנ"ל. שהרי כו"כ מאמרים חזרו עליהם (בחזרה, או בהמשך הש"ק והיו"ט עצמו — ע"ד תורת הבעש"ט (ראה היום יום ע' פח) שהא' חזרה עוה"פ ועוד כיו"ב) ולפעמים גם לאחר זמן רב [להעיר שסדר משנה"ה הוא אמר ד' פעמים אותו הענין (עירובין נד, ב. פרש"י תשא לד, לב)]. וכאוי"א רשם המאמר ששמעו (ואין זה שולל כלל המאמר שנאמר בזמן אחר) ועפ"ז גם מובן שבו דוקא באו ההגהות הביאורים וכו'.

ויש לברר עדכהנ"ל במאמרי אוה"ת בהשוואה למאמרי תו"ח ועוד".

* * *

- (1) מאמרים אלו נדפסו בסה"מ תקס"ב כרך ב'.
- (2) המאמרים שמשנת תקס"ג הם ע"ס סדר השנה, מלבד מאמר ד"ה ז' בראשית ר"ח פתח כשושנה (נדפס לעיל (ח"א) ע' א) שבראשו רשום: ש"פ בראשית תקס"ג, שנמצא בבוך זה בין המשך מאמרי תקס"ב.
- (3) נדפס בסה"מ תקס"ד ע' עח (וראה להלן ברשימת המאמרים מספר 64).
- (4) מאמרים אלו נדפסו בסה"מ תקס"ד ע' רמ (ד"ה כל גוים סבבני — משמחת תורה תקס"ה). ובסה"מ תקס"ה ע' א"ח, ובע' תרמח.

(ג) בוך 623 — כתיי מעתיק מהנחות כ"ק אדמו"ר האמצעי.

כולל מאמרים משנת תקס"ב ומשנת תקס"ג, המאמרים דתקס"ג הם (בערך) מש"פ ויגש עד ש"פ החודש (מאמרים אלו לא נרשמו בהבוך ע"פ סדר השנה). בכמה מהמאמרים שבבוך זה נמצאים בבוך 1195 (גוכתי"ק כ"ק אדמו"ר האמצעי) דלעיל מס' א'.

* * *

(ד) בוך 1149 — כתיי מעתיק.

הבוך כולל מאמרים משנת תקס"ג ומשנת תקס"ה. המאמרים שבו משנת תקס"ג הם כנראה הנחות כ"ק אדמו"ר האמצעי.

בראשו רשום בגוכתי"ק אדמו"ר הצ"צ [הנק' בוך תקס"ג] מפני שבתחלתו נמצאו מאמרים תקס"ג]. ועל שער הב' נרשם בגוכתי"ק אדמו"ר הצ"צ: אמרות צרופות אשר דרש מדי שבת ברבים או ביחיד משנת פ' תזריע תקס"ג עד פ' תבוא שנת הני"ל.

(ה) בוך 757 — כתיי מעתיקים שונים, חלק מהבוך הוא קונטרס מהנחות כ"ק אדמו"ר האמצעי ממאמרי ש"פ כי תצא תקס"ג — ש"פ תולדות תקס"ד.

(5) ראה לעיל בהמראה מקומות לכרך א' לע' שסט — קטע: והקדוש הג', ולעמוד שעה — קטע: ועניו הקדוש השני, וברשימות המאמרים דלהלן (מספר 104).

(6) בבוך 1052 (קטז, א) נרשם בכ"ק אדמו"ר מהורשיב ני"ע . . . בס' תקס"ג דף ק, ע"א. ובבוך 1122 ע' קעח, קפב, נרשם בכ"ק אדמו"ר מהורשיב ני"ע . בס' תקס"ג.

מפתח המאמרים משנת תקס"ג ומ"מ הכת"י

שבת פ' בראשית תקס"ג	זוהר בראשית ר' חזקיה פתח כשושנה ¹
שבת פ' נח	(זוהר נח) אלה תולדות נח ²
אור ליום ב' פ' וירא	להבין הקושיא . . מפני מה לא מל אאע"ה ³
יום ד' בבקר פ' וירא	להבין שרשן של הדברים הנ"ל ⁴
ליל שבת פ' וירא	ולתוס' ביאור ⁵
יום ה' פ' חיי שרה	זוהר וירא ויעש ה' לשרה ⁶
	זוהר פ' חיי שרה אמר ההוא גברא ⁷
יום ג' פ' תולדות, בלובאוין	להבין הנ"ל היטב ⁸
	אגרות השלוחה לאנש' — להודיע לבני האדם ⁹

- 1) נדפס לעיל (ח"א) ע' א, נעתק מבוך 1030.
נדפס (בשינויים) בכיאה"ז לכ"ק אדמור"ר האמצעי (א, א). וראה ביאורי זוהר לכ"ק אדמור"ר הצ"צ ע' תקפה — משנת תקצ"ז (כעין ביאור על מאמר הנ"ל).
נזכר באוה"ת וירא ע' קפ. ורשום: יובן ממשנת ע"פ זוהר כשושנה דתקס"ג.
- 2) נדפס לעיל (ח"א) ע' ד. נעתק מבוך 1030.
נדפס (בשינויים) בכיאה"ז לכ"ק אדמור"ר האמצעי (ו, א).
נזכר באוה"ת נח דף תרסט, ב. ובאוה"ת ויקרא ע' קפב. ובאוה"ת ויקרא ע' תשלג, ובאוה"ת מסעי ע' אשעא. אוה"ת יתרו ע' א'מט. אוה"ת שמות (הוספות) ע' ב'תעא.
וראה אוה"ת נח ע' תקצז — מאמר זה בתוס' הגהות, ושם בע' תקצט; הנה העתקתי בפנים כמו שמי"כ בכתבים מהשומעים מרבינו ז"ל כי לא רציתי לשנות הלשון אכן הגם שהמכוון אמת עכ"ז ניל שהשומע הכותב לא כיון יפה בדבריו הקבלה.
- 3) נדפס לעיל (ח"א) ע' י. נעתק מבוך 1030.
נדפס (בשינויים) בתור"א פ' לך לך (יג, ב) ושם מתחיל: בעצם היום הזה. וראה אוה"ת לך לך דף תשכח, א, ביאור על המאמר שבתור"א, ורשים ד"ה בעצם היום הזה בת"א ע"פ לך לך והוא דרוש בתקס"ג. המאמר שבתור"א נדפס ג"כ בלקרית לגי"פ צג, ג. בשינויים ותוס' הגהות.
- 4) נדפס לעיל (ח"א) ע' יב.
נעתק מבוך 1030.
- 5) נדפס לעיל (ח"א) ע' כ.
נעתק מבוך 1030.
- 6) נדפס לעיל (ח"א) ע' כד.
נעתק מבוך 1030.
- 7) נדפס (בשינויים) בכיאה"ז לכ"ק אדמור"ר האמצעי דף יא. וראה ביאה"ז לכ"ק אדמור"ר הצ"צ ע' מד בד"ה לענין בני חיי ומזוני'. ושם ע' נו (משנת תקס"ז), וכרך ב' ע' תרלז.
- 8) נדפס לעיל (ח"א) ע' כח.
נעתק מבוך 1030.
- 9) נדפס (בשינויים) בכיאה"ז לכ"ק אדמור"ר האמצעי דף 26. וראה ביאה"ז לכ"ק אדמור"ר הצ"צ ע' פה.
נדפס לעיל (ח"א) ע' כט.
נעתק מבוך 1030.
- 9) נדפס לעיל (ח"א) ע' ל.
נעתק מבוך 1030 (ושם נמצא אגרת הנ"ל (ע"פ סדר השנה) בין מאמרי תקס"ג).
נדפס ג"כ באגה"ק סימן א' ושם מתחיל "פותחין בברכה". וראה ליקוט פירושים על תניא אגה"ק סי' א.

ליל שבת פ' חיי שרה	להבין שרשן של הדברים הנ"ל ¹⁰
ביום השבת הנ"ל	להבין מאמרז"ל יפה שיחתו ¹¹
	ותמהר ותער כדה ¹²
יום ג' פ' תולדות לובאוויץ	להבין ברכת המוציא לחם מן הארץ ¹³
	אשר הוצאת כו' ממצרים מכור הברזל ¹⁴
אור ליום ד' פ' ויצא	זוהר פ' תולדות פ' ר"ח מי ימלל ¹⁵
שבת פ' ויצא	זוהר פ' תולדות פתח ר' יצחק זרח השמש ¹⁶
אור ליום ב' פ' וישלח	זוהר פ' לך ר' יוסי פ' מה ידידות ¹⁷
	להבין מה שאמרז"ל שג' ברכות ראשונות ¹⁸

10) נדפס לעיל (ח"א) ע' לא.

נעתק מבוך 1030.

נדפס ג"כ בליקוט פירושים על תניא, אגה"ק סימן א.

11) נדפס לעיל (ח"א) ע' לו.

נעתק מבוך 1030.

ראה אוה"ת חיי שרה קכו, ב (כעין ביאור על מאמר זה). וראה אוה"ת חיי שרה תשצא, ב.

12) נדפס לעיל (ח"א) ע' לט.

נעתק מבוך 1030. וראה תרי"ח (בראשית) קכו, ב.

13) נדפס לעיל (ח"א) ע' לט.

נעתק מבוך 1030.

וראה סידור עם ד"ח ע' 202 — ד"ה להבין ענין ברכת המוציא לחם מן הארץ. ד"ה ולא תשבית וביאורו

בלקו"ת ויקרא (ג, ד ואילך). מאה שערים (לג, א). וראה ספה"מ. מאמרי כ"ק אדמור"ר הזקן הקצרים ע' תק ד"ה להבין פשט הענין.

בבוך 623 נמצא ד"ה הנ"ל, ואולי הוא הנחת כ"ק אדמור"ר האמצעי ממאמר זה.

14) נדפס לעיל (ח"א) ע' מא.

נעתק מבוך 1030.

נוכר באוה"ת שמיני ע' נב — (תחלת חורף תקס"ג).

15) נדפס לעיל (ח"א) ע' מא.

נעתק מבוך 1030.

וראה ביאוה"ו לכ"ק אדמור"ר האמצעי יד, ב. וביאוה"ו לכ"ק אדמור"ר הצי"צ ע' תרנו. וביאוה"ת תולדות דף

קסו, ב (אות באות כמו ביאוה"ו לכ"ק אדמור"ר הצי"צ).

16) נדפס לעיל (ח"א) ע' מז.

נעתק מבוך 1030.

וראה ביאוה"ו לכ"ק אדמור"ר הצי"צ ע' תרסד. אוה"ת בראשית ע' 240 (אות באות כביאוה"ו).

17) נדפס לעיל (ח"א) ע' נא.

נעתק מבוך 1030.

נדפס (בשינויים) כביאוה"ו לכ"ק אדמור"ר האמצעי ע' ח, ב.

וראה אוה"ת לך לך (תרעו, ב) — באמצע המאמר ד"ה לך לך סעיף ג' שמתחיל ולתוס' ביאור יש להקדים

מ"ש אדמו"ר נ"ע ע"פ מאמר זוהר פ' לך — ושם איתא כל המאמר בתוס' הערות והגהות.

18) נדפס לעיל (ח"א) ע' נד.

נעתק מבוך 1030.

בבוך 1146 — נמצא ד"ה להבין מה שאומרים בשי"ע אלקי אברהם, וכנראה שהוא הנחה אחרת מהנ"ל —

ורשום שי"ד ל"פ וישלח תקס"ב (ואולי הוא טעות המעתיק שם).

להבין הטעם שכל הקטרוגים¹⁹

וישב יעקב²⁰

רבת את ריבם²¹

להבין ענין הנס דחנוכה²²

בכיה בכסלו²³

כי עמך מקור חיים²⁴

להבין שרש הדברים הנ"ל²⁵

ליל א' דחנוכה

שבת פ' מקץ שבת חנוכה

19 נדפס לעיל (ח"א) ע' נה, נוסח א' נעתק מבוך 623 (הנחת כ"ק אדמור' האמצעי), נוסח ב' מבוך 1030.

נוסח א' נמצא ג"כ בבוך 284 (מט, א) ובבוך 798 (פט, ב) ובבוך 488 (שלו, ב) ובבוך 113 (רלד, א).
 20 נמצא (הנחת כ"ק אדמור' האמצעי) בבוך 1118, בוך 103 (לה, א), בוך 976 (צג, א).
 נדפס (בשינויים) מכתבי יד הנ"ל בתורא וישב כו, ג. ונוסח התורא נמצא בבוך 262 (סד, ב) בוך 408 (ו, ב), 633 (יא, א) ורשום עליו: אז וז' דרש אדמור' בשבת פרשת וישב שנת תקס"ג, בוך 415 (נט, א) בשינויים.
 ראה תורא וישב נו, א. וראה אוה"ת וישב כרך ה' דף תתפח, א (שנדפס מאמר הנ"ל עם תוס' הגהות). שם תתצח, א (הערה ע"ש בתורא פ' וישב יעקב בענין הכפל בפ' בארץ). שם תתצט, ב.
 נזכר בבוך 1114 (קו, א). וישב תקס"ג.

21 נדפס לעיל (ח"א) ע' נו.

נעתק מבוך 1195 (גוכתי"ק כ"ק אדמור' האמצעי).

נמצא ג"כ בבוך 401 (נה, א) ובבוך 970 (ע, ב) ובבוך 40 (קמה, א) ובבוך 769 (רנט, א) ובבוך 974 (קכ, ב) ובבוך 997 (בין ע' רטז-ריז).

22 נדפס לעיל (ח"א) ע' נו.

נעתק מבוך 1195 (גוכתי"ק כ"ק אדמור' האמצעי).

נמצא ג"כ בבוך 94 (קצב, א) ובבוך 997 (סט, א) ובבוך 959 (לח, א) ובבוך 970 (עב, א) ובבוך 974 (קכ, א) ובבוך 40 (קמה, ב).

23 ראה שיחת י"ט כסלו תרצ"ג. (נדפס בלקו"ד לקוט ב' אות יא, ובאוה"ת בראשית כרך ה' ע' תתרי"ד).
 ובהערה שם: דער מאמר האט דער רבי נאך א מאהל גיזאגט לכ"ק אדמור' הרה"ק צ"צ בשנת תקס"ג, וישנו בהנחה כפי ששמעו, ומאמר זה עצמו ישנו עם הגהות ארוכות מכ"ק אדמור' הרה"ק צ"צ משנת תקע"א או תקע"ב, וישנו בו ט"ז פרקים גדולים עם קיצורים ומחזיק יתר על תשעה כויגן בכתב כינוני, אבל בעיקרו כפי שקבלו מכ"ק רבינו הגדול הוא מאמר לא ארוך בערך כחמשה עמודים, אמנם זה העיקר שאלו המאמרים הם מהראשונים אחר מטרבורג, עכ"ל.

* נדפס באוה"ת בדרושי חנוכה (רעח, ב).

אוה"ת מאמר הנ"ל הוא הנדפס בתורא וישב כט, א ד"ה, בכיה בכסלו, הענינים שבמאמר הנ"ל (בתורא) הוא תוכן מאמרים דלעיל — ד"ה רבת את ריבם, להבין ענין הנס דחנוכה, וד"ה (דלקמן) כי עמך מקור חיים.
 24 נדפס לעיל (ח"א) ע' נט.

נעתק מבוך 1195 (גוכתי"ק כ"ק אדמור' האמצעי), ובאמצע המאמר נחתך הגליון — וסיום המאמר נעתק מבוך 401.

נמצא ג"כ בבוך 401 (צ, ב) בוך 931 (לח, א) ובבוך 107 (קס, ב).

נדפס (בשינויים) בתורא (לד, ב), וראה אוה"ת בראשית שה, א.

נוסח התורא נמצא בבוך 790 — ורשום: תורת אדמור' שבת חנוכה תקס"ג. ובבוך 262 (סד, א) ובבוך 408 (סב, ב) ובבוך 148 (רלא, א).

25 נדפס לעיל (ח"א) ע' סד.

נעתק מבוך 1195 (גוכתי"ק כ"ק אדמור' האמצעי), ובאמצע המאמר נחתך הגליון — ונעתק מבוך 401.
 נזכר באוה"ת תרומה ע' אישנה.

- זוהר פ' ויגש פתח ר' אלעזר²⁶
 (הגימל ביסוד) ענין האותיות²⁷
 זוהר ויאסור יוסף מרכבתו²⁸
 זוהר פ' ויגש ע"פ ה' בחכמה יסד ארץ²⁹
 ואני נתתי לך שכס³⁰
 להבין שרשן של כל הדברים הנ"ל³¹
 בן פורת יוסף³²
 להבין ענין מ"ש בוזהר ע"פ השמיעיני את קולך³³
-
- 26 נדפס לעיל (ח"א) ע' ע.
 נעתק מבוך 1195 (גוכתיק כ"ק אדמור האמצעי).
 וראה ביאוה"ז לכ"ק אדמור הציצ כרך ב' ע' תשיג.
 27 נדפס לעיל (ח"א) ע' עג, נעתק מבוך 1195 (גוכתיק כ"ק אדמור האמצעי).
 נדפס ג"כ באוה"ת ויחי כרך ו', ע' תתשמב — באמצע ד"ה — ענין זבולון . . ומצאתי מאמר וז"ל בענין
 האותיות.
 נמצא ג"כ בבוך 623 (סט, ב) ובבוך 73 (רלג, ב) ובבוך 448 (שלו, ב).
 28 נדפס לעיל (ח"א) ע' עג. נעתק מבוך 1030.
 29 נדפס לעיל (ח"א) ע' עד. נוסח א' נעתק מבוך 1195 (גוכתיק כ"ק אדמור האמצעי). נוסח ב' נעתק
 מבוך 1030.
 נוסח א' נמצא ג"כ בבוך 623 (מד, א).
 וראה ביאוה"ז לאדמור הציצ ע' קנב.
 30 נדפס לעיל (ח"א) ע' עח, נעתק מבוך 1030.
 נדפס בשינויים בתו"א קב, א (הנחת כ"ק אדמור האמצעי), ובאוה"ת בראשית תתשכז, א (בשינויים).
 נוסח התו"א נמצא בבוך 401 (צ, ב), בוך 555 (קסט, ב).
 נזכר בבוך 1039 (כח, א) בשולי העמוד. וראה גוכתיק כ"ק אדמור הציצ בבוך 1059 (מא, א).
 ראה אוה"ת בראשית דף תכה, ב. אוה"ת ויחי דף תתריב-תתריג — קיצור מדיה בן פורת יוסף תקס"ג —
 (נדפס לעיל (ח"א) בהוספות ע' שפה). אוה"ת וישב תרפה, ב — ד"ה ויוסף הורד מצרימה (דרך שני בפסוק זה
 נלקח מתורה ע"פ בן פורת יוסף משנת תקס"ג).
 נזכר באוה"ת וישב — 2168.
 31 נדפס לעיל (ח"א) ע' פה. נעתק מבוך 1030.
 וראה אוה"ת ויחי (השמטות) ע' 852.
 נמצא (בשינויים) בבוך 148 (יד, ב).
 32 נדפס לעיל (ח"א) ע' צה. נעתק מבוך 1030.
 נדפס (בשינויים) בתו"א (קה, א) — הנחת כ"ק אדמור האמצעי. נוסח התו"א נמצא בבוך 1195 (גוכתיק
 כ"ק אדמור האמצעי).
 נדפס (בשינויים) באוה"ת וישב תרפה, ב ושם מתחיל: ויוסף הורד, ורשום: דרך שני בפסוק זה נלקח
 מתורת ע"פ בן פורת יוסף משנת תקס"ג — ראה הערה הקודמת.
 וראה תו"ח בראשית קא, ד.
 נזכר בבוך 1076 (קעו, א), ובבוך כתיק ירושלים 2312 בד"ה ויוסף הורד, ובאוה"ת וישב תרפה.
 ובאוה"ת בראשית (כרך ו') בד"ה מאלמים ובאוה"ת שמיני ע' נה.
 קיצור מכ"ק אדמור הציצ נמצא בבוך 57 (קעט, א) — נדפס באוה"ת ויחי כרך ה' דף תתריב, ב. (ולעיל
 (ח"א) בהוספות ע' שפה).
 33 נדפס לעיל (ח"א) ע' צט.
 נוסח א' מבוך 1195, (גוכתיק כ"ק אדמור האמצעי). נוסח ב' מבוך 1030.

שבת פ' שמות תורה ברבים, שבת פ' וארא	להבין ענין שמחת חתן וכלה ³⁴ לכן אמור לבניי ³⁵ אשר נשאתי את ידי ³⁶ להבין שרשן של כל הדברים (לכן אמור) ³⁷
שבת פ' וארא, ביאור על התורה הנ"ל במ"ש הנ"ל שבת פ' וארא	הוא אהרן ומשה ³⁸ להבין שרשי הדברים הנ"ל ³⁹ להבין שרשן של כל הדברים הנ"ל (להבין ענין שמחת חו"כ) ⁴⁰
ליל שבת פ' בא, ביאור על תורה ברבים של שבת פ' שמות	

- 34) נדפס לעיל (ח"א) ע' קב, נעתק מבוך 1030.
נדפס (בשינויים) בתרי"א קו, א — הנחת כ"ק אדנ י"ר האמצעי, נוסח התרי"א נמצא ג"כ בבוך 1195 — (גוכתי"ק כ"ק אדמירי האמצעי) ובבוך 623, ובבוך 576 (סד, ב).
וראה אוה"ת שמות ע' בתקטז — הגהות על תרי"א, וראה סוף תרי"א — מראי מקומות הכתבי יד וזמן אמירתם בנוגע ד"ה הנ"ל.
נזכר באוה"ת עקב ע' תככב, אוה"ת שהי"ש ע' תשסח, ובבוך 649 (קנב, ב): פ' שמות תקס"ג ענין שמחת חתן וכלה.
וראה רשימת כ"ק אדמירי שליט"א (נדפס בסוף דרך מצותיך, ובכ"מ) שחתונת אדמירי הצי"ץ היתה בשנת תקס"ג. וראה בספרי"מ תקס"ד בתחלתו שנמצא המשך של דרושי חתונה, ועל כמה מהם רשום בכתי"ש שנאמרו על חתונת כ"ק אדמירי הצי"ץ (ראה בפרטיות ברשימות המאמרים שבסו"ס תקס"ד ע' שמג הערה 2). במאמרי תקס"ג שלפנינו נמצאים מאמרי חתונה בשני תאריכים: א) בסביבות פ' שמות, ב) בסביבות פ' תרומה-פקודי, ואולי אחד משני תאריכים אלו זהו מחתונת אדמירי הצי"ץ.
35) נדפס לעיל (ח"א) ע' קו, נעתק מבוך 1030.
נדפס (בשינויים) בתרי"א נו, א. ובתרי"ח שמות, ונוסח תרי"ח נמצא בבוך 623 (מד, ב).
נמצא ג"כ בבוך 82 (מ, א), בוך 385 (רג, א), בוך 750 (מו, א), בוך 633 (לד, ב) ורשום: תקס"ג.
נזכר בבוך 1125 (קסז, ב) ובבוך 1114 (סט, א).
וראה אוה"ת שמות ע' בתקצו, אוה"ת וארא ע' קעא.
36) נדפס לעיל (ח"א) ע' קיב, נעתק מבוך 1030.
37) נדפס לעיל (ח"א) ע' קיג, נעתק מבוך 1030.
38) נדפס לעיל (ח"א) ע' קכב, נעתק מבוך 1018 (קכה, א) ובמפתח שם רשום על מאמר זה: ל' אאזמירי ז"ל (ושם נמצא עד סוף קטע ועתה י"ל — ראה לעיל (ח"א) ע' קלא, ומשם עד הסיום נעתק מבוך 969).
נדפס (בשינויים) בתרי"א קו, א.
וראה ספרי"מ, מאמרי אדמירי הזקן הקצרים ע' תקט, ד"ה, משה שושבינא דמלכא ובהערה שם: נעתק מכתי"ש 1064 נ, א. ובגוכתי"ק אדמירי מוהרשיב ע"ה ג שם: נר' דשי"ך לדיה, הוא אהרן ומשה. ובסוף ספר המאמרים תקס"ב ע' רצא — נדפסו קיצורים מכ"ק אדמירי הצי"ץ לדיה זה.
נמצא ג"כ בבוך 174 (קו, א), בבוך 259, בבוך 1052 (מט, א), בבוך 1220 (א, א), בבוך 606 (פא, א), בבוך 969 (ל, ב).
39) נדפס לעיל (ח"א) ע' קלה, נעתק מבוך 969 (לו, ב).
40) נדפס לעיל (ח"א) ע' קמו, נעתק מבוך 1030.
נדפס (בשינויים) בתרי"א קז, א — הנחת כ"ק אדמירי האמצעי, נוסח התרי"א נמצא בבוך 1195 (גוכתי"ק כ"ק אדמירי האמצעי), ובבוך 623 (ג, ב) ובבוך 265 (לה, א).
נזכר בדרך מצותיך מצות איסור הקטרת שאור ודבש (צד, א) ובבוך 1135 ע' נו.

תורה ברבים של שבת פ' בשלח

או ישיר משה⁴¹

להבין שרש הדברים הנ"ל⁴²

יום ד' פ' משפטים

זוהר (פ' בשלח) ומאי הוא ממעמקים⁴³

שבת פ' תרומה

להבין ענין ברכת חתנים⁴⁴

חורף תקס"ג, קודם פ' שקלים

המאריך באחד⁴⁵

ואשיבה שופטייך כבראשונה⁴⁶

שבת פ' שקלים

כי תשא את ראש בני ישראל⁴⁷

להבין בתוס' ביאור שרשי הדברים הנ"ל

(ביאור השני בע"א)⁴⁸

להבין בתוס' ביאור מ"ש בר"מ העשיר לא ירבה

(שייך לביאור פ' שקלים)⁴⁹

- 41) נדפס לעיל (ח"א) ע' קנג. נוסח א' נעתק מבוך 623 (נג, א), נוסח ב' נעתק מבוך 1030. נוסח א' נדפס בתרו"ח שמות, רכו, א (בלי הביאור דלקמן ע' קסז) ונוסח תרו"ח נמצא בבוך 325 (רס, א), ובבוך ירושלים 8°414 (943 עז, ג).
- נדפס (בשינויים) בתרו"א סב, א. נוסח התרו"א נמצא בבוך 633 (מ, ב) — בלי הגהות שבאמצע המאמר. ורשום: או זו דרש אדמו"ר .. בשבת פ' בשלח .. שנת תקס"ג.
- נוכר בגוכתייך כ"ק אדמו"ר הצי"צ בבוך 1135 (טז, א).
- 42) נדפס לעיל (ח"א) ע' קסז. נעתק מבוך 623 (הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי).
- 43) נדפס לעיל (ח"א) ע' קסט. נעתק מבוך 1030.
- 44) נדפס לעיל (ח"א) ע' רמד. נעתק מבוך 623 (הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי).
- נמצא ג"כ בבוך 1143 (א, א) ובבוך 53 (שסו, א) ובבוך 73 (רלג, ב) ובבוך 959 (צז, ב) ובבוך 1144 (בסוף) ושם חסר סיום המאמר, ובבוך 576 (עא, א) ושם קרוע כמעט כל המאמר, ובבוך 744 (רסט, א) בוך 448 (שכט, א).
- נוכר בבוך 649 (קנג, ב): פ' תרומה תקס"ג ד"ה להיע ברכת חתנים (ובהספד לעיל (ח"א) נדפס בין מאמרי פ' החודש, מכיון שכך הוא נמצא בהביכער שממנו נעתקו המאמרים, נזכר ג"כ בד"ה דודי לי תרל"ז, ובאוה"ת ר"ה — א'תלב, ובאוה"ת מטות ע' ארצב — להבין ענין ברכת חתנים חורף תקס"ג, ובאוה"ת ויקרא ע' כז — חורף תקס"ג — בענין התלבשות.
- 44) נדפס לעיל (ח"א) ע' קעב. נעתק מבוך 623 (הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי).
- נמצא ג"כ בבוך 946 (מט, א) ובבוך 416 (קצח, ב).
- הגהות מכ"ק אדמו"ר הצי"צ נמצא בבוך 49 (לט, ב) ושם רשום: חורף תקס"ג, קודם פ' שקלים, נדפס לעיל (ח"א) בהוספות ע' שפז.
- 45) נדפס לעיל (ח"א) ע' קעה. נעתק מבוך 623 (הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי).
- 46) נדפס לעיל ע' קעו. נעתק מבוך 623 (נו, ב) (הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי).
- נדפס ג"כ בתרו"ח שמות תקסו, ב — עד קטע המתחיל, וזהו ונתנו איש כפר' שנמצא לעיל (ח"א) ע' קפט.
- נדפס (בשינויים קלים) בתרו"א קיא, א. וראה אוה"ת כי תשא ע' ביתשפה, ושם ע' תתעט.
- נמצא ג"כ בבוך 260 (נו, א) ובבוך 284 (קב, א).
- נוכר בביאוה"ז לכ"ק אדמו"ר הצי"צ ע' תקמא.
- בבוך 110 (ב, א) נמצא ד"ה לפקודיהם, נמצא לעיל (ח"א) ע' קפא.
- 47) נדפס לעיל (ח"א) ע' קפג. נעתק מבוך 623.
- נמצא ג"כ בבוך 260 (סג, א) ובבוך 110 (ב, ב) ובבוך 284 (קז, א). בבוך 401 (נג, ב) נמצא ד"ה עשרים גרה, נדפס לעיל ע' קפח.
- נוכר בביאוה"ז לכ"ק אדמו"ר הצי"צ ע' תחכ.
- 48) נדפס לעיל (ח"א) ע' קצ. נעתק מבוך 623.

פ' זכור

זכור את אשר עשה לך עמלקי⁴⁹כי טל אורות⁵⁰להבין למה החכמה נק' בשם עדן⁵¹להבין ענין התלבשות הנז' בע"ח⁵²להבין צירופי אותיות⁵³והנה מפתלו של המן⁵⁴ובזה הנערה באה⁵⁵ובהגיע תור אסתר⁵⁶להבין ההפרש בין שמחה לרנה⁵⁷עבדו את ה' בשמחה⁵⁸

ביום הפורים הנ"ל

נמצא ג"כ בבוך 110 (ו, א), ובבוך 864 (סד, א) בתוס' שורות אחדות.

וראה לעיל (ח"א) ע' רא — ד"ה ברי"מ (פ' כי תשא) פקודא ליתן (יו"ו עש"ק פ' כי תשא) — שזה כעין הנחה אחרת.

נוכר באוה"ת בראשית דף ע"א.

49) נדפס לעיל (ח"א) ע' קצה. נעתק מבוך 623 (הנחה מכ"ק אדמור"ר האמצעי).

נדפס (כשינויים) בתו"ח שמות.

זכור בבוך 1014 (רפד, א). ובאוה"ת יוחי ע' ססד, אוה"ת בשלח ע' תרסו, אוה"ת יתרו ע' תתקצ, אוה"ת חקת ע' א"תרנו. אוה"ת ויקהל ע' כ"ב, אוה"ת יתרו ע' תשע"א, אוה"ת ר"ה ע' א"צב. אוה"ת וזאת הברכה ע' א"תלנ. אוה"ת שמות (ז) ע"ס זכור (בהוספות) אוה"ת במדבר (ה) ע' א"תרנו. אוה"ת נ"ך (ב) ע' תשפו.

הגהות מכ"ק אדמור"ר הצי"צ נמצא בבוך 1056 (צט, א).

נדפס באוה"ת שמות ע' א"תשסט, ובאוה"ת כרך ז' ע' ב"תשסח, שם ע' ב' תשע"א.

50) נדפס לעיל (ח"א) ע' רא. נעתק מבוך 623 (עט, ב) הנחת כ"ק אדמור"ר האמצעי).

נוכר בבוך 1136 ע' של.

51) נדפס לעיל (ח"א) ע' רג. נעתק מבוך 623 (הנחת כ"ק אדמור"ר האמצעי).

נמצא ג"כ בבוך 148 (קנב, א) בוך 284 (עט, א) בוך 576 (פ, א) — ושם קרוע כמעט כל המאמר. ובבוך 269 (רי"ד, א).

52) נדפס לעיל ע' ריד. נעתק מבוך 623 (הנחת כ"ק אדמור"ר האמצעי).

נמצא ג"כ בבוך 284 (מט, א) ובבוך 576 (פו, ב) ושם קרוע כמעט כל המאמר.

וראה אוה"ת כי תבוא ע' תתרכ"ב — באמצע סעיף ט' — ביאור רבינו ז"ל וז"ל מריח ז"ל להבין ענין ההתלבשות הנז' בע"ח, ושם איתא כל המאמר הנ"ל בתוס' הגהות.

53) נדפס לעיל (ח"א) ע' רה. נעתק מבוך 623 (הנחת כ"ק אדמור"ר האמצעי).

נמצא ג"כ בבוך 355 (עו, ב) ובבוך 381 (סח, א) ובבוך 385 (שג, ב) ובבוך 3454⁸ (קנו, ב) ובבוך 1144 (רלא, א).

54) נדפס לעיל (ח"א) ע' רה. נעתק מבוך 1030.

55) נדפס לעיל (ח"א) ע' רו. נעתק מבוך 1030.

56) נדפס לעיל (ח"א) ע' רו. נעתק מבוך 623 (הנחת כ"ק אדמור"ר האמצעי). וראה אוה"ת מג"א ע' ב"רפ.

57) נדפס לעיל (ח"א) ע' רז. נעתק מבוך 623 (הנחת כ"ק אדמור"ר האמצעי).

נמצא ג"כ בבוך 284 (מה, ב) ובבוך 448 (שלו, ב) ובבוך 798 (קיה, א).

נוסח שני ממאמר זה ראה הלחן בהרשימה ד"ה עבדו את ה' בשמחה.

58) נדפס לעיל (ח"א) ע' רו. נעתק מבוך 1030.

נוכר בבוך 1234 (קעו, ב) ובבוך 1037 (רפד, א). ובאוה"ת נשא ע' רסד.

ביאור מכ"ק אדמור"ר הצי"צ נמצא בבוך 1037 (רפ, ב). ונדפס ביהל אור קא"מ קב, ד — ושם רשום: ע"פ עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה, להבין ההפרש בין שמחה לרנה. ונדפס לעיל (ח"א) בהוספות ע' שצב.

פּוּרִים

ועבד הלוי הוא⁵⁹

ברע"מ פ' כי תשא פקודא ליתן (ביאור על

התורה ברבים דשבת פ' שקלים)⁶⁰

שבת פ' פרה

זוהר פ' חוקת ויקחו אליך פרה אדומה⁶¹הללוהו בנבל וכנור⁶²מי יעלה בהר ה'⁶³

פ' החודש (באבינאוויטץ)

למה נסמכה פ' המשכן לפ' שבת⁶⁴להבין שרש הדברים הנ"ל⁶⁵

יום שבת פ' החודש (באבינאוויטץ)

מה יפו פעמיק בנעלים⁶⁶

59) נדפס לעיל (ח"א) ע' רט. נעתק מבוך 1030. וראה לקוית קרח (גה, ב).

נוכר באוהית נשא ע' רסד, ורשום: ועבד הלוי הוא עבדו בשמחה פורים תקס"ג.

60) נדפס לעיל (ח"א) ע' ריא. נעתק מבוך 1030.

וראה לעיל ד"ה להבין בתוס' ביאור מ"ש בר"מ העשיר לא ירבה (ע' קצ).

נדפס בקונטרס בפ"ע (ברוקלין תשכ"ג) בשינויים קלים עם מ"מ שהואיל כ"ק אדמור' שליט"א להוסיף בשעתו. וראה ביאורו ל"כ"ק אדמור' הצי"צ ע' ערה. ובכללות המאמר ראה ד"ה זה בס' מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ז"ל, ביאורו פ' תשא, ספה"מ לצי"צ מצות מחה"ש פ"ב ואילך, ביאורו ל"כ"ק אדמור' הצי"צ ע' תתכט. 61) נדפס לעיל (ח"א) ע' רכב. נוסח א' נעתק מבוך 623 (הנחת כ"ק אדמור' האמצעי), נוסח ב' נעתק מבוך 1030.

נוסח א' נמצא ג"כ בבוך 20 (צט, א) ובבוך 1084 (קט, א).

נוכר בדרך מצותיך ע' ק: ונת' בביאור למאמר זהר בפ' חוקת פרה דקבילת מן שמאלא כו' משנת תקס"ג כ"י כדו"ח הרב ש"י.

62) נדפס לעיל (ח"א) ע' רלו. נעתק מבוך 623 (הנחת כ"ק אדמור' האמצעי).

נמצא ג"כ בבוך 284 (סא, ב) ובבוך 448 (שלב, ב) ובבוך 73 (רלג, א) ובבוך 576 (צ, ב) ובבוך 1144 (רעז).

63) נדפס לעיל (ח"א) ע' רלו. נעתק מבוך 623 (הנחת כ"ק אדמור' האמצעי).

נמצא ג"כ בבוך 73 (רלג, א) ובבוך 223 (סט, ב) ובבוך 239 (עו, ב) ובבוך 448 (שלב, ב) ובבוך 959 (צג, א)

ובבוך 971 (מג, ב) ובבוך 113 (רלד, ב).

64) נדפס לעיל (ח"א) ע' רלו, נעתק מבוך 623 (הנחת כ"ק אדמור' האמצעי).

נמצא ג"כ בבוך 115 (קעג, ב) ובבוך 735 (קסא, א) ובבוך 797 (רנה, א) ובבוך 1034 (קט, א).

נדפס (בשינויים) בספר המאמרים תקס"ד (מבוך 1030 בסופו) ושם רשום: יום שבת פ' החודש פה בנינאוויטש שנת תקס"ד.

ראה אוהית חקת ע' תתעז — כן נת' בפ' החודש ע"פ למה נסמכה פ' שבת למלאכת המשכן כו' שהי בתקס"ג (ובהערה שם: כ"ה בכת"א א' ובכת"א ב': כן נת' בתר ד"ה החדש ע"פ. ובכת"א ג' כן נת' בתר החודש ע"פ).

וראה אוהית ויקהל ע' בתת. אוהית ויקהל ע' בקלג.

65) נדפס לעיל (ח"א) ע' רמא. נעתק מבוך 623 (הנחת כ"ק אדמור' האמצעי).

66) נדפס לעיל (ח"א) ע' רמח, נוסח א' נעתק מבוך 623 (הנחת כ"ק אדמור' האמצעי), נוסח ב' מבוך

1030.

נוסח א' נמצא ג"כ בבוך 284 (פח, ב) — ושם נמצא עד קטע המתחיל, להבין את הנמשל' — הנדפס לעיל (ח"א) ע' רסד, ובבוך 300 (לט"מג) ובבוך 956 (מג, א) ובבוך 576 (עג, א) ובבוך 540 (קטז, א) ובבוך 946 (צח, ב) ובבוך 448 (שכט, ב) ובבוך 878 (פ, ב) ובבוך 61 (רסו, א) עם הגהות וקיצורים, (נדפס באוהית שה"ש ע' תקצב).

נוכר בבוך 177 (ע' 144). ובאוהית ויקרא כרך ג' ע' תתכב, וביהל אור ע' 285, ובאוהית תרומה ע' א'תסט

— שוירי היכולות פ' החודש.

בכת"א 1030 בסיום מאמר זה רשום: ותורה כיום השבת הנ"ל וביאורו נכתב במ"א ע"ש. ואולי כוונתו

אשר ברא ששון ושמחה⁶⁷

מהרה ישמע⁶⁸

להבין בתוס' ביאור (ע"פ מה יפו פעמיד)⁶⁹

שאו מרום עיניכם⁷⁰

סמכוני באשיות⁷¹

להבין מ"ד מלכותך מלכות⁷²

להבין ענין פסח ומצה⁷³

להבין מ"ש בע"ח המסך שבין האצי לבריא⁷⁴

אור ליום ד' פ' צו

פסח תקס"ג

חזו"מ פסח

לדיה למה נסמכה פ' המשכן — ראה לעיל בהרשימה על דיה זה.

בבוכ 1122 נמצאו הגהות על מאמר זה — נדפסו לעיל (ח"א) ע' תג.

67 נדפס לעיל (ח"א) ע' רנט. נעתק מבוכ 623 (הנחת כ"ק אדמור' האמצעי).

נמצא ג"כ בבוכ 448 (של, ב) ובבוכ 576 (עה, א) ובבוכ 944 (ג, ב) ובבוכ 959 (קא, ב) ובבוכ 1144 (רעד).

ובבוכ 1059 נמצא הגהות כ"ק אדמור' הציצ על מאמר זה, נדפס לעיל (ח"א) בהוספות ע' תו.

68 נדפס לעיל (ח"א) ע' רנט. נעתק מבוכ 623 (הנחת כ"ק אדמור' האמצעי).

נמצא ג"כ בבוכ 576 (עה, ב) ובבוכ 1144 (רעד) ובבוכ 448 (של, ב).

69 נדפס לעיל (ח"א) ע' רסא. נעתק מבוכ 623 (הנחת כ"ק אדמור' האמצעי).

נמצא ג"כ בבוכ 448 (של, ב), ובבוכ הנ"ל נמצא ביאור זה אחרי דיה אשר ברא, מהרה ישמע.

נוכר ביהל אור ע' רפה — סוף חורף תקס"ג. ובע' שצב — דחורף תקס"ג.

70 נדפס לעיל (ח"א) ע' רסח. נעתק מבוכ 623 (הנחת כ"ק אדמור' האמצעי).

וראה להלן דיה סמכוני באשיות. ראה הוספות לספר החקירה ע' קא, ב — חלק ממאמר זה.

נמצא ג"כ בבוכ 107 (קפכ, א) ושם חסר הסיום. ובבוכ 117 (רמו, א).

71 נדפס לעיל (ח"א) ע' רסת. נעתק מבוכ 1030. נוסח אחר מדיה שאו מרום עיניכם (דלעיל).

ובבוכ 1135 (נו, א) נמצא הגהות — נדפסו באוה"ת שה"ש ע' רל.

ראה ג"כ ספר החקירה ע' פד, ב — בתוס' הגהות.

72 נדפס לעיל (ח"א) ע' רעז. נעתק מבוכ 1030.

נוכר בביאוה"ז לכ"ק אדמור' הציצ ע' תו ושם רשום: ובפי מ' בדרוש פ' צו תקס"ג.

73 נדפס לעיל (ח"א) ע' רמד. נעתק מבוכ 623 (הנחת כ"ק אדמור' האמצעי).

נוסח אחר מדיה, להבין מ"ד מלכותך מלכות" — (דלעיל).

נמצא ג"כ בבוכ 549 (קה, ב).

נוכר בבוכ 1025 (קסז, ב) (גוכתי"ק כ"ק אדמור' הציצ) בהגיה לדיה השמים מספרים. ובבוכ 1039 (מ)

ובבוכ 1178 (רלה, ב) — חזו"מ תקס"ג. שם ע' רסט — בדרוש דחזו"מ תקס"ג. ובבוכ 1190 — בדיה

ויאמר יוהנותן, ובאוה"ת שה"ש ע' תשסו ושם רשום: בדרוש חמץ ומצה בתקס"ג. ובביאוה"ז לכ"ק אדמור'

הציצ ע' כט ושם רשום: ובדרוש פסח תקס"ג.

בבוכ 1122 (קח, א) נמצא קיצור מכ"ק אדמור' הציצ על דיה הנ"ל ושם רשום: קיצור מן דיה להבין פסח

ומצה — פסח תקס"ג. ושם רשום בגוכתי"ק אדמור' מהרש"ב: בס"י שפיכת הנפש. נדפס לעיל (ח"א)

בהוספות ע' תט.

וראה תרי"ח שמות קפד, ב.

74 נדפס לעיל (ח"א) ע' רצא. נעתק מבוכ 1195 (גוכתי"ק אדמור' האמצעי).

נמצא ג"כ בבוכ 364 (לז, א) ורשום: תורת אדמור' מהר"ד נ"ע זיע"א. ובבוכ 554 (סט, א) ובבוכ 549 (קז,

ב) ובבוכ 878 (נח, ב).

נוכר בבוכ 1009 (יה, ב), ובספר החקירה ע' 119. ובביאוה"ז לכ"ק אדמור' הציצ ע' שנג ושם רשום:

בדרוש לחזו"מ תקס"ג. ובאוה"ת שמות ע' קג ושם רשום כנ"ל, ובאוה"ת ואתחנן ע' רכה, ושם רשום כנ"ל,

ובאוה"ת נ"ך איכה ע' תפב, אוה"ת ואתחנן ע' רכח.

וראה ביאוה"ז לכ"ק אדמור' הציצ ע' תתקנג — חזו"מ תקס"ג.

יום ב' דחווה"מ של פסח	הנה תכלית העבודה ⁷⁵
ביום שביעי של פסח	דבר אל בני ישראל ⁷⁶
	להבין שרשן של כל הדברים (ביאור על התורה הנ"ל) ⁷⁷
שביעי של פסח	ואתה הרם את מטך ⁷⁸
יום ב' פ' תזריע	ה' עוז לעמו יתן ⁷⁹
	להבין מאמרז"ל אמר רבא תכלית החכמה ⁸⁰
שבת פ' תזריע, קיץ תקס"ג	איש כי ימרע זהר (דף מח, ע"ב) תאנא תזריע ⁸¹
יום ב' פ' אחרי מות	להבין ענין מהות אוא"ס ⁸²
	להבין מאמרז"ל צמצום שכינתו ⁸³
	והיו הדברים ⁸⁴
תורה ברבים, דשבת פ' אמור	ונקדשתי בתוך בני ⁸⁵

- 75) נדפס לעיל (ח"א) ע' רצא. נעתק מבוך 1030, נוסח אחר מדיה להבין מ"ש בע"ח (דלעיל).
 וראה בספר החקירה נז, א — בתוס' הגהות. וראה בפתח דבר שם הערה 4.
 באוה"ת ואתחנן ע' קפו — ולבאר הדברים יש להעתיק הדרוש המבואר במקום אחר וז"ל הנה תכלית
 העבודה. ושם איתא לכל המאמר הנ"ל.
 76) נדפס לעיל (ח"א) ע' שט. נעתק מבוך 1030.
 נמצא ג"כ בבוך 148 (קצג, ב) ובבוך 174 (קלה, א) ורשום: ס' בשלח.
 77) נדפס לעיל (ח"א) ע' שיו. נעתק מבוך 1030.
 78) נמצא בבוך 623 (קלו, א) (הנחת כ"ק אדמור האמצעי). ובבוך 549 (כו, א) ובבוך 298 (קכו, א) ובבוך
 878 (מט, א) ובבוך 1237 (קסה, א) ובבוך 878 (מט, א).
 נדפס בתרי"ח שמות ע' קעת.
 נזכר באוה"ת נ"ך מיכה ע' תפב. ובאוה"ת עקב ע' תצד.
 79) נדפס לעיל (ח"א) ע' שכג. נעתק מבוך 1030.
 80) נדפס לעיל (ח"א) ע' שכד. נעתק מבוך 1030.
 81) נדפס לעיל (ח"א) ע' שככ. נעתק מבוך 1030.
 בבוך 1122 במפתח נרשם שיש כאמצע הבוך הגהות על ד"ה הנ"ל, אבל חסר בהבוך.
 ובבוך 1149 ובבוך 878 (מג, א) נמצא הנחת כ"ק אדמור האמצעי — נדפס בביאוה"ז (לכ"ק אדמור
 האמצעי) ע' סט, ב.
 וראה בוך 1072 (לג, א).
 82) נדפס לעיל (ח"א) ע' שלה. נעתק מבוך 1030.
 נמצא ג"כ בבוך 8³3554 — (968 קיא, א) ובבוך 788 (נא, ב) ובבוך 1065, ובבוך 599: אחרי תקס"ג.
 נזכר בביאוה"ז (מכ"ק אדמור הצי"צ) ע' תר, ובאוה"ת ראה ע' תרפה ושם רשום: בדיה להבין ענין אור
 א"ס שאמר בתחילת קיץ תקס"ג, ובדיה וכל העם רואים תרניה.
 ובבוך 1065 נמצא מאמר זה עם הגהות מכ"ק אדמור הצי"צ — נדפסו לעיל (ח"א) בהוספות ע' תיא,
 ונדפס בתורת שמואל תרכ"ז ע' תכא.
 83) נדפס לעיל (ח"א) ע' שלה. נעתק מבוך 1149.
 נמצא ג"כ בבוך 349 (לת, א) ובבוך 51 (קמ, א).
 נוסח ב' מדיה (דלעיל) להבין ענין מהות אוא"ס.
 84) נדפס לעיל (ח"א) ע' שנא. נעתק מבוך 1149.
 נמצא ג"כ בבוך 207 (רו, א) בכותרת רשום, ואתחנן.
 וראה דרך מצותיך ע' 308.
 85) נדפס לעיל (ח"א) ע' שנה. נוסח א' נעתק מבוך 1030 נוסח ב' נעתק מבוך 1149.

שבת פ' בהר על התורה הנ"ל	בר"מ (פ' אמור) ולא תחללו את שם קדשי ⁸⁷
שבת פ' בהר	להבין שרשי הדברים בענין ג"פ קדוש ⁸⁸
תורה ברכים, בשבת פ' במדבר	עלה בכבש ופנה לסוכב ⁸⁹
יום א' פ' נשא	וידבר ה' אל משה במדבר סיני ⁹⁰
ליל ב' דחג השבועות	ביאור על התורה הנ"ל ⁹¹
חג השבועות זמן מתן תורתנו	להבין מאמרוז"ל כל האומר תהלה לדוד ⁹²
	פיקודי ה' ישרים ⁹³
	להבין המשנה אין עומדין להתפלל ⁹⁴
תורה ברכים פ' נשא	להבין מאמרוז"ל יפה שעה אחת ⁹⁵
	וידבר הוי' כו' נשא את ראש ⁹⁶

נוסח ה' נמצא ג"כ בבוך 797 (צז, ב) ובבוך 499 (רלג, א) ובוך 277 (קג, א) ובבוך 878 (כו, א) ובבוך 373 (שפט, א).

נדפס (בשניונים) בלקיטת אמור לא, א. וראה דרמ"צ ע' 306 ואילך. ספה"מ תקס"ב ע' קעד. אוה"ת ויקרא כרן ג' ע' תתכס"תלו.

86) נדפס לעיל (ח"א) ע' שטו. נעתק מבוך 1030.

ביאור על נוסח א' לדעיל.

87) נדפס לעיל (ח"א) ע' שעד. נעתק מבוך 1149. ביאור על נוסח ב' הנ"ל.

נמצא ג"כ בבוך 499 (רלד, א) ובבוך 697 (ק, א) ובבוך 373 (שצא, א). 277 (ק, א) *(F. 87)*

נוכר בבוך 1114 (קסד, ב) בגוכתי"ק כ"ק אדמור הצ"צ.

88) נדפס לעיל (ח"א) ע' שעט. נעתק מבוך 1030.

89) נדפס לעיל ע' תפא. נוסח א' נעתק מבוך 1030, נוסח ב' מבוך 1149.

נדפס (בשניונים) בלקיטת במדבר ב, א. אוה"ת במדבר ע' ט (משנת תקס"ח).

נוסח ב' נמצא בבוך 109 (סז, א) בבוך 373 (שצג, א) *(70A) ק, א*

נוכר בבוך 1136 (של, ב) בוך 2314 (פא, א) בוך 1039 (קנו, א) אוה"ת במדבר ע' אתקנג. אוה"ת בהעלותך ע' שטט, אוה"ת במדבר ע' כט, אוה"ת שה"ש ע' רלב, אוה"ת אסתר ע' ב'מט.

בבוך 2314 8° נמצא הגהות על מאמר זה — נדפסו באוה"ת במדבר ע' כט.

90) נדפס לעיל ע' תצ. נוסח א' מבוך 1030, נוסח ב' מבוך 1149.

נמצא ג"כ בבוך 109 (יו, א) ובבוך 373 (שצד, ב). *ק, א*

91) נדפס לעיל ע' תק. נעתק מבוך 1030. ראה יהל אור ע' תקלה, א.

92) נדפס לעיל ע' תקב. נעתק מבוך 1030.

93) נדפס לעיל ע' תקו. נעתק מבוך 1149.

נמצא ג"כ בבוך 109 (כג, א) ובבוך 373 (שצו, ב) ובבוך 1055 8° (952 סה, ב) ובבוך 3444 8° (967 סב, א). וראה אוה"ת פ' יתרו ע' תתקצ.

94) נדפס לעיל ע' תקט. נעתק מבוך 1149.

נמצא ג"כ בבוך 373 (שצז, ב).

וראה אוה"ת שה"ש ע' רל. ע' שבועות תקס"ב .. יפה שעה כו' מחיי העוה"ב — אבל בגוכתי"ק הצ"צ בוך 1135 (נו, א) ע' שבועות תקס"ג מרוז"ל יפה שעה מחיי העוה"ב, וכן צ"ל באוה"ת הנ"ל.

95) נדפס לעיל ע' תקיב. נוסח א' מבוך 1030, נוסח ב' מבוך 1149.

נוסח א' נמצא ג"כ בבוך 570 קלט, א נדפס (בשניונים) בלקיטת נשא (כג, ד).

נוסח ה' נמצא ג"כ בבוך 3535 8° (979 סח, ב) ושם חסר הסיים, ובבוך 47 (עז, א) ושם חסר הסיים, ובבוך 878 (ט, א) ורשום: פ' נשא בעזיה תקס"ג. ובבוך 373 (שצח, א).

נוכר באוה"ת חיי שרה דף קלא, אוה"ת חקת ע' תתפב, אוה"ת וישלח דף רלח, א. אוה"ת שמות (ו) ע'

י"ו א' בבקר פ' בהעלותך	להבין שרשן של כל הדברים הנ"ל ⁹⁶
שבת פ' בהעלותך	וידבר ה' כו' בהעלותך את הנרות ⁹⁷
י"ו א' פ' שלך לך	והשתי' כדת ⁹⁸
שבת פ' שלך לך	ועתה יגדל נא כח אדני ⁹⁹
י"ו א' בבקר פ' קורח,	להבין שרשן של כל הדברים הנ"ל ¹⁰⁰
ביאור על התורה ברכים הנ"ל	
שבת פ' חוקת ובלק	מי מנה עפר יעקב ¹⁰¹
ביאור על התורה הנ"ל	להבין שרשן של כל הדברים הנ"ל ¹⁰²

בתצח, אוהית תרומה ע' אילד, אוהית שמע' ע' א'תח, אוהית דרושים לשבועות ע' א'תקע, אוהית חקת ע' תתפ ובביאור' (לכ"כ אדמור' הציצ' ע' תסד.
 בכוך 1039 עז, א) נמצא הגהות כ"כ אדמור' הציצ' ונדפסו באמצע המאמר, נדפס ג"כ כאוהית נשא ע' רמא, ושם חסר קטע האחרון המתחלת. אות ה' זוהי, וראה אוהית' נשא ע' רכה ואלך, אוהית' כמדבר (ה) ע' א'תקעה (כעין קיצור ממאמר זה).

- 96 נדפס לעיל ע' תקכט. נוסח א' מבוך 1030, נוסח ב' מבוך 1149.
 נוסח ב' נמצא ג"כ בכוך 373 (ת, ב).
 97 נדפס לעיל ע' תקנג. נוסח א' מבוך 1030, נוסח ב' מבוך 1149.
 נדפס (בשינויים) בלקוית בהעלותך (לא, ד).
 נוסח ב' נמצא ג"כ בכוך 109 (כה, ב) ובכוך 1084 (קנח, ב).
 נזכר בכוך 1101 (תסה, א) ובכוך 1136 (רמו, א), ובאוהית יתרו ע' תשסא.
 ראה אוהית בהעלותך ע' א'תקפה — כעין ביאור על מאמר זה.
 98 נדפס לעיל ע' תקסו. נוסח א' מבוך 1030, נוסח ב' מבוך 1149.
 נוסח ב' נמצא ג"כ בכוך 109 (ל, ב) ובכוך 1157 (מט, א).
 נזכר כאוהית מק' ע' שמו, ב: נאמר כפ' בהעלותך, ובאוהית יתרו ע' תשמה, שם ע' תשסא: והשתי' כת — פ' בהעלותך, אוהית נצבים ע' א'רסד: ע' שלח תקס"ג.
 וראה כוך 1258 (טו, א).

המאמר נמצא ג"כ באוהית מגיא' (ע' בתלה) באמצע מאמר ד"ה. להבין מאמר' חייב אייז לבסומי במורי'.

- 99 נדפס לעיל ע' תקעו, נוסח א' מבוך 1030, נוסח ב' מבוך 1149.
 נוסח ב' נמצא ג"כ בכוך 109 (לב, ב) ובכוך 878 (יט, ב) ובכוך 697 (קז, א).
 נמצא (בשינויים) בכוך 633 (קכב, ב) ורשום: את זו דרש אדמור' בשבת פ' שלח שנת תקס"ג.
 נזכר באוהית משפטים ע' א'פח, אוהית זכור ע' א'תשעב, שם א'תשעד, ובאוהית בלק ע' תתצט, אוהית עקב ע' תקצו, אוהית שמות ע' קמא, אוהית וירא ע' תרמא, ב. אוהית תרומה ע' א'שפד — ושם בהערה: בכוך באב' 48: דתקס"ב, יהל אור ע' תרפד, ובביאור' לכ"כ אדמור' הציצ' ע' תה, שם ע' תתרמה.
 נדפס ג"כ באוהית שלח ע' תפו ואלך בתוס' הגהות [ונמצאים הגהות בנוי"כ בכוך 1122].
 100 נדפס לעיל ע' תקפו. נוסח א' מבוך 1030, נוסח ב' מבוך 1149.
 נזכר באוהית ירמי' ע' שסג, אוהית בראשית פ' ויצא ד"ה במדיר סעי' ב', אוהית תולדות ע' תתלג, א. אוהית ויחי ע' שעד, ב. אוהית דרושים לרי' ע' א'תמב, אוהית יום הכפורים ע' א'תקצג. ובאוהית שהיש ע' תרצד, אוהית שמות כרך ז' ע' בתשעה. ובכוך 1072 (רסה, א) בחלק שנמחק.

- 101 נדפס לעיל ע' תר. נוסח א' מבוך 1030, נוסח ב' מבוך 1149.
 נדפס (בשינויים) בלקוית בלק (סו, א).
 נוסח ה' נמצא ג"כ בכוך 373 (תד, א). 1273: 340, 932, 1064 (א) ורשום: מאדמור' פ' בלק תקס"ג.
 נוסח הלקוית נמצא ג"כ בכוך 2916⁸ (960 מ, א) ובכוך 1064 (כ, א) ורשום: מאדמור' פ' בלק תקס"ג.
 נזכר בכוך 960 — באמצע ד"ה מי מנה, ובכוך 1135 (טו, א) בגיכתי' אדמור' הציצ'. בלק תקס"ג.
 102 נדפס לעיל ע' תריג. נוסח א' מבוך 1030, נוסח ב' מבוך 1149.
 נוסח ה' נמצא ג"כ בכוך 373 (תו, ב). 340, 932, 1064 (א) ורשום: מאדמור' פ' בלק תקס"ג.

	לא הביט און ביעקב ¹⁰³
שבת פ' מטות ומסעי, תורה ברבים	אלה מסעי בני ¹⁰⁴
ביאור על התורה הנ"ל ביום ב' פ' דברים	להבין שרשן של כל הדברים הנ"ל ¹⁰⁵
עט"ב	ואחרי הרעש אש ¹⁰⁶
	להבין שרש ענין הד' נהרות ¹⁰⁷
שבת פ' דברים שנת תקס"ג	שחורה אני ונאווה ¹⁰⁸
שבת פ' ואתחנן	להבין שרש ענין בני אמי נחרו בו ¹⁰⁹
שבת פ' ואתחנן	ואתחנן אל ה' בעת ההיא ¹¹⁰

103) בכרך 750 (מא, א) נמצא ד"ה לא הביט און ביעקב, ורשום: מאמר אדמור"ר ש' בקין שנת תקס"ג ימל, ומעט ביאור בדף נה — נדפס לעיל בהוספות ע' חשצט. וראה לקרית בלק ד"ה לא הביט און ביעקב.

104) נדפס לעיל ע' תרכט. נוסח א' מבוך 1149, נוסח ב' מבוך 1030. נוסח א' נמצא ג"כ בכרך 1054 (שעז, א) ורשום: בגוכתי"ק כ"ק אדמור"ר מהר"ש — דתקס"ג ל' אאזמור"ר נ"ע, ובכרך 633 (בשינויים) (קנא, א) ורשום: את זו דרש אדמור"ר בשבת פ' אלה מסעי שנת תקס"ג, ובכרך 373 (תח, ב).

נוכר בכרך 1065 (קנח, א) ובכרך 1076 (א, א) ובכרך 1035 (שלה, ב) ובכרך 1135 (נו, א) ובספר החקירה (סא, ב): ועמיש בהגהות לד"ה אלה מסעי תקס"ג. ובאוה"ת שמיני ע' נא, אוה"ת מסעי ע' אשע, אוה"ת שה"ש ע' רל, אוה"ת חיי שרה תשפו, א. אוה"ת בראשית תקעה, א. אוה"ת ישעי' ע' קס, שם ע' שטט. אוה"ת ויצא ריב, א. אוה"ת תצוה ע' א'תשמכ. אוה"ת ויקהל ע' ב'קב. אוה"ת שבועות ע' עז. אוה"ת ואתחנן ע' קמו. אוה"ת שה"ש ע' נט. אוה"ת וישב ע' תתקיא. אוה"ת סוכות ע' א'תשיא. אוה"ת שמות (הוספות) ע' ב'תקד. בהמשך תרע"ב ס' רמד.

מאמר זה בתוס' הגהות וקיצורים נמצא באוה"ת מסעי עמודים אשנב"א שעה ובכרך 1079 (עא, א) ובכרך 382 (קלח, א) ובכרך 741 (תמה, א). וראה לקרית מסעי (צא, א).

באוה"ת חנוכה (של, ב) נזכר: ביאור אלה מסעי תקס"ט, והוא טה"ד, כי בגוכתי"ק של המאמר נדפס באוה"ת שם (1035 שלה, ב) רשום: ביאור אלה מסעי תקס"ג. 105) נדפס לעיל ע' תרמא. נוסח א' מבוך 1149, נוסח ב' מבוך 1030. 106) נדפס לעיל ע' תרסא. נעתק מבוך 1149.

נמצא ג"כ בכרך 373 (תיג, א) ורשום: עט"ב. בכרך 1133 (נו, א) רשום בגוכתי"ק כ"ק אדמור"ר הצ"צ, ועיין ד"ה ואחר הרעש אש לא כאש הוי, דרש תקס"ג בחודש אב'. נמצא (בשינויים) בכרך 131 (רמו, א).

107) נדפס לעיל ע' תרסד. נעתק מבוך 1149. נמצא ג"כ בכרך 51 (קלט, ב) ובכרך 373 (תיג, ב). 108) נמצא בכרך 396 (מת, א). נדפס בלקרית שה"ש (בתוס' הגהות) ד, א.

נוכר בכרך 1114 (ע, ב) בגוכתי"ק כ"ק אדמור"ר הצ"צ. ובאוה"ת שמות ע' סח. 109) נדפס לעיל ע' תרסה. נעתק מבוך 1149. נמצא ג"כ בכרך 373 (תיד, א).

וכנראה שהוא ביאור על ד"ה, שחורה אני ונאווה שבלקרית שה"ש ד, א. 110) נדפס לעיל ע' תרסו. נעתק מבוך 1149. נדפס (בתוס' הגהות) באוה"ת ואתחנן (סה, א). נמצא ג"כ בכרך 107 (קלא, א) ובכרך 373 (תיד, ב).

נוכר בכרך 1072 (קצ, ב) ושם ע' לג, א — ובמפתח שם, ואתחנן דשנת תקס"ג, ובכרך 1056 (רצד, א). ובאוה"ת מקץ ע' 194, אוה"ת כי תצא ע' תתל. אוה"ת מטות ע' ארפד. אוה"ת חנוכה תתקכ, ב. אוה"ת מקץ

- אם יהי' נדחך בקצה השמים¹¹¹
 והיה עקב תשמעון¹¹²
 להבין שרש הדברים הנ"ל¹¹³
 (בקהלת) כל המעשה אשר עשה אלקים¹¹⁴
 אות היא ביני וביניכם¹¹⁵
 פי' על לבושין תקינת לון¹¹⁶
 לא תשבית מלח¹¹⁷
 אכילת דגים לפני בשר¹¹⁸
 אחרי ה' אלקיכם תלכו¹¹⁹
 להבין שרש הדברים הנ"ל¹²⁰
 את ה' אלקיך תירא¹²¹

פ' ראה

- ע' שמו, ב. אוהית עקב ע' תרד. אוהית שבת שובה ע' איתקמו. אוהית ואתחנו ע' סה. ססקי דינים לכיכ
 אדמיר הצ"צ תמב, א.
 111) נדפס לעיל ע' תרעה. נעתק מבוך 1149.
 נמצא ג"כ בבוך 373 (תיז, א).
 112) נדפס לעיל ע' תרעז. נעתק מבוך 1149.
 נמצא ג"כ בבוך 107 (קלד, ב) ובבוך 258 (קצ, א) ורשום: היום יום ד' פ' אמור בשנת תקפח"ת לפ"ק,
 ובבוך 373 (תיח, א).
 נדפס (בשינויים קלים) באוהית עקב ע' תעט. ובקונטרס בפ"ע בשנת התשט"ז — בתוס' הערות מ"כ
 אדמיר שליט"א.
 113) נדפס לעיל ע' תרפד. נעתק מבוך 1149.
 נמצא ג"כ בבוך 373 (תיז, א).
 114) נדפס לעיל ע' תרפו. נעתק מבוך 1149.
 נדפס ג"כ במאמרי אדמיר הזקן הקצרים ע' רפח.
 נמצא ג"כ בבוך 94 (קסה, א) 105 (פו, א) !*(עז, ב) ובבוך 1007 (סב, א) ובבוך 373 (תכא, א).
 115) נדפס לעיל ע' תרפו. נעתק מבוך 1149.
 נמצא ג"כ בבוך 105 (פו, א) ובבוך 373 (תכא, ב).
 116) נדפס לעיל ע' תרפח. נעתק מבוך 1149.
 נדפס ג"כ במאמרי אדמיר הזקן הקצרים ע' ת.
 נמצא ג"כ בבוך 105 (פו, א) ובבוך 373 (תכא, ב).
 117) נדפס לעיל ע' תרפח. נעתק מבוך 1149.
 נמצא ג"כ בבוך 105 (פו, א) ובבוך 373 (תכא, ב).
 וראה לעיל (תיא) ע' לט — ד"ה להבין ברכת המוציא, ספ"מ תקס"ד ע' סו.
 118) נדפס לעיל ע' תרצ. נעתק מבוך 1149.
 נדפס ג"כ במאה שערים ע' לג.
 נמצא ג"כ בבוך 113 (קפד, ב) ובבוך 373 (תכב, א) ובבוך 105 (סו, ב) ובבוך 1079 (קמ, ב) ובבוך 94 (עט,
 א) ובבוך 111 (סט, א) ובבוך 8°3547 (985 דש, א) ובבוך 1007 (עז, א) ובבוך 8°3417 (964 פ, א) ובבוך 989
 (לא, א) ובבוך 712 (שעה, א) ובבוך 177 (קמא, ב) ובבוך 971 (נה, א).
 119) נדפס לעיל ע' תרצ. נעתק מבוך 1149.
 נמצא ג"כ בבוך 105 (פו, ב) ובבוך 373 (תכב, א).
 120) נדפס לעיל ע' תרצד. נעתק מבוך 1149.
 121) נדפס לעיל ע' תרצה. נעתק מבוך 1149.
 נדפס ג"כ במאמר אדה"ז הקצרים ע' שכה.

	ענין משפט דאיהו רחמי ¹²²
שבת פ' ראה	ראה אנכי נותן ¹²³
	שרש שמו הגדול ¹²⁴
פ' ראה	להבין שרש הדברים הנ"ל (פ' ראה) ¹²⁵
פ' שופטים	אחת שאלתי מאת ה' ¹²⁶
	ביאור ענין אחת שאלתי ¹²⁷
	להבין שרשי הדברים הנ"ל ¹²⁸
	ביאור לתורה אחת שאלתי ¹²⁹
	להבין מאמר ר' גמליאל על ר' חנינא בן דוסא ¹³⁰
ליל שבת פ' תצא	לריח שמניך טובים ¹³¹
יום שבת פ' כי תצא	כי תהיינה לאיש שתי נשים ¹³²

- נמצא ג"כ בבוך 373 (תכד, א) ובבוך 105 (פח, א) ובבוך 691 (מב, ב) 8°9216 (960 שס, ב) ובבוך 723 (חצר, ב).
- 1149 (122) נדפס לעיל ע' תרצו. נעתק מבוך 1149.
- נדפס ג"כ במאמרי אדה"ז הקצרים ע' ת.
- נמצא ג"כ בבוך 1149 (תכד, א) ובבוך 8°2916 (960 שס, ב) ובבוך 105 (פח, ב) ובבוך 691 (מב, ב).
- 1149 (123) נדפס לעיל ע' תרצו. נעתק מבוך 1149.
- נמצא ג"כ בבוך 107 (קלט, ב) ובבוך 373 (תכד, א) ובבוך 974 (קסד, א).
- נזכר בבוך 1135 (טו, א) בחלק שנמחק.
- ובאוה"ת ר"ה ע' איתמו, ובאוה"ת שה"ש ע' תשדז, ובאוה"ז (לכ"כ אדמור"ר הצ"צ) ע' תיד.
- 1149 (124) נדפס לעיל ע' תשב. נעתק מבוך 1149.
- נמצא ג"כ בבוך 107 (קמב, א) ובבוך 373 (תנו, א) ובבוך 974 (קסו, א) ובכל הביכלאך הנ"ל הוא בהמשך המאמר דלעיל.
- 1149 (125) נדפס לעיל ע' תשב. נעתק מבוך 1149.
- נמצא ג"כ בבוך 373 (תכו, א).
- 1149 (126) נדפס לעיל ע' תשד. נעתק מבוך 1149.
- נמצא ג"כ בבוך 951 (נה, א) ובבוך 51 (קלה, א) ובבוך 373 (תכו, א) ובבוך 417 (מ, א).
- נזכר בבוך 1114 (קנט, א) בגוכתי"ק אדמור"ר הצ"צ.
- 1149 (127) נדפס לעיל ע' תשה. נעתק מבוך 1149.
- נמצא ג"כ בבוך 373 (תכה, ב).
- 1149 (128) נדפס לעיל ע' תשיב. נעתק מבוך 1149.
- נמצא ג"כ בבוך 373 (תל, א).
- 1149 (129) נדפס לעיל ע' תשיד. נעתק מבוך 1149.
- נמצא ג"כ בבוך 373 (תכו, ב).
- 1149 (130) נדפס לעיל ע' תשטו. נעתק מבוך 1149.
- נמצא ג"כ בבוך 8°2916 (960 סח, ב) ובבוך 373 (תל, ב).
- 1131 (131) נמצא בבוך 373 (תלב, א) ובבוך 8°2916 (960 עו, ב) ובבוך 1064 (ה, ב).
- נדפס (בשינויים) בלקו"ת שה"ש (עם הגהות) ב, ד.
- 1149 (132) נדפס לעיל ע' תשיט. נעתק מבוך 1149.
- נמצא ג"כ בבוך 757 (יב, א) — חסר התחלה, ובבוך 416 (קסה, ב) ובבוך 373 (תלד, ב).
- נדפס (בשינויים) בלקו"ת תצא לו, ד.
- נוסח הלקו"ת נמצא ג"כ בבוך 2304 (תסג, א) ורשום: כי תצא תקיס גימל בכוחאב.
- וראה עבודת הלוי דברים (טו, ב).

	להבין שרשי הדברים הנ"ל ¹³³
	להבין המדרש על ענין הקניגיא ¹³⁴
	נעשה אדם בצלמנו ¹³⁵
	כשוא גלין אתה תשבחם ¹³⁶
שבת פ' כי תבוא	הגידה לי שאהבה נפשי ¹³⁷
	להבין שרשי הדברים הנ"ל ¹³⁸
	להבין מאמר הזוהר ויעתק משם ¹³⁹
	אני לדודי ¹⁴⁰
	כי קרוב אליך הדבר מאד ¹⁴¹
שבת פ' נצבים	להבין שרשי הדברים הנ"ל ¹⁴²
	האזינו השמים ואדברה ¹⁴³
שבת פ' האזינו ושבת שובה	להבין שרשי הדברים הנ"ל ¹⁴⁴

-
1149. (133) נדפס לעיל ע' תשכו. נעתק מבוך 373 (תלה, ב).
 נמצא ג"כ בבוך 373 (תלה, ב).
 134. (134) נדפס לעיל ע' תשלא. נעתק מבוך 757.
 נמצא ג"כ בבוך 373 (תלו, ב).
 135. (135) נדפס לעיל ע' תשלג. נעתק מבוך 757.
 נמצא ג"כ בבוך 373 (תלה, א).
 136. (136) נדפס לעיל ע' תשלד. נעתק מבוך 757.
 נמצא ג"כ בבוך 373 (תלה, ב).
 137. (137) נדפס לעיל ע' תשלו. נעתק מבוך 1149.
 נמצא ג"כ בבוך 757 (בלי הגהות כ"ק אדמור"ר הציצ הנדפס כאן), ובבוך 373 (תלה, א) ובבוך 216 (רה, א) וראה אוה"ת שה"ש ע' קב.
 138. (138) נדפס לעיל ע' תשמא. נעתק מבוך 1149.
 נמצא ג"כ בבוך 373 (תמא, א).
 139. (139) נמצא בבוך 757, ובבוך 373 (תמב, ב).
 נדפס בכ"אווה"ז (לכ"ק אדמור"ר האמצעי) (טו, ב).
 140. נזכר באוה"ת שמע"צ ע' א"ת.
 141. (141) נדפס לעיל ע' תשמו. נעתק מבוך 757.
 נדפס (בשינויים) בלקו"ת נצבים (מר, א).
 נמצא ג"כ בבוך 499 (רלה, א) ובבוך 239 (צג, א) ורשום: קודם ר"ה תקס"ג. ובבוך 373 (תמד, א) ובבוך 1064 (קי, ב) ובבוך 105 (פה, ב).
 142. (142) נדפס לעיל ע' תשנג. נעתק מבוך 757.
 בבוך 373 (תמו, א) רשום: להבין שרשי הדברים הנ"ל נאבד קודם בוא לידי הכתבים, חבל על דאכדיו כ"ו.
 143. (143) נדפס לעיל ע' תשנו. נעתק מבוך 757.
 נמצא ג"כ בבוך 459 (פז, א).
 נזכר בבוך 1114 (סט, א) ובבוך 1127 (קלא, ב).
 וראה בוך 643 (טו, ב) ובבוך (שלו, א). ובאוה"ת ואתחנן ע' קסד. ובאוה"ת שמע"צ ע' א"ת — ובשוה"ג [האזינו תקמ"ד] כנראה צ"ל תקס"ד. ובאוה"ת בראשית כרך ג' תקיב, ב.
 נדפס (בשינויים בלקו"ת פ' האזינו (עא, ג) נוסח הלקו"ת, נמצא בבוך 115 (צו, א) ורשום: תורת אדמור"ר ש"י שבת תשובה תקס"ד.
 144. (144) נדפס לעיל ע' תשסג. נעתק מבוך 757.

- דניאל בסופו) יתבררו ויתלבנו¹⁴⁵
 גדולה תשובה שזדונות נעשו לו כזכיות¹⁴⁶
 להבין שרש ענין הסוכות¹⁴⁷
 ביום השמיני עצרת תהי' לכם¹⁴⁸
 להבין שרש כל הדברים הנ"ל¹⁴⁹
 אני ישנה¹⁵⁰
 משכני¹⁵¹

(תקס"ד*)

- להבין בענין הזווג שקשה כק"ס¹
 להבין פי' דברי הזוהר בפ' נח וכו' ויבן נח מזבח²
 בוזהר פ' לך לך ע"פ ומלכי צדק³
 להבין ענין ארץ אוכלת יושביה⁴

- 145) נדפס לעיל ע' תשסח. נעתק מבוך 757.
 146) נדפס לעיל ע' תשסט. נעתק מבוך 115 (צו, א).
 נמצא ג"כ בבוך 20 (כא, ב), ובבוך 960 (ג, א).
 וראה לעיל ע' תשעא — הגהות מכ"ק אדמו"ר הצי"צ מבוך 1135.
 וראה לקריאת האזינו (עא, ג).
 147) נדפס לעיל ע' תשעב. נעתק מבוך 757.
 148) נדפס לעיל ע' תשעח. נעתק מבוך 757.
 נמצא ג"כ בבוך 1278 (ר"ב, א) ובבוך 258 (קמט, א) ובבוך 996 (קסב, ג) ובבוך 631 (צד, א) ובבוך 1034 (צט, ב).
 נדפס (בשינויים) בלקריאת שמיני עצרת (פג, א).
 נוסח לקריאת נמצא ג"כ בבוך 1064 (יה, א) ורשום: בשמיני עצרת תקס"ד.
 נזכר בבוך כי לא על הלחם יזוביח (פד, א) ובאוה"ת שמע"צ ע' איתתכ.
 149) נדפס לעיל ע' תשפ. נעתק מבוך 757. *ושם יזוביח הלחם יזוביח*
 150) נזכר באוה"ת בראשית (ב) תיב.
 וראה בוך 750 (ביאור מאדמו"ר האמצעי — נדפס בהוספות לח"א ע' שפג).
 151) נזכר באוה"ת שה"ש תרכב — ועי' משכני דסוף תקס"ג.
 * מכאן ואילך בא רשימת המאמרים של ש"פ בראשית — ש"פ תולדות תקס"ד, שמצאנום לאחר הדפסת ספה"מ תקס"ד (שם נדפסו המאמרים מבוך הכולל מאמרי ש"פ תולדות ואילך). מאמרים אלו נמצאים בכמה כתי' (בוך 757 (שחלק ממנו נכרך בבוך 93) ובוך 373) בהמשך להמאמרים דסוף תקס"ג, ולכן נראה שהם מתחילת תקס"ד (אבל ראה להלן הע' 11).
 1) נדפס בס' מאה שערים לא, ב.
 נמצא בבוך 93 (פח, א), 94 (קנא, א), 184 (נה, ב) ורשום: מאדמו"ר האמצעי נבג"מ. 373 (תמו, ב), 407 (יד, א), 700 (צט, ב), 723 (רלב, ב), 752 (קצא, א (הב"י)), 798 (קנ, ב), 855 (רפה, ב), 931 (כ, ב), 1007 (שיח, א), ובכתי' ירושלים: 8°3417 (964 פא, ב), 8°3496 (971 לט, א), 8°3549 (986 עג, ב), 8°5150 (997 סו, א).
 2) נדפס בביאוה"ז (לכ"ק אדמו"ר האמצעי) ז, א.
 נמצא ג"כ בבוך 93 (פח, א), 373 (תמו, ב).
 3) נדפס בביאוה"ז (לכ"ק אדמו"ר האמצעי) ט, א.
 נמצא ג"כ בבוך 93 (צ, ב), 373 (תמט, א), 1278 (רלו, א) וחסר ההתחלה.
 4) נמצא בבוך 93 (צב, ב), 373 (תנא, א), 723 (רכ, ב), 1278 (רלת, ב).

- להבין ענין יש מאין למעלה⁹
 לעולם יהא אדם רך כקנה¹⁰
 להבין בכרכת חתנים מה שבכרכת יוצר האדם¹¹
 כי הנה יוצר הרים¹²
 להבין שרשי הדברים¹³
 להבין שרש ענין יוצר הרים¹⁴
 להבין הטעם שבדורו של אחאב¹⁵
 להבין פ"י מאמר הזוהר בר"פ חיי"ש ויהיו חיי"ש¹² שבת פ' חיי שרה
 לה"ע זיווג נשמות בגי'ע¹⁶
 להבין ענין המצות¹⁴
 להבין ענין מי שתורתו אומנתו¹⁵
 ויתן לך האלקים¹⁶
 ליל פ' תולדות

- 5) נמצא בכרך 93 (צב, ב). 184 (תנא, ב) ומתחיל: לה"ע התגלות יש מאין למעלה (ועד"ו בכמה כתי").
 373 (תנא, ב). 448 (שסט, ב). 723 (תצב, ב). 746 (ד, א). 1278 (לח, ב). ובכתי"י ירושלים 8°3417 964 עט, א).
 6) נמצא בכרך 93 (צג, א). 42 (קעה, ב). 94 (קי, ב). 109 (קעא, ב). 177 (צט, א). 239 (קס, ב). 251 (סו, ב) ונכסל שם צב, א) 265 (מ, א). 298 (רלו, ב). 373 (תנא, ב). 395 (רלו, א). 448 (רטז, א). 539 (קסב, א). 546 (קו, א). 1007 (רמו, א). 1051 (עז, ב). 1278 (רלח, ב). בוך ירושלים 8°3417 964 עח, א).
 7) נדפס בסידור קלב, ג.
 8) נמצא ג"כ בכרך 93 (צג, א). 373 (תנא, ב).
 9) נדפס בסידור קלב, ד.
 10) נמצא ג"כ בכרך 93 (צד, ב). 373 (תנג, א).
 11) נדפס בסידור קלב, ג.
 12) נמצא ג"כ בכרך 43 (צה, ב). 373 (תנג, ב).
 13) נדפס בסידור קלה, ג.
 14) נמצא ג"כ בכרך 93 (צו, א). 373 (תנה, א).
 15) נמצא בכרך 93 (צו, ב). 373 (תנו, א). 499 (קכא, א). בוך ירושלים 8°3461 969 פח, א).
 נדפס בחו"ס הגהות בד"ה וזה אשר תעשה באוה"ת נח כרך ג' תרלב, ב ורשום: דרוש אדמ"ו זיל שאמרו חורף תקס"ג. . שמוצאתיו בכתבי מריח זיל ואעתיק לי מריח זיל עם הגהות עליו וזיל להבין הטעם (וראה לעיל בריש הרשימה למאמרים אלו (תקס"ד בשוה"ג).
 16) נדפס כביאוה"ז (לכ"ק אדמ"ר האמצעי) יב, א.
 17) נמצא בכרך 757 (קא, א) — דפי"ס אלו שם הם המשך להדפי"ס הנ"ל בכרך 93). 51 (קמה, ב). 499 (קפה, ב). 599 (שס, א). 1211 (קעג, א).
 18) נמצא בכרך 757 (קא, ב). 723 (קא, א). 1211 (לד, ב).
 19) נמצא בכרך 757 (קב, א).
 20) נמצא בכרך 757 (קב, ב).

לזכות

שניאור זלמן בן אסתר
וונגתו חוה בת שרה ברכה
בנו יצחק מאיר בן חוה
בתו אסתר בת חוה
בנו נתן בן חוה
כלתו חנה רבקה בת רחל דוואשא
חתנו מנחם נחום בן נימל
כלתו צבי' מרים בת שיינא חוה
נכדו מנחם מענדל בן חנה רבקה
נכדתו שרה ברכה בת חנה רבקה
נכדתו אסתר בת חנה רבקה
נכדו אברהם יהושע העשיל בן חנה רבקה
נכדו צבי הירש בן חנה רבקה
נכדתו נחמה דינה בת חנה רבקה
נכדו נתן בן חנה רבקה
נכדתו פריידא מלכה בת חנה רבקה
נכדו ישראל בן חנה רבקה
נכדתו רבקה בת אסתר
נכדתו שרה ברכה בת אסתר
נכדתו מלכה בת אסתר
נכדתו חנה בת אסתר
נכדו אברהם יהושע העשל בן אסתר
נכדו יוסף יצחק בן אסתר
נכדו נתן בן אסתר
נכדו שלמה בן אסתר
נכדתו רחל רייזל בת אסתר
נכדו אברהם יהושע העשל בן צבי' מרים
נכדתו חנה בת צבי' מרים
נכדו משה מרדכי בן צבי' מרים
נכדתו אסתר בת צבי' מרים
נכדתו דבורה לאה בת צבי' מרים

